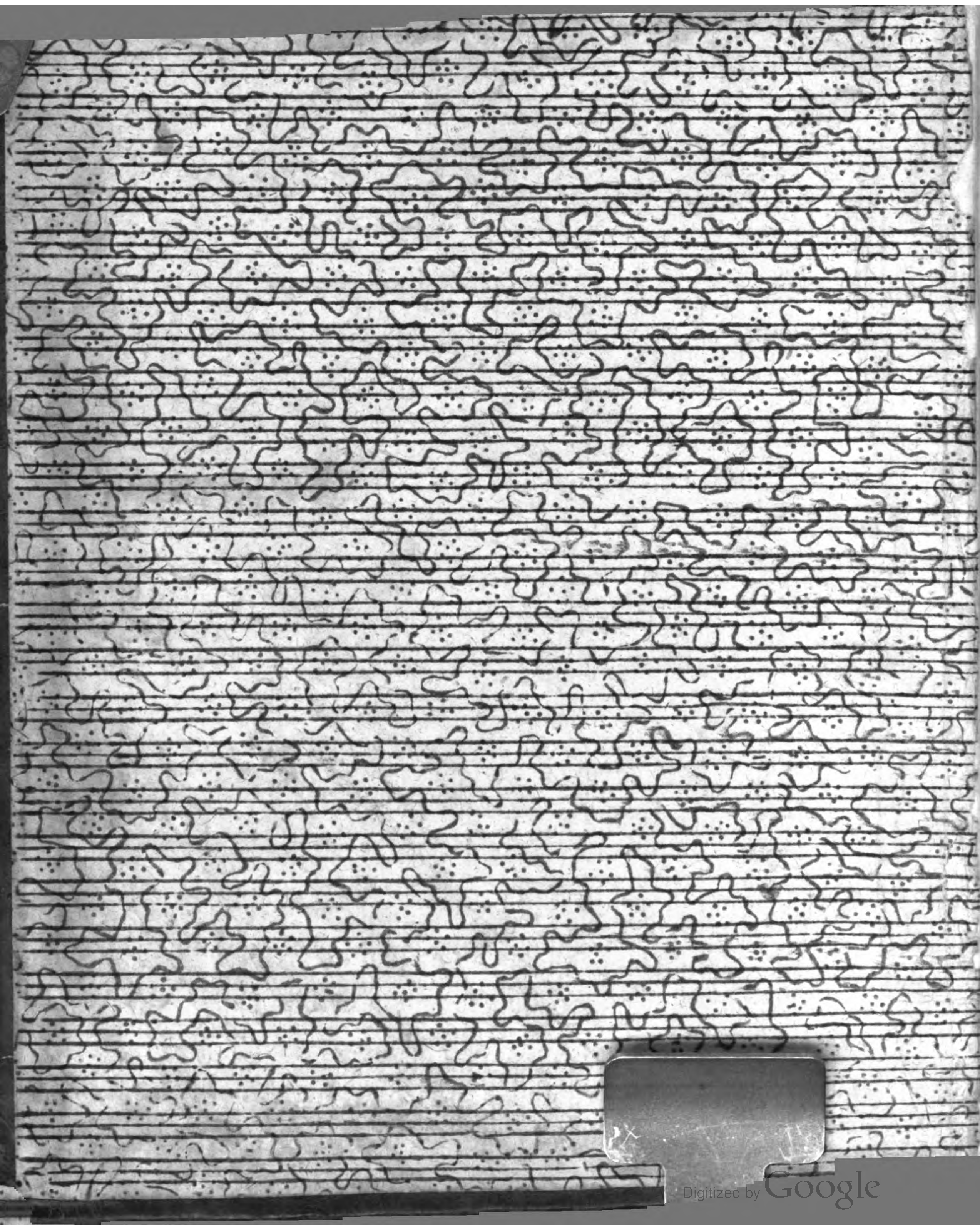

<36700054810016

Bulfaradsch

GREGORII ABULPHARAGII
SIVE
BAR-HEBRAEI
CHRONICON SYRIACUM

E CODICIBUS BODLEIANIS

DESCRIPSIT MAXIMAM PARTEM VERTIT NOTISQUE ILLUSTRAVIT

PAULUS IACOBUS BRUNS

PHILOS. ET LEGUM DOCTOR HISTOR. LITERAR. ET LINGUARUM ORIENTALIUM PROFESSOR PUBLICUS ORDINARIUS ET BIBLIOTHECAE PUBLICAE PRAEFECTUS IN ACADEMIA HELMSTADIENSI

EDIDIT EX PARTE VERTIT NOTASQUE ADIECIT

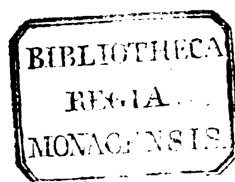
GEORGIUS GUILIELMUS KIRSCH

PHILOS. DOCTOR ET GYMNASII QUOD HOFAE EST IN MARGGRAVIATU BARUTHINO RECTOR

LIPSIAE

APUD ADAMUM FRIDERICUM BOEHMIUM

cIↃ IↃcc LXXXVIIII

PRÆFATIO.

Gregorii Abulphàragii ſive Bar-Hebræi merita de hiſtoria ex opere eius Arabico, inſcripto *Hiſtoria compendioſa dynaſtiarum* ab Eduardo Pocockio Oxonii 1663 edito, viris eruditis primum innotuere. Vitam auctoris eiusque ſcripta potiſſimum lingua Syriaca exarata enarravit Ioh. Sim. Aſſemani in biblioth. Orient. Tom. II. p. 268. &c. In his eminet Chronicon Syriacum, tripartitum, quod luce digniſſimum prædicavit laudatus Aſſemani l. c. p. 312. coll. catal. MSS. Biblioth. Vatic. Tom. III. p. 342. cuiuſque duas poſteriores partes in opus ſuum fere integras tranſtulit. Quum fruſtra tentaſſet cel. I. D. Michaelis apographon prioris partis ſive hiſtoriæ politicæ ab orbe condito uſque ad Seculum poſt C. N. decimum tertium vergens Roma nanciſci: ego Oxonii commoratus in horis ſubceſivis opus deſcripſi, binis codicibus uſus inter Huntingtonianos in bibliotheca Bodleiana No. 1. & 52. deſignatis. Horum codicum poſtremus optimus, prior a Ioſepho monacho a. 1809. i. e. C. 1498 negligenter ſcriptus eſt. Extant eiusdem operis codices manuſcripti, a me tamen non inſpecti, in bibliotheca Vaticana, ex quibus fragmenta operi ſuo intexuit ſtator lin-

guæ Syriacæ I. S. Assemani, & in bibliotheca Palatina Medicea Florentiæ No. CXVIII. ut ex catalogo huius bibliothecæ ab Assemano confecto constat.

Postquam a. 1780 in libello Oxonii edito *de rebus gestis Richardi Angliæ regis in Palaestina* & deinde in Repertorio literis biblicis & orientalibus sacro (*Repertorium für biblische und morgenländische Litteratur*) atque in Annalibus literariis Helmstadiensibus specimina ex opere a me descripto edideram, in votis habuerunt harum rerum indices optimi, ut opus integrum in lucem prodiret. At bibliopolis, quibus librum obtuleram, impensas erogare detrectantibus, tandem vir ad promovendas literas Syriacas natus factusque M. *Georgius Guilielmus Kirsch* Gymnasii, quod Hofæ est in principatu Baruthino, Rector, eas facere sustinuit. Conditionibus, quas ultro spopondit, lubentissime acquiescens studium viri de literis Syriacis præclare merendi, quantum in me fuerit virium, excitare volui.

In versione latina, ut opus non solum historiarum, sed etiam linguæ Syriacæ cultoribus maiori emolumento esset, verborum tenax fui. Dura igitur & incomta Syri oratio in interpretatione ab omni elegantiarum affectatione aliena perlucet. Ubicunque tamen perspicuitatis leges suadere videbantur, ut ne verbis serviliter inhærerem, iis obsecutus sum. Si copiosiora extarent lin-

guæ

guæ Syriacæ lexica: in multis fortaſſe locis ſenſum & melius aſſecutus eſſem & expreſſiſſem. Sed quia illis caremus, neque lexica MSS. ad manus erant, quibus inprimis bibliotheca Bodleiana abundat, a iudicibus æquis, ſi quæ peccata admiſſa ſint, facile veniam impetrabo, meque ab iis, qui vel doctrina, vel apparatu me ſuperant, edoceri patiar.

Partem verſionis, quam cl. Kirſch confecit a p. 187. lin. 5. uſque ad p. 371 lin. 10. textus Syriaci, quanquam nondum vidi, tamen accuratam fidamque eſſe auguror, quia ex ſpeciminibus publice & privatim editis mihi conſtat, virum doctiſſimum linguam Syriacam egregie callere. Confecit autem eam, me conſentiente & ſuadente, ne mora editioni iniiceretur, quæ alias, quum apographon meum Syriacum per aliquot menſes in manibus Kirſchii fuerit, ad inſtantes nundinas Lipſienſes nondum prodire potuiſſet.

In ſcriptione nominum propriorum credidi mihi non nimis a Syriaca diſcedendum eſſe. Conſului tamen & ſervavi, quantum fieri potuit orthographiam Pocokii & Aſſemani in hiſtoricis, & Buſchingii in geographicis.

Notas adieci pauciſſimas, quibus textum paſſim ex ingenio emendavi (aliorum eſto, inſpectis codicibus, qui Romæ & Florentiæ ſervantur, coniecturas vel approbare vel condemnare) & verſionem confirmavi. Poſterioris generis multas prætermiſi, ne mo-

les libri augeretur. Haud raro enim significationem vocis in lexicis non obviæ ex linguis cognatis Arabica & Chaldaica desumsi, etsi in notis non indicavi. Clariss. Fordi Professoris linguæ Arabicæ Oxoniensis humanitatem, qui locos nonnullos in codicibus Oxoniensibus a me rogatus inspexit, non possum non publice gratus agnoscere. De usu operis philologico, historico & geographico non huius instituti fert ratio, ut disputem. Si monumenta, quibus historia nititur, in lucem emitti merentur, si fines linguæ, editis libris, qui illa conscripti sunt, proferuntur, si non satis est, libros ex Oriente in Europam deportari, in ædificiis publicis deponi, custodes eorum designari, sed id inprimis opera danda est, ut in incrementum disciplinarum omnibus patefiant, non deerunt in Europa literarum laudibus florentissima, qui Kirschii consilium, huic operi tantum laboris, curarum & pecuniæ impendendi, eximie laudent, &, ne eum eius poeniteat, efficiant.

Scr. Helmstadii mense Martio a. MDCCLXXXIX.

Paul Iacobus Bruns.

NON

Non fine voluptate, finem iam prævidens laboris, arripio calamum, vt, quæ mihi praefanda funt, confcribam, et quamquam labor diuturnus erat et fat grauis, tamen me minime poenitet eum exantlaffe. Abulpharagius quidem non eft Liuius aliquis Syriacus, & recte liber eius vocatur *Chronicon*, dubium tamen non eft, quin hoc ipfum vtiliffimum fit. Prelis ferrentibus et, quantum ad hanc præfatiunculam fcribendam opus eft temporis, vix mihi concedentibus, id quidem agere non poffum, vt, quam vere haec dicta fint, multis demonftrem, pauca tamen ex iis, quae de eius vtilitate mihi obferuata funt, excerpta apponam. — Primum intellexi, ad fcripturam facram Veteris Novique Teftamenti multis in locis melius interpretandam eius lectionem effe profuturam. En huius rei exemplum e Vetere Teftamento! Quod animalium genus voce חֹלֶד Leuit. XI. 29. denotetur, id hucusque ab interpretibus certo definiri non potuit. Pleraque eorum pars putabat effe *muftelam*, alii *martem*, muftelae fpeciem, Bochartus, etymologiam fecutus, *talpam*. Interpres Syrus ܚܘܠܕܐ vertit et hæc verfio inprimis a viris doctis confideranda erat. Syrus enim interpres homo cautus eft et ab eorum vanita-

te

te, qui, ne quidquam ignorare videantur incertiſſima pro certis venditant, alieniſſimus. Quæcunque neſcit, ea plerumque præterit et non vertere, quam male vertere, mauult. Eo plus autem eius verſioni hoc in loco tribuendum eſt, quia, ſi etymologiam et ſoni conuenientiam ſequi voluiſſet, in promtu erat nomen ܣܡܟܠܐ vere ſyriacum, quod ſexcenti alii pro eiusdem animalis appellatione accepiſſent. Cum autem hoc ܣܘܟܠܐ alii animali כח, quód paucis tantum interiectis verbis ſequitur, applicet, חלד vero ܩܛܘܣܬܐ interpretetur, id, puto, ſigno eſt, ei de vera vocis חלד ſignificatione perſuaſum fuiſſe. Sed ܩܛܘܣܬܐ quodnam animalium genus eſt? Si Caſtellum interrogas, hoc in vocabulo ab aliis ſeductum, reſpodet: *Muſtela.* Veriora docet Bar-Hebraeus, qui ſaepius hac voce vtitur. Pag. 216. lin. 16. vbi de magna fame in regione Chorasana orta loquitur, haec addit:

ܘܩܡ ܟܦܢܐ ܪܒܐ ܕܐܙܕܒܢ ܠܝܛܪܐ ܠܚܡܐ ܒܕܝܢܪܐ ܕܗܒܐ. ܘܐܟܠܘ ܒܢܝܢܫܐ ܠܟܠܒܐ ܘܩܛܘܣܝܬܐ.

Tanta erat fames, ut panis litra vno denario aureo venderetur et homines canibus et ܩܛܘܣܝܬܐ *veſcerentur.* Cum *muſtelae* ſignificatio parum conueniat, non difficilis eſt diuinatio, quid ܩܛܘܣܬܐ fuerit. Conferendus tamen cum hoc loco, qui rem non conficeret, alius, multo clarior, qui nihil dubitationis relinquit. Pag. 268 a lin. 4. deſcribit famem, quae maxime vrbem Damaſcum infeſtauit, e cuius incolis, quorum ante famem erant 300000, poſt eam tantum 3000 narrat ſuperfuiſſe. Poſtea ita pergit.

ܘܡܢ ܡܟܝܠ ܗܘܐ ܡܚܕܐ ܫܪܝܘ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܡܣܬܪܩܝܢ ܡܢ ܡܐܟܠ ܩܛܘܣܝܬܐ ܘܟܠܒܐ ܘܥܘܒܕܐ ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ.

Ob

Ob hanc annonae defectum mures, hominibus molesti, vltra modum aucti sunt, quia ܟܕܘܡܐ̈ *deerant, iam dudum ab hominibus comestae.* Cum ܥܘܩܒܪܐ omnium consensu *mures* sint, me non monente, manifestum est, ܟܕܘܡܐ̈ significare *felem*, qua nullum animal muribus infestius, et de qua, quamuis et mustelas venari mures non negem, omnes cogitabunt, quamprimum quaestio incidit, quonam animalium genere deficiente mures multiplicentur. Optime etiam haec significatio loco biblico conuenit, in quo similiter חלד cum עכבר *mure* coniunctum est. Simul intelligitur, recte LXX viros vertisse γαλῆν, quae vox non minus *felem*, quam *mustelam* significat. — Nunc aliud exemplum ex Nouo Testamento apponemus. Apostolus Ioannes euangelii sui capite XIX. 39. Nicodemum ad Christi corpus polliniciendum aromatum attulisse narrat *centum litras* et hoc ipsum pondus, cuius magna pars inutilis videretur, nunquam interpretibus non multum negotii facessiuit. Non deerant quidem, qui variis modis expedire se tentarent, et monebant eorum nonnulli, forte ad locum sepulcri suaui odore implendum aliqua aromatum parte Nicodemum vsum esse. Addebant etiam, moris fuisse inter sepeliendum aromata incendere. Ast opponebat alii, de incensis aromatibus textum sacrum omnino silere et, quod ad primum attineat, ei repugnare Euangelistae verba, qui aromata non dicat in sepulcro posita esse, sed Christi sectatores σωμα Ἰησου δῆσαι ἐν ὀθονιοις μετα των αρωματων. Quae difficultas vt minueretur, nostris temporibus illustris Michaelis in *Historia resurrectionis* ad hunc locum non dissimulauit, sibi quoque tantum pondus displicere et parum abesse, quin litram duabus drachmis ponderis medici statuat aequalem fuisse. Dissentiens ab hoc doctissimus

Lorsbachius, cum editum a Celeberr. Brunſio Abulpharagianæ narrationis ſpecimen ſyriacum diſputandi anſam praebuiſſet, in *Literaturae biblicæ et orientalis Repertorio*, *Parte* XVII, copioſe probare ſtuduit, litram duabus drachmis maiorem fuiſſe, ſimulque faſſus eſt, quamuis centum librarum pondus et ſibi iuſto maius videatur, ſuo etiam aſſenſu, ſi fieri poſſet, minuendum, tamen, ſi alterutrum eligendum ſit, ſe centum libras ducentis drachmis prælaturum. Gregorius Bar-Hebræus, ſi aliquot Chronici loca inter ſe conferantur, egregie rem expedit et ita quidem, vt vtrique ſententiæ ſatisfiat. Vox ܠܝܛܪܐ ſæpe in Chronico occurrit, ſed prætereo omnia alia loca, quamuis ad hanc quæſtionem pertinentia, vt illa tantum allegem, quae plurimum lucis afferunt. Pag. 559 a lin. 7. Chronici ſui haec habet Abulpharagius.

ܘܗܘܬ ܣܘܩܛܘܬ ܡܐܟܘܠܬܐ ܗܟܢܐ ܕܐܦ ܡܐܐ ܡܢܝܢ ܚ̈ܛܐ ܗܢܘ ܕܝܢ ܛܥܢܐ ܕܚܡܪܐ
ܙܥܘܪܐ ܒܐܪܒܥܝܢ ܕܝܢܪ̈ܐ ܐܙܕܒܢܘ.

Tanta exſtitit annonæ inopia, ut centum minæ tritici, hoc eſt, onus aſini paruum, quadraginta denariis venderentur. Ad litræ pondus definiendum perbene his verbis vti poſſumus. Primum ſumo, onus aſini pendere 160 libras Norimbergenſes ciuiles; quem numerum eo facilius fundamenti loco ponere poſſum, cum hoc animal, cuius in noſtris regionibus ad frumenta in molas deportanda frequens vſus eſt, 200 huius generis libras, imo plures portare valeat. Ab hisce tamen 160 libris ſubtraho 60, quo verbis Bar-Hebræi ſatisfaciam, qui 100 minas paruum dicit onus aſini fuiſſe. Ergo 100 minæ æquales ſunt 100 libris Norimbergenſibus. Libra Norimb. ad libram Germanorum medicam ſ. Venetam eſt vt 10581 ad 7452 ideoque 100. libr. Norimb. faciunt, minutiis neglectis, 142 libras medicas

medicas, hoc eſt 100 minae = 142 libr. medicis. Mina (quod ex Galeni Opp. etiam Lorsbachius loco ſupra citato confirmauit) ad litram eſt vt $1\frac{1}{3}$ ad 1; hoc eſt, vt 4 ad 3, aut, quod idem, 3 minæ æquales ſunt 4 litris, et ſic 100 minæ = 133 litris. Erant autem 100 minæ = 142 libris medicis. Ergo 142 libr. med. = 133 litris; quo modo una litra plus quam una libra medica penderet, aut accuratius: 1 litra = 1 libr. 6 drachm. 1 ſcrup. 9 granis. Hactenus in hisce pro loco Ioannis nihil auxilii quia, rationibus ita ſubductis, pro 100 litris in Ioannis evangelio 106 libræ, 4 drachmæ, 1 ſcrup. 13 grani pond. med. provenirent. Sed cogitandum eſt, litrarum pondera non omnibus locis æqualia fuiſſe. Diſerte Abulpharagius in ſuo Chronico plus uno loco (Pag. 282. l. 13. & Pag 488. l. 4.) dicit, vni litræ ſyriacæ ſex litras Bagdadenſes ſive Babylonicas æquales fuiſſe. Itaque ſi centum Nicodemi libras pro Bagdadenſibus accipias &, quas ſuperius poſuimus 106 libras per ſenarium diuidas, hæc aromata a Nicodemo allata pendebant 17 libras, 9 uncias, 4 drachmas & 3 grana ponderis medici aut, ſi libra medica ponatur æqualis $\frac{3}{4}$ libræ Francofurtenſis, eadem pendebant 12 libras Francofurtenſes. Quam bene autem hoc pondus conveniat loco Ioannis, in aperto eſt.

Præter vtilitatem, quæ ex hoc Chronico in ſcripturam ſacram redundabit, prævideo etiam, fines ſyriacæ linguæ admodum eius auxilio prolatum iri. Caſtellianum lexicon, quidquid hucusque vocabulorum ſyriacorum innotuerat, id omne habebat, & quicunque frequenti uſu iſtum librum penitius inſpexit, mirari certe ſæpe debuit, quanta fuerit Caſtelli diligentia, qui nihil eorum, quæ conquiri poterant, omitteret. Sed ipſum hoc lexicon mirum quantum ex Bar-

Hebræo ditabitur. Longum esset enarrare, quomodo radicibus iam cognitis novas significationes addat, modo radices et significationes a Lexicographis addubitatas confirmet, modo syriacas verborum coniugationes suppleat & in Pael etiam aut Ethpaal & Aphel vsitata fuisse quædam verba probet, modo primitiuis derivata apponat, aut derivatis quibusdam, quæ in lexico comparebant, primitiva, unde manabant, præmittat, imo non raro omnino nova inserat. In his novis talia quoque sunt, quibus nummorum et mensurarum ratio illustratur, et quae, si persequi hanc materiam liceret, tanquam tertius aliquis usus, separate ponenda essent. Amat enim Abulpharagius in suo Chronico syriaco adiicere passim notas, quibus & nummorum & mensurarum ratio explicetur. Exempli causa nonnulla eorum attingam. ܒܠܫܐ significare *pulvinum*, id Castellus habet, sed significare eandem vocem idem, quod Mogolicum vocabulum ab Abulpharagio in textu arabico adhibitum بالش denotat, nempe *talentum*, id frustra quæras. Multo minus docere potest, quod in arabico etiam textu deest, quot denarios seu zuzas sive dirhema eiusmodi ܒܠܫܐ æquaverit. Bar-Hebræus hoc docet. Pag. 442. l. 9. 10. 16. duplicis generis talenta dicit fuisse, argenteum & aureum, quorum illud 700 zuzas, hoc 700 Mitskal aequauisse. ܚܘܪܐ significare *album*, id Castellus dicit, sed denotari quoque hac voce monetam aliquam argenteam, id non dicit. Adiecit hoc Michaelis ex Assemano, qui in sua bibliotheca orientali affirmat, ܚܘܪܐ valere sexagesimam partem Scuti Hispalensis, vulgo Pezza Sivigliana da otto. Ex Bar-Hebræo discimus, aut hoc omnino falsum (in rarioribus enim vocibus aut vocum significationibus parum fidei habendum esse Assemano sæpe deprehendi) quia tum ܚܘܪܐ nummus esset pretii admodum exigui, aut, si verum est, ܚܘܪܐ etiam *dir-*

hema

rhema denotare. Pag. 140. l. 20. Bar-Hebræus refert, Gabrieli medico a Chalipha Haruno 5000 *alborum* (ܚܘܪ̈ܐ) donata fuiſſe, & in textu arabico Pag. 236. l. 13. totidem *dirhemorum*. Imo ne opus quidem eſt collatione textus arabici. Pag. 200 ubi iuris peritum quendam 150000 denariorum argenteorum narrat mulctatum fuiſſe, ſtatim in oculos incurrit, ܚܘܪ̈ܐ & ܙܘ̈ܙܐ idem eſſe. Denariorum etiam aureorum rationem Bar-Hebræus illuſtrat. Vulgaris opinio eſt, decem, deinde 12 & tandem 20 & 25 dirhema denarium unum aureum æquaviſſe, ſed ex Bar-Hebræi Chronico pag. 426. l. 9. 10. docemur, ſex etiam drachmas uni denario aureo æquales fuiſſe. Magni momenti eſt locus modo citatus & fortaſſe etiam probat, denarios albos i. e. argenteos a zuzis ſ. dirhemis diuerſos exſtitiſſe; quo modo, quæ de denarii aurei ratione modo ſcripſimus, paullulum immutanda eſſent. *Un Soltanin* aut Soltanicus, ſi Herbelotium audiamus, nummus aureus erat. Bar-Hebræus docet pag. 524. l. 4. Soltanicos etiam fuiſſe denarios argenteos. ܡܥܣܪܐ Caſtellus explicat menſuram trium logorum ſ. 18 ovorum fuiſſe; quod verum non eſſe, apparet primum ex eo, quod Aziz, Chalipha Aegyptius, cum Halebum urbem poteſtati ſubiicere ſuæ tentaret, exercitui ſuo, ad obſidendum Halebum profecto, Apameæ 200000 ܡܥܣܪ̈ܐ tritici & hordei coacervaſſe memoratur. Quantus eius exercitus fuerit, id quidem expreſſis verbis non dicitur, æſtimari tamen ex eo poteſt, quod Græcorum imperator Baſilius, ſollicitante Lulu, contra Aegyptios 30000 hominum in auxilium miſit. 200000 ܡܥܣܪ̈ܐ, ſi ſecundum Caſtellum Kephizo trium logorum ponatur, æquabant 37430 modios romanos. At quam exigua haec frumenti copia pro exercitu, qui Halebum per tredecim menſes obſidione cinxit? Si

porro quæras, quænam vera eius menſuræ capacitas fuerit, ſatisfaciet etiam Chronicon, ſi eius locum aliquem pag. 524 l. 4. conferre cum textu arabico pag. 511. l. 1. volueris. Quod enim in Syriaco ܡܥܨܪܬܐ nominatur, id in Arabico مكوكا eſt et مكوكا menſura eſt minime incognita. Sed haec mihi, temporis anguſtia impedito, de huius Chronici vtilitate ſufficiant.

Textus ſyriacus vt, quantum fieri poſſet, emendatiſſime ex manu ſcripto ederetur, nulli omnino labori, quantumuis graui, peperci. Nullibi in textu quidquam mutaui, bene memor, a me non poſtulari, vt, qualem ego textus lectionem optimam putem, ſed qualem in manu ſcripto codice inuenerim, typis exprimendum curem. Quam ob rem, vbicunque in voces incidi, quæ aliquid vitii habere viderentur, ne typothetae vitio crederentur corruptæ, appoſito hoc ſigno † indicare, in textu ita lectas eſſe, et viris doctis liberum relinquere iudicium malui. Non dubium mihi quidem eſt, quin veterum librariorum culpa nonnulla vocabula male ſcripta ſint. Ita duplex Iud (ܝܝ) me iudice nonnunquam male in Chet (ܚ) contractum et concurrentes literæ Iud et Chet e. g. in ܐܣܝܚܗ pro ܐܣܚܗ, aut ܠܐ et ܐܠ v. g. in ܡܥܡܘܠܐ pro ܡܥܡܘܐܠ, confuſæ videntur; quia tamen aperte in MS. erant et nonnunquam dubio omni non carebant, vti inueneram, reliqui et aliquoties in Notis emendare ſtudui. Nomina propria non vno ſemper eodemque modo ſcripta ſunt. Modo enim ܐ ܘ et ܝ additum, modo omiſſum eſt, modo coniunctim modo ſeparate ſcripta ſunt; quod hic monendum erat, ne typographi culpa id factum quis ſuſpicaretur.

Puncta diacritica et vocalia iis conſonantibus et impoſita et ſuppoſita ſunt, quibus in MS. appoſita erant, quamuis, quod Syria-

Syri facere ſolent, puncta vocalia non illis ſemper literis, quibus debentur, imponantur. Ceterum ſi lector punctum ſuffixo tertiæ perſonæ fem. gen. ſing. num. imponi ſolitum in non paucis vocibus omiſſum deprehenderit, periodos earumque membra alicubi minus accurate interſecta viderit, puncta etiam Ribui iis vocibus, in quibus nulla pluralitatis notio ineſt, e. c. præpoſitioni ܩܕ̈ܡ impoſita, aut eadem non vni literæ, vti fieri ſolet, ſed duabus e. g. ܦ̈ܘܪ̈ܫܢܐ impoſita conſpexerit, ea meminerit omnia in manu ſcripto ita eſſe.

Verſionis maxima pars Celeberr. Brunſio debetur et quia inter nos conuenerat, vt, ipſo inſcio, in eius interpretatione nihil omnino mutarem, ſciat lector, religioſe me omnem operam dediſſe, vt, qualem a laudato viro eam accipiſſem, talis, hoc eſt, intemerata in lucem prodiret. Quae in verſione a verbis pag. imæ 190: *Quia amore tui* vsque ad verba in pag. ſumma 379. *in proelio ceciderunt* leguntur, ea ego latine interpretatus ſum. Typographis magno ardore in opus abſoluendum intentis, cum iniquum fuiſſet a docto huius libri interprete poſtulare, vt, omnibus abiectis aliis curis, huic vni rei vacaret, huius partis vertendæ mihi poteſtatem fecit, de qua hoc tantum mihi monendum eſt, in ſcriptione nominum propriorum lectores aliquid diuerſitatis, quod tamen vix vllum morari queat, inuenturos. Ego v. c. ܢܘܪܐܠܕܝܢ aliaque huius ſimilia, arabicum pronuntiandi rationem ſecutus ſcripſi *Nuroddinus*, Brunſius, quem tum ob temporis anguſtiam, tum ob longinquitatem, quomodo haec ſcripturus eſſet, interrogare non poteram, *Nuraldinus*. Præter Notas, quæ parti a me verſæ addendæ erant, paſſim etiam Notis Brunſianis aliquas interpoſui,

et

et, quomodo hæ enatae ſint, id ſilentio non prætereundum. Librum Bar-Hebræi ſyriacum ſtatim ab initio (ita enim in animum induxeram) non inſpecta Brunſiana verſione legi et facere etiam aliter non potui, cum a pag. 110 textus ſyriacus typis prius impreſſus eſſet, quam eius interpretatio mihi mitteretur. Quum deinde typographica interpretationis Brunſianæ ſpecimina corrigerem, varia loca vidi aliter a me intellecta eſſe, atque a Brunſio verſa erant. Adnotaui et ſic illæ Notæ exſtiterunt, quas primo, ne quis vanitatis cauſa eas crederet interſperſas, ſupprimere in animo erat, poſtquam autem inter eas, denuo recenſitas, repereram, quae locis obſcuris aliquid lucis afferre poſſent, inſerere non dubitaui.

Ceterum mihi ego ipſe homo admodum ingratus viderer, niſi publice dicerem, qualem in hoc negotio laboris ſocium expertus ſim. Laude mea non eget Brunſius, a viris illuſtribus laudatus, tacere tamen non poſſum, miram eius beneuolentiam, miram eius erga me humanitatem fuiſſe; quæ niſi tanta fuiſſet, iure dubito, an hocce Chronicon, nunc quidem, lucem publicam vidiſſet. Non pauca erant impedimenta, quæ ſpem fruſtrari noſtram videbantur, ſed ita ſemper erga me ſe geſſit, vt facile appareret, non lucro eum inhiare, ſed literis bene cupere. Tales ſi multi alii eſſent, literis orientalibus omnibus modis conſuleretur. Quam ob rem pro hac humanitate publice nunc debitas ei gratias ago & ingenue profiteor, ſi nihil unquam fructuum ex hoc labore capiam, hoc me lucri loco accepturum, cum tali viro me coniunctim aliquamdiu literis operatum eſſe. Scripſi Hoſæ in Principatu Baruthino, d. 30. Aprilis. 1789.

GEORGIUS GUILIELMUS KIRSCH.

INDEX

INDEX

Amicorum Bar-Hebræi

REX DANIÆ CHRISTIANUS VII. 3 Ex.

I. G. C. *Adler*, Concionator & Prof. Havnienfis.
I. G. C. *Anton*, Prof. LL. Orient. Vitebergenfis.
(P. N.) *Arnold*, Professor Hanovienfis.
F. S. *Auguftin*, Paftor eccleſ. S. Nicolai & Infpector. Berolini.
Reverendiſſ. Epiſcopus D. *Balle*.
Bern. *Bauer*, Vtriusque Iuris Prof. nomine Bibliothecæ Abbatiæ Ciſtercienſ. Eboracenfis.
Chr. Dan. *Beck*, Gr & Lat. Ling. Prof. Lipfienfis.
I. L. *Benzler*, nomine Bibliothecæ Celſiſſimi Comitis Stollbergenfis, Wernigerodæ.
I. *Bering*, Profeſſ. Marburgenfis.
Bibliotheca Academica *Altdorfina*.
Bibliotheca Academ. Regiæ Scientiar. *Berolinenfis*.
Bibliotheca Academica *Gottingenfis*.
Bibliotheca Academica *Halenfis*.
Bibliotheca Academica *Heidelbergenfis*.
Bibliotheca Academica *Helmftadienfis*.
Bibliotheca Academica *Lipfienfis*.
Bibliotheca Publica Senatus *Lipfienfis*.
Bibliotheca Publica *Lubecenfis*.
Bibliotheca Electoralis *Moguntina*.
Bibliotheca Aedis Chrifti *Oxonienfis*.
Bibliotheca Monafterii Benedictinor. *Raittenbaslach*. in Bavaria.
Bibliotheca Academica *Wurceburgenfis*.
Bibliotheca Academica *Upfalienfis*.

*** Andr.

Andr. *Birch*, Literatus, Danus.
Illustrissimus Comes Edinburgensis *Buchan*.
I. G. *Burkhard*, Theol. Doctor & Eccles. Lutheran. German. Concionator Londini.
I. F. *Burscher*, Canon. Misnens. Doctor & Professor Theologiae primarius. Lipsiae.
A. F. *Buesching*, Supremi Senatus Ecclesiast. Consiliarius & Dir. Gymn. Ev. Luth. Berolini.
(P. N.) *Cuhorst*, Phil. Mag. & Pastor Eccles. Unter-Ensingensis dioecees. Nürting. in Wurtemb.
Clayton Mordaunt *Cracherode*, SS. Theologiae Doctor Londini.
Io. Aug. *Dathe*, Theol. Doctor & LL. Orient. Prof. Lips.
F. W. *Dresde*. Theol. Doct. & Prof. Viteberg.
Th. Iac. *Dittmar*, Historiar. & Geograph. Prof. Berolinens.
I. G. *Eichhorn*, Consiliarius Aulicus & Prof. Gottingens.
Simpert Franc. Salom. *Ecberer*, nomine Bibliothecae Acad. Dilingensis.
Henr. *Ford*, Rector aulae Magdalenae, Oxonii.
I. F. *Froriep*, Theol. D. Senat. Eccles. Cons. & Superint. Buckeburgi.
Io. Mel. *Faber*, Phil. D. & Prof. Gymnas. Onoldini.
Alex. *Geddes*, SS. Theologiae Doctor. Londini.
Reverendissimus & Illustrissimus *Martinus Gerbertus*, S. R. I. Princeps & Abbas Congregation. S. Blasii in Monte Nigro.
(P. N.) *Hardenberg*, Sereniss. Ducis Brunsuicens. Consiliarius Intimus. Brunsuici.
I. G. *Hasse*, Prof. LL. Orient. Regiomontanus 3 Ex.
I. M. *Hassencamp*, Phil. & Orient. Lingg. Prof. Rinteliae.
Andr. *Heins*, Philologiae Studios. Danus.
H. Ph. C. *Hencke*, Abbas in Michaelstein, Theol. D. & Prof. Helmstad.
E. W. *Hempel*, Theolog. Doctor & Prof. Lipsiensis.
C. F. *Hornemann*, Th. Doct. & Prof. Danus.
W. Fr. *Hezel*, Sereniss. Hassor. Landgrav. a consiliis regim. secret. & Prof. Giessens. 2 Ex.
R. *Iänisch*, Pastor Ecclesiae in Alten-Gamm prope Hamburgum.
C. D. *Ilgen*, Philosoph. Doctor. Lips.
N. G. *Kall*, Lingg. orient. Prof. Danus.
I. F. *Klemm*, Phil. Mag. & Superint. Dioeces. Nürtingensis in Wurtemb.
I. F. *Kleuker*, Rector Gymnasii Osnabrug.
(P. N.) *Krieger*, iunior, Bibliopola Giessensis. 3 Ex.

L. *Ku-*

L. *Kulenkamp*, Theolog. Doctor Gottingens.
Andr. *Lamey*, Serenis. Elector. Palatini Consiliarius aulicus, nomine Biblioth. Elector. Manhemensis.
Laur. Io. Iac. *Lang*, Consil. Consist. Ecclesiast. ac Prof. LL. orient. & litt. elegant. Baruthi.
Libraria Academica *Argentoratensis* 2 Ex.
G. W. *Lorsbach*, Prof. Dillenburg. 3 Ex.
Michael *Lort*, SS. Theologiæ Doctor. Londini.
(P. N.) *Martens*, Philos. Doctor Helmstad.
Matthias *Meyer*, LL. Orient. Studios. Hungarus.
(P. N.) *Moldenhauer*, Theolog. Doct. & Prof. Lipsiens.
S. F. N. *Morus*, Theolog. Doct. & Prof. Lipsiens.
G. L. B. *Mosche*, Theolog. D. & Senior, nomine Bibliothecæ Urbicæ Francofurtensis ad Moenum.
Frieder *Münter*, AA. Magist. Havniensis.
C. G. de *Murr*, Patricius Norimbergens.
I. A. M. *Nagel*, Prof. LL. Orient. Altdorf. ὁ μακαριτης.
Io. Nicol. *Niclas*, Rector Gymnasii. Luneburg.
Karst. *Niebuhr*, Regis Danorum a Consiliis Iustitiæ. Meldorfii.
I. I. *Oberlin*, Prof. Argentoratensis.
H. E. G. *Paulus*, Prof. LL. Orient. Ienæ.
M. F. *Pitiscus*, Prof. LL. Orient. Gymnas. Hamburg.
Reverendiss. *Beilby Proteus*, Episcopus Londinensis.
Henricus Gabr. *Porthan*, Philos. Mag. & Eloq. Prof. Aboæ in Finnlandia.
Franc. Volkmar *Reinhardt*, Theol. D. & Prof. Aedi Arcis & Academicæ Præpositus, Consistor. Elect. Assessor. Viteberg.
(P. N.) *Remer*, Professor Helmstadiensis.
(P. N.) *Remond*, Theolog. Candidatus & LL. Orient. studios. Gotting.
I. G. *Rosenmüller*, Doct. Theolog. Consist. Lipsiens. Asses. & Superint. 2 Ex.
Granville *Sharp*, Armiger. Londini.
I. Ad. *Schinmeier*, Theol. Doct. & Superintend. Lubecæ.
C. *Schmidt*, cognominatus Phiseldek. Consiliar. Aulicus & Archiv. nomine Bibliothecæ Ducalis Guelpherbitanæ.
G. M. *Schnizer*, Superintendens Neostadii ad Aissum.
Chr. Fr. *Schnurrer*, LL. Orient. Prof. Tubingens.
I. G. *Schœnheit*, Collabor. Minister. aul. & urbici Rudolstad. nomine Bibliothecæ aulicæ inferioris.
I. M. *Schroeckh*, Historiar. Prof. Viteberg.

I. C. F.

I. C. F. *Spilker*, Ser. Ducis Vinarienſ. a Conſiliis, nomine Bibliothecæ Ducalis Vinarienſis.
G. L. *Sophn*, Prof. Termoniæ.
C. G. *Straus*, Philoſ. Prof. nomine Bibliothecæ Senatus Dantiſcani & Bibliothecæ ad ædem S. Ioannis. Dantiſci.
Fried. W. *Strieder*, Sereniſſ. Haſſorum Landgrav. a Conſ. Aulæ nomine Bibliothecæ Caſſellanæ.
Illuſtris *de Suhm*, Regis Danorum Claviger.
Guil. Abr. *Teller*, Supr. Sen. Eccl. Conſiliar. & Eccleſ. Præpoſitus Berol.
C. Chr. *Tittmann*, Theol. Doctor & Prof. Circ. Elect. Superint. Generalis & Conſiſtor. Aſſeſſor.
I. G. *Trendelenburg*, Gr. & Orient. LL. Prof. Dantiſci.
K. H. *Tromler* Phil. Mag. & Paſtor Primarius. Schneebergæ.
Ol. Gerh. *Tychſen*, Conſil. Aul. & Lingg. Orient. Prof. Roſtochii.
T. C. *Tychſen*, Theolog. Prof. Gottingæ.
(P. N.) *Uldall*, Regis Danorum a Conſiliis Iuſtitiæ.
(P. N.) *Veltheim*, Metallifod. Præfectus in Harbke.
Io. Caſp. *Velthuſen*, Theol. Doct. & Prof. & Sereniſſ. Duc. Meklenb. e conſiliariis rerum eccleſiaſticarum primariis. Roſtochii.
(P. N.) *Wepler*, Prof. Marburgenſis.
Ioſephus *White*, SS. Theol. Doct. et Ling. Arabicae Prof. Oxonii.
H. E. *Winckler*, Concionator ad ædem primariam S. Catharinæ. Hamburg.
(P. N.) *Winſtanley*, Prof. Oxonienſis.
(P. N.) *Wiſkemann* Theol. Candidatus & LL. Orient. ſtudioſ. Marburgi.
Carol. Godofr. *Woide*, SS. Theolog. Doctor & Muſei Britannici Bibliothecarius. Londini.

GREGORII

Gregorii Bar - Hebraei Chronicon.

Implorato auxilio Patris, Filii et Spiritus ſancti incipimus deſcribere Chronicon compoſitum a Mar Gregorio, Primate Orientis & Occidentis, (1) qui et Abulpharagius medicus, ex urbe Melitena (2) oriundus, cognomento Barhebræus. (3) Antequam opus aggrediar, o Deus adiuva imbecillitatem meam. Benedictus eſto, tu o domine & creator univerſi, initium & finis, tu es primus & poſtremus; tibi notum eſt omne negotium, tibi debetur omnis laus, atque filio, verbo, robori ſapientiæ tuæ, & ſpiritui ſancto, vitæ eſſentiæ tuæ, olim, nunc & in æternum. *Quia autem animalia rationalia (homines) ad cognoſcendam rem, quam laudent, & bonitatem, quam inveniant, creata ſunt; &

 quia

quia cognitione, & priori, quæ cogitationibus potiſſimum (4) theoreticis conſtat, & altera, quæ rumoribus potiſſimum practicis nititur, (ad conſervandam) memoriam rerum geſtarum per omnes generationes, boni æque ac mali utuntur: utilitas haud parva in eos omnes redundabit, qui bonum ſedulo acquirunt, & malum odio proſequuntur, ſi quidem (homines) incitantur, ad explorandum præſtantiam traditionum (5) & ad projiciendum abſurditates fabularum. Verum quum ab octoginta annis hæc res a nemine perpenſa ſit, & hiſtoriam enarrare noſtratium nullus ſuſtinuerit, ſcilicet a tempore, quo beatus ſenex Mar Michael, patriarcha, chronicon maius (6) tribus partibus concinnauit, & collectionem ex ſcriptis antiquis, Euſebii, inquam, Cæſareenſis, Socratis ſcholaſtici, Zachariæ rhetoris, Iohannis Aſiæ, Dionyſii Telmaharenſis opere ſuo comprehendit (7): probabile mihi fuit, magnam nos iacturam facturos eſſe, (8) ſi res multæ civiles & eccleſiaſticæ, quæ in prioribus voluminibus memoriæ proditæ ſunt, his temporibus oblivioni traderentur neque invenirentur, quando poſt diuturnum tempus quærerentur. Quapropter quum aliquando archivum Marganæ urbis provinciæ Adorbiganæ adirem, ex voluminibus multis ſyriacis, ſaracenicis, & perſicis, quæ ibi ſervantur, narrationes memoratu dignas hoc meo parvo opere collegi. Imperium civile inde a patriarchis, quorum primus eſt Adam, deduxi. Illinc ad iudices Hebræorum, tum ad reges, ad Chaldæos, ad Medos, ad Perſas, ad Græcos ethnicos, ad Romanos, ad Græcos Chriſtianos, ac Arabes, ad Hunnos hodiernos iuſto ordine proceſſi; quos quidem omnes prima parte chronographiæ abſolvi. In rebus eccleſiaſticis ab Aaro-

Aarone, qui ſummorum ſacerdotum primus erat, incepi, atque ad illos, qui hodie præſunt, partem alteram, quæ eccleſiaſtica eſt, deduxi. Hanc vero duobus tractatibus abſolvi, quorum primus de ſummo ſacerdotio occidentali Antiochenorum agit, alter de orientali noſtratium.

Pars prima Chronographiae.

Series prima a Patriarchis ordiens.

DYNASTIA I.

Adam, primus homo, rex eorum, qui in terra erant, ſecundum mentem ſcripturæ divinæ die Veneris, ſexto Niſan menſis primi anni primi, qui orbi huic a die primo ſeptimanæ primæ menſis Niſan orto competit, creatus eſt. Anianus monachus poſtquam adduxerat teſtimonia ex libro Henoch, aſſerit Adamum ſeptuaginta annis poſt exitum ejus ex paradiſo concubuiſſe cum Eva, quæ Kainum peperit, & poſt 70 annos Abelem. Elapſis 53 annis Kain occidit Abelem, quem Adam & Eva 100 annos luxerunt. Deinde Adam iterum cum Eva coiit, quæ Sethum genuit. Secundum Methodium, finitis 30 annis, poſtquam e paradiſo egreſſi erant, genuit Kainem, una cum Climia ſorore eius, elapſis denuo 30 annis genuit Abelem cum Lebuda ſorore eius. Quum Adam natus eſſet annos 130, Abel occiſus eſt. Anno ætatis 230 Adam genuit Sethum. Anni, quos Adam vixit, Pag. 4.
fuerunt 930. *Poſt Adamum Sethus filius eius.* Tempore Sethi, quando filii eius beatam vitam paradiſi recordati ſunt, in mon-

tem Hermon ſeceſſerunt, *inque deſertis vitam innocentem & ſanctam egerunt, a matrimoniis abſtinentes; unde vocati ſunt *Eiri* (vigiles) & *Bani Elohim* (filii Dei). Sethus anno ætatis 205 genuit Enoſchum. Summa annorum, quos vixit Sethus, 912. *Poſt Sethum Enoſchus filius ejus.* Videtur, quum, etſi matrimonio deditus eſſet, illud, quod Deo probaretur, non negligeret, nomen diuinum magis invocaſſe illis, qui vitam cœlebem elegerunt, & in montes ſeceſſerunt, ſed pactis ſuis non ſteterunt. Enoſch natus annos 190 genuit Kainanem. Tota vita ejus fuit annorum 905. *Kainan filius Enoſchi.* Natus annos 170 genuit Mahlaleelum. Omnes anni vitæ eius 810. *Mahlaleel filius Kainanis.* Anno ætatis 165 genuit Iaredum, omnesque anni vitæ eius 895. *Iared filius Mahlaleelis.* Anno ætatis 162 genuit Enochum; omnesque anni vitæ eius 962. Anno quadrageſimo Iaredi vel anno milleſimo orbis terrarum deſcenderunt filii Dei circiter 200, ex monte Hermonis, quia de reditu in paradiſum deſperarunt; quumque coniugium appeterent, ſpreverunt eos cognati eorum, filii Sethi & Enoſchi, qui recuſarunt illis, quaſi pactum transgreſſi eſſent, filias ſuas in connubium dare. Quare abierunt ad filios Kaini, ductisque uxoribus gigantes celebres procrearunt, qui cædibus & rapinis famam conſecuti ſunt. Pag. 5. Conſtituerunt ſibi regem primum, cuius nomen erat Samiaſus. Quum contendere inciperent cum fratribus ſuis, poſteris Sethi: etiam iſti cogebantur regem eligere. Primus appellabatur Alurus, ſecundus Alpharus, tertius Almilon, quartus Ammanon, quintus Maglarus, ſextus Deonus, paſtores, ſeptimus Odornabus, octavus Amaphſiſus, nonus Othirtis, decimus Xiſothrus, ſub cuius

ius tempore diluvium erat. Omnia hæc nomina Chaldæa vel Syriaca ſunt ſecundum traditionem ſcriptorum antiquorum, quia multi ſcriptorum græcorum, prouti chaldaice ſonant, ita ea lingua efferunt. Etiam nomen Noah (ܢܘܚ) quæ vox Syriaca eſt & ex ܢܘܚ (quiete) derivatur, Noachus (ܢܘܐܟܘܣ) appellatur. At non antiqui modo, ſed etiam hodierni ſcriptores, voces mutare conſueverunt, dum nomen Iacob (ܝܥܩܘܒ) quod ex ܥܩܒܐ (veſtigio) derivatur, Iacobus (ܐܝܩܘܒܘܣ) & Barzoma (ܒܪܨܘܡܐ) Barſamus (ܒܪܨܘܡܘܣ) pronunciatur. Huiuſcemodi exempla multa ſunt.
Enoch filius Iared. Natus annos 165 genuit Mathuſchalah, & poſtquam Deo placuerat annos 300, translatus fuit, quo Deus voluit, in paradiſum, ut nonnulli aiunt, ubi Adamus vixit, antequam mandatum transgreſſus erat. Hic Enoch primus omnium hominum publicavit libros & ſcripta. Antiquiores græci contendunt, Enochum eſſe Hermetem Triſmegiſtum, qui homines artem urbes ædificandi docuit, & leges mirabiles tulit. Huius temporibus 180 urbes conditæ ſunt, quarum minima fuit Edeſſa. Ille invenit ſcientiam ſphæræ & curſum planetarum hominibusque præcepit, ut Deum colerent, ieiunarent, precarentur, darent eleemoſynas, vota et decimas, et reiecit cibos illicitos et ebrietatem atque ordinavit feſta ſecundum ortum ſolis in toto cœlo, et ſecundum novilunium, et quotiescunque planeta in do- Pag. 6.
mum eius aſcenderet. Præcepit etiam, ut ſacrificia offerrent ex aromatibus, victimis, vino, et quarumcunque frugum primitiis. Sunt qui dicant, ab Agathodæmone accepiſſe eum hanc doctrinam & Agothodæmona eſſe Sethum, filium Adami, qui Henochum ætate multum ſuperavit. Autumant alii, Aſclepiaden, regem ſapientiſſimum,

mum, fuisse discipulum Hermetis vel Henochi. Quum Henochum ad se arcesseret Deus: magno moerore affectus est Asclepiades, quod terrarum orbis incolæque eius benedictione & sapientia eius carerent. Conflavit igitur sibi simulacrum valde mirabile, quod eum in cœlum ascendentem referret. Hanc imaginem Hermetis posuit in templo, ubi precabatur, Deumque venerabatur. Quando autem illuc ascenderat: sedebat coram illo, uti, dum adhuc in vivis erat, facere solebat, et ab eo benedictionem accipiebat. Fertur hæc fuisse causa cultus simulacrorum in mundo. Græci vero post multas generationes opinati sunt, simulacrum hoc esse Ascepliadis, quod illa de causa maximi fecerunt et per quod iurarunt ante Christianismi ortum. Hipocrates enim dicebat: adjuro vos, discipuli mei, per creatorem mortis et vitæ, & per patrem meum vestrumque, atque Asclepiadem. Dicit etiam, denominationem eius ex pulcritudine, lumine & sanatione etymologice compositam esse. Quapropter opus est omni medico, ut ei innocentia, verecundia et sanctitate similis evadat. Galenus ait, non respuendam esse medelam, quæ ægrotis fiat, quando templum Asclepiadis ingressi sint. Hippocrates narrat, baculum, cui innitebatur, althæam fuisse; cuius rei hanc rationem affert Galenus, quod moderationem eius eximiam innuat, si quidem althæa temperatio est calidi et frigidi. *Mathu-*
Pag. 7. *schalah filius Enochi.* Anno ætatis 160 genuit Lamechum. Tota eius vita est annorum 962. *Lamechus fil. Mathus.* Anno ætatis 188 genuit Noachum. Tota eius vita est annorum 773. Hic ante patrem suum mortuus est. *Noachus filius Lamechi.* Anno ætatis 500 genuit Semum. Tota eius vita fuit annorum 950. Anno ætatis 600 fuit diluvium die 27 mensis Aiyar, quando pluvia

via irruente, per quadraginta dies, ſuper aquis creſcentibus navis ferebatur, quam Noachus fecerat, quamque ex præcepto divino intraverat ille cum uxore ſua, tribusque filiis et eorum uxoribus. Aquæ ſuperarunt altos montes ad quindecim cubitos. Poſtea quievit furor. Die 27 (menſis) Aiyar vertente anno egreſſi ſunt ex nave, eamque reliquerunt Apameæ, quæ eſt metropolis Piſidiæ. Secundum Ioſephum colliguntur ab Adamo ad diluvium anni 2242. Poſt hæc Noachus terram tribus filiis diviſit. Limites Semi fuerunt Perſia & Bactriana uſque ad Indum; poſterique eius Aſſyrii, Chaldæi, Lydii, Syri, Hebræi et Perſæ. Limites Chami ſunt a Rhinocura uſque ad Gadiram (Gades). Poſteri eius ſunt Indi, Mitzræi, Ægyptii, Hethæi, Iebuſæi, Hevæi, Amoræi, Gergeſæi, Arvadæi. Limites Iapheti a Media ad Gadiram ex latere ſeptentrionali, poſterique eius Macedones, Armeni, Medi, Græci, Romani, Iberi. (Hiſpani) *Semus fil. Noachi.* Anno ætatis 101 genuit Arphachſadum. Tota eius vita fuit annorum 200. *Arphachſadus fil. Semi.* Anno ætatis 130 genuit Kainanum. Omnis vita eius annorum 465. *Kainanus fil. Arphachſadi.* Anno ætatis 130 genuit Schelachum; univerſaque vita eius fuit annorum 430. Pag. 8.
HuncKainanum eiusque annos non computavit Euſebius in ſerie annorum, neque textus Hebraicus, noſterque Syriacus. Lucas autem eius meminit in evangelio. Rumor eſt, eum inveniſſe aſtrologiam. Poſteri eum tanquam Deum coluerunt, eique ſignum poſuerunt, ex quo tempore cultus imaginum occœpit. Ille condidit urbem Charan (ܚܪܢ) ſecundum nomen filii ſui Haran (ܗܪܢ) *Schelachus fil. Kainani.* Anno ætatis 130 genuit Eberum. Tota eius vita fuit annorum 462. *Eberus fil. Schelachi.* Anno ætatis 133 genuit

nuit Pelegum. Tota eius vita fuit annorum 343. Dicitur, ab
eo Hebræos nomen duxisse. *Pelegus fil. Eberi.* Anno ætatis 130 genuit Reuhum. Vixit annos 343. Quum annum ageret
centesimum primum: regnavit rex primus in Ægypto Phanophisus annos 68, et quum natus esset annos 140: diuisa est terra altera
vice inter filios Noachi: Filiis Semi hæc possidenda cessit media
pars terræ habitatæ usque ad finem Orientalem, Palæstina, Arabia,
Phœnicia, Syria, Mesopotamia, Hyrcania, Assyria, regio Sinear, Babylonia, Kerdo (Kurdistan) tota Persia, Indiæ pars septentrionalis,
Bactriana. Filiis Chami regio australis ab oriente occidentem versus, India interior et australis, Cuschæa, Saba, Ægyptus, Libya, Thebais, Africa, & contra borealem plagam, Cilicia, Pamphylia, Pisidia,
Mysia, Phrygia, Lycia, Lydia, et ex insulis Cyprus, * Bios, (fortasse
Cios) Sicilia, et viginti aliæ. Filiis Iapheti regio septentrionalis ab
oriente usque ad occidentem, regio Alanorum, Turcarum, Media,
Pag. 9. Armenia, Cappadocia, Galatia, Asia, Mysia, Thracia, Alda (10),
regiones Græcorum, Romanorum, Sarmatarum, Slavorum, Bulgarorum, Gallorum, Hispanorum usque ad Gariræos. Mortuo Pelego
quum viderent filii Ioctanis fratris eius, sibi non esse datam possessionem, constituerunt sibi tres duces Schebam, Asirum et Havilam, locaque occuparunt. Enakitæ (11) cœperunt ædificare castella ad rebellandum, quo se reciperent tuti ab armis filiorum Ioctanis, qui primi
armis instructi sunt. Filii Canaanis, qui erat filius Chami, a Noacho
procreati, quando cognoverunt præstantiam Palæstinæ et Libani, in
ea parte consederunt, neque ad hæreditatem suam abierunt, quæ sita
erat contra plagam occidentalem maris Ægyptiaci. *Reuhus fil. Pelegi.* Anno ætatis 133 genuit Serugum. Vixit vero annos 339.

Anno

Anno 70 Reuhi cœpit ædificari turris in regione Sinear, et Nimrodus filius Cuſchi aluit venatione ſua ædificatores. Completis 40 annis Deus immiſit ventum, quo turris deſtructa, et Nimrodus mortuus eſt, qui poſt diluvium Babylone regnavit, cuiusque corona regia opere textorio fuit, ut ſcripſit Aſaphus. Hic Nimrodus condidit tres urbes Arach, Achar & Cheliam, vel Edeſſam, Niſibin & Seleuciam. Lingua (incolarum harum urbium) in 72 linguas diviſa eſt. Regio Sinear appellata eſt Babel vel Babylonia. Sanctus Baſilius & Mar Ephræmus arbitrantur linguam primam ante diviſionem linguarum Syriacam fuiſſe, uti ipſa vox Babylonica (confuſionis) teſtatur. At S. Iacobus & Iohannes Medinenſis putant, linguam hebraicam eſſe primævam, quæ apud Eberum conſervata eſt, qui iuſtus erat, neque in ædificationem turris conſentiebat. Secundum alios vero ab Abrahamo, qui flumina tranſiit, et prætergreſſus * domum diviſionum a gentiliſmo patris ſui ad cultum divinum tranſiit appellata eſt. *Serugus fil. Reuhi.* Anno ætatis 170 (12) genuit Nachorum. Vixit annos 330. Eius temporibus publicata fuit moneta conflata ex Ophiro (auro vel argento), hominesque fecerunt idola diabolis, adiuti a dæmonibus. Poſt Nimrodum regnavit alius rex Babylone Cambirus annos 85 tempore Serugi, bellumque geſſit cum populo, qui vocatur Celtæ. Vicit eos montanisque eorum regionibus incluſit. Cambiro ſucceſſit tertius rex Chaldæorum Samirus per 72 annos, qui bella geſſit cum Græcis & Cananæis eosque vicit. Condidit etiam urbes Parthis et Chaldæis, et primus invenit menſuras & pondera. Eius temporibus innotuit Sericum et ars tingendi. In fabulis affertur, tres illi oculos et bina cornua fuiſſe. Hoc tempore ſurrexit

Pag. 10.

rexit princeps ſecundus Ægypti, Apiphanus, annos 46, qui primus naves ſtruxit, marique invectus eſt. Huic ſucceſſit tertius princeps Atanuphus, qui quoniam Cuſchæos prælio vicit, nomine inſignitus eſt, quod vertitur Cuſchæus. Ille occidit Sabam, qua mortua regnavit filia eius annos 40. Ab iſto inde tempore mulieres cœperunt Cuſchæis imperare. Atanuphum (13) ſequutus eſt rex quartus Ægypti Pharao Barſenus annos 35, ex quo nomen Pharaonis initium cœpit. *Nachor fil. Serugi.* Anno ætatis 79 genuit Terachum. Vixit annos 201. Hoc tempore Beſarunus Parthus, occiſo Samiro, quocum dimicaverat, cornua eius ſuſtulit, coronæque ſuæ intulit. Arad Cananæus affirmat, anno 25 Nachoris conflictum Iobi iuſti fuiſſe, viri divitis ex familia Ioctanis, qui bis ſeptem vicibus ſolus cum Satana luctatus eſt, vicitque; Aſaphus vero, poſt 60 annos certamen fuiſſe. Alii dicunt,
Pag. 11. eum fuiſſe Iochabum filium Serachi ex familia Eſavi. Hoc tempore regnavit in Ægypto rex quintus Pharao Charemon per annos 4, eodemque tempore Armunis Cananæus duas urbes a ſe conditas nominibus filiorum ſuorum Sodomæ & Gomorrhæ inſignivit. Zoara pariter a ſe condita a matre filiorum, Zoara, nomen nacta eſt. Sextus rex Ægypti Pharao Apintus regnavit annos 32, miſſisque legatis ad Ciſronum regem Parthorum accerſivit ſcripta & ſcientiam Chaldæorum in Ægyptum. Urbem, quam iuxta fluvium Nilum ſtruxit, Babylona vel Babel nuncupavit. Aſaphus ait, temporibus Therachi Ægyptios aſtronomiam didiciſſe, & ſimulacrum aureum idolo Kinoſo ſtruxiſſe. *Terachus filius Nachoris.* Anno ætatis 70 genuit Abrahamum. Vixit annos 275. Anno 205 (14) Terachi rex quintus Babelis Arphaſad regnavit annos 18. Tum ceſſa-

c[illegible] regnum Babylonicum per septem annos, donec Be-[illegible]yrius a Chaldæis defecit, iisque et cum Medis prœliavit, atqu[illegible]s vicit; quo facto imperavit Assyriæ & Babyloniæ totique Asiæ, excepta India annos 62. Anno quinto Therachi regnavit rex septimus in Ægypto, Pharao Urunchus, annos 33, quem sequutus est octavus Pharao Semunus per annos 20, & deinde nonus Pharao Armenis, ann. 27. Viginti annis, antequam Abrahamus natus est, Damascus a Marupho condita est; sed teste Iosepho, ab Utz, filio Arami:

Abrahamus filius Terachi.

Anno ætatis 100 genuit Isaacum. Vixit annos 175. Natus annos 15 petiit a Deo, ut destrueret corvos, qui devastabant regionem Chaldæorum et semina eorum devorabant. Hoc tempore mortuus est Belus, cui successit rex secundus Assyriæ, Ninus filius eius, ann. 52. Hic condidit Niniven, postea conditæ sunt Re- Pag. 12.
chaboth, Rasen & Calne, id est, Arbela, Reschaina & Seleucia. Hierosolyma etiam condita sunt a Melchisedeco Cananæo. Abrahamus incendit templum idolorum in Utz Chaldæorum, ingressusque Haran frater eius ad extinguendum ignem ibi combustus est. Qua de causa Abrahamus aufugit, anno ætatis 60, una cum Teracho patre suo et Nachore fratre eius, qui igne periit, Charranem. Ibi commoratus annos 14 iterum migravit Charrane, relicto patre suo, pervenitque in regionem Canaan. Anno ætatis suæ 71 bellum ortum est Cedarlomeri, annoque 85 vel primo promissionis ingressus est Ægyptum, genuitque Ismaelem ex Hagare. Vixit Ismael annos 137. Annus vero quadragesimus promissionis est circiter annus 3300 ab Adamo. Eodem tempore regnavit Semiramis, uxor Nini, super Assyriis annos 46, quæ aggeres

congeſſit propter diluvium (metuens, ne rediret). In Ægypto regnavit rex decimus Pharondus Thebanus annos 43, cui ſucceſſit undecimus Pharao Phanus. Hic rapuit Abrahamo uxorem eius Saram, quam poſtea reſtituit, oblato ſimul auro, argento, opibusque, quibus eum ex Ægypto demiſit. Tum regnavit in Ægypto rex duodecimus Pharao Iſcus annos 21, deinde rex decimus tertius Pharao Suchunus annos 44, poſtea rex decimus quartus Pharao Tarkus annos 44. Semiramin in Aſſyria excepit rex quartus Semarus annos 38, cuius temporibus ortus eſt primus rex Cretenſium Karis, qui Cretam condidit. *Iſaacus fil. Abrahami.* Anno ætatis 60 genuit Iacobum. Vixit annos 180. Quum annum ageret decimum quintum, a patre ſacrificium offerebatur, et quum natus eſſet annos 38, mortua eſt Sara mater eius, quæ 127 annos vixit. Elapſo uno anno uxorem duxit Rebeccam, quæ quum gravida facta eſſet ex marito nato annos 60, Melchiſedecum adiit, ut Deum de utero ſuo interrogaret, qui ei
Pag. 13. reſpondit, binos populos in inteſtinis eius reperiri, populumque populo inſidiaturum eſſe; ſcilicet Eſavum, qui & Edom appellatur, unde Idumæi, et Iacobum, unde Iſraelitæ. Abimelech valde benignus fuit in familiam Iſaaci, & ann. 100 Abrahami bellum geſſit. Regem Geraris (15) illum vocat ſcriptura a nomine urbis denominatum, & regem Philiſtæorum, quia multis populis imperavit. Tempore Iſaaci vixit quintus rex Aſſyriæ Aris annos 30, et rex decimus quintus Ægyptiorum Satis, annos 19. Iſte fuit primus quatuor regum, qui paſtores vocantur. *Iacobus fil. Iſaaci.* Anno ætatis 82 genuit Levi. Vixit annos 147. Quum annum ageret ſeptuageſimum ſecundum; benedictione impertita

Iſaa-

Isaacus eum Charanem dimisit. Anno decimo Levi ascendit Iacobus ad Isaacum patrem suum. Quum natus esset Levi tres annos, Iosephus natus est, qui, postquam Levi vixerat 20 annos, venditus est anno ætatis suæ 17. Ille autem serviit annos 10, in carcere degebat tres annos, & ante Pharaonem triginta. Dominatus est in Ægyptum annos 80; et mortuus est anno ætatis 100. Mortuo Isaaco filii Esavi, conductis Moabitis, Ammonitis, et Aramæis bellum intulerunt Iacobo eiusque filiis Hebrone. Sed prævaluit Iacobus Esavumque telo petitum occidit. Fracti sunt igitur filii Esavi a filiis Iacobi, fugeruntque eorum adiutores. Quum autem Iacobus ageret annum 130, Ægyptum descendit anno tricesimo famis. *Levi filius Iacobi.* Anno ætatis 47 genuit Kehatum. Vixit annos 137. Eius tempore fuit diluvium, quod (16) etiam tempore Ogygis incidit, quum Belus in Assyria regnavit. Condita est Maphus (Memphis) in Ægypto. * Instrumentorum musicorum genus (17) Stesichorus in mundum induxit, quia inter mulieres educatio eius fuit (educatus est) Menes rex in voluptate animæ suæ (voluptati indulgens) ludos * circenses publicavit. In Ægypto regnavit quartus pastorum Apapus annos 14, Pag. 14.
idem ille, qui somnia somniavit, & Iosephum regno præfecit secundum scripta Chaldæorum. Probabile est, quod propter fratres Iosephi hi reges pastorum reges appellati sint. *Kebamus fil. Levi.* Anno vitæ suæ 60 genuit Amramum. Vixit annos 133. *Amramus fil. Kebati.* Anno vitæ 75 genuit Mosem. Anno 300 promissionis. Vixit annos 137. Huius tempore regnavit in Ægypto Maphrus annos 12, tum Tumuthus annos 18, tum Amunphatis annos 43. Hic cœpit suffocare liberos Hebræorum in Nilo.

Moses fil. Amrami. Dominus Israelis constitutus est anno ætatis suæ 80, populumque duxit per desertum annos quadraginta. Quando hic natus erat: in fluvium iniiciebatur, sed filia Pharaonis Amunphatisi, nomine Tremothisa i. e. tremula (18) quam Hebræi Damris vocant, uxor Canpheræ regis Memphitici eum invenit, ex aquis extraxit, & filii loco educavit. Quum decem annos natus esset, Iannes & Iambres instituerunt eum sapientia, uti Artemonius indicat: quod quidem in Pentateucho non reperitur scriptum, sed ab Apostolo Paulo memoratur. Anno 22 cœpit Amunphatis opprimere hebræos, ut lateres disponerent, & Hermopolin conderent. Idem vicit Cuschæos, atque Reusam filiam Suri regis eorum inter mulieres suas recepit. Alii hanc victoriam Mosi tribuunt, qui eandem Reusam assumsisset. Hac de causa Canpheram ei invidisse, consiliumque cœpisse eum occidendi, facultatem vero defuisse, donec moreretur Damris uxor eius. Tum Canuthim missum esse ad eum occidendum, quem tamen Moses superavit & interfecit. Mosen vero in Arabiam ad Reguelem
Pag. 15. Midianitam aufugisse. Natus annos 40 uxorem duxit Zipporam filiam Jethronis, filii Reguelis Midianitæ, filii Dedanis, filii Ioschanis, filii Abrahami ex Ketura uxore ejus. Commentatores dicunt, Iethronem esse Reguelem. Hoc tempore fuit diluvium tertium in Thessalia diebus Deucalionis, et incendium magnum in Cusch diebus Pharatonis, bellumque grave Chaldæorum cum Phœnicibus. Eunumius invenit Semiam (19) & Menander comœdiam, Chæron & Asclepiades medicinam. Moses natus annos 80 i. e. anno 430 promissionis a Deo iussus fuit Hebræos ex Ægypto educere. Quum vero Hebræi per mare, quod arefactum erat, tran-

transirent: Pharao Phesunus, qui Amunphatiso successit, una cum toto eius exercitu, mari Suph submersus est. Ægyptii vero, qui non cum Pharaone exierunt, quando interitum eorum, qui egressi erant, perspexerunt, * servos suos quisque honorifice habebant, et colebant, quemadmodum ea de causa, quod servi ab exitu prohibiti erant, (20) internecio contigerat. Hoc anno bellum gessit cum Amalek, montemque ascendit mense tertio, atque legem et constitutiones accepit in gratiam Israelis. A tempore, quo Deus dixit ad Abrahamum; probe noscas, semen tuum adventitium et peregrinum fore in terra, quæ non eorum est, numerantur anni 430 servitutis, uti scriptum est in libro Exodi & Paulus memorat, quanquam in libro Genes. anni 400 tantum adducuntur. Ab Adamo usque ad mortem Mosis (elapsi sunt) anni 3851, uti Aniamus, monachus, calculos subducit, secundum LXX 3882, secundum Syriacum & Hebraicum textum 2500. Fuit enim (Moses) in Ægypto annos 40, in Midiane 40, in deserto 40. Hinc incipit *series altera, quæ a patriarchis ad iudices deducitur.

DYNASTIA II. Pag. 16.

Iosua fil. Num discipulus Mosis duxit populum, secundum Eusebium & Andronicum annos 20, secundum Anianum annos 25. Anno ætatis 83 accepit sceptrum & principatum a Mose magno, populumque ad terram promissionis deduxit, et septem populos Cananæorum destruxit. Anno decimo principatus sui divisit populo terram possidendam & mortuus est anno ætatis 110. *Post Iosuam filium Nun seniores* populum rexerunt, sed numerum annorum eorum scriptura non indicavit. Ait Africanus, gubernasse

annos

annos 30; Anianus, Pinehaſum Zeloten, filium Elieferis, ſacerdotem, populum gubernaſſe annos 24. Cuſchan ad ſummum imperii faſtigium in populos evectus eſt a populo, & occiſus fuit ab Othniele. *Othniel* iudicavit populum per 40 annos. Temporibus Othnielis conditæ ſunt urbes in Bithynia, Malos, Paphus, Thaſus, Keliſta, Maronda. *Eglon Moabita* per annos 18 tyrannida exercuit in populum, et interfectus eſt ab Ehud filio Geræ. *Ehud filius Geræ* iudicavit populum annos 62. Qui autem annos 80 ei aſcribunt, annos 18 Eglonis iis comprehendunt. Tempore Ehudi iudicium Athenienſe, quod Areopagus vocatur, conſtitutum fuit. Lacedæmon fundata eſt. Haleb condita eſt a Balchus rege Aſſyriæ. *Schamgar fil. Anath* fuit iudex annos 18. Hic
Pag. 17. occidit Philiſtæorum ſexaginta ſtimulo bovis. *Iabin rex Chazoris* annos viginti: Duci exercitus huius Iabini, qui Siſſera appellabatur, 90 erant currus ferrati. Caput eius a Debora prophetiſſa contuſum eſt, ut periret. *Debora et Barak* annos 40. Celebrarunt laudem liberationis divinæ. *Midianitæ* tyrannos egerunt annos 70 adverſus populum, uſque dum Gideon eos debellaret. *Gideon* populum iudicavit annos 40. Gideoni nati ſunt liberi 70. Eodem tempore regnavit in Thebaide Apulon, qui cantu citharæ ſaxa commovit, videlicet corda dura & crudelia. *Abimelech fil. Cideonis* qui ex concubina natus eſt. Poſtquam ſeptuaginta fratres ſuos interfecerat: gubernavit populum. *Thola filius Phoæ* annos viginti. Anno (principatus eius) 20 urbs Tarſus a Perſeo filio Danæ condita eſt. Condita etiam fuit Carchedon. Dirutum fuit Ilium, quod ex aliorum ſententia temporibus Simſonis disiectum eſt. *Iair Gileadita* iudi-

iudicavit populum annis 22. *Ammonitæ* annos 18 dominium usurparunt, et Hebræos valde oppresserunt, donec a Iephta vincerentur. *Iephta* annos sex. Qui dicunt, annis 24 iudicem fuisse, 18 annos Ammonitarum cum illis coniungunt. Quum Hebræi ab Ammonitis multum opprimerentur: iverunt Gileaditæ ad Iephtam antea a se expulsum, et arcessiverunt eum, ut dux eorum evaderet, qui quum prœlio commisso vicisset, filiam suam sacrificium obtulit ex voto minus laudabili. *Ibzan* annos 7. Quidam scriptorum ne nominis quidem huius mentionem fecerunt. *Elon Sebulonita* annos 10. Iohannes Medinensis septem dicit. Pag. 18. Hic in versione LXX non recensetur. *Abdon* annos 8. Anno septimo huius Abdonis surrexit primus rex Francorum. Anianus, annos tres, alii, octo. *Philistæi* annis 40 dure imperarunt populo. Hos non memoravit Eusebius, Anianus vero 40 posuit, Andronicus tantum 20. *Simson* Nazaræus ex tribu Dan iudicavit populum annis 20. Anno eius tertio cum Philistæis certare incepit, et anno eius quinto contigit historia Ruthæ, Moabitidos. *Post Simsonem Seniores* gubernarunt populum annos 40 uti scripsit Africanus, quia pax erat & quies, nec necesse erat cuipiam, ut dux exercitus oriretur. Andronicus vero 10 annos habet, & apud LXX scriptum est 20. Alii scribunt 12. *Elæus* sacerdos populum iudicavit annos 20, secundum LXX, sed secundum textum Hebraicum 40. Anno 18 gubernationis eius natus est Samuel propheta. Anno 20 Elæi oblatum est votum Elæo. *Samuel propheta* populum iudicavit annos 20. Vixit annos 77. His viginti annis post mortem Elæi fuit arca Domini in ædibus Abinadabi: Anno 20 gubernationis Samuelis postulaverunt Israelitæ regem.

Hic incipit. Series tertia, quæ a iudicibus ad reges Hebræorum deducitur.

DYNASTIA III.

Pag. 19. *Saul rex primus* regnavit in Iſraelitas annos 40 ſecundum Euſebium, ſed ſecundum Anianum 20. Anno tertio Saulis vicit Amalekitas. Anno regni ſui 31 fuit feſtum in tuguriis prophetarum prope Ramam (21), atque etiam Saul vaticinatus eſt inter prophetas. Anno 35 Saulis mortuus eſt Samuel; & quinque annis poſt Saul & Jonathan, filius eius, in prœlio occiſi ſunt. *David* filius Iſæi regnavit annos 40, ſeptem Chebrone, & 33 Hieroſolymis. Vixit annos 70. Iſte condidit Zionem. Anno regni ſui decimo ducta eſt arca in tentorium, quod ei fixit. Natus enim eſt David anno 10 regni Saulis, & a Samuele unctus eſt anno eius 20, quum ipſe annum 13 ageret. Anno 30 Saulis Goliathum interfecit, & anno 39 regni Davidis diſtribuit familias Levitarum, & conſtituit ex illis laudatores 188, (22) quos in 24 diviſiones diſtribuit, ſinguloſque duodenos conſtituit, ut laudarent. Bella geſſit David cum populis, qui circa eum erant, omneſque vicit. Anno 28 regni Davidis condita eſt Epheſus, et Samus. Hoc tempore fuit Empedocles philoſophus magnus, qui fuit una quinque columnarum ſapientiæ, ſcilicet ille & Pythagoras, Socrates, Plato & Ariſtoteles. Illius extat liber, qui confutat ſententiam, vitam novam poſt mortem animæ rationali concedi et ſimilis eſt cogitationibus Salomonis in libro Koheleth. Ille primus ſtatuit, in eſſen-
Pag. 20. tia divina non eſſe pluralitatem nominum. Etiamſi (Deus) dicitur eſſe ſapiens, bonus & potens: tamen non ſunt in eo intelle-

ctus

ctus diversi, in quibus hæ sint denominationes (species) sed (Deus) unus est, simplex & proprius, qui non admittit divisionem neque in intellectu neque in operibus. *Salomo filius eius* successit anno vitæ 12; regnavitque annos 40. Vixit annos 52. Anno quarto regni sui inchoavit ædificationem templi, quam absolvit intra septem annos in monte Amoræorum, qui est Hierosolymis, in area Arani Iebusæi. Longitudo eius 60 cubitorum. Anno 34 regni sui relicto Deo Israelis condidit aram in monte ante Hierosolyma Chomoscho (idolo) Moabitarum & Molocho Ammonitarum eamque intra 13 annos absolvit. Longitudo eius fuit cubitorum 100, latitudo 50, altitudo 30. Struxit ei clausuram auream, mare æneum, bovesque. Initio regni eius Tyri regnavit Hiromus Hiram, qui octo myriadas hominum Salomoni misit, ut in ædificando templo eum adiuvarent. Secundum nonnullos Homerus et Hesiodus hoc tempore floruerunt. Salomo evertit Antiochiam, & condidit 7 urbes, Palmyram, quæ & Tadmor vocatur, Millo, Hazor, Megiddo, Gazoram, Beth Horan inferiorem, Baaloth. Ab exitu ex Ægypto usque ad templum conditum (elapsi sunt) anni 634 vel secundum alia exemplaria (23) 610, ut in libro Regum (1 Reg. VI. 1.) 480 extant, quem numerum etiam Paulus affert, dicendo: dedit iis iudices usque ad Samuelem (Act. XIII. 21.) Ab Adamo usque ad templum conditum 4178. *Rebabeamus fil. Salomonis* regnavit Hierosolymis in Iudæam annos 17. Initio regni ipsius regnavit Jerobeam super Israele Tirzæ annos 22, fecitque binos vitulos aureos, alterum Dane, alterum Bethele, dicitque: Ecce Deos tuos o Israel, qui te eduxerunt ex terra Ægypti. Venit deinde Schemaia propheta ex Iuda; obiurgavitque eum propter peccata, Pag. 21.

quæ perpetravit, & ad quæ Israelem seduxit. Vaticinatus igitur est dicitque, ara, ara, audi verbum Domini. Ecce filius nascetur familiæ Davidis, nomine Iosias, qui super te sacrificabit sacerdotes sacellorum, et ossa humana super te comburet. Quo propter Ierobeam extendit manum suam, ut eum occideret, sed obriguit manus; quæ precibus prophetæ, a rege rogati, sanata est. Epiphanius dicit, Iojadam ex Samaria esse nomen huius prophetæ. Idem ille est quem leo interfecit, quia obtemperavit Abitoni prophetæ seni; cuius mendaciis confisus cibum comedit, præceptumque (divinum) transgressus est. Idem veste in 12 partes discissa, Ierobeamo decem harum partium dedit. Anno quinto Rehabeami Schesakus rex Ægypti aggressus est Hierosolyma dolo Ierobeami, abstulitque scuta aurea, quæ Salomo fecerat. Substituit vero iis Rehabeamus ænea. *Abia fil. Rehabeami* regnavit annos tres. Collegit Ierobiam contra eum 80000 homines, et coacti sunt Iudæi 40000. Duxit Abia uxores 14, genuitque filios 24, filias 16, et prophetarum munere functi sunt Achia & Schemaia. *Asa fil. Abiæ* annos 41. Anno (regni sui) 10 Serahus rex Cuschæus, accitis Lybasi copiis 100000 & 600, (000) Cuschæis & Libyis, Iudæam hostiliter invasit; quas copias Asa aggressus cædit in Gerar, & vicit. Anno 15 combussit idola. Etiam matrem ex regno eiecit, quia festum Astaroth celebraverat, huiusque simulacrum combussit. Removit cinædos e terra. Anno

Pag. 22. 29 Asæ regnavit in Israele Ela annos duos, tum Simri, interfecto Ela, filio Baesæ, domino suo, regnavit dies septem. Tunc Israel divisus est, aliis cum Tibni, aliis cum Omri facientibus. Prævaluit Omri. Mortuus est Tibni. Quum Simri videret, populum sub-

ſubiectum iri poteſtati Omri, combuſſit palatium et ſemet ipſum. Omri, poſtquam Tirzæ regnaverat ſex annos, emit montem Samariæ a Semero domino ſuo, ibique urbem ædificavit, nomine Samariam, quæ poſtea Sebaſte appellata eſt. Eſt eadem cum Nablusa. Omri vero regnavit annos 12. *Ioſaphatus fil. Aſæ* annos 25. Anno regni ſui ſecundo in Iſraele regnare (cœpit) Achabus, filius Omri (rex per) annos 23. Hic duxit uxorem Iſabelem, filiam Ithabelis, regis Tyri & Sidonis, condiditque Ierichuntem, cui execratus erat Ioſua fil. Nun. (VI. 26) Abiramo primogenito ſuo fundamenta iecit, & Segubo natu minimo, portas poſuit. Hoc tempore prophetæ floruerunt Elias, Obadias, Abihud, Uſael & Micha filius Imſchi, prophetæ vero mendaces Zedekias, Elieſer aliique 14. Zedekias propheta mendax fecit cornua ferrea, eaque capiti ſuo impoſuit, & Achabo dixit: his Aramæos contundes eosque conficies. Anno 29 Ioſaphati in Iſraelitas regnavit Achazias filius Achabi annum unum, & poſt eum Ioramus frater eius annos 12. *Ioramus filius Ioſaphati* annos 8. Hic ſibi matrimonii vinculo iunxit Athaliam ſororem Achabi. Occidit omnes fratres ſuos, filios Ioſaphati. Percuſſus igitur eſt flagello iuſtitiæ & omnia eius inteſtina eiecta ſunt, denique mortuus eſt. *Achazias fil. Iorami* annum unum; iſtoque anno miſit Eliſa propheta (aliquem ex prophetarum diſcipulis) qui Jehuum filium Nimſchi in Iſraelitas ungeret. Regnavit hic annos 28, & occidit filios 70 Achabi. Poſtquam autem Eliſa unxerat Iehuum filium Nimſchi, hic occidit Ioramum, filium Achabi & Achaziam regem Iudæ & Iſabelem Sidoniam, uxorem Achabi. *Athalia mater Achaziæ* annos ſeptem. Poſtquam filius eius Achazias interfectus eſt, omnem ſtirpem regiam dele- Pag. 23.

delevit & nemo ereptus eſt præter Ioaſum filium Achaziæ, quem Ioſchaba, ſoror Achaziæ, occultavit. Hæc fuit uxor Iojadæ pontificis maximi. Iojada, congregato Iuda, interfecit Athaliam, ſuffecitque Ioaſum filium, natum annos 7. Tum miſerunt Iudæi (legatos) ad templum Baalis & Mattanen ſacerdotem combuſſerunt. *Ioaſus filius Athaliæ* annos 40. Anno Ioaſi 25 regnum in Iſraelitas capeſſivit Ioachazus filius Iehui (regnavitque) annos 17. Anno 36 Ioaſi mortuus eſt Eliſa propheta, poſtea Ioaſus a ſervis ſuis interfectus eſt. *Amazias fil. Ioaſi* annos 29. Hic vicit Idumæos & Lomirum (24) eorumque Deos Hieroſolyma adduxit, & eos coluit. Anno decimo Amaziæ in populum Iſraeliticum regnavit Ioaſus annos 16. Iſte bellum intulit Benhadado regi Syriæ, urbesque eripuit, quæ Haſael ceperat. Cædit tribus vicibus Idumæos ſecundum effatum Domini ad Eliſam. Tunc vaticinati ſunt Hoſeas, Amos, Nahum & Ionathan (25). Anno 18 Amaziæ regnavit in populum Iſraeliticum Ierobeamus annos 40, pugnavitque Amazias rex Iudæ cum Ioaſo rege Iſraelis. Iſraelitæ Iudæam invadentes occiderunt Iudæorum 300 (000) viros & Amazias haſta percuſſus diem ſupremum obiit. Secundum alios ſervi eius confoderunt eum, quum Lachiſam fugeret. Iſraelitæ Hieroſolymaaggreſſi diruerunt 400 cubitos muri huius urbis, rapuerunt aurum
Pag. 24. argentum & omnia vaſa, quæ inventa ſunt in templo divino et palatio regio, atque Samariam redierunt. *Azarias fil. Amaziæ* annos 52. Idem vocatur Uzias. Anno 24 regni ſui eo audaciæ proceſſit, ut templum divinum intraret ad ſuffiendum. Quum autem ab Aſaria ſacerdote prohiberetur, & redire nollet: Subito lepra affectus eſt; ex quo Iotham filius eius populum adminiſtravit.

vit. Usque ad hæc tempora vaticinatus est Iesaias propheta annos 24. Quum vero audaciam regis videret, eamque non reprehenderet: ablata est ei prophetia annos 28, usque dum Uzias obiret. Postea munere prophetico denuo functus est annos 61. Anno 29 Uziæ in Israelem regnavit Zacharias menses sex. Generationes quatuor Iehui hic desinunt. In Zachariæ regnum successit Schallumus mensem unum, Schallumum excepit Menahemus annos decem. Hic cepit Tapsacum, quam, quoniam (cives) portas non aperuerant, diruit, & gravidas mulieres discidit. Anno 34 Uziæ Phul rex Babyloniæ (26) aggressus est Samariam, & acceptis a Menachemo, rege Israelis, mille talentis argenti revertit. Anno 40 Uziæ in Israelem regnavit Pekachus annos 10. Anno 48 Uziæ invasit Tiglathpileser rex Assyriæ & vastavit Iudæam atque terram Israelis, magnaque populi pars in captivitatem abducta est. Uzias ille destruxit murum Gathæ & Thusæ & Dimnathæ. Pugnavit etiam cum Arabibus, qui Pataræ habitant. Porphyrius ait, hoc tempore claruisse Homerum & Hesiodum. *Iotham fil. Uziæ* annos 16. Hic condidit magnam partem muri Hierosolymitani. Ammonitas superavit & ad tributum solvendum adegit. *Achasus fil. Iothami* annos 16 similiter (regnavit). Hic coluit Deos peregrinos fecitque quod malum erat. Pekachus vero rex Israelis arcessivit Rezinum regem Syriæ, invasit Iudæam, & occidit 120000 viros. Achasus rex Hierosolymitanus misit (legatos) ad Tiglathpileserum, regem Assyriæ. Venit igitur, et Rezino occiso Damascum oppugnavit, atque captivis abductis Aramæis (27) multum argenti ab iis accepit, et in patriam rediit. Anno secundo Achazi rebellavit Hoseas contra Pekachum, eoque occiso, in Israelem Pag. 25.

reg-

regnavit annos 9. Anno octavo Achasi ascendit Salmanassar, rex Assyriæ, contra Israelem, cui se submisit Hoseas et tributum solvit; postea defecit ab eo, petiitque ab Adramalecho Cuschæo, qui in Ægypto commorabatur, ut ad sibi opitulandum adveniret. Quod quum audiret Salmanassar, iterum Samariam profectus est, quam tribus aunis obsidione cinctam cepit, abductis Israelitis Babylonem. Hæc captivitas decem tribuum prima est. Ab Adamo usque ad hunc annum, qui est annus undecimus Achasi, (anni) 4730. Achasus removit mare æneum ex bubus æneis (ei subiectis) quos struxerat Salomon. Hoc tempore Rhodus habitata est insula, quæ annos 1405 (28) mansit, donec ab Arabibus vastaretur. In Sicilia condita est Selinus urbs & Scale, (29) in Ponto Trapezus, in Bithynia Cyzicum, in Italia Colonia et Lucania. Anno septimo Achazi regnavit Romulus, & condidit in Italia Romam magnam & pulcherrimam, in qua habitavit. Reges enim Italiæ, qui hucusque Latini nuncupati erant, ab illo inde tempore Romani vel Franci appellati sunt. *Hiskias fil. Achasi* annos 29. Quando terra Samariæ totumquæ imperium Israelitarum in manus Assyriorum pervenerat: Hiskias solus remansit, qui Hierosolymis regnavit. Anno octavo Hiskiæ misit Salmanassar Assyrius homines, qui colerent terram Judæorum. (30) Quia autem Deus leones iis immisit: Salmanassar præcepit, ut observarent iudicium Dei terræ, illisque sacerdotem quendam nomine Azariam misit, qui eos legem Mosis doceret. Scripsit etiam in eorum usum Pentateuchum hebraice;
ag. 26. unde Samaritani solum Pentateuchum receperunt. Fertur ille Asarias etiam literis Aramæis vel Syriacis Pentateuchum descripsisse, atque hæc est editio simplex, quæ reperitur in manibus Syrorum.

rorum. Anno sexto Hiskiæ Assyriis imperavit Sancheribus, qui Hierosolyma oppugnavit, & precibus Hiskiæ victus est, vitæ Hiskiæ additis annis quindecim. Angelus enim Domini in castris Sancheribi occidit 185000 viros. Audivit etiam Sancherib, Tirhakam regem Cuschæorum egressum esse, ut cum eo prœlium committeret; quare statim Niniven revertit, ubi filii eius eum occiderunt. Hiskias fecit piscinam, et fossam circa urbem Hierosolima, et aquam in canales induxit. Quum vero legatis regis Babylonici omnes thesauros domus suæ ostenderet: irascebatur Dominus, eique nunciatum est: Quodcunque viderunt in ædibus tuis (Babylonem transferetur) imo filii tui erunt aulici vel eunuchi in palatio regio Babylone. Respondit vero Hiskias: Egregius est sermo Hiskiæ, dummodo pax sit in diebus meis. Eius tempore Tobias pius e captivis Israelitis quum Ninive habitaret, ab Angelo Raphaele sustentatus est, cœcitasque oculorum eius felle piscis sanata est, quod ei angelus dederat. Hoc tempore Syracusæ, Catana, Leontium, Maglara (f. Megara) Marathonia & Baronisus (31) in Sicilia conditæ sunt. Sancheribus ædificavit Tharsum in Cilicia.
Manasses fil. Hiskiæ annos 55. Anno regni sui 13 occidit Iesaiam prophetam, serra dissectum; quapropter eum Deus reiecit, tradiditque in manus Assyriorum. Verum captivus abductus, catenis duris vinctus turrique (32) ænea Ninive inclusus quum angustia valde opprimeretur, ad Deum maiorum suorum conversus est, veramque pœnitentiam egit. * Iustis igitur precibus ad Deum effusis; respondit ei Deus. Liberatus Hierosolyma revertit. Simulacrum, quod fecerat quatuor faciebus præditum, e templo eiecit, illudque purgavit, & idola destruxit. Ædificavit murum meridio- Pag. 27.

 nalem

nalem Hierosolymorum, & reformavit Iudæam. In Ponto conditæ sunt urbes Metaa, Istrus, Acanthus, Acardia, Stagira (33), in Cilicia Salinus. Anno 21 Manassis condita est urbs Chalcona (Chalcedon.) Tum Thales Milesius primus physicus vel philosophiæ naturalis peritus floruit, & Scythæ usque ad Palestinam terra potiti sunt. Anno 36 Manassis Assyriis imperavit Sancheribus minor, qui finito anno Manassem dimisit. Anno 40 Manassis, in Romanos regnavit Thacles (Tullus) annos 33, qui (cognominatus est) Hostilius. Hic primus usus est chlamyde regia, sceptroque regali. Fundamenta Byzantii iecit Byzus, quam urbem 97 annis post Constantinus renovavit, auxit, & Constantinopolin appellavit. *Ammon filius Manassis*, annos 12, sed secundum textum hebraicum & Anianum 2. Hic Ammon coluit Deos peregrinos i. e. mendaces populorum, et idolis sacrificavit. Percussus a servis suis gladio moritur. *Iosias fil. Ammonis* annos 31. Utebatur filiis quatuor, Iochania, Iojakimo, Jehoachazo & Zedekia. Iochanias genuit Danielem prophetam, Jojakimus Hananem, Azariam & Mischaelem. Zephanias filius Cuschi Schimeonis munere prophetico functus est. Anno 13 Josiæ Ieremias cœpit vaticinari, & anno 18 Hulda prophetissa. Eodem tempore refecit templum divinum, jussitque Hilkiæ sacerdoti summo, opificibus argentum ex gaza templi divini solvere.
Pag. 28. Quum vero reficerent: inventus est liber legis, quem quum Iosias perlegeret, edoctusque esset præcepta divina, zelo commotus, vestes laceravit, consiliumque cepit, universam legem observandi. Sublatis igitur idolis Ammonis patris sui templum purgavit, fregit columnas, evertit altaria, occidit omnes sacrificulos ossaque eorum super aris Baalis combussit; quo implerentur

tur verba prophetarum, qui ex Juda ad Jerobeamum venerunt. Anno 31 Iosiæ regnavit in Ægypto Necho, qui (vocatur in versione Syriaca Pharao) claudus. Ille versus flumen Euphratem Mabugum profectus est, ut cum rege Assyriorum pugnaret. Quum Iosias vero eum aggrederetur: interfectus est ibi a Necho Josias, quem servi abduxerunt & Hierosolymis sepelierunt. *Ioachasus filius Iosiæ* menses tres. Hunc Pharao claudus in reditu captivum abduxit, atque in eius locum suffecit Jojakimum filium Iosiæ, fratrem Joachasi. *Iojakimus frater Ioachasi* annos 11; cognomine Eljakimus. Hunc in locum fratris Pharao claudus ea lege suffecit, ut Pharaoni quotannis centum talenta auri solveret. Anno tertio Eljakimi in Assyria regnavit Nebucadnezar Chaldæus, filius Nabopolassaris, annos 44. Hic Hierosolyma aggressus, abductis captivis et vasibus templi, tributoque exacto ab Eljakimo, abiit. Inter captivos Babylonem descenderunt Daniel eiusque socii. Hæc fuit prima captivorum turma Babylonem deducta. Pharao claudus, eversa Mabugo & occiso Iosia, altera vice revertit & iuxta Euphratem castra metatus est, ubi Nebucadnezar eum interfecit. Anno 8 Jojakimi, 5 Nebucadnezaris, hic iterum Hierosolyma petiit, sed tributo a Jojakimo soluto rediit. Anno 8 Nebucadnezaris mortuus est Jojakimus. *Iojachinus filius Iojakimi* idem, qui in Evangelio Matthæi Iochanias vocatur, etiam nomine patris sui Jojakimus. Regnavit menses tres. Mente sua a Deo alienus erat. Ne- Pag. 29.
bucadnezar tertium bello illato, eum, matrem eius, & magnates captivos Babylonem deportavit; ubi rex captivus vixit annos 37. Constituit autem pro eo Zedekiam patruum eius, filium Iosiæ. *Zedekias, patruus Iojachini,* annos 11. Anno quarto Zedekiæ in

dos regnavit Aſtyages annos 38. Anno 19 regni Nebucadnezaris, qui eſt undecimus Zedekiæ, Nebucadnezar quarto Iudæam invaſit. Nebuſaradon dux exercitus eius combuſſit templum & urbem, atque Zedekiam captivum abductum excœcavit. Omnes Iudæi deportati ſunt, præter egenos. Occidit itaque regnum Iudææ, quod poſt deſtructionem regni Iſraelitici duravit annos 155. Ieremias poſtquam templum incenſum eſſe cognoverat, abſcondidit in ſpelunca tabernaculum teſtimonii & arcam (fœderis), nemo vero locum novit. Clemens numerat a combuſto (templo) annos ſeptuaginta captivitatis usque ad annum ſecundum Darii Hyſtaſpis, conſentienticus Haggæo & Zacharia prophetis, qui dicunt: Domine, quousque non miſereris Hieroſolymorum urbiumque Iudææ, quibus his ſeptuaginta annis ſuccenſuiſti? In eadem ſunt ſententia Euſebius & Andronicus. Alii autem (numerant) ab anno tertio Eljakimi usque ad annum 19 Cyri; Daniel propheta ab anno 13 Ioſiæ vel ab initio vaticinii Ieremiæ, Africanus ab initio Zedekiæ. Elapſi ſunt anni regum 23 usque ad incendium 525, & ab Adamo 4516. Hic incipit Series quarta a regibus Hebræorum ad reges Chaldæorum deducta.

Pag. 30.

DYNASTIA IV.

Nebucadnezar annos 24, poſtquam templum incenderat. Tum deſiit regnum Judæorum. Antea vero alios 19 annos regnaverat, ita ut omnes anni regni ipſius 43 fuerint. Combuſto templo Nebucadnezar quinto expeditionem fecit, & Tyro bellum intulit, quæ ponte lapideo in mari ſtructo terræ iungebatur. Tyrii igitur expavefacti, bonis in mare proiectis, navibus aufugerunt, Hiramum circum-

cumdederunt, occideruntque. Floruit Tyrus annos 500, quamdiu ſtetit regnum Iudaicum. Ægyptus exercitui Nebucadnezaris concedebatur loco mercedis pro ponte, quem iuxta Tyrum in mari fecerat. Nebucadnezar reverſus Babylonem ſtruxit hortos κρεμαστους i. e. penſiles, quod quidem opus unum eſt ex ſeptem miraculis. Anno 13. captivitatis fecit imaginem auream, cubitorum 60 longam, quæ per Hananiam celebris evaſit. Tum beſtia fuit ſecundum prophetiam Danielis et cum feris germen in paſcuis comedit. Hoc tempore ludi gymnaſtici, vel qui exutis veſtibus Athenis inſtituebantur, floreſcere cœperunt. Tempore eiusdem Nebucadnezaris famam conſecutus eſt Hipparchus philoſophus mathematicus, qui magis omnibus philoſophis ante eum viventibus, curam impendit obſervando & expiſcando curſui ſphæræ. (34). Ex eius ſcriptis multum luminis et ſcientiæ accepit Ptolemæus Claudius auctor libri Mageſti, qui Syntaxis vocatur. Multorum librorum Hipparchi unus tantum hodie ſupereſt de arcanis aſtrorum, ex quibus cognoſcitur inſtauratio (35) regnorum diverſorum in mundo. Pag. 31.
Evilmerodach filius Nebucadnezaris annos tres, poſtquam pater mortuus eſt, non poſtquam deliravit. Regno capeſſito dimiſit Iojakimum, qui etiam Iojachinus, vel Iochanias vocatur filius Iojakimi ſive Eljakimi, ex carcere, et honore proſequutus eſt. In convivio ei accubuit anno 37 captivitatis i. e. 26 templi combuſti. *Beltſchazer frater Evilmerodachi*, annos 2, & ſecundum Chaldæos, quinque. Anno eius primo vidit Daniel viſionem quatuor beſtiarum, quæ indicant quatuor regna. Beltſchazer anno regni ſecundo inſtituit cœnam magnam proceribus ſuis, et cum mille (convivis) large vinum bibit, ſed non, uti illi. Quum vero eo audaciæ pro-

cederet, ut ex vasibus ministerii, quæ avus eius servaverat, potaret: exiit vola manus, & inscripsit muro decretum eius iudiciale. Eadem nocte aggressus Darius Medus eum occidit. Hic incipit Series quinta a regibus Chaldæorum usque ad reges Medorum deducta.

Dynastia V.

Darius Medus, qui & Nabonnedus, annum unum, postquam Beltschazarum interfecerat. Regnaverat enim tunc annos 16. Hoc anno Danielem super omnibus eius proceribus exaltavit, ex quorum invidia factum est, ut primum in foveam leonum proiiceretur. Postquam illinc liberatus erat, hi perierunt. Hic incipit Series sexta a regibus Medorum ad reges Persarum deducta.

Dynastia VI.

Pag. 32.

Cyrus, *Persa*, annos 31, secundum alios 39, secundum alios 33. Quum hic occideret Darium Medum, abolevit regnum Chaldæorum, Assyriorum & Medorum, atque constituit regnum Persarum. Habitavit Babylone, & Danieli administrationem regni commisit. Daniel igitur zelo affectus fregit idolum Beli, Dei Babyloniorum, qui fuit rex primus Chaldæorum, pater Nini, qui Niniven condidit. Occidit etiam Daniel draconem; odio igitur habitus a Babyloniis, & coniectus est in foveam leonum, ubi erant septem leones hac altera vice, quum propheta Habacuc ex Iudæa mitteretur ad cibum ei afferendum. Sed liberatus est a leonibus perieruntque, qui odio eum habueruut. Daniel, computo facto annorum captivitatis, arbitratus est septuaginta annos (captivitatis) qui populo secundum ver-

verbum domini a Ieremia traditum decreti erant, tandem impletos esse, ieiunavit, & precatus est dies 21 reditum populi efflagitans. Tum ei contigit visio formidabilis iuxta Tigrim hominis bysso vestiti, qui ei dixit: Ecce 21 dies elapsi sunt, ex quo pugnavi contra dominum Persarum ad dimittendum populum (Dan. X, 1-13.) Hoc anno primo regni sui dimisit 5000 (captivos) licet non universum populum, quia septuaginta anni nondum exacti erant, sub auspiciis Sorobabelis & Iosuæ filii Iosadak, quibus præcepit ut templum Hierosolymis ædificarent secundum vaticinium Iesaiæ. Impedita autem fuit ædificatio a populis vicinis annos 46, uti scripsit Iohannes Evangelista, usque ad sextum annum Darii Hystaspis. *Cambyses filius Cyri* annos octo, quem Hebræi Nebucadnezarem nuncupatum esse volunt. Hoc tempore innotuit Iudith, quæ occidit Holophernem Magugum sive Turcam. Anno sexto (regni) ipsius Tyrus funditus deleta est. *Fratres bini Magi* menses 14, qui annis Cambysis comprehenduntur. *Darius fil. Hystaspis* annos 36. Anno eius secundo expleti sunt septuaginta anni captivitatis secundum Clementem, Eusebium, Andronicum, et testimonia prophetarum Haggæi, & Zachariæ. Anno eius sexto perfectum est templum in mense Ijar, altum 60 cubitorum, latum viginti. Colliguntur anni a condito templo primo Salomonis usque ad hunc annum, quo structura altera finita est, 508. Hoc tempore Pythagoras philosophus mortuus est, anno ætatis 95, & Democritus atque Diogenes philosophi, Anaxagoras physicus, Pindarus, Simonides, cantores, Hippocrates medicus, Protagoras & Isocrates sophistæ, Aristophanes & * Aphcales (Æschylus) principes Comœdiæ floruerunt. Palmam ceteris præripuit Hippocrates, princeps & do-

Pag. 33.

doctor medicorum. Ad hodiernum uſque diem habitabat ille in urbe Emeſſa, et frequenter Damaſcum adiens in hortos ſe recipiebat, ubi adhuc locus celebratur, cognomine porticus Hippocratis. Fuit vir divinus, qui morbos gratis ſanavit. Fertur, Ardſchirum, regem Perſiæ, qui ægrotabat, legatos ad eum miſiſſe, qui adventum eius, ut regem ſanaret, efflagitarent, addito promiſſo, ſe dimidium regni ei donaturum eſſe. Renuit vero quoniam præmium ei promiſſum fuit. Extant eius libri ſequentes, liber aphoriſmorum, Pag. 34 liber prænotionum, liber zythi (de aqua hordei) liber chemicorum, liber numulariorum, liber de aqua & aëre, liber de natura humana, liber de vulneribus capitis, liber de teſtamento. *Abaſverus filius Darii* annos 21. Anno eius ſecundo Ægyptum in poteſtatem redegit, & anno undecimo Athenas, quas incendit. Tum temporis Haman Amalekita Iudæos interimere ſtuduit, qui captivi relicti erant. Eſther et Mardachæus ſaccis amiciebantur (& pro Iudæis intercedebant). Vertit igitur Deus malum conſilium Hamanis in eius caput. Sunt qui dicant, ſi illo tempore res hæc geſta eſſet, Eſram illam ſilentio non prætermiſſurum eſſe, ſiquidem de rebus omnibus huius temporis ſcripſerit. *Artabanus filius Abasveri*, menſes ſeptem, qui accenſentur annis Ahaſveri. *Arjoch* i. e. *Artaxerxes longimanus* annos 41. Anno eius ſeptimo iuſſit Eſram ſcribam Hieroſolyma aſcendere, et præcipue urbem ædificare, poſtquam templum conditum erat. Eſræ ſcribæ apparuit viſio divina, ita ut memoriter prophetas deſcriberet, quorum ſcripta in captivitate combuſta erant. Anno eius 20 miſſus eſt Nehemias pincerna, ut Hieroſolyma reſtitueret. Hic gente Hebræus eunuchus fuit & pocillator Artaxerxis, atque a rege & regina impetravit,

vit, ut proficifceretur. Quum vero Iudæi Hierofolymitani igne fancto deftituerentur, fi quidem in puteum coniectus erat, quando captivi abducti erant: iuffit Nehemias eum e luto putei eductum lignis facrificii imponere. Arfit poftea ignis annos 146. Nehemias manfit Hierofolymis annos duodecim. Ab hoc tempore Artaxerxis numerat Africanus hebdomades 70, a Daniele memoratas, quæ efficiunt annos 490, & finiuntur anno 366 Græcorum five anno fecundo Neronis, cuius diebus Hierofolyma expugnata funt. Ad hoc ufque tempus ex libris prophetarum & Ezræ computus annorum a fcriptoribus ducitur, at quoad tempora pofteriora ex libris Maccabæorum, Iofephi & Africani. Anno tertio huius Artaxerxis natus eft Socrates philofophus, & veneno fublatus, quum ætate iam provectus effet. *Artaxerxes* II menfes duo. *Sogdianus* menfes feptem, qui ficuti priores duo annis Longimani includuntur. *Darius Nothus* annos 19. Anno eius 15 Ægyptii defecerunt a Perfis, regemque fibi proprium conftituerunt elapfis annis 124, (quibus fub imperio Perfarum fuerunt.) Nehemias pincerna, penitus refecto muro Hierofolymorum, Babylonem revertit. Plato hærefin trium principiorum non creatorum evulgavit. Deum, hylen, & formam; docuit etiam migrationem animarum a corporibus in corpora, non exclufis infectis & reptilibus. Viam etiam monftravit, qua uxores plurium maritorum communes effe poffent. Doctrinæ eius adhæfit Epicurus. Ariftoteles natus annos 17 percepit philofophiam a Platone. *Artaxerxes rector* annos 40. Anno eius 15 Africanus dictator Romanus Carthaginem evertit, & regionem fecundum nomen eius Africam vocavit. Hunc Artaxerxem Hebræi appellant Ahasverum.

Pag. 35.

Qua propter Iohannes credit in eius tempora historiam Estheris incidere. In versione vero τῶν O Artaxerxes appellatur. *Artaxerxes Ochus* annos 27. Valida manu Ægyptum invasit, eiusque incolas Persis subiecit, rege Ægypti, cuius nomen erat Nectanebus, in Æthiopiam fugiente. In visione ei revelatum est, multas copias eum aggredi. Fertur fuisse pater illegitimus Alexandri.
Pag. 36. Ochus Iudæos subegit, tributarios fecit, atque ad litora maris Caspii in regionem Hyrcaniam migrare iussit. Hoc tempore in Macedonia regnavit Philippus, pater Alexandri, annos 27. Anno 13 Ochi, Persæ, & octavo Philippi natus est Alexander in Hellade, cuius mater fuit Olympias. *Perses filius Ochi* annos 4. Hoc tempore floruerunt Socrates, Plato, Aristoteles, philosophi. Plato mortuus est anno ætatis 82. Eum excepit Speusippus, patrui ipsius filius, non Aristoteles, * etiamsi discipulus eius fuit. Nihilominus sectam eius non deseruit, inprimis, in doctrina transmigrationis animarum fervide eum sectatus est. Hoc tempore Manasses frater Iaddi, pontificis maximi Iudæorum, condidit templum magnum in monte Garizim, quod templi Hierosolymitani simile fuit. Alexander filius Philippi regis ab Aristotele instituebatur. Socrates enim et Plato a Pythagora magistro philosophiam acceperunt. Mortuo Socrate, Plato famam nactus est; Theon Alexandrinus triginata tres libros enumeravit, a Platone conscriptos, inter quos sunt liber politices, de legibus, Phædon, et Timæus. Prosapia eius paterna & materna illustris (36) est; ex patre enim originem ducit a * Posidonio, ex matre a Solone, qui Atheniensibus leges tulit. Alii dicunt Platonem, quum adhuc iuvenis esset, in poëtica excelluisse, postea Socratis auditorem (37) quum videret, hanc

artem

artem a Socrate reiici, carmina a se confecta combussisse. Adhæsit igitur Socrati, cuius discipulus fuit, annos 50. Didicit autem ab eo philosophiam Pythagoræam. Mortuus reliquit multos hor- Pag. 37,
tos, duos servos, * vestem unam, (38) calicem & inaurem, quam iuvenis auri suæ appenderat in signum nobilitatis generis sui. Ceteras opes ad desponsandas filias fratris sui reliquit, et inter amicos suos distribuit. Sepulcro eius inscriptum erat: *Hic situs est vir divinus, qui omnes homines superavit sapientia, modestia & morum integritate. Quapropter quicunque sapientiam laudat, illum laudat, quia ei multum sapientiæ inerat.* Alteri lateri sepulcri inscriptum erat: *Heus terra, etiamsi corpus Platonis tegas, ad animam ipsius appropinquare non potes, quia immortalis est.* Aristoteles (39) fuit filius Nicomachi, medici, oriundi Stagira, urbe in regione Macedoniæ. Genus eius paternum & maternum ad Asclepiadem assurgit. Natus annos 20 Platonem auscultavit, & quum aliquo tempore cum reliquis discipulis non adesset: Plato iis, qui aderant, dixit, * intellectum non venisse, quasi ceteri philosophi veritati quam audirent, surdas aures obverterent (40) Aristoteli reges magnum honorem habuerunt, eiusque consilio Alexander in gubernando regno suo usus est, qui quum bellum regibus orbis terrarum inferret: Aristoteles, in otio constitutus, cœpit componere libros logicos, physicos, theologicos & ethicos. Pulcher statura erat, torvo vultu intuens, exiguis oculis & ore præditus, latus pectore, barba prolixa, * naso (41) oculis splendentibus, festinanter ambulans, quando solus, tarde, quando cum aliis incedebat. A lectione librorum olim per integrum annum * abstinuit omnemque * sermonem (auditoribus) prohibuit, ad Pag. 38.
vim sermonis eius attendentibus (43); Interrogatus non statim re-

 spon-

ſpondit, ſed poſt aliquod tempus. Amavit cantica. Quando quisquam cum eo diſputavit, non victoriæ ſtudioſus fuit, ſed veritatis. Si erraverit, confeſſus eſt, et quotiescunque veritas a parte ſocii ſtabat, probavit. Temperans erat in veſtitu, cibo, potu, venere & exercitiis. Obiit natus annos 68, relictis filio, filia, uxore, ſervis, ſervabus, opibusque multis. Doctrinam eius propagavit Theophraſtus frater ipſius. Quum mori vellet, teſtamentum confecit egregium, quomodo res familiarum et diſcipulorum ſuorum adminiſtrari vellet. De Socrate fama perhibet, pauperem obiiſſe, laboris amantiſſimum fuiſſe, & voluptates tanto odio habuiſſe, ut in dolio (43) non in ædibus habitaret. Quum eum quidam interrogaret, quid dolio fracto faceret, reſpondit: etſi dolium frangeretur, locum, ubi dolium eſſet, non frangi. Dixit, exteriorem corporis pulcritudinem deſignare interiorem pulcritudinem animæ. Quum Athenienſes viderent, adoleſcentes pulcros ab eo eligi, quos erudiret: putaverunt, (45) pueros ab eo diligi. (pæderaſtiæ eum ſuſpexerunt); quumque regem de laſcivia eius reprehenderet & contunderet: filii eius Anytus & Melitus ab eo inſtructi accuſarunt Socratem Sodomiæ, itaque veneno ſublatus eſt. De eo teſtimonium perhibet ſanctus Gregorius theologus in volumine ſecundo: Amor, quo Socrates in pulcritudinem ferebatur, pudorem mihi ſuffundit. Ego enim dico, me pueros amare, etſi vix laude digni ſint. *Darius filius Arſacis*, annos ſex. Anno regni ipſius 24 (45) Alexander regnavit in Græcia natus annos 20. Staturæ eius longitudo erat trium ulnarum. Omnes reges, qui ante eum erant, longe
Pag. 39. ſuperavit, multas regiones in poteſtatem redegit, reges 35 occidit, & imperavit in exercitum 130000 hominum. Sexto regno Darii & Alexan-

Alexandri hi bini reges prœlium commiſerunt ad Iſſum in Cilicia. Alexander victor exceſſit. Darius interfectus eſt. Deſtructum igitur eſt imperium Perſarum. Hic incipit Series ſeptima a regibus Perſarum ad reges Græcorum ethnicorum deducta.

DYNASTIA VII.

Alexander, annos ſex. Dario interfecto completa eſt prophetia Danielis de hirco caprino, qui arietem aggreſſus eſt & occidit. Alexander deſtructo regno Babyloniorum & Perſarum cepit Babylonem, Euripum, * Hyrcaniam, & Mardos, (45 *) ſubiegit. Occupavit univerſam Aſiam maiorem. Tranſiit etiam fluvium Indum, Indiaque & Saba potitus eſt. Duxit uxorem Roxanen filiam Darii, & ſororem Roxanes, quæ cum ea erat, captivam fecit. Condidit urbes tredecim. Fecit portas ferreas longas cubitorum 12, latas 8, ne Hunni exirent. Iudæos ſubiugavit & Deo ſacrificavit. (45 **) Poſtquam Samaritani Andromachum ſacrificulum, quem iis reliquerat, interfecerant: ex Ægypto redux eos eiecit, & in locum Samaritanorum Macedonibus ibi ſedem fixit. Babylonem reverſus veneno interfectus eſt a quodam procerum ſuorum, exactis annis 12 & uno menſe regni ſui. Tum, fracto cornu maximo, exorta ſunt in eius locum quatuor cornua, videlicet ſervi ipſius, qui poſt eum regnarunt. Colliguntur ab Adamo usque ad mortem Alexandri ſecundum Anianum monachum anni 5969. Tempore Alexandri vixit Andromachus medicus, qui antidotis Mithridatis addidit carnem viperarum, unde utilitas oritur contra morſus viperarum. Pag. 40. *Ptolemæus ſervus eius*, annos 40. Fuit filius Lagi i. e. leporis. (46) Ille Alexandrum excepit Alexandriæ, corpus eius abduxit,

ibique ſepelivit. Anno, quo imperium capeſſivit, cepit doloſe Hieroſolyma, & Iudæos captivos abduxit, et in Ægyptum migrare iuſſit tempore Oniæ ſacerdotis ſummi: Denominati ſunt ab ipſo reges Ptolomæi. Regnavit in Macedones Philippus Aridæus, et in Syria Antiochus, cuius in regno ſocius fuit Seleucus Nicator i. e. victor. In Cilicia, Aſia, Caria, Helleſponto, Thracia, Paphlagonia, & *Ophiri, vel uti quædam exemplaria (47) præferunt, in Euripo ſeptem alii reges exorti ſunt, ita ut omnes reges ſint numero decem. Completum igitur eſt vaticinium Danielis de beſtia decem cornubus prædita. Anno decimo tertio Ptolemæi, elapſis annis 12 poſt mortem Alexandri obiit Antiochus, & regnavit in Syriam univerſam, Aſiam maiorem, Babyloniam usque ad Indum Seleucus ſolus annos 21. Hinc incipit æra Græcorum, quam nos Syri ſequimur, etſi etiam Alexandrea vocatur. Ille condidit Antiochiam, Seleuciam, Laodiceam, Apamæam, Edeſſam, Beroeam, Phellum, & Germaniciam, quæ eadem eſt cum Maraſch. (48) Ab Adamo ad Seleucum ſecundum Euſebium elapſi ſunt anni 4889, ſecundum Andronicum, 5083, ſecundum Georgium presbyterum Regtenſem 5085, ſecundum Africanum, 5083, ſecundum Theophilum Edeſſenum 5197, ſecundum Iacobum Edeſſenum 5149, ſecundum Georgium epiſcopum Arabum 4929, ſecundum Anianum 5180 & menſes 10. Huic etiam Vetus teſtamentum ex verſione τῶν O concinit. At ſcriptura, qua hodie
Pag. 41. utuntur Græci, cum computo Theophili Edeſſeni conſentit. Addito igitur annis perfectis 5197 Seleuci, & menſibus perfectis, anni imperfecti, cuius initium eſt Teſchri prior, menſe uno, colligimus annos ſolares perfectos ab Adamo & menſes ex anno imperfecto, cuius initium eſt menſis Elul, quum, quem hodie agimus, dies ſit de-

cimus

cimus mensis Elul anni 1587. (C. 1276.) Addamus igitur 5197 ad 1586; quo facto summa erit 6783, & quando mensibus undecim adiicitur unus, habebimus menses 12. Hunc igitur annum si addiderimus annis perfectis, summa erit annorum 6784, asserimusque diem decimum Elulis ex anno hoc imperfecto referri ad annum 6785. *Philadelphus* i. e. amans fratrem suum, annos 38. Anno eius quinto regnavit Antiochus Soter in Syria post obitum Seleuci. Anno eius sexto libertatem donavit Iudæis captivis, qui in Ægypto erant, donisque missis ad Eleazarum pontificem maximum, libros sacros et interpretes petiit. Ille igitur eos transcriptos literis aureis misit una cum sapientibus 72, ex qualibet tribu senos, qui utriusque linguæ, græcæ & hebraicæ periti erant. Rex vero eos in insula Pharo collocavit, ubi 36 ædes, scilicet binis una, in eorum usum structæ erant. Admoniti, ne aliquid mutarent, verterunt libros sacros intra dies 72, scilicet singula interpretum paria totam scripturam. Fuerunt igitur editiones 36, quæ quum inter se conferrentur, tanta earum consensio inventa est, ut ab uno eodemque homine profectas esse dixeris. Inferri eas iussit rex in bibliothecam Alexandrinam. Anno eius 24 successit Antiocho Soteri in Syria Antiochus, qui appellatus est Deus, annos 15. Anno eius 34 defecerunt Parthi vel Armeni a Macedonibus vel Græcis, regemque Pag. 42.
sibi constituerunt nomine Arsacem, ex quo appellati sunt Arsacidæ. Hoc tempore Romani ex Gallis et Celtis fere 40000 occiderunt. Rhodus & omnes regiones vicinæ terræ motu tremefactæ sunt, quo etiam Colossus magnus cecidit. Iterum oppugnarunt Syracusas, everterunt Capuam, & Siciliam, multasque urbes Iberiæ in potestatem reduxerunt. *Ptolemæus Evergetes* i. e. artifex (49) annos 26.

Hoc

Hoc anno regnavit in Syria Seleucus Callinicus annos 20, qui con-
didit Callinicum, quæ & Racca est, (50) et Cercusium. Hunc ex-
cepit Seleucus Cronus annos tres, dein regnavit Antiochus M. an-
nos 36. Quum Onias Pontifex maximus tributum pendi solitum
regi Ægypti solvere recusaret: rex succensuit, & ad Iudæos delen-
dos se accinxit. Tum Iosephus sapiens & præpotens a Iudæis ad
eum missus est, qui benigne exceptus pacavit iram eius, atque ab
Evergete imperium accepit, ex quo tempore præfectus Iudææ sa-
lutatus est in omnibus urbibus. *Ptolemæus Philopator* i. e. di-
ligens patrem suum, annos 17. Hic oppressit Iudæos. Sub finem
imperii sui vicit eum Antiochus M. rex Syriæ, qui etiam Ægyptum
subegit, & in Iudæam redux eam in potestatem redegit. Tunc ac-
ciderunt, quæ in historia sacra Maccabæorum (narrantur). *Pto-
lemæus Epiphanes* i. e. illustris, annos 21, vel uti legitur in nonnullis
exemplaribus, 24. Hic misit Scopam ducem exercitus sui, qui Iu-
dæam & Syriam cepit. Aggressus igitur eum Antiochus M. copias
Ægyptiorum vicit, illisque omnes urbes abstulit. Iudæi igitur læ-
ig. 43. tabundi Antiocho subiiciuntur qui donis eos honoravit. Vias, tran-
situsque per eas lapidibus stravit (51) & pontibus lapideis amnes
iunxit. Anno eius undecimo Antiochus (52) M. victus est a Ro-
manis e[illegible]gione, montis * Sipyli (53) Constitutum est, ut singulis an-
nis Romanis penderet mille talenta auri, filio eius Antiocho Epi-
phane obside dato. Ab illo tempore regnum Græcorum Romanis
subiectum est, eaque de causa Græci cum iis adunati sunt. An-
tiochus igitur finito bello, quod cum Ptolemæo Epiphane gesserat,
& fœdere cum eo sancito, Cleopatram filiam Ptolemæi Epiphanis
uxoribus suis adiunxit, cui socer Syriam, Phœniciam et Samariam
dotis

dotis loco dedit. Anno 17 Ptolemæi Epiphanis Antiochus M. profectus est Elymaida urbem regni (54) Persarum, ubi obiit, uti Daniel prædixerat intra breve tempus eum fractum iri non in ira neque in prœlio (Dan. XI, 20.) In Syria regnavit Seleucus, cuius tempore Heliodorus minister eius verberibus a Deo ipsi inflictis castigatus fuit, quia Iudæos crudeliter oppresserat. Anno 21 Ptolemæi Epiphanis in Syria regnavit Antiochus Epiphanes filius Antiochi M. qui obses Romæ degit annos undecim. Simulac regno potitus est, infenso contra Ptolemæum animo Ægyptum invasit. A Romanis vero cohibitus in Iudæam rediit. Quum Hierosolyma veniret, templum divinum spoliavit, ibique imaginem Iovis erexit, et Eliazarum sacerdotem ad sacrificandum coegit, qui quum renueret, tormentis affectus & mortuus est. Deinde adducta est Schamuni vxor Schalumi cum septem filiis ad Antiochum. Natu maior, lingua, & extremitate omnium membrorum excisa, in sartaginem coniectus est, alteri cutis capitis detracta, & tertio similiter lingua abscissa est, atque ita reliquis quatuor & tandem matri illorum factum est. Pag. 44. Postquam Hierosolymis coronam (martyrii) adepti sunt: corpora eorum Antiochiam delata fuerunt. *Ptolemæus Philometor* i. e. diligens matrem suam, annos 35. Anno eius 16 obiit Antiochus Epiphanes in regione Persarum ex dolore amaro, quem plaga divina attulerat. Antiochus Eupator regnavit annos 2, qui mala adversus Iudæos multiplicavit. Hoc tempore Mattathias fil. Iohannis, fil. Simeonis, sacerdos ex filiis Ionadabi commorabatur in Moraim (Modin) habebat quinque filios Iohannem Gadad, Simeonem Tharsi, Iudam Maccabæum, Eliazarum Horan, & Ionathanem Naphusum. Quum hi viderent Iudæum quendam sacrificantem, zelo affecti eum

 inter-

interfecerunt, atque proceres, qui ad facrificia offerenda compulfi erant. Deftructa igitur ara aufugerunt fratres una cum zelotis legis aliis in montana; quod quum audiiffet Antiochus Eupator, exercitum 100000 hominum Hierofolyma mifit. Pugna exorta Eliazarus Horan vidit elephantem magnum, et arbitratus regem illi infidere, fubtus ei acceffit, ventremque eius gladio confodit. Elephas vero efflavit animam, & fuper eum cecidit, ut moreretur. Ceffante prœlio quum cadavera humanda congregarentur, inveniebatur homo inter veftimenta. Auri, quo idola conflata erant, mifit Iudas 3000 talenta (55) facerdotibus Hierofolymitanis, ut oblationes pro iis, qui mortui erant, offerrent, eosque propter expectandam refurrectionem expiarent. Hoc tempore Deo templum novum conditum eft inter gentes ab Onia Heliopoli in Ægypto, cultusque ibi inftitutus eft fecundum confuetudinem Iudæorum. Anno 18
Pag. 45. Ptolemæi Philometoris regnavit in Syria Demetrius Soter, qui fuit filius Seleuci, annos 12. Roma enim adveniens regnum paternum occupavit, occifo Antiocho Eupatore & Lyfia, eius miniftro. Anno 20 Ptolemæi Philometoris exortus eft dux primus Iudæorum Iudas Maccabæus; ex quo tempore fummum facerdotium fummusque principatus in unum hominem conferebatur. Præfuit rebus annos tres, ducem exercitus Antiochi ex Iudæa expulit, templum purgavit, tandem a duce exercitus Demetrii in prœlio occifus eft. In eius locum fucceffit Ionathan frater ipfius annos 19, fimiliter fummus facerdos & ϛϱατηγος, qui etiam in prœlio occubuit. Anno 29 Ptol. Philometoris in Syria regnavit Alexander annos decem; occifo Demetrio etiam Ægyptum invafit, eamque in poteftatem redegit, quocum Philometor, locata ei Cleopatra filia fua, recon-

reconciliatus eſt. Hippolytus ait, hac re completum eſſe, quod dixit Daniel, filiam regis meridionalis in matrimonium datum iri regi ſeptentrionali. Theodoretus dicit, in Cleopatra filia Ptolemæi Epiphanis, quæ Antiocho M. nupſit, vaticinium completum (56) eſſe; quod veriſimile eſt. *Ptolemæus Evergetes* II qui eſt filius Abubi, annos 29. Anno ipſius quinto in Syria regnavit poſt Alexandrum Demetrius II annos tres. Anno eius 14 Ionathanem excepit Simon, ſummus ſacerdos & στρατηγος, annos octo. Hic miſit clypeum aureum Romam, Romanique fœdera amicitiæ cum eo in tabula ænea publicarunt. Miſit etiam Iohannem filium adverſus Cendebæum ducem exercitus Antiochi Demetrii, qui ab eo ſuperatus eſt, fuſis omnibus eius copiis. Tunc Iudæi a tributo liberati ſunt. Hoc anno deſinit liber alter Maccabæorum. Anno octavo Ptolemæi filii Abubi abdicavit Demetrius, in cuius locum Syriæ imperavit Antiochus Sidetes, qui Hieroſolyma aggreſſus eſt. Servi in Sicilia rebellarunt, qui quidem incluſi in quadam huius inſulæ urbe, ne fame interirent, alii alios comederunt. In inſula Æoli incendium magnum ortum eſt. Dux exercitus Demetrii, qui Ierichunte erat, anno Ptolemæi 15 Simonem, ſummum ſacerdotem occidit, in cuius locum ſuffectus eſt Iohannes, cognominatus Hyrcanus, quia adverſus regem Hyrcaniæ collectis copiis dimicavit, annos 26. Anno 17 Ptolemæi Demetrius in regnum rediit atque in Syria regnavit adhuc annos 4. Eum excepit Antiochus Grypus rex Syriæ annos 12, qui Hieroſolyma obſidione cinxit, et valde oppreſſit. Qua quidem obſidione coactus Hyrcanus, aperuit ſepulcrum Davidis, & illinc ſumſit 3000 talenta auri, quæ ibi a remotis inde temporibus ſervata erant. Antiochus acceptis 300 talentis

Pag. 46.

lentis huius pecuniæ, abiit. Hoc tempore Hyrcanus depopulatus eſt Samariam. *Ptolemæus Soter*, qui etiam Phyſcon appellatur, annos 17. Anno eius quarto regnavit in Syria Antiochus Cyzicenus annos 18. Anno undecimo Soteris mortuus eſt Iohannes Hyrcanus, & ſucceſſit Ariſtobulus filius Ionathanis annum unum; Hic diademate caput circumligavit. Frater ipſius Antigonus, inſidiis ſtructis, eum interemit, qui tamen ipſe ab alio fratre Iochanan, i. e. Iohannes, cuius nomen etiam Alexander fuit, occiſus eſt. Regnavit iſte annos 27, populumque dure habuit. Eius tem-
Pag. 47. pore Ptolemæus Soter a Cleopatra matre eius regno abdicatus in inſulam Cyprum aufugit. *Ptolemæus Alexander*, frater Phyſconis, annos 10. Anno eius quarto Cyzicenum regem Syriæ vivum combuſſit, & in Syria regnavit annum unum. Succeſſit deinde in Syria Philippus annos 2. Etiam iſte a populo amotus eſt, quia in comburendo Cyziceno adiutor fuerat. Quapropter populus imperio Romanorum ſubiectus eſt. Anno ſexto huius Ptolemæi Alexandri regnum Græcorum in Syria & Aſia funditus deletum eſt, & Antiochia in poteſtatem Romanorum venit anno 220 Græcorum. *Soter frater Alexandri*, redux regnavit annos octo. Hic ex Cypro reverſus, ubi a matre profugus vixerat, fratrem oppugnavit, expulit, eiusque locum tenuit. Regnavit Soter, qui appellatur Phyſcon, Alexandriæ et in univerſa Ægypto. *Ptolemæus Dionyſius* filius Ptolemæi Soteris, qui altera vice regnavit, annos 30. Anno eius quinto mortuus eſt Iohannes Alexander. Succeſſit eius uxor Alexandra, quæ etiam appellatur Selene, annos novem. Hæc quanquam leges obſervavit, atque in eos animadvertit, qui illas negligerent: tamen perturbatæ ſunt res Iudæorum, quia

quia, Hyrcano filio eius ſummo ſacerdote conſtituto, alius filius Ariſtobulus ſuccenſuit. Pugna inter illos commiſſa, tandem pacato tumultu Hyrcanus confirmatus eſt ſummus ſacerdos, & Ariſtobulus rex, quem non multo poſt Pompeius imperator Romanorum captivum & in vincula coniectum Romam abduxit, fratre Hyrcano in eius locum ſuffecto. Regnavit vero hic annos 34, et reſtituit muros Hieroſolymitanos a Pompeio deiectos. Pompeius Iudæos tributarios fecit et Armenia maiori, Iberia & Aſſyria potitus eſt, multumque prævaluit atque imperator (αυτοκρατωρ) ſalutatus eſt. Anno quo mortuus eſt Ptolemæus Dionyſius (rex) Ægypti, exorti ſunt Romæ tres conſules (υπατοι) quorum nomina ſunt Caius Iulius, Marcus Antoninus. *Cleopatra, filia Ptolemæi Dionyſii* annos 22. Anno eius tertio Romani Caium Iulium unum trium conſulum, & regem conſtitutum, Cæſarem (ܩܣܪ) nuncuparunt, quia ex utero (ܟܪܣ) matris inter pariendum mortuæ ſciſſis eius viſceribus, extractus eſt. Ægyptum profectus regnum Cleopatræ confirmavit. Anno, quo regnavit, menſis Quintilius appellatus eſt Iulius. Poſtquam Iulius Romæ regnaverat annos 4, mortuus eſt, eumque conſecutus eſt Auguſtus Cæſar annos 57. Anno eius ſexto Hyrcanus, ſummus ſacerdos, a Perſis in captivitatem abductus eſt. Quapropter Herodes Antipater filius Herodis ſacrificuli templi idololatrici Apollini dicati iuxta murum Aſcalonis, Romam profectus eſt, indeque regnum in Iudæos ſortitus eſt. Regnavit annos 37. Hyrcanum ex captivitate reverſum, eiusque filium Ionathanem Herodes interfecit anno Auguſti 11; quo completum eſt vaticinium, non defecturum eſſe ſceptrum a Iuda, donec veniat, cius eſt illud regnum. Tempore huius Herodis natus eſt redemtor noſter, finitæque Pag. 48.

que

que ſunt hebdomades ſeptem una cum hebdomadibus 62 Danielis, quæ conficiunt annos 483, conſolidandos ab anno ſexto Darii Hyſtaſpis. Herodes, quum Roma redux a Iudæis non exciperetur, iratus fuit, vicit, binos Hieroſolymorum muros diruit, multosque occidit. Tum ſacerdotio ſummo ad ſe tracto eius curam, uno excepto anno, non dimiſit. Poſtquam Hyrcanum occiderat, Babylone arceſſivit virum, nomine Hananael, eumque etſi non ex familia ſacerdotali genitus erat, ſummum ſacerdotem conſtituit annum unum. Dimiſſo eo, Ariſtobulum filium Hyrcani, qui erat frater uxoris, quam Herodes duxerat, conſtituit (ſummum ſacerdotem). Haud multo poſt occidit eum atque Mariam eius ſororem, quam in matrimonium ſibi iunxerat, matremque eorum, & univerſim omnes, qui ex genere ſummorum ſacerdotum erant. Reſtituit igitur Hananeelem. Anno 13 Auguſti rebellavit contra eum Antonius, præfectus exercitus, qui Cleopatram reginam Ægypti amavit. At Auguſtus eum aggreſſus vicit, & ſuadente ſenatu cum Antonio reconciliatus eſt. Cleopatra petiit ab Antonio imperium in Iudæos & Arabes, quod illi conceſſum eſt. Qua de cauſa Auguſtus iratus iterum Antonio bellum intulit, eumque vicit ſubiecta ſibi Ægypto cepit binos filios Cleopatræ, qui appellabantur ſol & luna, eosque interfecit. Tum Cleopatra & Antonius ſemet ipſi occiderunt. Hic incipit Series octava a regibus Græcorum ethnicorum usque ad reges Romanorum deducta, poſtquam regnum Ptolemæorum vel Græcorum etiam in Ægypto deſierat, & univerſa Ægyptus & Syria in poteſtatem Romanorum redacta erat.

Pag. 49.

DYNA-

DYNASTIA VIII.

Augustus Cæsar. Hic quando Ægypto imperavit, Sebastus appellatus est. Etiam (mensis) sextilis nuncupatus est Augustus. Anno 18 misit Tiberium imperatorem in Armeniam, quam occupavit. Herodes condidit Samariam, et in honorem Sebasti Sebastiam vocavit. Restituit etiam turrem Stratonis eamque Cæsaream appellavit. In Galilæa ædificavit Gabalam. Anno 43 Augusti, & Herodis 33, qui fuit Græcorum 309. die 25 Canuni prioris noctu vigilia tertia natus est Dominus noster Iesus Christus, filius Dei, ex virgine Maria, filia Davidis secundum carnem. Incepit annus hic die secundo hebdomadis. Hoc anno missus est Cyrenius præses (ηγεμων) a senatu (συγκλητος) Romanorum, ut censum ageret populi Iudaici, quia Iudas Galilæus rebellaverat. Multi enim Iudæorum contendebant, nefas esse, ut tributum solverent, sibique dominos mortales arcesserent. Elapsis triginta annis die quarto feria sexta (mensis) Canuni posterioris (Iesus) baptizatus est in Iordane a Iohanne Postquam Dominus noster biennium vixerat: Iosephus & Maria, Nazaretha profecti sunt Hierosolyma, indeque Bethlehemum venerunt. Advenerunt Magi illumque ibi adorarunt. Eadem nocte in Ægyptum migrarunt, ubi biennium commorati sunt, donec Herodes obiit, quo mortuo reverterunt. Nata autem erat sancta hæc virgo tempore, quo pareret, annos 13, obiitque anno ætatis 51. Longinus philosophus Romanus de adventu Magorum Cæsari scripsit, Persas ex Oriente in territorio regni eius adventasse, et puero, qui in Iudæa natus fuerit, dona obtulisse; quisnam autem, vel cuius filius sit, nondum compertum esse. Pag. 50.

esse. Respondit Augustus, Herodem Satrapam ibi relictum ipsi narraturum esse, quis sit. Annum nativitatis Domini nostri, quem nos in annum Græcorum 309 incipiente die secundo hebdomadis cadere invenimus, alii scriptores in alium transferunt. Herodes, occisis infantibus Bethlehemi et confinium a Deo percussus & doloribus affectus est binos annos. Quo mortuo anno ætatis 70, Augustus suffecit Archelaum filium eius, qui regnavit annos 9. qui
Pag. 51. quum inique ageret, in exilium missus est Viennam in Gallia. Tum Augustus constituit quatuor principes (appellatos) Tetrarchas, scilicet Herodem, Antipatrum & Philippum, qui tres fuerunt fratres Archelai, atque quartum Lysaniam alienigenam. Hoc anno mortuus est Augustus. *Tiberius Cæsar*, annos 23. Anno eius 14 Philippus præses ad Iudæos missus est, eorumque procurator (επιτροπος) (58) evasit. Posita Cæsaris imagine in templo Iudæos perturbavit, magisqve eos irritavit, quum gazam sacerdotalem in ductum aquarum erogaret. (59). Fuit causa secundæ seditionis ab iis motæ. Anno 19 Tiberii misit Abgarus, rex Edessenus, legatum, cuius nomen erat Iohannes tabellarius, qui imaginem domini nostri Iesu in tabula depictam ad Abgarum perferret. Misit etiam epistolam ad dominum nostrum per eundem Hananum (Iohannem) huius argumenti: Audivi miracula a te promanare, et morbos absque medicamentis a te sanari; quapropter vel Deus es, qui ex cœlo descendit, vel filius Dei. Hoc igitur scripto a te peto, ut molestiam non recuses, sed ad me accedas, doloresque, quibus afficior, sanes. Audivi etiam Iudæos tibi invidere, contra te rebellare (60) teque lædere velle. Est mihi urbs parva et amœna, quæ duobus sufficit. Dominus noster respondit ipsi: Beatus est, qui in me credit

credit, etiam si me non videt. Quod autem ad adventum meum abs te expetitum attinet, æquum est, ut illud exsequar, cuius causa missus sum: quo facto ascendam ad eum, qui me misit. Statim tamen tibi mitto unum discipulorum meorum, qui morbum tuum sanet, & valetudinem tuam eorumque, qui tecum sunt, restituat. Anno 19 Tiberii redemtor noster passus, mortuus et sepultus est, deinde resurrexit & cœlum ascendit. Festo pentecostes valde commoti sunt sacerdotes Iudæorum, qui audiverunt vocem ex intimo templo clamantem: migremus hinc. Abgarus Edessenus scripsit ad Tiberium super eo, quod Iudæi contra Christum fecerunt. Respondit vero Tiberius: Pilatum hac de causa ignominiose dimisi & a Iudæis vindictam sumam. (61) Herodes tetrarcha, qui etiam Antipater cognominatus fuit, filius Herodis, infanticidæ, interfecit Iohannem atque in matrimonium duxit Herodiam uxorem fratris sui, vivente adhuc marito. In exsilium relegatus cum uxore sua Viennae interfectus est; & ipse & illa. Summa annorum ab Adamo usque ad annum, quo passus est redemtor noster 5539 & prima feria hebdomadis annus hic incepit. At secundum Hippolytum & Ioannem & Mar Iacobum 5550, secundum Eusebium 5232, secundum Syros 4156, secundum Africanum 5532, secundum alios 5320, secundum traditionem multorum 5509, secundum Andronicum anno Græcorum 342. (62) *Caius Cæsar* annos quatuor. Agrippa, cognomine Herodes, filius Aristobuli, filii Herodis, infanticidæ, ex Maria filia Hyrcani sacerdotis summi, quando diebus Tiberii Romam profectus est, ad accusandum Herodem tetrarcham, qui Antipas appellatur, ibi apprehensus est. Vinculis autem constrictus precabatur, ut Caius regnaret. Hic igitur reg-

Pag. 52.

no potitus dedit ei principatum Philippi & Lyſaniæ. Quapropter Herodias (marito ſuo) Herodi Antipæ exprobavit, quod, quia Cæſarem non adierat, principatu exciderat, nam ſi eum Agrippa inferioris conditionis homo obtinuiſſet, quanto magis ex tetrarchia (illuc provectus eſſet.) Quum igitur Romam proficiſceretur, ad capeſſendum regnum, Caius iratus eum una cum uxore in exſilium abegit, ubi mortuus eſt. Anno primo, quo regnavit Agrippa, occidit Iacobum, non illum, qui frater domini noſtri erat, ſed filium
Pag. 53. Zebedæi, a Paulo memoratum, qui ligno fullonis, (63) non gladio Agrippæ martyrium ſubiit. Hoc tempore miſſus eſt Felix præſes Ægypti, qui Iudæos vexavit annos ſeptem. Legati igitur miſſi ſunt ad Caium, ut eum placarent, nempe Ioſephus ſapiens, & Philo philoſophus Hebræus Alexandrinus. Anno quarto Caii Petronius præſes Syriæ iuſſus collocavit imaginem Cæſaris in templo et Synagoga Iudæorum. Completum igitur eſt effatum Danielis de ſigno abominationis ſtante in loco ſancto. Agrippa, exactis tribus regni ſui annis, venit Cæſaream, ediditque ſpectacula ob vitam Cæſaris (ſervatam) Altero autem die ſpectaculorum veſte indutus ex argento contexta proceſſit in theatrum primo diluculo; primisque ſolis radiis argentum ferientibus, mirum in modum reſplenduit. Idcirco adulatores eum Deum ſalutabant, quos quum non obiurgaſſet, plaga percuſſus eſt, & quinque poſt diebus exſpiravit. *Claudius Cæſar*, annos 14. Sub eius tempore tumultus fuit Hieroſolymis feſto paſchatos; quumque populus ex templo egreſſurus ſe truderet, 30000 Iudæi ſemet ipſos comprimentes mortui ſunt. Fuit fames magna in univerſo terrarum orbe, ita ut compleretur vaticinium Agabi in Act. Apoſtol. Diſcipuli Antiocheni, quantum in facul-

facultate eorum positum erat, porrexerunt, miseruntque ad pauperes Hierosolymitanos. Philo sapiens occurrit apostolo Petro, quum Romæ prædicaret. Idem ille scripsit de iis qui instituti erant fide Christiana, eos opibus curaque mundi semet exuere, eorum nullum ante solis occasum aliquid gustare, statuere, cultum sapientiæ similem esse luci, & operationes corporis tenebris, horum alios binis diebus edere, alios vero sex immo septem. (64) Hoc tempore vir Ægyptius, propheta mendax, in Iudæam venit, & 30000 homines seduxit, qui eum sequerentur; quos quidem deserto inclusos in montem oliveti abduxit, Hierosolyma occupaturos. Superveniente Felice, bellum ortum est. Ægyptius aufugit, & exercitus eius interiit. Quare dicitur a Paulo * Chiliarcha: Num tu non fuisti Ægyptius ille &c. (65) *Nero Cæsar* annos 14. Hic misit Festum, dimisso Felice. Primus concitavit persecutionem contra Christianos, qua Petrus & Paulus Romæ martyrii corona ornati sunt. Anno 13 Neronis rebellarunt Iudæi, misitque Nero Vespasianum & Titum filium suum. Primo die (mensis) Heziran huius anni Titus cepit urbem Iotapatam, quia audivit, ibi esse Iosephum scriptorem filium Mattathiæ, sacerdotem, qui exercitui Iudaico præerat. Captus autem Vespasiano prædixit Neronem moriturum illumque successurum esse; idcirco eum non interfecit. Hic vero Iosephus non est Cephas, uti sunt, qui putent, quia Cephas etiam Iosephus appellatur. (66) Postea Romani obsederunt Hierosolyma. Urgente Vespasiano oppugnationem huius urbis nuncius advenit de morte Neronis, de Othone, qui per tres menses tyrannus exortus semet ipsum interfecit, & Vitellio, qui per octo menses tyrannum egit, a Romanis in media urbe iugulato. Tum

Pag. 54.

exercitus Romanus, qui cum Vespasiano erat, eum imperatorem proclamavit. Vespasianus igitur obsidione Hierosolymorum Tito filio suo commissa, Alexandriam profectus est, qua capta mari Romam contendit. *Vespasianus Cæsar* annos decem. Hic capitolium condidit & cyclum Alexandriæ constituit, longum 125 pedum. Titus filius eius, die 14 Nisanis anni (Græcorum) 382 castra metatus iuxta Hierosolyma, octavo Elulis cepit urbem, & funditus delevit anno secundo Vespasiani. Templum combustum est die 10 Ab, antequam urbs capta erat, eodem die, quo olim exarsit diebus Zedekiæ. Ab Adamo ad consummatam hanc eversionem (elapsi sunt) anni 543, (66*) secundum alios 5203, a condito templo usque ad destructum 1905, ab anno passionis 40; secundum alios ab Adamo 5585, anno (Græcorum) 383, (66**) elapsis 33 annis post passionem. Secundum Iosephum die 12 Nisanis erat pascha, & vigens adhuc dies 15 in annum 381 Græcorum cadit. Quod ad numerum populi, qui illo anno periit, attinet, Iosephus ait, festo paschatis oblatas esse 250000 oves, & ad singulas oves decem homines mundos convenisse, immundos autem, leprosos, gonorrhoea laborantes & infantes eas non comedisse. In obsidione occisi sunt homines 60000, fame consumti sunt 1100000 & captivi venditi 100000. Reliqui ad opera servilia distracti sunt. Hic fuit finis miserrimus rerum Iudaicarum Hierosolymis. De signis (67) vero multis, quæ in urbe acciderunt, malisque, quibus Iudæi obsidione arcti afflicti sunt, tam copiose Iosephus narravit, ut parva tabula, qualis præsens liber est, ea non comprehenderet. *Titus filius Vespasiani* annos duos. Hunc senatus Deum declaravit, quumque hoc nomine se salutari passus esset, subito mortuus est. *Do-*

mitia-

mitianus Cæſar frater Titi annos 16. Chaldæos & philoſophos Roma expulit, vetuitque, ne qua vitis Romæ plantaretur, nec maſculus quispiam caſtraretur. Cornelia virgo ſacrificula (Veſtalis) ſtupri convicta viva defoſſa eſt. Religione Chriſtiana indies creſcente Patrophilus philoſophus ad magiſtrum ſuum Arſinorum dixit: qui factum eſt, ut Theodorus, princeps ſapientum Athenienſium, Africanus philoſophus Alexandrinus, Martinus Bardiwcnſis multique alii virum crucifixum adorarent, quanquam opulenti, (68) & dictis factisque clari non converſi ſunt. Reſpondit, etiam Deos eorumque ſacerdotes ſe illi diſcipulos præbuiſſe, illud autem, quod diſcipuli eius prauis moribus peccatisque non deditì ſint, documento eſſe, doctrinam eorum meliorem eſſe quacunque alia. Domitianus hæc audiens admiratus eſt, & perſequi ceſſavit. Hoc tempore Apollonius, qui * Phylara, (68 *) oſtendit teleſmata, & omnia ope dæmonum perfecit. Dicere ſolebat: væ mihi, quod me anteceſſerit filius Mariæ! *Nerva Cæſar* annum unum. Tum morbo laboravit, & corpore eius corrupto obiit in horto Salluſtiano. *Traianus Cæſar* annos 19. Hic movit perſecutionem contra Chriſtianos, qua Simeon filius Cleophae Hieroſolymitanus, Iohannes Apoſtolus, & Ignatius Antiochenus martyrio coronati ſunt. Plinius ſecundus, præſes, Chriſtianos multos occidit, quumque eorum multitudinem cerneret, valde conturbatus eſt. Scripſit Traiano, ſe aliam ſtultitiam contra Chriſtianos non reperiſſe, niſi quod idolis immolare nollent, odio vero eos habere adulterium, cædem, & quodcunque aliud turpe factum; quæ quidem edoctus Cæſar præcepit, ut non inquirerentur, ſed quando horum aliquis reperiretur, condemnaretur, niſi ſacrificaret. Anno eius 10 Galenus medicus

Pag. 56.

natus eſt. Vergente eius imperio Iudæi in Cypro everterunt urbem Salomona, atque Græcos, qui in inſula erant, occiderunt. Iudæi in Libya Græcos, qui ibi erant, commoverunt. Similiter illi, qui Cyrene, Thebis, Alexandriæ, & in Meſopotamia vixerunt, nec non Iudæi Ægyptii defecerunt, regemque ſibi conſtituerunt, Lumpiſum, qui aſſumtis rebellibus ivit in Iudæam. Vicerunt igitur Iudæi ubique locorum. Baſilides princeps hæreſeos gnoſticæ, vel colentium ſerpentem innotuit. *Adrianus Cæſar*, annos 21. Poſtquam
Pag. 57. annum unum regnaverat, debita & tributa multa multis remiſit, combuſtis ſchedis, quibus urbium incolæ ad ſolvenda debita obſtricti erant. Anno eius 4 deſiit regnum Edeſſenum, quod præfecti gubernarunt æque ac cetera loca. Anno eius 5 fluvius Cephiſus inundavit Eleuſinam, quem Adrianus ponte coniungens Athenis hyemem exegit. Hoc tempore vixit Claudius Ptolemæus, Aſtronomus, qui Mageſtum confecit et Syntaxin inſcripſit. Eius præceptor fuit Galenus medicus. Secundus philoſophus mutus celebratur, quem quum Adrianus admiratus eſſet, ſilentium eius ſolvi voluit. At ille usque ad mortem adverſatus eſt. Iudæus quidam Barcocheba rebellavit (69) in Iudæa captivos abduxit, eosque, qui eum non receperunt, interfecit. Imperator vero miſit exercitum, qui Iudæos perdidit & Hieroſolymis funditus everſis, urbs ibi condita eſt, quæ Ælia Adriani appellabatur. Illuc populos peregrinos deduxit, Iudæis aures præcidi iuſſit, illisque mandavit, ut ne ex longinquo quidem ad locum iſtum reſpicerent. Philoſophi Chriſtiani Crotus & Ariſtides Athenienſes apologiam pro doctrina conſcripſerunt. Pariter Serenus, præfectus, imperatori ſcripſit, iniquum eſſe, ut propter ſolum nomen inculpati occidantur. Reſpondit imperator,

tor, eos absque culpa non interficiendos esse. Diebus eius concilium primum habitum est Nicææ, (præsentibus) 43 episcopis, qui Sabellium condemnarunt, unam personam in trinitate statuentem, & Valentinum, qui ex cœlo dominum nostrum corpus attulisse asseverabat. *Titus Antoninus Cæsar*, qui pius (ευσεβης) cognominatus est, nec non iustus, pater una cum filiis suis, annos 22. Hic præcepit, ut Christiani nulla persecutione vexarentur. Eius tempore floruit Galenus, quem quidem non tempore Christi domini nostri vixisse, ut nonnulli perhibent, ex verbis ipsius Galeni patet. Pag. 58. Affirmat enim initio prioris partis Anatomices, se sub principio imperii Antonini Cæsaris, quum prima vice Romam adiret, librum primum Antomices composuisse. Dixit etiam in commentario in „Phædonem Platonis: Conspiciuntur viri isti qui Naziræi vocantur,„ „qui ænigmatibus & miraculis fidem suam superstruxerunt. Horum,„ „non*) pauci revera philosophi sunt. Amant enim temperantiam,„ „perseverant in ieiunio, adhibentque curam ut nihil gustent. Sunt,„ „etiam inter eos, qui per totum vitæ eorum spatium matrimonia,„ „non celebrant.„ Contendo ego, hoc esse indicium vitæ monasticæ, quæ post ascensum domini nostri intra spatium centum annorum innotuit. Colliguntur ab ascensu domini nostri usque ad mortem Galeni secundum accuratam scriptorum sententiam anni 160. Galenus Pergamo oriundus fuit, qui multos libros super arte medica scripsit, quorum circiter centum hodie supersunt. Renovavit medicinam Hippocrateam, quæ neglecta iacebat (70). Quum portenta & sanationes, quas Christus dominus noster perpetravit, ei narrarentur: respondit, se non dubitare, quin adiutus potentia divina hæc fecerit. Interroganti, ubinam aliquis discipulorum eius com-

commoraretur, reſponſio data eſt, Hieroſolymis commorari. Viam igitur ingreſſus eſt Hieroſolyma verſus, ſed quum in Siciliam perveniret: mortuus ibi eſt anno ætatis 88. Initio Æliano medico in diſciplinam traditus eſt Galenus. Ille quum morbus lethalis Antiochiæ incolas invaſiſſet, theriacam compoſuit, & illuc profectus eam ægrotis epotandam dedit. Qui eam, poſtquam ægrotaverant, biberunt, partim reſtituti ſunt, partim perierunt. Qui autem ante mor-
Pag. 59. bum eam biberunt omnes ſanati ſunt. Claudius Ptolemæus multos libros argumenti aſtronomici confecit. Horum præſtantiſſimi ſunt, magnus liber Syntaxeos, liber geographicus, liber parapegmatum (71), liber quadripartitus aſtrologiæ. Ille primus fecit ſphæram æneam expanſam, quæ cœlum referat. Hoc tempore vixit Alexander Aphrodiſienſis, qui libros Ariſtotelis commentariis illuſtravit, qui a Græcis, & adhuc a Syris atque Saracenis optimi habentur. Multæ etiam inveſtigationes & diſquiſitiones fuerunt inter eum & Galenum, (appellatum) caput muli propter pertinaciam eius in inveſtigando & diſceptando. Hoc tempore etiam vixit Theon Geometra Alexandrinus. Sunt inter libros eius, qui fere per totum orbem celebrantur, liber proprietatum circulorum æneorum, quibus obſervationes motuum planetarum conficiuntur, & liber canonis, quo expoſuit rationem, ſecundum quam mutatio punctorum tropicorum computanda eſt, ſi quidem per intervallum 80 annorum unum gradum (μοῖρα) usque ad gradus octo progrediuntur & deinde revertuntur: quod quidem Ptolemæo non ita viſum eſt, quia absque ſubſidio hoc computi revolutionum cœleſtium explentur ſcilicet ope inſtrumentorum obſervationibus inſervientium (71. a.) Scripſit etiam librum de aſtrolabio, & librum iſagogicum ſive introductorium ad Syn-

Syntaxin Ptolemæi. *Marcus Aurelius*, cum filiis suis annos 19. Initio regni ipsius Vologesus rex Parthorum multas provincias Romanorum devastavit. Tum filii ipsius Antoninus & Lucius Parthia potiti sunt. Bellum fuit Romanis cum Germanis, Cauris Sarmatis & Dacis, quos Lucius vicit, ideo imperator (αυτοκρατωρ) appellatus. Post novem annos mortuus est. Tum Antoninus frater ipsius in imperii societatem assumsit Commodum filium suum. Antoninus morbo correptus in Pannonia diem supremum obiit, & Commodus filius ipsius, postquam regnaverat annos 13, strangulatus est in domo Vestiliani. In Capitolium fulmen ruit & bibliothecæ, palatium & ædes Vestæ conflagratæ sunt. *Pertinax Cæsar* sex menses, deinde occisus est. *Severianus Cæsar* annos 18. Anno eius primo bellum gravissimum exortum est inter Iudæos & Samaritanos. Ab anno eius nono usque ad finem vitæ concitavit persecutionem magnam contra Christianos, multique martyrii corona ornati sunt. Profectus autem contra populos barbaros, qui in depressis locis regionum montanarum occidentalium septentrionem versus sitarum habitant atque Romanos in confiniis eorum perturbarunt, ibi obiit vel secundum alios interfectus est. *Antoninus Cæsar filius Severiani* annos quatuor. Illos, qui propter fidem in exsilio degebant, liberavit. Occisus est in Mesopotamia inter Haranem & Edessam. *Macrinus* annum unum, quo circenses Vulcanalii (κιρκησιοι Ηφαιςειοι) Romæ combusti sunt, & ipse in Archelaide occisus est. *Antoninus Cæsar Heliogabalus* annos 4. Eius tempore Nicopolis Palæstinæ, quæ est Emmaus, condita est. Ei exstruendæ præfecit Iulium Africanum scriptorem Chronicorum. *Alexander Cæsar filius Mamææ* annos 13. Hæc Mamæa credi-

Pag. 60.

C. 231. credidit in Chriſtum, & Chriſtianos valde adiuvit. Anno eius 3,
Pag. 61. qui fuit 542 Græcorum, Perſis imperavit Ardaſchir filius Phabechi, cœpitque poſtremum regnum Perſarum, quod Saſanitarum dicitur, duravitque annos 418, donec, orto regno Arabum, deſiit (72). *Maximinus Cæſar* annos 3. Hic ductus odio eius, qui ante eum imperavit, excitavit perſecutionem Chriſtianorum, qua martyrium ſubierunt Sergius & Bacchus, qui in Meſopotamiam miſſi ſunt, & Cyprianus epiſcopus, multique alii usque dum interfectus eſt ipſe Maximinus Conaæ (Aquileiæ.) *Gordianus Cæſar* annos ſex, & interfectus eſt in limitibus Perſiæ. Eius tempore occiſus eſt Manes. *Philippus Cæſar* annos ſeptem. Eius tempore ceſſavit perſecutio Chriſtianorum. Anno eius primo Schabor (Sapor) filius Ardſchiri in Perſas regnavit annos 31. Eius tempore milleſimus annus urbis conditæ, Romæ expletus eſt, & animalia in Circo magno occiſa ſunt, quum agon mille annorum ageretur, ſpectacula Martis noctu ederentur, (per triduum vigilia erat) & * Atlas (mons) per 40 (dies) ac ſi natalia Romæ eſſent, curreret. Theatrum Pompeii & Hecatoſtylon, ſive ſex columnarum incenſum eſt. Philippus (73) a Decio occiſus eſt. *Decius Cæſar* annum unum. Hic Chriſtianos valde perſecutus eſt, eiusque tempore ſeptem iuvenes Epheſo profugi in ſpelunca ſe occultarunt. Multi eum timentes fidem abnegarunt. Illo occiſo & tumultu ſedato, apoſtatæ Romam venerunt & veniam expetierunt, quam Novatus recuſavit. Vocatus fuit præſul Carthaginenſium (74). *Gallus & Voluſianus* Cæſares, annos duos. Occiſi ſunt in foro Flaminii. Hoc tempore invaluit
Pag. 62. (75) morbus peſtilens in orbe, pracipue in Ægypto. *Valerianus & Galienus Cæſares* annos 15. Perſecuti ſunt Chriſtianos.

Sapor

Sapor filius Ardſchiri, rex Perſarum, Syriam, Ciliciam & Cappadociam vaſtavit. Gothi, traiecto flumine Danubio, multos homines ex provinciis captivos abduxerunt. Valeriano in Perſida deducto Galienus Chriſtianis pacem reddidit. *Claudius Cæſar*, annos 2. Hoc tempore Bruchium Alexandriæ deſtruitur. Bello vexatus obiit Claudius Sirmii. Figura coronæ viſa eſt in cœlo. *Aurelianus Cæſar*, annos ſex. Anno eius primo (76) Palmyrenorum & Gallorum ſibi ſubiecit. Iſto tempore innotuit Manes. Filia ſua Sapori in matrimonium locata pacem cum eo iniit. Sapor urbem in Perſide condidit, quæ Conſtantinopoli ſimilis erat, & Gandiſapur vocabatur, quamque uxori Romanæ habitandam conceſſit. Advenerunt cum ea periti medici Græci, qui medicinam Hippocrateam in Oriente propagarunt. Fuerunt etiam inter Syros præſtantes medici e. g. Sergius Reſainenſis, qui primus libros philoſophicos & medicos ex lingua græca in ſyriacam convertit, & Athanaſius Amidenſis, & Philagrius, & Simeon monachus, cognomento Taibutha, & Gregorius epiſcopus & Theodoſius patriarcha & Honainus præſtantiſſimus filius Iſaaci, aliique multi his poſteriores usque ad hodiernum diem. Hi omnes Syri ſunt. Aaron vero presbyter, non fuit Syrus, ſed Goſius quidam Alexandrinus librum eius e græco ſyriacum fecit. (77) Aurelianus muros Romanos ædificavit. Quum perſecutionem Chriſtianorum moviſſet, fulmen in eum ruit, quo tactus obiit. *Tacitus Cæſar* menſes ſex. Occiſus eſt apud Pontum. Hoc tempore regnavit in Perſide Hormisdas. Pag. 63. *Florianus Cæſar*, menſes 2. Etiam ille interfectus eſt Tarſi in Cilicia. *Probus Cæſar* annos 7. Ab hoc anno in Perſide regnavit Warharan annos tres, quem excepit filius eius

Warharan annos 17. Saturninus præses, quum animum induceret, defectione facta, Romanis imperare: Antiochiam condere cœpit, sed Apameæ occisus est. Etiam Probus Cæsar occisus est Sirmii. *Carus Cæsar* annos duos. Caro mortuo in Mesopotamia, filius eius Numerius in Africa occisus est. Carinus alius eius filius in bello cum Germanis fortuito occiditur. *Diocletianus Cæsar* annos 20, quando tres alii simul cum eo regnarunt, scilicet Maximianus, qui filiam suam Diocletinam ei nuptum dedit, & Herculius cognominatus est (Hi ambo Orientem communiter administrarunt) & Maxentius filius Maximiani, qui Romæ gubernavit, & Constantinus in
C. 284. Gallia & Britannia. Ab anno primo Diocletiani, qui est annus 595 Græcorum & annus 5775 ab Adamo, abhinc (inquam) incipit æra Ægyptiorum. Isto tempore rebellavit Ægyptus, quam Romani invaserunt et occuparunt, occisis multis. Anno 11 Diocletiani regnavit in Perside Narses annos 7, & post illum filius eius Hormisdas annos 5. Anno 19 Diocletiani, appropinquante festo magno paschatos, præcepit, ut ecclesiæ Christianorum funditus tollerentur, scriptaque comburerentur, & omnes, qui sacrificare nollent, morerentur. Multi martyres electi & validi consummati sunt, (ex. gr.) Sergius & Bacchus. Lingua Romani abscissa est, eiusque diebus Nicolaus martyr condemnatus est atque Azaziel Samosate-
Pag. 64. nus martyr illustris. Diocletianus a Deo castigatus quum pudenda eius fœterent, sensit plagam hanc divinam esse; scripsit igitur quorumque locorum Christianis ritus suos publice servandos, ab illisque ecclesias ædificandas esse. Idcirco Maximinus invitus persecutionem sustulit, & paulo post commentus est, Deos sibi revelasse,

lasse, æquum esse, ut Christiani ex urbibus in agros eiicerentur. Commota iterum persecutione Deus terram fame & pestilentia castigavit, ita ut modius tritici 250 obolis venderetur, & decem cadavera in unum sepulcrum proiicerentur. Maximianum, vigente bello, quod cum Armenis gerebat, tetigit virga iustitiæ; gravi morbo correptus obiit tum ille tum Diocletianus. *Constantinus Magnus* fuit diebus Diocletiani imperator in Gallia, & pater Constantini Victoris, postquam biennium regnaverat. Usus est matre Helene (78) Hic Constantinus lepra affectus Sylvestri episcopi Romani institutioni traditus est. Credidit igitur baptizatus & sanatus est. Regnavit autem annos 12. Anno regni eius octavo regni socium sibi ascivit filium suum Constantinum Victorem. *Constantinus Victor* filius Constantini Magni 32, præter tres annos, quibus cum patre suo regnavit. Imperator autem constitutus est anno Græcorum 623, elapsis inde ab Adamo annis 5817, secundum alios 5813. C. 312. Anno 2. eius regnum in Persas capessens Sapor filius Hormisdæ regnavit annos 69. Hic Constantinus quum bellum inferret Maxentio tyranno, vidit in meridie crucem instar columnæ lucidæ, in æthere, cui inscriptum erat: In hoc vinces. Noctu apparuit ei dominus noster, & dixit: fac tibi (signum) simile eius quod vidisti, & vinces. Pag. 65. Quod cum fecerit, victus est Maxentius tyrannus, atque in flumine Danubio submersus est. Quapropter fides eius uxorisque Diocletianæ, filiæ Diocletiani, ethnici, magis confirmata est. Anno eius tertio instauravit Byzantium, eiusque magnitudinem quatuor milliaribus auxit et imperium Roma Byzantium transtulit. Ædificavit ibi ecclesias sacras Irenæ & duodecim apostolis. Ingenuos in coloniam diduxit, idola diruit, neque ethnico-

rum quispiam coluit. Mater ipsius Helene, imperatrix, Hierosolyma profecta est, in crucem Domini nostri inquisivit, eamque invenit. Partem eius in templo posuit, quod super sepulcro condidit, & residuum imperatori misit. Tempore Constantini Victoris Iberi in Christum crediderunt legatisque ad imperatorem missis asciverunt episcopos & presbyteros, atque baptizati sunt. Similiter Sarmatæ, Gothi, Scythæ, ab imperatore victi, crediderunt & baptizati sunt. Ecclesiam magnam iuxta quercum Mamre, ubi Abrahamo revelatio contigit, ædificavit, etiam Baalbeci in Phœnicia ecclesiam condidit; in qua quidem urbe incolæ in magno errore versantur, siquidem uxores illis communes sunt, neque de stirpe cuiuspiam constat. Præposito illis episcopo pedetentim correcti sunt. Antiochiæ condidit templum octagonon, iunctoque Danubio ponte exercitus eius transiit, Scythasque subiugavit, quos ad fidem
C. 366. perduxit. Concilium universale coëgit, 318 (episcopis & presbyteris congregatis) fidem firmavit, anno Græcorum 677, atque Canones ieiunii & paschatos ordinavit. Eius diebus Sapor rex Persiæ Christianos, qui in ditione eius erant, persecutus est, & Nisibin obsedit, sed pudore suffusus revertit, preces fundentibus Mar Iacobo & Mar Ephræmo. Iratus in reditu Mesopotamiam vastavit Constantinus, quum Persis bellum illaturus usque ad Nicomediam
Pag. 66. processisset, morbo laboravit ibique mortuus est. Testamento, quod fecerat, atque in manus cuiusdam presbyteri Ariani tradiderat, regnum tribus suis filiis divisit; mortuo eo corpus Constantinopolin delatum est. *Tres filii Constantini Victoris* annos 24. Constantinus Victor tribus filiis gavisus est, quorum natu maximus a patre nomen Constantini ducebat, alter Constantius & minimus Con-

Conſtans appellabatur. Maiori Conſtantinopolis conceſſa eſt, quum
Cæſar adhuc in vivis eſſet, alteri Antiochia et tota Meſopotamia,
Oriensque, natu minimo Roma. Mortuo Victore filius eius ſecun-
dus, quia propius aberat, advenit & fœdus cum presbytero Ariano
ſancivit, qui omnes ſtatuentes filium ὑσιαν eſſe, perſequebatur. Te-
ſtamento ſibi tradito patrem in loculo aureo (depoſitum) in urbem
regiam deportavit. Sapor audiens Victorem mortuum eſſe Neſibin
iterum obſedit, quæ in confiniis Romanorum & Perſarum ſita eſt;
atque etiam Antiochia Mygdonia appellata eſt. Hanc 70 dies ob-
ſidione cingens propugnacula contra eam ſtruxit, & obſtacula flu-
xui fluminis Mygdonii, qui in Mediam urbem binis canalibus per-
fluit, oppoſuit. Effuſis igitur aquis ſuper muro, *nec opino impe-
tu murus ruit. Quum igitur Sapor crederet, ſe absque labore
urbem occupaturum eſſe, vidit alium murum novum, qui iam pridem
ſtructus erat. Etiam beatus Ephræmus murum aſcendit ad execrandum
barbaros, atque fuſis precibus, Deus illis inſectorum farraginem & cu-
lices immiſit, quibus præcipue elephanti opprimerentur, ita ut pellis
eorum abraſa eſſet. Etiam in naſos & aures equorum aſcenderunt, & C. 312.
*corpora eorum diſcerpſerunt, qui abiectis equitibus aufugerunt. Sapor
pudore obrutus rediit. Conſtantinus natu maximus qui urbem regiam
poſſidebat, quum ad Conſtantem, fratrem natu minimum Romæ domi-
num veniret, occiſus eſt a militibus fratris ſui minoris, & duos filios re-
liquit, Gallum & Iulianum. Tum Conſtantius patruus eorum vel inter fra-
tres patris eorum medius, quia adoleſcentes erant, præcepit, ut doctri- Pag. 67.
na imbuerentur in oppido Macella iuxta Cæſaream Cappadociæ, ubi duo
lectores erant & eccleſia S. Mamæo ædificata erat. Quum autem educati
eſſent, maior horum, ſcilicet Gallus, imperator conſtitutus eſt, qui paulo
poſt

poſt contra patruum, a quo electus erat, rebellavit. Miſit igitur imperator, patruus eius, (legatum) qui eum occideret. Fratrem eius minorem i. e. Iulianum in cuſtodia poſuit. Poſtea Euſebia regina ab imperatore impetravit, ut Athenas eum mitteret philoſophia imbuendum, ubi cum M. Baſilio, Gregorio Nyſſeno fratre eius & Gregorio Theologo Nanzianzeno vixit, didicitque. Baſilius quum inquietum eius animum videret, vaticinatus eſt, eum ethnicum fore, dixitque: Væ Romano imperio, quod talem (virum) aluit! Conſtantius, imperator, frater inter tres medius, Emidam amplificavit & Auguſtam nominavit. Conſtans, natu minimus, qui Romæ (erat), poſtquam ſex annos imperaverat, a militibus doloſe interemtus eſt. Magentius tyrannus occupavit omnem Italiam & Africam, atque Sirmii imperator proclamatus eſt. Quo audito, frater medius impetum in tyrannum fecit, eoque occiſo elatus Romam ivit. Conſtantinopolin reverſus Iulianum, patruelem ſuum, imperatorem proclamavit eique nuptum dedit Helenam ſororem ſuam, quæ Conſtantina appellabatur. Iulianus contra Gallos miſſus vicit, & proſpero ſucceſſu uſus ſuperbivit, elatoque animo ſe geſſit, atque a Romanis imperator declaratus eſt. Conſtantius patruus eius, quum hæc audiret, commotus & repente baptizatus eſt ab Euzojo Antiocheno, Iulianumque aggreſſus inter Ciliciam & Cappadociam Mopſocrenis obiit. *Iulianus Parabetes* i. e. infidelis, filius natu maximus Victoris, annos 2. præter illos quinque, quibus cum patruo ſuo regnavit, Athenis arte magica imbutus eſt, &, mortuo patruo, imperioque Romano tum temporis vires acqui-
Pag. 68. rente, ferociter egit, proſperitati ſuæ confiſus eſt, ſibique perſuaſit, dæmones eum exaltaturos eſſe. Cœpit igitur aperire templa

idolo-

idolorum, & facrificare. Quamquam philofophum fimularet, dum coquos & inftitores removeret: os tamen eius ad ridendum apertum fuit, linguamque ad conviciandum adhibuit. Conftantinopolin profectus imperator declaratus eft. Antiochiæ quum pretia rerum venum expofitarum diminueret, probris affectus eft ab Antiochenis, qui paululum tumultuati erant, barbamque eius prolixam irriferant. Pro illis autem, dum eos perdere volebat, Libanius fophifta orationem deprecatoriam obtulit. Imperator igitur verbis tantum eos obiurgavit iramque fopivit. Impofuit impius ille binarum menfarum alteri aurum, alteri thus atque ignem. Quicunque aurum expeteret, pofito thure fuper igni coram idolo, aurum fumfit. Dimiffis eunuchis, camelis, afinis & mulis a minifterio eius, equos tantum reliquit. Chriftianis prohibuit, quo minus libros philofophicos legerent. Struxit ædificia, ad alendos orphanos, viduas & pauperes; qua fpecie fimplicibus impofuit. Petiit ab Edeffenis, ut eum reciperent; qui quum renuerent, miffis iis, Harranem tranfiit, & idolis immolavit, ac Iudæos honoravit. Qua quidem re audita Chriftiani Edeffeni zelo affecti funt, omnesque Iudæos, qui penes illos erant, occiderunt. Iuliano, qui ubique locorum divinationi & præftigiis operam dedit, contigit vaticinium, quod dixit: Ecce ego Mars ante te incedo, tibi auxilio futurus. Huic confifus recta in Perfiam contendit ftipatus militibus 395000, atque Seleuciam & Ctefiphontem cepit. Quare Sapor Perfa legatos ad eum mifit, ut parvam imperii fui partem ei offerret, reliquam fibi vindicaturus; quod quidem recufavit. Prœlium itaque commiffum eft inter Romanos & Perfas iuxta littus Tigris. Quum vero Iulianus equo vectus milites incitaret, & de prosperitate fua Pag. 69.

I gloria-

gloriaretur: ſubito telum advolavit, eumque qua coſtam percuſſit; cecidit igitur. Fertur volam ſanguine ſuo impleviſſe, & cœlum verſus ſparſiſſe, his verbis uſus: Viciſti me o Ieſu Galilæe; hæreditare ergo una cum divinitate etiam regnum. Sancto cuidam revelatum eſt, unum quadraginta martyrum eum telo traieciſſe. *Iovinianus fidelis.* Poſtquam Iulianus obierat, & exercitus Romanorum proſtratus erat, potiſſimum fame, ſiquidem Sapor vias, quibus commeatus adportari poterat, occupaverat: exercitus regem ſibi expetivit, elegitque Iovinianum fidelem, qui fuerat Chiliarcha. Hic vero quum iuraret, ſe ethnicis imperare nolle: omnes exclamarunt: Chriſtiani omnes ſumus. Gaudio lacrymæ mixtæ fuerunt. Fixerunt igitur in medio crucem, eiusque faſtigio coronam impoſuerunt. Poſtquam ſe incurvaverunt, crucemque adorarunt: ſumſerunt coronam; eamque capiti Ioviniani impoſuerunt. Hic igitur humiliter Saporem adiit, qui quum aſſereret, ſi Romani Perſis (regionem) usque ad Euphratem cederent, non amplius flagraturum eſſe bellum, quod inter eos exarſerat: Iovinianus Niſibin tantum libenter illi dedit, illumque pacavit. Pace compoſita annorum 30, ab utraque parte gaudium erat, & bina caſtra adunata ſunt. Iuliani etiam curam egit, eumque in loculo reconditum Tarſi ſepeliri iuſſit, ut narrat Socrates. Poſtea Conſtantinopolin deductus eſt; qua de cauſa Themiſtius philoſophus patrueles Iuliani reprehendit, quod non Deum, ſed regiam dignitatem, honore proſequerentur, eiusque rationem haberent. Iovinianus redux ex Perſide, traiecta Cilicia, pervenit ad fretum. In urbe, quæ appellatur Dadaſtana, in confiniis Bithyniæ & Galatiæ morbo iliorum laboravit tempore hyberno, ibique vita defunctus eſt. *Valentinia-*

nus

nus & Valens fratres, annos 13. Ille ex urbe regionis Pannoniæ Cibala oriundus fuit, & validus erat atque sapiens. Fratrem suum Valentem Orienti præfecit. Romam profectus Gratianum filium suum Augustum proclamavit, & consulem constituit. Anno eius decimo Persis imperare (cœpit) Ardeschir filius Saporis, quatuor annos (regnum continuans). Hoc tempore Procopius rebellavit contra Valentem, sed Constantinopoli captus binis arboribus alligatus, & divulsus est. Quum Valens iter in Ægyptum faciens pervenisset Marcinopolin, magna tempestas orta, & mare commotum est, ita ut naves minores muros urbis transilirent, et mare locum suum relinqueret, atque naves maiores tanquam in arida remanerent. Incolas urbis ad prædandum adcurrentes mare, quod revertebatur, oppressit. Submersi itaque sunt. Valentinianus, vivente adhuc uxore eius, aliam duxit, excellentem pulcritudine, &, lege sublata, cuique permisit, binas, si vellet, simul uxores ducere. Quum Sarmatis bellum illaturus esset: illi timore perculsi, legatione missa, pacem rogarunt. Legatis aspectis qui stolidi erant, alta voce exclamavit, male de imperio Romanorum constitutum esse, quum populus, qui uti ille stolidus et infirmus esset, Romanos bello lacessere auderet. Quo quidem clamore ruptæ sunt venæ colli multoque sanguine effuso mortuus est. Quia autem filius eius natu maior non aderat: copiæ collectæ, imperatorem crearunt filium eius natu minorem ex Iustina, uxore eius altera, quam propter pulcritudinem duxerat. Filius hic a patre nomen sortitus erat. Valens Gratianum exercitui præfecit, illique bellum cum Gothis commisit, at non prospera fortuna. Valenti vaticinium contigit, quod scilicet ille, cuius nomen litera Thau inciperet,

Pag. 70.

 sibi

ſibi in regnum ſucceſſurus eſſet. Iuſſit igitur quemcunque, qui appellaretur Theodorus, Theodotus, vel nominibus horum ſimilibus, occidi. Hoc tempore in aëre viſi ſunt homines formam armatorum in nubibus inducti. Antiochiæ infans natus eſt, uno oculo inter loca, ubi bini oculi eſſe ſolent, quatuor manibus, & pedibus atque barba præditus. Hoc tempore inſurrexerunt Ara-
Pag. 71. bes contra Romanos, ſed Arabes, quibus tum fœmina, cuius nomen erat Maavia, imperavit, cum Romanis conciliati ſuut, atque Chriſtianam religionem amplexi epiſcopum ſibi expetierunt Moſem monachum, qui illis iuſſu Valentis præfectus eſt. Gothi & Iberi invaſerunt regiones imperii Romani, & Scythiam, Mœſiam, Thraciam, Macedoniam, Achaiam & totam Græciam vaſtarunt. Valente Conſtantinopoli bellum differente, quia Gothos & Iberos metuebat, populus univerſus clamavit: Da nobis arma, & dimicabimus. Imperator igitur iratus exiit & minatus eſt, ſe reducem in campo* extra urbem ignominiam ulturum (79) eſſe. Abiens victus eſt, & in oppidum quoddam aufugit, quod quum barbari cingerent: in ambitu eius occultatus eſt, ſub ſtramine deliteſcens. Gothi, illo non invento, ignem toti oppido iniecerunt, atque etiam ipſe crematus eſt. *Gratianus* filius Valentiniani, annum unum. Hic quum diebus patris ſui imperator creatus eſſet, imperio potitus eſt poſt Valentem. Fuit iuſtus, verecundus, et laude digniſſimus, neque ſimilis patri ſuo Ariano, vel patruo. In imperii conſortium adſumſit Theodoſium magnum, qui ex Iberia Hiſpanica originem duxit, quia Theodoſius Gratiani curam geſſerat, eumque imperatorem creaverat, antequam Valens crematus fuerat. Hoc tempore Maximus quidam Gratianum Romæ doloſe interfecit, regnavitque

Valen-

Valentinianus frater eius natu minor Romæ. *Theodosius M.* annos 16. Occiso Gratiano & fratre eius Valentiniano Romæ imperante Theodosius solus Constantinopoli & toti Orienti imperavit. Fuit vir fortis, sapiens, atque in rebus bellicis expertus, atque pedetentim barbaros in Thracia vicit. Anno eius 2 mortuus est Ardeschir, cui Sapor, filius, successit, qui quatuor annos regnavit. Pag. 72.
Anno eius 5 Persis imperare (cœpit) Varren Germanscha, (regnavitque) annos 12. Theodosius una cum Valentiniano coniunctis viribus tyrannum aggressi sunt, qui Gratianum occiderat, illoque occiso ambo elato animo Romam intrarunt. Roma reversus Thessalonicæ ægrotavit, ubi quum explorasset Achilusum (Basilium) episcopum, & cognovisset eum non esse Arianum, ab eo baptizatus & sanatus est. Venit deinde Constantinopolin & ædificavit ecclesiam Anastasii cura theologi magni, qui adhuc ibi est (80). Theodosio filius Honorius natus est ex Felcida imperatrice, quæ valde dives fuit & divitiis atque opibus suis ægrotos eosdemque egenos adiuvit, dum Xenodochia ecclesiastica visitaret. Theodosius, qui bella multa cum barbaris gessit, urbibus tributum imposuit, quod Antiocheni solvere recusantes eo iracundiæ processerunt, ut statuam Felcidæ imperatricis in urbe erectam in plateam proiicerent. Hoc tempore illa mortua est. Quod quum rex audiret, magnas strages ibi edit. Beatus vero Macedonius ad imperatorem literas misit, quibus ei factum exprobraret, quod propter imaginem æneam in imagine humana perpetraverat. „Homines, creatos secundum imaginem Dei, „perdidisti. Nobis quidem facile est, multas imagines æneas con„flare. Tu vero ne minimam quidem partem eorum, quos per„didisti, restituere potes.„ Regem, his auditis senis verbis, pœ-

nituit; litterasque ad consolandum populum scripsit. Hoc tempore Thessalonicæ, quæ fuit caput Italiæ, seditio orta est, & præfectus lapidatus. Imperator iratus poenam exigi iussit, atque occisi sunt innocentes cum reis, 7000. Quapropter Ambrosius episcopus sanctus imperatori Mediolanum adventanti extra portam ecclesiæ obviam ivit, eumque cohibuit his verbis: „Non permittit tibi gloria
Pag. 73. „regia, ut te ipsum noscas; abi, nec peccatum tuum amplifica, si „quidem oratio Deum ad iram commovet.„ Imperator suaviter prohibitionem accepit, nec absolutus est, donec in se reciperet, ut investigatio, unde cædes originem duxerit, per triduum duratura & cessante ira, atque re ex iusto considerata, decretum proditurum sit. (80*) Ecclesiam ingressus, non stans sed humi prostratus precabatur: Adhæret, inquit, anima mea pulveri, vivifica me verbo tuo. Anno 13 Theodosius filium suum Arcadium imperatorem Orientis creavit. Biennio post Eugenius & Argobastus Romæ eunuchum Valentiniani seduxerunt, ut imperatorem suffocaret. Qua quidem re audita Theodosius, festinanter Honorium filium suum natu minorem imperatorem Occidentis proclamavit. Aggressus tyrannum Eugenium exercitum barbarorum, qui cum eo erant, superavit. Barbari videntes se vinci, clamarunt veniamque rogarunt. Imperatore igitur postulante, tyrannum tradi, cito prehenderunt eum, qui quum ligatus in præsentia imperatoris esset, occisus, quippe ab Argobasto suffocatus est. Postea imperator Mediolanum reversus ex molestia belli ægrotavit & mortuus est. Hoc anno Iezdegerdes filius Saporis in Persis (regnare incipiens) regnavit annos 21. *Arcadius & Honorius filii Theodosii magni,* annos 13. Quum Arcadius Constantinopoli & in Oriente regnaret: Hono-

Honorius natus annos 9 Romæ imperavit. Eiusdem anni (menſe) Thammus Hunni provincias Romanorum invaſerunt, et depopulati ſunt. Syriam & Cappadociam, ſcilicet. anno 708 (81) Alexandri. C. 397.
Arcadius condidit porticum magnam ante prætorium. Eudoxia uxor eius erexit monumentum argenteum in vicinia S. Irenes. Gainam, qui ab eo defecit, vicit & occidit. Quum Chalcedonem precandi ergo veniſſet, ingensque multitudo, ad eum conſpiciendum congregata eſſet: ſimulac precatus, & ex templo ſancti Accacii egreſſus erat, populo eum ſequente, integrum templum ſubito corruit. Omnes autem crediderunt, precibus imperatoris populum liberatum eſſe, quia eximia iuſtitiæ ipſius documenta extabant, ita Pag. 74.
ut etiam ſub purpura regia tunicis piloſis indutus eſſet. Occiſo Gaina rebelli, Hunni flumen Iſtrum tranſierunt, & ex urbibus Thraciæ prædam abegerunt. Grando, quæ ſuper eos cecidit, multos eorum occidit. Reliqui aufugerunt. Poſtea Arcadius mortuus eſt, & Theodoſium filium ſuum puerum octennem imperatorem reliquit. Honorio nulli erant filii. Quum vero ille ſolus ſupereſſet, metuendum erat, ne dolus contra illum ſtrueretur. Quapropter Arcadius moribundus teſtamentum ſcripſit, quo Iezdegerdem regem Perſarum curatorem filii ſui conſtituit. Iezdegerdes, allato teſtamento, ſollicite curam egit Theodoſii, cui præceptorem ex aulicis ſuis miſit, datis etiam ad totum ſenatum literis, huius argumenti, ſi quid doloſi contra puerum machinarentur, ſe bellum *) iis illaturum eſſe. Qua de cauſa propagatus eſt Chriſtianiſmus inter Perſas, quum Marutha epiſcopus Mephrakatenſis inter eos viveret. Theodoſius & ſoror ipſius Pulcheria penes patruum, Honorium, educabantur. *Theodoſius minor*, filius Arcadii, annos 42.

Initio

Initio imperii ipsius Alaricus Africanus defecit, & exercitu coacto Italiam invasit, multaque mala perpetravit. Stilicho consul peremtus est. Honorius imperator Romæ obiit, & Constantinus, pater Valentiniani, imperavit & interfectus est. Iohannes primicerius notariorum regnum rapit, atque a Theodosio petit, ut illud sibi confirmaret. Imperator vero, captis legatis, Adarburium ducem exercitus contra tyrannum misit. Hunc ducem tyrannus superavit & cepit. Iterum igitur misit Theodosius Asparem filium Adarburii, una cum exercitu. Precibus imperatoris, Deum reve-
Pag. 75. rentis, factum est, ut angelus appareret sub specie pastoris, eosque per paludem aquosam pedibus duceret. Invenerunt portas urbis apertas, ingressi eam sunt, & ducem, qui captus erat, eduxerunt, atque Ioannem tyrannum occiderunt. Tum Theodosius Valentinianum, filium amitæ suæ, Cæsarem fecit, eumque una cum matre ipsius Romam misit. Postea coronam regiam ei misit. Imperavit igitur Valentinianus annos 32. Theodosius ieiunio & precibus indulsit, & feria quarta & quinta ieiunium vespertinum observavit. Episcopi Hebronensis mortui vestem squalidam induit imperator, ut ea indutus benedictionem acciperet. Hoc tempore Iezdegerdes Persarum rex mortuus est; cui Warharan filius eius successit, (qui) annos 22 (regnavit). Tum pax cessavit, Persæque se ad bellum contra Romanos accinxerunt. Romani vero Persas vicerunt, & captivos duxerunt; quo facto pax constituta est. Persecutio Christianorum in Perside regnante Warharane, non desiit. Postea Persæ denuo defecerunt, & Resainam invaserunt, sed cum ignominia repulsi sunt. Iterum magna copia irruerunt, sed superati sunt. Romani ex regione Arsaniæ 7000 hominum in captivitatem abdu-

abduxerunt, quos Accacius Episcopus Amidenus vendidit, divenditis antea poculis & calicibus aureis atque argenteis ecclesiarum. Hoc tempore Burganzisi, qui ex dolatura victum quærunt & quiete vivunt, postquam ab Hunnis capti erant, crediderunt & baptizati sunt, & confestim 3000 eorum profligarunt 10000 Hunnos, qua re in fide confirmati sunt. Theodosius Valentinianum filium amitæ suæ accersivit, Constantinopolin duxit, eique Eudoxiam filiam suam nuptum dedit; qua sibi sociata Romam profectus est. Hoc tempore lis orta est inter regnum Romanum & Persicum propter persecutionem Christianorum in Perside. Etiam mercatores multos rex Persidos detinuit, eorumque merces cepit. Fabros argentarios Christianos, quos conduxerat, detinuit, neque mercedem iis solvit. Quapropter Romani Armeniam ingressi homines prædamque inde abduxerunt. Occisis 70000 Persarum, reliqui Euphrate submersi sunt, inprimis Arabes, quos auxilio ipsis futuros accersierant. Tum pax composita est, & persecutio cessavit. Sed barbari egressi sunt, atque ex Thracia et Illyria ingentem multitudinem abduxerunt. Apparuit cometa, signum in cœlo, multique contenderunt, eius consummationem instare, propter signa, quæ multa fuerunt. Imperator Theodosius quondam equo vectus pro more in urbe regia, quum ad conopæum, ac si versus * Phrygiam iturus esset, proficisceretur, offendente equo, cecidit. Ictis vertebris cervicis eius in lectica collocatus est. Quum videret, finem ipsius appropuinquare, advocari iussit Pulcheriam sororem suam, cui indicavit, Marcianum ipsius successorem fore. Marciano, pariter arcessito, iussit, in timore Dei politicarum rerum curam agere, & biduo post mortuus est. *Marcianus* annos septem. Uxorem duxit Pulcheriam sororem

Pag. 76.

rorem Theodosii, quæ per omnem vitam fratris ipsius vitam monasticam agebat, sed stupri suspecta cum Marciano post mortem Theodosii illi palam nupsit. Quæ quum argumentis fictitiis & falsis induci non potuerit, ut viro nuberet, & votum suum solveret: episcopi hypocritæ, qui inclinabant ad dualitatem naturarum, ei persuadebant, ut consentiret. Vniverso igitur populo iniunxerunt, ut una septimana quotannis loco Pulcheriæ a carne abstinerent, & cibis monasticis vescerentur. Tum persuasa est, & abnegato pacto vestitum suum abiecit. Intra biennium coacta est synodus Chalcedonensis, quæ præter statutum de dualitate naturarum etiam abstinentiam per septimanam ante ieiunium dominicum iis, qui eam reciperent, decrevit. Orthodoxi vero Ægyptii, qui in Ægypto erant, quum viderent, (doctrinam de) duabus naturis una cum abstinentia a carne per septimanam hanc sibi iniunctam esse: non solum a carne, sed etiam copiis carnalibus, scilicet lacte, caseo, adipe & ovis hac (septimana) abstinuerunt eamque uti ceteros dies ieiu-
Pag. 77. nii observarunt. Anno sexto Marciani occisus est Valentinianus Romanus, & abhinc Roma, uti etiam ecclesia, in duas partes scissa est. Lex enim erat, quando Constantinopoli imperaret, consimiliter Romanis rebus præfuturum esse. Quia autem Marcianus absque consensu Valentiniani Romani imperium adeptus erat, electus scilicet a Pulcheria, quacum stuprum patraverat: similiier Romani sine consensu Marciani imperatorem sibi constituerunt. Quapropter scriptores Orientales imperatoremConstantinopolitanum tantum curant, & alium alii subiungunt, eosque imperatores Romanos vocant. Quia autem ætate provecti imperarunt Marcianus & Pulcheria: mortui sunt absque prole. *Leo* annos 18. Hic gen-

gente Thrax fuit, tribunus vero poteſtate, & a ſenatu ad imperandum electus eſt. Hoc anno in Perſas regnavit Phiruz filius Warharanis Iezdegerdis, qui bella cum Romanis geſſit & Chriſtianos perſecutus eſt. Leo locavit filiam ſuam Adrianam Zenoni, quem in imperio honoravit, & ducem totius Orientis deſignavit. Baſiliſcum Thraciæ præfecit. Condidit Callinicum, quæ urbs Leontopolis appellata eſt. Hoc tempore incendium fuit, Conſtantinopoli, quando a mari ad mare ignis ſæviit, & imperator aufugit trans ædem S. Mammæi, ibique commoratus eſt menſes ſex. Fecit* inſtrumentum magnum Leon Iblon. Legem tulit, ne quis prima ſeptimanæ feria operam exerceret, nec inſtrumentis quidem muſicis uteretur, ſed in eccleſiis quilibet cantaret. Leo Leontium filium filiæ ſuæ vel filium Zenonis Cæſarem creavit, quanquam adhuc infans erat natus annos ſex. Imperavit unum annum vivente adhuc imperatore. Poſtea imperator Leo morbo inteſtinorum laboravit & mortuus eſt. *Leontius.* Hic quum annum unum imperaſſet, paterque ipſius Zeno eum tanquam infantem imperitum adoraſſet; decepit eum mater ipſius (hic verbis): Quando pater tuus te adoraturus eſt, ſume diadema capitis tui, illudque capiti ipſius impone. Quod quum faceret; Zeno imperio potitus eſt. (82) Paulo poſt Pag. 78.
mortuus eſt iuvenis, multique ſuſpicati ſunt, eum a parentibus ſuis interfectum eſſe. *Zeno pater Leontii* annos 15. Quum Verina uxor Leonis M. Zenoni aliquid perſuadere vellet, quod recuſavit; reiecto illo, fratrem ſuum Baſiliſcum imperatorem conſtituit. Baſiliſcus vero Heracleæ commoratus a Zenone defecit & imperator proclamatus eſt, filiumque ſuum Marcum Cæſarem fecit. Zeno veritus, ne Verina cædem eius animo volveret, aufugit in

Isauriam, unde oriundus erat. Vxor eius e ſtirpe regia, Ariadna, clam ad eum profugit. Baſiliſcus igitur & filius eius Marcus imperarunt annos 2 & male rem geſſerunt. Initio enim fidei laudabilis curam geſſit & ſanctum Timotheum Alexandriam revocavit quo etiam oſſa S. Dioſcuri delata ſunt. Encyclia ſcripſit, quibus concilium Chalcedonenſe abrogavit. Poſtea autem mutata ſententia illud promulgavit. Quum igitur mentem ſuam declaraſſet: Zeno collectis viribus in eum irruit, qui Armatum ad dimicandum cum illo accivit. Zeno legatione clam ad Armatum miſſa, iuramento ei ſpopondit, ſe filium eius Cæſarem conſtituturum, Armatumque exercitui præfecturum eſſe. Quapropter Armatus contra dominum ſuum inſidiis ſtructis cum Zenone coniunctus eſt. Ambo igitur Conſtantinopolin aggreſſi ſunt. Baſiliſcus aſſumta uxore filiisque ſuis in eccleſiam fugit. Zeno vero miſit, qui ei, uxori & filiis eius, purpuram regiam exuerent, dato ſimul promiſſo, ne interficerentur. Miſſi igitur ſunt Lemnos, caſtellum Cappadociæ, ubi turri quadam incluſi ſunt. Tandem miſere perierunt. Zeno, regno ſibi firmato fidem iuramento datam exſolvit, & filium Armati Cæſarem conſtituit, et epiſcopum deſignavit. Habitarunt igitur ſimul. Patrem ad præfecturam evexit. Zeno, ſecum re-
Pag. 79. putans, fieri poſſe, ut Armatus potentia pollens, ſicuti Baſiliſco inſidiatus erat, etiam ſibi foveam foderet, ita dixit: Ego quidem iuramento meo ſatisfeci; moriatur igitur Armatus, quod iuramentum Baſiliſco præſtitum violaverit. Armato occiſo, filium eius radi iuſſit, & lectorem conſtitui. Poſtea metropoleos Helleſponti ſ. Cyzici (epiſcopus) factus eſt, quia dignus habitus erat, qui veſtibus regiis indueretur. Anno Zenonis nono Perſis imperavit Balaſchus,

laschus, quem postquam annos 4 regnaverat, anno Zenonis undecimo excepit Codbar Pirusch. Regnavit hic annos undecim, & diebus Zenonis rebellarunt Samaritani sibique regem constituerunt Iustasum, qui multos Christianos occidit, & Caesaream aggressus est, atque ecclesiam Procopii combussit. Tum Romani in Palaestina collecti sunt, & proelio commisso Samaritanos vicerunt, principemque eorum ad Zenonem miserunt. Ex imperatoris mandato Synagoga Samaritanorum facta est aedes magna dominae Mariae. Antiochiae conflagrarunt synagogae Iudaeorum, multique Iudaei & ossa mortuorum in sepulcris cremata sunt. Postea Zeno intestinorum morbo correptus obiit. *Anastasius* annos 27. Hic ex Silentiariis fuit. Simulac regnum capesserat, iuvenes, qui rudimenta linguae discebant, interemit, quia ab illis irrisus erat. Anno eius octavo rebellavit contra Cod (Codbar, Cobadem) frater eius Zamaspes, & regnavit duos annos. Fugit ille, & coacto exercitu in fratrem suum irruit, quem victum interfecit; postea 2 annos regnavit. Hoc tempore Nicopolis eversa est, cuius incolae obruti sunt praeter episcopum & duos eius cubicularios. Apparuit cometa per dies multos. Locustae irruerunt, & frumentum absumserunt, ut fames magna in Mesopotamia oriretur. Ignis vehemens visus est in plaga aquilonari, quae per totam noctem flamma obducta fuit. Paulo post Hunni, versus plagam mundi, quae inter septentrionem & occidentem est, siti, in Persida irruperunt hac fere de causa. Diebus Zenonis Hunni Phiruzo regi Persarum nunciarunt, sibi non sufficere tributum, quod illis solvisset, Romanos duplum solvere, idcirco vel idem, quod Romani, Persas soluturos esse, vel ad bellum paratos esse oportere. Phiruzus vero eos me- Pag. 80.

 tuit

tuit, promisitque se daturum esse. Icto pacto Hunni reversi sunt. Phiruzus vero vires acquirens Hunnos occidi iussit, qui relicti erant, ut tributum exigerent, atque persecutus est eos, qui abierunt. Tunc mercator quidam Euphemius, Græcus, qui cum Hunnis erat, eos adhortatus est, & consilium dedit, ut incenderent aromata in loco, ubi ius iurandum datum erat. Deus autem pervertit Persas, qui mentiti erant. Hunni enim postquam ita fecerant, obviam iverunt Persis, Phiruzum occiderunt, & Persis captivis abductis in patriam suam redierunt. Hac de causa Cod, regno potitus iram suscepit contra Romanos, coacto exercitu Romanorum regiones invasit, et Theodopolin Armeniæ urbem, quæ est eadem cum Erzen Rum, cepit, sed misericordem se adversus incolas eius gessit. Prehendit Constantinum principem, qui ibi erat. Mense Tischrin (Octobri) Amidam oppugnavit magno impetu, & insequente hyeme, Persæ profligati sunt, quia subligacula vestium & arcuum eorum præ humore aëris laxata erant. Machinæ petrariæ non lædebant murum, quia obsessi ligabant ollas ex scirpo factas, quarum subsci (83) catenis compactæ erant, hisque impetum machinarum excipiebant, etiam ignitabulum (84) ligneum in fossam iniectum limo noctu occultarunt, ne a Persis conspiceretur. Quum vero 500 Persæ armati appropinquarent, cuneos contra murum ad ascendendum ponerent, pontes pellibus bovinis tegerent, & mulam magnam facerent, viamque ad ascendendum: obsessi aquam ervi elixam cum stacte mulæ infuderunt, ut laberetur; ignem etiam ignitabulo sub mula clam subdiderunt. Sex elapsis horis, quibus non ascenderent propter lapsus illos, exarsit ignis subtus positus, &, mula lapsa, ceciderunt Persæ, contriti et cremati sunt. Pudebat igitur regem magnopere

nopere convitiorum, quibus illum obſeſſi proſcindebant. Petiit igitur ab incolis urbis, ut ſibi paulum argenti darent, quo accepto migraret. Hi vero, quanquam, ſi bona verba dediſſent, abiturus eſſet, ſtolide reſponderunt: noſtrum eſt, abs te pretium olerum & herbarum, quas comediſti, exigere. Ille, perſpecta eorum ſuperbia, indignatus eſt, (85) atque eadem nocte, ut ipſe narravit, apparuit ei Meſſias in ſomno, promiſitque, ſe poſt triduum urbem traditurum eſſe, quia incolæ eius arrogantes eſſent. In plaga occidentali verſus Tripugrin (locum ubi τρεις πυργοι *tres turres* erant) excubiæ erant monachorum monaſterii Iohannis Iberorum (86). E regione turris huius ſeorſim caſtra poſuerat dux quidam (87) Kenrak Hagara vir aſtutus. Accidit vero, ut quadam nocte caliginoſa, pluvia etiam vehementi irruente, monachis (88) vir ille cœnam pararet, vinumque propinaret, ut ſomno oppreſſi eſſent. Non nemo (89) nomine Kotarna perpetuo exire, furari et Perſis caniſtra eripere ſolebat. Quum vero pro more etiam hac nocte egreſſus eſſet: Kenrak eum ſenſit, perſecutus eſt, atque illam muri aperturam, qua aſcenderat & unde egreſſus erat Kotarna, oppugnavit. Monachis autem non clamantibus, patebat eos dormire. Admotis igitur ſcalis Perſæ aſcenderunt, & monachos trucidarunt. Quod quum ſentiret præfectus, venit cum luminibus. At Perſæ illos, qui lumina portarunt, haſtis penitus confoderunt. Illuceſcente die rex eiusque exercitus ſcalas ſuſpenderunt, aſcenderunt, & uno die oppidanos in turri hac ſubiugarunt. Cœperunt igitur turrim inferiorem diruere, ſiquidem Perſæ collecti (90) erant, qui aliam poſt aliam turrim occuparunt. Aſcenderunt urbem, & apertis portis in ea occiderunt homines 80000, extra ædem 40 martyrum, quam hominibus

Pag. 81.

nibus refertam quum dux (91) Armenorum cepiſſet, regi perſuaſit, ut liberaret. Rex aurum, argentum, et aes flumine Tigri in Perſida devehi iuſſit. Eorum, qui relicti erant, interfecti ſunt ſinguli ex denis, quia multi Perſæ occiſi erant. Leontius & ſummi (92) iudices, veſtibus ſordidis induti, funes porcinis cervicibus eorum iniectis, ipſique ad portandos porcos adacti ſunt, & præconis voce declaratum eſt, gubernatores illos, quia male rempublicam adminiſtrarunt, & permiſerunt, ut rex ignominia afficeretur, tam ignominioſe tractari. Anaſtaſius imperator his de rebus certior fa-
Pag. 82. ctus non parum doluit, & miſit quinque duces Niſibin, quam tamen expugnare non potuerunt. Iuſſit igitur condi urbem iuxta latus montis, quo exercitus confugeret. Condita autem eſt, ubi Darius occiſus fuit, hinc appellata eſt Dara. Intra tres annos ædificiis mirabilibus ornata eſt & cognominata Anaſtaſiopolis. Erexit etiam Anaſtaſius ſtatuam ſuper columna, quia ſtatua Theodoſii terræ motu deiecta erat, quo pariter Neocæſarea everſa erat, excepta æde S. Gregorii thaumaturgi. Etiam Rhodus interierat. Miſit imperator aurum ad transferenda & ſepelienda cadavera ſuffocatorum. Betiloſum tyrannum, qui defecerat, imperator cepit, & ſubegit. Anno 22 Anaſtaſii defecit Armenia a Romanis. Sed miſſo
C. 520. exercitu in Armeniam, & parte eius vaſtata, Armenia denuo in poteſtatem Romanorum redacta eſt. Anno 831 obiit in pace. *Iuſtinus* (93) annos 9. Ex Thraciæ oppido Cedreno ortus fuit. Erat ætate iam provectus & rudis. Quia Thraces populares eius ei promiſerunt, ſi concilio Chalcedonenſi accederet, quod cura Leonis Romani coactum erat, omnes regiones Italiæ cum eo coniunctum iri, unumque imperium fore: recepit illud. Rex Perſarum, regno poti-

potitus, petiit a Iustino, imperatore Romanorum, 550 quintalia auri, quæ ei data erant, quia (94) exercitus Persarum portas contra Hunnos custodiret. Illo renuente, immisit aliquando Arabes socios suos in terram Romanorum, ut eam læderent & vastarent. Quare ortus est Mondarus, rex Arabum, & depopulatus est omnem Dalmatiam i. e. Beliham & Haburam. Penetrarunt Arabes usque ad Arsonam & Nesibin, captivos & prædam abduxerunt, atque stragem fecerunt. Invaserunt etiam Emessam, Apameam, & agrum Antiochenum, occidendo, captivos abducendo, & vastando. Ex captivis virgines 400 sibi elegerunt. Hoc tempore in Cilicia visa est fœmina muta, quæ omnes viros cubito uno qua longitudinem superabat. Nemo novit, unde oriunda esset. Cibo vero, uti homines solent, vescebatur, & a quavis caupona quadrantem unum Pag. 83. accipiebat. Subito evanuit. Iustinus senex in extrema vita consortem imperii sibi fecit Iustinianum filium sororis suæ, quem Cæsarem nuncupavit. Tribus mensibus post mortuus est. *Iustinianus* annos 38. Initio imperii sui Persis bellum intulit, & Mabugum venit. Quum de Theodora filia senis cuiusdam laude digni fama ad eum perlata esset: expetiit eam, pater vero filiam reddere noluit, donec sponderet, se eam non coacturum esse, ut Concilium Chalcedonense reciperet. Belisario bellum cum Persis demandatum est. Instante septimana passionis salutaris dux Persarum proposuit, se propter Nazarenos & Iudæos, qui cum eo essent & in gratiam Christianorum festum honoraturum esse. Romani vero dissenserunt, & diluculo feriæ cuiusdam azymorum ad prœlium parati erant. Fuit autem die isto frigus & ventus Romanis adversus qui imbecilli comparuerunt & profugerunt, multis occisis, & reli-

quis, qui in Euphratem ceciderant, merſis. De hoc Iuſtiniano Iohannes Amidenſis Aſiæ (epiſcopus) narrat, ſe per triginta annos familiariter eo uſum eſſe, neque vidiſſe, quod ædes ſacras condere deſiſteret, ſiquidem eccleſias 96, & 12 monaſteria & Xenodochia iuxta ædificavit in regionibus Aſiæ (propriæ) Cariæ, Phrygiæ, & Lydiæ. Anno eius quarto Perſis imperavit Coſroes filius Codbari, per annos 47, & pax fuit Romanos inter et Perſas, annos 7. Samaritæ in Palæſtina conſtituerunt ſibi principem & Neapolin adorti epiſcopum, multosque alios occiderunt, direptis & incenſis templis multis. Romani igitur urbem aggreſſi ſunt, illaque expugnata principem interfecerunt, una cum ingenti hominum numero. Domnus defecit Carthagine, quem Beliſarius aggreſſus debellavit, ipſumque tyrannum vinctum adduxit. Anno undecimo Iuſtiniani pax inter Perſas Romanosque ſoluta eſt, & cometa grandis tremendusque tempore veſpertino per multos dies apparuit. Hoc anno Coſroes ingentem ſtra-
Pag. 84. gem edidit Antiochiæ, Halebi & Apameæ. Romani Perſida invadentes depopulati ſunt regionem Cardorum, Arſenorum & Arabum. Iterum igitur Cosroes profectus eſt, vaſtavitque Calonicum & totam Meſopotamiam, etiam Edeſſam oppugnavit, quam quum capere non poſſet, abductis fœminis gravidis abiit. Denuo igitur Antiochiam vaſtavit, incendit, & penitus evertit, ablatis tabulis marmoreis, quæ parietibus infixæ erant, & in Perſida abductis. Perſæ etiam in Dalmatiam excurrerunt, quam totam depopulati ſunt. Diripuerunt etiam Calonicum, Bethbalaſum, & abſtulerunt oſſa S. Bachi martyris, aurumque ſuper labro S. Sergii. Anno 848 accidit prodigium in ſole
C. 537. tenebris obducto per 18 menſes, quum quotidie in medio cœlo lumen emitteret, umbræ ſimile. Omnes crediderunt, eum non reſtitu-

situatum iri. Fructus hoc anno non maturuerunt, vinumque saporem habebat aquæ ex uvis acerbis pressæ. De pestilentia, quæ hoc tempore in toto orbe fuit (95) Iohannes Asiæ (episcopus) clare scripsit, hanc pestem contigisse anno Græcorum 855. Etiam Zacharias scripsit, eam primo incepisse a populis interioribus, versus plagam mundi, quæ meridiem & orientem interiacet (Südost), degentibus, Indis scilicet, Æthiopibus, Homeritis & reliquis. Pervenit deinde ad regiones superiores occidentis, populos Romanos, Italos, Gallos & Hispanos. Fama percrebuit, rabiosos evasisse homines, delirasse, in se ipsos sævisse, in montana secessisse, & semet ipsos trucidasse. Invasit flagellum istud regiones Æthiopiæ, quæ sunt in confinio Ægypti, indeque in Ægypto ortum est; attigit deinde Alexandriam, & sparsum est super Libya, Palæstina, Phœnicia Arabia & Africa, & penetravit ad Galatiam, Cappadociam, Armeniam & Antiochiam, & pedetentim ad Persas populosque, qui versus plagam mundi, quæ orientem & septentrionem interiacet, (*Nordost*) habitant. Comparebant opes relictæ, dispersæ, & vagæ, quas nemo colligebat, agri frugum refertissimi, quos nemo metebat, vineæ, quas, etsi tempus vindemiæ transierat, nemo vindemiaverat, quia homines desiderabantur. Vix unus e mille supererat, postquam, annis tribus exactis, pestis cessaverat. Fertur, flagellum hoc, postquam ad urbem regiam pervenerat, primo in pauperibus exortum esse, adeo ut 16000 homines uno die sepelirentur. Mortuis egenis manum suam corruptricem iniecit potentibus & celebribus. Qui vero mortem subitaneam effugerunt, in vulnera circa inguina, i. e. bubones vel tumores, & in vomicas (96) inciderunt, & postquam in volis manuum, circiter tres guttæ sanguineæ profun-

C. 544

Pag. 85.

profundæ apparuerant, confeſtim mortui ſunt. Et quum homines deficerent ad ſepeliendum: cadavera acervatim in mare proiecta ſunt. Anno Iuſtiniani 18 barbari Romam urbem maximam in Italia vaſtarunt; quam quidem quum ſervare non poſſent, in caſtello iuxta eam poſito commorati ſunt, urbe denudata & vacua relicta. Quapropter Iuſtinianus cum toto ſenatu luxit, & veſtibus nigris induti ſunt. His diebus obiit Theodora, imperatrix, eodemque tempore conflagravit monaſterium S. Simeonis ſtylitis in agro Antiocheno, & funditus deletum eſt. Fuerunt motus in eccleſiis, præcipue Conſtantinopoli propter initium ieiunii & paſchatos. Anno 23 Iuſtiniani Tarſus Ciliciæ a fluvio, qui per eam tranſiit, ſubmerſa eſt, Laodicea everſa, ubi circiter 7000 perierunt, atque in ora Phœnices undis merſæ ſunt Tripolis, Berytus, Biblus, Tyrus & urbes Galilææ. Hoc tempore Alexandriæ celebritatem nactus eſt Iohannes philoſophus, at hominibus contigit morbus βυλιμος i. e. fames bovina (ingens). Comedit enim quidam aliquoties libras decem panis una cum fructibus aliis, quibus tamen haud ſaturatus eſt. Licet enim venter eius impletus eſſet, panem tamen popoſcit, atque ita mortuus eſt. Poſtea peſtilentia in boves graſſata eſt, in primis in oriente, duos annos, ita ut terræ incultæ eſſent, quia boves deerant. Fuit iterum terræ motus gravis Conſtantinopoli menſe Ab, multæque domus ſubverſæ ſunt, balnea & eccleſiæ. Murus portæ aureæ cecidit, duravitque motus dies 40. Anno eius 27
Pag. 86. Mundar filius Naamanis, rex Arabum, in terram Romanorum expeditione facta, multa loca vaſtavit. Hunc Harethus filius Gabalæ aſſecutus eſt, & prœlio commiſſo ſuperavit, & occidit in agro Kanſcherin. Mortuus etiam eſt in hoc bello filius Harethi, & in æde

mar-

martyrum ibi sepultus. Anno Iustiniani 31 gravis terræ motus fuit, quo bini muri Constantinopolitani interior & exterior scissi sunt, et Regin urbs terra absorpta est, ita ut locus eius lateret. Columna purpurea ante palatium posita, cui effigies imperatoris imposita est, in altum tollebatur, & in caput volutata terræ affigebatur, quæ postquam octo minutas quieverat, ebria fuit & vacillans, tanquam arbor ante ventum, dies decem. Posthæc advenerunt copiæ Hunnorum & Slavorum, urbem regiam obsederunt, murum externum fregerunt (97) prædam egerunt, atque incensis omnibus præfecturis & abductis, quotquot repererunt, abierunt. Postquam vero altera, imo tertia vice revertebantur, Romani valida manu eos in prœlio oppresserunt. Pauci eorum qui profugerant, ibi iterum non conspecti sunt. *Iustinianus* III. (98) annos 13. Hic consobrinus ex sorore fuit eius qui præcessit, natione Thrax. Regnavit cum Sophia uxore sua (mense) Tischri secundo, quando diebus eius nulla erat miseria, & propter virtutes eius malefici diminuebantur. Postea dolore pedum laborabat. Fuit isto tempore Cosroes rex Persarum. Initio quidem ambo pacis studiosi erant, ita ut Iustinianus anno eius 2 Cosroi dona honoris ergo mitteret, quæ Ioannes Patricius Calonicensis pertulit. Quum vero Persæ Armenos ad ignem adorandum ex more Magorum compellere vellent, Armeni a Persis defecerunt & ad Romanos aufugerunt. Pax itaque soluta est. Nuncium enim hunc Cosroes Iustiniano misit: non æquum est, ut populo, qui a rege suo defecit, opituleris, si „autem populum recipias, ille, quia terra, quam inhabitant, mea „est, ex terra mea migret.„ Iustinianus respondit: Populum Pag. 87.
Christianum, qui cultum dæmonum evitaturus ad me fugit, in ma-

 nus

„nus tuas non tradam. Quando vero illi mihi obtemperant: etiam „terra eorum mea eſt.„ Coſroes iterum ſcripſit: „Si neque po-„pulum neque terram dare velis: tributum quod reges veſtri (maio-„res tui) propter Armeniam olim ſolverunt, ſolvito. Iuſtinianus „perquam dure reſpondit: Etiam aurum, quod olim accepiſtis, exi-„go a vobis, & quomodo vos a nobis regionem ſeptentrionalem „expetitis, quum nos etiam Niſibin poſcimus, quia Romanorum eſt. „Ex pacto autem Perſis conceſſa erat, uti ſcriptum extat in archi-vis. Anno eius octavo Marcianum filium ſororis ſuæ (99) Cæſarem renuntiavit, illumque cum exercitu Romano ad oppugnandam Niſibin miſit. Poſtquam Daram oppidum venerat: miſit milites in terram Perſarum, qui prædati redierunt. Dux (100) Perſicus, qui Niſibi erat, ſtratagemate excogitato ad Marcianum egreſſus eſt, eumque quatuor menſes detinuit, quaſi regi ſuo conſuleret, Niſibin ultro reddendi; alias enim bellum oriturum. Qua quidem arte com-meatus Niſibin deportati ſunt, hortique circa urbem, quantum quis ſagitta iaculetur, abraſi, & Chriſtiani ex civitate expulſi. Im-perator igitur Marciano iuſſit, ut haud mora Niſibin obſideret. Iſte locum obſidens propugnacula & machinas contra eum erexit, turres altas fecit, magnaque vi urbem incluſit. Imperator vero propter cauſam, quam poſtea adducemus, Marciano ſuccenſuit, & Acaci-um hominem ferum & durum miſit, ut in locum Marciani ſufficere-tur. Hic Marcianum prehendit, & Daram miſit. Quod quum exercitus videret: credidit, imperatorem obiiſſe, & alium fortaſſe Romanis ſæviter imperare. Quare domiciliis ſuis relictis aufuge-runt. Perſæ igitur Niſibi egreſſi caſtra eorum populati ſunt. Coſ-roes vero quum audiret, Romanos fugiſſe, advenit, μηχανηματα, machi-

machinas & cetera instrumenta bellica, a Romanis relicta, cepit, & civitatem Daram oppugnavit. Postquam eam per sex menses obsessam expugnare non valuit, ab incolis quinque talenta auri petiit, ut abiret. Puerulus autem quem miserat, non indicavit illis (conditionem hanc). Quapropter Cosroes magis succensuit, & ope muli lignei Persæ murum ascenderunt. Romani septem diebus dimicantes ne uni quidem Persarum permiserunt, ut in urbem descenderet. Cosroes igitur illis proposuit, ut pacem componerent, quia ab utraque parte multi occisi essent. Quum vero miseri illi iuramento Persarum crederent, armisque sepositis partes permiscerentur: Persæ sublatis contra Romanos manibus occiderunt 150000 homines, & in captivitatem abduxerunt 90000, collegerunt circiter 200 talenta auri. Obiurgavit igitur Cosroes gubernatores Romanos, o stulti, inquiens, quidni ex ducentis tradidistis quinque, ad liberandum omnes hos homines. Illi vero iuramento confirmarunt, puerum non indicasse, aurum exigi. Qua quidem re probata iratus in puerum oculos eius confodi iussit. Confestim misit Cosroes Adarmanem ducem exercitus ad depopulandum & diripiendum Bethbalesum, Kanscherin & agrum Antiochenum. Quia vero tum temporis, quum rex Persidos Apameam veniret, populus ei obviam ivit, urbem rex ingressus & episcopum ibi intuitus populum eius gratia non læsit: etiam nunc duci populus occurrit, albis vestibus indutus. Ille urbem ingressus dolose eam diripuit & combussit, abductis 492000 hominibus in Persida. Hoc tempore Cosroes 2000 virgines ex captivis selegit, illasque ornatas ad Turcas, qui intra Persida vivunt, misit. Quæ quidem quum abessent quinque milliaribus ad Turcis, & ad fluvium aliquem magnum pervenissent, Pag. 88.

ſent, conſilium ceperunt, morti naulum ſolvendi, ne fidem animarum ſuarum & innocentiam corporum perderent. Data ſibimet invicem dextera a cuſtodibus Perſis petierunt, ut recederent, quia*) tentare volebant. Illi vero quia iuſſi erant tranquille eas deducere ne pulcritudo earum fœdaretur, ſeceſſerunt. Virgines igitur poſtquam ſigno crucis facies ſuas obſignaverant, invocarunt nomen
Pag. 89. Meſſiæ, & ſemet ipſas in fluvium illum magnum proiecerunt; & merſæ ſunt. Cuſtodes, qui ad clamorem accurrerunt, easque merſas viderunt, quanquam conabantur, ne unam quidem earum ſervare potuerunt. His auditis imperator in Orientem proficiſci paravit, & ægritudine affectus inſanus factus eſt. Zacharias ad Coſroem miſſus eſt pacis componendæ gratia, qui apportavit 650 libras auri ad obtinendam pacem unius tantum anni. Quum vero interdum mens ſana imperatoris rediret, & ſui compos ſtatum ſuum gemebundus ploraret, ſuaſu primatum, ſcriptorem natione Græcum, cuius nomen erat Tiberius Thrax, adminiſtratorem imperii conſtituit, qui quidem Cæſar proclamatus eſt. Hoc tempore Coſroes ſuperbia invaluit, Armeniam petiit, rectaque contendit in Cappadociam, ut Cæſaream occuparet. Romani in Perſas irruerunt in monte Bagrava. Ille ſuperatus omne ſtudium adhibuit, ut patriam ſervaret. Profectus Sebaſtiam eam incendit, quia populus ei ablatus erat, quem Romani prehenderunt. Relicto igitur tentorio ſuo (πυλεων) omnibusque impedimentis aufugit. Romani diripuerunt caſtra eius & templum adorationi ignis ſacrum, qui ſolenni pompa portabatur. Coſroes circa Malatiam vires recuperans urbem incendit. Romanis eum denuo perſequentibus, multæ eius copiæ traiicientes fluvium Euphratem merſæ ſunt, & cum paucis ipſe evaſit.

traxit. Legem tulit, ne rex ipse prodiret, nisi cum rege dimicaret, quia Romani eum his verbis admonuerunt „nobis, qui servi regis „sumus, turpe habetur, furum instar impie agere & incendere; „considera, quomodo in te cadat, qui rex sis.„ Postea Romani victoriæ suæ confisi equos in pascuo libere vagari siverunt. Derepente advenerunt exploratores, (102) qui narrarunt, Persas una cum Cosroe advenire. Vix sibi prospexerant, quum exercitus Persarum subito occurrit, & impetu facto in Romanos irruit. Cœperunt igitur statim effugere, Persis insequentibus, seque iis immiscentibus. Collegerunt igitur arma, merces (103) & loricas, quas Romani proiecerant in fuga. *Causa iræ Iustiniani adversus Marcianum* hæc fuit. Hoc tempore in duas partes divisi fuerunt Tejenses sive Arabes. Mandar, filius Hareth, socius Romanorum fuit, qui æque ac exercitus eius Christianus erat, Cobosus vero socius Persarum. Quum Cobosus Tejenses Christianos invasisset, omnemque eorum gregem una cum pastore camelorum abduxisset: Mandar, copiis collectis, in eum irruit, & superior factus cum præda ingenti & camelis rediit. Cobosus denuo invasit, sed victus est, & ad Persas se convertit, ut copias adduceret. Mandar Iustinianum his de rebus certiorem fecit aurumque petiit, quod copiis daret, ut Persas aggrederetur. Iustinianus vero animum induxit, Mandarem interficere, siquidem propter hunc virum Persæ terras Romanas bello lacesserant. Scripsit igitur Marciano, qui castra iuxta Nisibin posuerat, se Mandari præcepisse ut ad eum veniret, tollendum esse eius caput, sibique rem narrandam esse. Fertur binas epistolas scripsisse, alteram ad Marcianum, ut occideret, alteram ad Mandarem, ut Marcianum adiret, atque ex illo rem arcanam audiret, quæ epistolæ committi non posset. Scriba vero, quum uno tempo- Pag. 90.

M re

re binas litteras descripsisset, & signasset, ex errore litteris ad Marcianum nomen Mandaris inscripsit, illisque, quæ ad Mandarem mittendæ erant, nomen Marciani. Itaque hæ litteræ in manus Mandaris inciderunt, qui ira æstuans pacem fecit cum Arabibus, qui a parte Cambysi erant. Coniunctim igitur ditionem Romanam invaserunt, ferro flammaque omnia vastarunt usque ad Antiochiam. Iustinianus igitur imperator credidit, Marcianum rem Mandari prodidisse. Quare iratus eum apprehendi iussit. Iustinianus vero, sanæ mentis iterum compos, quum videret, morbum stranguriarum, quo laboraret, gravem esse, advocavit Tiberium Cæsarem, multaque verba præclara, quibus eum admoneret, in concione locutus est. „Intellige, *) „cui bono sis & cui bono ego fuerim. Honora matrem tuam, quæ
Pag. 91. „fuit domina tua, hique omnes, qui adstant, filii tui sunt. Curam „age militum, ne sanguinem fundere læteris, ne malum retribuas pro malo, ne imponat tibi vestitus & ornatus splendidus regiæ dig- „nitatis, sicut etiam me seduxit. Profecto, si adhuc vixero, exuam illa „(de quibus tecum locutus sum) multaque horum similia.„ Tiberius se prostravit, ploravit pilumque scidit. Postquam (imperator) iusserat, eum erigi: ipse manibus suis vestimenta ei induit, coronaque eum ornavit. Posthæc vixit adhuc novem dies, obiit tandem oppressus dolore stranguriarum (104) qui tantus fuit, ut adstantes obsecraret, gladium afferendi, quo eum interimerent. Hinc incipit Series nona, ab imperatoribus Romanis ad Græcos denuo (104[a]) translata.

DYNASTIA IX.

Tiberius annos tres. Ad hoc usque tempus omnes imperatores Romani vel Franci fuerunt, quorum primus Augustus, postremus Iusti-

Iuſtinianus erat. Licet enim lingua incolarum urbis & legis peritorum græca eſſet: reges tamen ipſi & milites Franci fuerunt. Ab hoc Tiberio deinceps fuit initium imperii ſecundi Græcorum. Erant enim elapſi anni 602, poſtquam regnum eorum primum deſiit, quod exorſum erat a Crono Macedone & finiebatur in Perſeo, (per ſeriem) 38 regum. Anno, quo regnare incepit Tiberius, qui C. 579.
fuit Græcorum 890 obiit Coſroes. Perſis imperavit Hormisdas filius eius annos 12. Superbivit, vilipendit (105) neque teſſeram, qua initium regni ſui, uti mos eſt regibus, indicaret, Romanis miſit, ſicut etiam Tiberius, paucis ante diebus ad regiam dignitatem evectus Coſroi teſſeram miſit. Bellum intulit Armeniæ. Cyrus Pag. 92.
vero dux exercitus Romani copiis paratis primo diluculo in eum irruit, tanquam ignis in nemore relictus, magnam ſtragem fecit, & optimates nobilesque Perſas vinxit: quod Romanis magnæ conſolationi fuit. His quatuor annis quum Iuſtinianus (106) demens regnum adminiſtraret: Sophia, Imperatrix, non permiſit, ut uxor Tiberii urbem regiam intraret: quod quum ei Iuſtinianus exprobaret, his verbis: „peccatum committis, quod quum iuvenis „ſit Tiberius & corpus eius impatiens abſtinentiæ, uxorem ab eo „cohibeas„ reſpondit: „Equidem ſana mente non deſtituta ſum, „ſicut tu, ut regnum meum durante vita mea alii traderem.„ Ita etiam mortuo Iuſtiniano rogavit Tiberius, ut uxorem adduceret, atque Sophiæ perſuaſit, ut adventum eius præciperet; at ne ſic quidem voluit. Quare Patriarcha Chalcedonenſis Tiberio conſilium dedit, ut repudiata ſua uxore Sophiam vel eius filiam duceret. Tiberius vero hoc ægre tulit atque indignabundus dixit. „Illi imperium „tradam, ſed legem non proculcabo„. Ille igitur ſe excuſavit,

 quod

quod optimates eum coegiſſent, ut ad conſervandam quietem imperii hoc conſilium proponeret. Sophia autem, quum hæc audiret, timida facta iuſſit uxorem Tiberii advenire. Ingreſſa eſt ſolenni pompa, atque a plebe Helene appellata eſt laudis ergo. Sophiam eiusque filiam Tiberius valde honoravit, earumque reditus auxit. Habitavit etiam in palatio earum. Mandar, filius Hareth, poſtquam compererat Tiberium imperare, Romam profectus eſt, quem quum imperator obiurgaret, quod Romanis opitulari deſiiſſet, oſtendit epiſtolam Iuſtiniani: qua viſa Tiberius miratus eſt, honorifice Mandarem excepit, pretioſaque dona ei dedit, (quibus acceptis) abiit. Poſthæc Monicus Cæſar Romanorum ad Tiberium imperatorem profectus eſt & Mandarem accuſavit Magnes dux quidam Syrus *) confeſſus eſt, ſe cum eo converſatum eſſe, quia eum diligebat, &
Pag. 93. in Syriam profectum Mondari ſcripſiſſe: „Rogo, ad me venias, „ut te incolumen aſpiciam, quia moleſtia itinerum defatigatus ſum; alias veniſſem te ſalutaturus.„ Qui quum confiſus amicitiæ crediſiſſet, & adveniſſet, vinctus & ad urbem regiam miſſus eſt. Noamanes filius Mondaris coactis copiis agros Romanos vaſtavit, quanquam a cæde & incendio abſtinuit, quia pater eius vinculis conſtrictus erat. Magnes, maledictus ille, etiam huic imponere voluit, & iuramento dato pollicitus eſt, fore, ut ſi adveniret, patri ſufficeretur. Hic igitur adduxit iuvenem quendam, quem veſtimentis ſuis indutum dimiſit cum paucis (aliis). Quem quum videret Magnes, interrogavit, num Noamanes eſſet, & illo affirmante, atque dicente ſe eius iuſſu veniſſe, ſtatim iuſſit excubitoribus regiis, in vincula eum ducere. Tum ridendo per Meſſiam obteſtatus eſt, ſe non eſſe Noamanem. Quum igitur Magnes iuvenem Arabem occidere vellet; reſpondit iuvenis: „non mihi do-

dolet, quia, nisi advenissem, a rege meo occisus fuissem,,. Quare eum pace composita (107) secum tenuit. Paulo post Magnes mortuus est. Noamanes de vita sua parum sollicitus Mauricium adiit, a quo benigne exceptus hoc promissum tulit iuramento confirmatum, se, si cum Persis certare vellet, etiam patrem eius ab exilio liberaturum esse. Quum ei proponeretur, ut concilio Chalcedonensi nomen addiceret: se eo excusavit, quod omnes Arabum cohortes orthodoxæ sint, a quibus si deficeret, interficeretur. Egressus Noamanes iuravit, se ultro Romanos haud iterum invisurum esse. Quod quum Romani audirent, eum, dum adhuc in via erat, prehenderunt, atque pariter relegarunt. Divisum est regnum Arabum in 17 principes, quorum multi Persis adhæserunt, alii vero Chalcedonensibus. Alii proiectis armis habitarunt in civitatibus & oppidis terræ Sinear, Assyriæ & Syriæ, atque usque ad hodiernum diem orthodoxam fidem amplexi sunt, sicut illi qui Hadithæ & Hiti commorantur, atque in Arabia, & Kuritim agri Emesseni & Banbacheni atque in reliquis locis. Hoc tempore Persa quidam vir astutus asserebat, se filium natu maiorem Cosrois regis esse, narrabatque, se quum Hormisdam filium minorem exercitus regno destinarent, a patre, qui clementia movebatur, viatico dato, dimissum esse, ne occideretur. Ille venit ad copias Romanas in Armenia, promisitque se regnum Persicum Romanis traditurum esse, si imperator Romanus exercitum ei concederet. Qua de re Tiberius a Romanis certior factus valde lætatus est, & aurum atque vestimenta regia misit, mandavitque, ut insigni pompa urbem regiam intraret. Postquam Chalcedonem pervenerat: misit imperator gladiatorem (108) regis Persarum, ut investigaret, num revera sit nec ne, qui quum eum vidisset & agnovisset, crinibus prehendit atque de throno deiecit his

Pag. 94.

verbis: „ tune (tanquam) nobilis sedes in throno, magnatibus coram te stantibus „ ? Miser igitur ille mortem veritus Christianus factus est. Tum temporis exercitu Romano contra Persas progresso sub auspiciis Mauricii Cæsaris populi barbari Avari, Sclavini & Longobardæ, potestati Chagani subiecti regiones Romanas depopulati sunt. Etiam Adarmanes dux Edessam venit, iniectoque igni accendit templa, monasteria, & oppida, quin cadavera captivorum, postquam occisi erant, cremata sunt, ita ut propter fumum magnum, qui vel ipsum solem obscurabat, urbem expugnare possent. Postquam autem, urbe per triduum obsessa, audierant, Romanos & Arabes cum Mauricio coniunctos adventare, destiterunt, & Calonicum versus profecti sunt. Romani eos consecuti multos eorum trucidarunt. Tiberius vero anno ipsius quarto morbo ventris laboravit, intestinis calore exustis (109). Moribundus dedit filiam suam Augustam coniugem Mauricio, qui Arabissi in Cappadocia natus erat, eique diadema imposuit. Duobus post diebus mortuus est. *Mauricius* annos
Pag. 95. 20. Primo anno regni ipsius natus ei est filius ex Augusta filia Tiberii, qui quidem filius Theodosius porphyrogennetes appellatus est. Hoc tempore Romani a Mauricio defecerunt sibique præfecerunt ducem Germanum: qua quidem re comperta Hormisdas rex Persarum promissionibus eos ad fœdus secum ineundum invitavit. Illi vero respuentes bellum ei intulerunt, captosque 3000 servos Persas ad Mauricium miserunt, ad veniam (παῤῥησια) impetrandam, ut potestati imperatoris iterum subiicerentur. Excepti sunt cum lætitia, atque dona & res pretiosas imperator Germano dedit. Anno illius quarto Avari, populus deformis, prolixisque crinibus, ex Oriente proruperunt atque ex occidente Sclavini & Longobardæ.

In

In potestatem Chagani regis Chazarorum redacti binas urbes Romanorum multaque castella ceperunt. Nisi vero fossa magna, quam imperator extra Adrianopolin fecerat, fuisset: Constantinopolin oppugnassent. Romani conduxerunt populum Antiochenum, qui in terram Sclavinorum irruit, eamque diripuit. Quod quum Slavini audissent, magna depopulatione in regione Romanorum facta, redierunt. Hoc tempore exierunt tres fratres ex Scythia interiore, una cum 30000 Scythis. Fecerunt iter duorum mensium tempore hyemali ad adipiscendam aquam præcipue trans montem Ammonem. Pervenerunt ad fluvium Tanaim qui ex lacu Mæotide egressus se Mari Pontico immiscet. Progressi deinde ad fines Romanorum, unus eorum, nomina Bulgarus accitis 10000 (militibus) Tanai traiecto castra posuit inter duos fluvios Tanaim & Danubium, qui etiam ipse in Pontum defluit. Mauricius, quem rogaverat, ut sibi terram, ubi commoraretur Romanorum socius futurus, concederet, dedit ei Mysiam superiorem & inferiorem. Hic igitur sedem figentes propugnaculo Romanis fuerunt, qui Scythas illos Bulgaros vocarunt. Ceteri duo fratres in regionem Alanorum profecti sunt, qui Barsaliæi (vocantur) vel in urbem Cappadociæ, quam portam Turcarum Bulgari & Panguri (Hungari) appellant, qui olim Christiani fuerunt, & nunc secundum nomen fratris natu maioris Chazaræi appellantur. Anno Mauricii sexto Priscus dux Romanus cum magno exercitu in Persidem descendit, ubi Romani ab eo secesserunt eumque non receperunt. Tum imperator denuo ducem constituit Philippicum maritum sororis suæ, qui, postquam advenerat, multas victorias reportavit. Romani assueti perturbationibus propter Priscum (ortis) etiam contra illum cœperunt dolose agere, quin cogitarunt Pag. 96.

tarunt

tarunt imperatorem dimittere et alium creare. Quum ex Perside reversi Antiochiæ hyemarent: ingens terræ motus fuit; magnaque urbis pars concussa corruit. Dispersi igitur sunt milites circa urbem. Pœnituit equites, quod contra imperatorem rebellassent, & cum Philippico in gratiam redierunt. Concordia restituta audierunt, Persas Nesibenos donis allexisse excubias Mephrakatenses ad tradendam sibi urbem, & tradendo illis urbem multos Romanos ibi periisse. Confestim igitur Philippicus & Romani Antiochia migrarunt Mephrakatam, qua quidem vi expugnata Persas, qui ibi erant, occidit. Anno Mauricii octavo Persæ ab Hormisda rege eorum defecerunt, quem dolose captum oculis privarunt. Mortuus igitur est. Decem mensibus post, qui eum propter multa eius flagitia interfecerant, elegerunt filium Cosroem successorem, qui iis imperavit annos 38. (110) Bahramus, dux Persicus, Cosrois partibus non addictus, una cum multo populo ab eo defecit. Tum Cosroes ad Romanos confugiens Mauricio clam (literas) misit, quibus significavit, se ad eum venturum esse, si permitteret. Mauritius hac de re lætatus est, responditque, se ei omni modo opitulaturum esse. Cosroes igitur hilariter se itineri accingens Edessam venit. Iohan-
Pag. 97. nes Resaphensis eum in domum suam recepit, & magno honore prosecutus est. Scripsit (Cosroes) ad Mauricium, se instar servi eius fore. Respondit Mauricius, se eum uti pater filium, honoraturum esse. Misit igitur ad eum Iohannem ducem Thracum, cum exercitu 20000 militum & Anastasium, qui Armenos & Bulgaros sibi iunxerat ad numerum 20000. Misit etiam 40000 talenta auri *) ad iter faciendum. His acceptis Cosroes in patriam rediit, ad quem accessit Hormisan Persa cum 10000 militibus. Rebelles, hac re nunciata, prœlium commiserunt, sed victi fugatique sunt. Duci-

bus

bus eorum captis, & cæsis reliqui ad partes Cosrois transierunt. Illa autem dona multa Romanis dedit, inprimis dona valde insignia, atque lapides pretiosos Mauricio misit. Daram & Resainam Romanis restituit. Petiit Cosroes a Mauricio, ut Mariam filiam Mauricii inter uxores reciperet. Episcopi cum ea (in Persidem) descenderunt. Etiam filia Theodosii paravit convivium lautum & splendidum, patriarcha coronam nectente. Struxit Cosroes tres ædes magnificas Deiparæ, apostolis, & Mar Sergio martyri, quas consecravit patriarcha Antiochenus. Christianismus per totam Persidem propagatus est. Mauricius animo elatus sprevit copias Romanorum, & stipendia eis non dedit. Scripserunt igitur illi, „Deus pacem „in diebus tuis concessit. At pax equites non alit. Si quod illis „debetur, non acceperint & quia bellum non exarsit, nobis stipendia recusaveris: ecce tibi bellum indicimus,„ Illo nihilominus eos contemtui habente Patrosum fratrem eius rogarunt, ut illis imperaret: qui quidem abnuit, ad Mauricium aufugit & rem nunciavit. Mauricius timore perculsus fugit & Chalcedone occultatus est. Exercitus vero regiam urbem ingressus, Mauricio non invento, senem quendam ignobilem, cuius nomen erat Phocas, imperatorem sibi præfecit. Egressi invenerunt Mauricium, quem in urbem adductum, filiis eius antea coram eo trucidatis, interemerunt. *Phocas* annos octo. Cosroes, rex Persarum, fama perlata, Mauricium eiusque filios occisos esse, nigra veste indutus est ipse & magnates eius, & eiulatum edidit. Declarans vero, iustum esse, ut ab iis, qui socerum bene de se meritum occidissent, vindicta sumeretur, insidias (111) struxit, ut regno Romanorum potiretur. Coacto exercitu, Daram cepit, profectus inde Tarabdinum iuxta arcem Caiphæ biennium commoratus eam ex- Pag. 98.

N pug-

pugnavit, Romanis, qui ibi erant, occisis. Ita etiam ubique locorum, neminem, Romanis exceptis, lacesserunt. Romani, qui Mardini erant, hæc audientes castellum reliquerunt & fugerunt. Monachi igitur congregati sunt, intrarunt, & Basilium episcopum Caparthuthensem interrogarunt, num permitteret, Persas occidendi.
C. 607. Anno 918 arx valida Mardinum Persis tradita est, item Amida. Fuit hiems gravis, & Euphrates glacie constrictus est. Duobus annis post Persæ, traiecto Euphrate, ceperunt Mabugum, Kenscharin, Beroeam, & Antiochiam. Fertur, Cosroem, quum Edessæ dominaretur, uxorem Iohannis Resaphensis, a quo magno honore exceptus & in cuius domum olim admissus erat, captivam abduxisse in Persidem, & tormentis cruciatam occidisse. Ratio huius rei hæc redditur. Quodam die quum in domo Iohannis epularetur, dixit ei, morem esse Persis, ut, quando rex in ædes cuiusdam optimatum ingredi dignaretur, domina domus egrederetur & eum honorifice exciperet, illique saltem unum poculum infunderet. Iohannes autem quum timeret eum offendere, voluntati uxoris rem commisit. Illa autem abnuit & respondit. „Revera debe-„mus propter capita nostra eum honorare, quia rex est magnus. At „nobis Syris non in more positum est, ut mulieres convivio virorum in-„tersint. Quare nemo mihi vitio vertet, quod erubui persuaderi.„ Accusator autem quidam ad iram provocavit Cosroem dicendo: „Con-„temsit te, siquidem versus te non egressa est, quin affirmavit: *) pœ-„nituit eum, id est, intellectus eius super hac re e fastigio suo deturba-
Pag. 99. „tus est.„ Hæc fuit causa, quod ira exarsit. Quum Persæ regiones depopularentur, Phocas intus optimates occidit, donec filios principum bellicosorum deleret. Tum patricii duo fortes Gregorius & Heraclius in Africa societate iuncti sunt, filiosque suos cum exercitibus

Con-

Constantinopolin miserunt. Quod cum audirent incolæ urbis, gavisi sunt, et obviam facti pompa eos adduxerunt. Phocas interfectus est. *Heraclius* annos 32. Ad regiam dignitatem evectus legatos ad Cosroem misit, qui significarent, se Phocam, quia Mauricium amicum Persarum occidisset, interfecisse. Adulationibus huiuscemodi credebat, reconciliationem fore. Cosroes autem non solum non reconciliatus est, sed mala addidit. Anno primo Heraclii Antiochiam cepit, & anno sequenti Bahramus dux eius Cæsaream Cappadociæ, unde multis cæsis, prædaque abacta rediit. Anno 4 Heraclii Romizan dux eius, cognominatus Sarbarzas i. e. aper ferus, Damascum occupavit. Anno insequenti potitus est Galilæa & regione Iordanica, anno sequenti cepit Hierosolyma, ibique occidit 90000 homines. Primo quidem cum Iudæis pax composita est, at postea tamen omnes in Persidem abducti sunt. Anno proximo Sarbarzas in Ægyptum profectus Alexandriam cepit aperuitque & subegit Libyam usque ad fines Æthiopum. Eodem anno Schahin Persa Chaledona cepit omnesque eius incolas trucidavit. Hoc modo Persæ occuparunt regiones a littore maris Pontici usque ad Orientem. Hinc incipit Series decima, quæ a regibus Græcis ad reges Arabes deducitur.

DYNASTIA X.

Pag. 100.

Expletis 12 annis Heraclii celebrari cœpit Mohammedes. Etiam computus annorum lunarium Arabum ab hoc anno incipit, qui respondet anno 6130 ab Adamo, anno 933 Græcorum, atque anno 604 a salvatione. C. 622. Anno primo Arabum Sarbarzas cepit Ancyram, & sequenti Rhodum. Anno quarto Arabum Sarbarzas & Cardiganus Constantinopolin obsederunt. Copiis eorum in Thraciam traiectis a plaga occidentali Constantinopolin arcta obsidione cinxerunt. Subito tamen urbs

refocillata eſt hac de cauſa, quod Coſroi narrabatur, Sarbarzas te vilipendit et contendit, à ſe, non a te, victoriam reportatam eſſe, de qua gloriaris: Quare Cardigano mandavit, ut caput Sarbarzæ tolleret, at legatus (qui mandatum iſtuc ad Cardiganum perferret) a Romanis prehenſus eſt. Rem compertam Heraclius clam Sarbarzæ narravit, & iuramento præſtito eum ad ſe accerſivit. Poſtquam advenerat, & legato epiſtolaque viſa, rem ita eſſe ſibi perſuaſerat: doloſe epiſtolam immutavit, illique adiecit, præterea 300 optimates, qui cum Sarbarza eſſent, occidendos eſſe. Hanc igitur ſumſit egreſſusque eam prælegit Cardigano & exercitui. Cardigano dixit: te decet hoc agere. Optimates autem exacerbati ſunt, & ſpreto Coſroe, cum Heraclio pacem inerunt, filiisque ſuis ad confirmandum pactum in obſidum locum datis abierunt. Heraclius Chaganum regem Chazarorum rogavit, ut ſibi mitteret 40000 hominum ad bellum movendum contra Perſas. Pollicitus eſt, filiam ſuam Eudoxiam ſe ei nuptui collocaturum eſſe. Coſroes poſtquam audive-
Pag. 101. rat, Sarbarzam defeciſſe, & Heraclium bellum inferre, deſpondit, commotus eſt, & copias, quantas potuit, coegit, quibus Ruzbihanem præfecit. Prœlio conſerto inter Perſas & Romanos, Perſæ ſuperati ſunt, & Ruzbihanes cæſus eſt. Nuncio huius rei allato Coſroes ex Scythia, ubi caſtra poſuerat, aufugit, quem Heraclius perſecutus gazam & opes eius cepit. Sirin filius Coſrois e cuſtodia, in quam pater eum coniecerat, ſe proripuit, et Coſroem patrem ſuum perſecutus eſt, eumque interemit, atque poſt eum novem menſes regnavit. Quum Heraclius ad hiemandum Edeſſæ rediiſſet, Sirin litteris miſſis indicavit, patrem ſuum peremtum eſſe, pacemque cum eo iniit (hac lege), ut Perſæ ex regionibus Romanorum exce-

excederent. Sirin postquam menses 9 regnaverat, mortuus est. Ei in regno successit Ardeschir, quem postquam unum annum & menses novem regnaverat, pariter Sarbarzas occidit. Hic igitur regno potitus fœdus firmavit. Anno sexto Arabum dimidium sphæræ solis lumine defecit tenebræque ortæ sunt a Tischrin priori (Octobri) usque ad Chaziram (Iunium) ita ut homines dicerent, sphæram solarem non restitui. Fuit morbus tumoris in Palæstina, multique homines perierunt. C. 627. *Sectio.* Affirmant scriptores, Heraclium, imperatorem, quum eum infestarent copiæ Arabico - Teienses, locaque occuparent, coegisse omnes episcopos, summos sacerdotes & reliquos proceres, eosque hoc de negotio interrogasse, undenam & quinam sint illi. Postquam eorum quisque responderat, prout mens eius rem assecuta ipsique res disceptanda relicta erat: ita fatus est: video populum, qua res gestas, arma, (112) & confessionem similem esse auroræ matutinæ, (113) vario colore distinctæ, in quam tenebræ perfectæ non cadunt, quæque luce clara & splendida destituta est. Rogatus verba explicare respondit, a tenebris eos ideo remotos esse, quia adoratione idolorum reiecta unum Deum colant, carere autem luce perfecta, quia procul absunt neque consummati sunt in luce fidei nostræ Christianæ, & confessionis orthodoxæ: quæ quidem explicatio concioni placuit. Pag. 102. *Narratio de confessione Arabica, quæ hoc tempore innotuit.* (114) Quum Mohammedes adhuc iuvenis esset, Abdallah pater eius mortuus est, atque Abutaleb patruus eius eum educavit. Duxit uxorem viduam nomine Chadijah, quia dives erat. Huius facultatibus & camelis mercaturam exercuit atque Iatrebo (Medina) patria sua in Palæstinam profectus est. Quum videret terram Palæstinensem bonis præditam, et ex Iudæis, quibuscum con-

verſabatur, diſceret, ideo, quod uni Deo (crederent) & cultum idolorum reiicerent, Deum illis terram hanc promiſſam dediſſe; etiam ipſe eadem de cauſa (doctrinam) hanc deſideravit, & popularibus ſuis perſuadere cœpit. Anno ætatis eius 49, fama perlata ad principes Meccanos doctrinam peregrinam inter eos ſpargi, perſecuti eum ſunt, quin cædem minati, niſi ab ea deſiſteret. Ille vero inde effugit, & in aliam urbem profectus eſt, nomine Iatrebum. Medinenſes obviam ei facti receperunt eum, & promiſerunt, eum in quacunque re a ſe adiutum iri. Hinc appellati ſunt Anzar i. e. opitulatores. Docuit eos unum Deum confiteri, & falſos Deos relinquere, hortatus eſt ad munditiem & loturam corporum, quia Arabes tunc valde deteſtandi erant. Ex illis ſibi cohortem fecit, & tanquam exploratores in Palæſtinam miſit. Quum aliquoties cum illis iviſſet, & ſuperiores facti feliciter rediiſſent, onuſti divitiis & opibus: toto corde ei adhæſerunt. Etiam alii multi, qui de victoria & divitiis audiverant, lubenter ſe ei ſubiecerunt. Quum vero ſectatores eius augerentur, non ipſemet amplius ad prædandum egreſſus eſt, ſed alios miſit, qui copiis præeſſent, ipſo in patria ſua honorifice commorante. Quicunque doctrinam eius non amplectebatur, eum non perſuaſione, ſed gladio convertebat. Aſſeclis autem ipſius non ſolum cupiditates carnales & polygamiam cum mulieribus ingenuis & concubinis & libertatem uxorem repudiandi,
Pag. 103. quotiescunque vellent, aliamque ducendi, & licentiam celebrandi ieiunium diurnum quotannis uno tantum menſe, totaque nocte usque ad diluculum comedendi, conceſſit, ſed etiam affirmavit, Deum in mundo alio poſt reſurrectionem futuro flumina melle, lacte & vino repleta, arbores fructibus deſiderabilibus onuſtas, accubitus ſuper le-

lectis aureis, & ſtratis æneis atque cypreſſinis, item coniugia cum mulieribus, quæ vel ſolem pulcritudine ſuperarent, iis, qui doctrinam eius confiterentur, paraviſſe. Poſtquam decem annos & duos menſes vixerat, ex quo vaticinatus erat: regnum ipſius ab alio ad alium tranſiit, crevit, extenſum fuit, & comprehendit multas regiones Romanorum totumqe regnum Perſarum. Orti ſunt in illis philoſophi, mathematici, & medici, qui acumine intellectus antiquos ſuperant, (115) non alia fundamenta iaciendo, ſed ſuper* ſtructura Græca ædificia condendo ſapientia excellentia, quæ dictione perquam eleganti magis adhuc commendantur, atque diſquiſitiones valde acutas, ita ut nos, * qui ab iis ſapientiam accepimus per interpretes, qui omnes Syri ſunt, cogamur eos de ſapientia interrogare. Primaria vero capita legis ſuæ, id eſt, regulas de matrimoniis, diſcriminibus, lotura, qualitate precum, quantitate eleemoſynarum, ſpeciebus mercium, mutuis, diviſione hæreditatum, et manumiſſione ſervorum, hæc omnia ita late pateant, ut ſi quis eorum totam vitam in iis explicandis conſumſerit, tamen quæſtiones & reſponſiones iis contentas, prout decet, definire nequeat. Agitatæ ſunt inter illos hæreſes multæ. Fertur etiam ille dixiſſe, gentem ſuam in plus quam 70 partes ſciſſum iri, quarum una ſervaretur, reliquæ igni traderentur, ſiquidem una placita eius ſecuta ſit, reliquæ quæſtiones novas. Quia circa regiam dignitatem diſſentiebant, fuerunt, qui principatum primarium, extincto propheta eorum, filio patrui eius & genero eius Ali et, his mortuis, filiis eius tribuerent, alii vero Abubecro ſocero eius primarium, Ali vero quartum. *In diſſenſionibus circa res fidei verſatis fuerunt, qui affirmarent, Deum, cuius benignitas laudetur, corpus eſſe, & corporaliter germinibus corporalibus, quæ cælo

&

Pag. 104. & terra maiora ſunt, incubuiſſe. Alii (116) eum corporalem eſſe negant, quanquam conſpiciendum ab oculis corporalibus viderunt eum iuſti in *loco ſtato. Fuerunt, qui dicerent, verbo æterno eum locutum eſſe, & vitam æternam degere. Alii autem, quos perſonalitatis a Chriſtianis aſſertæ pudebat, * non potuerunt cogi ad dicendum eum loqui nonniſi in verbo & vivere nonniſi in vita. Fuerunt qui dicerent, peccatorem a Deo creatum eſſe, ut peccaret atque in Gehenna ureretur, iuſtum autem, ut iuſte agat et in paradiſo ſuavitate perfundatur, neque quæſtionem moveri, quare ita ſit, neque homini competere imperium in ſemet ipſum. Alii vero libertatem eodem modo ac Chriſtiani aſſerunt. Ne vero a propoſito deflectamus, ad hiſtoriam noſtram revertamur. Et quum regnum Arabicum depulerit Romanum e regionibus noſtris, res in illo geſtas exponemus, uti ſive lectione ſive fama de iis perſuaſi ſumus. *Abubecrus* annos 2. Miſit quatuor duces in Palæſtinam, Ægyptum, Perſidem & Arabiam contra Arabes Chriſtianos. Qui in Palæſtinam contendit, Cæſaream oppugnavit. At Sergius Patricius coegit exercitum e Romanis et Samaritanis conflatum circiter quinque millia peditum. Arabes in Romanos incurſantes vicerunt, & omnium primos Samaritanos fugarunt. Patricius vero quum videret, populum, quem ſecum adduxerat, profligari, fugit. Arabes igitur Romanos perſecuti ſunt, &, tanquam meſſores ſpicas, abſciderunt. Accidit, ut Sergius equo decideret; at ſervi eius coniunctim illum equo denuo impoſuerunt. Quum iterum caderet, eodem modo iterum impoſitus eſt. Quum tandem tertia vice lapſum tollere vellent: dixit iis: „proripite vos, meque relinquite, ut ſolus moriar neque „vos mecum„. Itaque Arabes eam invenerunt, occiderunt, & victo-

victoria reportata, redierunt. Similiter ii, qui reliquos adorti erant. Timor igitur eorum omnes reges perculit. Hoc tempore egressi sunt Persæ ex Ægypto, Palæstina & omnibus regionibus Romanorum. Sarbarzas Heraclium rogavit, ut sibi copias mitteret, dein Cardiganum interfecit. Regnavit annum unum, et eo cæso Persis imperavit Borame filia Cosrois paucos menses. Mortua est & soror eius Zadimidachta regnavit. Intra duos annos multi regnarunt. Hoc tempore Edesseni, quum Cosroes appareret, Edesseni ex Perside redierunt. Heraclius legem transgressus Martinam filiam fratris sui matrimonio sibi copulavit, ex qua genuit Heraclionam filium illegitimum. Hoc tempore terra concussa est mense Elul (Septembr.) & apparuit stella in cœlo, quæ a meridie ad septentrionem processit, similis hastæ, & * coronæ, per 30 dies, quæ aperte indicavit victoriam Arabum. *Omar filius Chattabi* annos 10. Hic exercitum in Arabiam misit & Bassoram diripuit. Insequenti anno exercitum in Persidem misit. Quum Persæ divisi essent, alii Iezdegerdem filium Cosrois, alii Hormisdam sequerentur: Arabes eos superarunt, & Hormisda occiso, Iezdegerdes regnavit. Heraclius vero copias duce Theodorico fratre suo Arabibus opposuit. Quum venissent in agrum Antiochenum ad oppidum Gusith: erat ibi στυλιτης quidam Chalcedonensis, qui Theodorico dixit: „promitto te deleturum esse domum Severi, egoque tibi victoriam „spondeo„. „Ille vero respondit, mihi, vel te tacente, propositum erat Iacobitas persequi.„ Quum vero contra Arabes progrederentur: copias omnes pedestres in vicinitate Arabum posuerunt, & acie contra se invicem explicita tanquam rami viles ab Arabibus abscissi & conculcati sunt. Reliqui fugerunt. Arabes proculcato pedestri exercitu locupletati sunt auro, argento, servis & opibus, quas invenerunt. An- Pag. 105.

no quarto (117) Omaris. Baanes dux Romanus, item filius Sarbar-
Pag. 106. zæ Persæ, qui patre cæso, ad Romanos confugerat, et imperatoris sacellarius, qui Edessæ erat, coegerunt 60000 equitum, & Arabes in agro Emisseno adorti sunt. At Romani victi sunt & 40000 eorum perierunt, quorum multi fluvio Iarmucho mersi sunt. Filius Sarbarzæ vero, qui vitam servarat, ab Omaro petiit, ut sibi copias daret, quibus Persas ei subiecturus sit. Filiæ autem Cosrois, quæ captivæ apud Arabes tenebantur, indicarunt Omaro, quidquid Sarbarzas & filius eius Cosroi filiisque eius fecit, & hortatæ sunt, ne dolosorum horum hominum verbis sibi imponi patiatur. Omarus, harum verbis fide habita, misit, qui filium Sarbarzæ cruci affigerent. Ipse Damascum venit & quum Damascenis gratiam pollicitus esset, portas ei aperuerunt. Hinc misit Chaladum cum exercitu in ditionem Halebi & Antiochiæ, qui multos homines perdidit. Quum in cœnobio S. Simeonis Stylitæ, viri, fœminæ, iuvenes & virgines ad festum convenissent: Arabes incursione facta eos omnes abduxerunt. Eodem tempore Saadus Iatrebum venit, & castra posuit iuxta Cupham, quæ eadem est cum Acula. Similiter Iezdegerdes copias misit Castris iuxta Euphratem collocatis. Persæ exploratorem Arabem miserunt, qui Arabes exploraret. Hic quidem appropinquans quum videret Maadenum quendam mingentem & panem mandentem, eum interrogavit lingua Saracena: quid facis? Maadenus respondit: id quod ipse vides. Vetus enim egero & Novum ingero. „Statim reversis Persis indica„vit, populum, quem viderit, inermen esse & nudum, at valde bellicosum. Narravit etiam duci, quod audiverat, & a Deo victoriam iis concedi. Acie instructa Persæ victi, & usque ad Ctesiphontem iuxta Tigrim fugati sunt. Miles quidam ex copiis Persicis fugit Maade-

de-

denum quendam, qui eum insequebatur. Postquam in pagum vicinum intraverat, occultavit eum homo rusticus, qui quum videret Maadenum, qui persecutus erat, nudum & virgam tantum manu gestantem, accessit ad Persam, eumque obiurgavit: quomodo tu in- „dutus lorica, & armatus nudum istum fugisti?„ quidni rediisti, Pag.105 „eiusque caput sustulisti?„ Persa rustico respondit. „Adduc mi- „hi velum.„ Quod cum adductum esset, immissa sagitta, perfodit, hæc subiiciens: „Quotiescunque sagittam hoc modo, ut ipse vidisti, „in Maadenum emisi, omnia tela vola sua collegit, tanquam mu- „scas.„ Iezdegerdes igitur, alio exercitu iterum coacto in Arabes iuxta Euphratem incursavit. Victores Arabes Ctesiphontem venerunt, & thesauros incolasque urbis diripuerunt. Tertia vice Gaulæ cum Arabibus pugnavit & victus est, quarta ad montem Mediæ in Arabes irruit, & fractus est. Hi quidem quatuor exercitus uno anno coacti sunt. Tandem desperans Iezdegerdes ad fines Turcarum in regione Segestanæ abiit, et postquam ibi quinque annos occultatus erat, cæsus est. Deletum igitur est regnum Persarum, quod Sasanitarum vocatur. Inceperat ab Ardaschiro filio Babechi anno Græcorum 538 (C. 227) & finierat anno Græcorum 956 (C. 645.) Similiter Heraclius, re desperata, Antiochia Constantinopolin migravit, dicens: σῶζε Syre i. e. mane in pace o Syre; copiisque interdixit, quo minus Christianos huius regionis deprædarentur. At magis quam Arabes, Romani hi abegerunt, quicquid invenerunt. Heraclius ad omnes Romanos in Mesopotamia, Ægypto & Armenia scripsit, neminem in posterum cum Arabibus dimicaturum esse, sed tantum eum, qui excubias agere possit, in loco suo (adventum eorum) expectare debere. Quum Omarus Ægyptum

 inva-

invaderet, obviam ei ivit Cyrus episcopus Alexandrinus, qui postquam pactus erat, se singulis annis 200000 denariorum daturum esse, si Arabes Ægyptum non intrarent, Omarus in se recepit & non intravit. Heraclius hæc audiens indignatus est, quod vi non coactus Arabibus aurum dederit. Commisit igitur Ægypti administrationem Emanueli, Armeno. Legatis Arabibus adventantibus, ut au-
Pag. 108. rum acciperent, Manuel respondit, quum eos coram exercitu Babyloniæ, id est, Fostati dimitteret: „ego non tunica amictus sum uti „Cyrus ille, ut vobis aurum darem, sed armis.„ Postquam legati inanes redierant: Omar bellum movit, Manuel vero timore percitus Ægyptum reliquit & aufugit. Potiti igitur sunt Arabes Ægypto.
C. 635. Anno 15 Arabum venit Omarus in Palæstinam. Obviam ei ivit Copronius (Sophronius) episcopus Hierosolymitanus, cum quo de tota regione pactum iniit sigillo confirmatum, & quod Iudæis non liceat Hierosolymis habitare. Hierosolyma ingressus in loco templi Salomonis condi iussit sacellum precandi ergo. Quum episcopus videret, Omarum vestimentis sordidis indutum esse: valde eum rogavit, ut vestem unam & sindona e manibus suis acciperet. At ille noluit, quamvis ipsi afferrentur. Erat homo iustus & ab avaritia alienus, qui quanquam omnibus Persarum & Romanorum thesauris imperabat, vestem pelliceam priorem non mutavit. Illinc transiit in urbes Syriæ & omnibus captis Euphratem traiecit in Orientem. Egressi sunt Edesseni & pro urbe sua deprecati sunt. Arces & monasteria, quæ non cesserunt, vi expugnavit, Romanis trucidatis, qui ibi erant. Anno 19 Arabum præcepit Omar, ut designarentur in censum omnes regiones, quibus potitus erat. Eodem anno, qui est Græcorum 951 mortuus est Heraclius, & Constantinus filius eius natu maior regnavit

4 menses. Veneno eum sustulit Martina uxor patris eius, ut sufficeret filium suum Heracleona minorem, qui etiam vocatur David novus. At displicuit senatui, qui, abdicato Heracleone, Constantem imperatorem creavit, filium (nuper) occisi. Hic interfecit duos avunculos & Martinam uxorem Heraclii. Omar vero regnavit annos 12. Servus quidam (118) qui dominum suum apud Omarum accusaverat & ab eo neglectus fuerat, gladio ventrem eius confodit, dum precabatur, itaque obiit. *Othman* annos 12. Quum cœperit avarus esse, sibique aurum colligere: Arabes ad eum occidendum congregati sunt. Postquam pollicitus erat se eodem modo ac reges ante eum rem publicam administraturum esse: reliquerunt eum. Misit Saidum filium suum, ut regem Persarum persequeretur. Iezdegerdes, quinquennio postquam in Segestana occultatus erat, egressus est & Cupham venit. Saidus autem Maruam contendit, tota Perside sibi subiecta. Iezdegerdes veritus, ne proderetur, se in molendino abscondidit, ubi Turca quidam eum occidit. Hoc tempore Moawias dux Arabum Cæsaream Palæstinæ arcta obsidione mari terraque cinxit, & ab initio Canunis prioris (Dec.) usque ad Jor (Majum) eam oppugnavit. Quanquam 72 fundæ contra murum iactæ sunt: ille tamen non disruptus est. Tunc, rima facta, Arabes intrarunt. Alii scalis murum ascenderunt. Triginta dies super muro Arabes manserunt, neque in urbem descendere potuerunt. Quum tandem Arabes prævalerent: Romani 70000, qui urbem custodiebant, navibus evaserunt. Moawias divitias, quæ ibi erant, deprædatus est, & ab incolis tributum exegit. Illinc Arabes in Ciliciam contenderunt, venerunt subito Ochitam &, occupatis portis eius, collegerunt thesauros, atque principes tormentis vexarunt, ut quicquid absconderint, indicarent

Pag. 109.

carent. Omnem populum, viros, mulieres, & adolescentes in servitutem abegerunt. Etiam in templis impie se fœdarunt. Anno
C. 647. Arabum 25, qui est Græcorum 958 defecit Gregorius Patricius Africæ a Constante. Arabes igitur insidiose agentes Africam invaserunt, & quum copiæ Patricii inferiores essent, Arabes omnibus urbibus maritimis potiti sunt. Gregorio iterum Constanti subiecto, Moawias exercitum suum in duas partes divisit, quarum alteri præfecit Habibum Syrum hominem impium, qui quidem in Armeniam hieme missus eam invasit. Arabes, hominibus in captivitatem abductis, cæsis viris, in quos incurrebant, & urbibus incensis redierunt. Alter exercitus, duce Moawia, tendebat Cæsaream Cappadociæ. Arabes per anfractus transeuntes pagos invenerunt, bonis affluentes, quibus missis Cæsaream oppugnarunt. Quum autem eam decem diebus obsessam capere non possent: diripuerunt to-
Pag. 110. tam provinciam, qua nuda relicta abierunt. Paulo iterum eam obsederunt per multos dies. Cæsareenses autem quum viderent, motus cieri, neque sospitatorem adesse: ad servandam vitam colloquio instituto, egressi sunt principes, pactumque inierunt, tributum solvendi. Arabes qui ingressi videbant pulcritudinem ædificiorum, & multitudinem divitiarum, pœnituit iuramenti præstiti. Attamen iuramentum revocare non potuerunt. Profecti inde in regionem Amurenam, (Armenam) quum urbem expugnare non possent, agrum eius arboribus consitum devastarunt. Anno Græcorum 960
C. 649. Moawias exercitum coegit, adduxit naves 1700 & Alexandria, traiecto mari, in insulam Cyprum contendit. Incolæ insulæ admoniti sunt, ut pro vita paciscerentur. Quum vero nollent, invaserunt milites, diripuerunt, & deprædati sunt, quin turpia facta in ædibus episco-

episcopalibus commiserunt. Abierunt tandem. Paulo post Abu Alur alius dux secunda vice Cyprum invasit, totamque insulam diripuit, quin ex fissuris terræ homines iterum producti sunt. Ex urbe Pathos, quam oppugnaverat, deportavit aurum & argentum quod ibi invenit. Homines autem non læsit, quia pro vita sua pacti erant. Posthæc Moawias obsedit Aradum urbem, quæ pariter insula est. Ea expugnata, incolisque inde migrare iussis, urbem diruit, ut ne amplius habitationi esset. Anno 965 Abu Alur & exercitus eius C. 654.
insulam Cos dolo episcopi, qui ibi erat, subegerunt, præda abacta, hominibus cæsis, et arce destructa. Petiit inde Cretam, diripuit Rhodum eamque devastavit. Colossus æneus, qui ibi erat, funes multos hominibus illi applicantibus, deiectus est, ex quo 3000 pondera æris Corinthiaci appensa vendita sunt mercatori Iudæo Emesseno. Anno 37 Arabum Moawias naves paravit, quibus Constantinopolin appellerent. Duo viri Zelotæ Tripolitani cum asseclis eorum naves Arabum incenderunt. Multi Arabes perierunt, reliqui navi- Pag.111.
bus longis (119) mare traiecerunt & ad Romanos aufugerunt. Tum Moawias iratus est, & Alurum cum exercitu misit, qui quum ad locum venirent Phœnicen appellatum, inveniebant ibi imperatorem Constantem eiusque fratrem Theodosium. Quum parati essent ad dimicandum postero die: dormivit Constans imperator visusque est sibi in somnio Thessalonicæ esse. Interpres somniorum, cui somnium narratum est, respondit: „* Impertiam tibi o imperator te non dormivisse, „neque somnum hunc vidisse. Thessalonice explicandum est θες αλλω „την νικην i. e. cede aliis victoriam.„ Imperator vero, contemta somnii explicatione, classem ad prœlium maritimum instruxit, Romanique victi sunt. Ipse imperator occisus esset, nisi filius eius * Bucen-

centorus in navem regiam saliisset, & imperatorem ad aliam navim, ut servaretur, abripuisset. Ipse in nave regia mansit, multisque cæsis tandem trucidatus est. Constans autem & frater eius in urbem regiam fugerunt. Circiter 20000 cadaverum Romanorum inventa sunt, quæ super mari nataverunt. Quum iterum Arabes se accingerent Constantinopolin contendendi: Ptolemæus egressus est, & dato auro pacem composuit in tres annos. Constans quia fratrem suum Theodosium occidit, odio habitus est ab exercitu suo. Timuit igitur & Romam profectus est. Quum autem (ibi) cunctaretur: fremuerunt contra eum milites dicentes: „Parum convenit imperatori, ut Ro„mae commoretur, quia ab Arabibus remota est.„ Tum profectus est in insulam Siciliam, & quum Syracusas pervenisset: placuit ei urbs, ut ibi commoretur, iussitque filios accersi. Cives autem recusabant, declarantque se non permissuros esse, ut imperatores abirent. Ille vero tres filios suos Constantinum, Tiberium & Heraclium αυτοκρατορας fecit eorumque domicilium in urbe regia fixit, ipse Sy-
Pag. 112. racusis habitavit, quia timebat, ne ab exercitu suo occideretur. Appellabant enim eum Cainanum alterum. Quum Othomanus a moribus suis pravis non recederet: iterum congregati sunt Arabes & rogarunt eum, ut vestigia regum priorum premens temperantia religiosa rem publicam administraret. Ille vero respondit, se, quum rex sit, quicquid velit, facturum esse. Comminati igitur secesserunt, atque armati iterum ad eum accesserunt, & clamarunt, aut modum gubernandi mutandum aut confestim ei moriendum esse. Ille quidem litteras ad Moawiam scripserat, quibus exercitum mittendum esse significaret; at Arabes festinanter impetu in eum facto eum occiderunt. Moawias copias misit duce Habibo, quæ quum Basso-

ram

ram venientes audiissent, Othmanum cæsum esse, destiterunt & redierunt. *Ali filius Abi Taleb* annos 5 (imperavit) tantum Iatrebo & Babyloni, quia Syria & Ægyptus a partibus Moawiæ steterunt. Anno Græcorum 968 (120) manus conseruerunt binæ partes, & utrimque multis interfectis, Moawias rediit, & in Ali non irruit. Iterum pugna commissa est, multique in dimicantium medio occisi sunt. Tum exorti sunt tres zelotæ, ut trucidarent tres illos, quorum causa strages facta est inter Arabes, Ali, Moawiam & Habibum ducem exercitus Ægyptiaci. Verum ille, qui in Ægyptum ivit, captus & interfectus est, similiter, qui ad castra Moawiæ contendit, tertius vero, qui in castra Ali profectus est, eum hasta confodit & occidit. Quare Arabes orientales & occidentales receperunt Moawiam, qui Iatrebo in urbem Damascum imperium transtulit. *Moawias* annos 19. In diebus Othomanis Moawias quindecim annos imperavit Palæstinæ, quibus annis si adiicias quinque annos imperii Ali, Moawias regnavit, integra summa collecta, annos 39. Anno 977 Sapor dux Armenus, defecit a Constante et ad Moawiam misit hominem, nomine Sergium qui diceret: Si me adiuves, ego tibi subiiciam universum orbem Romanum. Constantinus filius imperatoris, qui habitabat in urbe regia, quum hæc audiret, ad Moawiam misit Andream eunuchum, cubicularium suum, belligerandi peritissimum. Quum Sergius primus intraret secundum mandatum Moawiæ, deinde Andreas: Sergius perturbatus est, prorupit surrexit & Andream adoravit. Moawias autem Sergium corripuit his verbis: „si servus tibi adeo molestus fuerit, quomodo, domino aspecto, „te gessisses?„ Sergius respondit: „Consuetudine commotus hæc feci, non timore.„ Tum Moawias Andream interrogavit, quare adve-

C. 657.

C. 666.

Pag. 113.

advenerit. Regerit: „rex nos misit, ne te alliciat rebellis ille. Si „enim domino suo, qui beneficia in eum contulerit, palam mala re- „tribuat: quomodo erga te affectus erit?„ Moawias dixit: „Vos „omnes inimici estis, illumque qui tributa plura solvat, adiuvabi- „mus.„ Respondit Andreas: „Etiamsi hæc ita se haberent: ta- „men est inimicus, qui inimico præstet, neque servus & dominus „pares sunt. Dominus enim libere atque decenter opera profert. „Qui autem servituti assuefactus est, magis servum se gerit, ita ut in „humilia verba proripiat (121). Quare illud quod dominus meus „daturus sit, etiamsi minus sit illo, quod tyrannus promiserit: „tamen decet te, illi credere, neque licitari studeas.„ Hæc fatus Andreas exiit. Postero die Sergius primo venit. Advenienti Andreæ non assurexit Sergius. Dixit illi Andreas: Heus, spe destitute, quare mihi non assurexisti? Ille igitur proterve locutus est & convicia, quibus mulieres viros (proscindere solent), in eum proiecit. Andreas Sergio minatus est, quod genitalia eius ablaturus sit. Moawias Andreæ dixit: si reditus totius regionis vestræ nobis dederitis: vobis remanebit nomen imperii; sin minus, propellam (vos inde). Andreas audacter respondit: „Siccine Arabes corpore „præditi sunt, & Græci umbræ (similes erunt): nos ad Deum con- „fugimus.„ Exiit & iter Malatiam versus fecit. Præcepit custodibus locorum angustorum, ut Sergium, quando transierit, prehenderent.
Pag. 114. Moawias Sergio promisit, se exercitum missurum esse. Redeuntem ceperunt insidiatores, & ad Andream adduxerunt. Testiculos eius educi iussit, quibus in manibus eius positis cruci affixus est. Sapor autem, antequam exercitus Arabum ad eum pervenit, compressus est in porta atrii sui, equo vectus, et obiit, Arabes, prædati ad Chal-

ccdc-

cedonem usque, redierunt. Anno Græcorum 981 præcepit Constantinus, ut sibi fratribusque suis Tiberio & Heraclio Romani æqualiter parerent, et monetis effigies horum trium inciderentur. Admonuit, ne quis dissidia inter eos sereret, deinde abiit in Galliam & Italiam, & subiugavit omnes populos occidentales. Arabes vero Africæ bello illato, in captivitatem duxerunt circiter 80000 hominum. Sequenti anno diripuerunt Lyciam & Ciliciam. Quum denuo Lyciam invaderent: tres Patricii Romanorum in eos irruerunt, eosque vicerunt, ita ut circiter 30000 Arabum cæderentur. Qui superstites erant, naves ascenderunt et cum tempestate conflictati sunt. Faber quidam lignarius Baalbeco oriundus, nomine Callinicus, igni, quem concinnaverat, cremavit naves Arabum; unde Romani didicerunt ignem ope naphtæ concinnare. Hucusque Arabes tantum vicerant. Ab hoc autem tempore & deinceps modo vicerunt, modo victi sunt. Misit Constantinus sicarios Romanos rebelles (Mardaitas) vel satellites, qui a Syris audaces vocantur. Occuparunt a monte Galilææ usque ad montem nigrum, & omnem montem Libanum, multaque Arabibus abstulerunt. Tandem Arabes prævaluerunt, & horum alios occiderunt, alios excæcarunt. Constantinus, postquam filius eius Iustinianus adoleverat, fratres suos imperio depulit, & principes donis sibi devinxit. Quum vero Leo magnatum aliquis consentire nollet: imperator linguam, manus & pedes eius abscindi iussit. Quia autem populus (δῆμος) ei adhærebat, incedens clamavit: Neque trinitatem in cœlo abrogo, neque trinitatem in terra reiicio. Hæc vociferatus accepit decretum. Constantinus fratribus suis, qui coram optimatibus stabant, dixit: O Tiberie & o Heraclie, quemnam me esse dicitis? fratrem an „regem vestrum? Si regem me dixeritis, equidem vos fratres meos appel- C. 670

Pag. 115.

„appello, ſin fratrem me nuncupaveritis; vos inimicos noverim„.
Reſpondit: „Quod fratrem maiorem & ſeniorem te appellemus,
„non opus eſt nobis excuſatione. Regem autem noſtrum te nun-
„quam ſalutamus, quia tecum regnamus.„ Senatus, * quia ho-
rum oculi effodiebantur, poteſtati Conſtantini ſe ſubiecerunt, illos-
C. 678. que reiecerunt. Anno Græcorum 989 in vigilia tertia noctis appa-
ruit arcus perfectus, quanquam ſol erat ſub terra, quod quidem fa-
ctum eſt præternaturale. Augebantur mures in Syria & Phœnice,
& femina corruperunt. Sequenti anno irruerunt locuſtæ. *Ia-
zidus filius Moawiæ* annos tres & menſes octo. Hic congregavit Ke-
lagaræos, id eſt, operarios multos, voluitque fluvio aqua repleto
inter ſe & Hoſainum curſum dare. (122) Cunctabatur deinde &
aquæ non fluxerunt. Hoc tempore cometa magnus apparuit un-
decim dies. Fuit etiam hiems adeo gravis, ut Euphrates congela-
retur, ficus et vites exarerent, animalia, beſtiæ feræ & fructus
C. 683. conſumerentur. Hæc acciderunt anno Græcorum 994. *Moa-
wias filius Iazidi* circiter menſes 4. Mortuo Iazido filio Moawiæ de-
fecit Mubthar vir aſtutus, vafer (123) & hypocrita in regione Cu-
fenſi. Medinenſes autem ſibi præfecerunt virum, cuius nomen erat
Abdallah filius Subiri, atque Damaſceni Moawiam fil. Iazidi fil. Mo-
C. 685. awiæ. Ineunte anno Græcorum 996 grave bellum inter eos exar-
ſit, & ab utraque parte 40000 ceciderunt in vicinia Chazaris flumi-
nis in regioni Ninivenſi. Quare iuvenis Moawias, qui Abulila
vocatur propter timorem ſuum (ita enim vocant Arabes contem-
tus (124) ergo debiles, qui * mortuo timent) quum contentionem ma-
gnam videret inter Arabes ortam: concionem populi habuit, quaſi
ad precandum die Veneris, ſeque imperio abdicavit. Domi ſe
con-

continuit menses 3 & dies 22, atque mortuus est. *Merwan* Pag. 116.
filius Hacemi menses 4. Medina Damascum venit, ad pacandas fa-
milias, quia aetate provectus & ingeniosus erat. Consilium dedit,
nomina tria tribus telis inscribendi, quae in manibus hominis hu-
ius rei ignari deponerentur, eumque regem declarandi, cuius te-
lum primum emissum foret. Omnibus in hanc rem consentienti-
bus primum exiit sors Merwanis. Postquam quatuor menses reg-
naverat, obiit. Anno Graecorum 997 mortuus est Constantinus,
cui successit Iustinianus filius eius qui annos 10. imperavit. *Ab-* C. 686.
dallah filius Zoberi annos octo & menses quatuor. Hic Medinae vi-
xit, ut diximus. Eius tempore magna divisio fuit inter Arabes.
Babylone rebellavit vir, nomine Abdallah, Reschainae quidam, nomine
Hachab, Burida quidam Nisibi, & Omar filius Saidi Damasci, & Zo-
phira quidam Circesii. Etiam Mardaitae Romanorum, qui in Libano
erant, ubique locorum militabant. His dissidiis circiter octo annos
inter Arabes agitatis Damasceni regem proclamarunt Abdolmelec
fil. Merwani fil. Hacemi. *Abdolmelec filius Merwani* annos 13 &
menses sex. Appellabatur pater muscarum, quia * rhonchus dentium
eius exitiosus (125) erat muscis, quae, quando eum avertebat, super ore
eius congregabantur. Qui quidem quum rex proclamatus videret, se
ab omnibus partibus bello cingi, inprimis autem premi a Mardaitis
Romanorum, qui in Libano erant: pacem iniit cum Iustiniano in de-
cem annos, exieruntque cum Iustiniano sicarii eius, quorum erant duo-
decim millia, ex terra Arabum. Pro hac re Abdolmelec Romanis de-
dit quolibet die 1000 denarios, unumque equum & unum servum. (Pa-
cti etiam sunt) Cyprum dividendam esse, alteram partem Romanis tri-
butariam fore, alteram Arabibus, atque Armeniam una cum Choraze- Pag. 117.

ne, Arzanene, & Aderbigana Romanorum poteſtati ſubiectum iri. Pace compoſita Abdolmelec bellum intulit Bar Zobeiro eumque vicit. Bar Zobeir fugitivus Medinam contendit, & rebellavit in ſacello. Dux quidam, nomine Hagagus, eum perſecutus; machinis contra ſacellum erectis murum deſtruxit, intravit, & Bar Zobeirum occidit, atque ſacellum reſtituit. Iuſtinianus ſuperbia elatus fracto iuramento pacem ſolvit, antequam expleta erat. Exercitu miſſo captivos abduxit Arabes, qui in Cypro erant. Quare Mohammedes, Emira inſulæ Cardoæ, Cappadociam invaſit. Impetum in eum fecerunt Romani & Sclavi. Romani victi ſunt iuxta Cæſaream. Sclavi, cum Arabibus pace compoſita, cum iis in Syriam profecti ſunt, circiter 7000, quibus domicilia Antiochiæ & in Cypro (120) ab Arabibus conceſſa ſunt. Dederunt etiam mulieres & ſtipendia. Iuſtinianus vero uti Arabibus pacta non ſervavit, ita etiam magnates Romanos occidere cœpit. Quapropter
C. 696. eum agreſſi prehenderunt, naſumque eius abſciderunt. Anno Græcorum 1007 regnavit Leontius. Eodem anno Emira urbis Gazartæ fraudulenter cruci ſuffixit principes, Simeonem fil. Naulæ Halugenſem, & Mardanſam filiumque eius Niſibenos. Anno ſequenti cœperunt Arabes cudere denarios, drachmas et quadrantes (appo-
C. 699. ſita) ſola inſcriptione absque effigie. Anno 1010 inſidiatus eſt præfectus Ciliciæ nomine Apſimarus, qui cognominatur Tiberius, Leontio imperium exuit, & eius loco regnavit, tamen eum non occidit. Tiberius ille Sclavos poteſtati ſuæ ſubiecit, qui a Romanis defecerant. In regionem Samoſatenam profecti occiderunt 5000 Arabum. Direptione facta redierunt. Abdolmelec duos conſtituit duces, Mohammedem præfecit Meſopotamiæ, Aſſyriæ, Aderbiganæ, & Chagagum ſervum ſuum toti Perſidi, & Arabiæ. Quum Hagagus principes Arabum absque

absque misericordia vexaret: Mohammedes adduci iussit Moawwe- Pag. 118.
danum principem Arabum Taglibiensium Christianorum, eumque, quia Mohammedanus fieri (127) noluit, in cisternam luteam proiecit. In- [illegible]cto blanditus est, sed quum ne sic quidem persuaderi vellet: occidit eum. Coegit duces Armenos, eosque in templo quodam Armeno inclusit, atque igni iniecto omnes cremavit. Occidit etiam Anastasium, filium Andreæ præfectum Edessæ, quia hucusque præsides Christiani rerum politicarum in regno Arabum curam agebant. Dicit enim Dionysius, patriarcha Telmaherensis, Athanasium, qui Bargumavas vocatur, fuisse virum ingeniosum, scripturæ scrutatorem, & in omni re versatum. Quum de eo audiret Abdolmelec rex Arabum & eum ad se accitum cognovisset omnium rerum peritissimum: misit eum cum Azizo iuvene fratre suo in Ægyptum eique iuvenem regendum tradidit, & imperii adeo particeps fuit, ut totum regnum Arabicum ab eo administraretur. Potentia & divitiis crevit, possedit servos 4000, palatia, pagos, stemmata, aurum & argentum tanquam lapides. Ex reditibus 400 hospitiorum (128) quæ Edessæ possidebat, condi iussit templum celebre Deiparæ. Ædificavit etiam Fostati in Ægypto duo magna templa. In baptisterio, quod Edessæ condidit, posuit imaginem Messiæ, quæ ad Abgarum regem missa fuit. Fecit illi cantharos (129) similes iis, quos feceratAmmonius episcopus in templo vetusto Edessæ. Decoravit illud auro & argento, quod æri incrustatum est. Athanasio [illegible] invidit scriba Chalcedonensis vel Damascenus, nomine Sergius, filius Manzuris. Mortuo Emira Abed Alazizo, Athanasium, postquam ex Ægypto egressus erat, calumnia affecit Sergius dicendo: „Bargumavas everrit thesauros Ægypti & secum abduxit.„ At ne sic quidem Abdolmelec Athanasio irascebatur, sed tranquille ad eum dixit:

„ Æquum

„Æquum non esse reputamus, omnes has divitias a Christianis possideri. Da nobis earum partem, Athanasius vero lætanter in se recepit, tradiditque, donec ipse rex diceret, satis esse. Multum illi adhuc re-
Pag. 119. lictum fuit. Anno 1015 Abdolmelec misit Moslemum, ad expugnan-
C. 704. dam Mopsvestiam. Hoc anno Arabes Cufenses & Bosrenses defecerunt, & cum Abdolmelec dimicarunt. Eodem Iustinianus ab exilio redux ad Chaganum regem Chazarorum fugit, qui de eo gavisus est, eique filiam suam matrimonio copulavit. Peperit ei filium, quem Tiberium nominavit. Copiis acceptis a Chagano & Bulgaris Constantinum adortus est. Apsimarus igitur fugit & Iustinianus denuo imperavit sex annis, postquam 10 annos in exilio vixerat. Interfecit Leontium, Apsimarum multosque magnatum. In causa fuit, quod imperium Romanum a Thracibus laceraretur. Sex millia Arabum, quos captivos invenit, in patriam eorum dimisit. Magnam classem instruxit ad adducendum uxorem & filium suum, sed tota naufragium fecit. Quo audito Chaganus reprehendit eum his verbis: „ Paucos milites tantum mit„tere debuisses. Num putasti me uxorem tibi recusaturum esse? Com„mitibus itinerum tuorum (130) eam non abnuissem „ Iustinianus igitur erubescens paucos misit, qui eam arcesserent et cum ea filium
C. 706. suum. Anno 1017 Arabes condiderunt muros Mopsvestiæ, quam militum præsidio imposito, propugnaculum fecerunt in finibus Romanorum. Illuc profectus Abdolmelec vitam ibi finivit. *Walid fil. Abdolmelec fil. Merwani* annos 9 & menses 5. Hic Moslemum cum exercitu misit, qui castris positis iuxta Tyanam Cappadociæ hanc urbem oppugnavit menses 9. Iustinianus autem misit exercitum Romanum, qui impetu facto in Arabes victus est, ita ut ex Romanis cæderentur circiter 40000. Arabes igitur urbem expugnarunt & diripuerunt.

runt. Anno Græcorum 1022 Moslema cepit Turnedam, ibique præ- C. 711.
sidio Arabico collocato adhuc multas alias arces expugnavit in Bas-
polis (Bosporo) qui est in finibus Romanorum. Anno sexto Wa-
lidi, qui est annus Græcorum 1022 defecit Philippicus & occidit C. 711.
Iustinianum imperatorem Romanum, atque Tiberium filium eius.
Imperium adeptus expulit Armenos, qui in ditione eius erant. His Pag. 120.
Arabes sedem concesserunt Malatiæ & in regione vicina, atque Ar-
mandarbæ. Fuerunt igitur Armeni auxiliatores Arabum, & adver-
sarii Romanorum. Philippicus sapientia extranea instructus fuit,
voluitque synodum sextam reiicere, quæ dogma Maximini de binis
voluntatibus confirmavit. Postquam biennium & sex menses reg-
naverat, deiecerunt eum Romani, et oculos eius eruerunt. Reg-
navit deinde Anastasius annos 2 & menses 5. Walidus Christianos
odio habuit. Templo magno Græcorum Damasceno, quod Arabi-
bus concessum erat, & pro quo locum dederant, ubi ædes nova Dei-
paræ sacra conderetur, diruto, ædificavit oratorium magnum & ce-
lebre. Præcepit etiam, ut scribæ Christianorum non amplius Græce
conficerent rationes publicas (δημοσιας) sed Arabice. Schamelio,
duci Arabum Taglibiensium Christianorum dixit: „Quum dux Ara-
„bum sis: turpiter agis ex omnium opinione, quod crucem ado-
„ras. Quare voluntati meæ obtempera, & Muhammedanum te de-
„clara„. Ille vero respondit: „Quia dux omnium Taglibiensium
„sum, vereor, ne, quando ego Muhammedanus fiam, exitium ad
„illos omnes pertingat. Me enim abnegante (Christianam fidem)
„etiam illi Christum abnegabunt„. Quo audito Walid iussit eum
in faciem percuti & educi, addito iuramento, fore, ut nisi consen-
tiret, carne sua vesceretur. Quum autem ne ita quidem remissior

 esset:

eſſet: iuſſit e latere ejus fruſtulum (121) abſcindi & igni aſſatum ori ingeri. Hæc perpeſſus in* cuſtodiam detruſus eſt, & vivus permanſit, cicatrice in carne ipſius comparente. Iuſſit etiam incantores, qui in regione Akulenſi vivebant, interfici. Ligno alligati ſuſpenſique, ne mox interirent, in fluvium proiecti ſunt. Qui natarunt, occiſi ſunt, quia præſtigiis natarunt. Qui autem ſubmerſi ſunt, *) ſuæ ſorti relicti ſunt. Iuſſu eiusdem Walidi captivi Chriſtiani
C. 715. in templis occiſi ſunt per omnes urbes Syriæ. Anno 1026 Walidus mortuus eſt. *Soliman frater Walidi fil. Abdolmelec fil. Merwani* annos
Pag. 121. 2 & menſes 5. Initio regni ipſius Moslema inſidiis ſtructis occupavit caſtellum in regione Galatiæ, multisque captivis abductis rediit. Exercitus, quem Anaſtaſius in occidentem miſerat, rebellavit, et duce eorum occiſo adduxerunt Theodoſium, qui unum annum regnavit, Anaſtaſio Nicæam fugiente. Anno 1026 Moslema Turcas in terra eorum aggreſſus eſt, multaque præda inde abacta
C. 716. rediit. Anno 1027 Moslema invaſit regionem Aſianam, & expugnavit Pergamum, & Rhodum, quarum incolas in captivitatem duxit. Eodem anno Solimanus Moslemam ad obſidendam Conſtantinopolin inſtruxit, collectis 20000 navium, quæ militibus & alimentis repletæ erant, 12000 * 6000 camelorum 6000 aſinorum, qui portabant viatica, arma & machinas bellicas, quibus omnibus alium ducem præfecit, Omarum filium Hobiri. Iverunt vero cum illis 30000 militum, qui ſuis impenſis militabant, quorum quidam parati erant ad pugnandum præſertim in via Dei (religionis ergo). Hi lingua ſua Motaweli vocabantur. Arabes autem claſſem mari, exercitum terræ inſtruxerunt. Leo dux Romanus, adorturus Moslemam ducem Arabum, promiſit, illos adiuvare, ut urbem regiam intrent, ſi ei imperium Roma-

manum polliciti fuerint. Theodosius imperator compertis insidiis Leonis asseclas eius abduxit, eosque in urbe Amoria inclusit. Leo hæc audiens venit ad Solimanum regem, qui cum 12000 hominum urbem Chalcedona obsedit, ad cohibendum, quo minus alimenta Constantinopolin deferrentur. Assumtis 6000 militum oppugnavit Amoriam, cuius incolæ timore perculsi asseclas ei tradiderunt. Arabes dimisit datis cuilibet duodecim denariis. Recta igitur ille Romanique Constantinopolin versus tetenderunt, & quum in copias Romanorum incideret, ostendit iis, se dolose cum Arabibus egisse. Quod quum illis probaretur: imperatorem sibi eum constituerunt. Leone Constantinopolin oppugnante, egressus est Theodosius, rasus, Pag. 122. seque clericum fecit. Leo regnavit annos 22, in quo haud magnam fiduciam Arabes posuerunt, quum urbem alimentis, reliquisque rebus muniret. Moslema, qui comperuerat, Leonem eum fefellisse, statim ad latus maritimum transiit, Constantinopolin obsessurus. Quum vero Moslema postremum cum 4000 hominum adveniret: adorti eum sunt Bulgari a Leone conducti, qui tantam stragem fecerunt, ut Moslema vix incolumis ad castra magna perveniret, quæ a latere Constantinopoleos occidentali contra portam auream posita erant. (Aggerem) struxit ante exercitum inter castra & urbem, & fossam post illum contra Bulgaros. A dextra pariter ac sinistra mare erat. Bello petebantur Arabes ab incolis urbis, & Bulgaris, & mari a navibus Romanis, & ad apportandum sibi commeatum, non minus quatuor millia militum delegabant. Fuerunt igitur Arabes extra urbem in maiori angustia ipsis Turcis, qui intus erant, atque hieme, fame, & a Bulgaris, qui eos cædebant, consumti sunt. Præsertim autem Arabes tanta fame oppressi sunt, ut bi-

tumen navium comederent, quos quum Moslema ſpe deluderet, fore, ut dona a rege mitterentur: advenit nuncius, Solimanum regem mortuum eſſe. *Omar patruelis Solimani filius* (131) *Abdil Aziz*, annos duo & menſes quinque. Hic iuſſit nuncium ſibi afferri de exercitu Conſtantinopolin obſidente. Moslema falſo ſcripſit, bene ſe habere populum, urbemque mox apertum iri. Quum vero veritatem ex legato diſceret; illi iuſſit, una cum exercitu abire. Illo autem propter hiemem ſe excuſante, poſtquam hiemis vehementia deſierat, advenit alius nuncius, qui militibus diceret, eos etiamſi, Mos-
Pag. 123. lema non acquieſceret, exire debere. Multos horum abeuntium Romani terra marique occiderunt. Omar equos 20000 iis miſit, et ſingulis viris denarios 10, ut ad recuperandam libertatem iis uterentur. Quum autem Arabes puderet Conſtantinopoleos ab iis obſeſſæ: odio magno habuit Chriſtianos Omarus, valde eos oppreſſit, atque vetuit, quo minus nolis uterentur, alta voce precantes exclamarent, veſtibus militaribus induerentur, & ephippia equis imponerent.
C. 723. Anno 1034 menſe Schebat Omar mortuus eſt. *Yazid filius Abdil Malec* annos 4. Contra hunc rebellavit Arabs quidam, oriundus Hirta, cuius nomen ſimiliter erat Yazid Muhaleb, quocum coniuncti erant omnes Arabes, qui Akulæ, Baſſoræ & in tota Perſide habitabant. Yazido filio Abdil Maleci magnum exercitum contra eum cogente Yazidus filius Muhalebi victus eſt iuxta Babylonem, & occiſus. Yazidus iuſſit, deleri (132) figuras cuiuſcunque viventis ex templis, parietibus, lignis, lapidibus, et libris. Idem fecit Leo imperator Romanorum, qui imagines ſanctorum regumque ex eccleſiis domibusque deiecit. Qua de cauſa ſeditio orta eſt inter Romanos. Multi palam contra regem muſſitarunt. Expulit, quotquot ſynodum

Chal-

Chalcedonensem non reciperent. Iudæos oppressit, multi eorum baptizati sunt, reliqui in Syriam fugerunt. Hoc tempore Syrus quidam, nomine Severus, contendit se Messiam esse. Prehensus a præfecto dixit, se Iudæis illusisse. Anno 1032 defecerunt aquæ in fontibus, C. 721.
ita ut a plus septem milliaribus pagani irent ad hauriendam aquam. Insecuta est caritas annonæ, & proximo anno locustæ multæ irruerunt, proventumque corruperunt. Duobus annis post perierunt multi morbo tumorum, præcipue in Mesopotamia. Anno 1037 obiit Yazidus Balkæ in agro Damasceno. *Hesham frater Yazidi filii Abdil Malec* annos 12 & menses 8. Oppressit subditos oneribus pluribus & Pag. 124.
tributis. Canales diduxit ex Euphrate supra Callinicum ad irriganda legumina & plantas, quarum quidem proventus amplior fuit omnibus vectigalibus regni eius. Eodem anno Arabes oppugnarunt Cæsaream Ponticam, eaque funditus eversa invaserunt regionem Turcarum, duce Geracho, qui expugnata urbe quadam magna, captivisque abductis, abiit. Anno 1038 Ægyptii ab Arabibus defecerunt. Co- C. 727.
piis contra eos ductis multi Ægyptiorum interfecti sunt & reliqui navibus arreptis aufugerunt. Anno 1039 Moslema terram Turcarum C. 728.
denuo adortus est. Superati sunt Arabes, & relictis impedimentis in fugam se dederunt. Anno 1042 Turcæ urbes Aderbijanæ expugnarunt, C. 731.
contra quos Moslema magnas copias eduxit; ingensque hominum multitudo ab utraque parte trucidata est. Turcæ occupatis urbibus, quas ceperant, reliquam partem ditionis Arabum non adorti sunt. Pacem igitur composuerunt Arabes cum Turcis. Arabes, duce Moawia filio regis, iterum petentes terras Romanorum destruxerunt muros Gangaræ urbis. Deinde castris positis iuxta Nicæam, postquam per 40 dies urbem obsederant, murumque deiecerant, Romani, qui

 intus

intus erant, navibus aufugerunt. Vrbe ab Arabibus capta & vaſtata iuſſit Heſcham omnes captivos Romanorum interfici, quia audiverat, Leonem captivos Arabes occidiſſe. Hoc tempore imperator filiam Chakani regis Chazarorum uxorem collocavit filio ſuo Conſtantino. Poſtquam baptizata erat, votaque ei nuncupata erant, coronam impoſuit filio ſuo, eumque imperatorem proclamavit. Anno 1048 vir quidam
C. 737. nomine Baſchir origine Romanus, ritu Muhammedanus, Haranem petiit ibique acceſſit ad virum claudum, cuius nomen erat Theophitus, & tanquam rem ſecretam ei revelavit, ſe eſſe Tiberium filium Conſtantini, quem dudum mortuum eſſe putabant. Romanus igitur ille tradidit eum Solimano filio Heſchami, qui eum prehenſum patri ſuo Heſchamo indicavit. Hic inprimis lætatus, in manus ſuas incidiſſe filium imperatoris Romanorum, eum purpura veſtiri, ſibique adduci iuſſit.
Pag. 125. Edeſſam profectus aſcendit interiorem partem altaris, atque donum ex menſa in manus ſuſtulit, vinum (133) (ſcilicet) ſecundum conſuetudinem imperatorum Romanorum. Advocavit Iudæos, ut adducerent eum ad magos, & præfectum Haranenſium, ut eum honoratum videret, tanquam ſtirpem familiæ ſuæ. Poſtea nudatus eſt miſer ille & occi-
C. 742. ſus. Anno 1053 mortuus eſt Leo, regnavitque filius eius Conſtantinus annos 34. Ab hoc Artabaſus cognatus eius defecit, Conſtantinopolin profectus eſt, & in palatio ſedit. Imperator vero, quia foris erat, Aphſiki aufugit & ſe ad incolas Anatoliæ recepit. Accito exercitu penetravit Amurenam Phrygum ibique hiemavit. Artabaſus coactis copiis eum aggreſſus eſt, at ſuperatus effugit. Anno 1066 obiit Heſcham Roſaphæ (ſive) Calinici. *Walid filius Yazid Abdil Malec* annum unum & menſes tres. Afflixit cognatos Heſchami eorumque domos ſpoliavit. Eius etiam iuſſu lingua patriarchæ Chalcedonenſium in

Syria

Syria abſciſſa eſt. Arabes odio eum proſequebantur, quia vinum & ſiceram bibebat, & multa mala perpetrabat. Idcirco eum Paſak (فسق) i. e. commeſſatorem, appellabant. Inſurrexit contra eum Abaſus filius Walidi patrui ſui, ſcilicet Walidi filii Yazidi, & regnare voluit. Arabes autem eum aſpernati, quia filius pellicis erat, fratrem eius Yazidum filium Walidi Damaſci regem conſtituerunt. Miſſis copiis prehenſus eſt Walidus filius Yazidi in deſerto, caput eius abſciſſum, haſtæ impoſitum una cum œnophoro, atque Damaſcum deportatum. *Yazidus filius Walidi* menſes 2. Poſtquam, uti narravimus, Yazidus hic Walidum filium patrui ſui occiderat: diſſidium magnum ortum eſt inter Arabes; & ubique tractuum exſurgit, qui ſocium ſuum non agnoſceret, Gazartæ Beſtam, Mauſelæ Said filius Hudili, Foſtatæ Ebed Allah filius Omari regis, in Armenia Merwanus, in Choraſana filius Sargi, in Africa Abuhudil. Yazidus tumore afflictus eſt, duobus menſibus poſtquam regnaverat, & obiit. *Abrahamus frater Yazidi filii Walidi.* Fuit vir ſuavis converſatione, naturaque bonus. Poſtquam duos menſes regnaverat, regno exutus eſt Damaſci, & occultatus neque innotuit locus eius per ſpatium quinque menſium. Tandem inventus eſt in prælio ab Arabibus inter ſe commiſſo, inter occiſos. *Merwan filius Muhammedis filii Merwani, filii Hacemi.* Hic Himar Geſarto cognominatus eſt, quia florem croci, qui flos Himar vocatur, amabat. Per totam vitam inſulæ Cardoæ imperavit. Ex Armenia erumpens Solimanum aggreſſus eſt iuxta litora Euphratis, qui, ſtrage facta 12000 ſuorum, Roſapham aufugit. Merwan Damaſcum ingreſſus ibi duos menſes regnavit, & deportatis inde gazis regiis, quibus 3000 cameli onerabantur, Emeſſam oppugnavit, quam 4 menſibus poſt cepit, muris eius dirutis, quos malleis comminutos in * lapicidinas detruſit.

Pag. 126.

De-

Deſtruxit etiam murum Balbeci. Venit deinde Haranem & profectus
eſt Aſſyriam verſus, & in regionem Parthorum, ſive Izpahanum.
Tum Abu Alabas ſive Ebed Allah filius Muhammedis filii Ali filii
Ebed Allah filii Abas, patrui prophetæ Moslemorum, magno exer-
citu Choraſanorum coacto, caſtra poſuit iuxta Zabo (Lycum) fluvium
Aſſyriæ. Merwanus, impetu facto in exercitum Abul Abaſi, victus
eſt, direptis 700 camelis, auro argenteisque nummis onuſtis. Ve-
nit deinde cum filio & genero ſuo pudore affectus Haranem
gazisque 3000 camelis impoſitis profectus eſt Aſcalonem iuxta lit-
tus maris (mediterranei). Abul Abaſo eum inſequente, aufugit
Pag. 127. Syenem in confiniis Nubiæ, & quum iuxta Nilum caſtra metatus
eſſet, prehenſus & occiſus eſt. Hoc tempore egreſſus eſt Conſtanti-
nopoli Aſchchiraſch dux exercitus Armenorum & Malatiam perve-
niens totam regionem vaſtavit. Conſtantinus imperator, ſuperato
Artabaſo tyranno, proſpere regnavit, filiusque natus eſt ex filia Cha-
kani, qui Leo nominatus eſt. Pace gaviſæ ſunt terræ Romanorum,
quia Arabes bella ſibimet ipſi intulerunt. *Abul Abas* annos 4 &
menſes 8. Occiſo Merwano regnavit ſolus in tota Arabum ditione,
ſedemque Imperii Damaſco Babylonem transtulit. Ab illo originem
duxit Chaliphatus Bagdadenſis, eorum ſcilicet Chalipharum, quorum
regnum per Hunnos Mogulenſes noſtris diebus deſiit. Fertur, die
quodam, quum Abul Abaſus caſtra poſuiſſet iuxta locum quendam in
regione occidentali, ſubito clamorem magnum in caſtris auditum eſſe,
univerſum populum, ipſum etiam regem acceleraſſe, ut miraculum vi-
derent. Advenientes conſpexerunt octo viros, qui e ſepulcris ſurre-
xerant, & quorum alii usque ad mammas, alii ad lumbos usque, alii
ad genua usque (eminebant). Fuerunt inter eos, quorum barbæ tin-

ctæ

Sic erant secundum morem Arabum, multique eos cognoverunt. At quum appropinquarent, ut cum iis loquerentur: ne verbum quidem emiserunt. Admiratis illis, rex iussit eos hoc die relinquere, neque quemquam ad eos accedere, præstolatus, loquelam iis concessum iri. Postridie quum eodem modo adirent, deprehenderunt eos vivos sed mutos. Iussit igitur rex eos altera vice sepeliri. Anno 1063 mortua est uxor Constantini imperatoris, filia Chakani. Remansit igitur (viduus) tres annos secundum morem regum Christianorum. Homines astuti, amorem eius præ se ferentes, sed e regno eum eiecturi, suaserunt ei, ut uxorem duceret. Ille autem, dolum eorum sentiens, respondit: Inclino in vestrum consilium. Verum non latet me lex Romanorum, arbitrorque etiam non decere imperatorem, ut voluptati serviat. At si credideritis, iustum esse: constituite imperatorem in locum meum, filium meum, vestræque voluntati obtemperabo. Imposita ei corona, curam egit rerum ad imperium pertinentium, quia sapiens erat, & inimicis tremendus. Hoc anno Malatiam oppugnavit, exstruxit contra eam χαλκώματα, partem muri deiecit, tandem pactus est cum incolis Arabibus, quos servavit, et abduxit ad populum Claudiados omniaque oppida Armeniæ quartæ. Hoc anno obiit Abul Abasus Ebed Allah. *Abujaafar frater Alabasi,* annos 22. Hoc anno, quum regnum capesseret Abujaafar, sive anno Græcorum 1066, Arabum 135, Constantinus imperator Romanorum obsedit Kalikalam, quæ eadem est ac Arzerum. Expugnatam spoliavit, præsidio in castello Chamach posito. Ebed Allah, audita morte Abul Abasi, cœpit urbes peragrare, & regem se gerere. Abujaafar igitur Abumoslemam ducem suum contra eum misit, qui eum vicit. Quare etiam Abumoslema dux ab Abujaafaro defecit, urbesque circumivit, ut regnum ad

C. 752.

Pag. 128.

C. 755.

R se

se [illegible]peret. Quare misit Abujaafar ad eum virum, nomine Isam, qui blanditiis eum adduceret. Nihilominus nutu Abujaafaris interfectus est. Confirmato ei imperio Arabum, præcepit, ut Malatia restitueretur, cui, uti olim, præsidium impositum est. Condita iterum est Kalikala,
C. 760. custodia illuc collocata. Anno 1071 Arabes subegerunt, Africam, immo agrum Tabarestanum. Hoc tempore Arabes potiti sunt regionibus, quæ a septentrione mari Caspio terminantur, ab oriente Georgiana, a meridie Media & parte Parthiæ, ab occidente Dalmatia, ibique fuerunt quinque urbes muris cinctæ, & aromata in montibus atque silvis, & pascua atque fluvii. Accessus ad eas difficilis fuit. Longitudo
C. 762. fuit ab oriente ad occidentem parasangis 40, latitudo a septentrione ad
Pag. 129. meridiem parasangis 20. Anno Græcorum 1073 condidit Abujaafar urbem iuxta Tigrim supra Ctesiphontem eamque Bagdadum vocavit a nomine imaginis, quæ in illo loco erat, ibique habitavit. Insequenti anno ab eo defecit Muhammedes, vir ex posteris Ali, qui gener erat prophetæ eorum, filius patrui Ali, qui post se traxit omnes Arabes. Hunc Isa dux exercitus adortus occidit Medinæ mense Ramzam sive tempore ieiunii Arabum. Iterum rebellis factus Abrahimus, frater eius, qui Basforæ erat, pariter interfectus est. Hoc anno egressi sunt Chazari & abduxerunt homines 50000 ex Gurzanis. Hoc tempore occupata est regio Chabul, contermina Indiæ, ab Arabibus. Abujaafar imposuit onera
C. 765. omnibus populis & duplicavit tributa Christianorum. Anno 1076 fuit terræ motus imprimis gravis in terra Chorasana, atque mons quidam e situ suo translatus est circiter tribus milliaribus & quia limo constabat,
C. 769. dispersus est. Anno 1080 Magi in Perside defecerunt ab Arabibus, præfectumque sibi constituerunt. Coactis Arabum copiis contra eos, Arabes victi sunt. Magi vires iterum collegerunt, ut imperium sibi parerent.

nerunt. Sed Arabes adhuc maioribus copiis Magos aggressi eos vicerunt, ita ut fere 40000 eorum caederentur, una cum duce eorum. Hoc anno Arabes ira perciti irruerunt in inferiorem partem Germaniciae, (134) quae est eadem cum Merasch, quia audiverant, quod exploratores Romanis facti sint. Abduxerunt igitur incolas, eosque in agrum Ramulensem transtulerunt. Ita etiam factum est Samosatenis. Hoc tempore rebellarunt Barbari, Africani, occideruntque Arabes & Persas. Yazidus, dux exercitus, eos aggressus est & vicit. Barbarorum trucidati sunt circiter 30000. Anno 1080 inventa est uxor viri cuiusdam in terra Bocharorum, (135) quae alimento non utebatur, lac non sugebat, neque potu opus habebat. Qua de foemina quum perlatum esset Mohdi filio regis: iussit eam Bagdadum adduci. Re explorata, compertum est, verum esse factum praeternaturale. Anno 1083 aedificavit Abujaafar urbem iuxta Callinicum, eamque Rafikam appellavit. Fabricam similem eius, qua portae huius urbis formatae sunt, nullus vidit. Hae portae, quum mihi imbecilli pastio Beroeensis credita esset, Halebum deductae sunt. Duae gemellae maiores, quae ferro constabant, deportatae sunt versus portam Kinnasserinam, duaeque gemellae, his minores, non erectae sunt, quia illico Mogulenses Halebum occuparunt, atque muris dirutis portas confregerunt. Anno 1083 migravit Abujaafar Babylone in Mesopotamiam & Syriam, oppressit homines oneribus gravibus, omneque argentum & aurum in gazas suas coegit. Quum homines opprimerentur, effoderunt sepulcra, sperantes, fore, ut ornamenta ex auro argentove conflata invenirent, quae cum mortuis sepulta erant. Hoc tempore etiam in urbe Nicomedia foderunt Romani & invenerunt cavernam, in qua positus erat Nicodemus, conditor urbis, aromatibus conditus,

C. 769.

Pag. 130.
C. 772.

& una cum eo ornamenta aurea, & figuras rubras, quæ in caligine splendescebant. Quod quum animadverteret imperator Constantinopolitanus: magnanimitatem ostendit, nihilque inde accepit. Dixit enim, dedecere vivos, ut mortuis indigerent. Accersitis igitur opificibus, locum illum bene clausit, ingenti cumulo pulveris & lapidum illuc collato. Hoc tempore pestilentia fuit in Syria & Assyria atque fames excrucians, non quia triticum deficiebat, sed quia homines numis carebant. Pretium bovis (136) & asini fuit una * zuza, decem mensurarum vini una zuza, quinque medimnorum tritici una zuza, puellarum & puerorum quinque zuzæ. Elapso triennio horum pretiorum immoderatorem obiit Abujaafar in Caaba & orbis liberatus est ab oppressione. Antequam mortuus est, obiit intra 25 dies etiam Constantinus imperator Romanus & regnavit Leo, filius eius annos quinque. Hoc tempore in medicina excelluit Georgius filius Bachtischuæ, Elymæus. Hunc accersivit Mansur Calipha Elyma
Pag. 131. Bagdadum, ut sanaret stomachi infirmitatem, qua laborabat. Accedens ad eum, Persice & Arabice, sermone perquam eleganti, preces coram Calipha effudit. Miratus eum est Calipha & sedere iussit. Collocutus est cum eo de morbo suo, promisitque medicus valetudinem pedetentim (recuperandum) quam etiam restituit. Fertur, quodam die quum esset festum nativitatis domini nostri, Georgium ad Calipham venisse. Interrogatus a Calipha, quid comedisset, respondit, omne bonum, sicut dominus noster præcepit. Calipha dixit: audivi, non esse tibi uxorem. Respondit medicus: est mihi quædam vetula, infirma, quæ pedibus suis stare nequit. Calipha, postquam expectaverat eum abiisse, præcepit Salemo, præfecto eunuchorum, ut eligeret tres ancillas Romanas, valde pulcras, easque una cum de-

denariis 3000 in domum medici adduceret: quod etiam fecit. Quum autem eas adduceret: Georgius domum nondum venerat. Reversus, quum illas videret, succensuit discipulo suo, & ei dixit: O discipule Satana, quare has ad me ascendere permisisti? num me polluere voluisti? Advocato eunucho eas cum illo remisit. Quod quum Calipha audiret, dixit: quare puellas remisisti? Ille respondit: (138) Procul absit, nobis Christianis non nisi unam uxorem ducere licet; & quamdiu hæc una uxor nostra in vivis est: prohibet lex nostra, quo minus aliam ducamus. Hoc Caliphæ valde placuit, qui præcepit, ut adiret, nemine prohibente, ad fœminas & filias eius. Aucta est dignitas eius apud eum, amavitque eum tanquam semet ipsum. Tantus igitur est fructus temperantiæ, o fratres mei. *Mohdi filius Abujaafaris* annos 10. Aperuit gazas patris sui & dispersit divitias patris tanquam ventilabro, non solum inter exercitum suum, sed etiam inter concubinas, quia lascivus erat, voluptatumque amans. Deditus fuit sortibus, divinationibus, & præsagiis, collegitque libros de magia. Itaque misit ad eum Leo imperator librum Iannis & Iambris, cui inest omnis ars magica Ægyptiorum, & quicquid contra Mosen magnum fecerunt. Initio regni liberavit omnes captivos Christianos, & Leo similiter liberavit Arabes captivos, qui penes se erant. Diruit Mohdi ecclesias, quæ tempore Arabum structæ erant, et ecclesiam Chalcedonensium, quæ Halebi erat, vastavit. Excitavit persecutionem contra Manichæos, & destructus est locus, qui appellabatur: campestre magnum, qui totus Manichæis impletus erat. Multi autem Arabes huius hæreseos asseclæ occisi sunt. Etiam ex regione Gaumæorum octo viri illustres capti sunt in hac persecutione. Postquam valde oppressi erant, illorum tres in carcere mortui sunt, & quinque liberati. Tum temporis inclaruit Pag. 132.

Theophilus filius Thomæ, Edessenus, astronomus præclarus, qui hæresi Maronitarum addictus fuit. Fuit illi liber historiarum egregius in Syriaca lingua, etiamsi eum abominabatur, & orthodoxos vituperabat. Vertit etiam duos Homeri libros de Ilio ex lingua Græca in Syriacam. Minister fuit Mohdii Caliphæ & ab eo valde dilectus est, quia in rebus astrologicis excellebat. Fertur quodam die Calipham una cum domesticis suis ad urbem quandam proficisci voluisse. Vxor igitur Caliphæ nuncium misit ad Theophilum his verbis: Tu consilium dedisti regi, ut proficisceretur nobisque laborem & molestiam in via creasti, quæ nobis non necessaria fuit. Quare fiduciam in Deo colloco, fore, ut consumat & extollat te e terra, ita ut quiete gaudeamus a te liberati. Respondit vero Theophilus ancillæ, quæ ad eum hunc nuncium attulit: vade, dic dominæ tuæ: Non ego Caliphæ consului, ut iter faceret, sed profectus est, quo voluit. Quod ad illam maledictionem attinet, quam mihi imprecata est, ut Deus mortem meam accelerет: dudum egressa est hæc sors a Deo & confirmata est. Mox
P. 133. enim moriar. Attamen ne putes, mortem meam contingere, quia oratio tua exaudita est, sed quia voluntas eius, qui me creavit, impleta est. Tibi autem, o regina, dico, ut pares tibi multum pulveris & simulac audiveris, me mortuum esse, imponas pulverem capiti tuo. His auditis valde commota est regina, expectabatque, quid hoc sermone fieret. Paucis post diebus mortuus est Theophilus & 20 diebus post obiit Mohdi Calipha. Factum igitur est, quod Theophilus decreverat. Anno
C. 779. 1090 Mohdi profectus est Halebum, & obviam ei iverunt Tanuchæi, (139) qui circa Halebum in tentoriis habitabant, Arabibus equitantibus & ornatis. Quum ei narratum esset, hos omnes Christianos esse, ira efferuescens coëgit, ut Muhammedani fierent. Muhammedani

facti

facti sunt circiter viri 5000, fœminæ autem liberæ evaserunt. Ex illis vir quidam mansuetus, nomine Let, martyrium subiit. Postea profectus est Mohdi in regionem Romanorum & iuxta fluvium Pyramum in agro Arbiseno castra posuit. Postquam filius eius castellum Semiläsum expugnaverat: captivis abductis abiit. Anno 1092 Arabes Epheso abduxerunt circiter 7000. Arabum mortui sunt 4000. C. 781.
Leo imperator copiis missis Syros orthodoxos in captivitatem abduxit, & in Thraciam transtulit. Fertur, etiam hunc Leonem imperatorem odio habuisse imagines, & orthodoxis adhæsisse, uti pater eius fecerat. Hoc anno Leo mortuus est, regnavitque filius eius Constantinus annos 92. Quia ætate minor erat, quum regnum capesseret: mater eius Irene gubernavit, & cum eo proclamata est. Anno 1094 Mohdi misit filium suum Harunum contra metropolin. Romani igitur insidiis structis Arabes expectarunt iuxta fluvium Sagarin, a cuius altero latere mons, ab altero mare erat. Quum Arabes opprimerentur: pacem quæsiverunt in tres annos, quam Irene, ut erat animo muliebri, ratam habuit. Abierunt igitur Arabes. Anno sequenti condidit Ali Hadatham urbem. C. 783. Pag. 134.

Musa filius Mohdii, annum unum, mensem unum & dimidium mensis. Antequam regnum adeptus est, præcipue anno Græcorum 1095 irruerunt locustæ volantes, corruperunt semina, proiecto semine serpserunt, ascenderunt muros atque parietes, & e fenestris & portis domos ingressæ sunt. Impletæ iis sunt hydriæ, pavimenta, mensæ, catini. Postquam a latere meridionali domos intraverant: a latere septentrionali egrediebantur, consumtis herbis, arboribus, etiam vestimentis laneis & indumentis hominum. Vastata omni regione Edessena & Sarugensi, occidentem versus transierunt. Tribus annis post plagam hanc gravem C. 784. C. 786.

fames

fames in terra fuit. Anno 1097 Romani egreſſi diruerunt Hadatham ab Arabibus recens conditam, eiusque muros funditus everterunt. Huius anni menſe Thamuz mortuus eſt Muſa. *Harun Raſchid frater Muſæ* annos 23 & menſes 2. Hic, miſſo Abdal Maleco, diruit eccleſiam magnam Chiſumi & 15 templa, quæ ibi erant; & ſuper curribus 2000, lapidibus deportatis Hadatham, quam Romani deſtruxerant, eam reſtituit. Arabes invaſerunt regionem Romano-
C. 789. rum, oramque maritimam, unde multos captivos abduxerunt. Anno 1100 Walidus, e ſecta Hararæorum, coactis hominibus 5000, Neſibin venit, occidit Emiram, ſpoliavit mercatores, & a ſingulis Chriſtianis exegit quinque zuzas. Poſtquam exercitum Abdal-Maleci vicerat, Arabes interfecerat, & peregrinatores expulerat: irruit in eum Yazidus, coactis copiis, & eum interemit. Anno ſequenti Harun venit Bagdado Callinicum, ut ibi habitaret. Ampliavit eum ædificiis, paradiſos multos ibi conſtituit, aquamque illuc ex Euphrate diduxit.
C. 793. Alium fluvium Sarugo illuc diduxit. Emit aquam civium Sarugenſium a
Pag. 135. domino eorum, illisque novum fluvium effodit. Anno 1104 Kiſſæi pugnarunt cum Iemanitibus Emeſſæ, multique occiſi ſunt. Abdal Malecus multos captivos abduxit ex terra Romanorum. Filius eius Abdalrahman cepit arcem Rabſam in Cappadocia; 400 enim viris ibi ſiti extinctis, arx tradita eſt. Hoc tempore quum Conſtantinus imperator oculos effodere vellet Helpidio, patricio Siciliæ, quia cum matre ſua ſcortatus erat: aufugit hic ad Arabes. Imperator vero præcepit & magnates iuramento obſtrinxit, ne mater eius amplius imperatrix ſalutaretur. Helpidius coacto exercitu Arabum 40000 una cum Emira Solimano, irrupit in regionem, quæ vocatur Samiſun. Superveniente hieme obierunt eorum 4000, reliqui calamitates evi-

tatu-

tatari ad Romanos confugerunt. Hi humanitatem ostenderunt, neque Arabes læserunt. Egressi sunt mense Chanune posteriori, quando pedes eorum glacie valde contabuerant. Mar Dionysius, Patriarcha Telmaharensis, narravit, se vidisse circiter 400 horum hominum Edessæ. Postea reconciliatus est Constantinus cum Irene matre sua, iussitque eam imperatricem proclamari. Proclamata igitur est ubique locorum; at (legiones) Armenicæ propter iuramentum præstitum eam non receperunt. Quare imperator tyrannus eas occidit. Anno 1108 C. 797.
Harun Raschid Edessam profectus est & accusarunt Moslemii Christianos, imperatorem Romanorum singulis annis clam venire & in ecclesia eorum precari. Re explorata, quum mentiri illos comperisset, expulsi sunt Moslemii, immo cæsi. Hoc tempore nonnulli Gaumæi Edessæ, qui omnia bona sua dissipaverant, domi terram effoderunt, ut thesaurum invenirent. Qui Arabes intemperantes erant,* illecti sunt tanquam equites & canes venatorii. (140) Quum fama de iis ad Harunum regem perlata esset: Callinici eos inclusit & misso eunucho suo quicquid rerum regiarum vendiderant, recepit. Erant in his imagines serpentum & scorpionum, quoniam argentum, quo repletæ erant, ablatum erat, ipsi vero clam dispersi erant. Eunuchus igitur prehendit matrem eorum, vetulam, & fœminas eorum liberas, illisque demit, quod relictum erat; urnas aureas & argenteas, nummos & denarios Romanos, quos abduxit. Sororem autem eorum virginem inclusit ædibus viri cuiusdam Chalcedonensis in cœnaculo super quatuor *monachis, adhibitis Persis, qui eam custodirent. Illa vero noctu, quum strepitum pedum audiret, credidit unum ex Persis advenire, ut illam corrumperet. Itaque facie abscondita in linteolo semet ipsam proiecit e fenestra et postridie mortua est. Eu- Pag. 136.

S nuchus

nuchus timore perculſus eſt, & imperatori de ea condoluit. Dimiſſis igitur fratribus eius, reddidit eis quintam partem opum, quas poſſederant. Mar Dionyſius, qui ex hiſtoria Iohannis Reſaphenſis pendet, de hac hiſtoria valde perſuaſus eſt, contenditque domum, ubi theſaurus inventus fuerit, Iohannis fuiſſe, & cum dote filiæ regioni Gaumæorum datam eſſe, argentum autem ab uxore Iohannis abſconditum eſſe, quum iuſſu Coſrois captiva abduceretur. Conſtantinus imperator, proculcata lege, uxorem duxit, dum uxor eius adhuc ſuperſtes erat. Acceſſivit etiam filias magnatum & corruptores. Quum Bulgaris in Thracia bellum inferret, ibi inebriatus & lapſus eſt. Principibus igitur cum matre eius conſentientibus, illa oculos eius, quum rediret, fucavit. Excæcato eo illa regnavit ſola, conſtituitque Aetium, eunuchum, vicarium ſuum et principem patriciorum. Quum Arabes regionem Romanorum invaderent, vicit eos Ætius. Anno ſequenti, quum bellum inferrent Arabes, Ætius victus eſt. Iterum Arabibus aggredientibus & vincentibus, Romani voluerunt imperatorem creare Nicephorum, Logothetam Cappadocem. Qua re audita Irene iuſſit eum excæcari, quem tamen Ætius eunuchus celavit. Nicetas vero patricius & patriarcha deliberavit cum ſenatu, & omnibus placuit, Nicephorum regnaturum eſſe. Im-
C. 803. perium igitur adeptus eſt anno 1114 & honorifice habuit Irenen re-
Pag. 137. ginam, & (141) Ætium. Hi cædem eius parare voluerunt manu monachorum. Inſidiis (142) vero manifeſtatis, Irene in exilium miſſa eſt Athenas, ubi monacha facta eſt. Ætio retribuit, uti ei facere voluit. Monachos vero imperator non læſit. Hoc tempore, quum Harun Raſchid intentus eſſet (143) in ædificandam urbem Saubathram Armeniæ minoris iuxta Malatiam : Saturacius, dux Romanorum, Peloponneſum

nesum adortus est, quæ dudum Arabum fuerat, eaque potitus est. Præsidio illuc collocato abiit, postquam ingentem captivorum copiam oves, gregesque equorum & camelorum inde diduxerat. Fertur, Gabalam Arabem fuisse regem Tejensium Christianorum. Quum vero ope Omari filii Chetabi Muhammedanus factus esset, & cum illo venisset in templum Medinense: conculcavit eum vir quidam ex familia, quæ Pesareh vocatur. Ille se convertit, percussit eum, nasumque eius fregit. Quod quum conquestus esset Pesarensis ille: dixit Omar ad Gabalam: pacem cum eo compone aut trade ei nasum tuum frangendum. Regerit iste: quomodo rex mei similis reptabit ad parvum, ut ab eo percutiatur. Respondit Omar: etiamsi illi dignitate regia antecellis: tamen ei quoad Muhammedismum similis es. Dixit Gabala: Sine me usque ad crastinum diem, donec alterutrum, quod mihi proposuisti, consideratum est. Noctu Gabala eiusque socii surrexerunt & in Cappadociam fugerunt, atque iterum Christiani facti sunt. Ab hoc originem traxit Nicephorus imperator vir fortis, prudens, ieiuniis & precibus deditus. Quapropter etiam Helpidius apostata dixit Abdalmaleco duci Arabum. Si Nicephorus imperaverit, exue vestimentum hoc delicatum, armis accingere & ad bellum paratus esto. Nicephorus autem, simulac imperium adeptus fuerit, literis ad Harunum missis, eum excitavit. Bellum sibi invicem illaturi per duos menses castra posuerunt, atque per legatos & epistolas collocuti sunt. Tandem pacem composuerunt, atque, donis missis, quisque in regionem revertit. Hoc tempore Korschæus quidam Moslemus, nomine Ruhi, habitabat prope ecclesiam, & tempore precum percussit sacerdotem, ut proiiceret * pus (144) formatum ex pulvere. Alio die quum attenderet tempore sacrificii, vidit in patina super mensa, cui Pag 138.

cui vinum impositum est, agnum membratim dissectum. Quum ad sacerdotem descenderet, vidit panem fractum. Iterum ascendit ad fenestram & vidit agnum. Tunc credidit, & relicta domo ad cœnobium abiit & baptizatus est. Perlata fama huius rei ad Harunum arcessi eum iussit, & allexit, ut rediret. Noluit autem ille. Constrictus igitur catenis quum per biennium custodiretur, nihilque remitteret: caput eius abscindi iussit, suspendique super muro Rafikæ, ubi multi splendorem viderunt, quo obtegebatur. Christianus quidam, natione Persa, illud abstulit, atque in urbem suam diduxit. Hoc tempore adiit Harunum Romanus quidam, nomine Thomas, filius Mosiffari, contenditque se filium esse Constantini, imperatoris. Harunus, quanquam eum contemneret, honorifice tamen excepit, tanquam filium Impe-
C. 804. ratoris. Anno 1115 quum Harunus in Perside esset: exercitus Romanorum magnus diripuit agrum Mopsvestenum & Anzabenum, atque Arabes prehenderunt et in captivitatem abduxerunt. Harunus, re audita, venit ad urbem Callinicum & mense Nisan vastavit Heracleam. Venit igitur Nicephorus, pugna eum adorturus & quum videret copias multas Romanorum, pacem petiit tradiditque omnes Romanos, quos captivos in terris suis tenebat. Postquam Nicephorus pacem composuerat, dedit ei Harunus etiam tentoria, in quibus habitaverat, eorumque ornamenta. Hoc anno Harunus condidit urbem supra Callinicum eamque appellavit Heracleam secundum nomen uxoris, quam ex regione Heracleensium duxerat. Etiam Nicephorus, pacatis Arabibus, condidit Ancyram, aliaque loca in vicem Tyanæ & Heracleæ,
C. 808. quam eius tempore Arabes eripuerant. Anno 1119 gravis incessit
Pag. 139. fames etiam bestias rapaces, quæ cadavera e sepulcris eruta comedebant, atque homines vivos aggressæ sunt. Mulieres & pueri, qui ad colli-

collingendas herbas, quas comederent, exierant, a bestiis devorati sunt. Harunus, in Persida profecturus, contra rebellem, Muhammedem filium suum regem constituit Bagdadi, Kasemum filium alium, in Syria, Alamunum secum duxit in Chorasanam eique vice regni mille myriadas nummorum *argenteorum (145) donavit. Postquam Tusum pervenerat, rebellemque occiderat: ibi mortuus est anno 1120. Hoc tempore floruit Bochti ieschua filius Georgii medici Elymaei. Quum Calipha Harun Raschid aegrotaret: eum accersivit Elymaide. Accedens regem salutavit Persice & Arabice. Rex autem risit, ceterosque medicos advocavit, ut cum eo disputarent. Dixit Isa Abu Koreisch, medicus: O rex miserere nostrum. Nostrum enim nemo est, qui cum illo loqui valeat. Quod enim ad sermonem attinet, ille pariter ac pater & familia illius, philosophi sunt. Praecepit Calipha clam eunucho cuidam, ut adduceret urinam animalis cuiusdam, qua Bochti ieschuam tentaret, num eam cognosceret, nec ne. Quae quum adduceretur, conspecta illa, dixit: non est haec urina hominis. Altercatus itaque est cum eo Koreisch medicus & dixit: mentiris. Vrina haec est cuiusdam ex puellis regiis. At Bochti ieschua confirmatus est, illique dixit: Tibi affirmo, o senex honorate, nequaquam ita mingere hominem. Considera colorem, subsistentiam, & odorem, si intelligens sis. Dixit ei: num *comedemus, cuius haec sit aqua? Bochti ieschua respondit: pili novi (animalia recentia) decenter non comeduntur. Risit itaque Calipha, eique donari iussit vestimenta multumque auri. Excepit illum filius, Gabriel, filius Bochti ieschuae, filii Georgii filii Bochti ieschuae. Etiam hic in medicina excelluit, & Haruno Raschido inserviit. Fertur, aliquando extensam fuisse

C. 809.

Pag. 140. quandam ancillarum, quæ a Calipha amabatur. Quum manum porrigeret, dementata eſt, neque eam retrahere potuit. Medici igitur licet defatigati ſunt, adhibendis multis unguentis, mediisque humectantibus, nihil profecerunt. Accerſivit Calipha Gabrielem eique rem narravit. Dixit: medicina ei parata erit, ſi eam huc coram congregatione adduxeris, eique fecero, quod mihi libuerit, tu vero mihi non ſuccenſeas. Conſenſit adductaque eſt. Simulac eam videret Gabriel, accurrit ad eam, fimbrias eius prehendit, quaſi tunicam eius retecturus eſſet. Quum autem puella pudore ſuffuſa eſſet: incaluit corpus eius, ſudavit, laxataque ſunt membra eius. Extendit igitur manum ſuam, quæ in altum ſuſpenſa erat, verſus fimbrias, easque prehendit, ſe velatura. Statim igitur reliquit eam Gabriel & Caliphæ dixit: En profecto ſanata eſt, & extendere valet puella hæc manum ſuam dextrorſum & ſiniſtrorſum. Admiratus eſt Calipha, omnesque qui aderant, eique afferri iuſſit numos 500000. Interrogatus de cauſa (ſanationis) dixit (Gabriel): humor quidam tenuis effuſus eſt in membra eius tempore concubitus. Quum autem motus concubitus ſubito ceſſaret & quieſceret: congelatus eſt humor eius in interiori parte nervorum manum moventium, neque liquefactus eſt, niſi calore fervido, ſimili eius, quo obſtrictus fuit. Stipendium eius annuum fuit denariorum 900000. Mortuo Raſchido miniſtravit filio ipſius Almino. Almino interfecto inſerviit Mamuno fratri ipſius. Primum iratus ei fuit Mamunus, omnesque eius opes diripuit. Poſtea reconciliatus eſt, & reſtituit omne quod ei abſtulerat, atque eum amavit honoravitque (146). Iſti Gabrieli narravit Neſtorianus quidam, qui in Ægyptum profectus erat, Iacobitas in Ægypto inſultare Neſtorio, & ſepulcrum eius lapidibus obruere, dicentes, pluviam non deſcendere ſuper illum.

Ex-

Exarsit igitur ira, epistolam accepit a Calipha ad Sultanum Ægypti, (huius argumenti) ut sibi mitteret ossa Nestorii arcæ inclusa Bagdadum, quæ in ecclesia Cochensi depositurus esset. Non nemo autem monachorum Nestorianorum, quum opprobrium hoc a societate sua movere et ostendere vellet, non Nestorium esse, quem Iacobitæ conviciis proscinderent & lapidarent, dixit: unus apostolorum sanctorum dixit mihi per somnium nocturnum, errorem hunc esse, neque esse ossa Nestorii, neque quenquam scire sepulcrum eius. Itaque pœnituit Gabrielem medicum, ossa ex Ægypto transferre. *Muhammedes Amin frater Harun Raschidi* annos 4 & menses 7. Hic absolvit ædificationem Heracleæ, quam pater inchoaverat, & gazas Callinico Bagdadum transportavit, etiam argentum & familiam Mamuni fratris sui, qui imperavit in Chorasana. Anno 1121 litigare alter cum altero inceperunt Amin & Mamun, initio mali ab Amino orto, qui lascivus & ἄσωτος erat, neque fratri suo argentum dabat, quod pater ei donaverat, quin occupavit totam * ditionem (147) fratris sui, contra quem insidiose ablegavit, qui eum prehenderet. Verum ille, cognitis insidiis, non venit. Tum multi rebelles apparuerunt. Quidam nomine Omar, qui propter cædes, quas Samosatæ perpetraverat, Callinici vinculis constrictus erat, interfecit custodem carceris, aufugit Samosatam, & Emiram occidit, cuius causa inclusus erat. Spoliavit mercatores, &, copiis collectis, magno studio cædere & prædari incepit in Palæstina, & exercitum, qui duce Solimano contra eum missus erat, profligavit. Alius rebellis in Armenia, nomine Nazar, ad Omarum, venit, & cum eo societatem iniit. Ambo intenti erant in exitium mundi. Aminus ducem Ali una cum 30000 misit contra fratrem suum Mamunum, qui ducem Tahirum stipatum mili-

Pag. 141

C. 810.

tibus

tibus 4000 ei oppoſuit. Manus conſeruerunt iuxta fluvium Balech,
Pag. 142. victusque eſt Ali. Multi milites fluvio ſubmerſi ſunt. Anno 1122 Ni-
C. 811. cephorus, imperator Romanorum, Bulgaros aggreſſus eſt, urbem
regiam çepit, diripuit, multosque trucidavit, ita ut pueros ſuper ter-
ra expanſos plauſtris calcaret. Hoc anno interfectus eſt Nicephorus
C. 812. a Romano quodam. Anno 1123 Nazar & Omar rebelles, copiis coa-
ctis, Gazartam tranſierunt & absque miſericordia interfecerunt, qui
ibi erant. Captivos abducebant, prædabantur, ſcortabantur cum mu-
lieribus, virginibus, quin pueris. Poſtquam Harranem oppugnaverant,
& ceperant: Arabes Edeſſeni rebellibus nunciarunt, ſi miſſuri ſint,
qui ſepulturas Chriſtianorum vaſtarent, omne aurum eos propter
eccleſiam daturos eſſe. Quia autem murum Edeſſenum Abujaafar du-
dum deſtruxerat: valde timuerunt Edeſſeni, ieiunium decreverunt,
& vigilias precesque inſtituerunt. Tum Deus mentem impulit ſenis
Haheh filii Said, ut Nazarum & Omarum adiret, iisque conſuleret
abire. Hi conſilium ſenis ſecuti ſunt, & acceptis ab Edeſſenis zuzis
5000 migrarunt. Hoc anno die 14 menſis Ijar fuit eclipſis ſolaris tota
per duas horas. Conſpectæ ſunt ſtellæ, & homines lucernas accende-
runt. Tum ſol revelatus eſt circiter unam horam veſpere. Anno
C. 813. 1124 reliquerunt rebelles illi, Tarſechinæos regionem Zabirorum,
& Bamarenſes, atque invenerunt in cœnobio extra oppidum Hadiz
monachum quendam vinctum, & exegerunt ab eo, quicquid habebat
ſive ſuum ſive aliorum eſſet. Quod quum illis effudiſſet: cremarunt
eum & cellam eius. Omar profectus eſt Samoſatam, & in arce, quam
extruxit, habitavit. Nazar abiit Sarugum, urbemque ad ſolvendum ei
tributum adegit. Quum hæc inter Arabes agerentur: ſimilia apud
Romanos acciderunt. Occiſo enim Nicephoro regnavit filius eius Sa-
tura-

[illegible]. Quinque mensibus post Bulgari oppugnarunt civitatem regiam cæderuntque Saturacii ossa (148) ita ut moreretur. Michael gener eius eum excepit annum unum (imperans). Sunt, qui dicant, Procopiam, sororem eius, veneno eum sustulisse, ut Michael maritus eius imperium consequeretur. Bulgaris iterum bellum inferentibus, Michael cum illis pugnam detrectavit. Quare Leo patricius zelo incitatus dimicavit, Bulgaros superavit regemque eorum interfecit. Prehendit etiam Michaelem, eumque capite abraso in cœnobium detrusit, & filios eius castravit. Imperavit annos septem & dimidium & pacem cum Bulgaris iniit, reddita illis salina, cuius causa bellum intulerant. Anno 1125 Nazar cepit Rescipham, Sarugum, Chisumum, & struxit tres muros Chisumio. Abuschalach condidit murum Edessenum sumtibus Edessenorum. Tum Abdallah filius Heschami cepit Haranem, Omar cepit Telam, Hobibus Resainam, & Abdallah Mardam, Abas Sarugum (149) Othman Kinnesrinum, Antiochiam & Apamiam. Tabet constituit portas * Isaurorum Ciliciæ (150) custodesque posuit ita, ut Cilicia perfugium esset exulibus & miseris. Hosainus dux exercitus, quando defectionem meditabatur a rege Amino, Persis dixit, Aminum opitulari Arabibus, & odio habere Persas. Parato sibi eorum auxilio, aggressus est Aminum, qui in vincula coniectus & prehensus est. Hosainus progressus est, occupavit pontem Bagdadensem, copiasque provocavit, ut Mamunum traderent. Aminus e custodia nuncio misso ad Hosainum, eum obtestatus est, ut tantum vita & opes sibi concederentur. Hosainus igitur & Persæ ægritudine affecti eum libertati restitutum in throno collocarunt, qui Hosaino iuramentum præstitit, se contra eum nihil flagitiosi excogitaturum esse. Dedit etiam ei annulum suum. AtHosainus non credi-

P. 143. C. 814.

T dit,

dit, ſed fugit ad Harthemam, ducem Mamuni. Nazar rebellis, coactis
Pag. 144. omnibus Arabibus Kiſæis, oppugnavit Callinicum. Caſtra poſita ſunt in vicis Chriſtianorum, qui impenſis gravibus vexati ſunt. Obſeſſa etiam fuit Rafika, ubi Cyriacus patriarcha & Theodoſius Edeſſenus præſentes erant, & præ fame panem ex oryza & leguminibus confectum comedebant. Poſtea pacem compoſuerunt, rebus nondum pacatis, quum Akulenſes Callinici, & Perſæ Rafikæ dominarentur. Hoc anno, quum Mamun videret, multos ab Amino fratre ſuo diſſentire, miſit Harthemam & Tahirum ducem exercitus Bagdadum, cuius incolæ in binas partes ſciſſi ſunt. Fugitivi irruperunt in univerſam civitatem, abſtulernnt etiam gazas regias, diripuerunt aurum, veſtimenta, quin adverſus ſe invicem populationem fecerunt, ſpoliaque ſibi ademerunt. Quum lapides Bagdadi deficerent: columnas eccleſiarum vaſtarunt (151), fractasque fundis proiecerunt. His viſis Aminus ab Harthema vitam opesque iuramento ſibi confirmandas petiit. Iuramentum hic præſtitit. Tahirus autem hæc audiens ſuccenſuit, & cuſtodes collocavit, qui Aminum noctu apprehenderent, quum ſcapha aufugeret. Ille vero in fluvium ſe proiiciens natavit & effugit atque in ædibus viri aſtuti (152) delituit, ubi quum repertus eſſet, occiſus eſt, capite eius ha-
C. 813. ſtæ affixo, & Bagdadi * volutato, die primo ſeptimanæ, quinto menſis Moharem, anno Hagarenorum 198. *Mamunus frater Amini* annos 20 & dimidium. Accerſivit Harthemam ducem, qui iuramento Amino pactus erat, in Choraſanam, eumque interfecit. Socii eius zelo correpti iverunt Blanaſum, & trucidarunt, qui eum interfecerat. Hi igitur iuſſu Mamuni cruci affixi ſunt. Nazar rebellis coactis Kiſæis Tanuchæos adortus eſt, qui iuxta fluvium Kuik prope Halebum caſtra poſuerant. Poſtquam cum illis per decem dies pugnaverat: Tanuchæi re deſperata aſſumtis viris
&

& mulieribus Kinnesrin migrarunt. Deinde Kisæi & Halebenses profecti sunt, relictis domiciliis suis magnis, quæ opibus & mercibus referta erant. Vti paulo antea fide sua privabantur, ita nunc exuti divitiis egrediebantur pedibus nudis & orbati. Postea venit Tahirus dux Mamuni cum Persis 4000 Callinicum, rebelles persecuturus. At maiora imposuit tributa ac rebelles fecerant, incolasque Sarugi & Edessæ tantis malis affecit, ut sodales eius contra eum cogerentur, interemturi, quia legibus eorum eos interdixerat. Quod quum sentiret, sese muro proripiens aufugit (Edessa), Callinicum. Diluculo sodales eius rem experti, veritique, ne Nazar eos prehenderet, fugerunt, atque Edesseni a tributis gravibus liberati sunt. Nazar igitur contra eos profectus est, quia Persæ partes Tahiri sequebantur, illique quinquageni & centeni capti tanquam oves iugulati sunt. Nazar & Omar Edessam tendebant, eam depopulaturi, & gravi obsidione eam cingebant. Persæ igitur una cum incolis civitatis murum ascenderunt, & dimicarunt, ipsis mulieribus lapides, ad pugnandum (afferentibus) et aquas ad potandos milites. Qui vero apportare non potuerunt, precibus incurvati sunt, quorum unus ego eram, inquit Mar Dionysius Telmaharensis. Dominus autem propitius fuit, cæsus est Omar, migraruntque rebelles. Bagdadenses, quum violentiam rebellium viderent, & Mamunum absentem esse, adduxerunt patruum Mamuni, scilicet Abrahimum filium Mohdi regemque eum constituerunt. Hosainus, dux exercitus Mamuni, qui Akulam procul a tumultu secesserat, bellum contra Bagdadenses moliebatur. Tahirus Callinici rebelles nonnullos familiares sibi reddidit donis, alios regionibus præfecit. Abrahimum Korschæum Sultanum fecit Harane, qui quum in peristylio (153) suo alto Harane ambularet: vidit ædificia

Pag. 145.

ficia nova. Arabes, qui circa eum erant, interrogati dixerunt: hae
sunt ecclesiæ Christianorum, quas diebus tuis condiderunt, qua de
causa Moslemi in te offenduntur. Iratus igitur iussit destructionem ec-
clesiarum novarum, atque, antequam sol occideret, destructum fuit alta-
Pag. 146. re ecclesiæ nostræ magnæ Harane, & ecclesia Deiparæ, Kubæ, & exigua
pars templi Mar Georgii, & alia templa, quæ Chalcedonensium, Ne-
storianorum & Iudæorum erant. Hac nocte, quum dormiret Sulta-
nus, a Deo per somnium commotus est. Mane igitur Christianos ad-
vocavit, illisque permisit, ut restituerent quod destructum erat. In-
tra paucos dies repararunt iacturam, quam fecerant. Abrahim per-
misit gentilibus Haranensibus, ut arcana sua manifeste proferrent.
Itaque eo libertatis processerunt, ut bovem indumentis pretiosis or-
narent, floribus coronarent, cornibus eius tintinnabula (154) appen-
derent, atque per omnes plateas circumducerent nabliis tibiisque:
quo facto eum in victimam (155) Deorum offerebant. Abdal Allah,
præfectus Edessenus, incolas multis tributis oneravit. Quum ad eum
clamarent Edesseni oppressi ab iis, qui in eorum domiciliis commo-
rabantur respondit: tempore Romanorum delicatam vitam egistis
in terra hac. Maiores autem nostri in desertis aridis errarunt, quan-
do cameli pascentes frigore horrebant, vel calore exurebantur.
Quum autem gladio nostro hanc terram comparaverimus: quare
aspere vos geritis ad eam nobis tradendam? Itaque Edesseni exie-
runt, ægritudine afflicti. Tahirus exstruxit murum inter Callinicum
& Rafikam. Enixo studio incubuit in lectionem, interpretationem,
C. 819. & cogitata Philosophorum. Anno 1130 Mamunus venit ex Chorasana
Bagdadum. Abrahimo patruo eius fugiente & occultato Bagdadenses
adhæserunt Mamuno. Anno 1132 Mamunus misit Tahirum in Cho-
rasa-

rafanam, ut eam gubernaret. Abdallam filium eius exaltavit & in locum patris sui suffecit. Tum Nazar rebellis invaluit, redemit arcem Bethbalesi, & copiis coactis descendit ad fluvium Hane iuxta Callinicum. Exeunte Isa, quem vicani comitabantur, omnes occidit Nazar, direptis & in captivitatem abductis oppidanis. Tum Mamunus contra eum misit Schabibum, virum fortem, cum Persis 7000 electis. Impetu facto in Mazarem, terga verterunt Arabes, qui cum eo erant. Persæ vero super præda oppidanorum miserorum dispersi sunt, comedentes, bibentes, & gloriantes, rebellem victum esse. Tum Nazar in eos se convertit, Persæque præ timore fracti sunt. Schabibus, videns, se superatum esse, noctu clam versus Antiochiam tendere (256) voluit. Nazar autem, qui hoc sentiebat, eum persecutus est, Persarumqae cum eo coniunctorum cædit circiter 3000, omnesque cepit; Schabibus cum paucis Bagdadum evasit. Nazar insidias celavit contra oppidanos iuxta fluvios ساجور i. e. incidenti aquæ fluxu repletos haud procul a Mabugo. Quum quilibet se operi suo accingeret: impetus factus est in eos, occisique sunt viri & fœminæ. Multis autem rusticis & miseris in cœnobium Borimi ascendentibus, ignis iniectus est, horumque aliquot cremati sunt. Eorum qui se proripuerant, ceciderant, fractique erant, capita abscissa sunt, quæ secum Sarugum deportavit. Mamunus, his auditis, Abdallam filium Tahiri misit cum militibus 20000. Profecti sunt Balesum. Hanc obsidione arcta cinxit, & muris dirutis intravit, cepit rebelles, qui a parte Mazaris stabant, eosque in vincula coniectos Bagdadum misit. Nazar vero in confinio Sarugi interfecit Christianos & Persas. Anno 1133 quum Leo prævaleret, multosque magnates occideret: Romani consilium ceperunt, eum occidendi & Michaelem ducem exercitus im-

Pag. 147

C. 822.

peratorem creandi. Quod quum ſentiret Leo, miſit, qui Michaelem prehenderent. Conſtitutum erat, ut die veneris i. e. crucifixionis cruci affigeretur. Vxor autem eius effecit, ne die iſto interficeretur. Miſit igitur Michael (157) nuncium ad magnates: ſi non liberaveritis me: indicabo, vos omnes doli participes eſſe. Magnates igitur ſtipati irruerunt in imperatorem, altari adſtantem & precantem eumque occiderunt atque Michaelem eduxerunt & imperatorem conſtituerunt. Poſtquam 4 annos regnaverat: obiit uxor eius Tecla. Edu-
Pag. 148. xit igitur ex cœnobio filiam ex filia Conſtantini eamque in matrimonium recepit. Quæ quum filium ei peperiſſet: ægre tulit, ſe, quæ filia filiæ Irenes imperatricis ſit, filium educaturum eſſe ex gente Iudæorum. Callide igitur occidit filium ſuum. Senior enim huius Michaelis Iudæus erat, qui credidit & baptizatus eſt. Hoc tempore accerſivit Mamunus Thomam, qui de ſemet ipſo contendebat, ſe filium eſſe Conſtantini imperatoris, eumque cum exercitu miſit Conſtantinopolin. Oppugnavit igitur eam per ſex menſes. Imperator Michael anguſtia incluſus promiſit Arabibus captivis reditum, ſi cum Thoma prœliarentur. Romani una cum Arabibus egreſſi fregerunt exercitum Thomæ, qui in arcem quandam effugit, ubi prehendebatur, et manus pedesque amputati lanceæ affigebantur. Michael autem promiſſo ſuo revocato, captivos Arabes non dimiſit. Anno
C. 824. 1135 menſe Tiſrın oppugnavit Bar Tahir Chiſumum, ibique ſtruxit machinas, ad proiiciendos lapides, quorum unus oneri aſinino par eſſet. Chiſumum quinque muris gaudebat. Nazar vero præcepit, ut fœminæ Chriſtianæ murum aſcenderent, portantes liberos ſuos, qui plorarent & deprecarentur, ne lapidibus obruerentur. Bar Tahir, quia miſericors erat, iuſſit lapidem non in civitatem proiici,

ſed

sed murum tantum peti. Tum Nazar aperuit portam urbis, misit tres filios suos, & 200 onera farinæ, 300 onera hordei, 500 oves, 10 (00) mulos, 10 servos, tres concubinas, tres eunuchos, dixitque: crastino die ego ipse venturus sum. Bar Tahir vero præcepit pueris abire ad familiares suos, ne essent solliciti. Matutino tempore exivit Nazar, quum adhuc procul esset, pedes incessit, appropinquans autem adoravit & osculatus est pedem manumque Bar Tahiri. Tum etiam Bar Tahir descendit, atque ambo sederunt, & secrete inter se collocuti sunt. Tum iussit Bar Tahir, Nazarum in urbem reverti atque 20 diebus post Callinici se convenire. Bar Tahir credidit ei in simplicitate sua, & quum abiret, Manzurum filium Nazari secum Samosatam abduxit, cepitque rebelles, qui ibi erant. Nazar incepit restituere & munire Chisumum, & nunciavit Bar Tahiro: ego ad bellum tecum gerendum paratus sum. Manzurum filium non solum Bagdadi in vincula coniice, sed igni assatum comede. Tum mense Ab Bar Tahir iterum Chisumum oppugnavit urbemque arcte clausit. Nazar vetuit, ne quisquam super mortuis ploraret. Obsidione urgente, fractoque (158) muro exteriori, Nazar iussit iterum ascendere mulieres Christianas murum (interiorem) portantes liberos suos atque flentes: quarum Bar Tahir misertus est. Solvit igitur obsidionem, militesque sibi in hiemem domicilia condiderunt, in quibus commorarentur. Quum vero fames in urbe adeo increscerct, ut caput asini decem zuzis venderetur, coactus fuit Nazar, simpliciter Bar Tahirum adire. Deductus fuit iste, sociique eius, mulis equitantes, Bagdadum. Hæc liberatio a rebellibus contigit mense Adar anni 1136. Hoc anno circiter 30000 Bassorensium navibus recti irruerunt in Baharainenses, qui naves prædati erant ex India, Sina & Per-

Pag. 149.

C. 825.

Perside adventantes. Ad regionem Baharainensium appulsi ceciderunt in mare profundum, quia ingressum non noverant. Exierunt igitur contra eos Baharainenses naviculis, et omnes Bassorenses submerserunt. Hoc tempore Mamunus quatuor principes Korschæos prehendit, qui rebellionem contra eum meditati fuerant. Conspiraverant enim cum quibusdam, ignem in plateam oppidi coniicere, regemque, quando ad locum incultum accederet, occidere. Quod quidem consilium quum Mamunus sensisset: noctu misit, qui Korschæos insidiose interficerent. Diluculo cadavera eorum ligno suspendit. Cepit etiam Abrahimum patruum suum, quem quum senescentem cognosceret: vitam ei concessit. Hic citharam pulsare doctus fuit, emit vendiditque pueros, puellas atque vinum. Hoc tem-
Pag. 150. pore Ægypto potiti sunt duo rebelles, Gauri & Sari, qui collegerunt aurum tanquam lapides. Mortuis illis successerunt filii eorum Obidus filius Sari, Fostati & in parte meridionali, atque Ahmedus,
C. 826. filius Gauri, in plaga septentrionali. Anno 1137 pervenit Bar Tahir Larissam. Convenit eum Ahmedus atque pactus est cum eo de opibus patris sui Gauri, qui moribundus dixerat: pudet me terræ, (considerantem) quantum auri in ea deposuerim. Obidus autem restitit, quia numerus exercitus eius erat 80000. Bar Tahirus mense Nisan Fostatum obsedit, viasque occupavit, quo minus commeatus terra marique apportarentur. Tum Obidus vitam opesque suas servaturus Bar Tahirum adiit, amboque pace composita comederunt
C. 827. & biberunt. Anno 1138 oppugnavit Bar Tahirus Alexandriam, qui filii Andalusii eam ceperant, atque expulsis Christianis & Iudæis in domiciliis eorum sedem fixerant. Elapsis novem mensibus, postquam Bar Tahir eos obsidione & fame oppresserat, subiecit eos sibi

Quin-

Quinquagenos ex eorum multitudine Callinicum misit. Ceteri in patriam profecti sunt. Potitus est etiam Africa, præfecitque duos principes ex viris iustis, qui ibi erant. Anno 1140 obiit Michael imperator Romanorum atque regnavit Theophilus, filius eius, cui quatuor annis, antequam pater eius moreretur, corona imposita est, quia, ex quo, Tecla uxore eius mortua, aliam duxerat, coronam sibi non imposuit, neque in solio regio sedit. Nam Romanis non imperant, qui secundas nuptias celebrarunt. Uxor altera, quam ex cœnobio eductam sibi iunxerat, postquam mortuus est, caput abrasit & in cœnobium migravit. Hoc tempore Curdæi, viri Moslemi, defecerunt ab Arabibus, quia illis rex Mohdi comparuerat, qui expectabatur. Velamen magnum faciei eius impositum erat, & appellabat se Messiam atque spiritum sanctum. Congregatæ ad eum sunt turmæ & custodes, quia regio Curdæorum munita erat. Etiam Mamunus eum timuit, & Hosainum, ducem, contra eum misit, qui Turabdeni eum superavit, regione Karthemin direpta. Fractis Curdæis Mohdi fugit in regionem Isaaci, qui caput eius abscidit. Curdæi igitur iterum collecti sunt, & oppugnarunt castellum Isaaci, quum ille foris esset. Valde commoti sunt, qui intus erant. Monachus, frater uxoris Isaaci, quum videret Curdæos paratos esse ad intrandum castellum, ex muro se proripuit, arrepta hasta atque in caput Curdæi vibrata, confodit eum atque occidit, & incolumis in castellum rediit. Insequenti nocte nulla spes obsessis relicta erat præter ploratum & humiliationem (159) coram Deo, ut eos liberaret. Ipsa uxor misera Isaaci filium suum, quem lactabat, tota nocte coram Domino proiecit, infante & semet ipsa flente. Diluculo advenit Isaac cum acie instructa. Curdæi in fugam se coniicientes nive impediti sunt, unde multi

C. 829.

P. 151.

eorum capti & occiſi ſunt. Pauci, qui evaſerant, ducem ſibi conſtituerunt Harunum, quem Ali interfecit. Hunc excepit Bábæ, bubulcus. Multi etiam eorum ad Theophilum, imperatorem Romanorum, effugerunt. Bulgari iterum ei ſubiecti ſunt, quibus coactis Saubathram oppugnavit eaque expugnata trucidavit mares, qui ibi erant, & mulieres atque pueros abduxit. Deinde incenſa eſt. Poſtea Arabes eam reſtituerunt. Anno ſequenti Emanuel patricius a Theophilo defecit, adiit Mamunum, eumque ſollicitavit, ut terram Romanorum invaderet. Menſe Haziran adortus Mamunus in Cappadocia quatuor caſtella cepit. Menſe Ijar anni 1142 Luluam caſtellum
C. 831. oppugnavit, ſed capere non potuit. Anno ſequenti, quum incolæ fame opprimerentur, expulerunt Ogaphum. Emanuel patricius relictis Arabibus ad Theophilum ſe convertit. Mamunus ſuccenſuit, iuravitque, ſe Romanos conculcaturum eſſe. Quod quum audiret
Pag. 152. Theophilus, timuit miſitque, qui cum Mamuno de pace & ſolutione tributi paciſcerentur. Reſpondit: Hac conditione pacem componam quod me proclamaveritis regem veſtrum. Quod ad quantitatem tributi attinet: non contendo, num magnum, an exiguum ſit. Theophilus, his auditis, obticuit, neque quidquam reſpondit. Mamunus in Ciliciam profectus eſt. Adiit illum ſpeculator quidam, qui contendit, ſe ex ſtirpe regia eſſe. Mamunus eum excepit, mandavitque Iobo patriarchæ Chalcedonenſium, ut pro eo precaretur, regem eum ſalutaret, coronamque ei necteret. Quum autem per biennium in caſtris Arabum commoraretur, & Romanorum nemo ad eum veniret: Mohammedanus factus eſt per Abuſachek filium Mamuni. Contra Iobum patriarcham, qui eum proclamaverat, epiſcopi congre-
C. 832. gati ſunt, illumque excommunicarunt. Anno 1143 Mamun in Ægyptum

gyptum profectus est, & cum eo Mar Dionysius patriarcha. Inve-
nerunt, Nilum congelatum esse, quod iterum non auditum est.
Mense Ijar ingressus est Mamun in terram Romanorum. Erant
cum eo duo filii eius Motasem & Abas. Congregavit opifices ad
ædificandam Taawiam, quæ ab Arabibus diruta erat. Ibi ægrota-
vit & mortuus est feria quarta, (die) octavo mensis septimi anni
218 (160) Hagarenorum & sepultus est Tarsi in Cilicia. *Mota-
sem filius Mamuni,* annos 8 & menses 8. Mortuo Mamuno, erat
inter Arabes dissidium per tres dies, quinam binorum eius filio-
rum regnaret. Quum omnes congregati essent, subito suspensum
est velum portæ, exiitque Abasus & dixit: regnum Motasemi est.
Precamini igitur pro custodia vitæ eius. Tum pacata sunt castra.
Incensis ædificiis Taawiæ, proventibus & frumentis, Motasemus Bag-
dadum profectus est, obviam ei iverunt magnates, eumque exce-
perunt, quanquam propter duritiem eius ei non favebant. Regno
sibi firmato, cœpit ædificare palatia celebria, piscinas, hortosque Pag. 153.
in sui oblectamentum. Lascivus erat corpore, vinique potationi
deditus. Quum videret, Zuweitenses latrones, in sinubus lacuum,
quos Euphrates & Tigris alluit, a militibus suis superari non posse,
quia illi scaphis utebantur: Ægyptios misit, quos ex Ægypto ca-
ptivos diduxerat. Hi enim aquis assueti in ima, piscium instar,
descendebant, & subito Zuweitenses hastis percutiebant, & perrum-
pebant; (161) itaque Zuweitenses victi, atque una cum familiis eo-
rum capti sunt & Bagdadi in captivitate vitam finiverunt. Hoc
tempore comparuit in mari Bahairanensi piscis magnus, longus uno
milliari, & per tres menses mare infestavit, neque potuerunt, qui
ad capiendos margaritas mare profundant, illuc descendere. Tunc

Deus miſit piſcem parvum, qui aures illius aſcenderet, eumque tru-
cidaret. Extractus eſt ex fluctibus, foraſque proiectus. Quum
admoto igni caro non coqueretur: radiis ſolis ſiccatam & commi-
nutam comederunt. Hoc tempore adductus eſt ad Abed Allah Bar
Tahir, Sultanum Choraſanæ, puer qui eodem anno ex matre ipſius
natus ad ſtaturam viri adoleverat, & cuius tumores exierant. Fa-
C. 835. ctum ſupernaturale. Anno 1146 fuit inundatio fluvii Saubathræ
noctu, qui, rupto muro, in domicilia penetravit, ut homines 3000
in ædibus mergerentur. Etiam Tigris, aqua exundans, vaſtavit do-
mos Bagdadi. Hoc anno iuſſi ſunt Hagareni, mane in ſeptimana
reſurrectionis deſtruere templum Mar Georgii Tigritani, (161 *)
& Mar Ahudemis, etiamſi recens condita eſſent. Omar, Sultanus
Malatiæ, invaſit regionem Romanorum. Hunc adortus eſt Theo-
philus imperator. Vicerunt quidem initio Romani Arabes, ſed
poſtea prævaluerunt Arabes pedeſtri regis exercitui, & diripuerunt
C. 836. lectum veſteſquc imperatoris. Anno 1147 poſtulavit Motaſem a
rege Nabadiſorum vel Nuborum ut munera mitteret ſecundum mo-
rem antiquum, niſi bellum ſibi inferri velit. Legatus quum adve-
niret, invenit regem Nuborum mortuum eſſe, & iuvenem nomine
P. 154. Georgium, cuius mater ex ſtirpe regia orta erat, ſucceſſiſſe, patre
eius Zacharia rem publicam adminiſtrante. Zacharias quum vide-
ret, Arabes validos eſſe, reſpondit legatis: re vera mittentur vobis
dono ſingulis annis 360 ſervi Mauri, (162) aſſuefacti & edocti ut
mores humanos imitentur, alaudæ ſive camelopardali, oſſa elephan-
torum nervique tigrium. Verum etiam nos a regibus Arabum de-
bitum exigimus, ſcilicet corum tritici, & veſtes ſplendidas veniam-
que petimus, ut ſit, qui æs (163) colligat a Nubis, qui in terra Ara-
bum

bum habitant. Quando illi pacifcuntur: etiam nos pactum inibimus, quia benignitas regis veftri et magnificentia familiæ eius nobis laudata eft. Nos autem per legatum colloquium non inftituemus (164) fed rex nofter novus ipfe venit eum adoraturus. Legatus ftatim per nuncium Motafemo rem indicavit, qui refpondit, fe advenientem fublevaturum effe. Iuffit igitur operarios Ægypti usque ad Syenen urbem in confiniis fitam ei obviam ire, et, poftquam Foftatam adveniffet, ei tot camelos dare, quot impedimentis eius fufficerent, atque fingulis diebus denarios 30 in fumtus eius. Hoc modo geftatus eft Georgius in terra Romanorum. Vehebatur camelo, cui ephippium impofitum erat. Supra eum erat umbraculum, quæ quidem ftructura inducta erat craticula ænea. Capiti eius appenfa erat crux aurea. Manu tenebat fceptrum, atque a latere dextro atque finiftro ibant pueri Nubienfes. Præcedebat epifcopus (camelo) vectus, in cuius manu crux falutaris erat, quemque equites & pueri equis infidentes cingebant. Bagdadum profectus ibique in plateis geftatus fedem fixit in atrio quodam regio. Tum Nubus quidam, qui tributa Nuborum in terra Romanorum collegerat, a rege Nuborum defecerat, atque Mohammedanus factus erat, Georgium accufavit, quod non regis filius, fed impoftor effet. Quare Motafemus Georgium deferuit a menfe Schebat usque ad Ab Bagdadi, donec Ægyptum miferat, remque perfcrutatus erat. Quum compertum effet, mendacia locutum effe rebellem hunc, & Georgium revera regem effe: eum accerfivit, militibus ei obviam miffis. Poftquam advenerat, fedem ei coram fe conceffit, eumque laute excepit. Dedit ei dona fplendida, eumque honorifice in patriam remifit. Mar Dionyfius patriarcha (165) dicit: Hoc tempore

pore Bagdadi fui, & postquam ad Motasemum profectus eram in urbem novam, quam inter binos fluvios Euphratem & Tigrin condebat, Solimanus medicus eius nuncium misit, ut regi Nuborum obviam irem. Adveni cum episcopis & fidelibus, vidi iuvenem prudentem, natum circiter annos 20. Orthodoxam fidem per interpretem professus est, declaravitque, se communionem hæreticorum spernere. Quadam feria obtuli sacrificium, cuius illum & populum eius participem feci. Erant enim penes illos vasa sacra & cimelia mystica. Hoc tempore Babec, Chorzamæus contra Arabes rebellari magnamque in Perside stragem fecit. Quum superatus esset (166) aufugit dux eius Nazar cum multis sociis ad Theophilum,
C. 837. & Christiani facti sunt. Anno 1148 Theophilus iterum Saubathram petiit, & absque misericordia Arabes Christianos & Iudæos æqualiter afflixit. Transiit deinde in ditionem Malatensem, captivos abduxit, ignem iniecit, et oppugnavit Samosatam. Coacta Arabum & Malatensium quarta parte, Romanos aggressus est. Sed profligati sunt Arabes, cæsique eorum 4000. Theophilus Malatiam rediit, minatus, se, nisi in deditionem eius venirent incolæ, illis facturum esse, uti Saubathræ fecerat. Tum egressi ad eum sunt iudex & magnates, dona ei obtulerunt, & captivos Romanos, qui Malatiæ erant, libertati restituerunt. Abiit igitur & profectus est. Babec Chorzamæus, rebellis, quum videret, infirmas esse suas partes, corrogavit pecuniam, & aufugit cum 400 sociis in terram Romanorum. Quum in Armeniam pervenisset, patricius quidam, nomine Stephanus ei adulatus est, et in domum suam, quasi eum honoraturus esset, allexit. Vbi in vincula eum coniecit. Motasemus, hoc
P. 156. audito, misit Aphschinum ducem, cum donis ad Stephanum. Cepit

pit igitur Babecum eumque occidit. Ille enim plus 100000 e copiis Arabum stravit. Anno 1149 Motasemus terras Romanorum invasit erumpens ex anfractibus Tarsi cum 220000, missoque Aphschino cum 30000 ab alio latere. Motasemus Nisæum progressus, quum eam vacuam invenisset, muros eius destruxit. Hinc procedens Ancyram, quum similiter ibi neminem inveniret, quia Amorium in metropolin aufugerant, muros Ancyranos deiecit. Theophilus igitur imperator Aphschinum aggressus cædit Arabum circiter 3000, & statim immisit Deus, cuius benignitati laus sit, pluviam gravem. Quum Theophilus cum militibus 2000 ad alterum cornu semotus esset: reliqui Romani arbitrati imperatorem occisum esse, Constantinopolin fugerunt. Cessante pluvia, & sole illucescente, multæ copiæ Aphschini cinxerunt illos duo mille, qui cum Theophilo erant, sed lædere illos non potuerunt, donec machinas adducerent ad lapidibus eos obruendos. Tum proruperunt Romani, & strage facta, occisis etiam eorum multis, aciem Arabum presserunt, & evaserunt. Ingruente vespera accenderunt Romani lumina nocturna circa castra sua, & festinanter Amorium profecti sunt. Statim advenit nuncius missus a matre Theophili, qui diceret: Romani, qui advenerunt, nunciarunt, te occisum esse, & imperatorem creare student. Festinanter veni. Tum Theophilus adhortatus est præsidium Amorinum, iussit portas claudi, urbemque reliquit tanquam super acie novaculæ positam. Constantinopolin profectus magnates occidit, qui imperatorem proclamare voluerunt. Motasemus, eius itinere non intellecto, resipuit dixitque: parum decore egimus, quod huc venimus. Convertit igitur se ad abeundum. Tum Ahmedes, consiliarius eius, dicit: Non decet regem, C. 838

tui

tui similem, frustra egredi. Ecce Amorium urbs non longe distat
Pag.157. a nobis. Age, capiamus eam. Quam quidem oppugnaturi machinas contra eam erigebant. Quum obsidentes lapides iacerent in obsessos: obsessi saxis, quæ populus in muro positus devolvebat, eos, qui muro appropinquabant, contundebant. Nihil autem profuerunt tripodes pellibus obducti fodientibus scissuras (167) sub muro. Intra tres dies multi perierunt ab utraque parte. Obsessi igitur, aspecta rima quadam in muro, contra eum machinas applicarunt, & biduo eum ruperunt. Obsessi igitur milites circa fracturam congregati sunt, tantamque inter obsidentes stragem fecerunt, ut isti intrare nequirent. Romani igitur veniam, eum adeundi petierunt, quæ concessa est. Exiit igitur episcopus & tres magnates: Petierunt ut urbem evacuarent & abirent. Ille vero, obdurato corde, quia multi militum suorum occisi erant, denegavit. Quum urbem redituri essent, unus magnatum, nomine Bodin, ad Motasemum reversus est, & inito pacto pro opibus suis, promisit se urbem traditurum esse. Dedit ei rex 500000 drachmas. Postquam intravit, tardavit milites, qui intus erant, dicendo: sat Arabum interficietis (alio tempore). Propter rimam capti sumus. Quare contrahite manus vestras. Fortasse misericordiam in nos exercebunt. Intrarunt igitur urbem Arabes, & ceperunt Ætium, patricium, Hyparchum, & Bodinum, qui eam tradiderunt. Ingentem in modum vastata est. Lex lata est, ne quis adhuc interficeretur, sed hominibus in captivitatem abductis civitas diriperetur. Postquam captivi abducti, & urbs direpta erat: crematæ sunt perquam multæ ecclesiæ & monasteria. Mille virgines captivæ adductæ sunt, præter illas, quæ occisæ sunt. Postquam captivis congregatis, rex multitu-

titudinem viderat: iussit interfici viros 4000. Quum milites inciperent filios & filias matribus eorum eripere: ascendit clamor matrum, quo audito rex indignatus est. Equum conscendit furibundus & manu sua tres viros trucidavit, ductores servorum, qui ei obvenerunt. Statim, coacta præda, (168) eam distribuit inter duces exercitus, & Turcas servos eius. Pars etiam mercatoribus vendita est, quum tota domus venderetur & filii a patribus non separarentur. Arabes magis quam Romani obstupuerunt aspectu ruinæ huius acerbæ, quia dicebant, scriptum penes se extare, Amorio occupato, cessaturum esse regnum eorum. Quum Motasemus in evertendo Amorio occupatus esset: Abas, filius Mamuni, fratris sui et Oigaiphus dux insidias struxerunt, ut eum occiderent. Dolo eorum revelato a viro Nestoriano & medico, per literas: prehendi eos iussit rex & camelis imponi. Profectus est Amorio. Abas in itinere siti confectus obiit Mabugi. Motasemus per literas locis indicavit, maledictum esse Abasum, filium Mamuni, quia integra castra Arabum Romanis prodere voluit. Theophilus quum videret, quod Arabes Amorio fecerant, semet ipsum accusavit, quod ipse primus Saubathram everterit. Misit igitur dona & munera ad Motasemum, cum Basilio patricio Carsenensi, atque epistolam, qua culpam profitebatur. Expetiit Ætium patricium, qui ab Arabibus captus erat, in cuius locum Arabes captivos redderet. Scripsit aliam epistolam comminatoriam & ignominiosam, quam si pacem declinaret (Motasemus) Basilius traderet. Motasemus, accepta epistola pacifica postulavit sibi tradi una cum reliquis captivis Arabibus Nazarum Curdæum, atque Emanuelem patricium, qui ad Arabes venerat, & iterum aufugerat. Quum Basilius responderet, hoc fieri non posse, di-

Pag. 158.

xit, bellum gerendum esse. Tum tradidit Basilius epistolam comminatoriam, qua perlecta Motasemus iratus reddidit legato dona Theophili. Misit etiam Abusaidum, ut insidias pararet ab una parte, & Baschirum Satrapam, atque Metsitsatenses, ut ab altera parte irruerent. Quum Baschirus captivos abduceret, prehendit eum Nazarus Curdæique, & captivos liberarunt. Tum, adveniente Abusaido, Arabes prævaluerunt, atque Nazarum & multos Curdæos occiderunt. Capita multa congregata sale condiverunt, & Metsitsatam deduxerunt. Quum mulieres huius urbis egrederentur, ut obviam irent maritis suis, scilicet, victoria reportata, redeuntibus, & lugerent de capitibus Curdæorum: cognoverunt multæ, capita maritorum suorum esse, eorum scilicet Curdæorum, qui antequam victi erant, multos Arabes interfecerant. Gaudium igitur earum in luctum commutatum est. Motasemus gavisus est, Nazarum occisum esse,

Pag. 159.

C. 840. & torquem aureum in ornamentum colli Baschiro dedit. Anno 1151 sexto die mensis Nisan visum est signum rubrum in septentrione. Fuit pluvia gravis & inundatio, quæ destructionem magnam fecit Harane. Mense Hazirin fuit terræ motus Erzerumi, de cuius muro deciderunt 18 turres (πυργοι) circiter 200 hominibus mortuis. Mense Thammuz incendium ortum est Bagdadi & Bassoræ eodem die eademque hora, & plus 5000 tabernæ Bagdadi crematæ sunt. Eodem die urbs quædam in Chorasana(169) eversa est, obvolvit incolas suos, & cumulus pulveris evasit. Postero die scissa fuit pars cumuli, atque homo & asinus vivi ex ea egressi sunt. Die 14 Elulis visa est species nubis in oriente, quæ versus septentrionem usque ad occidentem profecta est. Pars eius superior rubra erat sicut sanguis, & inferior similis lunæ, ita ut super omnibus corporibus, parie-

parietibus, muris & domiciliis tota nocte lumen ſplendeſceret. Hoc tempore venerunt Romani mari in portum Antiochiæ, diripuerunt mercatores & captivos abduxerunt. Iuſſu Motaſemi arx condita eſt in portu. Anno 1152 Abuſaidus terram Romanorum ador- C. 841.
tus captivos abduxit. Quum egrederetur, ceperunt eum Romani, qui Haditham, Maraſcham & agrum Malatienſem vaſtarunt. Hoc
tempore miſit Theophilus Motaſemo dona, & captivos cum Arabi- P. 160.
bus commutari deſideravit. Motaſemus dona accepit, & duplum ſolvit. At dixit: Non permittit lex noſtra, ut Moslemum cum Romano comparemus. Verum ſi mihi donaveris Arabes, non deſiderata eorum commutatione: poſſumus tibi duplum ſolvere, alias contumelia vos afficiemus. Remiſit legatos Romanorum onuſtos donis excellentibus, quæ a 50 camelis portabantur. Pax igitur compoſita eſt. Anno 1153 defecit in Palæſtina non nemo nomine Tamim, cognominatus Abuhareb. Huic adhæſerunt egeni & nudi 30000. Texit faciem ſuam * collyrio, (170) & indicavit, ſe pro lege, quæ proculcata ſit, zelo commoveri. Cœpit etiam ille prædari & occidere. Hieroſolyma profectus eccleſias comburere voluit. Sed, dato ei (171) a patriarcha auro multo, abiit. Aggreſſus eum eſt Raga dux, qui occiſis 8000, captis 1000, ipſum Abuharebum prehendit vulneratum & ad Motaſemum miſit. Hoc tempore Moſes dux Curdæorum defecit in regione Curdoæ. Aggreſſi eum ſunt Perſæ tempore hyberno & Curdæi cæderunt circiter 15000, Perſarum quia rebelles ex habitationibus eorum progreſſi erant, quando illi quieti fuerunt. * (172) Hoc tempore fuit fames gravis & peſtilentia dura, & anguſtia præ gravitate exactionum, & rebellibus. Doræi Neſibeni & Amideni exierunt, ſuperbientes. Sed irruerunt in eos Perſæ,

eosque profligarunt. Quia vero Christianos occidere non solent: C. 843. Arabes multi ratione crucis salvati sunt. Anno 1154 Motasemus obiit, suaque morte liberavit 8000 servos ære emtos. Reliquit equos 40000 curribus aptos, 20000 mulos farcinis portandis idoneos, & servos stabularios 30000. Iisdem diebus obiit etiam Theophilus imperator Romanorum. *Watek filius Motasemi* annos 5 & Pag. 161. menses 9. Iste vexavit scribas terrarum suarum cruciatibus duris, illisque extorsit ingentem copiam denariorum. Eodem anno, quo C. 844. regnum capessivit Watek, id est, anno Græcorum 1155 imperavit Michael filius Theophili Romanis, dum puer erat natus tres annos, matre eius regnum administrante, & Emanuele duce omnibus militibus præfecto. Romani legatos miserunt ad Arabes propter negotium pacis, & ob commutandos captivos. Quum legatus Romanorum adveniret: hilariter eum excepit Watek rex Arabum, neque tam arroganter locutus est ac pater eius, qui dixerat: Non concedimus, Christianum comparatum cum Arabe huic parem esse commutatione. Sed statim petiit, ut commutarentur singuli cum singulis. Legatus vero Romanorum initio recusavit, dicens: Arabes captivi, qui apud nos servantur, omnes milites sunt, quos in præliis cepimus. Multi autem Christianorum captivorum, qui penes vos sunt, operarii sunt, quos ex oppidis deduxistis, senes, vetulæ, pueri sutorum & puellæ. Quomodo singulos singulis commutemus? Postquam hac de re aliquot dies altercati erant: tandem concessit legatus commutationem singulorum contra singulos. Quia autem numerus Arabum captivorum æqualis erat 4362, captivi Christiani hoc numero pauciores erant: accersivit rex Watek ex omnibus regni limitibus servos, & ancillas, quos a dominis eorum redemerat. Quum autem ne sic

qui-

quidem numerus compleretur: ex palatio suo eduxit ancillas Romanas, sibi electas & cum legato dimisit. Congregati sunt Arabes & Romani iuxta fluvium Seleucum, in confinio Tarsi, ubi libertas restituta est. Fertur Watekum legatis suis mandasse: Singulos Arabes, quos ex captivitate redimetis, antea interrogate, num verbum Dei creatum sit, necne? Illum qui responderit non creatum esse, redimite, sed illum, qui creatum contenderit, in manibus Romanorum relinquite. Watek morbo hydrope confectus est. Medici enim hypocausto eum sanare voluerunt. Quum utilitatem quandam inde perciperet: iussit illud ultra regulam medicam calefieri. Postquam descenderat ibique commoratus erat (173) mortuus inde eductus est. Hucusque victorias & prælia curarunt reges Arabum. Ab illo inde tempore fœditati magnæ obtemperarunt, & ebriositati dediti fuerunt. Watekus iste lascivus erat & valde libidinosus, a quo pretium ancillæ citharœdæ, scilicet denarii aurei 100000 & satrapia Ægypti pro domino eius exactum est. Nisi thesaurarii pecuniam istam recusassent, ille integram solvisset. Postremo autem pro aureis 10000 ancillam nactus est. *Motawaccel frater Wateki* annos 14 & menses 9. Rex constitutus est anno 231 Arabum. Christianos odio habuit, eosque coëgit ad cidares laneas in capitibus eorum gestandas, & absque cingulis & funiculis (174) nemo eorum foris apparuit. Si horum quidam servo utebatur: binos pannos obsoletos colore diversos tunicæ eius a parte anteriori & posteriori assuere debebat. Ecclesiæ novæ ruebant & si qua ecclesia spatiosa erat, etiamsi antiqua fuerit, pars tamen eius sacellum facta est. Interdictum etiam iis est exaltatione crucis in hosannis eorum. Hæc mandata tyranno digna & similia horum etiam Iudæis dedit. Sepulcrum Hosaini filii Ali, qui ex filia prophe- P. 162.

tæ Mohammedanorum prognatus erat, deſtruxit, &, deiectis etiam aliis ædificiis circa illud ſitis, vindicavit ſibi planitiem ibique ſemina proiecit, ita ut locus ſepulcri penitus deleretur. Diebus eius apparuit homo quidam, Binſabur, qui ſe prophetam eſſe diceret. Compoſuit librum colloquiorum, quæ cum eo Gabriel angelus inſtituiſſet. Multi ei adhærebant. Prehenſus & flagellatus mendacium ſuum indicavit. Anno eius tertio tres eius filios regionibus præfecit. Montaſerum Africæ,
Pag. 163. Ægypto, Meſopotamiæ, Chaburæ, Karkeſio, Tagritæ, Temanæ, provinciæ Schabæ & Sabæ usque ad limites Indiæ, & Scharſuræ, Iſpahano, Kumo, Kaſchano, Kurino, (175) Kezuino, omnibusque montanis Perſidos; Moatazzum filium alterum, Choraſanæ, Tabreſtanæ, Raiæ, Armeniæ, Aderbijanæ, (eidem computatio proventus totius ditionis Arabum in univerſum commiſſa erat) Moawidum, filium tertium Damaſco, Emeſſæ, regioni Iordanicæ, Palæſtinæ. Anno 237 Bokratus filius Aſchuti, patricius Armeniæ, quum ad Ioſephum filium Mohammedis, ducem exercitus Arabici veniret pacis componendæ cauſa, captus & Bagdadum captivus miſſus eſt. Tum coactæ ſunt copiæ Romanorum & Armenorum iuxta Tarunum urbem, ubi Ioſephus erat. Quum manus conſererent, occiſus eſt ipſe omnesque milites, qui cum eo erant. Reliqui Arabes, qui non milites erant, quum ab Armenis dimitterentur, relinquebantur exuti et ſpoliati, multique eorum nive conſumti & mortui ſunt. Poſtea venit Boga, dux exercitus magni Arabum, Armenos vaſtavit, multosque occidit. Paulo poſt Boga adortus eſt Zirachum Turcam, qui Tiphliſi defecerat, iuxta fluvium Chur, qui Tiphliſin tranſit. Accenſa urbe, cremati ibi ſunt homines circiter 50000. Quia omnia eius ædificia ligno cedrino extructa erant, quod ſubito inflammatur, & ſubito extinguitur, neque carbones huius ligni

ligni tanta vi, rapiuntur* quanta carbones ligni quercini: eodem die extinctum est incendium. Emesseni iterum defecerunt a præfecto urbis & eum interfecerunt. Hoc tempore quum Arabes viderent, fœminam regnum Romanum administrare, eos spreverunt, pacemque solverunt. Tum Theodora imperatrix misit exercitum Romanum qui in Ciliciam profectus anno Græcorum 1172 depopulatus est omnem regionem Anzarbanam. Qua quidem re audita, Motawaccel Naschiphum, eunuchum, ad eam ablegavit, ut pacem componeret, & de redemtione captivorum ageret. Hæc vero respondit: Pacem quidem inimus: at unde vobis erunt Christiani captivi 20000, quos dederitis in locum Arabum, qui penes me sunt? Postquam ei sermonibus blanditus erat eunuchus: libertati restituit 8000, at de 12000 contendit, baptizatos & Christianos factos esse atque reddi non posse. Fertur, quum his ablatis Naschiphus profectus esset, Theodoram omnes occidisse, quia viderat, omnes ad exeundum inclinare, postquam crediderant & baptizati erant. Alii dicunt, Nicolaum eunuchum imperatricis eos occidisse, imperatrice non iubente. Eodem anno exiit populus ex carceribus, qui vocantur Bogenses, (176) omnesque Arabes occidit, qui occupati erant in metallifodinis auri & lapidum pretiosorum in confinio Ægypti & Bogensium. Agressus eos est dux Arabum nomine Anbaseh cum 20000 curruum & peditum. Secum portabant viatica multa & aquas, quia iter triduanum erat per desertum aridum, ubi neque aquæ neque domicilium erat. Quia autem Bogenses isti camelis vehuntur, cameli autem eorum, omnem aspectum & auditum peregrinum expavescunt (177) Anbaseh milites appendere iussit tintinnabula collis equorum. In Bogenses irruentes eos fregerunt, multosque eorum occiderunt. Rex igitur eorum Arabibus iterum

Pag. 164 C. 861.

iterum subiectus est, deditque quotannis 400 siclos Isauricos secundum consuetudinem. Hoc tempore in medicina excelluit Bochtiieschua filius Georgii, filii Bochtiieschuæ Elymæi. Ille inserviit Chalifæ Motawaccelo & ab eo magni factus est, adeo, ut vestibus, digni-
P. 165. tate, multitudine opum, possessionum, servorum & ancillarum ei æqualis esset. Valde dilectus erat Chaliphæ, ita ut aliquando, quum ad Chalipham accederet, & cum eo pro more in solio regio sederet (erat autem medicus indutus tunica e serico Romano & sutura fimbriæ paululum scissa.) Chalipha cum eo confabulari inciperet, & suturam laceraret, donec manicas pertingeret. Colloquium conserebatur inter eos de insanis & stultis. Interrogante Chalifa, quonam modo cognoscitis, necesse esse, ut vinculis ligetur, Bochtiieschua, quia dudum animadverterat, quod Chalipha veste eius fecerat, respondit ei: quando insanus rumpendo tunicam medici sui usque ad manicas pervenerit, tum novimus, vinculis opus esse. Motawaccel tantopore risit, ut retrorsum decideret. Iussit vestibus splendidis eum indui. Etiamsi autem eum valde amaret, postremo invidit ei, omnesque eius opes spoliavit, postquam convivium lautum ei medicus paraverat. Hoc enim instructæ erant mensæ 5000, singulis mensis impositus agnus assatus, & duæ gallinæ, duo pulli columbarum, & tres oves coctæ, calix dulcedinis, panis farinaceus, quantum satis erat, poma arida, aromata, & nix, quia æstas erat, copiosa, quæ ex montibus Assyriis illuc deportata erat. Fertur, direptis eius opibus lignum, carbones, & vinum, quæ in atrio eius manserant, emta esse denariis 6000 a magnate quodam, nomine Hosaino, filio Mochalledi, qui denariis 12000 ea vendiderit. Hic Bochtiieschua, filius Gabrielis, transgressus est leges ecclesiasticas, & cum duabus ancillis simul rem habuit.

Con-

Conceperunt ambæ, & pepererunt quæque filios gemellos, quorum alter Gabriel, alter Iohannes nominatus est, qui fuit Metropolitanus Mauselæ. Ab illo tempore non amplius prosper fuit. Olim enim curru ebenino vehebatur, et quando ex atrio Chaliphæ domum veniebat, circiter 1000 famuli ei ministrabant. A vespera usque ad mediam noctem inter scorta vilia lasciviebat. Media nocte surrexit & precabatur, cinctus eunuchis nigris, qui ei cari erant. Finita oratione sedit in lecto & Evangelium legit, usque dum lux oriretur. Vectus deinde curru ad ministerium Chaliphæ abiit. Fertur, singulis noctibus pro cera, oleo & aromatibus denarios 500 erogatos esse. Postquam pauper est effectus, reliquit duos filios & tres filias atque in locis erravit. Anno Græcorum 1176, id est, Arabum 245 legatus missus est a Michaele imperatore Romanorum, senex, nomine Atrophilus, ad regem Motawaccelum, & honorifice exceptus. Sancita igitur est pax. Eodem anno fuit terræ motus gravis Antiochiæ, quo ædificia 1500 & plus 90 turres e muris deciderunt. Auditæ sunt voces terrificæ & tremendæ e terra. Per omnes urbes Syriæ multa loca motu concussa sunt. (178) Laodiceæ & Gabalæ incolæ penitus perierunt. Anno Arabum 246 Motawaccel misit legatum ad Michaelem imperatorem scilicet Nazarum filium Ashari, & cum eo mille modios (179) musci, vestes splendidas, multum aloes & alios proventus. Honorifice exceptus est, traditique ei sunt captivi 2000, inter quos fuerunt fœminæ 20, & pueri 10. Dixit Nazar: per omne tempus, quod Constantinopoli transegi, regem non vidi, loquentem; Postquam enim verba mea per interpretem audiverat, tantum nictatus affirmavit. Avunculus enim eius pro eo locutus est, quia adhuc

Pag. 166.

C. 865.

adhuc puer erat. Quum multi Arabes baptizati essent, iussit imperator Romanorum, omnes abire ad limites ditionis Romanæ & Arabicæ, & qui Christianismum amplecti velit, inde reversum tan-
Pag. 167. quam verum fidelem recipiendum esse. Dixit Nazar, duos auri fabros, artifices præclaros Africanos & alios multos ex confiniis
C. 866. rediisse, neque cum eo venire voluisse. Anno 1177, id est, Arabum 247 Montaferus filius Motawacceli conspiravit, accitis servis Turcis, qui patrem eius inebriatum stricto gladio petierunt & occiderunt. *Montaser filius Motawacceli* menses sex. Hic regnum adeptus oppressit fratres ipsius duos Motazzum & Moawidum, illisque mortem minatus est, nisi regno se abdicarent, & in gratiam eius filiorumque eius istud deponerent, quum e contrario pater eorum decrevisset, alterum alterius successorem fore. Coacti scripserunt chirographum, testibus viris houestis, illos libera voluntate renunciasse, & Montasero fratri libertatem concedere, ut filium suum successorem designaret. Itaque, quum ei non satis esset, patrem occidisse, etiam adversus fratres suos dolose egit. Sex menses tantum vixit. Obiit morbo suffocationis, natus annos 25. Fertur, antequam mortuus sit, ei in somnio apparuisse speciem hominis scalam ascendentis, cui quum ad gradum 25 pervenisset, dictum est: siste gradum, hic est finis tuus. *Mostain filius Motasemi*, annos 3 & menses 3. Montasero mortuo, consilium ceperunt magnates, ne regem constituerent fratrem Montaseri, quia omnes cædis patris eius rei erant. Tum adduxerunt magnates Mostainum filium Motasemi fratris Mamuni, eumque,
C. 869. iuramento præstito, regem crearunt. Anno 1180 sive 249 missus est Omar dux Arabum cum copiis ad invadendam regionem Romano-

manorum. Irruerunt copiæ Romanæ in Margam Husiæ, quæ urbs est in limitibus Malatiæ, & occiderunt Omarum cum Arabibus 2000. Quod quum audivisset Ali, filius Haheh, dux, coëgit similiter exercitum magnum ex Maiphercata & Armenia. Aggressus P. 168.
est Romanos. Sed etiam ille occisus est. Quum igitur incolæ Bagdadi & Samarræ audirent, binos magnates occisos esse, & servos Turcas regno Arabum imperare, & pro lubitu interficere, vivere & regnare sinere: multi congregati sunt incolæ, iuncti cum vicanis & venatoribus leonum. Irruerunt in portas carceris easque fregerunt. Dimissis hominibus flagitiosis, omnes lætati sunt. (180) Abrupto ponte, qui super Tigri erat, diripuerunt ærarium, & archivum combusserunt, devastarunt etiam duo domicilia Christiana. Baschari & Abrahami filiorum Aaronis. Tum invehebantur servi Turcæ, multosque venatorum aliosque occiderunt. Cessavit denique tumultus *Motabri filius Motawacceli* annos 4 & menses 7. Anno Arabum 251, quum descenderet Mostainus Samarra Bagdadum, Turcæ congregati sunt atque Motazzum & Moawidum, filium Motawacceli, ex carcere dimiserunt. Iuramento præstito Motazzum regem constituerunt, simul Moawaido fratri eius adiurarunt, eum successurum esse. Samarrenses steterunt a parte Motawacceli. Dissidium magnum ortum est inter Arabes, multique in prælio occisi sunt, quod inter binas partes commissum est. Anno Græcorum 1179 (181) obiit Mi- C. 868.
chael imperator Romanorum, postquam regnaverat annos 25. Quia filio non utebatur, successit ei vir, nomine Basilius, annos 5. Motazzem etiam fratri suo Moawido amorem non servavit & iuramenta fœderaque, quæ cum eo pepegerat, solvit. Vinxit

 eum,

eum, immo flagellis percuſſit, donec chirographum conficeret, quo dimitteretur. Attamen ne ſic quidem eum dimiſit. Quum vinctus eſſet, indui eum iuſſit cute capitum (182) vulpium, quæ valde uncta erat. Iuſſit caput eius illa intus includi, manibus pedibusque eius ligatis. Veſte pellicea ei aſſuta, dimiſſus eſt, donec
Pag. 169. in illa moreretur. Tum exuit eum, adduxit iudicem & teſtes honeſtos, qui viderent, nullum in eo reperiri ſignum cædis cultro perpetratæ, vel præfocationis in cervice, ſed morte naturali eum obiiſſe. Ad Moſtainum, qui ſe abdicaverat, Turcas miſit, qui caput amputarent, ſibique afferrent. Fertur, quum caput adduceretur, Motazzum latrunculis luſiſſe, & dixiſſe: Sinite horam, donec ludus finitus ſit; deinde eum intuebor. Motazzus, occiſo fratre ſuo eoque, qui regno ſe abdicaverat, fiduciam collocavit in exercitu ſuo, ſprevitque Turcas, eisque debita non ſolvit. Anno Arabum 255 Turcæ congregati ſunt, armis induti, coram porta eius, & ſtipendia flagitarunt. Mater ſua ab ipſo rogata, ut daret, quod illis offerret, reſpondit, nihil ſibi eſſe. Tum aſcenderunt contra eum, conſpuerunt in faciem eius, percuſſerunt genam, & coëgerunt ſignare notam, qua regno abdicaretur. Tum vinctum in domunculam intruſerunt, faciem incluſerunt, ibique aliquot dies ſiverunt, donec obiret. Deinde eduxerunt & ſepelierunt. Vti aliis fecerat, ipſi factum eſt. *Mohtadi filius Wateki* menſes undecim & dies 20. Dicunt, eum non in ſe recepiſſe, ut regnaret, donec Motazzus ad eum adduceretur, & ore ſuo confiteretur, ſe libere abdicaſſe. Hoc tempore exiit rebellis quidam nomine Ali, qui de ſe ipſo affirmavit, ſe ex Ali filio avunculi prophetæ Muhammedanorum originem trahere. Aggregata ei eſt ingens multitu-

titudo Cuschæorum & Arabum & appellati sunt Karmatiani, a nomine civitatis principis eorum, Ali. Multum sanguinis Arabici profuderunt, & potiti sunt multis urbibus meridionalibus, & nonnullis Syriæ, atque Sinearis, per annos multos. Mohtadi expulit cantores & cantatrices ex Surmenrei (183) ubi tum temporis reges eorum (Chaliphæ) commorabantur. Fregit instrumenta musica. Occidit leones, tigres, & canes, quibus reges ante eum luserant. P. 170. Contra eum insurrexerunt servi Turcæ, eumque occiderunt. Fugerat enim ante eos equo vectus, exclamans: o homines, opitulamini regi vestro. Nemo autem ei respondit. Quum in domum aliquam ingressus esset: secuti eum sunt Turcæ. Fugiens a tecto in tectum prehensus & occisus est anno Arabum 256. Hoc tempore (184) floruit Honainus, medicus præstantissimus, filius Isaaci, cuius pater aromatopola fuit, oriundus ex civitate Hartha. Medicinam discendi cupidus Bagdadum profectus est. Cœpit operam dare scholæ Alexandrinæ penes Iohannem medicum filium Messuæ. Aliquando, quum Iohanni quæstionem iterum proposuisset, & iste iratus esset: expulit eum his verbis: quid tibi res est cum medicina? Hominibus tui similibus obolos convenit negotiari in via. Ægre tulit iuvenis Honainus et plorans exiit. Abiit in terram Romanorum, ibique fuit, donec lingua Græca probe institutus calleret libros ex Græco Syriace vertere atque ex Syriaco Saracenice. Reversus est Bagdadum habitu Græco, & adiit Gabrielem principem medicorum, filium Bochtiieschuæ, qui explorata eius cognitione, valde eum honoravit, magistrum nostrum Honainum appellavit, atque adstantibus dixit: Si hic iuvenis vivus manserit, obliterabit memoriam Sergii Resainensis. Perlata

fama ad Iohannem, qui eum eiecerat, hic Honainum accerſivit, atque veniam ab eo petiit. Itaque in dies aucta eſt eius fama, cœpitque exponere ſpecies ſcientiarum, donec obiit menſe Canunis
C. 877. prioris anno Græcorum 1188 ſive Arabum 260 (185). Reliquit duos filios Iſaacum & Davidem. Iſaac interpretatus eſt multos libros. Honaini libri 25 reperiuntur, præter illos, quos ex lingua Græca in Syriacam & Arabicam vertit. Fuit illi filius ſororis nomine Hobaiſus filius Hoſanis, altera manu mutilus, pariter interpres admirabilis ſcriptorum medicorum. Sed bono Honaini fato accidit,
Pag. 171. ut multi libri, quos interpretatus eſt Hobaiſus, ab hominibus cognitione deſtitutis, qui in eos inciderent, Honaino tribuerentur. Scribæ etiam errarunt in literis, quibus nomen conſtat, & eraſo nomine Hobaiſo, ſcripſerunt Honainum. Inde factum eſt, ut pauci libri remanſerint, inſcripti nomine Hobaiſi & reliqui multi nomen Honaini præferant. *Moatmer filius Motawacceli* annos 23. Hic, quamdiu regnavit, bellum geſſit cum rebelli, qui in partibus meridionalibus ſurrexit. Anno Arabum 275 Romani Arabibus eripuerunt arcem Lukleh. Anno ſequenti Bar Raſchid, dux Arabum collectis equitibus 4000, invaſit ditionem Romanorum. Adorti eum ſunt patricii Romani, ſcilicet patricius Seleuciæ, Tyanæ & Carſchenæ, aliique, atque exercitum Arabicum iunxerunt. Arabes, de vita ſua deſperantes, equis deſcenderunt, quos, dum trahebant, genubus flexis ſagittis pugnare cœperunt. Sed nihil illis profuerunt ſagittæ eorum. Irruerunt enim Romani in Arabes, atque horum alios occiderunt, alios prehenderunt una cum duce eorum Bar Raſchid. Anno Arabum 270 Moptek dux Arabum congregavit exercitum magnum, & partim navibus partim exercitu pede-

pedeſtri bellum intulit rebelli in meridie. Ingenti commiſſo prælio ſuperatus & victus eſt exercitus rebellis, & ipſe rebellis occiſus inter fluvios Babylonis. Ali ille non ſolum ex propheta Mohammedanorum ortum ſe ducere aiebat, ſed etiam prophetam ipſum rem divulgaſſe, atque aliquando, quum in deſerto habitaret, ſe obvolutum eſſe nube, tonitru auditum eſſe atque vocem ex tonitru, quæ diceret: Abi Baſſoram & vincis. Vicit etiam et cepit urbem. Fuerunt ei duces. Sed principatus eius capiti non impoſitus eſt. Anno Græcorum 1194 obiit Baſilius, imperator Roma- C. 883.
norum, cui ſucceſſit Leo, filius eius, annos 13. Hic, conculcata lege, dimiſit uxorem ſuam aliamque duxit. Qua etiam repudiata aliam duxit, dein iunxit ſibi aliam quarta vice. Habebat duas uxores ſimul atque anno 271 venatores leonum Bagdadenſes combuſſerunt partem cœnobii poſt fluvium Iſam ſiti, & ſpoliatis eius P. 172.
opibus, partem muri deſtruxerunt. Tum Haskin, filius Iſmaelis, tardavit impetum eorum, & refecit, quod diruerant. Anno ſequenti etiam Arabes Tarſenſes diruerunt ædificia nova eccleſiæ magnæ, quæ ibi erat. Fuit terræ motus gravis, quo corruit ſacellum magnum in Ægypto multaque domicilia. Fuit ibi etiam peſtilentia, atque die quodam numerabantur mortui 20000. Fuit etiam Bagdadi annonæ caritas. Anno Græcorum 1200 ſciſſus eſt collis C. 889.
quidam iuxta fluvium Baſſoræ, infra Bagdadum ſitæ. Reperti ibi ſunt ſeptem mortui, poſiti in urna lapidea, colore quidem mutato, at ſervatis cadaveribus, & indumentis, quibus involuti erant. Spiravit ex corporibus eorum odor muſcoſus. Servatæ etiam erant aures, nares, labia, crines & palpebræ eorum, & oculi eorum colorati tanquam ſmaragdi. Iuxta latus iuvenis, qui inter mortuos erat,

erat,* locus (186) erat ad deponendas haſtas deſtinatus. Harum urnis literæ inſcriptæ erant* Cumarthenſes, quas nemo legere poterat. Hoc tempore floruit Mohammedes, filius Zachariæ, medicus. Natus annos 30 Bagdadum profectus eſt Raia, urbe Perſidos. Intravit xenodochium, & doctrinam amavit. Tranſiit deinde ad filios avunculi ſui, & libros multos compoſuit circa medicinam & chemiam. Edidit etiam librum magnum, quem Iſon fecerat. Quum mortuus eſſet, dominus regionis multum auri dedit ſorori ipſius, & accepit fragmenta, quæ diſcipuli eius ediſcerent. Quare librum non poſſedit ſerie iuſta. *Hiſtoria* (187) *eorum, qui vocantur Nazaræi in Phœnicia*, quoniam multi illam ſcire cupiunt. Anno græcorum 1202 apparuit vir quidam, ſenex, in
C. 891. Pag. 173. regione Akula in oppido, quod vocatur Nazaria. Valde deditus erat ieiunio, & orationi atque paupertatem præ ſe ferebat. Multi igitur incolæ regionis ei adhæſerunt. Elegit ſibi viros 12 ſecundum numerum apoſtolorum, illisque præcepit, ut homines doctrinam peregrinam erudirent. Quæ quidem res quum perlata eſſet ad præfectum regionis, miſit, qui eum prehenderent & in conclave ædium ſuarum detruderent, juravitque ſe mane poſteri diei eum cruci affixurum eſſe. At hac nocte bibit præfectus vinum & inebriatus eſt. Poſtquam lectus paratus erat, ubi dormiturus eſſet: quæſivit clavem cellulæ, ubi ſenex incluſus erat, eamque ſub cervicali poſuit. Ancilla vero, quæ apud eum dormiebat, quia cognoſcebat ſenem illum ieiunantem & orantem, de eo contriſtata eſt, quumque videret dominum ſuum ſomno ſopitum, ſumta clave, abiit, ſenem liberavit, & clauſa porta, clavem loco ſuo reſtituit. Præfectus, quum expergefactus, ſumta clave portam aperiret, neque

neque virum in cellula reperiret, admiratus est. Ancilla autem revelare timuit, quod illa portam aperuisset & senem eduxisset. Itaque fama sparsa est, per portas clausas eum exiisse. Paulo post quum duo eius discipuli in terris versarentur ab oppido remotis, vidit eos, venit ad eos, iisque persuasit, angelos eum eduxisse, & in deserto collocasse. Composuit librum fidei, illisque eum tradidit, ut secundum eum homines instituerent. Scripsit enim ita: Mihi, non nemini, qui habitus sum filius Otmani, ex oppido, quod nominatur Nazaria, apparuit per visionem Messias, qui idem est ac Iesus, & verbum, & ductor, & Ahmed filius Mohammedis filii Hanaphiæ ex posteris Ali, & Gabriel angelus, mihique dixit: Tu es, qui legis. Tu es veritas. Tu es camelus, qui custodit iram adversus infideles. Tu es iumentum ferens onus fidelium. Tu es spiritus. Tu es Iohannes filius Zachariæ. Prædica igitur hominibus, ut quatuor genua flectant in orationibus eorum, bina, Pag. 174.
antequam sol ortus sit, & bina, antequam occiderit, versus Hierosolyma, quum quavis vice tria hæc verba dicent: Deus sublimis præ omnibus, Deus excelsus super omnibus, Deus omnium maximus. Feria secunda & die Veneris nullum opus quisquam faciat. Binis diebus quotannis ieiunent, neque multiplicent ablutionem membrorum virilium, neque siceram bibant, sed vinum, quantum velint, potent. Carne animalium ferocium tantum ne vescantur. Postquam doctrinam huius similem, mutilam & insipidam, eos docuerat: migravit illinc in Palæstinam, atque instituit et erudivit homines rudes & oppidanos. Hinc iterum se subduxit, neque locus eius ad hodiernum usque diem cognitus est. Anno Græcorum 1198 C. 887.
exiit Andreas satrapa cum exercitu magno in ditionem Arabum,

eumque adortus eſt Nazman eunuchus dux Arabum. Victi ſunt Romani, quibus Arabes cruces eripuerunt aureas & argenteas ſummitati lancearum impoſitas. Anno Arabum 279 Motamer ſedibus expulit mimos, aſtrologos, illosque qui in viis magiam exercent. Vetuit etiam, ne venditores librorum venderent libros philoſophicos vel commentarios & diſputationes circa confeſſiones fidei. Eodem anno, quum nimium bibiſſet & inebriatus eſſet, moleſtia affectus (188) & mortuus eſt. *Motaſad filius* (189) *Motwaffek* annos 9 & menſes 9. Regnare cœpit anno Arabum 279. Anno Arabum 280 Iſmaël filius Ahmedis dux Arabum invaſit terras Hunnorum & cepit regem eorum una cum eius uxore. Direpta eius civitate eduxit captivos Turcas circiter 10000, oves & multa pecora. Hoc anno fuit terræ motus gravis. Corruit metropolis in India exteriori, & educti ſunt homines 150000 ex ruinis domi-
Pag. 175. ciliorum, quæ diruta erant, atque ſepulti ſunt. Anno Græcorum
C. 896. 1207 laboravit Leo imperator Romanorum morbo inteſtinorum atque mortuus eſt. Succeſſit ei Alexander filius eius per annum unum. Quia cor ſuum deduxit a timore Dei, deditusque fuit magis & incantatoribus: percuſſus eſt virga iuſtitiæ & mortuus eſt. In eius locum ſuffectus eſt Conſtantinus per annos 4. Initio regni eius Simeon, dux Bulgarorum & Slavorum, contra Conſtantinopolin profectus eſt, vaſtavit multos pagos, etiam urbem preſſit, dum foſſam magnam contra eam duceret (190) quæ portam appellatam auream pertingeret. Imperator Romanorum per nuncium eum compellavit: Quum nos omnes Chriſtiani ſimus, filii unius baptiſmi; quare lites harum ſimiles inter nos ſint? Quum autem ad reconciliationem permoveri noluerit: imperator Conſtantinopolitanus colle-

collegit captivos Arabes, qui Conſtantinopoli erant, illisque indicavit, ſi Romanos ad vincendos Bulgaros adiuvarent, libertatem illis conceſſum iri. Quum iuramento obſtricti eſſent, data iis ſunt arma & Romani cum Arabibus unanimi conſenſu proruperunt. Vicerunt Slavos, multosque occiderunt, reliquis fugientibus. Imperator autem a promiſſis non ſtetit & demtis iis armis in catenas eos denuo deiecit, & per provincias ſuas diſperſit. Timuit enim, ne caput extollerent. Hanc narrationem in hiſtoria de bello Romanorum cum Arabibus adduxit beatus Mar Michael. At exemplaria Arabica eam memorant in bello cum Slavis geſto, quod comprobatum eſt, quia in bello cum Arabibus Romani non auſi eſſent captivos Arabes vinculis ſolvere, iisque arma tradere. Eodem anno Arabes Bagdadi collecti ſunt contra iuvenem Abugalbenſem, Chriſtianum, medicum regis & contra eum teſtati ſunt, eum prophetæ eorum maledixiſſe. Voluerunt igitur eum occidere. Rex Motazer, quum hæc audiret, dixit, Arabes mentiri, militesque miſit, qui iuvenem liberarent. De hoc anno prædixerunt aſtrologi, multum pluviæ fore, fluvios exundaturos eſſe atque Bagdadum ſubmerſum iri & interituram eſſe. At a principio usque ad finem eius gutta pluviæ non decidit in terram, & defecerunt fontes. Itaque aſtrologi pudefacti ſunt. Hoc tempore (191) viguit Abulhaſen Tabet ex ethnicis Haranenſibus, qui fuit filius Korræ, filii Mervani, filii Kajuræ, filii Abrahami, filii Kajuræ, filii Marini, filii Salomonis. Olim fuit trapezita in vico Harane, deinde admirabili ſtudio navavit operam philoſophiæ, & in tribus linguis, Græca, Syriaca & Arabica, egregie verſatus erat. Compoſuit etiam Arabica lingua circiter 150 libros dialecticos, mathematicos, aſtro-

P. 176

logicos, medicos. Syriacæ ſcripſit circiter 16 libros, quorum magnam partem vidimus & poſſidemus, librum de lege & canonibus ethnicorum, librum de ſepultura mortuorum, librum de munditie & immunditie, librum de animalibus ſacrificio aptis, librum de temporibus precum, librum de lectionibus ad orationes aptatis in ſingulos ſeptem planetas, librum de pœnitentia et oratione, librum de muſica, librum chronographicum de regibus Syriacis antiquis, id eſt, Chaldæis, librum de religione Sabiorum, librum de diſtributione dierum hebdomadis ſecundum ſeptem planetas, librum de notitia ſtemmatis ſui maiorumque ſuorum qui inde originem duxerunt, librum de legibus Hermetis & orationibus, quibus utuntur ethnici, librum de eo, quod duæ lineæ rectæ, quando *paululum educuntur ex duobus angulis rectis, coincidant, librum alium eiusdem argumenti. Dicit enim in gloſſa quadam, laudi-
Pag. 177. bus extollens Haranem & ethniciſmum: Quum multi in errorem ſeducti fuerint per cruciatus, patres noſtri a Deo adiuti pertulerunt & fortiter locuti ſunt: neque unquam polluta eſt urbs hæc benedicta errore Nazareno. Ecce ſumus hæredes ethniciſmi, qui in orbe hoc celebratur. Fortunatus enim ille eſt, qui onus ſuſcipit ſperans, fore, ut ab ethniciſmo comprobetur. Quis quæſo terram habitabilem reddidit & in civitates diſtribuit niſi optimates & reges ethniciſmi? Quis portus & fluvios diſpoſuit, quis ſcientias abſconditas protulit, cuinam Deus divinationes conceſſit & res futuras indicavit, niſi illuſtribus inter ethnicos? Hi hæc omnia inveſtigant, revelant medicinam animarum, oſtendunt earum redemtionem, manifeſtant etiam medicinam corporum, indicant orbi directionem negotiorum, & ſapientiam meritorum ſummorum.

Sine

Sine his ethnicismi virtutibus vacuus fuisset orbis, atque inopia & egestate obductus. Hæc quidem adduximus ex verbis viri huius, ut eius excellentiam in lingua Syriaca ostendant. Græce & Arabice adhuc magis eleganter verba sua protulit. Anno Arabum 280 flavit ventus subflavus in plaga Cufæ & rediit niger. Venit deinde pluvia vehemens, cum tonitru gravi & fulgoribus terrificis. Deciderunt ex aëre lapides nigri, (192) & albi. Fuit tum nox feriæ primæ. Bassoræ irruit grando, cuius unus calculus erat pondo zuzarum 150. Latrones Arabici aggressi sunt multas naves Romanorum, easque omnes una cum hominibus combusserunt. Fertur homines 3000 in navibus fuisse. Anno Arabum 287 defecit Waziph, eunuchus, dux Arabum, qui in Cilicia erant. Quum se accingeret, ut mari effugeret, iussit Motaser comburi omnes naves Arabum. Quia autem Arabes Tarsenses mari in illis militabant, hæc res Christianis valde profuit. Anno sequenti fuit pestilentia P. 178.
gravis in urbibus Aderbijanæ, ita ut vivi mortuos sepelire non possent, quia etiam illi festinanter moriebantur. Eodem anno Mohammedes, dux Arabum, intravit regionem Romanorum, vastavit pagum quendam, & prehendit 100 milites, atque 60 viros ecclesiasticos, presbyteros atque ministros, item cruces, et bona templorum. Tum Romani, coactis multis copiis, exierunt terra marique pervenerunt Chisumum, & ceperunt plus 12000 virorum fœminarum & iuvenum ex Arabibus. Multos etiam Christianos colligatos secum abduxerunt in ditionem Romanorum, ne Arabes irruerent & eos interficerent. Anno Arabum 289 obiit Motaser. Magnates igitur accersiverunt filium eius Moctaphi, qui erat Callinici.

Moctaphi filius Motasadi, annos 6 & menses 9. Simul-

ac advenit & inauguratus est, opplevit foveas, quas pater ipsius in terra fecerat, malefactoribus ad id opus condemnatis. Huic Chaliphæ Moctaphio erat filius nomine Iaafar. Hic excellebat in astrologia, ita ut præstaret omnibus antiquioribus. Quodam die accessit ad eum eunuchus quidam, qui astrolabium secum portabat, eique dixit: aspice ortum huius pueri, qui nunc nascitur in oppido. Considerato oriente respondit: Puer hic ingenio destitutus est, & elapsis diebus 43 cibum assumit & comedit. Dic
C. 902. mihi vere, quisnam sit. Eunuchus dixit: revera ortus est puer, qui alacritatem comedendi (193) tibi attulit. Hoc anno, id est, Græcorum 1213 media æstate flarunt venti vehementes Emessæ.
C. 907. Fuit frigus ingens, & glacie astrictæ sunt aquæ. Induebantur homines vestibus pelliceis, seque igni calefacere (194) cœperunt.
Pag. 179. Factum valde mirabile. Anno Græcorum 1218 missus est Basilius eunuchus legatus ad Moctaphium regem Arabum propter captivos commutandos. Adduxit secum dono 10 Arabes & honorifice exceptus est. Anno sequenti facta est permutatio et permutati sunt Arabes 3000, utriusque sexus, atque e vinculis liberati. Hoc anno, id est, anno Arabum 289 obiit Moctaphi, fraterque eius regnavit. *Moktader frater Moctaphii* annos 27. Natus annos 13 erat, quum inauguraretur. Pœnituit autem magnates, quod regem eum constituissent, quum intellectu & statura nondum adolevisset. Horum unus Abasus ita rem curavit. Coëgit magnates, qui postquam ad Montaserum filium Motazzi iverant, eumque iuramento obstrinxerant, a Moktadero, eius matre, nutricibus & eunuchis exegerunt, ut ex palatio egrederentur. Munesus princeps eunuchorum zelo incitatus congregavit reliquos eunuchos, & servos

rcas, atque arreptis armis ſubito in magnates irruerunt
m Motazzi congregatos. Occiderunt Abaſum una cum
is & ceteros vinxerunt. Filium Motazzi in palatium de- C. 909.
atque noctu ſtrangulatum in atrio ſepelieruut. Confir-
ique eſt regnum Moktadero. Anno Græcorum 1220 de-
ultum nivis Bagdadi, atque tecta opplevit quatuor digitis C. 927.
ue fuit tunc temporis quisquam Bagdadi, qui ibi nivem
Annis 18 poſt, nempe anno Arabum 315 id eſt anno
1238 fuit frigus vehemens Bagdadi, ita ut congelaretur
ni in lagenis, (195) item ova, & unguenta, (196) atque
reſcerent. Hoc anno Munes eunuchus coacto exercitu
rofectus eſt in regionem Romanorum ex faucibus Malatiæ.
diripuerat & depopulatus erat, exiit. Anno Arabum
t Roſtam dux Arabum in regionem Romanorum ex Pag. 180.
Tarſi. Cepit arcem Damlati (Damliah) Armenam, eam-
uſſit. Hoc anno denarios aureos 100000 diſtribuit Mok-
er mulieres muſicæ peritas, quæ in palatio eius erant.
odis horum ſimilibus gazam ſuam diſſiparet, & a ſervis
ropter ſtipendia iis debita premeretur, neque haberet,
ſolveret: ſcribas, & homines divites tormentis crudeli-
avit, eorumque opes diripuit. Quo tempore Arabes reg-
primi fundarunt, ſoli illi victorias reportarunt. Poſt-
em regnum extenderant, cœperunt vincere & vinci. His
poribus, quum laſciviæ, voluptati & luxuriæ ſe penitus
magis vincebantur quam vincebant. Quapropter quum
m Romanis renovare vellent, nolebant Romani, ſed ſpe-
ore, ut denuo poſſeſſionibus eorum imperarent, atque in
nego-

negotio circa permutationem captivorum tantum legatos mittebant.
C. 913. Anno Arabum 300, id est, anno Græcorum 1224 (197) apparuit pulcra quædam figura (198) quæ peperit, multique viderunt eius embryonem in regione Indiæ exterioris. Eodem anno mortuus est Alexander, imperator Romanorum, quem excepit Constantinus
C. 916. filius eius, natus annos 12. Anno 1227 exiit exercitus Romanorum Tarsum, & alius exercitus Maraſcham. Abduxerunt in captivitatem Arabes circiter 50000, magnusque luctus obortus est Arabibus ubique locorum. Eodem anno Dedakuka Metropolitanus Nestorianus Mohammedanus factus est Bagdadi, & angustia fuit Christianis. Anno Arabum 305 missi sunt ab imperatore Constantino ad regem Arabum legati bini senex et iuvenis. Quum Tagritam pervenissent, detenti sunt ibi duos menses, usque dum palatium suum ornaverat rex Moktader. Collectis militibus & mag-
Pag. 181. natibus suis invitavit eos. Fertur, equites 150000 collocatos fuisse ab atrio, ubi diversati erant legati, usque ad palatium ab utroque latere. Intra portam exteriorem stabant equi 500, instrati (199) ephippiis aureis & argenteis ab altero latere, & alii 500 ab altero latere. In area atrii exterioris multi cervi, cervæ, capreæ & hinnuli, & in area atrii alius, quod ibi erat, fuerunt 4 elephanti magni, quorum cuique insidebant octo Indi, manibus tenentes vasa, quibus stacte & ignis impositus erat. Intra hoc atrium erat aliud atrium, ubi erant 100 leones, 50 ab altero & 50 ab altero latere, vincti catenis. Postquam per hæc omnia legati transierant, ducebantur in hortum spatiosum, ubi erant piscinæ ex stanno albo, quod ab argento non distinguitur, confectæ. Super piscinis erat arbor ex argento conflata, multis ramis & foliis auratis, quæ, exiguo

guo vento flante, movebantur. Illis insidebant aves colore aureo & argenteo, quæ ope filorum sub terra absconditorum volabant, & voces diversas cantando & pipiendo emittebant. In eodem horto erant multæ palmæ, quæ asseribus ebeninis usque ad locum ramorum incrustatæ erant, atque pariter multæ arbores aurangiis onustæ. Ex horto educebantur legati in atrium quoddam spatiosum, cuius parietes tecti erant velis (200) splendidis, in quibus suspensæ erant loricæ 10000, scuta, arcus & gladii. Fertur, numerum velorum parietinorum fuisse 22000, præter tapetia super terra expansa. Inde ascenderunt per semitas longas, ubi ab altero latere dispositi erant 1000 eunuchi albi gestantes arma, ab altero 1000 eunuchi nigri similiter armati. Quum portam intrassent, viderunt proximum sive Veziram, qui sedebat super solio alto cinctus scribis & magnatibus, qui stabant. Legatis, qui putabant regem esse, narrabatur, Veziram esse. Inde, ubi Vezira erat, ascenderunt illuc, ubi rex erat, collocatus in throno ebenino opere concamerato. (201) Ab utroque cornu solii erant novem ordines lapidum pretiosorum, qui splendescebant. Quinque filii eius ei adstabant, tres a dextra, duo a sinistra. Fertur septem vicibus legatos sedisse, & requievisse, donec ad regem pervenirent. Quum ascenderent legati, tantum capite salutabant & interpreti dixerunt: Osculari terram nobis licet: At quia istud imperatores Romani a legato vestro non postulant: terram non osculati sumus. Hæc indicavimus, ne nobis ea exprobretis, nisi fœdus violaturi sitis. Absoluta legatione datum est responsum paratum & scriptum. Ipse rex manu sua tradidit legatis volumen, quo responsum continebatur. Dimisit deinde eos, atque horum cuique datæ sunt zuzæ

Pag. 182.

 20000.

20000. Miſit una cum illis legatos ſuos, qui ſec
denarios aureos 150000 ad redimendos captivos
multo plures Arabes erant in manibus Romanorur
mani in manibus Arabum. Poſtquam autem legat
advenerant, noluit eos neque permutare neque redi
Arabum 308 tumultuati ſunt ſatellites Arabum, & fre
carceris, quo captivi & homines malefici incluſi eran
iecerunt in Chriſtianos, diripiendo domum Abed A
nis, medici & domus ſcribarum aliorum (202)
Tum præfectus collectis ſpeculatoribus cepit latrone
principem cruci affixit, atque ſodalibus eius manus p
Arabum 309 captus eſt miles ab Arabibus, nom
Bagdadi, qui Deum corporeum ſe eſſe dixit, & art
cta mirabilia oſtendit. Iuſſu regis flagellatus eſt 10
inde manus & pedes eius abſciſſi ſunt, cadaver c
P. 183. caput haſtæ ſuſpenſum eſt, etiam in Perſida miſſun
C. 927. ctum. Anno 1238 venit exercitus Romanus Samoſ
um regium fixit in delubro magno, quod ibi eſt.
deletis et direptione facta abierunt. Perſecutæ e
bicæ partem prædæ receperunt. Prehenderunt
ſtirpis regiæ Romanorum, eumque vinctum Bagdadu
Munes eunuchus præliis multis famam conſecutus ita
ſive victor appellaretur, ſenſit invidiam a parte reg
inſidias, cœpit cautus eſſe. Tandem, manifeſtato
ſerunt magnates multique milites. Animum ei add
quid times? ecce donec barba tibi exeat, prœlian
ſcilicet in æternum. Moktader, obſervata defec

ec Muneso nunciavit: Tu me evexisti, & iureiurando
tus es. Quare si quietas animum tuum: per Deum
delicti reum te non acturus sim. Si vero aliter sen-
confido & bellum tecum gerendum nihil curo. Mu-
d reconciliationem non attendit, sed violenter Chali-
abduxit, & ædibus inclusit. Mohammedem filium
arcere eduxit, &, iuramento præstito, Kaherum vo-
in throno collocavit. Viri aulici quum viderent, se
os in locum eorum ascendere, strictis gladiis occide-
es, qui cum Kahero erant, præter Munesum, qui do-
'apto Kahero alta voce clamabant: conservemus regem
n. Egressis his ex palatio multi cives adhæserunt, in-
um Munesi atque Moktaderum inde in palatium re-
Muneso vero vim inferre non potuerunt, quia omni-
remendus erat. Moktader iterum nuncio misso ad
etiit, ut reconciliaretur. Ille vero quum ei non cre-
iter Mauselam profectus, &, copiis suis collectis, de-
m tetendit. Moktader pariter copiis suis coactis Mu-
ivit et victus est. Interfectus etiam est ipse Chali-
er & caput eius in summitate hastæ suspensum. Anno
& tempore Chaliphæ vixit Senan princeps medicorum
et, Haranensis. Sine mandato eius nemo quidquam
uit. Memorabilium eius hoc est exemplum. Acces-
aliquando medicus senex habitu pulcro. Surrexit Se-
oravit eum secundum aspectum eius exteriorem. Quum
explorare & cum eo disputare vellet: senex fasciculum
erat quantitas insignis uri, eique dixit; crede, o

P. 184.

 domi-

domine, quod nomen ſcribere neſciam, neque qu
Sed ſunt mihi domeſtici multi, et operibus noſtris
re peto a te, ut alimentum divinum dare illis non de
igitur Senan & ei dixit: Profecto ſi regulam obſerv
bis difficilibus non appropinquaturum, neque vena
rum eſſe, neque radicem evacuantem epotandam
Iuravit ſenex, ſe præter oxymel, & quod eius ſimil
non uſum eſſe. Permiſit igitur ei, ut alicuius
Poſtea alio die convenit eum medicus alius iuvenis l
quem Senan interrogavit: apud quem ſtuduiſti medic
dit apud patrem meum. Ait ille: quiſnam eſt pa
ſpondit: ſenex ille, qui apud te heri fuit. Similiter
ei dixit: abi feliciter, quando obſervas regulam, q
propoſui. Hunc Senanem vi coëgit Kaher tranſire
ad religionem Arabum. *Kaher* annum unum
Occiſo Moktadero conſuluit Muneſus magnatibus, u
Pag. 185. filium Chaliphæ interfecti regem conſtituerent. I
hoc feceritis, conſolationem accipient mater, & pr
atque ſoror presbyteræ, item familia eius, atque
aurum ab illis abſconditum producent. Magnates v
dicentes: Nihil nobis, agite, commune ſit cum mul
cum illo, qui matre ſola utebatur, hæc omnia nob
quænam, quæſo cum illo, cui præter matrem presby
tingent? Coniunctim igitur omnes adduxerunt Moha
um Motaſedi, eumque regem conſtitutum appella
Hic regnum adeptus multum cruciavit matrem Mok
dit eam pede uno vinctam & ſuis ipſius manibus me

flagellavit, ut aurum revelaret. Sed præter illud, quod
ta indicavit, nihil aliud apud eam inventum eſt. Etiam
eri eorumque matribus aurum abſtulit. Fertur, bona
em Moktaderi in hunc Katerum contuliſſe, quum pa-
s eſſet, dum cibum, potum, ſcorta & ancillas ei affe-
ut etiam e carcere eum educeret, atque in locis col-
clam convivium filii ſui aſpiceret, & vocem cantri-
. Dominium adeptus adeo male ei gratium retulit.
ſocii eius, quia reges contemnere aſſueti erant, & de
ebant, omnes cuſtodes portarum ex domeſticis ſuis ele-
ecreverunt, quicunque atrium intraret, ſive mas ſive
eſtigandum eſſe, ne quis, niſi volaret, in negotio eo-
m accederet. Eo proceſſerunt, ut, quum aliquando
m ad comedendum ei afferetur, cuſtodes portæ ollæ
rent ad eam explorandam. Tum Deus, laus ſit eius
dium et rixas ſeruit inter milites & Muneſum reli-
gnates, qui, relictis illis, in deſertum egreſſi ſunt,
adar invenerunt & omnes occiderunt. Firmato ſibi Pag. 186.
ex palatio omnes cantores, cantrices, ſervos, & au-
coemtos. Mercatoribus venditi ſunt, iis (205) exce-
aroedi erant. Quum Kaher multos principes & mag-
ceret, & opes eorum diriperet: hi, qui manſerunt,
e gladii ſiti erant, docueruntque mulieres vetulas &
ris Arabicis narrare ſomnia ementita ſervis, cuſtodi-
heri, illis, qui capiti regis noctu & interdiu aſtant,
is cohortum & centurionibus (Hos ita alloquebantur)
, quæ ad vos pertinent, vidimus, ſed cavete a rege,

ne vos perdat. Eodem modo inſtituebant hariolatores
gos, ut hac de re interrogati eandem reſponſionem daren
igitur in opinione confirmarentur, Kaherum ad exitiu
paratum eſſe, nocte quadam, quum multum vini bibi
runt, & excœcarunt eum atque in fugam ſe dederunt.
runt hæc anno Arabum 322. Ille aliquot annis poſt
apparuit eleemoſynam petens, quum alius eum flagellaret
filius Moktaderi annos 6 & menſes 10. Hunc ex carcer
magnates regem conſtituerunt. Fertur, eius iuſſu Kah
erutos eſſe. Anno Arabum 323 fuit incendium magnu
in vico, qui vocatur Carcha. Multæ merces & ædes con
Iuſſit Razi, ex ærario ſolvi denarios 3000 mercatoribus
merces corruptæ erant, & denarios 10000 poſſeſſoribus
eas reſtituerent. Paulo poſt incendium iterum ortum eſ
C. 938. vico. Anno Græcorum 1249 quum Conſtantinus impera
norum ægrotaret, & ſentiret, ſe mori, advocavit Ron
nerum ſuum, eique ſua manu diadema impoſuit & im
Pag. 187. creavit. Eodem anno, id eſt, anno Arabum 326 mi
ad Razi regem Arabum, cum donis præſtantibus, v
& argenteis, quæ lapidibus pretioſis interſtincta erant,
epiſtola ſcripta Romane literis aureis, cuius interpretat
hæc eſt: Romanus, Conſtantinus, Stephanus & Conſta
peratores magni Romanorum, celſiſſimo, & nobiliſſin
chæ Moslemorum ſalutem. Quia amore tui quieti ſun
mus, quo animum noſtrum propenſum ad amorem f
tuæ confirmaremus, hæc tibi munera, ſperantes, b
acceptu rum; & quæ fuerunt multa alia pacem concilia

, acceptis donis legatum etiam cum donis & epiſtola
ıenti miſit: Abdallah Abul Abas Razi, caput fidei,
nceps, Romano, Conſtantino, Stephano & Conſtantino,
principibus ſalutem. Dona veſtra, quod petiiſtis,
ad confirmandam pacem, quæ nobis vobiscum eſt, ac-
os etiam donis & legato quodam honoramus. Reg-
Romanos Romano, Semaiunus Bulgarus, bello Conſtan-
o, incendit atque vaſtavit Thraciæ & Macedoniæ regio-
nopolin obſedit & cepit. Romanus blandis verbis do-
n impetravit, & cum Semaiunus Romani colloquium
ut pax magis confirmaretur; rex aptum in mari locum
ubi in cercuris ſe invicem excipientes concordiam
nfirmarunt. Poſtquam Romanis quies ab occidente
verſa ad Orientem facie, anno 1252 ad Caphartatam
rarunt, unde, direpta tota regione, abierunt. Eodem C. 941.
rat Arabum 329, aucta ſunt regis Arabum Razi mala
ullius quidem rei curam gerere poſſet. Permultum
borabat medicus Sinanus, Thabeti filius: ſed nihil Pag. 188.
Erat ei ſervus Turcus, eunuchus, quem omnibus rebus
ſed hic eodem anno in morbum incidit & mortuus eſt.
agna miſeria afflictus, ex 400 vini veteris & generoſi
rin fluvium proiectis effundi vinum iuſſit. Paullo poſt
eſt. *Poſt Razi regnavit Mottaki, filius Moctadiri*
et menſem unum. Anno Arabum 329, quo regnum
magna Bagdadi erat penuria. Tritici corus venditus
riis aureis & homines fructibus & gramine veſceban-
eſt peſtilentia tam magna, ut multa mortuorum cada-
vera

vera in uno ſepulcro ſine precibus ſepelienda eſſen
Tigris fluvius & multas aulas & palmas aliasque res c
C. 942. no Græcorum 1253 Romani iterum Ciliciam ingre
Chammuſch 15000 hominum, incenſis oppidis, in ca
duxerunt. Bagdadi tanta fames exſtitit, ut tritici co
317 denariis aureis venderetur & homines mortuorum
veſcerentur. Pons Bagdadi ruptus multos homine
ſuffocavit. Anno poſt Romani ad Mephractam, Re
bin progreſſi magnam hominum turbam, incenſis o
vam abduxerunt. Anno Arabum 331 Romanorum
Arabum regem Mottadium legato, expetiit ſibi ſuda
ſia Edeſſena (aſſervatum) quo Dominus noſter ſuam
ſerat & in quo imago eius expreſſa erat, Abgaro
tatus erat, olim miſſum. Promiſit etiam (rex Roma
daretur, multos ſe captivos Arabes liberaturum.
fidei antiſtites congregavit quaeſivitque ex iis, num
neris rem Chriſtianis tradere iuberet vetaretve.
illi: etiamſi æquum eſſet, ut nobis potius ob hoc f
Pag. 189. diceretur, tamen ob Moslemios, qui mali habentur,
di ſunt, tradere illud convenit. Hoc tempore vi
dux quidam exercitus, nomine Thuzun Bagdadi
rex Mottaki metueret, aſſumtis mulieribus & ſer
adſcendit, ubi aliquamdiu manſit. Miſit deinde a
reprehenditque, quod thronum ſuum reliquiſſet & iu
que ita, ut ei perſuaderet; quo facto ille ſurrexit &
ſcendit. Thuzun quam primum audiverat, adven
aqua (206) copiis contractis exiit. Obviam factus equ

terram osculatus est pedibus ante eum incedens, donec, rege cogente, equum rursus conscendit. Sed fraudem tegebat animo Thusun, cuius socii, signo dato, regi huiusque comitibus circumdati, antequam in palatium inveheretur, gladios strinxerunt, eum occisuri, nisi regno se abdicaret. Oppressus ille se abdicavit, testibus etiam adhibitis. Tum in palatium introductum incluserunt proque eo Abdollam, filium Moctaphii eductum regem constituerunt, nomine Mostacphii imposito. Hæc facta sunt anno Arabum 333. *Post Mottakium regnavit Mostacphius filius Moctaphii* annum unum & quatuor menses. Anno, quo regnare cœperat, exierunt varii populi, Alani, Sclavi & Lagzi, qui usque ad Adorbiganam progressi urbem expugnarunt Bardoam, in qua ad 20000 occiderunt. Regi quoque Mostacphio magnates eius insidiati sunt. Quum aliquando in solio sederet, ingressi sunt, uti mos erat, magnates eius, ut terram primum, deinde manum eius oscularentur. Surrexit ipse & quum omnes accessisse viderentur, unus eorum, qui ultimus terram osculatus erat, ad regem accessit; qui opinatus, ad manum quoque osculandam venire, porrexit manum, qua ille apprehensa regem ad se tractum in faciem ex solio prostravit. Circumstiterunt eum tum omnes, et ex palatio, pedibus euntem, eduxerunt; eductum in aula Moazoddaulæ, ducis exercitus, incluserunt; quo facto Pag. 190. filium Moctadiri, Phazelum, regem constituerunt & nominaverunt Motium. *Post Mostacphium regnavit Motius filius Moctadiri* 27 annos. Quem postquam magnates in throno collocaverant, ante eum adduxerunt Mostacphium, qui se consentire & regno se abdicasse declaravit; quo facto iterum in palatio inclusus est. Eodem anno, quo regnare cœperat Motius, anno 334 Arabum, ini-

micitia orta eſt, inter duos magnates, quorum unus Nazer erat, alter Moazzoddaula qui regem Motium conſtituerat. Occupavit Nazer latus Bagdadi orientale, Moazzodaula occidentale, qui deinde prævalens in latus orientale tranſiit. Nazer Mozalam fugit & quum incolæ, qui illud urbis latus inhabitabant, Moazoddaulæ gladium reformidarent, egreſſi Mozalam etiam fugerunt, viri feminæque. Multi in via præ ſiti & laſſitudine mortui ſunt, maxime feminæ itineribus non aſſuetæ. Conſpecta eſt nobilium feminarum una iuxta viam abiecta, ſplendidis veſtibus induta, quæ manu marſupium tenens eiulabat: Accipite inquiens, hos 400 denarios & aquæ pauculum mihi porrigite, ſed nemo eam adſpexit, ne in id quidem, ut marſupium gratis ex eius manu auferret. De ſe tantum quisque in fuga ſollicitas erat. Decem hominum millia in hac fuga perierunt; quod cum Moazoddaula comperiſſet, pace promiſſa fugientes, quibus aquam obviam ferri iuſſerat, reduxit. Tantam miſeriam, quanta huius diei erat, Babylonii per totam vitam ſuam non vidiſſe dicuntur. Eo tempore ferunt hominem quendam dæmoniacum Bagdadi fuiſſe, futura tempore delirii prædicentem, quem paucis diebus ante in vicis exclamaſſe: Docete, o Bagdadenſes, feminas veſtras nudis pedis ire (207) & aſſuefacite eas tolerandis malis. Inſtat enim magna calamitas; id quod
P. 191. etiam factum eſt. Eo anno magna fames Bagdadi exſtitit. Tritici corus 400 denariis aureis venditus eſt & 1000 litræ dactylorum (ponderis) Bagdadenſis, ſexaginta denariis. Pro buccellis & placentis emi poterant domus, vineæ & horti. Ex equorum & aſinorum ſtercore eruebant homines grana hordei, quæ comederent. Multæ feminæ deprehenſæ ſunt, infantes in furno ad edendum aſſantes

eamque

ɔ causam interfectæ sunt. Hac fame tam multi perierunt, ōn erant, qui sepelirent, a canibus devorarentur. Anno ı 1260 qui est Arabum 337, in Arabum regionem irru- ɔmani, quos quamvis Siphoddaula, Hamadæ & Halebi ortus esset, superati tamen Arabes sunt. Romani cepe- ɔaniciam, quæ Marasch est, & ad Tarsum usque progressi non cædentes & diripientes. Anno 339 Arabum coëgit ıla equitum peditumque 30000, cum quibus Romanorum essus magnam prædam abegit. Redeuntem assecuti sunt : quia angustos exitus obsederant, cmnem eius exercitum fecerunt, tum vinxerunt prædamque reportarunt. Si- ı cum paucis tantum evasit, amissis militibus, equis, hesauris & facultatibus. Hoc anno allatus est lapis ıi in pariete (208) oratorii Meccani (209) est, idem uem ut benedictionem accipiant, conveniunt ad precan- t tres & viginti annos, quam a Karmatis, meridiei tyran- s erat. Restituerunt eum pro 150000 denariorum, qui illis . Attulerunt eum in duas partes diffractum, quas an- ɔ) argenteis ad hodiernum usque decem uniunt. Eo magna erat annonæ vilitas. Viginti panis litræ (ponde- ıadensis una zuza venditæ sunt. Anno Græcorum 1258, C. 94 abum 345, Romani mari Tarsum venerunt, unde, in- ltis vicis occisisque 1800 militibus Arabibus, abierunt. t Siphoddaula coacto exercitu Romanorum fines ingressus P. 19 Carschenam processit, quam cum partim diripuisset, par- disset & incolas occidisset, ad Adanam Ciliciæ urbem per- qua aliquamdiu mansit, ut erigeret Tarsensis Emiræ, ne

 Roma-

Romanos metueret, animum. Inde Halebum profectus eſt. Romani eum ab alia parte ſecuti usque ad Mephractam venerunt huius regionis homines in captivitatem abducentes & vicos incendentes. Anno Arabum 346 magna locuſtarum vis irruit & ſemina perdidit. Secuta eſt peſtilentia, quæ homines ſuffocatione abſumſit, tam magna, ut fur quidam, cum divitis cuiusdam Bagdadenſis domum perfoderet, in ipſa apertura moreretur, & iudex quidam ad locum iudicii ad iudicandum proditurus, poſtquam nigram veſtem ſibi circumdediſſet, cum unum calceorum (pedi) indueret, prolapſus exſpiraret ante quam alterum calceum induere poſſet. Hiemis tempore magna pluvia decidit; imminutum (211) eſt mare magnum, cuius aquæ introrſum contractæ ſunt ad 300 ulnas, ut montes multæque inſulæ, quæ nunquam antea cognitæ erant, denudarentur. Anno poſt valde tremuit terra; qui motus multa loca evertit multosque homines ruinis ſuffocavit in montibus Dailamitarum & Caſchan. Egreſſi Romani usque ad Amidam, Reſenam & Mephractam venerunt, multa oppida aut arces ceperunt & 1500 occiderunt. Paucis poſt diebus Romani iterum exierunt verſus Halebum. Occurrit illis iuxta Dolucum Siphoddaula, ſed victores Romani non propinquos tantum & gentiles Siphoddaulæ vinxerunt, ſed multos peditum Arabum occiderunt, ut non niſi pauci ſervarentur. Ceperunt etiam Romani Samoſatam atque combuſſerunt. Anno Arabum 347 Nazeroddaula, Mozalæ Emira, cum animo elatus tributum mittere Bagdadum recuſaſſet ob eamque rem Moazoddaula, Emira, i. e. Bagdadenſis exercitus dux, copias eduxiſſet, fugit Niſibin et inde, perſequente Moazoddaula, Mi-
Pag. 193. phractam. Sed ne ibi quidem manere potuit, imo confugit Halebum

ratrem Siphoddaulam, qui non tantum magno eum amore
d usque eo illi se subiecit, ut fratris Nazeroddaulæ calceos
uis ipse extraheret. Anno 348 Arabum vinxerunt Ro-
eroddaulæ filium Muhammedem & aliquos ex servis eius,
Halebi (oriundis) cum Abul Hithamo, exercitus duce
servis ex urbe Caphartuta. Postea in regione Tarsi mul-
erunt & vinxerunt arcemque Haruniam, occisis in ea
missisque feminis & pueris, ceperunt atque vastarunt.
qui Græcorum est 1272, mortuo rege Constantino, reg- C. 961.
it filius eius Romanus, qui senatum virosque principes
oncravit, erga omnes autem magnanimus fuit. Eo an-
qui etiam Schumuschchig, dux exercitus, et Nicephorus,
s, missi ab eo in Arabum fines, progressi sunt usque ad
unde, occisis 100 militibus & incensis frugibus, cum
aptivis abierunt. Siphoddaula, Halebi Emira, cum
ssus, Carschenam quum pervenisset, permagnam prædam
xit. Redux, propter ea quod Romani omnes angustos
rceperant, cum 300 tantum ex servis suis evasit. Re-
nani partim occiderunt, partim vinctos cum præda re-
eduxerunt, multis insuper equis, armis & numis, qui
læ, filii Hamdani fuerant, potiti. Nobilium, qui cum
verant) simul occisi sunt Hamed, filius Namusi, Musa-
Cadi Abu Hozain. Hoc anno in agro Mozalæ magna
vis apparuit. Orta calamitate & fame, tritici corus
dei 800 zuzis venditus est. Multi in Syriam & Bagda-
gerunt, Christiani in urbes mari adiacentes. Hoc an- Pag. 194.
sancta ecclesia ad nomen celebris Mar Bahnami, mar-

 tyris,

tyris, condita eſt. Anno Arabum 349 Ægyptios,
precandum profecti erant, redeuntes, quum in va
a longo inde tempore nihil aquarum fluxerat, per
rens omnes noctu ſomno oppreſſos abripuit & cu
mare magnum eiecit, in quo omnes perierunt.
200000 tentoria (familiæ) Turcorum orientalium,
bum tranſeuntes, Moslemii (212) facti ſunt. An
magna Arabum caterva Antiochia Tarſum profecta
inſidias incidit, qui ex iis aliquos occiderunt, rel
turbam, vinctos abduxerunt. Indignati ſunt Ara
vus Siphoddaulæ, Naga, irruptione a latere Mip
norum regionem facta, magnam prædam cum 20
in his 50 catenis vinctos abduxit. Anno Græcorun
351, Nicephorus domeſticus cum 160000 equitum
fectus Anazarbam obſedit gravique bello vexavit,
erant, Arabes, de auxilio deſperantes, pacti, ut
rent, incolumes cum facultatibus exirent, fide
cepta, maxime quod viderent, hoſtes a montis lat
vi perrupturos, portas aperuerunt. Nicephorum
ſus vidiſſet, parum abfuiſſe, quin gladii ope ſi
riret (urbem), pœnituit promiſſi. Itaque edixit,
templum omnis populus congregaretur & quicunq
ſanguine poenas lueret. Inſequenti die pedites
intromiſſi, quemcunque invenerunt, viros, mul
trucidarunt. Tum comportari arma in urbe co
P. 195. ſunt 40000 loriearum præter gladios & arcuum ma
Palmarum arborum 40000 ſuccifa erant. Exire

olo erant, iuſſit &, quorſum vellent, abire, mortem
nibus, qui ad veſperam remanerent. Exeuntes adeo
erunt, ut multi eorum, viri, mulieres & liberi, ea
e perirent. Multi in via mortui ſunt. Qui autem
, quorſum tenderent, ignorabant. Nicephorus tem-
t, & duos urbis muros nec non aulas deſtruxit. Duo-
ti diebus, quibus in Cilicia commoratus erat, Nice-
arces cepit, partim vi, partim deditione. Quum ex
, quam domini eius fide accepta tradiderunt, mulie-
egrederentur & in has Armeni quidam irruerent, ma-
zelo correpti, gladios ſtrinxerunt. Nicephorus Ara-
gladios ſtrinxerant, iratus, 400 viros, & mulieres mul-
(213). Quia ieiunium quadrageſimale appropinquave-
horus cum ſuis Cæſaream abiit poſt feſtos dies reditu-
nſis Arabum dux, coactis 4000, adortus Romanos vi-
ipſe tantum ſed omnes etiam Arabes & frater quoque
icis, Bar - Rababi, occiſi ſunt. Romani, iterum Cili-
ſi, expugnarunt arcem Ziz &, præſidio non ei tantum,
etiam arcibus impoſito, profecti ſunt Halebum. Op-
phoddaula Romanis, ſed victus eſt. Ceciderunt etiam
dani filii & ipſe Siphoddaula cum paucis tantum cædem
begit Domeſticus aulam eius, quæ extra urbis murum
o eaque non tantum 390 argenti talenta, ſed etiam 2400
armorum infinitum numerum exegit. Aula incenſa ur- Pag. 196.
oppugnavit, in cuius muro cum aperturam feciſſet,
nsgreſſi cædi non prius finem fecerunt, quam defatigati
venerunt in ea 1200 Romanos vinctos, quos in liberta-
tem

tem restituerunt. Plus quam 10000 puerorum et puella
xerunt & prædæ tantum, quanto ferendo pares erant, a
Quod reliquum erat, combusserunt. Invenerunt lacu
varum plenos, quos aqua impleverunt ut oleum omne su
& deinde in terram effusum corrumperetur. Templa e
quibus destruendis Romani novem dies absumserunt.
essent, ut abirent, obstitit sororis filius regis Romani,
rum in bellum secutus, Non discedimus, inquiens, donec
ruerimus. Nicephorus, qui adversari non posset, E
arx ante te est; abi, ut capias. Hic regis sororis filiu
portæ appropinquaverat, quum, quia lapis ex apertura
porta contra illum proiectus apud eum deciderat, a
fugit. Tum aperta porta Dailamita quidam, nomina
gientem secutus, hastam inter humeros eius ita adegit,
ctus exiret & hoc modo interemit. Reversi eius socii
Nicephorum retulerunt, qui mortem filii sororis re
1200 Arabibus, qui vincti apud eum custodiebantur, ca
di iussit; quo facto in terram Romanorum rediit. In
bi omnino nihil corrupit, imo agrestes ita commonuit
te ab agricolatione. Nam nostra est hæc terra; brevi
dibimus. Hoc tempore iterum mille pedites Armeni
Edessenum irrumpentes, 1000 oves, 500 tauros & 10 vi
abduxerunt. Hisce temporibus quum Romani Arabib
Pag. 197. rent, & diripiendo omnia usque ad Armeniam maio
nissent, Armenorum illi, qui metu, ne ab Arabibus
quod Christiani essent, vexarentur, aufugerant, in fine
rum se contulerunt. Romani dederunt illis Sebastiam

docia, unde, cum numerus eorum valde auctus esset, miserunt, qui arcibus ab Arabibus captis præsidio essent. In omnibus expeditionibus hi quoque Armeni pedites cum Romanis exierunt prospere plerumque prœliantes. Nicephorum domesticum cum Romanorum copiis a Halebo reversum cum Simandoam pervenisset, nuncio de morte regis Romani allato, omnes viri principes cum Schumuschchigo unanimi consensu anno Græcorum 1275 pronunciaverunt regem, & servum eius Schumuschchigum domesticum. Hoc ad bellum cum Arabibus gerendum dimisso, ipse Constantinopolin ingressus in regno confirmatus est. Schumuschchig Mopsvestiam per 7 dies obsedit & quamvis plus quam sexaginta locis murum perfodisset, ingredi tamen non potuit. Itaque agrum eius, & agros Adanæ & Tarsi incendit. Mopsvestenis 5000 virorum Tarso auxilio venerunt, sed Romani obviam facti eos omnes occiderunt; quo facto relicta urbe discesserunt. In Cilicia magna fames orta est, quam ob rem permulti Arabes Damascum confugerunt. Etiam Halebi, Harane & Edessæ gravis fames fuit. Anno post Domesticus iterum Ciliciam ingressus Mopsvestiam oppugnavit per tres menses, sed expugnare non potuit; itaque cum morbi & pestilentia copias investarent, tributo imposito abiit. Anno Græcorum 1276, Arabum 354, cum rex Nicephorus Constantinopoli Cæsaream Cappadociæ sedem transtulisset, Tarsenses & Mopsvesteni, misso ad eum legato, deditionem pollicentes, regem ab eo expetierunt. Respondit ille: Nunc demum cum de regum vestrorum auxilio desperantes canum cadaveribus iam vescimini & pestilentia vos absumit, mihi vos subiicietis (tam diu nempe) donec vires recuperaveritis, ut rebellare possitis. Vo-

C. 964.

C. 965. Pag. 198.

bis a me nil nisi gladius exspectandus est. Literis eor
legati capite ita combustis, ut huius quoque barba comb
legatum eiecit. Tum fama est quotidie 300 mortuorum
Tarso elatos esse. Rex Nicephorus congregato exercitu
stiam obsedit et postquam cepit die Saturni, die 13 mensis
bi huius anni, magnam cædem in ea edidit. Cum 200000
mulierum & liberorum vincta in terram Romanorum mi
Tarsum oppugnandam profectus est. Cuius cives cum
incolumitatem ab eo peterent pollicentes se portas apertu
sertus eorum promisit, se vitam illis opesque servaturum.
sus urbem principes Arabes multum honoravit, mensæ
& iussos, quidquid opum possent, secum auferre, A
misit, facta etiam potestate, ut, quicunque non Antioc
in alias Arabum urbes ire mallet, quocunque vellet, ab
dit quoque custodes tres patricios, qui ab omni eos iniu
derent. Armenis quibusdam, qui nonnullis Arabibus ma
lerant, manus nasosque amputavit, postquam multum fla
erant. Legatos in omnes vias cum illis misit & omnem
ram, ut bona cum pace ad Arabes, socios suos, per
Templum Tarsense equorum stabulum fecit. Tarso patri
5000 equitum imposuit præsidium. Etiam Massisæ alium
reliquit. Restituta Tarsus multum florere cœpit. Tant
Pag. 199. ea annonæ abundantia, ut 14 panis litræ una zuza ven
Multi ex Arabibus, priscis eius civibus, reversi sunt,
aliqui baptizati & Christiani facti sunt, aliqui, quoru
liberi omnes baptizabantur, in fide sua perstiterunt. A
rex Nicephorus Amidam obsedit, & cum capere nequire

chiam multos dies oppugnavit, sed similiter capere non potuit; itaque incensis vicis hortisque vicinis abiit. Anno elapso Halebi Emira, Siphoddaula, stranguria obiit. Mortuus etiam est diarrhoeæ morbo Moazoddaula, Bagdadi Emira, in cuius locum filius eius Azoddaula successit. Eodem anno, qui Arabum est 356, Nazeroddaulam, Mozalæ Emiram, cum in lecto suo dormiret, oppressit filius eius Abu Thagleb eumque in arce Chovaschai inclusit, custodibus appositis, quorum alter Curdæus quidam, eius inimicus, alter eunuchus erat, quem aliquoties etiam pepulerat. Utrique præcepit, ut de nulla unquam re certiorem eum facerent. Quam ob causam quærenti ei de filiis, & maxime de filio natu maximo, qui eum incluserat, hoc solum responderunt: Rogo te, ut edas, rogo, ut bibas. Præter hoc nihil ex nobis quæras. Hunc dicunt, cum super ponte traduceretur, expergefactum, conspecto Tigride, exclamasse: me submersuri estis, et cum respondissent: non (submersuri) sed in arcem Chovaschai deducturi te sumus, dixisse, imo hoc ipso loco propositum mihi erat, ut filium meum includerem; sed hic me prior rem executus est. Promisit Abu Thagleb, se tributum, quod pater miserit, Bagdadum etiam missurum esse, & sic consensit Azoddaula, Bagdadi Emira, ut loco Siphoddaulæ, Emiræ Halebi & Hamadæ, filius eius Abul Maali (Emira) esset. Anno Græcorum 1279, Arabum 357 Chorasani C. 968.
nonnulli cum 3000 Arabum Antiochenorum in Cappadociam irruperunt, sed 40000 Romanorum, qui occurrerant, permultos P. 200.
Chorasanorum & Antiochenorum tum interfecerunt, tum vinctos abduxerunt. Arabes Antiocheni Patriarcham Chalcedonensium occiderunt & ecclesias Antiochiæ multas vastarunt. Romani Sarugum

gum profecti 300 Arabes & multas pecudes abduxerunt. Eo anno mortuus est Nazeroddaula in custodia (arcis) Chovaschai, unde in tumulum Thebaschtæ e regione Mozalæ situm translatus & sepultus est. Filii eius omnes ante lectum eius incesserunt nudis pedibus (214). Hoc anno cum compertum esset, Abul Alam Solimanum, filium Wahebi, filium Sophaini, iurisperitum christianum Bagdadensem 350000 zuzarum apud Marcsanum quendam deposita et domi suæ duodecim vini dolia habere, centum quadraginta millibus argenteorum (215) multarunt & tum demum dimiserunt. Hoc anno orto inter Chorasanos, qui Antiochiæ erant, & Arabes Antiochenos dissidio, Ro-
P. 1169. mani ex regione Antiochena 12 hominum millia viros & mulieres, pueros puellasque, abduxerunt. Anno post, i. e. 1280 Græcorum, Romani Caphartutam profecti 800 homines cum multa præda abegerunt. Cum Hamadam habitatoribus vacuam invenissent, igne tectis subiecto, abierunt. Eo anno Bagdadi tanta annonæ caritas erat, ut tritici corus 90 denariis aureis venderetur. In regione Mozalæ multæ locustæ visæ sunt. Paullo post Nicephorus, Romanorum rex, Antiochiam obsedit et inde Tripolin perrexit, ubi omnia ædificia extra murum sita combussit. Inde profectus arcem Gazæ bene munitam cepit & magnam nummorum vim ex ea egessit. Deinde inter Hamadam & Halebum consedit, ubi duos menses commoratus est. Captivanti & diripienti nemo erat, qui occurreret. Puerorum puellarumque, qui apud
P. 201. eum vincti erant, 100000 numerata sunt; inter quos non erat vir senex aut senex femina, nam hos partim occidit, partim liberos dimisit. Nisi mortalitas Romanos invasisset, etiam Halebum & Antiochiam cepisset. Hierosolymam quoque faciem conver-

quorſum tamen, quia milites eius cæde patrata defati-
ræda magna onuſti erant, abire non potuit. Anno Græ-
ɔo, qui eſt Arabum 359, Romani cum chriſtianis arcis
ɔe Antiochiam ſitæ conſpirarunt convenitque inter eos,
ochiam ingrederentur ſeque metu Romanorum aufugiſſe
nt atque, donec exercitus Romanorum veniret, ibi re-
, deinde ad urbem aperiendam manus intrinſecus præ-
Quod cum hi feciſſent, duorum menſium intervallo frater
ephori cum 40000 Romanorum murum Antiochiæ cinxit
bitatores arcis Lucæ a parte montis adiutores fuerunt,
ni Antiochiam introirent & caperent. Magna ibi cæ-
ſepararunt viros feminasque ſenes cum parvis ſtatura
quocumque vellent, diſcedere iuſſerunt. Virorum vero
nque iuvenum & puerorum plus quam 10000 in terras
ım miſerunt. Halebum etiam 10000 equitum quum mi-
alebenſes promiſerunt, ſe quotannis Romanis certum
tributum ſoluturos eſſe, in cuius rei fidem 800 obſides
Eo tempore multum bello inclaruit imperator Nice-
ui omnes Ciliciæ urbes, Antiochiam & Syriam in pote-
m redegit, quam ob rem omnes Arabum gentes metu
ınt. Itaque animo elatus imperatricem Theophaniam,
is Romani uxorem, invitam tamen, ſibi coniunxit; ne-
e contentus duos huius filios, Baſilium & Conſtantinum
oluit, ut eorum progenie exſtirpata, ex ſe tantum re-
deduceretur. Theophania autem, cognito eius conſilio,
is admodum ſollicita domeſticum Schumuſchigum, quo- P. 202.
ɔiraverat, muliebribus indutum veſtibus cum quibusdam

 aliis

aliis iniuriam passis in palatii ædem noctu nativitatis serv
troduxit & Nicephorum certiorem fecit, se stirpis suæ
quasdam ad se in ecclesiam vocasse, ut earum, secum p
tium, colloquio uteretur. Hac ratione quam primum
rem somno gravatum sentiebat, Schumuschigus & qu
erant, inducti in lecto eum occiderunt eorumque, qui p
tas custodiebant, plus quam 70 interfecerunt. Hanc ca
phori causam in libris accurate scriptis invenimus; e
quam beatus Mar Michael tanquam ab Ignatio Meliten
ptam refert, occisum esse ideo, quod in coniugio par
fuisset, minime veri similis est, quia, eo occiso, n
Schumuschigo, qui post Nicephorum regnavit, neque
quoquam rem habuit. Anno 360 Arabum propterea,
venti erant duo Arabes noctu in templo iuxta cœnobium
lis Nestorianorum Mozalanorum sito occisi, Christianos
Abu Thagleb filius Nazeroddaulæ 120000 zuzarum multa
no 362 Arabum Domesticus cum Romanorum exercit
profectus magnam stragem ibi edidit & per 22 dies nihil
quam ut captivaret, diriperet & regionem vastaret. F
Amidam tenderet, huius urbis dux militum impetravit
præfecto, Abu Thaglebo, ut magnas copias cum fratre
ret. Romanos adorti victores Arabes fuerunt, & D
captum vinctumque, Romanis fugientibus, Mozalam
Abu Thaglebus, quo amorem cum Romanis confirmare
nissime habuit Domesticum, qui tamen cancri morbo
Hoc anno populus Bagdadensis, qui multos Nisibenos i
tatem incidisse, multos occisos esse, audivisset, ad iran

tus magnum adversus Chalipham Motium, ludibrio habitum, tumultum excitavit, quod pro Arabibus certare nollet & in eius aulam amicosque tela coniecit. Adierunt etiam nobilium quidam Emiram Azoddaulam, Cufæ versantem, sollicitaruntque, ut contra Romanos milites mitteret. Anno Arabum 363 regi, i. e. Chaliphæ Arabum Motio paralysis tantam linguæ gravedinem attulit, ut eius motus cessaret. Hanc ob causam magnatum Bagdadensium unus, nomine Sabuchthegan regno eum se abdicare illudque filio Taio tradere coegit. Eo anno mortuus est medicus Thabet, filius Sinani, filii Thabeti, Haranensis, ethnicus, qui illustre opus historicum ab anno Arabum 290 usque ad vitæ suæ finem temporum historiam complexum composuit. Nisi hic fuisset, multæ res a regibus Arabum gestæ oblivioni traditæ essent, sed hic eas servavit, quas posteriorum temporum scriptores ordine narrarunt. *Post Motium filius eius Taius* annos 17 & 9 menses, qui, postquam regnare cœpit, Sabuchtheganum, quo adiutore rex factus est, magnis honoribus ornavit & Nazeroddaulam cognominavit. In populo dissidium ortum est, quod Arabes Sonnitæ & Turci a partibus Sabuchthegani, Arabes Schiitæ & Dailamitæ a partibus Azoddaulæ stabant, quam ob rem multi utrimque occisi multæque aulæ vastatæ sunt. Anno Arabum 364, Græcorum 1286, Romanorum imperator Ivan, idem ille Schumuschchigus, Syriam ingressus, Hamadam & Balbecum cepit, & cum Damascum profecturus esset, Bar-Zauath, nobilis Arabs Syrus, scripta ad Damasci præfectum, Pathganum, epistola, consilium ei dedit, ne, cum imbecillior esset, Romanorum regi obsisteret. Obtemperans ille huic consilio imperatori Schumuschchigo obedientiam & 300000 zuzarum tributum

pro-

P. 203.

C. 1175.

Pag. 204. promisit, quo imperator Schunuschichigus contentus f
Damasco appropinquanti Phathganus obviam factus eque
& terram aliquoties osculatus est. Lætus hac re impera
conscendere eum iussit multumque honoravit. Iussus
coram eo decurreret & militiæ specimen ederet, cum
imperatoris laude motus iterum equo descendit terram
tus est. Imperatoris iussu equum conscendit (216)
unius tantum anni tributum exigeret, denuo descendit t
laturus. Imperatori equum, quo vectus decurrerat,
hastam postulanti non hæc tantum, sed vestimenta quoqu
& decem equos cum multis hastis obtulit; sed imper
tantum equum et istam tantum hastam accepit, reliqu
benevolentia eius contentus; imo amicivit Phathganu
dis vestibus & præter ea operibus auro fabrefactis, vest
to textis & mulis donavit. Inde Sidonem profectus es
ves obviam egressi se subiecerunt dona offerentes,
iis relictis Beryton duxit, quam vi aperuit & diripuit.
balam venit, &, quia eius incolæ resistebant, vi etiar
vit. Direpta ea Tarson profectus est, ubi imperatricis
niæ frater venenum ei potandum præbuit, quapropter
morbum incidit & in urbem regiam reversus mortuu
quam quatuor annos regnaverat. Hic in agendo strenu
validus, animo fortis, bello felix erat. Statim a regr
ga omnes magnanimum se præbuit captivosque dimisit.
tinopoli magnam ecclesiam ædificavit, multas urbes mu
giones subegit. Mortuum principes & plebes mirum
luxerunt. Post eum imperatoris Romani filii, Basili

ſtantinus, per 85 annos imperium obtinuerunt vero amore ſe in-
vicem complexi. Baſilius quia bellicoſior erat, Conſtantino fratre
in urbe regia relicto, continuo cum Arabibus bella geſſit. Anno
367 Arabum Tigris fluvius præter conſuetudinem viginti ulnarum
incremento ita exundavit, ut, aquis etiam ex puteis et ciſternis Pag. 205.
Bagdadi effluentibus, homines interdiu & noctu in naviculis ve-
herentur & multæ aulæ deiicerentur. Domeſticum ſibi con-
ſtituerunt ambo fratres, poſtquam imperium adepti erant,
virum quendam, nomine Warduſum, ſed is ſtatim contra eos
rebellavit, quia regnum in illis regionibus, quas Arabibus Ro-
mani eripuerant, concupiſcebat. Hic petiit ab Azododdaula,
Bagdadi Emira, miſſo ad eum fratre, auxilium, promiſitque ſe,
ſi operam daret, ut in orientali Romanorum imperio confirmare-
tur, per totam vitam in Arabum poteſtate futurum. Miſerunt
etiam imperatores Baſilius & Conſtantinus legatos, qui Emiram
monerent, ne rebellis precibus aures præberet. Azododdaula,
quæ eius erat ſapientia, quamvis iudicaret, imperatori, non re-
belli, ſubveniendum eſſe, rebellis tamen fratri externe amorem
oſtendit & pollicitus eſt, ſe omnibus modis eum adiuturum eſſe.
Secure igitur rebellis, cum Romanorum imperatores copias con-
tra eum miſiſſent, cum paucis hominibus in Arabum fines venit
& copias ab Azododdaula rogavit. Ille, poſtquam fiducia eum
impleverat, miſſis quibusdam Arabum nobilibus, rebellem clam
cepit & cum fratre & omnibus ſuis Bagdadum adductis ſatis diu
incluſit. Anno Arabum 372 mortuus eſt Azododdaula, Emira
Bagdadenſis. Eius tempore vixit Ali, filius Abaſi, medicus, qui
huius nomine librum *regii* ſcripſit. Emiræ enim, qui cum Cha-

lipha Bagdadi gubernabant, reges appellabantur. Hoc
in Chorasana fuit Abusahel Messianus (217) medicus
qui librum centum capitum illustrem scripsit aliosque lib
Praeceptor erat venerandi doctoris (218). Vita defunct
Messianus 40 annus natus successoremque habuit fratrem su
moddaulam. Anno Arabum 373 fames Bagdadi orta est. T
Pag.206. 4080 zuzis, hordei 2040 venditus est. Multi fame perieru
Arabum 376 sedente Chalipha Taio in quodam eorum conv
solio suo, introiit præfectus Zamzamoddaula ad eum salutan
ram osculatus ad dextram throni se contulit, quod omnes pr
troëuntes similiter fecerunt. Deinde intraverunt poëtæ & c
suis Zamzâmoddaulam magis quam omnes alios principes la
qui ea re offensi sunt. Quam ob causam eorum unus, nom
phoddaula, conspiratione cum reliquis facta, Zamzamodda
captum in oppidum quoddam Persiæ misit includendum,
eius oculos excœcaverat. In eius locum successit Schar
Hisce temporibus nomen tantum & appellatio penes
bum i. e. Chaliphas; imperium omne, administratio
& ærarii penes principes Persarum erat, qui omnia gu
Anno 378 Scharphoddaula, congregatis philosophis
Arabum ditione erant, turrem ad observandos stellar
exstruxit et observationum instrumenta cum circulis æne
Mamunus etiam suo tempore fecerat, paravit. Ope
Abasahelem, Chajam, filium Rostami, montanum.
mensibus Iulii & Augusti flantibus a meridie ferventi
multi repente in via Bagdadi mortui ceciderunt, inpr
super Babyloniæ fluviis. Anno 379 in mortui Scharph

cum dux exercitus Abu Nazar successit. Anno 380 Arabum Chalipha Ægypti, Aziz, subacta etiam Syria, Christianum quendam Ægyptium, Isam, Nestorianum, quod vir erat dexterrimus & iuris scientiæ peritissimus, summum regni administrum sibi constituit. Syriæ etiam præsidem dedit Iudæum, Manassen, Kazoræ filium. Hi duo, dimissis Arabibus iudicibus, in eorum locum Christianos & Pag. 207.
Iudæos substituerunt. Tum iudex Arabs feminam pauperem, sed ingenio solertem, multis numis corrupit præcepitque, ut schedam parvam manu tenens eo loco, quo Chalipha transiturus esset, consisteret &, dum se oppressam esse clamaret, schedam porrigeret, scheda autem tradita, ne quæsita inveniretur, eo loco excederet. Scripserat autem in illa scheda hæc: Per Deum, qui Christianos per Isam, Nestorianum, & Iudæos per Kazoræ filium Manassen, fortunavit, per te autem Arabes oppressit, te adiuro, ut iniuriam meam ulciscaris. Quæ cum ita fecisset, Aziz, lectis & intellectis hisce verbis, adduci feminam iussit, sed non invenerunt. Iratus (Aziz) Isam & Manassen in custodiam coniecit, Isam tamen, qui magis quam omnes aulici amabatur, deprecante regis Azizi filia & patri pro eo 300000 denariorum aureorum pendente, in dignitatem restituit pristinam. Eo tempore postquam Tagritenses præfectorum tributis valde pressi erant, tyranni ex eorum urbe egressi & per regiones sparsi ubique locorum ecclesias & monasteria condiderunt & templa ornaverunt. Horum e numero erant etiam nobiles illi tres fratres, qui filii Abu Imran cognominati sunt. Hi sede in urbe Melitene fixa ecclesias & cœnobia feminis & præterea etiam monachis monasteria ædificarunt. Quovis veneris die pauperibus a tempore matutino usque ad meridiem

eleemoſynas diviſerunt. Imperator Romanorum fortuna
invidens coëgit eos, ut per unum annum regios numos (ܙܘܙ
procuderent & tamen ne ſic quidem opes eorum immin
Ipſe imperator Baſilius, cum quando indigeret, ad porta
venit, mutuum petens. Illi, quam primum conſpexeru
adorarunt tantum, ſed centum etiam auri talenta præbuer
tamen hic, quia iuſtus erat, reddidit. Alio tempore, Turc
Pag. 208. Melitenenſem deprædantibus, ſenex quoque Abuſalem, fr
maximus, qui tum forte aderat, ex cœnobio veniens, in
tatem abductus eſt. Dixerunt ei Turci: redime te, qu
es. Reſpondit ille: ſi captivos omnes venditis, ego emtu
Riſerunt Turci & dixerunt ei: quantum dabis? Pro ſinguli
corporibus, quinos denarios. Hoc pretio, inquiunt Tu
dimus; itaque, fide accepta, aurum ſibi afferri curavit,
captivos, quorum 15000 erant, liberavit. Pauca hæc ſc
ut intelligeretur, quam fortunati hi noſtrates tempore no
rint & in quam miſeriam familiæ incidere tandem poſſin
anno Emira Abu Nazar captus eſt, in cuius locum du
tus Emira Bahaoddaula ſucceſſit. Hic ad tantam dignita
ctus, opibus Chaliphæ Taii inhians, poſtquam cum D
conſpiraverat, die quodam Taium de ſolio ſuo deiec
que ſtragula, qua ſedebat, involutum in cuſtodiam ded
ſtea, cum coëgiſſent, ut chirographo teſtaretur, ſe abdi
regno, Abul Abaſum Achmedum, filium Iſaaci, filii M
regem conſtituerunt anno 381 & Kaderem cognominarun
Taium Kader annos 41 & menſes tres. Anno Arabum 38
C. 993. corum 1304. Romani Chelatæ quoque, Manazagerdæ &

e cœperunt, et cum Armeni exercitus dux, Abu-Ali , ſe tributum ſoluturum, Baſilius imperator hac pro- ntentus in eius poteſtate Armenos reliquit, decem an- ucias pactus. Hoc tempore Armenorum magnus nu- i Sinacarnomitæ, hoc eſt, ex Sancheribi familia oriun- ninabantur, Baſilio Romanorum imperatori arces ſuas & pro iis Sebaſtiam Cappadociæ, ubi patricii Armeni eperunt, unde per totam Cappadociam, Ciliciam & diffuderunt. Aradmelechum & Scharazarum, poſtquam m occiderant, aufugiſſe dicunt in montes Carduaeos, nis miſtos eſſe, & ob hanc cauſam Armenis cognomen- eribiturum adhæſiſſe. Eodem tempore cum Saoddaulla, Pag.209. ra, valde ægrotaret, præcepit moriturus, ut ſibi filius l ſuccederet et Lulu, dux exercitus, regnum ſub eo ad- . Eo mortuo inceſſit Azizum, Ægypti Chalipham cu- di Halebum & potiundi eius gazis; quo conſilio ſervum uthaganum cum 30000 equitum Halebum miſit. Lulu, bi auxilii a Bagdadenſibus exſpectandum eſſe videret, ad onfugiens ab imperatore Baſilio, miſſo ad eum legato, auxilium petiit. Miſit ille peditum equitumque 50000 Romanorum exercitus ſuper ripa fluvii Orontis, qui ta Antiochiam conſediſſet, Ægyptii ſine mora fluvium , Romanos adorti ſunt & ſuperaverunt. Reverſi Hale- narunt. Lulu calliditate uſus multo auro Manguthaga- pit, ut, urbe relicta, Damaſcum abiret & Azizo ſcri- piæ tuæ, quibus præſum, fame conſumuntur & hanc ob naſcum duxi, eo tamen conſilio, ut, ſi vires repara-

verimus, illic revertamur. Iratus ei Azizus, maxime quod clam edoctus erat, illum non hanc ob causam Damascum venisse, imo ut, quia iuvenis esset, nullis dum cicatricibus deformis, voluptati se daret, alium misit exercitus ducem Rodabariam eumque Halebum reducere copias iussit. Annonam exercitui Alexandriæ ad mare sitæ coëmit & Apameæ 200000 medimnorum (220) tritici & hordei coacervavit, quam in urbem etiam a Halebo 25 parasangarum spatio remotam fœnum equis petentes commeabant. Per 13 menses Halebum obsidentes balinea, cauponas & tabernas ædificarunt. In urbe magna fames fuit, quam tamen incolæ, quia Lulu singulos medimnos singulis denariis vendebat, ternis a se
P. 210. emtos, non valde sentiebant. Denuo vir astutus imperatori Basilio nunciavit, brevi hostes, nisi cum magno exercitu subveniret, Halebum expugnaturos, eoque facto & ipsum Antiochiam amissurum. Motus hoc nuntio Basilius copiis contractis cum 30000 Romanorum 16 diebus 300 parasangarum intervallum emensus est & sub adventum in Ægyptiorum equos, quia ver erat, in pascuo dispositos incidit. Tum Lulu Rodabariæ hæc nuncianda curavit: Arabismus, cuius nos ambo participes sumus, suadet mihi, ut tibi tuisque copiis parcam. Adverte animum teque & Arabes tuos cædi eripe. Imperator Basilius ipse magna vi vos adorturus est. Cum exploratores idem nunciassent, tanto totus Ægyptiorum exercitus metu perculsus est, ut, relicta omni supellectile, uno quisque equo fugeret. Romani advenientes, quidquid inveniebant, diripuerunt. Basilius ab AbuPhazelo & Lulu, qui obviam iverant, salutatus & donatus abiit & arcem Sirin cepit. Postea Hamadam expugnavit, ex qua plus quam 10 hominum millia in captivitatem abduxit. Inde copias Tripolin duxit, quam,

obſidione cinctam, capere tamen non potuit. Infecta
gionem ſuam revertit. Azizus, Ægypti Chalipha, cum
iſſet, ægre ferens, magnum exercitum coëgit, ut ad
expugnandum ipſe proficiſceretur. Quia autem coli
orare inceperat, toto anno ex Ægypto vix Bolbiſium,
aſangis diſtantem, ubi etiam mortuus eſt, pervenire
oſt eum in Ægypto et Occidente Hakimus, Chaliphæ
are cœpit anno Arabum 386, quo etiam Iſa, Neſtorianus,
interfectus eſt, cuius loco ſummus regni præſes factus eſt P. 211.
idam, Abu Ala Pahed, filius Ebrahimi, Ægyptius. Hic
Barguani, eunuchi albi, ducis exercitus, a quo ad ho-
notus eſt. Eo tempore chriſtiani, quamvis fidem ſuam
tarent, Veziri in regno Ægyptiorum Arabico conſtituti
d ſecus eſt noſtris diebus. Nunc enim, niſi Muham-
ant, Veziratus illis non committitur. Anno Arabum
orum 1308, Ducas, Romanorum Domeſticus, Apameam
tanta fame vexavit, ut canis duobus denariis aureis ven-
Bar Zamzamum, Arabum Ægyptiorum ducem, cum in
rumpere vellet, Romani repulerunt & perſecuti ex A-
eciderunt ad duo millia, reliquis aufugientibus. Hac
ga & cæde, quam Romani fecerant, ut Domeſticus ani-
ctaret, cum duobus filiis & decem equitibus in ver-
uli cum aſcendiſſet, Curdæus quidam, Bar-Cepha,
ico vectus, lorica indutus, haſtam manu gerens, ad
curſum direxit, & Ducaſum, qui opinaretur, ad inco-
ſibi ſuisque impetrandam veniſſe, nihil tale ſuſpicantem
cuſſit et lorica perrupta inter coſtas transfixit. Inten-
tis

tis omnibus in eum, quem equo lapſum viderant, Cu
ſuos aufugit, qui mirum in modum gaviſi, Domeſticum
eſſe, reverterunt & Ducaſi filium primum vinxerunt, c
denariorum millibus vendiderunt. Ex Romanis 10000 oc
quorum capita in Ægyptum deportata ſunt. Arabes in ag
tiochenum profecti homines tum ceciderunt tum abduxe
cos incenderunt. Inde Damaſcum reverſi ſunt eamque
poteſtatem redegerunt, hucusque Bagdadenſium imperio ſ
P. 212. Hoc anno rebellavit Tyri Arabs quidam, Alaca, quem,
ad Romanos confugiſſet, prævalentes tamen Ægyptii ca
Ægyptum deduxerunt, & vivum excoriarunt. Cutem eiu
ne differtam ſuſpenderunt. Hoc tempore chriſtiani duo
urbe Dacuca iudicum officio fungebantur, urbem agros
tractabant; quam ob rem, cum dux Perſarum, Gabri
Muhammedi ad prædandum in agros Romanorum exiret,
facti Arabes ei dixerunt: quid opus eſt, ut in longinqu
abeas. En! apud nos duo chriſtiani ſunt, qui peius no
quam Romani habuerunt, cum nos ceperunt. Oſtende ig
tuam, ſi quid potes. Ille cum ira in urbem ingreſſus d
chriſtianos occidit urbemque ſibi, conſentiente tamen
ſubiecit, ipſe Dababoddaula, hoc eſt, imperii lancea c
natus eſt. Anno Arabum 389 magnum hieme frigus fu
Bagdadi aliquot pulmarum millia corrupit; & quæ non omn
ruptæ ſunt, poſt multos demum annos robur recuper
Hoc anno Hakim, Ægypti Chalipha, Barguanum eunuch
dit, qui cura nimis magna, qua Hakimo proſpiciebat, n
miſit, ut ille equitaret, niſi tempore ſtato, aut hominibus

, niſi ordine. Quod cum moleſtum eſſet, eum occidit. tem cædem eius ægre ferentes magno cum tumultu ad am accurrerunt, qua re ille peterritus cum in tabulaus adſcendiſſet e porta quadam populum ſalutavit & ita Barguani fraus quædam cognita eſt & hæc cædis eius t. Rogo vos, ut mei adiutores, non oppreſſores ſitis, iuvenis ſum. Blandis precibus addidit lacrymas ideo ab eo abſtinuerunt. Produxit etiam, quo magis ani ſedaret, Phahedum, ſcribam chriſtianum regiis veſti- P. 213.
m eique præcepit, ne hac re commoveretur, ſed uti poſtea regnum adminiſtraret. Poſt tres annos Arabes n periti, Abu Taher & Bar Adas Phahedo apud Hakiectarunt, & ab eo reprehenſi, per alios, quos ſollicichriſtianos calumniati ſunt; quos quia ulterius non ſu1) Phahedum occidi iuſſit. Quia tamen magnæ fidei Hakimo valde dilectus fuerat, Hakimus, qui Arabum ate coactus eum occiderat, adductos eius filios veſtibus que edixit, ne quis eos læderet aut domicilia eorum in-Ab eo tempore Bar Adas Ægyptum, Abu Taher Syriam, . Ambo multa mala non chriſtianis tantum ſed Ara1 inflixerunt, maxime tributis magnis & gravibus eo poſitis, ut magnam pecuniæ ſummam, quam promiſerent. Erat Chaliphæ ſorori ſcriba Ægyptius in Syria, bu Tahero delatum apud eam accuſavit. Aſt illa, quia ltum faveret, fletu precibusque obtinuit, ut Abu Tahe iuberet, cuius caput in Ægyptum deportatum eſt, ca- per plateas traxerunt. Eodem tempore Chaliphæ iuſſu

etiam Bar Adas occisus est, quorum amborum maledicta sit
ria. Inde quies Arabibus & Christianis contigit. Eoru
imperii præses factus est vir christianus, Manzur, Abdu
Quem, quia principes odio habebant, calumniati sunt
causa persecutio christianorum cœpta est. Multi legum cons
flagris ad mortem usque cæsi canibus obiecti sunt; ipse
tamdiu cæsus, donec, cum mortuus crederetur, canibus p
fuit. Quia tamen paullulum se commovebat, in domum
tatus convaluit et a Chalipha in dignitatem suam restitu
cognomine Caphi, i. e. sufficientis. Hakimum fama fe
Pag. 214. bus tam trucem & formidabilem fuisse, ut nemini quidqu
a maleficis hominibus timendum esset & nemo adeo noctu ta
suam occluderet. Obequitabat enim Hakimus noctu asin
ptiaco vectus per plateas & nemo ausus est surgere aut eum
Tota nocte lumina incensa erant & eius temporibus nox in
erat diei similis. Anno 392 Arabum orto tumultu christi
Bagdadensium domos Arabes diripuerunt, manibus etiam a
sias vastandas extensis, & cum ecclesiam Iacobitarum eam
latere Katiæ Komahæ (222) sita erat, incendissent, collapsa
Arabum, viros, feminas liberosque suffocavit, & incenso
bussit, qui deinde intuentibus terrori fuerunt. Anno po
locustæ Mozalæ & Bagdadi visæ sunt, quæ præcipue Schirazu
starunt, ubi nihil graminis, nihil foliorum in arboribus
runt, usque eo, ut lintea, quæ fullones lavabant, c
rent, & eam ab causam ex quovis linteo fullo arrosur
num possessori redderet. Orta fame tritici corus Bagdadi
nariis aureis venditus est. In cœlo columnæ igneæ appar

dium cœlum extensæ. Anno 396 Arabum stella visa est,
ne & splendore Veneri similis in signo ovis (223) cuius
volutabantur. Splendiscens uti luna postquam tribus men-
icua fuerat, evanuit. Anno Arabum 398 nix Bagdadi
per septimanam super terra iacuit, duas ulnas & dimi-
idque in tota terra Sinear, Bozræ nempe & Abadani,
i & Ganabæ; quæ res ab æterno non audita est. Eodem
ia annonæ abundantia exstitit. Tritici corus duodecim
enditus est. Urbs Dinavara vehementi terræ motu con-
Multæ domus corruerunt, e cuius ruinis 16000 ho-
ita sunt, præter eos, quos terra rupta hausit. Tagriti P. 215.
r isque pestilens flavit & Dacucæ multas domos evertit.
etiam permultas palmas & oleas. In mari Persico na-
e mersæ sunt. Septimo mensis Schabani huius anni
t Abu Ali, filius Zaræ, christianus philosophus, Bag-
o anno gens quædam Turcorum mediterraneorum in
Krit cognominata, in Messiam credidit &, postquam
baptizata est propter miraculum in rege eorum factum.
re iussu Hakimi Chaliphæ Bagdadensis Hierosolymæ tem-
rrectionis funditus destructum, omnis illius supellex
. Ecclesiarum etiam aliquot millia, quæ in ditione
, vastavit & præcones proclamare iussit, christianorum
fidem Arabum susciperet, honoratum iri, quicunque
eret, fore ludibrio; præcipere enim Chalipham, ut
crucem, Iudæi simulacrum capitis vitulini, quod in de-
assent, e collo suspenderent, ut annulos dextræ manus
gestarent, equis non veherentur & mulis etiam asinis-

que ſine ephippiis vulgaribus & ſtapiis ligneis inſiderent;
cunque hanc ignominiam averſaretur, cum rebus ſuis i
Romanorum diſcederet. Edicto divulgato multi abierun
fidem chriſtianam abnegarunt, & qui remanentes non abn
cruces aureas & argenteas e collis ſuſpenderunt ſibique eph
pretioſis ſtragulis coloratis fecerunt. Quod cum Hakimus a
ira commotus edixit, ut chriſtianorum quicunque non crucem
quatuor litrarum ponderis Bagdadenſis e collo ſuſpenderet, o
tur & ſimiliter quicunque Iudæorum non ſimulacrum manu
(224) conflatum quatuor litrarum ſuſpenderet, moreretur;
etiam ingreſſuri, quo ab Arabibus diſtinguerentur, tintinnab
collo geſtarent. Huius perſecutionis auctor chriſtianorum
inimicus erat, qui Chaliphæ Hakimo narraverat, chriſtiani
P. 216. ſcha Hieroſolymæ celebrandum congregatis, eccleſiæ a
aſtutiæ plenos, filum ferreum, e quo candelabrum ſuper
ſuſpenſum eſſet, oleo balſami inungere & poſtquam Arab
fectus ſepulcri portas obſignaviſſet, deſuper e tecto in fu
ignem incendere, quem deinde ad ellychnium defluere
incendere, tum flentes exclamare: Κυριε ελεησον, quaſi ſpl
e cœlo ſuper ſepulcrum delapſum videntes, & hoc pacto i
confirmari. Pœnituit tamen Hakimum paullo ante quan
ceretur, factorum permiſitque, ut, qui abnegaſſent,
ſuam reverterentur. Eo etiam permittente chriſtiani
melius, quam antea fuerant, ædificaverunt, & qui in t
manorum aufugerant, in domos ſuas redierunt. Anno
400 mortuus eſt Abu Nazar Baſchir, filius Haruni, filius
ſcriba chriſtianus, Bagdadi die 26 menſis Schaual. Anno

aſchus, filius Makelledi, Mozalæ præfectus, Hakimum
vit Ægypti Chalipham. Multæ locuſtæ viſæ ſunt in
alano, quem Maadeni etiam ab omnibus partibus (225)
antur. Magna mortalitas orta eſt & fames in regione
a homines valde vexavit. Panis litra uno denario ven-
Canibus & felibus homines veſcebantur iisque conſum-
is & infantibus. Poſtea, quemcunque pinguem & cor-
viderunt, eum occiderunt & devorarunt. Anno Ara-
mortua eſt uxor Abu Nazari, filii Iſraelis, chriſtiani,
cuius lectum cum interdiu cum crucibus & luminibus,
bus diaconis & monachis præcantibus, præeuntibus cum
feminis plorantibus, efferrent, indignatus Arabs qui-
dem in lectum coniecit. Arabem occiderunt ſervi Emiræ Pag. 217.
i, qui cuſtodiæ cauſa lecto circumdati erant; quo facto
multus Bagdadi excitatus eſt, ut multi ex Arabibus &
cæderentur & Abu Nazaro, mortuæ marito, in domum
i, præfecti ſui, fugiendum eſſet. Prius tamen tumultus
us eſt, quam Abu Nazar traditus, in Chaliphæ aulam
ibique, quamquam non diu, incluſus eſſet. Eius libe-
ni Chriſtianis gaudii cauſa fuit. Anno poſt Bagdadi tam
cuſtæ pronatæ ſunt, ut terram tegerent, aërem obſcura-
bores & ſementes corrumperent. Agricolæ tympanis
bus eas a ſementi abegerunt. Anno 405 Arabum
kim, Ægypti Chalipha, ut nulla unquam femina extra
onſpiceretur & nulla deſuper ex porta, feneſtra aut tecto
Vetuit ſutores etiam muliebres calceos conſuere. Tu-
hanc legem propterea, quod de Ægyptiarum libidine

 fama

fama ad eum pervenerat. Itaque subornavit ab initio mulieres vetulas exploratrices, quæ domos perreptando cum mulierum secreta didicissent, edocebant eum, quibus artibus domo egrederentur quibusque modis adulteræ adulteros convenirent. Tum misit in domum, cuiuscunque illa esset, nobilis aut ignobilis, eunuchum cum milite, qui dicerent: Produc nobis eam, cuius nomen indicamus, nulla uxorum sororum aut filiarum ratione habita. Egressam abduxerunt et quando earum aliquot contractæ erant, quinque imo decem in magno fluvio Nilo submersit; quam ob rem magis eum quam Pharaonem viri mulieresque timuerunt. Passi sunt homines hanc miseriam aliquot annis & tum, qui regionibus urbis præfecti erant, Hakimo scripserunt, multas viduas aliasque, quibus neque fratres neque filii & cognati essent, in domibus inclusas fame & nuditate perire, quia nemo esset, qui
Pag. 218. ipsis linum emeret aut opera & neta venderet. Quo audito iussit eos, qui muliebria opera emebant vendebantque, circa ostia circumire, ut, aperta porta, feminæ emere atque vendere, opertis tamen facie manibusque, opera sua super pala porrigere & hac eadem (226) eorum pretium accipere possent. Domo autem egredi aut in balinea se conferre omnino eas vetuit. Hanc miseriam tolerarunt,
C. 1014. donec occisus est. Hoc anno, qui Græcorum erat 1325, duæ & viginti familiæ ex populis Zinitis exierunt, quarum ii tantum, qui Bata nominabantur, numerum 20000 hominum expleverunt, alii 30000 rursusque alii 50000 numeraverunt. Hos in Hunnorum regiones irrumpentes Achmed, Bar Ali, filius Karachani, præfectus Bocharæ, adortus superavit, tentoriis eorum, vasis aureis & argenteis & sericis velis innumeris potitus. Arcus eorum tela-

a spithama maiora, quam alias fieri solebant, fuisse di-
Anno Arabum 410 in locum filii Karachani, Bocharæ
qui vita functus erat, successit Sachina Chovarazmascha
filius Sabuphathkini, qui in Indiam profectus, mul-
s captis, magnam prædam reportavit. Anno 411
um magna erat Ægyptiorum miseria a Chalipha Hakimo
dio eius, quod in dies crescebat, astuti quidam eorum
hac arte usi sunt, ut literas plenas conviciorum, irri-
ontumeliæ in eum suosque conscriberent easque obsigna-
do noctu prætervehebatur, illi traderent. Compegisse
dicunt ex junco simulacrum feminæ manum extendentis
porrigentis atque illud veste ex charta alba facta con-
eorum angulorum unum, quem præteriturus erat Ha-
llocavisse. Transiens Chalipha cum feminam conspexis-
s servos suos membratim discindere eam gladio iussit.
oinquantes cum vanum esse simulacrum deprehendissent,
ertam nunciant simulque literas in eius manu inventas
n quibus ille, cum apertas legisset, multa turpia de so- P. 219.
ne scripta invenit. Hac ratione valde eum excruciave-
ue ob causam iratus servos suos gladios stringere & Ægy-
mque obvium trucidare, domos eorum diripere, vicos in-
ussit. Hinc factum est, ut per tres dies Ægyptii cum
icarent & utrimque multi caderent. Postquam ira
deferbuerat, Hakimus sorori hæc nuncianda curavit:
literas mihi mittunt Ægyptii exprobrantque, te noctu
cere, & multa alia. Fletu illa & blanditiis momenta-
iram lenivit, postea autem clam edocta est, ad virgi-
nita-

nitem suam explorandam eum obstetrices missurum; quo nuntio territa noctu ad optimatum aliquem, cui ab Hakimo etiam periculum imminebat, ivit eique jurejurando ante obstricto, ne secretum aperiret, ita dixit: Considera, quanta cum ira frater meus mihi tibique & omni populo, viris & mulieribus, mihique imprimis, quod scis, insidietur. In flore iuventutis cum sim, quid prodest mihi vita, si cupiditatis prolificæ (227) expletione prohibear? Itaque, si ullo modo eum occidere potueris, en! manum fidemque tibi do, te maritum mihi futurum esse. Fratris mei parvum puerum super solio collocabimus, ne magnates & populus rebellent, tuque tum eius pater, rector & gubernator eris. Approbat ille consilium et, doce me, inquit, quomodo has ei insidias optime struamus. Respondit illa: frater meus statis temporibus noctu in tumuli verticem adscendit ad stellas observandas solus, eiusque in horoscopo scriptum est: nocte quadam in mortis periculo versaturum, & si abierit ab eo calix horæ huius, alios eum octoginta annos victurum esse. Quam ob rem para duos servorum, strenuos, secreti tui capaces, ut in tumuli cavernis ei insidi-
P. 220. entur, deinde prosiliant eumque occidant. Nox ista quum appropinquasset, Hakimus asino vectus neminem secum in tumuli caput adscendere passus est, quam puerum parvum. Reliqui servi ad tumuli radices restiterunt. Facie ad Orientem conversa cum coelum contemplari incepisset, vidit Martem in Horizontem adscendere. Tum labiis murmurans, adscendisti igitur, inquit, o maledicte, saguinem effundens: venit hora mea Tunc prosiluerunt isti duo ex insidiis & fune collo injecto eum suffocaverunt, puerum occiderunt, asinoque nervos succiderunt; cadaver ab alia

par-

parte ad fororem deportaverunt. Occultavit illa in domo fua, nemine præter ipfam, duos occifores, & eorum dominum huius rei confcio. Hakimi fervi usque ad auroram furgentem exfpectantes, cum non defcenderet, in tumulum adfcenderunt ibique puerum occifum, afinum fuccifis nervis, ipfum non invenerunt; itaque in palatium redierunt. Ubi quum fervi & magnates perturbati animo effent, advocavit eos foror illisque dixit: nolite adeo perturbari. Prædixit mihi frater, fe, quod hisce diebus vitæ periculum fibi immineret, in tumulum adfcenfurum & inde pedibus in defertum ad fe abfcondendum abiturum, poft feptem dies reverfurum. Puerum, qui cum eo erat, credibile eft interfeciffe, ne locum, quo iviffet, indicaret. Cum acquieviffent, eorum unumquemque, hisce feptem diebus, ad fe adductum magnis muneribus, maiora etiam promittens, adegit, ut jure jurando præftito puero, Hakimi filio, quem Taherum nominavit, regnum confirmarent. Arceffivit deinde filium natu majorem Damafco, ut regnum capefferet; quem cum in urbem Tannis veniffet, catenis vinctum inclufit. Iisdem diebus fervi, figno Pag.221.
dato, comprehenderunt etiam Emiram, quocum confpiraverat, duosque fervos, qui Chalipham occiderant. Uno eodemque momento omnes tres crucifixos fufpenderunt. Iuffu eius præcones proclamarunt: hi homines infidiis ftructis dominum interfecerunt fuum; quam ob rem Deus in eorum caput fcelus coniecit. Tam admiranda facinora aufa eft hæc virilis animi femina & fic fratrem, qui illi mortem meditabatur, perdidit. Cogitaverat etiam, fi ifti miferi, qui ipfius voluntatem exfecuti erant, in vita manerent, non fatis dolum tectum effe eoque patefacto fe ab omnibus homini-

minibus ſpretum iri, illis autem occiſis, ſe periculo liberam
gnum adminiſtraturam huiusque dolores ſine metu levatu
Hoc pacto quia Hakimi cædes patrata erat, multi opinati
in Aſcetarum deſertum abiiſſe & monachum factum ibi v
finiiſſe. Ipſe ego (ſi mei ipſius mentionem facere licet)
Damaſci habitarem, a legis peritis Ægyptiis audivi; Haki
aliquamdiu chriſtianos perſecuto, apparuiſſe Meſſiam, domi
noſtrum, uti Paullo, ab eoque tempore chriſtianum factum
in deſertum diſceſſiſſe ibique mortuum eſſe. Parum quoque ab
dicunt, quin hic Chalipha Hakimus infidelitate ſua ad temerit
Pharaonis prolaberetur, qui dixerat: meus eſt Nilus, ego
feci; uti nempe propheta dixerat. Erant inter eius ſervos,
quando intrabant, illi dixerunt: Salus tibi ſit, o ſolitarie & u
ſalus tibi ſit, qui necas & vivificas, qui ditas & pauperas;
huius generis ſermones cum voluptate audiebat. Qua pr
adulatorum unus Meccam profectus in adorationis domo lap
nigrum lancea, quam manu tenebat, percuſſit et in fruſta
minuit his adiectis verbis; Quare adoratis, o ſtulti, rem,
neque prodeſt neque nocet, derelicto eo, qui in Ægypto n
& vivificare poteſt. Hoc tempore Abu Ali Haſan, filius H
mi Bozrenſis, geometra, inclaruit, quem cum Chalipha Hak
Pag. 222. audiiſſet dixiſſe, ego ſi in Ægypto eſſem, opus in Nilo fac
regibus atque ignobilibus profuturum, arceſſivit, eique m
honorato magna munera promiſit, ſi, quod dixiſſet, faceret
greſſus igitur filius Haithami in tota Ægypto circumivit &,
cœleſtis ſphæræ ſimulacra admirabilius ibi facta, ſchemata g
trica aliasque figuras admirabiles deprehendiſſet, cogitavit

ita: si fieri aliquod opus eximium adhuc potuisset, ii, qui ante me vixerunt, ad id efficiendum me aptiores erant. Accessit etiam in editum locum, e regione urbis Asuani (forte Syene) situm, unde aquæ Nili prorumpentes descendunt & re bene examinata intellexit, harum aquarum impetum ratione eius operis, quod meditabatur, insuperabilem esse. Non sine pudore se Hakimo excusavit, a quo cum non, uti decebat, exceptus esset, modum, quo se ab Hakimi violentia tueretur, non invenit alium, quam ut se mente captum simularet. Quod cum publice & cum vehementia faceret, catenis vinctus est & omnes illius facultates obsignatæ sunt. Delirus mansit usque ad Hakimi mortem. Postea mentem recuperavit & quietus in domo ad portam templi magni Cahiræ sita habitavit. Ad septuaginta de Geometria libros scripsit. Quovis anno etiam tres alios libros, Magestum, Sphærica & Euclidem, quos 150 denariis vendebat, scripsit & inde vixit usque ad mortem, quæ anno Arabum 420 evenit. Anno Arabum 414 Chovarazmascha Mahmud iterum in Indiam profectus multas civitates expugnavit & in mediterranea huius regionis itinere trium mensium penetravit. In arce Chavachiri Indicorum regem unum deprehendit, quem cum gravi bello oppugnare pararet, exiit legatus Indicus super lecto sedens a quatuor viris gestato & Mahmudum ita allocutus est: dominus meus te interrogat, quis mortalium tu sis; cui Mahmudus respondit: Moslemius ego vir sum ad fidem vocans omnes, qui a Deo descifcunt, & persequens omnes imaginum cultores. Quam ob rem vos Indi aut in Deum credetis nostrum legique nostræ obedietis & carne bubula vescemini, aut quotannis certum tributum, mille elephantos & mille auri Pag. 223.

minas dabitis. Legatus reſpondit: carne bubula fieri non
ut nos veſcamur. Et quod ad religionem veſtram attinet,
virum peritum, qui nobis eam explicet, quam, ſi melior
eſt, ſuſcipiemus. Miſit igitur cum eo doctorum Arabum
& cum hic per interpretem cum illis collocutus eſſet, re
runt: religionem noſtram non permutabimus; auri, quod
tis, nihil apud nos eſt, contra argenti multum, conſenſere
ut 300 elephantos et argenti magnam ſummam, veſtes preti
aromata darent. Reſpondit Mahmudus: Conſentio, ſed
men conditione, ut rex veſte noſtra amiciatur, gladio &
circa lumbos ſe accingat & ad confirmandum jusiurandum
Indorum extremitatem digiti ſui abſcindat. Dixit enim A
legatus: quum ad regem Indorum intraſſem, deprehendi iu
decorum, pulchritudine ſuavem, & nigredine non iniuc
(228) ſuper lecto ſedentem argenteo, circumdatum pallio &
gaculis apertis (229) caput velamine cinctum. Conſpecto e
ploſi fortiter manus & ſuper eas more eorum me incurvavi,
cum eo de veſte, quam induere deberet, collocutus ſum
poſtquam diu recuſaverat, peto abs te, inquit, ne me
ut induam; dic domino tuo, me induiſſe; et cum reſpon
me dominum meum decipere non poſſe, induit, ſed ægre
Deinde etiam zonam ſibi circumdedit & gladium lateri a
Pag. 224 Ita veſtitum cum viderem, erubui ei dicere: abſcinde
tuum, itaque tantum dixi: iura nobis. Reſpondit: nos p
gines & ignem juramus, quæ iuramenta apud vos nullius a
tur. Per quid, quæſo, iurabimus? Reſpondi: tu opti
ſcies, quomodo nobis jurandum ſit. Confeſtim afferre

novaculam iussit, eiusque ope, dextra manu apprehensa, extremitatem digiti auricularis manus sinistræ abscidit, colore vultus non mutato. Insperso tantum pulvere digitus obligatus est. Abscissam particulam aqua ablutam cum camphora (230) in marsupio posuerunt mihique cum vestimentis, argento & duobus equis dederunt. Anno 1336 Græcorum mortuus est Romanorum imperator Basilius eo modo, qui virum gravem eumque regem decet, annos 55 natus, postquam Bulgaros superatos imperio suo subiecerat. Post eum imperium obtinuit frater eius Constantinus solus per 3 annos, vir suavis & magnanimus, quo mortuo regnum ad fratris filium, aut secundum alios ad Romanum, generum eius, filiæ maritum, delatum est. Anno Arabum 417 Bagdadi magnum hiemis frigus fuit. Congelatæ sunt Euphratis & Tigridis ripæ; palmæ corruptæ & cum parvis ([illegible] 231) homines Bagdadi super glacie transierunt. Sementem agricolæ facere non poterant. Eo anno in Ægypto edictum est, ne quis bovem, qui aratrum traheret, mactaret. Anno post, plenilunii tempore & luna quidem quartam partem plena, decidit Bagdadi ingens grando, ovorum gallinaceorum magnitudine. Anno Græcorum 1341 Arabum 421 Romanorum exercitus ex Antiochia egressus Halebum oppugnavit, cuius incolæ, exigua Arabum manus, obviam facti, Romanos vicerunt, multis occisis multisque equis & armis captis. Imperatores nempe, qui ante Romanum vixerant, quia fideles non persequebantur, omnibus locis victores fuerunt: hic vero quia persequi eos cœpit, Patriarcha etiam sancto Bar-Abduno, & episcopis in exsilium missis, & ad antiquos mores revertit: Deus etiam dolosos Romanos ante hostes frangere cœpit. Eo anno cum Roma-

C. 1025. (margin, beside "Anno 1336 Græcorum")
C. 1030. (margin, beside "Anno Græcorum 1341")
P. 225. (margin, beside "sequebantur")

Romanus Imperator audiisset, victos esse ad Halebum Romano
citu plus quam 100000 coacto Antiochiam venit & inde educ
lebum perrexit. Præcedebant exiguo intervallo Romanorum
citum magnates duo ex Sclavis cum manu sua, quos 100
Maadeni cum 10000 peditum adorti in fugam averterunt
cum Romanis nunciassent, innumeras Ægyptiorum & M
rum venire copias, hic nuncius adeo omnium animos co
vit, ut Romanus imperator cum exercitu suo, uno quisqu
nihil belli expertus, nulla clade accepta, Antiochiam re
Arabes assecuti Romanos 70 camelos zuzarum & den
onera portantes, vasa aurea & argentea & pretiosa lintea
runt. Mulorum tantum numerum ceperunt, ut Halebi e
mulus duobus denariis venderetur. Fama est, ne unum
tentorium (232) & ne poculum quidem, e quo imperator
biberet, ereptum esse hostibus. Eo tempore repente Rom
imperator Romanus mortuus est, in cuius locum Michael
Surrexit quidem, in suam tamen ipsius perniciem (233
gentilis (Michaelis) Kalafat, sed tribus post mensibus comp
huic Kalafato rebelli oculi effossi sunt. Anno Arabum 422
est Bagdadensis Chalipha, Kader, annos 87 natus, quo
castisque moribus fuerat, non lascivus, quales qui ante eu
Ei successit filius eius Abugaafar. *Post Kaderum*
filius eius annos 44 & 8 menses. Huic unanimi consens
P. 226. Turci, Arabes jusjurandum præstiterunt. Turcis sub r
spicia munera consueta petentibus, cum nihil numorum
liphæ gazophylacio esset, quia, Persarum Emiris in c
regionibus & Bagdadi quoque imperitantibus, Chalipha

impensas ad victum parandum nihil relinquebatur, caupon as, hortos & cimeliorum aulae suae partem vendidit Chalipha Kaiemus. Muneribus acceptis Turci quieverunt. Eo tempore Edessae duo Emirae, suae uterque arci, praefecti erant Bar Otir & Bar Schibal, quorum Bar Otir Romanorum imperatori suam arcem 20000 numis (ܕܝܢܪܐ) & pro quatuor vicis in Romanorum terris sitis vendidit. Venerunt Romani noctu & vi in arcem irruperunt, quam in oppidi modum aedificatam communiverunt. Pars eorum in urbem descendens Arabum templum evastavit. Quo audito Nazeroddaula misit Edessam exercitum, qui muro perrupto in urbem ingressus magnam ecclesiam, in quam christiani confugerant, cepit & christianos cum uxoribus inde abduxit. Obsederunt etiam Romanorum arcem, sed nihil omnino effecerunt, & cum nix cecidisset, hiemis praetextu discesserunt, quia Romani auctumno huius anni, qui Graecorum 1343, Arabum 422 erat, Edessam venerant. Nazeroddaula, misso legato, Michaelem ita reprehendit: Quid, quaeso, duabus vestris adversus Halebum susceptis expeditionibus lucrati estis, ut Edessam quoque appetas? (234) quam ob rem benigne suadeo tibi, ut milites tuos educas; quod nisi feceris, experieris, quid ab Arabum exercitu tibi patiendum sit. Respondit Michael: non vi Edessam cepi, sed numis emi ab illius domino legitimo. Si scirem, eam in potestate tua mansuram, restituerem, sed persuasum mihi est, Maadenos, Nomiri filios, non passuros, itaque Michael, spretis Arabibus, 10000 equitum Edessam misit, & dirutas muri partes refecit. Ab eo tempore Romani ex Edessa erumpentes regiones, Aesalensem, Haranensem & Sarugensem populati sunt, & non prius desierunt populari quam

C. 1032.

P. 227.

quam Bar Vathab, Nomirita, tributum promisit & Syriæ
ctus Hassanus Romanis se subiecit & super lanceis cruces
dit. Anno 423 mulier Bagdadensis monstrum peperit,
simile, parva statura, capite humano, ore & collo præditu
sine manibus & pedibus, quod, cum in terram decidisset,
est, & prædixit, ab eo tempore per quatuor annos famem
nes absumturam esse: debere igitur exire viros, mulieres
ros atque pecudes ad Deum fletibus flectendum, ut pluvi
mitteret. Quod cum Chalipha Kaiem audivisset, exire iussit
populum Deumque precari; sed pauci tantum, quia huic r
fides habebatur, exierunt. Eo anno Bagdadi aquæ congelat
Pulvis ruber, pluviæ similis, de cœlo delapsus arbores ita
pit, ut nihil omnino fructuum hoc anno ferrent. In desert
fames fuit, ut Maadeni camelis, equis & liberis etiam sui
parentes antea, ut eorum cæde minus moverentur, permu
vescerentur. Neque fame tantum, sed siti etiam prem
propter aquarum defectum; quam ob rem prope urbes &
in ripis fluviorum domicilia fixerunt. Secuta est in India
Perside tanta mortalitas, ut Ispahani una hebdomade 4000
tuorum lecti efferrentur, Bagdadi nulla domus esset, quam
non impleret, & Mozalæ 40000 liberorum morbo (235) a
C. 1034. rentur. Anno Arabum 425, Græcorum 1345, Nisibi men
cembri vehemens flavit ater ventus, qui multas palmas,
& prunos Damascenas eradicavit & ædificia lapidibus & ca
structa subvertit. Secuta est primum magna pluvia, deinde
P. 228. ingens manibus, palmis et digitis similis. In Ægypto
læstina (236) terra tremuit, quæ res homines domibus

b dio octo dies commorari coëgit. Urbis Balaſchi di-
s corruit. In Syria terra dirupta multos vicos & homi-
. Parietes templi Hieroſolymitani ex parte collapſi ſunt.
Arabum pharus cecidit tota, Gazæ tantum illius ſummi-
lemaidos dimidia pars everſa eſt. Mare ad tres paraſan-
actum, cum homines ad piſces & conchylia colligenda
iiſſent, reverſum permultos eorum demerſit. Menſe
columna ignea in ſigno virginis, a veſpera ad auroram,
ebus a novilunio ad plenilunium viſa eſt. Poſtea ſtella,
magnum, decidit & luce ſua totam terram Sinear illu-
Opinati ſunt multi ſtolidi, cœlum diſciſſum eſſe. Lues
Bagdadi, quæ 70 hominum millia ſuffocationis morbo
Anno poſt vehementes venti in mari Perſico flaverunt.
n 50 naves merſæ & cum iis 2500 homines in aquis ſuffo-
Exundarunt mare & fluvii. Cœli canales aperti mul-
am defuderunt multosque vicos aquis obruerunt. Ho-
qui ſuper aſſibus & navium fragmentis ex aquarum flucti-
ti erant, cum ad continentem iam pertigiſſent, maris
axit & ſubmerſit. Anno Arabum 427 Vathab Nomirita
Haranenſis, collecta magna Curdæorum & Maadenorum
ibaberacum urbem, Romanis faventem, obſedit et, cum
3500 viros occidit, mulieres et liberos in captivitatem
Poſtea Edeſſam oppugnavit, cuius cives commeatibus
, cum fame valde premerentur, urbem tradiderunt.
in arcem confugerunt. Arabes eam adorti ſunt ſed, Pag. 229.
n 250 ceciderant, expugnare non potuerunt ideoque urbe
ſceſſerunt. Puerorum puellarumque, quos abduxerunt,

 3000

3000 fuiſſe dicuntur. (238) *De initio regni Salguk*
C. 1036. *in Perſia.* Hoc anno, qui Græcorum 1347 eſt, Hunnorum
Guzæi nominantur, gens quædam ex Hyrcania, Charz
terra, ad ſeptentrionem ſita, exiit cum Emiris Salgukiti
quibus Beth-Katiſchenſis Mar Michael, ſanctus Patriarcha, c
ſcripſit dicens, eos eſſe filios Magogi, filii Iapheti, filii
& de iis vaticinatum eſſe Heſekielem, prophetam, his v
ecce! contra te ſurgo, o rector & princeps Moſchochi &
beli. Te congregabo maxillisque (239) tuis piſtomidem in
& e regione tua eiiciam & omnes Perſas, Cuſchæos & P
tecum, Gomerem & omnem eius exercitum, Thogarmæ
radicibus aquilonis. Priſcis diebus hoc ita ordinatum eſt,
poſterioribus evenit, & reliqua. Ego imebecillus librum
dam Perſicum, Moloc Nama nominatum legi, cuius auctor
Ab Emira magno, ſene & ætate multum provecto, Inaig B
divi hæc: Cum Charzæorum Chakan floreret, Emira quidar
nuus in famulitio eius erat, nomine Thukak, qui etiam The
leg, i. e. ferreus arcus, propter robur cognominabatur.
filius natus eſt Salguk, quem, Thukako paullo poſt vita de
Chakanus in palatium adductum educari curavit multumque
xit. Qui cum more ſuo aliquando ad Chakanum intraret,
nata regina regi dixit: ſi hic, qui puer adhuc eſt, tanta lib
erga nos utitur; qualis erit, cum adoleverit? Reſcivit hoc
Pag. 230. Salguk ideoque aſſumtis clam gentilibus ſuis cum equis,
ovibus & tauris multis ex terra Thuran, i. e. Turcorum in t
Iran, i. e. Perſarum habitu paſtorum venit; & cum Per
Muhammedaniſmo pleniſſimam viderent, conſilio inter ſe h

unt: Nisi fidem suscipimus incolarum huius regionis, in
nimus & congregati sumus, nemo adhærebit nobis eri-
nos non pauci tantum sed etiam solitarii. Consentien-
ur omnibus, misso in urbem Zandam regionis Chovaraz-
æ deserto, in quo pascebant, vicina est, oratore, pe-
b eius præfecto, ut doctum quendam mitteret, qui ipsos
quomodo Deum colere deberent. Ille multum gavisus
i generis muneribus senem quendam doctum misit, qui
it. Commorati igitur ibi plures annos sunt maiora in dies
ta capientes. Emiræ Salguko quatuor filii mares erant,
Iabgu, Musa & Arsalan. Michaeli etiam duo fuerunt,
d, qui Togril Beg, & Davud, qui Gagri Beg. Hic Ga-
congregatis multis Turcomannis, Armeniæ & Chorasanæ
pida cepit & ad fratrem Togril Begum reversus ita fatus
sunt potentes duo præfecti, Chovarazmaschah Harun &
asud, filius Mahmudi, filii Sabuchthechini, quos nos
non possumus; age igitur transeamus in Chorasanam &
m, in quibus, quia exploravi, neminem deprehendi,
rrere nobis posset. Quod consilium cum frater eius ap-
, surrexerunt ambo & Gihonem, fluvium Persidos, trans-
Urbem Damganam, ad quam venerant, funditus vasta-
nde ad urbem Semanam profecti Arabum Persarumque
superaverunt. Funditus etiam urbem Rai deleverunt.
vero, ad quam inde venerant, expugnare non potue-
apropter tributo imposito discesserunt. Narrationem, P. 231.
venerandus et beatus meminit, de cane, cum egressi es-
egione sua, itineris duce, nullo alio loco inveni, quam

 ille

ille aut ex aliorum ore aut libro a nobis non lecto (in omne
libros non incidimus) hausit. Anno 427 Arabum Ægypti
pha Taher hydropisi, qui morbus eum inde a pueritia per
annos vexavit, mortuus est successoremque habuit filium Mo
rum. Hoc anno Mostanzer, Ægypti Chalipha, Michaeli
norum imperatori reconciliatus, 50000 Christianorum,
Ægypto custodiebantur, libertate donavit, potestatemqu
Romanorum imperatori restituendi templum resurrectionis
solymitanum. Misit igitur imperator principum Romanorun
cum magna argenti & auri summa ad templum, uti ante
renovandum. Hoc anno mortuus est venerandus doctor A
Hoscain, filius Sina. Hic talentum Aristotelicum, quod
rat non quinque tantum, sed plus quinquaginta talentis
Pater eius ex urbe Balc oriundus in urbem Bocharam m
ibique domicilii sedem fixit. Puerum quinquennem præc
bus erudiendum tradidit, qui decem annos natus librum fid
bicæ, grammaticam & Arabum rhetoricam didicit & ad
venditorem quendam itare cœpit, ut ab eo numerorum Ind
computationem disceret. Postea Bocharam cum philosoph
thali venisset, librum logicum legere cœpit & cum ven
definitionem *generis*, esse nempe *genus* id, quod de pluribus
diversis in eo, quod est (240), prædicetur, dixit magistr
an igitur genus de singulis speciebus in eo, quod est, præd
P. 232. Illo affirmante puer (241) respondit: ergo si quis ex me
quid sit homo verus, respondeamne: animal? Ita est, re
doctor, sed negavit puer dixitque: non assentior neque eg
iudicandi imperitus sum, ut si me quis de aliqua re, qua

est, interroget, ego tantum respondeam *animal*, quia
um dimidia pars est. Ab hoc tempore, relicto doctore,
epta (logica) legit & intellexit. Sedecim annos natus
di arte adeo excelluit, ut multi medici senes eum adirent
ripta legerent. Visitare quoque ægrotos cœpit et in praxi
Annos octodecim natus librum illum clarum, qui Ca-
llatur, scripsit. Deinde librum magnum de sanitate se-
quatuor Philosophorum doctrinas composuit, cuius libri
theologica viginti dierum spatio absolvit. Librorum,
scripti sunt, & leguntur, 92 sunt quos maximam partem,
a cum esset, scripsit. Eorum unum admirabilem de in-
ous & prognosticis, ego imbecillus ex arabico in syri-
nverti. Captus autem est, quum præfectus, quem cu-
alio præfecto, eius inimico, victus esset. Arcem in-
qua includeretur, Ingressus meus, inquit, non dubius
egressus omnino dubius. Postquam quadraginta dies ibi
, præfectus eius vi arcem cepit eumque eduxit. Præte-
s inclusus est. Et quanquam magna erat in hoc vene-
octore doctrinæ præstantia, Veneris tamen cupiditas
it & vires eius debilitavit totamque corporis naturam
Sub vitæ finem colica laboravit, qua propter uno die octo Pag. 233.
sibi iniecit. Servus, quem seminis petroselini (242)
pro duobus danekis emitur, clysmati indere iussit, eius-
sex dirhemis immiscuit; quo facto ulcus in intestinis eru-
ilepsia etiam correptus est, qui morbus colicæ adhærere
terum cum mithridaticum sibi præparare iussisset, servus
s opii immiscuit. Aliquoties eo sumto, naturalis calor

 exstin-

exſtinctus eſt. Ab eo tempore medicinam corpori nullam
adhibuit, dixitque: rector, qui meum corpus hucusque r
ribus deficit, debilitatus eſt & gubernare ulterius non pote
ſtatu poſtquam paucos dies fuerat, mortuus & in urbe H
ſepultus eſt annos 56 natus. Anno Arabum 429 Guzæi
meniam irruperunt & magnam ibi cædem Curdæorum & A
fecerunt, magna quoquæ præda abacta. Inde ad urbem Ro
profecti regionem populati ſunt & multos Curdæorum,
monte deſcendentes invadebant, interfecerunt. Emira I
thab, qui Syriæ & Armeniæ præfectus erat, cum videret,
bus hoſtibus, Romanis & Turcis parem non eſſe, pace
Romanis compoſuit ita, ut Edeſſa Romanorum maneret, ſ
rum imperio multum floruit. Eo anno Guzæi Maragam
Adorbiganæ ceperunt templumque eius magnum incenderu
tis incolis & occiſis & abductis. Poſtea Curdæorum mont
tribus Guzæas ſuperavit & ex Adorbigana expulit, quo f
in Choraſanam redierunt. In urbe Tuſa, quam ceperant
derunt 100000 hominum & præterea in viis & vicis (243)
Captivorum 150000 abduxerunt. Præfectum Choraſanæ,
ſchai, contra eos cum 30000 equitum egreſſum, ſuperaru
P. 234. urbem Niſabur compulerunt, a cuius direptione Togril B
pterea, quod Arabum ieiunium adeſſet, eos cohibuit.
etiam Chalipha Kaiem legatum, qui eos reprehenderet,
cum Arabes eſſent, talia adverſus fidei ſuæ ſocios patrarent
ieiunium tamen direptionem Niſaburæ meditabantur, q
rem Togril Beg fratri ſuo Gagri Bego dixit: non conveni
literæ Soltani, qui multo maior eſt, hoc eſt, Chaliphæ,

lo tamen nihilo minus in ſententia ſua perſeverante, To-
, arrepto cultro, Interficio me, inquit, ſi hoc facias,
erbis motus ille a conatu deſtitit, ab urbis incolis tamen
uzarum tributum exegit. Chaliphæ Togril Beg reſpondit
ris ſuit poſuit: a ſervo & cliente tuo Togril Bego Michae-
Kazil etiam, affinis eorum, hoc eſt, ſororis eorum ma-
i ſcripſit et in literis hæc verba poſuit: A ſervo & mini-
Kazilo Hahaji filio. Gagri Beg autem nihil ſcripſit.
eg Niſaburam ingreſſus ſuper ſolio Soltani Maſudi conſe-
gri Beg autem in urbe Sarchaſa domicilium fixit; Kazil
Rai. Anno 430 Arabum Bagdadi nix decidit, ſpithamam
per plures dies in plateis iacuit. Poſtea menſe decembri
frigus fuit, quod aquas ſex diebus congelavit. Hoc
ltanus Maſud contracto magno ex Perſia interiore et In-
riore exercitu Guzæos adortus eſt & iuxta Marvavadum vi-
eſa ſunt ex illis 3000 virorum, reliqui cum principibus ſuis
Bego & Gagri Bego in deſertum ſiccum aufugerunt. Duo-
s Soltanus Maſud in Choraſana remanſit poſtea autem im-
gioni præſidio in urbem Gazanam Chovarazmiæ revertit.
to Guzæi anno Arabum 432 redeuntes cum neminem in-
t, qui ipſorum viribus reſiſtere poſſet, in ea & Adorbi-
rum regnare cœperunt. Hoc anno Romanos Syriam in- Pag. 235.
Anuſchthechin iuxta Halebum adortus vicit, filium patrui
oris cepit & eunuchum quendam magnum interfecit. Hoc
ltanus Maſud tempore hiemis, more ſuo, propter frigo-
mentiam in Chovarazmia, in Indiam ſe contulit una cum
& omnibus ſuis, fratre etiam cæco, Mohammede, cui
Solta-

Soltanus Masud duos oculos excæcaverat. Et cum hi iuxta
Halamum consedissent, Anuschthechinus eunuchus cum
vis Masudum (244) oppressit & vinctum ad fratrem cæcu
regem sibi destinaverant, adduxit. Tum hic illi: non fac
quod tu mihi fecisti, imo elège tibi locum, in quem mi
illuc tecum abduc, quemcunque tuorum volueris. Rog
ut in oppidum Chasa mitteretur, quo cum multo hono
abductus est. Postea magnates, consilio habito, necessi
iusdam prætextu, cum a Mohammede annulum signatoriu
traxent, miserunt homines, qui illum ad oppidi præfec
ferrent. Sed vix hic áperuerat urbem, cum hi ingressi
trucidarunt. Maududus, Masudi filius, qui in Chovaraz
nuncio de patris casu accepto, quinque millia contraxit,
cum viginti patrui millia vicit, ipsum patruum cepit &
Patris occisores funibus per talos traiectis super terra
exspirarunt, traxit. Ganzaham reversus regnum patris
totum præter Chorasanam & Adorbiganam, quæ Turcoru
C. 1042. rio subiectæ erant. Anno 1353 Græcorum, Arabum 433,
est sine filiis Michael, Romanorum imperator; quaprop
eius duæ Zai & Theodora regnum tres menses administ
Postea magnates, deliberatione habita, tres regno apto
Pag. 236. elegerunt eorumque nomina schedis chartaceis inscripta
ceraceis (245) indiderunt, ex quibus puerulus unam extr
ratione nomen Monomachi exiit. Huic postquam Theo
filiam imperatoris Michaelis, in matrimonium dederant,
imposito Constantini, imperatorem constituerunt. Hæ
dora sorori suæ Zaiæ pro regno novem auri talenta dedit.

erat animo hic Constantinus & liberalis admodum, sed pedum dolore laborabat. Anno Arabum 434 in urbe Thabriz vehemens terræ motus arcem, murum, multas aulas & balinea multa evertit. Ad 50 hominum millia sub ruinis perierunt; urbis tamen dominus, qui extra eam in hortis erat, servatus est. Sacco indutus super cinere propter magnam eversionem sedit. Deinde Guzæos metuens, qui Chovarazmiam etiam expugnaverant, in oppidum quoddam munitum se contulit. Chorasanæ præfectus erat Abrahimus filius Iusephi, fratris Togril Begi ex matre eius. Hic legatum cum epistola Bagdadum misit, in qua ita scripsit: Schanaschah magnus, h. e. rex regum Togril Beg Salgukita subacta iam Chorasana & Chovarazmia in eo est, ut copias Bagdadum mittat, propterea quod quæ Maadeni in via Hagæ fecerunt, & quomodo homines ad precandum in domo Dei profectos spoliarunt & abduxerunt, audivit. Itaque date operam, ut copiis eius cum honoribus & muneribus occurratis, quo pax super tota terra regnet. Initio epistolæ signum arcus & teli posuerat. Hoc anno grando decidit, unius & duarum litrarum Bagdadensium pondere, quæ plus quam triginta vicos in agro Bagdadensi evastavit. Anno Græcorum 1354 rebellavit quidam Romanus, Menachus, cui circiter C. 1043.
viginti hominum millia adhæserunt. Sed Constantinus imperator, P. 237.
misso Christophoro eunucho cum 4000 hominum, eum vicit atque occidit. Caput eius arundini affixit. Ex rebellis autem exercitu ducentos asinis vinctos imposuit, facie eorum ad caudas asinorum conversa & inter singulorum oculos quaternos occisorum testiculos cum pulmonum fistula & hepate suspendit. Præcones anteibant & in plateis regiæ urbis proclamabant: Hæc est iusta poena omnium,

qui contra regem rebellant. Poſtquam hoc modo ludibrio
rat, miſericordia motus eos non occidit, imo dimiſit illisqu
di cedite, quocunque vultis. Militibus autem ſuis imperat
nera diſtribuit, aliis 70, aliis 35 denarios pro eorum
Anno Arabum 435 miſit Togril Beg legatum ad Chaliphar
mum eique dixit: ego miniſter ſum capitis regni Arabu
omnibus locis, ubi impero, pro Chalipha publicas preces
& hominibus quietem iniuriarum, quibus eos domini ante
ventes, Mahmudus, & Maſudus affixerant, conceſſi. Illis
teriorem non eſſe manifeſtum eſt. Illi Chalipharum eran
tandem imperio potiti. Ego ingenuus ex regia Hunnorun
ortus ſum, & ſi, nulla harum rerum ratione habita, tant
honoror, quantum hi honorantur, meam cenſeo obedien
ſubiectionem multo pluris quam horum æſtimandam eſſe.
Beg, uti fama eſt, in alto folio ſedebat. Poſt eum ſcuta
haſtæ, ante eum arcus nervo bene inſtructus. In manu e
ſagittæ, quibus ludebat. Albis erat veſtibus ex goſſypio fa
dutus. Quovis die ſecundo & quinto ieiunabat. Quinque
tiones (quotidianas) nunquam intermittebat. De prudent
ſummus iudex Bagdadenſis ita narrat: Ego cum aliquando
ad eum miſſus eſſem, literas clam Bagdadum ſcripſi, q
tantum de eius tyrannide & crudelitate exponebant, ſed hoc
Pag. 238. cum ad oſtentationem tantum, non vero Dei metu precari
que probroſa habebant. Literas domeſticorum meorum
dederam, ſed homo amiſerat, quæ inventæ illi exhibitæ ſun
men quamquam omnia in eo ſcripta legerat, non alio e
vultu erat, & ne honorem quidem meum imminuit. Neq

animadverti, donec in via amicus quidam meus, homo doctus, mihi indicaret, & idem hic, qui me deducebat, diceret, se eas annihilasse. Quotidie copiæ eius turmatim ad illum salutandum accedentes (turma erat duorum millium) e longinquo equis descendebant & postquam terram osculati erant, erecti aliquamdiu stabant; deinde, signo ab aliquo (eius ministro) accepto, placuisse eorum salutationem terram iterum osculati, equos conscenderunt & abierunt. Hanc turmam alia sequebatur, sed nemo ad illum accedebat aut cum eo colloquebatur. In quamcunque autem regionem eius copiæ ingrediebantur, eam depopulabantur & vastabant hominibus occisis. Propter multitudinem diutius quam unam hebdomadem eos non ferebat ulla regio. Necessitate in aliam abire ad commeatus sibi suisque equis parandum (246) cogebantur. Hoc modo exercitus Togril Begi regionem urbium Nisibis, Miphractæ, Schigaræ, Haburæ & Amidæ evastarunt. Cum dux eius Ziracus interfectus esset, Mozalam venerunt & a Mozalæ præfecto, Motamadoddaula, 50000 denariorum, ut urbe relicta abirent, postularunt. Spreti ab eo vi urbem expugnarunt, quo facto Motamadoddaula per portam subterraneam, quæ ad fluvium Tigridem ferebat, evasit. Guzæi urbem ingressi ex eius aula magnam argenti vim cum 200000 denariorum abstulerunt, & uxores quoque eius septendecim Arabicas & Curdæas cum multis ancillis inter se diviserunt. Urbem ipsam diripuerunt, præter regionem Schacharasvi, pro cuius domibus earum possessores 10000 denariorum dederunt. Etiam præfecti uxores a parentibus earum redemtæ sunt. Præfecto in urbe relicto Guzæi Baladam obsederunt sed capere non potuerunt. Paucis diebus post Guzæus quidam puerum Moza- P. 239.

 lanum,

lanum, quocum rixatus erat, lancea percuſſit. Pueri mater, qua
tentioſa eſſet & loquax femina, facie ſanguine conſperſa, per urbi
teas diſcurrit exclamans: filium meum filiamque Guzæi inter
runt; quibus verbis Arabes usque eo concitavit, ut Guzæos occid
Quod cum ii audiiſſent, qui Baladæ erant, reverſi Mozalam f
puerorumque 2000 occiderunt. Cædes & rapina duodecim di
ravit. Quemcunque prehenderant, ei dicebant: redime te
pacto omne argentum, & in aperto poſitum & occultatum
Mozala abſtulerunt. Pace tandem compoſita agricolas in
ſuos reduxerunt & agricolationi dare operam iuſſerunt. Paul
Motamad recuperatis viribus & contractis Maadenis, Guzæ
cit & eorum multos occidit. Reliqui in Adorbiganam aufug
C. 1044. Eo anno, qui Græcorum 1355 eſt, menſe Octobri mortuus eſt
pharagus monachus ſolers (247) Neſtorianus, vir doctus & ph
phus, qui duo teſtamenta & ſcripta quoque Ariſtotelis arabic
tit. Copioſe etiam Catholicos ratione fidei ipſorum incu
quod nempe falſis doctrinis adhærerent, & quæ fuerunt huiu
neris alia. Syriacæ tamen linguæ eum minus cenſeo peritum
Errata enim multis interpretationum eius locis inveni, e q
unum ſufficiat. In verbis Iobi (ܘܡܫܠܡ ܚܬܡܗ) primæ vocis
ܚ (Chet) cum Sekopho, litera ܬ (Tau) cum Kuſchoi no
ſignificatio autem a ܚܘܬܡܐ & eo quidem ſenſu, quem ܚܬܡܐ hab
tenda eſt. Ille autem ܚܬܡܗ intellexit, quaſi ܚ (Chet) cu
tocho, ܬ (Tau) cum Ruchoch notata eſſet, & a ܚܬܡܐ (finis)
vavit. Hoc anno magnus Sclavorum i. e. Ruſſorum exercit
Pag. 240. giam urbem terra marique oppugnavit, ſed opem tulit De
manis, qui naves eorum igne iniecto combuſſerunt. Multi

i fluctibus perierunt. Eorum autem, qui terra venerant, nxerunt, quibus dextras amputaverunt. Magna erat hæc um victoria. Hoc tempore numero peregrinorum Armerabum & Iudæorum in urbe regia valde aucto, magnus adveratorem Constantinum tumultus excitatus est. Confluxit enim ultitudo ad portam palatii, clamans: Hic Constantinus inas nostras trucidavit, quam causam prætendebant, ut & principum virorum aulas iuste diripere viderentur. magnatum concilio imperator Constantinus Theodoram, regalibus vestibus ornatas, produxit, quæ res tumultustum sedavit. Postea, cum imperator, quæ huius tuusa fuisset, paullo diligentius inquireret, indicaverunt, s eum hoc consilio excitavisse, ut urbem diripere possent. causam imperator edixit: ut quicunque inde a triginta ann ingressi essent, eam reliquerent; qui autem remane- oculos erutum iri. Propterea exierunt circiter 100000 . Anno Arabum 436 misit Chalipha Kaiem ad Togril Betum, cui hæc quatuor in mandatis dederat: primum dimira fidelium, o Emira Togril Beg Muhamed; sufficiunt nes, quas cepisti, itaque noli reliquas regiones Arabiominorum invadere aut damnum illis inferre; secundum te mihi subiicias & iure iurando affirmes, te, si iussis stas, passurum, ut uxores tuæ legitimæ a te separentur, liberentur & facultatum tuarum pars auferatur; tertium, ut exerceas & neque ipse iniuria quemquam afficias, neque em civibus (248) præficias; quartum, ut quotannis trirum regionum, quas cepisti, more eorum, qui ante te

 fue-

fuerunt, mihi mittas. Hæc si tu feceris, a nobis honorabe
stibus & splendidis nominibus, quæ efficient, ut regnum tu
stum putetur tuque non amplius tyrannus sis. Togril Beg,
P. 241. tione audita, respondit & ad primum quidem hæc: copi
multæ sunt ideoque hæ regiones illis non sufficiunt. Res
legatus: quia evastasti. Totum terrarum orbem si caperes
sufficeret tibi tuisque hominibus, si vastare velles; ad secu
huius generis iuramenta docti forte noverint, ego autem q
do tam cautus esse potero, ut nihil delinquam & forte in re
deterior est, quam mores mei? Respondit legatus: si ex
obedientiam ostendas & iustitiam exerceas, non peccabis
tertium: quantum in viribus meis situm est, tantum iustus e
debo. Si quis autem famelicorum eorum, qui mecum su
iuste agit, quid hoc ad me? Ad quartum: Quod ad tributu
net, quod Chalipha postulat, indica, quantum poscat.
solvendo par sum, dare non recusabo. Si rem accurate c
ramus, dicendum est, eum horum omnium nihil promisisse.
C. 1045. Græcorum 1356 urbs Arzangana aquis mersa est præter au
liorum Cyriaci, gente Syrorum, quæ, quia lacus eam a
servata est. Erant autem hi homines misericordes & erga
homines benigni. Anno 438 Guzæi urbem Huloanam ce
atque incenderunt. Homines tamdiu excruciarunt, done
quid absconderant, illis dedissent. Ipsis præsentibus uxor
prarunt & virgines vitiarunt. Hoc anno Nestorianorum
polita Samarcandæ literas Catholico misit, quæ in Chalip
etiam lectæ sunt, populum quendam, locustis multitudine si
aperuisse montem Tachtnchutanum, quem antiquorum tem

b Alexandro occlusum esse tradat, & usque ad Chaschga-
enisse, septem illis reges præesse, quorum unumquem-
ıgenta equitum millia ducere; nomen maximi regis esse
i. e. Dei iussu dominum; nigros, uti Indos, neque fa- Pag. 242.
ıre neque capillos pectere, imo eos coniungere, uti (249)
llis locum scuti implere; mire eos arcu iaculari, cibos
& viles edere, misericordes & iustos esse, equos carni-
. Literis lectis magnatum Arabum unus dixit: hoc unum
potest, ut equus carne vescatur. Respondit alius: noli
ego enim ipse meis oculis vidi, equum carnibus & pisci-
s vescentem. Ego vero dico: veri simile esse, eos car-
catas et contusas equis præbuisse vescendas. Ibi enim
æ sunt, graminis parum. Anno 439 homo quidam Re-
nomine Azpharus de se ipso dixit, scriptum esse in Co-
ore, ut ipse Arabum fidem nobilitet. Quum bis latro-
e in agrum romanum irrupisset & magnam inde prædam
Romanorum imperator ad filium Mervani, præfectum,
misit, huius argumenti: Pax nobis tecum est. Si hic
s est eorum, qui tibi subiecti sunt, æquum est, ut tu
ibeas; sin minus, nos quid faciamus, bene novimus.
t igitur filius Mervani Maadenos Emiras eisque hæc dixit:
hic Azpharus Romanos adversus nos; si (aperte contra
imus, neque nobis neque vobis quies erit: eamque ob
llliditate ad eum capiendum vobis utendum erit. Ab hoc
adierunt eum Maadeni aliqui eiusque studium, quo no-
Arabum fidem conaretur, valde laudaverunt. Cum is
gavisus una cum illis equitaret, hi equos suos stimularunt,
ut

ut, quantum celeritate possent, ostenderent, donec ab ur
eum abduxerant. Ibi manus illi intulerunt captumque a
Mervani abduxerunt, qui catenis vinctum inclusit. Sic
Romanis confirmata est. Hoc anno graves morbi & lue
in toto climate quarto tam multos homines absumserunt, ut
Linupari una zuza Bagdadi & veruculum funibus præfigend
Pag. 243. duobus albis (argenteis) venderetur. Triticum autem &
Bagdadi nihili faciebant. Mozalæ autem morbi luem fame
est propter locustam. Tritici corus sexaginta denariis
C. 1050. est. Anno Arabum 442, Græcorum 1361, Soltanus To
legatum ad filium Mervani, Armeniæ dominum, ut eum sib
ret, misit. Legatum ille cum gaudio excepit & (dom
misit 30 stragula splendida, 500 denarios, tentoria & de
los onustos, equum arabicum & magnatem quendam R
quem Romanis, quamvis pro eo redimendo 30000 de
obtulissent, non vendiderat, addiditque hæc verba; Præ
nullum mihi munus est, quod Soltano Togril Bego c
Hisce acceptis donis valde filio Mervani conciliatus es
Beg. Postca Romanorum imperator Constantinus ita fili
ni scripsit: rogo te, ut ad hunc patricium liberandum
tuam interponas. Novi enim, Togril Begum magnanim
neque, si meo nomine ab eo petas, detrectaturum es
imperatoris Romanorum verba cum BarMervan Togril Beg
set, magnanimum hic se præbuit & patricium, neque r
nis neque permutationis mentione facta, misit. Hanc o
Romanorum imperator magnum Arabum templum in u
restituit, candelabra in illo suspendit, precatores Arabe

constituit & salaria illis assignavit. Togril Bego autem 1000 stragula serica misit & 500 varii generis alia, 500 equos, 300 asinos Ægyptiacos, 1000 capras albas, nigris oculis & cornibus, magnitudine asinos pæne æquantes. Hoc anno cum urbis Izphahani incolæ a Togril Bego novem mensium obsidione valde premerentur, supplicibus adierunt precibus Chalipham, ut pro se apud Togril Begum intercederet. A Chalipha iam diu Togril Beg petierat, ut nominibus regum propriis se appellaret, sed semper ille negaverat. Nunc autem huic gratificatus in epistola sua eum regem legitimum, confugium Moslemiorum, Rocnoddinum, Soltanum Togril Begum, nominavit & pro Izphahanis preces addidit. Literas per legatum misit. Togril Beg, qui nihil aliud quam hoc ipsum exspectasset, non tantum, quod petiit, concessit, sed pro hisce etiam 20000 denariorum in ærarium Kaiemi Chaliphæ, & 2000 denariorum regni administris misit. Ab hoc tempore Soltanus Togril Beg figuram arcus in summa Diplomatum parte impressit, intus autem hæc nomina posuit. Talis signatura Togra & cui ita signandi officium demandatum erat, is Tograi appellabatur. Anno Arabum 449 venit a Constantino Romanorum imperatore ad Chalipham Bagdadensem Kaiemum legatus epistolam apportans Romanorum lingua scriptam cum interpretatione interlineari arabica literis aureis super charta purpurea (cuius inscriptio hæc erat:) Constantinus, fidelium imperator, potentissimus, celsissimus per Messiam, Deum, Augustus solus in imperio Romanorum, Monomachus, amico suo dilectissimo, honoratissimo Abugaafaro Kaiemo, principi Moslemiorum, Emiræ fidelium, & quæ reliqua erant verba amoris plena. Anno Arabum 446 cum omnes Persiæ Pag. 243.

regiones Soltani Rocnoddini Togril Begi imperio parerent,
ad Romanorum regiones conversa, arcem Manazagerdam agg
est, quam tamen, quamvis diu oppugnavisset, capere no
tuit. Agrum igitur deprædatus ad populandam Arzani a
regionem, quia adhuc Romanorum erat, discessit. Ad hib
dum in Adorbiganam reversus est suo tamen tempore in fin
C. 1054. manorum rediturus. Anno 1365 mense Ianuario mortu
Constantinus Romanorum imperator, maritus Theodoræ r
quæ annum unum regnum administravit & cum Chalipha, ad
Bagdadum legatum miserat, pacem tributum promittendo con
vit. Eodem anno Soltanus Rocnoddin Togril Beg legatum a
lipham misit eique hoc nunciandum curavit: desiderio ego
declarandæ meæ reverentiæ, qua prophetam colo, & impe
ab eo salutem; itaque ego proficiscar, adorabo, & Mecc
cabor; precatorum vias tutas præstabo & Maadenorum latr
finem faciam. Inde proficiscar ad bellum rebellantibus S
vagis Ægyptiis inferendum, si Deus voluerit. Chalipha,
quam invitus, tamen coactus literis collaudavit eius studiu
que ardorem pugnandi pro fide magis inflammavit & adr
etiam, ne Bagdadum venire cunctaretur. Dailamitarum
& Turcorum, qui Bagdadi erant, exercitus, magno tumu
P. 245. citato, clamarunt, fieri non posse, ut Guzæi Bagdadum ve
& si venirent, se ad cædem eorum paratos esse. Cum nih
ficeret eorum resistentia, paucis diebus post Guzæorum co
fines agri Bagdadensis accesserunt. Obviam Soltano iverun
mus regni præses, iudex maximus aliique nobiles Bagdaden
cum eo loco, quo tentorium fixerat, convenissent, multa

mine cum eo collocuti rogaverunt eum, ne copiis ſuis cor-
ıdi agri Bagdadenſis poteſtatem daret, quippe in qua Ara-
ıronus & fidei lex inveniantur. Soltanus benigne eorum
udivit & conſilii eorum ſe memorem fore promiſit. Cum
ıcceſſiſſet & ad portam, quæ miniſterialis vocatur, tento-
ſet, Dailamitæ & Turci & nonnulli ex plebe Bagdadenſi
antes adverſus Guzæos, qui in urbem ad alimenta coemen-
quis fœnum & ſtramen parandum introiiſſent, gladios ſtrin-
Irritati hoc modo Guzæorum Emiræ Bagdadum invecti
multos Dailamitarum, Turcorum & plebeiorum occiderunt.
eorum captos ad Soltanum adduxerunt, qui eos vinctos in
s incluſit. Poſtea Soltanus, miſſo ad Chalipham oratore,
ıltu a Bagdadenſibus excitato conqueſtus eſt & indicavit, Pag. 246.
ciſos Dailamitarum, qui corpus eius cuſtodirent, aliquos
s eſſe, non autem alios. Addidit etiam: niſi te honora-
Bagdadum totum gladii acie perimerem. Hisce verbis
ıs Chalipha, poſtquam timor animum reliquerat, munera
ıuchis & magnatibus ſuis ad Soltanum miſit, ſed vix hi
eius appropinquaverant, cum Soltani iuſſu omnes vincti &
que apportaverant, direpta ſunt. Poſtero die Guzæi Bag-
ingreſſi multos Maadenorum deprehenſos in Tigride mer-
Multi ex domibus ſuis in regionem palatii Chaliphæ con-
t, quorum domos Guzæi occuparunt. Chalipha epiſtolam
ınum miſit, in qua ita ſcripſerat: Hoc equidem non ex-
eram, imo adventu tuo multo maiorem meam futuram eſſe
, fidem multo magis tuo acceſſu nobilitatum iri. Sed nunc
ia patior eamque ob cauſam in Deo fiduciam meam pono.

 Solta-

Soltanus respondit: Ego imperio tuo pareo. Quæ autem a
runt, ea scis facta esse culpa eorum malorum Turcorum,
ministris tuis sunt. Ego innoxius sum. Deinde Soltani iuss
phanti in decem istos Turcos, qui noxæ huius auctores exstit
immissi sunt, qui eos pedibus conculcarunt. Deinde Soltan
tentia sua usus, nemine consulto, inspectores & telonarios
tuit. Turci, qui antea Bagdadi (hæc curabant) partim p
erant, partim olerum venditores, alii balineorum calefac
Agrum Guzæi viribus nunc prævalentes vastarunt; quam o
agricolatio cessavit & bos arator viginti zuzis, asinus decem
venditus est. Cuderunt etiam zuzas & denarios Soltani n
insignitos. Addidit autem Soltanus Chaliphæ sumtibus, q
tea, cum Dailamitæ & Turci servi rebus præessent, dati erant,
Pag. 247. denariorum & 500 coros tritici; iuravit etiam: nisi tantæ m
copiæ essent, Arabismi auxilium, quidquid hi Turci abstul
id ego Chaliphæ restituerem. Hæc verba Chaliphæ animu
crearunt effeceruntque, ut affinitate cum illis coniungi cu
quam ob rem illi Arsalanam Chaun, Salgukiticæ stirpis,
Gagri Begi, fratris Soltani Togril Begi in matrimonium ded
Exstruxit sibi Soltanus magnam aulam iuxta palatium Cha
Chalipha autem aureum illi solium, pretiosis lapidibus distin
misit; quod postquam in ea fixum erat, consedit in illo Sol
& magnates ad eum salutandum introierunt. Anno Arabu
gravis morbus & fames magna Bagdadenses affligebant. U
nario Romanus vendebatur. Remedia autem non invenieb
Muscæ ultra modum auctæ aërem corrumpebant. Plus quat
tia pars populi periit, id quod etiam in Syria & Ægypto &

a Persia factum est. In urbe Bochara 18000 lectorum, in
nortui iacebant, uno die elata sunt. Mortuorum, qui bre-
ore (251) trium nempe mensium spatio exspiraverant,
erant. Samarcandæ duobus mensibus 236000 hominum Pag. 248.
unt. A mundo condito tantam pestem dicunt non fuisse.
rabum 449 Maadeni cum Guzæis iuxta Mozalam dimicarunt,
lio Guzæi victi 1200 homines amiserunt. Dux eorum
isch cum iis, qui ex pugna evaserunt, in montem Ischigar
Obiecerunt autem urbis Schigaræ incolæ portæ fores eos-
erunt. Quod cum Soltanus audiisset, ira incensus Mozalam
voluit. Obstitit autem Chalipha eique dixit: Non expe-
unc profectus fueris, imo contine te, donec copiæ tuæ
ie congregatæ erunt. Soltanus his verbis magis incensus,
inquit, intelligo vos erga me non sincero esse animo.
nsilium vestrum hoc erat: tu ipse noli eo proficisci, imo
pias tuas. Nunc cum hæ ceciderunt, idem mihi sua-
taque Soltanus exiit, tredecim menses Bagdadi commo-
Chalipham postea non vidit. Tentoria iussu eius extra
fixa sunt. Cum copiæ, quæ in vicinia tendebant, con-
sent, vastatis lateris orientalis Bagdadi aulis & trabibus
s, quibus in turribus exstruendis uterentur, Tagritum
s est & ab huius urbis incolis auxilia petiit, qui illi re-
nt: Nos Maadenis subiecti sumus & nisi iussu Basasiri,
ræfecti, dare nihil possumus. Indignatus Soltanus gla-
versus eos strinxit multasque mulieres multosque liberos
pacem tamen reddidit, cum eius imperio se subiicerent.
n. Vazikum venit, cuius incolæ auxilium dederunt. Mo-

 zalam

zalam inde profectus Basasirum iam abiisse & omnes Mozalæ
etiam aufugisse didicit. Paucos dies in palatio moratus Ba
perrexit. Postulaverat ducis exercitus Hazarasabus a Soltan
Balada diriperetur, sed respondit Soltanus: vides, ærariu
strum vacuefactum esse. Esuriunt homines, qui mecum
nos urgent; quapropter nisi in direptione auxilium non est.
tamen & urbis incolas hac nocte emitte cum omnibus rebus
ex domibus suis auferre poterunt. Quo facto Guzæi in
ingressi sunt eamque diripuerunt. Homines, urbis incolas,
rum præter mulieres & liberos 10000 erant, custodibus ad
via defendendos datis, Hazarasabus Mozalam misit. Pri
Maadeni, excepto Basasiro, qui in Syriam profugerat & Æg
rum fidei se commiserat, cum vidissent, Guzæis se viribus in
P. 249. res esse, pacem per legatos petierunt; quos ille admissos b
habuit & splendidis vestibus ornavit. Inde in Armeniam
gionem Bar Mervani ducere exercitum voluit, sed pri
Maadeni hoc modo eum orare cœperunt: Stulte ille egit,
stulte egimus; supplicamus igitur tibi, ut quemadmodum
ignoscebas, illi quoque ignoscas. Respondit Soltanus: vo
ctum vestrum fassi estis & eam ob causam vobis condonavi.
si suam stultitiam confessus fuerit, etiam condonabitur. Cu
zartam Cardoam venisset, eius incolæ se eius imperio subie
& multum auri attulerunt, quapropter non spoliati sunt.
Nestorianorum monasterio Achmul, in quo illo tempore 40
nachi erant, 120 monachi a viginti equitibus Guzæis, qui i
rant, interfecti sunt; reliqui se sex auri & argenti mensuris
merunt. Bar Mervan legatos ad Soltanum misit & magnan

promisit, quapropter, quia etiam 100000 denariorum attu-
pacem cum eo Soltanus fecit. Reversus Schigaram obse-
ea, postquam ceperat, 4000 virorum occidit, ut sanguis
n aquæ ductibus flueret. Magnum etiam templum, quod
at, incendit & omnes illius aulas vastavit. Cum aer ex
m cadaveribus foeteret, discessit ab ea Soltanus & Telia-
sedit. Deprecantibus principibus, ut gladium a Schiga-
beret, annuit, hac tamen conditione, ne ullus omnino
ea remaneret. Exierunt igitur omnes, qui latebant, &
nes dispersi sunt; qua ratione urbs ab habitatoribus vacua
st. Appositis etiam custodibus cavit, ne Guzæi abeuntium
m ulla iniuria afficerent. Hæc autem omnia facta sunt
a quod Schigarenses initio a Maadenis fugatos conviciis
ant. Profectus inde Soltanus Mozalam venit, quam
æ, suo ex matre fratri, dedit. Hic homo iustus erat. Ad
m telonarius, Mozalanus, venisset & quotidie ex iis, quæ
& vendentes pro vectigali penderent, centum denarios P. 250.
set: advocavit principes viros Mozalanos iisque dixit:
vobis hic telonarius? Responderunt illi: si nos a specu-
Persis & exactoribus Guzæis liberas, placet nobis hic, qui
ratium est. Respondit Sifoddaula magnanimus: etiam ab
libero, nihilque a vobis plus exigo, quam ut frugum
ique statutas partes suis temporibus mihi afferatis. Simul
s publice exclamare iussit, libere omnes emere & vendere
Quo audito omnes homines alta voce diutinam vitam a
expetierunt. Mozala Soltanus Bagdadum descendit & cum
ropinquaret, Chalipha Vezirum, summum regni principem
ei

ei obviam misit, qui Soltano non tantum poculum persicum
aureum lapidibus pretiosis, sardonychibus, smaragdis & sap
plenum obtulit sed etiam dixit: Emira fidelium magnopere
gloria lætatur & ex tua præsentia multum voluptatis capit, &
Soltanus autem confessus est dixitque: ego huius aulæ benefic
(253) sum, qui permagna bona, quæ largiter ex ea ad me
runt, accepi. Porro nihil mihi deest amplius, quam ut
ctionem mihi honorificam ad prophetam videndum suscipi
diutius sane hoc honore carere non possum. Respondit Ve
Neque est ulla causa, quæ hoc impediat: propterea quod
una domus facti, commisti & consanguinitate coniuncti
Vezirus de hoc colloquio Chalipham reversus certiorem fecit
tanus autem in aulam, quam sibi exstruxerat, ingressus est.
cis diebus post, cum Soltanus (ad Chalipham) vocatus esset
equum conscendit & omnes regum filii ante eum pedibus
Cum portæ palatii Chaliphæ appropinquasset & semel, equo
non descendens, substitisset, porta aperta est & ipse in
Tum Chaliphæ magnates obviam venerunt velumque sustul
ut in aulam interiorem introire posset. Postquam denuo al
velum sustulerant, Soltanus ingressus Chalipham vidit super
quod super terram septem ulnis extabat, sedentem. Capu
velamine nigro cinctum, ipse veste nigra indutus erat.
P. 251. enim amiciuntur & amiciunt homines (254) secus ac Ch
Ægyptii, qui albis amiciuntur et amiciunt. Manu sua sce
tenebat aureum. Ad duo eius latera duo stabant Eunuchi &
Soltanus eum conspexisset, incurvato ad terram capite aliq
eum adoravit. Deinde iussu Chaliphæ in alio throno, qui

ono humilior erat hominis ſtatura, collocatus eſt & Cha-
erpres eum ita allocutus eſt: Emira fidelium tuum ſtudium
laudatque tuos labores. Recreatur præſentia tua & de te
det, ut, quidquid præfecturarum et regionum Deus ipſi
it, id tibi committat. Quam ob rem cole Deum & in
tuo iuſtitiam exerce (in honorem) Dei, a quo tantis be-
ornaris. Surrexit Soltanus & incurvato ad terram capite
nperio tuo tanquam ſervus tuus obſequar & confido, Deum
turum, ut voluntatem tuam exſequi poſſim. Tum iuſſu
e ſeptem nigris veſtibus, quibus una ... at apertura colla-
induerunt & circa caput velamen nigrum aureum circum-
nt. Velamini impoſuerunt coronam duobus pretioſis
s. ſardonychibus diſtinctam. Super unoquoque horum
quindecim erant margaritarum pretioſiſſimarum ſeries.
extremis duas armillas aureas circumdederunt. Collare
reum Soltanus e collo geſtare noluit, quam ob rem ma-
atum portavit illud eunuchus ante eum. Cum iterum ad
e incurvare vellet, non permiſit Chalipha, propter coro-
tioſam in capite eius. Dedit etiam ei Chalipha tria ve-
purea aureis literis inſcripta, quæ lanceis affixa ante eum
unt. Tradidit quoque ei diploma regiam dignitatem con-
Præcones Chaliphæ iuſſu regem eum Orientis & Occiden-
amarunt. Soltanus abire iuſſus petiit, ut Chalipha ma-
n ei porrigeret, quam apprehenſam non oſculatus tan-
ſed ſuper frontem etiam traduxit. Egreſſus & uni equo-
liphæ impoſitus magna pompa in aulam ſuam rediit. An- Pag. 252.
orum 1369 tampore hiemis 3000 Turcorum Melitenen C. 1058.

Kk vene-

venerunt, cuius murus inde ab eo tempore, quo Cyriacus
bibus eripuit, apertus erat et tantam ſtragem in ea fecerun
cumuli occiſorum paſſim iacerent. Reliquos, ut occultatos (t
ros) indicarent, omnibus modis cruciarunt. Multi inter
tus mortui ſunt. Petri Diaconi hoſpes, ſcriba & ludima
captus eſt, dum libro deſcribendo vacabat, eo ipſo momento
verba ſcriberet: *ſanguinem Ioannis, uvam, quam Herodias vinde*
Huic Turci ceram liquefactam ſuper caput effuderunt & pru
pelvi ſuper pectore poſuerunt. Cum in eo eſſet, ut exſp
conſpecto igne, qui pedes apprehenderat, exclamavit: o
lices, quod mundati eſtis. Hæc fatus animam efflavit.
diebus Turci Melitenæ nihil aliud egerunt, quam ut cæ
& diriperent. Urbe incenſa diſceſſerunt. Ad latus tamen
Senſenorum hiems gravis eos oppreſſit, qua occaſione uſi A
monte deſcendentes, omnes interfecerunt. Qui cædi ſuperfu
omnes in urbem redierunt, in quibus etiam erat monachu
phus, qui de hac re tria carmina ſcripſit. Mar Ioannes Bar S
quatuor etiam carmina de hac Melitenes excidione ſcripſit,
modum Mar Ephraemi, duo ad modum Mar Bali. Eaden
ptione vaſtatum quoque eſt monaſterium Bar-Gagæi, quo
quam poſtea habitatum eſt. Anno Arabum 450 dux Maade
Baſaſirius, aliusque exercitus dux Koriſch, magno Arabum
ſarum & Turcorum, qui Ægyptii Chaliphæ imperio ſuberan
tracto exercitu, arcem Tellafaram obſederunt; ex qua Guz
præfectus Inanagus fugiens Mozalam contulit. Maadeni e
cuti Mozalam etiam obſederunt, in qua tanta fames orta e
Guzæi equis mulisque ſuis veſcerentur, aulas vaſtarent, &

dum tigna & lignorum fragmenta incenderent. Miſeriis dadum confugerunt & Soltanum ſollicitarunt, ut ipſe ad- Pag. 253.
aadenos exiret. Baſaſirius, certior factus, eum Bagdado
lozalam peſſime diripuit & in deſertum diſceſſit. Soltanus
omni ex parte vaſtatam deprehendit, reſcivit etiam, Abra-
næum, ſuum ex matre fratrem, rebellionem ſpectare.
pti quoque Chalipha allati nuncii ſunt. Metuens igitur,
dem occuparet & Guzæorum Turcomanorum copias ad
nem impelleret, cito in montes profectus eſt & Hamdanæ
Contra fratrem in montes Schaharazvarenos manum
umque captum occidit. Baſaſirius autem & Koriſch, exer-
es, cum audiiſſent, abiiſſe Soltanum, Bagdadum vene-
hanc urbem dure tractarunt. Comprehenſum Chalipham
n camelo impoſitum Haditham miſerunt, palatium eius
unt & Moſtanzerum Ægypti Chalipham proclamarunt Bag-
dominum. Nomine eius denarios & zuzas cuſas inſig-
. Iudices, legum peritos & lectores, quos conſtituerunt,
is veſtibus induerunt Ægyptiorum more albis. Vezirum
aulicorum principem, quia Guzæos Bagdadum adduxiſſe
ur, in pellem bovinam, recens detractam inſuerunt, ita
ut facies aperta eſſet & bovis cornua ſuper eius capite ex-
Suſpenderunt eum uncinis per maxillas immiſſis. (255)
n toto die hæc mala pertulit, mortuus eſt, conſputus antea
s Bagdadenſis convicia & maledictionem paſſus, propterea
us cauſa omnia illa mala acciderunt. Mater Chaliphæ Ka-
loco, ubi abſcondita erat, Baſaſirio nunciandum curavit;
e pereo ideoque te rogo, ut mei miſerearis. Poſtquam

 illam

illam adduxerant, palatii domum aliquam illi attribuit, fa
rum duas, quæ ei fervirent, dedit & in fingulos dies duo
Pag. 254. panis litras & quatuor carnis, ponderis Bagdadenfis, affig
Erat autem hæc femina genere Armenia. Arfalan Cathun
Chaliphæ uxor, apud Korifchum erat, quam Soltano Togril
cum per legatum eam fibi expetiiffet, magno cum honore
Hoc anno Emira David Gagri Beg, frater Soltani Togri
mortuus eft, relictis tribus filiis, quorum natu maximus era
Arfalan. Per legatum Soltanus Korifcho gratias egit, quo
rem Arfalan Cathun cum honore cuftodiviffet & remififf
adiecit: rogo te, ut Chaliphæ etiam fuum thronum reddas
adminiftrator regni fis. Ego Bagdadum non redibo, admi
tione regni Perfici occupatus. Et quia propter Bafafirium
tecum non confentit, non poffum; opus eft, ut in arce q
aut in deferto perfonam tuam caram tuosque tutos præfte
copiæ meæ, inscientes, tuorum aliquem lædant. Multa
tibi debemus & fi omnia, quæ nobis funt, tibi daremus,
tamen effent præ eo, quod tu nobis dedifti eo, quod progenie
ftram (256) circumfpecte nobis reftituifti. Korifch Bafafiri
Vafati erat, ita fcripfit: Qua, quæfo, de caufa, & pro q
tum certamen inimus? Pro Ægyptio, qui ne fimplici quide
ftola nos honoravit pro eo, quod nomen eius omnibus locis
que ad Bagdadum illuftramus. Imo neceffe eft, ut cum S
nos coniungamus & Chalipham in locum fuum reftituamus.
Bafafirius ideoque Korifch affumtis fuis in defertum abiit.
Soltanum cum copiis fuis Bagdadi finibus appropinquantem
Hadithæ Chalipham hac tenus apud fe inclufum adduxit,

magno cum honore in palatium remisit. Excusavit se
i ita: Propter mortem fratris mei Gagri Begi & res filio-
s ordinandas & propter fratrem alterum Abrahimum, qui
sidiatus est, te adire hucusque non potui. Huius generis Pag. 255.
bus Chaliphæ animum sibi reconciliavit. Basasirium, quem
ius emissæ vicerant, fugientem Guzæi assecuti sunt. Ca-
cissum Soltanus arundini affigi & in porta palatii suspendi
Bello adversus Maadenos finito Soltanus in Chorasanam re-
t. Anno Arabum 455 uxor Soltani Togril Begi, Cathun,
æcipue dilexerat, mortua est. Hæc omnes res politicas
raverat. Petiit deinde per legatum a Chalipha, ut fi-
in matrimonium daret, sed recusavit ille, ne filia sua
a suis familiis & ipsorum sceptro alieno, daretur. Qua
offensus Soltanus post multas reprehensiones manifeste
ostilitatem ostendere cœpit. Chalipha territus, quamquam
filiam suam ei dedit, hac tamen conditione, ne ex pala-
eretur, sed quotiescunque Bagdadum Soltanus veniret, ea
in palatio esset. Post multas disceptationes impetravit,
vam aulam, quam Soltanus ædificaverat, transire posset.
cum Bagdadum venisset 100000 denariorum aureorum,
uzarum & 40000 stragulorum (257) obtulit & deinde reve-
phæ Kaderi (258) filiam matrimonio sibi copulavit. Quæ
am eius ingrederetur, Soltanum, dicunt magnates eius
s more suo saltasse, in genua procubuisse & stantes deinde
cantavisse. Etiam illi solium aureum paratum erat. In-
Chalipha capite ad terram incurvato eam adoravit, sed
dit, imo reliquit & exiit. Septies hoc ita faciebat, &

 tamen

tamen illa, quo ab eo cerneretur, faciem non retexit. In
nuptiis magnum erat Soltani gaudium, magna autem Cha
ſollicitudo, quippe qui metueret, ne, quando Soltanus Ba
P. 256. in Choraſanam proficiſceretur, filiam ſuam vi ſecum abduce
conditionem, qua cautum erat, ne ex urbe Bagdadi exiret,
C. 1063. neret. Hoc anno, qui erat Græcorum 1374, Romanorum e
tus urbem Amidam obſedit. Contra eos exierunt copiæ T
rum & Arabum & cum utrimque multi occiſi eſſent, urbe
abierunt. Septimo die Septembris huius anni mortuus eſt
nus Togril Beg in Perſidos urbe Rai, anno ætatis ſeptuage
regni triceſimo octavo, ex quo Bagdadi principatum obtin
Solimanum Gagri Begi filium Soltanus poſt ſe in throno ſede
luerat, ſed frater huius Aleb Arſalan, vir fortis, eo depulſ
gnum rapuit & Bagdadi omnibusque locis Zoiaddin Soltanus p
matus eſt. Anno Arabum 475 (259) nunciarunt venatores Cu
qui Bagdadi erant: cum nos in deſerto venaremur, vidimu
toria nigra ex iisque luctum, fletum & lamentationem audiv
Appropinquantes vocem audivimus dicentem: Hodie Beelz
dæmoniorum caput, mortuus eſt. In quacunque regione pl
per tres dies non inſtituetur, eam radicitus evertent. Mu
Bagdadenſes cum hanc abſurdam fabulam audiiſſent, ad ſe
exierunt ibique tres dies manſerunt, flentes & eiulantes, t
ſcindentes, capillos evellentes, faciem fuligine ollarum den
tes, quo dæmones placarent, ne amatos ſuos enecarent.
hic rumor per totam terram Sinear & omnibus locis, Moz
in Armenia, eadem, quæ Bagdadi, fiebant. Hoc anno Sol
Aleb Arſalan urbem Anam, quæ Romanorum fuerat, aggreſſ

a parte Armeniæ & cepit magnamque ibi stragem fecit. Erat ea admodum munita, quia, uti narratur, tres eius partes fluvius magnus Aras cingebat, & circa quartam profundus meatus alte effossus erat, per quem multæ quoque aquæ ex fluvio Aras magno impetu fluebant. Incolæ super pontibus introibant & exibant. Erant in ea 700000 aularum & mille ecclesiæ. Turcis de eius expugnatione iam desperantibus cœlesti nutu turris una cecidit. Straverunt igitur pontem & intrarunt. Ab hoc tempore vocatus est Soltanus Abulpatach. Hoc anno ab Octobri usque ad Decembrem Bagdadi magnus solis æstus fuit, quem gravis morbi lues secuta est. Mina dactylorum Indicorum quatuor denariis aureis vendita est. Mense Ianuario frigus Tigridem congelavit & multa nix Bagdadi decidit. Anno Arabum 458, Græcorum 1377, Soltanus Aleb Arsalan in Chovarazmiam profectus est eique filium suum Schalarschah præfecit, ipse Nisafaram, reversus est. Hoc anno circiter 300 latrones Armeni ad filios Cazrigi Armeni congregati sunt; atque ex montibus Melitenensibus, in quibus latebant, regiones Gubæ & Claudiæ, maxime autem cœnobia, diripiebant. In Cœnobio Sergesiæ, in quod irruperant, martyrum ossa in terram proiecerunt & hierothecam abstulerunt. Ex urbe Sengis, quæ prope cœnobium Madik est, pro 1100 denariis varii generis res abstulerunt præter boves & asinos & ex cœnobio pro 500 denariis. Melitenenses principes promiserunt, se illis ex Gubæ & Claudiæ agris Metatum daturos esse, & ab rege quoque literas sigillo confirmatas impetraverunt, quatuor illis datum iri vicos, ne latrocinarentur. Illi autem, quæ magna erat eorum malitia, non cessaverunt, imo secum cogitarunt, quomodo cœnobium Mar Bar-

Pag. 257. C. 1066.

Bar-Zumæ diripere eoque deinde pro arce uti possent.
repente rumor currit, Turcos adventare agrum Melitenens
P. 258. vasuros. Confugerunt Claudiæ incolæ in cœnobium & c
decem latronum Armenorum. Reliqui in montibus delitesc
ut, sociis noctu portas aperientibus, ipsi irrumperent &
bium caperent. Quod cum rescivisset monachus Ivanes,
ctus cœnobio, ope fortium quorundam virorum ex Tel Tura
benedicta, qui tum in cœnobio aderant, decem illos
noctuque ex cœnobii rupe præcipitavit, inscio totius rei
Cum illuxisset, inventi sunt ad rupis radicem mortui ex p
tatione. Quo audito eorum socii aufugerunt. Haud ita
post manachos cum mancipiis a Melitene ad cœnobium euntes
serunt hi latrones & ex illis tres monachos & tria mancipi
derunt. Post hæc trium annorum spatio monachi tres tur
celsas exstruxerunt & aliam quandam novam inter has dua
32 annos. Anno 1475 beatus Mar Michael australem turre
ficavit. Et anno * * * & ædificavit excelsæ cœnobii turr
Anno Arabum 459 Chemuschtechin, Turcorum dux, Edessa
sedit, quem cum Edessæ Ducas adortus esset, ipse supera
captus est; rediit tamen Edessam postquam 20000 denario
redemerat. Expugnavit etiam Chemuschtechin Haranem,
gum & Callinicum. Ad Soltanum Aleb Arsalanum rever
cum Chelatam pervenisset, aliquem Emirarum, quos secu
cebat, ira commotus occidit. Deinde ipse occisus est a
fratre Aphschino, qui collecta Turcorum manu Antiochia
vertit & omnia diripuit. Hoc anno filia sororis Phacrati
rorum regis, Soltano Aleb Arsalano nupta, adducta est & n

ea celebravit in urbe Hamdana. Paullo tamen poſt illam re-
tam uni magnatum ſuorum iunxit. Anno Arabum 464 Pa- P. 259.
m Armenum Ariſtagem ex arce quadam, ut in aliam magis
am ſe conferret, cum ducentis hominibus metu Turcorum
um invaſit Emira Turcus, nomine Scharunaſchah, cui Ar-
, metu victi: Ad Soltanum, inquiunt, nos imus, ut eo
nte Hagareni fiamus. Hanc ob cauſam multo cum honore
ltanum deducti omnes, quamquam inviti, Hagareni facti
cumciſi ſunt. Patricio quotannis Soltanus 20000 denariorum
ctum parandum dedit. Poſtea tamen in interiorem Arme-
confugerunt & ad fidem ſuam redierunt chriſtianam. Mor-
onſtantino Duca Romanorum imperatore in regno ſucceſſit
nus Diogenes, qui cum 200000 equitum in Syriam profectus
ercitu Maadenorum Cynicorum, h. e. caninorum, in quos
rerat, victus eſt. Arabibus poſtquam duas arces Aiem &
h eripuerat, Romani penetrarunt usque ad Mabugum, cuius
magnam partem Halebum confugerunt. Vectura oneris a
o Mabugo Halebum portando octoginta denariorum aureorum
Mabugi Romani non tantum magnam cædem ediderunt,
urum etiam deiecerunt & turrem veterem, quæ ibi erat, la-
us exædificarunt. Quia Romanorum magna erat multitudo
nmeatus non ſuppetebant in loco Turcico, quem in confiniis
deprædati erant, magna inter eos fames orta eſt. Panis
uno denario & ſex hordei pugilli etiam uno denario venditi
Narraverunt Maadeni canini: Cum Romani cuiusdam oc-
entrem aperiremus, integra grana hordeacea in inteſtinis in-
nus. Nuncio ad imperatorem allato, Aphſchinum cum

Turcis Romanorum fines invasisse & urbem Amoriam cepisse,
sidio arci novæ, quam Mabugi ædificaverat, imposito, in te
P. 260. Romanam rediit. Anno Arabum 462 (261) tanta in Ægypt
mes fuit, ut homines hominibus vescerentur. In tota enim
pto plus quam tres equi Chaliphæ non relicti erant. Rel
equos, mulos & asinos domini eorum absumserant. Canis
que denariis venditus est & tantum ceparum, quantum decem
ponderant, una 'zuza argentea. Die quodam cum Vezirus
suo descendisset & ad Chalipham ingressus esset, tres viri m
ex pueri manibus eripuerunt, mactarunt & comederunt. Q
re cum certior factus esset Chalipha, illos viros suspendi
Nocte tamen venerunt alii, qui illos ex crucibus demiserunt
frusta dissectos consumserunt. Cum illuxisset, ossa earne den
inventa sunt, accumulata sub lignis. Fames autem non ta
plebem sed palatium etiam infestavit, usque eo, ut omnis
supellex vili pretio venderetur. Decem margaritæ, quæ d
siclos pependerunt, 400 denariis venditæ sunt. In una Æg
rum urbium Tanis paullo ante 300000 virorum, qui censum
talem solvebant, numerata sunt, tempore autem famis
C. 1071. quam 100 inveniebantur. Anno Arabum 463, Græcorum
in urbe Archestia sive Archischa, quam Soltanus ceperat, ma
cædem edidit, multis hominibus abductis & in Chorasanam
Idem fecit in urbe Manazgerda. Cum Mifractam venisset,
Arabum erat, ab eius domino plus quam 100000 denariorum
git. Deinde Amidam prætergressus est, cuius muro cum a
pinquasset, manu super ea suaque facie traducta tanquam
muniti loci fortitudine sibi benedicturus, Sibaberacum, qu

m erat, profectus est, quam acceptis 1000 denariis, re-
Inde ad Edessam obsidendam duxit; quam tamen, quam- Pag. 261.
tis diebus obsidione pressisset, capere non potuit, itaque
arbores succidit & hortos vastavit: quæ res Edessenos coë-
50000 denariorum pro discessu promitterent. Cum Solta-
sensisset, Edesseni dixerunt: Ante tamen solvere nihil
s, quam turres & machinas omnemque belli apparatum
ritis. Verendum enim est, ue nos decipiatis & auro ac-
vastatione tamen non abstineatis. Vix autem Soltanus,
idisset, belli instrumenta combusserat, quum Edesseni eum
nt nihilque dederunt. Discessit igitur Soltanus iræ ple-
& Euphratem transiit. Eo tempore venit ab imperatore
rum Diogene legatus, qui Soltano hæc dixit: Si Mabugi cau-
gione tua egressus es, en! Mabugum tibi restituimus, si
am & Manazgerdam reddis; & tributum etiam solitum sol-
Soltanus hac conditione contentus omnem tractum usque
atam reddidit. Quo facto nunciavit Aphschinus Soltano:
magna præda ex finibus Romanorum, in quos irruperam,
nemo est inter Romanos, qui nobis obsistere possit. In-
oc nuncio Soltanus magna lætitia & tanta velocitate in ter-
nanorum rediit, ut multi camelorum, supellectilem eius
um, præ cursus celeritate in via perirent. Aphschinus
iora imperii romani penetrans castra posuit in litore ma-
od murum Constantinopoleos alluit; unde late populatus
eda in Macedoniam profectus est, ubi, cum Simanduam
, hiems eum cum multa nive oppressit. Arci Simanduæ
mulier græca, nomine Maria, quam ab initio omnibus

 pre-

precibus abducere uon potuit, ut milites ſuos Turcos ad ali
coëmenda in urbem & vicos ingredi pateretur, impetravit t
poſtquam minatus erat, ſe arbores omnes exciſurum, vineas
tosque circumiacentes vaſtaturum. Diogenes autem, magno
Pag. 262. gregato exercitu, maiore ſuperbia, a latere Armeniæ Man
dam duxit, & poſtquam Soltani milites ex ea depulerat, qu
tamen neminem occidit, ipſa urbe potitus eſt. Quod cum
nus audiiſſet, Soltanus Romanorum fines reſpexit & territus
Turci numero pauci erant, miſit ad Diogenem Saotchinum,
gnatem, qui ei diceret: age, componamus pacem, & iure
do præſtito, in noſtram uterque regionem revertamur. Di
ſuperbia inflatus reſpondit: nunc cum immenſis ſumtibus
omnes copias congregavi, victoria mea eſt, tu me revert
imo nihil vobis a me, quam gladius, exſpectandum eſt.
tempore Deus (laus ſit eius benignitati, qui ſuperbos dep
roboravit Soltanum, qui copias inſtructas multis verbis ad f
dinem incendit. Abiecit ipſe arcum & tela, gladiumque late
cinxit; pugionem & lanceam manu prehendit, equumque,
eius colligata, conſcendit. Quod cum omnes Turci ſi
feciſſent, citatis equis, die Veneris circa meridiem inter
tam & Manazgerdam, magno clamore ſublato, in Romano
erunt, qui adeo conſternati ſunt, ut, poſtquam multi eor
ciſi, multi capti eſſent, fugere inciperent. Veſpere venit
chus Turcus nobilis, nomine Cabaria indicavitque Soltano
ſervorum meorum ſe imperatorem dicit cepiſſe, quem apud ſe
Quia tum equites numerabantur, ſprevit hunc ſervum Emira,
merabat, nihilque ei præmii decrevit. Ille, qui ſe deriſum vide

en hic nobis imperatorem Romanorum vinxit & res, quæ irri-
na videtur, revera facta est. Soltanus, quamvis non crederet,
t tamen, quin iuvenem quendam, cui nomen erat Schadi, quia
o cum legatis ad Romanorum imperatorem profectus erat, ad P. 263.
endum ablegaret. Quem cum Schadi conſpexiſſet; ad ter-
inatus imperatorem adoravit & cito ad Soltanum reverſus
, ipſum eſſe. Itaque præcepit Soltanus, ut feſtinanter
magnum tentorium regium erigerent eumque illuc dedu-
Poſtquam manibus eius atque collo catenas iniecerant,
Turci illum cuſtodiebant. Poſtero die cum ad Soltanum
eſſet, hic ſuis ipſe manibus quatuor ei colaphos infli-
it: cur tu non obſequutus es mihi pacem tibi ſuadenti?
s, qui vir eſſet admodum ſapiens, apte reſpondit: Ea-
um omnium, quæ ab hominibus fieri poſſunt & reges fa-
ent, nihil ego intermiſi; Deus, quod voluit, exſecutus
rce igitur vituperationi & fac, quod tibi propoſuiſti.
tanus ei: dic mihi, inquit, quomodo cogitabas me,
nus tuas incidiſſem, tractare? Reſpondit ille: peſſime.
nim hoſtem hoſtiliter tractat. Soltanus, Recte, ait, re-
. Aliud enim ſi mihi dixiſſes, non crediidiſſem. Dic
ro: quid ſuſpicaris me nunc tibi facturum eſſe? Impe-
pondit: ex tribus unum. Aut enim, quod primum eſt,
des, aut, quod ſecundum, omnibus me oſtendes & per
nas regiones circumduces, ut omnes intelligant & victo-
um videant. Tertium non opus eſt, ut dicam; quippe
pectatio mera phantaſia eſt, & multum ſane abeſt, ut tu facias.
reſpondit: quid damni patieris, ſi & hoc aperueris. Tertium

 eſſet,

esset, inquit, imperator, si me in urbem meam regiam cum h
remitteres, ego tibi frater fierem, unus ex patriciis tuis, ut, si n
ces, veniam, si dicas: fac hoc, illud ego faciam. Respondit Sol
hoc ipsum tertium, de quo tu desperabas, in mente mea erat. P
vit deinde Soltanus, ut pro se redimendo centies centena millia
Pag. 264. riorum daret. Imperator dixit: Si totum Romanorum imperiu
darem, parvum id esset, si comparando cogito, me vitam lucrari
publicas imperii Romani gazas ab initio regni mei in exe
insumsi. Pacti igitur sunt, ut nunc ad se redimendum
tantum centena millia denariorum daret, quotannis autem
tum 360000 denariorum mitteret. Post hæc Soltani iussu c
demtis in throno, a quo deiectus erat, resedit & cum S
edit & bibit. Postulante Soltano, ut Antiochia, Edessa,
gum & Manazgerda, urbes Arabibus a Romanis ereptæ, re
rentur, respondit imperator: quando in regnum reversus
tu copias mitte, quæ illas aggrediantur. Tum ego illas
tradi curabo. Nunc, etiamsi velim, non obediunt mihi.
inde Soltano imperator dixit: Si revera me remittere vis,
remitte, antequam Romani sibi novum imperatorem const
eorumque omnium, quæ promisi, ne unum quidem impler
sim, id quod etiam evenit. Soltani iussu 100 servi cum d
Emiris Constantinopolin eum deduxerunt & ipse etiam Soltan
rasangam unam illum comitatus est. Hic cum reverti velle
perator equo descendere voluit, sed Soltanus eum adiuravi
descenderet. Itaque ex equis se mutuo amplexi diversi
runt. Ita rem narratam inveni in duobus libris, arabi
persico; beatus autem Mar Michael scribit, Soltani sororis

orem cepisse, Turcum autem alium, ut ipsius esset victo-
ium sororis Soltani occidisse & imperatorem abduxisse.
cum Soltanus interrogasset, quid mihi, si in manus tu-
issem, facturus eras? Diogenem respondisse: igni te
re in animo erat. Sed manifestum est, regem regi ver-
inepta non dicere, neque Turcum, occiso sororis Solta-
imperatorem ex eius manibus abripere potuisse, quippe
idum fuisset, ne ab imperatore ipso proderetur. Græci
postquam allatus nuncius erat; Diogenem captum esse, Pag. 265
orem sibi constituerunt Michaelem, Constantini filium, qui
suam, Diogenis uxorem, vi invitam in monasterium in-
Patruus eius Cæsar fuit. Diogenes in imperium roma-
ersus cum audiisset, quod factum erat, in arcem Dukiam
est & 200000 denariorum in ea repertorum per Emiras
quibus deductus erat, Soltano misit, quem simul de re-
mutatione certiorem fecit. Sumto habitu monastico in
ia mansit & Michaeli ita scripsit: Ego pro fide christianorum
pugnavi, idque mihi sufficit. Tuum imperium benedi-
Bene egisti, quod regnum capessivisti. Iure enim tuum
animo autem sincero suadeo, ut pacem, quam cum Sol-
, non solvas. Sin minus, neque tibi, neque christianis
t. Egit ei Michael gratias & nunciavit, se illius consilio
rum esse. Postea a nonnullis sollicitatus hæc Diogeni
la curavit: Si revera monachus es, cur in arce sedes?
ut in cœnobium aliquod te conferas, ut huic arci præsi-
s imponere possimus. Quibus verbis irritatus Diogenes,
, inquit, imperio romano ne unam quidem arcem mihi
relin-

relinquit, & abiectis vestibus laneis, a Dukiæ mercatoribus
niam mutuatus copias comparavit. Patricio Armeniæ mi
Bar Sancheribi, qui ad eum venisset, duos oculos effodit
que 80 auri talenta sumsit. Viribus factis Melitenen pro
est & per legatum petiit auxilium a Soltano Aleb Arsalane
P. 266. promisit, se ipsum venturum & ubicumque res postularet,
liaturum esse. Sed cum a Melitene in Ciliciam venisset,
in urbe Adana eum vicit cepitque. Michael hac de re c
factus hæc mandavit: nolite eum ulla iniuria afficere, se
cumspecte tantum eum ad nos adducite, ut in cœnobio aliqu
includamus. Ivanes autem Constantinopoli appropinquan
excæcavit, quo facto Diogenes tam diu caput in parietem
git, donec moreretur. Offensus est imperator cum omnib
licis, quod Ivanes iniussu imperatoris hoc fecisset. Hoc
Franci Siciliam ab Arabibus acceperunt. Vendidit illam eiu
fectus, postquam Ægypti Chalipham, cuius illa fuit, astute
perat. Anno 465 Arabum mortuus est Soltanus Aleb A
filiumque Malchaschah successorem habuit. Mors autem e
accidit. Schomos Molec, Tabagagi filius, Chanus erat Bo
Samarcandæ, & in reliquis regionibus ultra fluvium Gih
Alius filius Soltani Aleb Arsalani Chovarazmiæ præerat.
inter hos orto, Bar Tabagagi uxorem suam, Soltani filiam,
bus conculcavit & enecavit. Tu non es, aiebat, uxor mea
exploratrix; tu fratrem tuum incitavisti, ut regiones meas
staret. Soltanus cum audiisset, filiam suam interfectam
ira excanduit, & contracta manu, fluvium transiit. Obsed
mum oppidum, cui Chovarazmius aliquis præerat, & hunc

ollicitationibus adduxit, ut descenderet. Egressum vin-
t, eiusque manus & pedes quatuor clavis alligare, ut sa-
ım confoderet. Chovarazmius ira exardens conviciatus
no eique dixit: o muliebris animi homo, num viros mei
ta occidis? Soltanus, incalescente sanguine, agite, inquit,
um, ut non vinctum sagitta configam & occidam; itaque
rimum solverant, sagittam in eum emisit, quæ illum au-
attigit: Chovarazmius igitur Soltanum petiit, eumque
cultro, qui forte ibi iacuerat, in femore sauciavit. Sol-
unuchus suo corpore texit, quem Chovarazmius pro Solta- Pag. 267.
o percussit: Chovarazmius ipse ab uno Armeniorum, qui
figunt, mallei ictu capiti inflicto occisus est & Soltanus
ost paucos dies ex vulnere mortuus est. In urbem Maru
iuxta patrem Gagri Begum sepultus est. Testamento
verat, ut filius Malchaschah sibi succederet, frater au-
ira Kavorat Beg uxorem suam in matrimonium duceret,
nperio haberet regionem Schirazi præter eas arces, quas
et in potestate Soltani esse. Kavorat Beg autem, qui diu
fratris optasset, cum audivisset, mortuum esse, cito ex
nia navi tempore hiemis Schirazum venit & inde in Cho-
profectus est ad exercitum comparandum, quo fratris filium
:ham adoriretur. Hanc ob causam & Malchaschah ipse bel-
tra patruum paravit, quem etiam divino auxilio adiutus
occidit. Filios eius excæcavit, quorum duo minores
unt, tres natu maiores vitam conservarunt, sed cæci, Sol-
h, Turchanaschah, Vardanaschah. Si, uti Soltanus, fra-
in sua regione mansisset, honore utique crevisset. Anno

Arabum 466 Græcorum 1384 ingentes pluviæ a mense Nov
C. 1073. usque ad diem vicesimum quartum Februarii demissæ sunt.
darunt fluvii & ex domibus etiam, scissa terra, Bagdadi aqua
superunt. Multæ aulæ deiectæ sunt & homines in regionem
occidentalem fugerunt. In Chaliphæ quoque aulam per p
Nubiensem, hoc est, eunuchorum Nubiensium, qui portar
fodiebant, aquæ influxerunt. Eunuchi & ancillæ cum om
in domibus intra aulam sitis (erant in ea tunc temporis 150
mus) fugerunt &, postquam enataverant, in plebeiorum d
P. 268. lateris occidentalis se contulerunt. Chalipha ipse, cum aq
eius lecto prorumperet, ad fugam compulsus est, exitum a
eum ad portam venisset, non invenit. Itaque eunuchus sub
eum in cymbam (262) imposuit, in quam etiam mulieres e
omnem supellectilem, quo inundationi eriperentur, compo
Ad aquarum impetum cohibendum Chalipha prophetæ ip
tunicam induit sceptrumque manu prehendit, sed nihil pr
Multi in cercuris aliquot diebus sine cibis fuerunt, quam in
& ipse Soltanus duos dies passus est, cum nihil, quod eder
veniret. Similiter Vezirus in cercuro super asseres proiect
duos dies cibo caruit. In desertum etiam aquæ irruperunt &
tos Maadenorum suffocarunt. Baduinum quendam dicunt,
aquæ venirent, uxorem & filiam equis imposuisse &
alium conscendisse. Duæ illæ, ab aquis correptæ, ceciden
suffocatæ sunt, ipse, equo relicto, in arborem vicinam a
& tam diu ibi mansit, donec aquæ subsiderent. Leones et
bubali super capitibus tumulorum aquis cinctorum conspect
qui, quasi stupefacti, sese non lædebant. Anno Arabu

alipha Kaiemus suffocationis morbo mane diei Iovis die 13 chaabani, 75 annos natus. Viridi erat colore ob nimi- n ciborum ex ficis factorum (263). Successit filius eius, adius appellatus est, quia ea nocte in vitæ periculo versa- ecundum mentem Astrologorum. Mars enim (264) qui o ortus erat, ea nocte ad Geminos, mortis regionem, de- e diametro Saturno, qui in Sagittario erat, oppositus; ne cum signo piscium, quod signum erat finis huius anni, ios efficiebat. *Post Kaiemum Moctadius filius eius* & menses 5. Anno 468 Arabes novam Mabugi arcem, P. 269.
, qui octo annos eam obtinuerant, quamquam maximam partem ab Arabibus inclusi, eripuerunt. Anno post in Turcomanorum & Ægyptiorum exercitibus ingens cædes Post cædem fames & morbi lues orta est, maxime Da- ius parum abfuit, quin omnes incolæ morerentur. Ex nim, qui in ea fuerant, 3000 relicti sunt; & duo pisto- 40. Aula, quæ 3000 denariorum constiterat, uno dena- ita est & vix erant, qui emerent. Ob exiguam frumenti nures mirum in modum multiplicati sunt, quia feles de- , quos homines dudum comederant. Erant feminæ cui- aulæ, quarum unam 300 denariis emerat, alteram 400. damna murium unam pro septem zuzis vendidit & pro n sibi comparavit. Anno Arabum 470, Græcorum 1389, C. 1078.
ligenter Michael regnum administraret propter stranguriæ , quo laborabat, & quia de nulla alia re quam de suo sanando cogitabat, neminem ad se admittens, rebellavit eum Nicephorus botanicus, qui agricola quondam fue-

rat, deinde ad dignitates promotus primum Cypro insulæ,
Antiochiæ præfuerat, tandem dimissus in paupertatem dec
Hic, assumto socio, Emira ex stirpe Salgukitarum, Katlem
filio Iabgu Arsalani, filii Salguki, qui a Soltano Aleb Ar
profugus, in imperium romanum, securitatis causa, se co
rat, Constantinopolin quatuor menses obsedit, donec, fam
duæ panis placentæ (265) denario, gallina denario, &
P. 270. etiam denario venderentur. Fami lues adhæsit mortifera.
ravit vespillonum, unus qui mortuos in coemeterium eccles
gnæ efferebant & inde, cum plenum esset, cadavera per
ad mare ferentem in mare proiiciebant, cuius operæ p
erat quadrans, se hisce quatuor mensibus 160000 quadr
accepisse. Incredibilem esse dicit quidam annalium scripto
summam nimis magnam; sed ego scripsi, uti audivi. Cu
triarcha cum magnatibus videret, imbecilliorem esse Mich
quam ut obsidentes depellere posset, apertis portis urbem
derunt Nicephoro; cui urbem ingredienti Michael occurri
bus incedens & diadema manibus tenens dixit: accipe & g
a populo cohibe; si a me postulavisses, sine bello tradidissem.
deinde eius iussu & monachus factus cum carnium esu abstinere
tus est. In monastica tamen vita diem supremum obiit. Mi
duos filios Nicephorus castravit, uxorem in gynæceum suum
Spretus tamen est ab omnibus, nemini placens. Itaque territu
latio se continuit & nunquam ad bellum exiit. Ad Katlemisch
ducendum Soltanus Malchaschah servum suum Barsukum cum
manu misit, qui, cum Constantinopolis finibus appropinquasse
ad Nicephorum oratore, petiit, ut Katlemisch sibi traderetur

t Nicephorus: fides noſtra vetat nos dedere hominem, qui fidei
ſe credidit; etiamſi nos omnes pereamus. Tamen en! ante te
capere potes, capias. Conſeruerunt igitur manus Katle-
ıs & Barſukus, ſed cum ab utraque Turcorum parte multi
rentur, miſit Barſukus aliquem, qui Katlemiſcho diceret:
ıi meique Turci pereunt? Imo nos duo ſoli congrediamur,
ıi alterum ſuperaverit, omnium victor ſit. Cum Katlemi-
conſenſiſſet, Barſukus dolo utens ſervorum unum, ſua ve- P. 271.
utum, ſuis armis ornatum, ſuo equo inſidentem contra Kat-
ıum emiſit. Ipſe cum (266) viginti equitibus tanquam in
o ſpectaret, adſtitit. Hunc ſervum cum Katlemiſchus ex
leieciſſet & ad eius caput abſcindendum ex equo deſcendiſſet,
it Barſukus cum ſociis & Katlemiſchum obtruncavit. Hanc
ob cædem doloſe peractam paucis perſuadere potuit Barſu-
t ſecum ad Soltanum redirent; plurimi ad partes Solimani
tlemiſchi tranſierunt & cum eo, finibus Romanorum egreſſi,
n litore maris ſitas, usque ad Anatartum & Tarſum cepe-
Anno Arabum 475 & poſtea etiam Antiochiam Solimanus
ıavit. Anno Arabum 476 Scharfoddaula, filius Koriſchi,
em cepit, cuius præfectum Karazium ſuſpendit. Eodem
qui Græcorum erat annus 1394, die 23 Septembris Edeſſam
eripuit Filardus Armenus, cuius paullo poſt mentio erit.
ıorus poſtquam duos annos multo cum contemtu adminiſtra-
& imperium prope ab exitio aberat, exercitus dux Alex
ıatus (Alexius Comnenus) conſpiratione cum magnatibus facta,
tra Conſtantinopolin ad hanc rem apto, imperatorem pro-
ri ſe curavit, quo facto confeſtim in urbem cum ſociis, in

qua nemo erat, qui resisteret, reversus est. Ingrediente
palatium, egressus est Nicephorus, quem, ut par pari redd
contumelia & contemtu cumulaverunt. Anno Arabum
cum filius Mervani, qui non Mozalæ tantum, sed toti
usque ad ripas Euphratis præfuit, Maadenorum copiis
sus, minorem quam deceret, Soltano reverentiam præ
Malchaschah, misso ad Emiram Artukum legato, peti
Turcomanorum copias congregaret & ad bellum paratus
Pag. 272. Mervani filius, qui hoc audiisset, per legatum Scharfodd
Korischi filium, magnum Maadenorum Emiram, rogavit,
auxilio veniret; cum quo deinde prope Amidam coniunct
Cum etiam Artukus venisset, Scharfoddaula, conspecta Tur
norum multitudine, misit, qui Artuko dicerent: Ego Solta
vus sum, & sic quoque hic Mervani filius. Quid prosit igit
sidium? Suadeo, ut tu redeas & et ego quoque redeam;
inter nos sit. Consensit Emira Artukus; sed indignati sunt
comani murmurantes, quod se sine præda domum reverti
Hanc ob causam circa mediam noctem equos conscenderunt &
illuxisset, Maadenos invaserunt, quorum multos obtrunc
reliquos in fugam coniecerunt. Ipse Scharfoddaula, cum
spei superesset, fugit & Amidam ad filium Mervani ingress
Turcomani autem, irruptione in Maadenorum habitationes
mulieres liberosque & quidquid rerum poterant, abdux
Maadenorum Emiras, quos assecuti erant, funibus collo in
ad Amidæ muros adduxerunt ibique denariis decem, quinq
paulo etiam viliore pretio vendiderunt. Venditus est equus
egregius quinque denariis, camelus uno, asinus quinquis zuzis e

a zuza. Plus iam 10000 lancearum confregerunt & ad flammas s ollis supposuerunt. Deinde dissidio inter eos orto, ab Amida erunt, quo facto Scharfoddaula ad Lunekum abiit. Hoc tempore omanorum imperium imbecillum esset, & Turci ab omnibus us diriperent, irrupit etiam Armenorum quædam caterva quinta circiter fortium virorum & late latrocinia agitabant. Cum o Maraschensi vagarentur, inciderunt in Filardum, iuvenem num, quem, cum fortis & callidus, ad rapiendum & occiden-aratissimus esset, ducem sibi itinerum præfectumque legerunt. tiam artibus munita aliquot Ciliciæ loca quasi surripuerunt; n illorum numerus adeo auctus est, ut Romanorum impera-eorum latrociniis certior factus dona illis mitteret. Filar- Pag. 273.
Constantinopolin ingressum gaudio exceperunt Græci et auro que præbitis, Augustum sibi legerunt. Inde egressus Cili-cepit & Antiochiam, & viribus magis auctis, Marascham, umum, Rabanam & Edessam. In exercitu eius Persæ erant, & Armeni. Antiochenorum principibus, quæ eius erat in-, facultates abstulit copiisque suis divisit, eamque ob causam t eum Antiocheni, quos ipse etiam odio habuit. Cum ex scederet, urbis præfectum reliquit Persam, cui nomen erat . Eo tempore Solimanus, filius Katlemischi, quem in egia occisum esse diximus, cum audiisset, abiisse Filardum, s navigiis, quia dudum Anatartum & Tarsum ceperat, ad An-m a latere montis venit eamque cepit. A præfecto Persa s ecclesiam quoque magnam Kosinæ aperuit & ex ea cimelia, et argentea vasa, omniaque a civibus deposita, quorum s numerus fuit, egessit. Ecclesiam in oratorium templum com-

commutavit. Pace per urbem per præcones indicta, gla
civibus abſtinuit Turcosque vetuit chriſtianorum ullam dom
gredi & filias eorum, quamvis in matrimonium ducere
educere. Imo edixit, ut nihil omnino prædæ, quam cepiſ
urbe aſportarent, ſed omnem in urbe, quamquam viliore
venderent. Hoc modo Antiochenorum animos ſibi recon
effecitque, ut non tantum (Perſa) arcem traderet, ſed ipſ
Antiochenis magis placeret, quam Filardus, qui chriſtiar
rat, ſed nomine tantum. Solimanus, filius Katlemiſchi, in
norum fines iterum ingreſſus urbes cepit, Nicæam, Nicon
Iconium, iisque filio ſuo Kalig Arſalano ad tuendum tradi
Pag. 274. Antiochiam revertit. Sebaſtiam, Cæſaream & Pontum e
vit Emira Iſmael filius Aniſchmedi, huiusque nomine ha
usque ad hunc diem regio Aniſchmedi appellatur. Hæc
C. 1085. runt anno 477 Arabum, Græcorum 1396 menſe Novembri
anno Scharfoddaula Somoſatam eripuit Armenis & av
Katlemiſchi, Turcus, Melitenen diripuit. Anno Arabu
Scharfoddaula Maadenorum copias ad Antiochiam duxit.
ſus contra eos Solimanus filius Katlemiſchi non tantum M
vicit, ſed ipſum etiam Scharfoddaulam interfecit. Emira
quem ſuperius narravimus Maadenos ſuperaſſe, cum intel
Soltanum Malchaſcham aliter atque antea erga ſe affectu
cum manu ſua in Syriam proficiſci paravit et cum Mozal
veniſſet, miſit ei Soltanus per duos ſuorum amicorum v
gias, equum, diploma et quinque denariorum millia, ut
eius reconciliaret & ad ſe reduceret. Ille autem recuſav
xit; tu inimicus meus es in miniſterio Soltani. Satis ſcio

rum, ut bene erga me affectus ſit. Itaque ego contra
um, Katlemiſchi filium, proficiſcar & minime patiar, ut
Soltani vagetur easque perdat: Quod conſilium cum ap-
nt, illo relicto redierunt. Hoc anno peſtifera lues Per-
rram Sinear & Syriam valde afflixit. Multi vici ab inco-
erant. Homines, cum ſtabant, tremore correpti ceci-
exanimes. Diutius quam ſex dies hic morbus exitialis
vit. Narravit eques Turcus: Cum portam urbis Mohavalæ
m iuxta Amidam ſitæ, conſpexi puellam ante oſtium flentem
tem: quis me a morte liberabit & ſecum abducet! Eheu!
omum noſtrum ingreſſa, patrem, matrem, fratres ſoro- P. 275.
necavit. Introii & novem mortuorum cadavera inveni;
territus abii & aufugi. Poſtea tamen puellæ miſertus re-
bducerem, ſed inveni ſuper matris pectus prolapſam &
n. Die viceſimo ſeptimo Octobris huius anni, qui Græ-
t 1396, ventus Bagdadi flavit niger aërem obſcurans, ex- C. 1085.
nſo pulvere, qui magni montis inſtar inter cœlum & ter-
there volutabatur. Multi homines mortui ſunt, multæ
multæ etiam feræ in deſerto. Scurræ in balinea ingreſſi
illis rapiebant & in plateis quoque homines diripiebant.
aves merſæ ſunt. Anno Arabum 479 bellum ortum eſt
iram Artuk Begum & Solimanum, filium Katlemiſchi,
æ dominum, quo in bello hic Solimanus cecidit. Hunc
pſum, cum audiiſſet, partis ſuæ homines victos eſſe, cul-
corpus ſuum adegiſſe. Cum cultro enim ventri infixo in-
t. Soltanus autem, certior factus, Solimanum occiſum
Choraſana in Syriam abiit, Emira Artuk autem Hiero-

Nn ſoly-

solymam profectus est, ubi in turrem regis Davidis familiam suosque milites securitatis causa induxit. Soltano, qui E venisset, hucusque Filardi imperio subiectam, aperte cives tradiderunt. Profectus autem erat Filardus, qui, quam exosus nis esset, animadvertisset, in Chorasanam ad Soltanum, quem quia alia via venerat, in Perside non invenit, sed in Me mia, in quam redierat, assecutus est, iam Edessa potitum postquam promiserat, se tributum soluturum & pro Chali Soltano eum ubique pronuntiaturum, Mahommedanus factus cumcisus est. Postea ægrotans castra Soltani in omnibus e neribus secutus est. Edessam, cuius cives eum oderant,
Pag. 276. nus ei non reddidit, sed Maraſcham attribuit, in qua hi non ita multo post vitam finivit. Ad fidem tamen chri eum dicunt rediisse & Christianum mortuum esse. Soltanus egressus castrum Gaabar, quod latronum caterva occupave sedit. Latronibus ad pugnam progressis, tres Turci ab e urbis, qua nemo hominem adscendere posse putaverat, in escenderunt & Soltanum adesse clamarunt. Latrones horu obstupefacti & manus remittentes a Turcis capti sunt. rum Gaabar occisus est. Huius uxor, fortis animi femina, ro se deiecit, ad terram tamen, vento pallium eius inflant & sensim pervenit. Adductam interrogavit Soltanus, cur cisset, & respondit: mori placuit, quia post mariti mortem viri alius imperio subesse volui. Interrogavit etiam: cuia & respondit: Damascenam. Deinde Soltani iussu mulo im gynæceum inducta est. Inde Soltanus ad Halebum & An copias duxit &, postquam eas ceperat, Bagdadum propt

famem, quæ in Syria erat, reverſus eſt. Chaliphæ filiam ſuam imonium dedit. Deinde in Choraſanam profectus eſt. Edeſ- elitenæ præfectus eſt Emira Buzan, Halebo Akſankur. Anno 485 Soltanus ex Syria Bagdadum venit, ubi inter eum & Chali- ſſidium ortum eſt. Soltanus a Chalipha poſtulaverat, ut filium ni filia naſciturum Chalipham poſt ſe pronuntiari iuberet, quod alipha recuſaviſſet: Soltanus miſit, qui Chaliphæ diceret: di- Bagdado. Reſpondit Chalipha: quod iubes, faciam; decem ies mihi velim concedas, ut ad exitum me parare poſſim. Dic Soltanus febri ardenti (267) correptus obiit. Vulgatum eſt, Pag. 277.
Curdæum potione venenata eum intereniſſe. Poſt eius mor- r eius, admodum ſapiens, Turchan Chatun, regni habenas re- us filius Mahmud, Malchaſchæ filius, Bagdadi Soltanus pronun- , non plus quam quinque annos natus. De illius acuto ingenio rant. Cum Chalipha regiis veſtibus indutum in throno collo- neque manum neque pedem extendit. Non oculos contraxit, n partem inclinatus, nulli rei innixus eſt & nullum membrum ed uti petra immotus ſedit, ut omnes admirarentur. Turchan cum filio ſuo Izpahanum diſceſſit. Pro quo Turcorum alia fa- um Soltani Malchaſchæ alium, ex patrui eius filia prognatam, arukum, produxerunt regemque ſibi conſtituerunt. Ab arte decem hominum millia, a Mahmudi fratris viginti abant. Cum copias ſuas ambo educerent, magnates Mah- efecerunt & ad Turcheiarukum tranſierunt. Sumſit etiam oddaula Tatiſch, frater Soltani Malchaſchae imperium in m, Niſibin, Miſractam, Syriam et Damaſcum, quo facto rbiganam profectus eſt. Obviam ei venit Soltanus Turche-

iaruk fratris filius, & postquam in regione Tabrizi in urbe
da convenissent, Tatischus Damascum rediit. Soltano Tu
ruko Aksankur etiam et Buzan, Emiræ, adhæserunt. Turc
kum Bagdadum profectum Chalipha agnovit, regiis vestib
navit &, diplomate misso, Soltanum pronuntiavit. Ann
bum 481, cum Chalipha mensæ assideret & gallinam assata
ret; oculis eius phantasmata obversabantur, quam ob rem
læ coram eo stanti dixit: quinam isti sunt, qui iniussu meo
P. 278. diuntur. Respexit illa, sed neminem vidit. Ad Chalipha
rum conversa conspexit illum retrorsum lapsum & moribu
antequam manus lavaret. Itaque repente exspiravit. S
filius eius Mostattaher. *Post Moctadium regnavit fil*
Mostattaher annos 25 & menses 5. Hoc anno mortua e
chan Chatun, Soltani Mahmudi mater, animosa & sapien
na, quæ ab Aphdasiabo, primo Hunnorum rege, originem
bat. Pater eius Taphrag rex erat Charzæorum. Apud fili
mansit, sed solummodo Izphahani habitavit. Paulo post
cum paucis suorum militum Izpahanum profecto Soltani M
magnates portæ fores obiecerunt eo consilio, ut eum introdu
& manus illi inferrent. Postea cum aperirent & hi ingres
unum in urbe fuissent, Mahmudus febri acuta correptus
die mortuus est, septem annos natus. Consentientibus m
bus Turcheiaruk & Izphahani rex pronuntiatus est. An
C. 1095. Arabum, 1406 Græcorum, cum Solimanus Iconii Soltan
litenen obsidione premeret, primarius quidam Soltani n
legati habitu ad urbem accessit petiitque, ut cum urbis ep
Saëdo, filio Zabuni, cognominato Mar Ioanne, scholastic

crat far ctrs & doctor admirabilis, colloquendi potestas sibi
Huic iussu Gabrielis, Græci, hominis exsecrandi, urbis
, syriace ille minister dixit: Suadet vobis Soltanus, ut
radatis & pro hac re benignitatem eius experiamini. Sin
vi expugnabit & tum vestrum & omnis populi sanguinem
exiget Deus. Respondit Episcopus: hoc non fiet. Ur-
m volente Deo nemo expugnare potest, quippe in qua
pia in plus quam decem annos est. Aquæ in ea scaturi- P. 279.
c illa profluunt. Bellatorum in illa magna est multitudo
e formidabilium, quos iam experti estis. Dum hæc epi-
oquebatur, adstitit a tergo Gabriel maledictus & omnia
Postquam autem minister ille discesserat, Gabrieli epi-
ixit: Audiisti, domine, quæ locutus sum, sed utilius ta-
verbis, paci conciliandæ aptis, muneribusque hunc Sol-
d discedendum adducere, quia tu ipse vides, quanta miseria
non minus, quam pauperes premantur. Hic autem ma-
iram in animo servavit & die post militem ad eum occi-
misit. Cucurrit ad illum episcopus pro vita sua depreca-
& assecutus est inter duos muros obequitantem; sed male-
piscopum vix conspectum, ira exardescens, non modo con-
ncessivit, sed lancea etiam sua transfixit. Post duos
dies fideles eius asportandi, comitandi & sepeliendi in
magna potestatem impetrarunt. Soltanus cum audivisset,
adventare, urbe relicta abiit. Anno Arabum 489, Græ- C. 1096.
407, astrologis tantam inundationem, quanta Noæ tem-
fuerit, prædicentibus, advocavit Chalipha Mostattaher astro-
Bar Isun & hac de re eum interrogavit. Respondit ille:

 Tem-

Temporibus Noæ ſeptem planetæ in ſigno piſcium congreg
quare illa magna inundatio exſtitit. Hoc anno Saturnus ſolus
bus non eſt, qui ſi cum aliis adeſſet, ſimilis forte hæc i
illi antiquæ fieret; itaque ego prædico, in eo loco, ubi e
regionibus magna hominum turba congregata erit, omn
perituros. Poſt paucos dies allatus nuncius eſt, homines
ad precandum profectos ab æſtu oppreſſos omnes ſuffoca
Pag. 280. Hoc anno Gabriel Græcus, qui Melitenæ præeſſet, vener
emit hominem, nomine Abuſalamum, principem, exim
rum, generum filiorum Abu Imrani. Anno poſt hic ma
mercatores fideles & Deum colentes, Barzumam, monacha
huiusque duos filios, & Baſilium Havæ & martyrem diacon
natenæ occidit & ex horum domibus, uti ex Abumanzuris
filii, aurum, argentum, ſuppellectilem abſtulit. Ex eccl
ſcopi cruces, turibula & chriſmatis urceum omniaque cim
puit. Aulas eorum vaſtavit, arcem & murum ædificavit
C. 1096. anno, qui Græcorum eſt 1408, exierunt duo reges Fran
ptem Comites & Antiochiam venerunt, quam Turcis erip
Cauſa exitus eorum erat hæc: Cum Syria, Palæſtina, &
regiones in Turcomanorum poteſtate eſſent, multa mala
nis ad precandum Hieroſolymam venientibus, maxime
Roma & e ceteris Italiæ locis veniebant, inflixerunt; quam
Franci, ad iram provocati, coacto exercitu, primum in
am profecti ſunt eiusque urbes ceperunt. Multum ibi ſa
profuderunt, multis Arabibus aures, naſos, labia amp
oculos excæcarunt. Deinde ad Conſtantinopolin profect
Alexius, Romanorum imperator, tranſitum non daret, poſt

annos, quos bellando contra eum absumserant, ad An-
n venerunt, & novem menses oppugnarunt. Cum capere
ssent, promisso auro corruperunt Ruzabam, Persam, præ-
turris a latere cavernæ, quæ Chaschcharuph appellatur.
hanc cavernam proiectæ erant trabes ferreæ, quæ turrem
uctam sustinebant. Noctu Franci ex illo loco irrumpebant
quoque per funes in murum enitebantur. Aucto numero Pag. 281.
s vigilia noctis ultima cecinerunt. Excitatus somno præ-
Turcus, cui nomen erat Gaisaganus, opinabatur, Francos
cepisse & terrore perculsus festinanter porta aperta, cum
viris in via Halebum ferente fugit. Cum illuxisset, digi-
dens dixit: quomodo fieri potuit, ut regionem, meos mi-
neosque filios, & facultates desererem & exirem? Respe-
ntiochiam flevit & præ magna animi moestitia ex equo de-
Equo a suis denuo impositus cum iterum iterumque deci-
reliquerunt eum & aufugerunt. Armenus ex monte, ubi
ciderat, veniens caput eius amputavit & ad Francos pertu-
i, urbe capta, Arabes Turcosque diripuerunt, & multos
occiderunt. Regem in ea constituerunt Baimundum, Co-
unum, qui cum illis erat, diutius tamen quam 13 dies
in ea non manserunt, quia, quod ederent, non inveniebant,
ti equis suis vesci cogebantur. Quo audito Soltanus Tur-
k equitum 100000 Antiochiam misit, qui ad Bagrasam con-
t. Regum Francorum unus quum somnium somniasset,
runt in ecclesia Kosinæ locum, quo clavos eius crucis, cui
us noster affixus erat, invenerunt; e quibus postquam cru-
lanceæ cuspidem procuderant, contra Turcos egressi, ad-
iuvante

iuvante Deo, victoriam reportarunt & terram occisis reple
Postea urbem Moarram expugnarunt, in qua plus quam
hominum occiderunt. Post 40 dierum moram magnam
hominum catervam abduxerunt captivam. Inde in mon
banum profecti sunt, & permultos eorum, qui Naziræi vo
interfecerunt. Posthæc arcem, quæ iuxta Tripolin sita es
tuor menses oppugnarunt, sed capere non potuerunt; qua
P. 282. ea relicta Schizaram perrexerunt, cuius præfectus Bar Mo
Arabs se subiecit & tributum solvit. Ab hoc Emesam
sunt; unde, postquam eius præfectus Ganahoddaula egress
dientiam promiserat, ad Hierosolymam duxerunt copias,
plus quam quadraginta dies oppugnarunt, ab Ægyptio q
Aphtecharoddaula, defensam. Erexerunt contra eam Fran
turres ligneas, unam a latere orientali eo loco, qui Zio
tur, alteram inter portam orientalem & portam Mar St
Turrem Zion Arabes iniecto igne incenderunt, sed antequa
flagrasset, allatus clamor est, irrupisse Francos a latere or
Cædes totam hebdomadem duravit. In templo Salomonis
plusquam 70000 Arabum occiderunt, ex quo (269) quad
argenteas lampades, quarum unaquæque 360 zuzas pendeba
que minores 150, quarum viginti ex auro Ægyptiaco eran
tulerunt. Rapuerunt etiam furnum argenteum lampadibus
vientem, quadraginta litrarum Syriacarum (quævis litra
sex litras ponderis Bagdadensis continet) cum multis aliis
ornamentis. Regnavit in ea primus rex ex Francis anno
rum 1409 Gondofra, duos annos. Post eum rex fuit Bag
annos 17. Cum Ægyptii audiissent, quæ in Ægypto facta

filius ducis exercitus cum magnis copiis, ex quibus Franci
multos occiderunt. Reliqui Afcalonem fugerunt. Solve-
ſcalonitæ 12000 denariorum, quo facto Hierofolymam re-
Anno Arabum 492 Turcorum magnates defecerunt a
Turcheiaruko propter Vezirum Magdoddaulam, qui eos
afficiebat &, occifo Veziro & Turcheiaruko relicto ad Pag. 283.
fratris Mohammedis tranfierunt. Quem, poftquam hi fibi
elegerant, Chalipha etiam agnovit et, diplomate dato,
iari iuffit Gaiatuniam & Aldinum Abufchugam Muham-
Soltanum: Turcheiaruk Bagdadum fugit perfequente Sol-
Mohammede, qui modo victor fuit, modo victus eft.
npore anno Arabum 493 mortuus eft Haha, medicus Bag-
filius Gazlæ, auctor clariffimi libri Manhag, qui omni-
licorum noftri temporis manibus verfatur. Infcriptus eft:
icamentis & alimentis fimplicibus & compofitis. Hic,
nus ortu, ab homine Arabe, logico, Abu Ali, filio Wa-
jicam didicerat, & cum huius fophifmatibus eo adductus ef-
unionem amoris & perfonalem, quæ Neftorianis placet,
vina natura conciliare non poffet, Mohammedanus factus
ives fuiffe dicitur & amicos tantum fuos, cum ægrotarent,
fe gratis. Gabriel Græcus, Melitenes præfectus, cum ab
filio Anifchmedi, qui æftate e Sebaftia exibat, regionem
& frugibus confumtis hieme revertebatur, multum ve-
, mifit legatum ad Francos, illisque ter iuravit, fe Meli-
raditurum effe. Franci, nihil timentes, fidem habuerunt;
Baimundus rex exiit Melitenen occupaturus. Armeni au-
qui inde a diebus Filardi ea loca obtinebant, inprimis Chug

Oo Ba-

Basilius, hoc est, latro, qui Chischumum & Raabanam ten
& filii Rophaini, nonnullorum in Armenia locorum domini,
riti, ne a Francis vincerentur, & e suis locis expellerentur,
per legatum Ismaelem, Anischmedi filium, rogarunt, ut Fr
insidiaretur; id quod etiam maledictus Gabriel fecit. Cum
P. 284. rex Francus ad urbem Gabanam, supra Melitenen sitam pe
nisset, de die in diem, quo eum deciperet, (traditionem)
lit, donec filius Anischmedi adveniret. Hic insidiis ante r
positis, eum cepit, & vinctum Sebastiam misit. Quo fact
Melitenen copias duxit eamque oppugnavit, in qua malus Ga
miseriam eo auxit, quod sine misericordia oppidanos diripi
Hanc ob causam indignati duo milites urbem Turcis tradid
C. 1102. die Mercurii 18 Septembris anni 1413. In libris autem ar
1412 invenimus. Turci in miseram urbem ingressi omnes
divitias diripuerunt, quia filius Anischmedi copiis suis omne
ius opes præter homines attribuerat. Nam ne unum quide
rire patiebatur. Sibi enim populum exceperat. Huic in d
suas reducto triticum, tauros & reliqua utensilia ex sua ipsi
gione apportanda curavit illique divisit. Eius tempore Me
admodum bene erat. Urbi præfecit Basilium, hominem i
& pium. Contra Gabrielem autem expergefacta iustitia est.
ne omnibus modis excruciarunt eum Turci et magis etiam
stiani, quo modo illi in memoriam reducebant cædem sanct
scopi & oppressorum aliorum principum. Conviciis satiatum
ci ante arcem Katiæ, in qua eius uxor erat, adduxerunt
runtque uxori præcipere, ut arcem traderet. Ille etiam
quæ insignis eius erat malitia, Turcos decepit & uxori dixit:

a

ſigno mentem meam cognoſce, quod iam ante dies tibi miſi Midas. Hoc nomen Armenice *noli tradere*, Quod cum Turci intellexiſſent, obtruncarunt canibus-m obiecerunt. Baimundum autem Francorum re-ſchmedi Melitenam adductum 100000 denariorum Baimundus, tradita filio ſororis ſuæ Antiochia, in re- reverſus eſt. Anno 1414 Arabes, accepto nuncio, P. 285.
Sanagalli, qui in urbe Tarſi erat, manum, Turcorum C. 1103.
Tripoli, Damaſco & Emeſa contra eum contraxerunt. non plus quam 300 equites ſecum habebat, quorum Damaſcenos, centum contra Tripolitanos quinquaginta ſibi ipſe ſumſit. Cœpta fuga Emeſeni quorum plus quam 5000 fuerant, confeſtim fugerunt, Tripolitani autem pertinaciter reſtite- Sanagallus cum, quam fortiter Franci pugnarent, vi- cum ſuis quinquaginta Francis eos aggreſſus eſt, vicit etiam perſecutus eſt. Arabum ad 7000 ceciderunt. egreſſus Tripolim magna vi oppugnavit. Anatartum Arabes, qui in ea erant, occidit. Alias quoque oppugnavit. Ptolemaidem alius Comes mari advectus inclu- vexavit. Edeſſam quoque expugnarunt, & ex Syriæ quæ Arabibus & Turcis parebant, quasque diripie- homines abduxerunt. Anno Arabum 498 cum Sol- Rocnoddin Turcheiaruk, qui variis iisque gravibus morbis, hæmorrhoide (270) aliisque malis laborabat, ſentiret, iureiurando adegit magnates ſuos, ut fidem filio Malchaſchæ promitterent. Hic Bagdadi ſeptem tandem

 annos

annos natus, pronuntiatus eſt Soltanus nomine Galaloddaula
chaſchah. Turcheiaruk mortuus, Izphahani ſepultus eſt.
dadum, cum Malchaſchah Turcheiaruki filius ibi eſſet, venit e
Soltanus Mohammed, patruus eius, erantque Bagdadenſes in
P. 286. gno metu, ne propter diſſidium, quo alter ab altero abhorre
diriperentur. Quia autem Emira Aiazus, cui regni adminiſt
commiſſa, vir erat admodum ſapiens & omnes Turcheiaruki
pias imperio ſuo regebat, hic Soltanum Mohammedem adiu
eique dixit: hic puer filius eſt fratris tui teque magis decet c
me huius ſaluti proſpicere, minime autem hunc regno, pat
hæreditate, privare. Reſpondit Soltanus: hic filius meus
promiſitque ei omnia bona. Acceſſit deinde Emira Aiazus ad
tanum & ab hoc magno honore exceptus eſt. Die inſequent
tiit a Soltano Emira Aiazus, ut epulis a ſe apparatis inter
Non recuſavit Soltanus & re vera venit. Accidit autem caſu
que ſatis infelice, ut inter Aiazi famulos ſcriba adeſſet ſub
lorica indutus, qui inter miniſtrantes adſtabat & difficile mo
tur. Quod cum Soltanus animadvertiſſet, uni ſervulorum, q
ſerviebant, clam, Abi, inquit, & contrecta iſtum virum
ſcutare, quid ſit, cur eius diſceſſus & reditus tam impeditu
Qui puer cum quaſi per iocum eum contrectaviſſet, rediit &
tano dixit: lorica indutus eſt ſub tunica. Tum Soltanus d
Aiazi ſuſpicatus eſſe: ſi ſcribæ, inquit, loricis induti ſunt,
nam re equites Turci induentur? Hæc fatus ſpeculatores,
ante eum erant, caput ei abſcindi iuſſit. Quo audito, T
qui a parte Aiazi ſtabant, Syriam fugerunt, quidquid e ſuis
rumque rebus auferre poterant, ſecum portantes. Anno Ar

Græcorum 1417, mense Martio exundarunt fluvii & Euphra- C. 1106.
oque aucta aquarum mole multas aulas evertit. Paravit
Bagdadensis quidam, homo dives, qui audivisset, aquas
t cancellos suos pertigisse, quia opinabatur, aulam suam
m iri, naves duas, in quas facultates suas & uxores, libe-
cillasque imposuit. Nautis præcepit, ut in locum altiorem
ducerent; sed non longe avecti erant, quum navis mersa P. 287.
Perierunt cum ea novem ancillæ, quæ magno pretio emtæ
& ex septem filiabus una, quam mater cum illis fugere
: magna quoque facultatum pars fluctibus hausta est. Qui
e erant, cum hoc infortunium vidissent, ad aulam suam
erunt. Insequenti die aquæ etiam subsederunt, quo facto
es Dei imperscrutablia iudicia laudaverunt, &, vanum esse
um auxilium, agnoverunt. Hoc anno Tanuschmanus Se-
mortuus est, postquam duos annos in urbe Melitene regna-
Obsedit deinde Kalig Arsalan Melitenen die 28 Iunii, con-
us rotundam turrem ab oriente versus septentrionem sitam
gnacula paravit. Post multa certamina urbem secundo se-
ris anni 1477 Græcorum accepit, non tamen vi, sed dedi- C. 1166.
Neminem læsit, postquam ea potitus est. Anno Arabum 500
barmischus, Emira Turcus, defectionem a Soltano Mohamme-
ditaretur, excitavit Soltanus Emiram alium, Gaulium, quem,
e dominum futurum, cum exercitu eo misit. Adversus hunc
m, cum in regionem Arbelensem venisset, Gabarmischus con-
copias eduxit, sed ab eo victus & captus est. Mozalani autem,
o Gabarmischi, Zangio, iusiurandum præstitissent, para-
ellum adversus Gaulium, & per legatos Kalig Arsalanum,

 filium

filium Solimani, filii Katlemischi, Soltani Iconii, rogaru
auxilio sibi veniret. Gaulius, cum ad Mozalam oppugn
venisset, Gabarmischum vinctum secum habebat, quia aut
rebatur, ne Mozalani sibi eum surriperent, foveam effodit
que in illam demisit, in qua etiam mortuus est. Affuer
certamine, in quo Gabarmischus victus est, Mozalanus c
nomine Abutaleb, filius Cosirati isque Arbelam fugerat.
sibi a Bar Musaco, Arbelæ domino, redderetur, non solu
lius omnem operam dedit, sed pro eo dimisso filium quo
mini Arbelæ, quem apud se custodiebat, vinculis liberavi
P. 288. lius Cosirati, ex captivitate redux, promisit, se Gaulio n
tum Mozalam traditurum, sed ex locis sibi tantum cogni
gnam auri vim contracturum esse. Ob eam rem multum
batur. Eo tempore misit etiam Bar Wadan, Mozalæ iude
quem & filium Cosirati simultates ortæ erant, hominen
promitteret, se, si filium Cosirati occidere vellet, Gauli
lam traditurum esse. Cui gratificaturus cum Gaulius ca
mici misisset, Turci, qui Mozalæ erant, hoc Bar Wada
exasperati, ipsum Wadanum occiderunt. Sic paucis die
lum pro malo redditum est. Iisdem diebus Kalig Arsalan
manorum finibus Gazartam Cardoam veniente, Gaulius
cta aufugit, &, urbe Balada direpta, Syriam petiit. In
Arsalanus Mozalam profectus est, & quamquam huius d
se aperte gerebat, tamen neque Zangium, filium Gaba
neque ullum eorum, qui ei adhærebant, neque civium qu
laesit, imo mortem minatus omnibus est, qui aliquem
calumniari auderent. Iudicem Abaid Allam, filium Kasen

m in dignitatem suam restituit. Soltani Mohammedis
n Mozalæ abrogavit. Postea pro eo tanquam Chalipha
ublicæ institutæ sunt. Arci Mozalæ præfectum imposuit
num. Filium suum undecim annorum puerum, Malcha-
etiam Mozalæ reliquit, & eius regem appellavit. Apud
palatio mater eius remansit. Ipse cum quinque millibus
Haburam tetendit. Eduxit contra eum Emira Gaulius,
Razuanum Halebi dominum iunxerat, quatuor millia equi-
os fortes & bellicosos. Ad Haburam in Kalig Arsalani
um venerunt, cumque utraque acies instructa staret, ma-
rtitudinis specimen edidit Kalig Arsalanus. Ingressus
us est turmam hostium & signiferi manum abscidit. Ipsum Pag. 289.
gladio percussit, quem tamen lorica, qua indutus erat,
(272) servavit. Cum milites Gaulii & Razuanus viderent,
alig Arsalanum fortiter pugnare, animo aucto, milites eius
nt, & in fugam averterunt. Quam primum igitur Kalig
s viderat, suam manum fugere seque solum relictum esse,
veritus, ne ab his occideretur, quam, ne vinctus ad
n adduceretur, qui sibi, propterea quod eius imperium
abrogaverat, vitam erepturus esset, se in Haboram fluvium,
equo insidentem præcipitavit, sagittis ex mediis aquis
entes traiiciens. Propter loricam tamen ferream, qua
equus gravabantur & propter sagittarios ei instantes, equus
n profundum incidit, in quo ipse cum equo mersus est.
quot dies ab aquis ad ripam eiectus est, unde ablatum in
oschem sepelierunt. Razuano Callinicum proficiscente, Gau-
zalam ivit, cuius portas homines, qui in plateis discur-
rebant,

rebant, confestim aperuerunt. Urbem ingressus compre
eunuchum, unum servorum Gabarmischi, coëgitque, ut 40
nariorum apportaret. Bazmischum arcem tradere &, re
omnibus, quæ ex Mozala sibi sumserat, cum iis rebus, c
cum venisset, in pace reverti in regionem suam iussit.
schus, qui resistere non posset, quia propter mortem Kalig
lani nihil spei supererat, confestim descendit & cum uxor
lig Arsalani & omnibus suis Melitenen abiit, præter Malcha
Kalig Arsalani filium, quem Gaulius ad Soltanum miserat.
Pag. 290. Gazartam milites suos duxit, eamque obsedit; mox tamen,
quam Habschius, filius Gabarmischi, 600 denariorum &
Arabicum dederat, ea relicta Mozalam reversus est, unde iu
Schaharzoræum expulit, substituto in eius locum Abibecro
lensi. Propter tantam victoriam Gaulius superbia inflatus
se Soltano morigerum ostendit, et nihil prædæ, quod tamen
erat, ei misit. Offensus hac re Soltanus Gaiatoddin Moha
Emiram Maududum cum aliis Emiris & magno exercitu anno
bum 502 contra eum misit. Certior factus Gaulius, con
eos adventare, communita Mozala & relicta in ea uxore sua
rore Barsuki, unius Emirarum, qui Mozalam petebant, di
etiam per muros militibus, excessit, ut aliunde sibi auxiliu
duceret, neque inclusus in urbe esset. Eduxit etiam secun
duium, Comitem Francum, quem secum Mozalæ vinctum h
rat, liberavitque, ea tamen conditione, ut 70000 denariorum
deret, Arabes vinctos, qui apud se essent, dimitteret, & qu
que necessitas vocaret, sibi cum Francorum copiis auxilio ve
in castro autem Gaabana, donec promissa servasset, rema

itur hic Bagduius & arceſſito Goslio, ſororis filio eoque pro
o obſide, diſceſſit ad aurum corrogandum. Uxor autem
Mozalæ relicta, Mozalanos dure tractavit & tributis mul-
xavit, quapropter civium nonnulli, opifices, gypſatores
urrem unam occuparunt & exclamarunt: vivat Soltanus
Mohammed Gaiatoddin. Hoc pacto Emira Maudud cum
em cepit. Gaulii uxor ad fratrem ſuum Barſukum egreſſa
ulius autem Elgazium, dominum Niſibis & Mardenæ,
in vico Arabana ad Harboram commorabatur, adiit mul- Pag.291.
precibus rogavit, ut ſecum coniungeretur, ſed recuſavit
, et in arcem Mardenæ aſcendit. Poſtea Gaulius Rach-
rbem per ſeptuaginta dies oppugnavit. Goslium ex caſtro
adductum regiis veſtibus ornavit, & equo, quo ipſe vectus
npoſitum ad Bagduium, avunculum, miſit, ut ille auri ſo-
n maturaret & Arabes vinctos liberaret. Poſtquam Gos-
tiochiam venerat, miſit Gaulio Tagret, Antiochiæ rex,
enariorum cum centum Arabibus vinctis, partim viris, par-
ieribus, e regione Halebenſi. Gaulius, urbe Rachbuta re-
'allinicum venit eamque per plures dies oppugnavit. Eo
e a Soltano Gaiatoddino per Emiram Hoſainum, filium A-
quem ille miſerat, admonitus eſt, ut ſe ſubiiceret & Mo-
eum ſtatum, quo antea fuiſſet, reverteretur, ſed non
eravit; imo Balaſcham oppugnavit eamque captam diripuit
ibus modis corrupit. Razuanus, Syriæ dominus, qui
iraſceretur, quod regiones ipſius corrumperet, petiit a
, Antiochio rege, auxilium, impetravitque ab eo 1500
Francos, quibus 500 equites Turci a Razuano additi ſunt.

Gaulio Bagduius & Goslius auxilio venerunt, itaque pugna
Tel-Bascharam commissa est, in qua Franci & Razuani
prævaluerunt, Franci autem & Gauliani Turci victi sunt.
Turci in medio cæsi, Franci enim Francos non cædebant,
equis tantum iaculabantur. Bagduius & Goslius Tel-Basc
confugerunt, quo etiam pars Turcorum, qui cum Gaulio p
Pag. 292. verant, venere, quos sanatos Gaulio miserunt. Qui simulac
suas fractas sensit, cum aliam salutis viam non reperiret, a
tani amicos confugit & cum paucis hominibus, mutato hab
nomine, festinanter ex Syria in Chorasanam venit, trecent
parasangarum spatium septendecim diebus emensus. Cu
Soltani castra accessisset, viarum custodibus dixit: ego Gauliu
petoque a vobis, ut ad tentorium Emiræ Hosaini me dedu
Hic is erat ipse, qui a Soltano ad eum, cum Rachbutam opp
ret, missus erat. Hic ad Soltanum induxit eum, cadaver
involucrum secum portantem. Sed ignovit ei Soltanus & i
mitatem promisit. Ab eo tempore ex eius ministris erat.
mischus autem, qui uxorem Kalig Arsalani Mozala Melitene
duxerat, Togril Arsalanum, filium Kalig Arsalani minorem
gem pronunciavit. Erat autem ibi & alius Emira, Arsalan
mine, qui, consentiente pueri matre, Bazmischum occidit ea
in matrimonium duxit. Quum autem Melitenensibus auri c
tate multa mala infligeret; consensu filii sui Arsalanum co
hendit & inclusit. Anno post e carcere eum eduxerunt, &,
homines occisum crediderant, ad Soltanum Gaiatoddinu
Chorasanam miserunt. Remisit Soltanus Malchascham,
Kalig Arsalani, Melitenen, ubi rex pronuntiatus est. Hic

num fratrem suum minorem dimisit, alios duos fratres, um & Arabum in custodiam dedit. Post aliquot annos, cum enenses a filio Anischmedi multum premerentur, Malchaschah m petiturus ad imperatorem Romanorum Alexium profectus quo cum gaudio exceptus est & multum auri accepit. Ab deuntem filius Anischmedi insidiis positis cepit & excæcavit. acto Emiræ, qui Melitenæ erant, Masudum e carcere pro-unt & Soltanum pronunciarunt. Hic Masudus Arabum & Pag. 293.
l Arsalanum fratres Melitenæ reliquit & Iconium abiit, in rbe sibi sedem regiam fixit. Anno Græcorum 1421 Franci C. 1110.
lin, post septem annorum bellum, Arabibus eripuerunt. post exiit Tagret, Antiochiæ rex, cum magno Francorum tu & multas Arabum arces expugnavit. Homines, qui in veniebantur, occisi sunt. Mabugi ne unum quidem homi-nvenerunt, neque ullum Balaschæ, qua urbe incensa Tripo-versi sunt, ut primum equos suos herba verna pascerent, e illuc redirent. Arabibus in Syria omnia mala a Francis nda erant ideoque nullum auxilii modum repererunt alium, ut auro pacem a Francis emerent. Hanc ob causam mise-Tagreto Francorum regi, Razuanus, Halebi dominus, 32000 iorum, 20 equos arabicos, 40 lintea egregia; Tyri domi-000 denariorum; Ascalonis dominus 4000 denariorum; filius kadi, dominus Schizarae 4000 denariorum, Ali Curdæus, He-dominus, 2000 denariorum. Pacem impetrarunt, sed usque ssem tantum, ut fruges præbere possent. Hoc anno nonnulli (274) nacti sunt multas naves Arabum ab urbibus Tannis & ata venientes, ex quibus non tantum 70 mercatores vinxe-

 runt

runt magnoque pretio vendiderunt, ſed multam quoque ſiceram
50 linteorum Damiaticorum onera aliasque res abſtulerunt.
tempore venit Arabs quidam, legis rerumque divinarum pe
(276) Halebenſis, Bagdadum, flens & multum eiulans,
Arabum a Francis deletum iri. Quam ob rem plebs, die
ris in oratorio magno Menbaram (منبر) i. e. ſuggeſtum con
P. 294. eoque precum finem fecit. Murmurarunt etiam contra Chali
atque Soltanum, quod pro fide ſua tam negligenter pugn
Quod cum Soltanus audiviſſet, excitavit Abulphatachum Ma
filium ſuum et Emiram Maududum, hosque cum magno ex
Mozalam miſit, ut bellum cum Francis parati eſſent. Anno
C. 1111. corum 1422 Atabegus Melitenes Soltanus regionem Gihon
Francis eripuit. Anno Arabum 505 Emira Maudud cum
exercitu in Syriam proficiſcens in via arces aliquot regionis
bachtanæ expugnavit & Francos, qui in illis erant, occidit.
ſam, quam aliquamdiu oppugnavit, capere non potuit. S
ter Tel - Baſcharam, quæ Francorum erat, fruſtra oppug
Inde ad Halebum exercitum duxit, ſed Halebi dominus Ra
portas ei clauſit; quam ob rem Damaſcum profectus eſt. E
ea Emira Tugtechin & amicitiam primum præ ſe tulit,
autem veritus, ne ab eo deciperetur & Damaſcus caperetu
gatos ad Francos miſit & cum iis ſpreto Maududo pacem
Hoc anno mortuus eſt Gazaz Ali, magnus Arabum doctor,
pultus eſt Tarſi in Cilicia. Hic Arabibus præceptis ſuis exp
vit, quod tantum lotionum & corporis munditiei curam ger
puritatem autem cordis, unde peccata prorumperent, adeo n
rent. Admonuit eos ad Naziræatum & paupertatem &

mores patrum in deserto viventium illustrantia in libro
memoravit. Quam ob rem nos quoque huius viri
em fecimus. Anno 1424[l] uxor Kalig Arsalani, Solta- C. 1113.
nes, uxor facta est Balaci, domini arcis Bulæ. Dixit
Sæpe ego Soltanum audivi te laudantem atque dicentem:
Emirarum Turcorum nemo sapientior & fortior est, quam P. 295.
Hanc ob causam ego cum filius meis per nomen tuum ser-
o; & hac ratione servata quoque est. Balacus autem mul-
toritate crevit, ex quo maritus uxoris Soltani factus erat.
c reversa esset, expulso Atabego, ipsa cum filia sua in
elitenes habitavit. Alius etiam Emira, arci Zaidæ præ-
cum a Balaco multum premeretur, arcem Soltano Melite-
didit, paullo tamen post Mahmudus, filius Soltani Cho-
arcem Zaidam Melitenes Soltano eripuit. Hoc tempore
enses magnum humanitatis ediderunt specimen, redemtis
ominibus a Turcis e regione Arcensi, quibus libertatem
re. Anno Arabum 507, Græcorum 1425, mortuo Ta-
Antiochiæ domino, cui Rogelius successit, Maududus cum
equitum millibus Bagduium & Goslium, cum quibus duo
peditum millia, pauci equites Franci militabant, ad lacum
os adortus Francos vicit & 1300 pedites ex iis occidit.
auxilia adduxit ex Tripoli filius Sanagalli, & Rogelius etiam
iæ rex cum manu sua venit. Franci in montem Arabes
tantem adscenderunt. Postquam autem per 26 dies ab
parte nihil motum erat; Franci inde ad fluvium Iordanem
lerunt; Arabes, qui longe ab urbibus suis discesserant,
oacti abierunt et ad Damascum (277) consederunt. Emi-

 ram

ram Maududum die Veneris in oratorium magnum ad prec
ingressum, cum preces finivisset & cum Emira Tugtechino,
manu tenebat, admirabilem templi structuram consideraret,
Pag. 296. prosiliens cultro quater vulneravit. In aula Tugtechini, in
deportatus erat, vitam finivit. Huius interfectorem servi M
di membratim disciderunt eo ipso loco. Fuerunt, qui pu
Bazuanum, Halebi dominum, hunc Ismaelitam (177*) misisse
opinati sunt, Tugtechinum, urbi suæ timens, hunc occ
ex hominibus maleficis, antea inclusum, subornavisse, præ
pollicitum, si hoc exsequeretur. Mortuo Maududo succe
exercitus, Emira Aksankur Bursuk, qui cum 15000 hom
Edessam per duos menses oppugnavit. Anno Arabum 508
Franci ex Edessa erumpebant & Arabum nonnullos cædebant
que horum aliquando undecim cepissent, eos in urbem in
ctos super muro, amputatis manibus pedibusque, ante
Turcorum suspenderunt. Indignatus ea re Aksankur quinq
ta Francos vinctos adduxit eosque occidit. Turci, fame
Edessam reliquerunt & ad Samosatam copias duxerunt. F
ei uxor Chug Basilii Armeni, quæ Marascham quoque, Chisch
& Raabanam obtinebat. Mortuo marito hæc admodum p
ter has regiones rexerat magnamque equitum peditumque c
coëgerat Dabat enim quovis mense equitibus duodenos,
bus ternos denarios aureos. Armenorum imperandi mod
erat. Græci, qui Arabibus quidem aliquantulum præva
& regiones quasdam eripuerant, cum Turcis tamen pare
essent, in interiores provincias redierunt & hoc modo A
quos Græci præfecerant, in montibus se & munitis locis co

In Cilicia duo erant fratres, filii Constantini, filii Rophai-
garæ & Bulæ Michael & Ahannes Chischumi, Raabanæ, P. 297.
ıs & castro romano Chug Basilii, hoc est, latronis Basi-
ıque in regione Samosatena Constantinus Tabtugus & Bi-
s, filii Sanbili, (hi Syri natione secuti erant Chug Basilium)
filius, hoc est, puer Basilius, quem mater Chug Basilii edu-
& Churtigus, huius feminæ administrator. Hic malus erat
Syrorum osor, quamobrem cœnobium rubrum ad Chi-
ı Charichorio, Armenorum Catholico, dedit. Quinque
Beth-Kenæorum in monte Zabar sitorum in vicos com-
Arx Arnisch etiam cœnobium erat, in quam, expulsis
s, Churtigus milites & vigilias induxit. A monachis
ruciatibus duo denariorum millia extorsit. Chischumum
, Antiochiæ rex, duos annos oppugnavit, & tamen vix
Erat enim Churtigus admodum astutus ideoque eum op-
non potuerunt, donec calliditate usi, ei uxorem Fran-
uomodo & Philistæi Simsonem deceperunt, dederant.
ıine Calamari veneno eum interemit. Cum Chug Basilii
deret, Turcorum exercitum regionem suam devastare, per
Emiræ regionis Habarensis Aksankuro amicitiam & au-
romisit cumque & ille legatum, Sankurum Darasum, hoc
gum, misisset, ex solio suo, cui puellas, servas suas,
n ornatas, circumdederat, cum Sankuro, ante se etiam
sedente, callide admodum & blande collocuta est. Quia
Sankuri comites, extra urbem in tentoriis morabantur;
age, induc milites tuos in urbem, & extra urbem eos
non patere, ne a Francis, quos adventare exploratores
mei

mei nunciarunt, ſubigantur; quia autem ſuperbe conſilium
Pag. 298. vit, ſeptingenti equites Franci hos Turcos invaſerunt, ex q
non niſi pauci ſervati ſunt. Quo facto Sankurum Daraſum
varii generis donis ad Emiram Akſankurum caute remiſit, o
eius regione diſceſſit & Sarugum copias ſuas duxit, quæ ei
mentes & fruges, dum illam per quinque dies oppugnabant
ſumſerunt. Inde in regionem Schabachtanæ profectus eſt i
magnificum convivium apparavit. Venit etiam ad eum
Maſud, filius Soltani, qui Harane manſerat & cum Maudud
phratem non tranſierat. Ibi etiam vinxit Aiazum, filium E
filii Artuki, domini Mardenæ, regionemque Mardenam di
Hoc anno, qui erat 1426, menſe Novembri, qui dies
menſis ſexti Arabum, vehemens erat terræ motus, quo
Maraſcha tota hauſta & incolis ſuis ſepulcrum facta eſt. Sa
tæ multæ aulæ ceciderunt, in quo etiam Conſtantinus, do
Gargaræ, qui aderat, cum multis periit. Ceciderunt tre
muri Edeſſeni turres & partis quoque muri Haranenſis co
ſunt. Balaſchæ 100 aulæ cum arcis dimidia parte corru
Chiſchumi duæ eccleſiæ, eccleſia Mar Iohannis & eccleſia 40
tyrum, quæ tamen ſtudio Mar Dionyſii epiſcopi reædificata
Anno Arabum 509, Græcorum 1427, cum Rogelius, Anti
C. 1116. dominus cum quingentis equitibus Emiram Akſankurum inte
lebum & Moarram nec opinato aggrederetur; ille & eius
primum in tumulum quendam ſe receperunt, deinde autem
Franci cædendis Turcis diripiendisque mercatoribus & vicanis
pati erant, cum paucis hominibus effugerunt. Perſecuti eos
paraſangam unam, ſed non aſſecuti ſunt. Itaque redierunt

3000 vinxerunt. Arcas tentoriorumque columnas confra- Pag. 299.
cenderunt; pueros parvos ſenesque infirmos, nulli operi
combuſſerunt, reliquam turbam ſecum vinctam Antiochiam
unt. Razuano, Halebi domino, ipſorum amico, octo ca-
romedarios, tres equos, duos mulos, duos legis peritos,
eros Turcos et caput Abu Alupa, unius ex Emiris Turco-
niſerunt; quam ob rem magnum Antiochiæ gaudium fuit.
rabum 511 mortuus eſt Soltanus Gaiatoddinus Mohamed,
alchaſchæ, Izphahani, ſucceſſoremque habuit filium Sol-
Mahmudum. Hoc etiam anno obiit Chalipha Moſtatta-
dadi, cui Moſtarſchid, filius eius parvus, ſucceſſit. Eodem
o, qui Graecorum 1429 eſt, menſe Auguſto vita exceſſit
Romanorum imperator, vir ſapiens et bellicoſus, qui
ſua Conſtantinopolin a Francis tuitus erat. In imperio
ei Ivanes (Ioannes) cui frater, ſoror eius materque inſi-
t. Fratrem et ſororem in exilium miſit, matrem raſam
ſterium incluſit, qua ratione in imperio confirmatus eſt.
o mortui etiam ſunt dominus Aegypti et dominus Ga-
Paullo poſt Antiochiæ dominus Rogelius interfectus eſt.
ecim reges duorum annorum intervallo mortui. Ante
mortem vehemens terræ motus accidit, quem regum mors
t. *Poſt Moſtattaherum regnavit Moſtarſchid filius eius* annos
nſes 8. Hic regno potitus multa vini dolia a patre recondi-
it, ex quibus omnibus fractis vinum effudit. Cantato-
cantatrices palatio eiecit. In ſomnio patrem vidit, qui
duc me a tuo latere, ne te mecum abducam. Terri-
em in alio loco ſepelivit, et temperantiæ ſtudioſum ſe

P. 300. ostendit. Penetravit etiam in aulam Abutaheri filii Ahmedis,
saurarii et in ea ecclesiam omnemque altaris apparatum inve
Cuius rei rationem reddere iussus respondit: est mihi uxor chr
na, quæ, me inscio, hoc fecit. Anno 512 Emira Elgazius,
lius Artuki, Haranem cepit et senes nobiles, qui in ea er
C. 1119. eiusque iudicem vinxit. Hoc anno, qui Græcorum erat 14
multo auro a domino Antiochiæ Rogelio Halebi dominus
nisi quatuor mensium inducias, ad messem et triturationem
gum peractam durantes. Quo tempore elapso Rogelius ad
lebum oppugnandum venit. Halebenses ad Emiram Elgazi
filium Artuki, Mardenæ dominum, confugerunt isque cum sep
Turcorum millibus Francos adortus est et vicit; quo in pr
etiam Rogelius rex occisus est. Qui superstites erant, Antioch
fugerunt. Turci in agrum Antiochenum irrumpentes mu
monachos in monte nigro occiderunt, donec Bagduius, Hi
solymorum rex, hac de re certior factus, Turcos persequere
Postquam enim Turcorum insidiæ a peditibus Francis cæsæ er
rex Bagduius reversus eos omnes exstirpavit. Deinde Elga
persecutus prædam Turcorum manibus eripuit & Antiochiam
nit. Beatus Mar Michael scripsit, Gazium, filium Anischm
Francos vicisse et Rogelium occidisse. Forte similitudo non
causa erroris fuit. Hoc anno Soltanus Melitenes regionem
hanensem, et Ablestinensem, sibi subiecit et arcem Katiæ c
Mense Februario huius anni Franci regionem Melitenensem,
ci Gargarensem, Melitenensis Soltanus Kamahensem, diripuer
cuius dominus cum a Græcis Trapezuntiis auxilium petiisset,
P. 301. brasus cum eo exiit, sed Soltanus & Balacus Græcos adorti sunt

unt. Captus est etiam Gabrasus, qui 30000 denariorum se redemit
regionem suam reversus est. Ioannes imperator Constantinopo-
us tres arces Turcis eripuit. Elgazius agri Edesseni segetes incen-
agrum Antiochenum diripuit. Tugtechinus, Damasci dominus,
uus est, cuius filium, cum vix successerat, Turcus quidam Altuna-
occidit sibique regnum Damasci sumsit. Anno Arabum 515 Ma-
asud Mozalæ defecit a fratre suo Soltano Mahmudo, dissentiente
n Emira Zangio, militesque coëgit, sed frater eius Soltanus non
m eum vicit, sed etiam cepit & catenis vinxit. Mozalam Emiræ
ko, quem eo misit, cum Gazarta, Schigara & Nisibi attribuit.
tempore imperator Constantinopoleos Græcus Elgazio, Artuki
nunciavit: En magnus Francorum populus mari in Syriam profi-
ur. Esto igitur ad bellum paratus; si opus est, 30000 in auxilium
dducam. Elgazius sine mora portu occupato permultos Franco-
ccidit, quorum reliqui in Franciam redierunt. Hoc malum Fran-
losorum Græcorum malitia inflixit. Hoc tempore Armeni Gar-
ses latrocinando regionem arcis Zaidæ & Bulæ (178) & Melite-
astarunt. Misit igitur Balacus, Emira Turcus legatum, qui Mi-
Armeno, Gargaræ domino, diceret; se ei 1000 onera tritici &
n regione sua vicos daturum esse, si hos latrones cohiberet.
it Michael aliquoties Balaco, sed promissa, quamvis triticum
retur, non servavit. Hanzitæ etiam isti latrones vicos
derunt. Itaque Balacus, a calliditate salutem petens, mense
at, cum montes nivibus tecti essent, super glacie Euphra-
ubam transgressus in montem altum, qui cognominabatur Ka-
, 1000 equos liberos ad nives conculcandas emisit; quo fa-
um copiis suis Turcis uno die usque ad monasterium Mar P. 302.

Bar-Zumæ pervenit. Ea nocte equi nives montis Gargaræ
nomen erat Esta, similiter conculcarunt, & insequentis diei
necopinato regionem miseram invaserunt & diripuerunt die
C. 1121. initio mensis Ianuarii anni 1432. Homines, pecudes, & quic
poterant, inde abstulerunt. Agrestes tamen christianos hic E
admodum benigne tractavit, non servos fecit, imo omnibu
bus redditis, quæ eorum erant, in regione Hanzitæ colloc
iure iurando tamen obstrinxit, ne Gargaram reverterentur,
C. 1122. natus, se, si denuo illuc proficisceretur, non illis parsu
Anno 1433 Soltanus Mahmud magnum Turcorum exercitu
Iberiam misit, cuius magnam partem Iberus rex occidit,
angustos itinerum exitus obsederat. Gozlius Francus agrum
bensem diripuit. Anno Arabum 516 mortuus est Elgazius
Artuki. Cum Goslius, mortua eius uxore, alteram femi
filiam Rogelii, Antiochiæ domini, sibi nuptam Edessam ded
vellet, Balacus, insidiis positis, eam intercepit & Bulam ded
Michaël Armenus, qui se Turcorum viribus minorem sen
Gargaram regi Bagduio dedit & pro ea alium locum in eius d
ne accepit. Anno 517 filius Schaharzori, Mozalanus iudex,
dadum venit &, oblatis 5000 denariorum, a Chalipha imp
vit, ut toti tractui Tigridis occidentali a Mozala ad Bozram
C. 1123. ficeretur. Anno 1434 Græcorum cum Franci in ripa fluvii
gæ consedissent, Balaci, Emiræ Turci, insidiæ inopinato Fra
rum castra adortæ regem Bagduium die Mercurii in hebdo
albarum (paschatis) ceperunt. Goslius autem & Golaranus
mites tota æstate bellum adversus Turcos appararunt cumque
mense Septembri aggressi essent, Franci iterum victi sunt.

lar

s vinctus est vespere ante diem festum crucis. Hos tres Pag. 303.
us in arce Zaidæ in unum carcerem inclusit. Eo tempore
ni quidam operarii, qui in urbe erant, cum paucos esse in
scirent, ante portam congregabantur propter mercedem
tumultuantes & gladiis, qui ibi erant, subito arreptis, Tur-
stodes occiderunt & regem Bagduium, Gozlium & Golaranum
cere emiserunt. Occiderunt etiam Arabes & hoc modo arce,
hartabret est, potiti sunt. Gozlius noctu cum uno Armeno
egressus est, ut exercitum Francorum adduceret &, si fieri
, hanc arcem in potestate sua retinerent, sin minus, re-
bducerent. Egresso autem Gozlio, venit Balacus et admo-
chinis arcem cepit, in qua 70 homines Francos & Arme-
ccidit. Regem Bagduium & Golaranum, sororis eius filium
abduxit. Hinc ad Mabugum oppugnandum profectus est,
muro telo ictus vitam finivit. Copiæ eius Halebum fuge-
principem sibi constituerunt patrui eius filium Temurtaschum,
gem & fratris eius filium 100000 denariorum vendidit. Rex Bag-
Hierosolymam reversus est. Arcem Zaidæ expugnavit Solima-
tiam ex familia Balaci oriundus. Masaram autem & Gargaram
oltanus Melitenensis. Eo tempore stella magna apparuit, a me-
d septentrionem protensa, latitudine colli equini, & per duos
s conspicua mansit. Anno Græcorum 1435, die 13 mensis Iunii,
neris, Melitenen invasit Emira Gazius, Anischmedi filius, Seba-
minus totumque agrum depopulatus est. Urbem mensem
vexavit & discedens filium suum Mohammedem, quem cum ma-
ercitu in magno vico Basamana reliquerat, quotidie portis eius
tare, ut neque ingredi neque egredi quisquam posset, iussit.

 Ara-

Pag. 304. Arabus, qui nunquam non latronum more in Anifchmedi
nem eruptiones faciebat eamque depopulabatur, non affuit i
quæ gravi fame infeftata eft. Venditus enim eft medimnus
hoc eft, quantum afinus portare poteft, 36 denariis. T
omni frumento confumto homines cœperunt pelles detract
brorum involucra & calceos macerare & elixata comedere,
libus, canibus et afinis, etiam mortuis, ubicunque inve
rum effent cadavera, vefci. Tribus virgis duris urbs mi
verberabatur; gladio extra, qui fugientes occidebat; fame
fera intus, & per Ifabelem fecundam, matrem Soltani,
zala profugam, quæ nobiles homines torquebat, ut aur
eriperet & poftea fugeret. Imo parum abfuit, quin totum p
interficeret & deinde exiret. Stellæ vifæ funt e cœlo deci
Deinde Deus reliquorum Chriftianorum mifertus eft.
enim die Mercurii, decimo Decembris anni Græcorum 14
C. 1125. maledicta cum filio fuo egreffa eft. Ingreffus Emira Gazi
refiduos deprehendiffet fame ita confectos, tanquam e fe
exirent, confolatus eos eft triticumque agricolis ad fem
faciendam præbuit. Adduxit etiam boum & ovium greges
modo urbs denuo florere cœpit. Beatus Mar Michael ho
fcripfit, Moftattahero Chalipha mortuo, filium eius Moftarf
furrexiffe, fed erravit & forte eo, quod ad inæqualem
annorum lunarium Arabum & annorum folarium Græcor
C. 1126. attendit. Anno 1437 Hematæ dominus a Francis ad Cha
bam occifus eft. Franci ceperunt Gabalam & Tyrum grav
prefferunt (279) & regis Hierofolymitani auxilio adiu
multa certamina expugnarunt. Arabus coacto exercitu con

m Masudum, Soltanum Iconii, exiit, qui cum Anischme-
e iunxerat. Masudus Constantinopolin fugiens ab Ioanne, Pag. 305.
m imperatore, cum gaudio exceptus est & acceptis militi-
:epto auro multo, ad Gazium venit, quocum adversus Ma-
:um exiit. Balacus ad Turusum fugit Armenum, præfe-
iciæ. Hoc anno, qui Arabum erat 520, decem Ismaë-
ankurum Bursukum, Mozalanum Emiram, cum Mozalæ
o oratorio vetere esset, circumsteterunt eumque occide-
uorum tamen suis ipse manibus tres obtruncavit. Post
navit Azoddin Masud filius eius, qui Mozalam, Gazartam
, Edessam, Halebum, Hematam aliasque urbes sub
suo habebat, post annum tamen unum mortuus est. Suc-
frater illius parvus, quem tutor regebat. Emira Gau-
cem Mozalanum, Abulhasanum Ali, filium Schaharzori
Iagubsanium legatos ad Soltanum Mozalanum misit, ut
vo Bursuki confirmationem imperii ab eo impetrarent.
m Soltano Mozalano dixerunt, opus esse viro bellicoso,
icis resistere possit, a quibus pæne possessiones arabicas
tas esse; quibus verbis Atabegum Zangium, filium Kasi-
æ Aksankuri, Vasati & Bagdadi satrapam, respexerunt.
t Soltanus & dato diplomate Zangium Mozalam misit.
a Bovazigum expugnavit & deinde Mozalam profectus est.
bviam venienti dedit Rachbutam, & in hanc urbem eum
t. Mozalam ingressus arci præfecit Zalah Iagubsanium.
ionem Mozalanam & omnium locorum, quibus præfectus
o Schaharzori & posteris eius in perpetuum attribuit.
Zangius Gazartam, Arbelam, Schigaram, Rachbutam,
Ha-

Halebum, Hematam, Emesam obtinuit. Anno Græcorum 143
P. 306. bus, quocum iterum Gazius congressus est, victus est. Gazius
eum persecutus, illius tentoria diripuit. Inde ad Kumar
Ancyram copias duxit, quas magna vi oppugnatas cepit &
Mohammedis, qui ibi a Malec Arabo vinctus erat, exinde
Arabus, coacta manu, cum Gazio iterum conflixit, sed vi
& nihil posteaquam ad Græcos confugerat, apud quos eum
C. 1127. credibile est, de eo auditum est. Anno 1438 Roma ven
mundus, Baimundi filius, Francus, & regnum Antiochiæ
sivit. Orto inter Francos dissidio, Goslius omnem agrum
chenum depopulatus est, quo facto illorum Patriarcha, a
provocatus, ecclesiarum portas occlusit, campanarum
C. 1128. precesque, donec Goslius omnem prædam restituit, in
Anno Græcorum 1439 Arabes Halebenses a Goslio territi,
annis 12000 denariorum promiserunt, ea conditione, ut,
darent, omnes belli iniurias paterentur. Deinde isti Turc
nullos Francos Goslii coquos auro corruperunt, ut Goslio
equitibus, qui cum eo erant, venenum potandum præberen
isti quidem sex perierunt, Goslius Dei benignitate & medi
peritia servatus est. Qui venenum potandum præbuerant
cum filiis suis occidit. Hoc anno Togril Arsalan, cui M
ablata erat, agri Melitenensis fines exteriores depopulatu
C. 1129. illico discessit nunquam postea iterum visus. Anno Græ
1440 Goslius agrum Amidensem ingressus Turcomanos & C
in monte Aschuma diripuit & vicos usque ad portas urbis
pulatus est. Anno Arabum 523 cum Zangius Emira Mo
audiisset, Soltanum Mozalam Dobaiso dare velle, Babel

ıum venit & oblatis 100000 denariorum admodum verecun-
mnibus modis eum rogavit, ne ſibi imperium auferret. Cha-
: etiam multa dona miſit, ne Dobaiſum ulli loco præfici pate- P. 307.
:. Multa bella, quæ Chalipha cum hoc Dobaiſo, Maadeno-
rege, geſſit, quomodo hic ſpreto Chalipha ad Soltanum tranſie-
, quo oſtenderet, quam parum Chalipham timeret, Bagda-
quitare, egredi, ingredi ſine timore cœperit; paullo poſt,
tante Soltano, hic Dobaiſus Soltani filium puerulum furatus
fugerit, Chupham, Bozram, Halam populatus ſit, multum
contraxerit, decem equitum millia coëgerit & cum iis in de-
m diſceſſerit, reliquasque huius callidi hominis artes, quæ
ia parvus hic libellus non caperet, commemorare noluimus.
c Dobaiſum in certamine quodam a Chalipha victum, cum
ibus ſociis occiſis ſolus ſuperſtes per Euphratem equo inſidens
ıret, conſpexit vetua mulier Maadena & libere exclamavit:
ti igitur Dobir, hoc eſt, mala fortuna. Ille, non indigna-
imo hilari vultu reſpondit: Hic talis Dobir aut eius modi
fortuna eſt, quæ non venit. Hoc anno Franci ex Iſmaëlita-
exercitu, quem adorti erant, 10000 hominum occiderunt
asque eorum arces in Phœnicia expugnarunt. Omnes Ara-
qui in Schaporia erant, ſibi timebant a Francis, qui Da-
um, a ſe oppugnatam, valde vexabant, & tum demum di-
erunt, cum Damaſceni tributum annuum promiſerunt. Hoc
ore Francis a Mardena & Schabachtana usque ad Ariſcham,
nfinio Ægypti ſitam, omnia ſubiecta erant. In tota Syria
ibus præter Halebum, Hamalam, Emeſam, Damaſcum,
: tributarias, nihil reſiduum erat. Ex agro Halebenſi dimi-

 diam

diam frugum partem accipiebant & ex mola etiam, quæ f
porta Damaſci ab hortis cognominata inveniebatur. Omnium
Pag. 308. vorum chriſtianorum, qui Damaſci erant, per legatos miſſos
merum inibant. Quicumque eorum apud Arabes habitare nole
eum gratis, non redemtum, a dominis & eorum familiis
ſtraxerunt Usque ad Amidam, Niſibin, Riſchainam penetra
Callinicenſes autem & Haranenſes pæne ad interitum vene
Vix Arabes in via extra urbem ab oriente verſus Damaſcum p
C. 1130. ciſci poterant. Eodem anno, Græcorum 1441, mortuus eſt
rus, Ciliciæ præfectus, cui frater Leon ſucceſſit, in quem
mundus Francus, Antiochiæ dominus, inimicus erat. Oc
Martii huius anni, qui Arabum erat annus 524, vehemens t
motus Bagdadi multas aulas evertit. Mozalæ magna nubes in
tem imbrem demiſit. Deinde ex æthere prunæ igneæ decide
multasque aulas harumque ſupellectilem combuſſerunt. Pr
gium hoc funeſtum & terribile fuit. Eodem anno Græcorum
fectus quidam Ceſinus Emiræ Gazio, filio Aniſchmedi, multas
ces in regione Pontica tradidit, totam Cappadociam expug
& cum magno exercitu in Ciliciam venit. Accidit, ut eode
Baimundus, Antiochiæ dominus, ab altera parte introiret.
tra pars de alterius expeditione quidquam reſciverat. Subito
de Turci cum Francis congreſſi ſunt, quorum tamen bello
Armenus ſe non immiſcuit. Turci Francos vicerunt & Baimun
occiderunt, quem regem eſſe ignoraverant. Turcorum m
Leo, qui anguſtias occupaverat, obtruncavit. Anno Ara
525 Antiochiæ dominus Dobaiſum Maadenum vinxit eumque
gio Mozalæ domino dedit, ut pro eo filium ſuum, qui

ium in custodia erat, reciperet. Hoc anno, qui Græco-
1442, erat rex Hierosolymitanus & Goslius ex Edessa Antio- C. 1131.
a venerunt, ut suo eam imperio subiicerent, sed Antiocheni
s clauserunt, donec iuraverant, se Antiochiam servaturos P. 309.
Baimundi, ut, si ea adolevisset & viro nuberet, ille Antio-
dominus fieret. Emiræ Gazio Ciliciam ingresso, cum aliquot
expugnasset, Leon Armenus se subiecit, iuravitque, se
nes non amplius in eius regionem immissurum & tributum
um soluturum, sed harum rerum nihil omnino servavit, post-
egressus erat. Isicius, (Isaacus) frater imperatoris Græco-
in Ciliciam profectus est & huic in matrimonium dedit filiam
, cuius dos Mopsvestia & Adana erat. Postea, dissidio inter
rto, Isicius cum filio suo ad Masudum Iconii dominum con-
Mortuo Goslio, regnavit Edessæ Goslius secundus. Hoc
ad Soltanum Mahmudum Bagdado in Chorasanam proficiscen-
venit Masudus frater, qui, quo signum magnæ suæ reve-
æ daret, ante eum Gascheiatan (غاشية) i. e. tegumentum
equis imponi solitæ, portavit. Postquam se mutuo ample-
erant, Soltanus Mahmud provincias & copias illi tradidit &
danam rediit; ubi mortuus est 28 annos natus. Dissidebant
invicem Davud, filius Soltani Mahmud Masud, & Salguk
, Mahmudi filii, & Togril, frater eorum, qui a parte pa-
eorum Malec Sangar stabat. Hi omnes, missis ad Chalipham
ribus, imperium sibi quærebant. Chalipha, cui ab initio
n Sangar placuit, illis renunciari iussit, se elegisset,
arum filium Soltani Malchaschæ eique se scripto quo-
assensum suum iam significasse, quem, si ad se vene-

 rit,

rit, benevole exceptum iri. Sangaro autem nunciari iuſſit
neque ullum alium volumus; itaque noli credere, illorum
rum alterutrum hoc imperium accepturum eſſe. Hoc Cha
reſponſum cum Maſudus audiviſſet, Mozalam ad Zangium ſe
tulit & eum non tantum aurum, quod Chaliphæ repræſen
Pag. 310. ſed Dobaiſum etiam, Maadenorum Emiram, quem Chaliph
duceret eoque hunc beneficiis cumularet, popoſcit. Za
reſpondit: Auri tibi dabo 50000 denariorum & ſervorum,
larum, equorum, quantum voles. Dobaiſum autem dar
poſſum, quia Soltanus Sangar, cui obedire neceſſe eſt, illu
cuiquam tradere vetuit. Maſudus hoc reſponſo offenſus ab o
tali Mozalæ parte conſedit, Zangius autem, expulſis ex urb
nibus pauperibus, qui in obſeſſione, unde viverent, non
rent, portas clauſit. Maſudus tamen Mozalam non oppug
ſed Bagdadum deſcendit & miſit, qui Chaliphæ diceret: En
Soltanum pronunciatis, amicus veſter & cliens ſum, ſin n
nihil vobis a me quam gladius exſpectandum eſt. Copiæ B
denſes contra Maſudum egreſſæ modo ſuperiores, modo in
res diſceſſerunt, &, dum hi duo hoſtilia faciebant, allatus
cius eſt, qui Bagdadenſes terruit, Sangarum cum magno ex
Bagdadum adventare. Cum Calipha videret, ſe Maſudum fa
quam Sangarum in poteſtate habiturum eſſe, ſecuritatem M
promiſit eique in domo regia domicilium conceſſit; quo
omnes ad bellum contra Sangarum ſe parabant. Anno Ar
526 Sangarus venit & Hamdanam expugnavit, in qua Togr
filium Maſudi, quem ſecum ducebat, pronunciari iuſſit (Solta
Maſudus Karaga, dux exercitus Chaliphæ, Hamdanam pro

ri copias persecutus est, simulque Chalipham per nuncium
it, ut ipse ad bellum adversus Sangarum egrederetur. Qui
exire pararet, nunciatum est, Zangium & Dobaisum Maade-
vires iunxisse & nunc Bagdadum descendere. Reversus igitur
pha in aulam suam est omniaque ad bellum adversus Dobaisum
ngium gerendum paravit. Deinde cum duobus millibus
us eos adortus est & vicit. Zangius Tagritum fugit, Dobai-
ripas Euphratis. Zangius legatum ad Soltanum misit, indi- Pag. 311.
filium Schaharzori, qui non tantum sibi a Soltano factorum
m, sed hoc quoque impetraret, ut Bagdadum venire iube-
ibique Sangari procurator esset. Respondit Soltanus: San-
nihil apud nos imperii eiusque procuratorem neminem agno-
s. Si Zangius pacem sibi dari vult, tradat nobis Dobaisum
n Mozalæ secure habitabit. Sin minus, contra eum nos
emur. Anni 527 mense primo Soltanus Masudus Bagdadum
ibique post Chalipham & filium eius, hi tres Sangarus, Ma-
, Davud frater eius, simul pronunciati sunt Soltani. Moza-
halipha Mostarsched octo dies oppugnavit, sed capere non
& nuncio allato, Soltanum Masudum a se defecisse, relicta
a, Bagdadum reversus est. Arcem Schabachtanæ Goslius
dus cepit & funditus delevit. Arcem Kastomunam Turci
atori Græcorum Ioanni dediderunt, qui duas quoque alias
vi expugnavit. Arcem Kuziram, Antiochiæ vicinam, rex
orum Hierosolymitanus, Bagduius, vi cepit. Ad Emam
Francos congregati sunt Turci, locustarum multitudine.
pugnæ fugerunt Franci, donec Turcos in vallem pertraxerant.
e enim descendentes & quasi veniam petentes ad Turcos

 rever-

reverterunt & inter eos magnam ſtragem ediderunt, quæ
C. 1134. usque ad veſperam duravit. Hæc facta ſunt 1445, quo a
agro Edeſſeno multæ locuſtæ viſæ ſunt. Chriſtiani ad electu
Bar Zumam confugientes attulerunt (280) hierothecam, i
ſancti viri dextra repoſita erat. Vix autem hæc apportat
cum, ingenti miraculo, locuſtæ ex tota omnino regione,
P. 312. ullibi corrumpentes, abierunt. Græci invidia flagrantes ſt
runt Papiam, Metropolitam Francorum, ut hierothecam
ret & dextram oſtenderet. Repugnarunt monachi ideoque
clamarunt, nihil omnino intus eſſe. Coactis tandem mo
aperire eam in eccleſia Francorum, repente tonitrua audit
& nubes atræ, quæ aërem obſcurabant, gravem grandine
iecerunt & plateas compleverunt; quam ob rem totus p
clamabat: Miſerere noſtri, domine, miſerere noſtri, o
Dei: Græci aufugerunt, ſeque occultarunt. Cum grando
ſet, congregatus populus per triduum ſupplicationem fecit.
bes Haranenſes, qui miraculum vidiſſent, petierunt, ut dex
ipſos etiam transportaretur, ſed Franci fieri id non paſſ
imo cum honore in cœnobium reſtituerunt. Venerunt
Melitenenſes & dextram cum multo honore & cantionibus
portarunt. Tum os locuſtarum vinctum eſt, & ſementes
modo læſit. Die 23 Septembris fulmen ſeptem tauros &
puerum, Simandoæ unum Turcum combuſſit. In Armenia
mens terræ motus urbem Dogodapham evertit. Melitena
C. 1135. hiems fuit, & nix rubra decidit. Anno Græcorum 1446 ve
Italia Francus nominatus Bedvi, qui, ducta in matrimoniu
Baimundi occiſi, Antiochiæ domini, rex Antiochiæ factu

nno mortuus est Bagduius, rex Hierosolymitanus, cuius
iugo nupsit, qui hoc modo rex Hierosolymæ factus est.
anno, qui Arabum erat 529, misit Zangius, Mozalæ
is, filium suum cum Mozalæ clavibus Bagdadum, obtulit
ex uxoribus suis obsides & iure iurando obedientiam pro-
quam ob rem cum honore exceptus est. Etiam cum Sol-
ingaro Chalipha reconciliatus est, qui ei coronam, collare P. 313.
um foleis aureis ornatum misit. Osculatus est Sangarus
gulas dixitque: ego servus & cliens tuus sum. Hoc tem-
atholicus Nostorianorum, cognominatus Bar Ganbora, no-
horto a serpente, quem calcaverat, morsus mortuus est.
nt tamen homines, non serpentis morsu, sed metus vi
um esse. Hoc anno Goslio, filio Anischmedi, Meli-
domino, Chalipha obedientiæ signum, collare aureum,
ins circumligandum, quatuor nigra vexilla (281) & tym-
quæ ante eum pulsarentur (282) misit deditque in
tis, ut Malec Gasi pronunciaretur. Legati, qui eum ægro-
eprehendissent, patre post paucos dies mortuo, in filio rem
erunt & Malec Mohammedem pronunciarunt. Hic Malec
nmed Cæsaream Cappadociæ, quæ inde a longo tempore va-
rat, instauravit ibique habitavit. Venit deinde Melitenen,
erebatur, ne fratri suo auxiliarentur, simulque ex nobili-
sides secum abduxit. Iaganum fratem suum occidit. Do-
tem, alter eius frater, agrum Melitenensem depopulatus
Mense huius anni septimo Chalipha declaravit, se Masudum
noscere Soltanum coëgitque septem millia militum, quos
is eum educeret, maxime, quod audiverat, 1500 tantum
cum

eum secum ducere. Tandem cum Chalipha 5000, cum
15000 militabant. Prœlio cœpto Chaliphæ milites victi sun
Chalipha captus, ærarium eius direptum est. Auri arg
septuaginta mulorum onera secum vexerat. Lintea, ve
aliasque res in itineribus necessarias quinque camelorum &
mulorum millia portaverant. Plusquam quadraginta tu
striatarum (283) vestium carbasinarum, (284) tunicarum
tarum earumque consutarum habuerat. Masudo iubente p
proclamarunt: opes & omnes divitias vobis attribuo, sa
P. 314. mihi servo. Qui vel unum occiderit, eum ego occidam.
non plus quam quinque viri interfecti sunt. Proclamari
iussit, se omnes eos, qui Chaliphæ adhærentes ibi rem
occisurum; quo vix vulgato, nudis pedibus et vestibus ex
dadenses eruperunt & dextrorsum & sinistrorsum disper
Soltanus Masudus legatum suum Bagdadum missurus petiit
pha, ut literas Bagdadum scriberet, in quibus, grati
confiteretur, se apud Masudum in honore esse & promitt
brevi ad eos venturum. Bagdadenses lectis literis a legato
intellexerunt, Chalipham talia invitum & metu coactum s
Tumulto excitato ad 150 homines ex turba cæsi sunt, & ta
acquieverunt. Hisce diebus assidue terra Bagdadi tremui
ter imo sexies quovis die. Soltanus Sangar per legatum
Masudo duas literas misit, quarum una secreta Masudo ex
bat, cur in bellico tumultu, omnium aversis animis, Ch
non occidisset. In altera aperta scriptum erat: Ex quo
versus legeris, mi fili, o Gaiatoddinia Addin Masud, in
ad Emiram fidelium, osculare ante eum terram & impetra

eniam. Non fustineo enim ulterius prodigia cœleftia & ter-
a, hanc ob caufam a Deo profecta, ventos, tonitrua, fulmi-
terræ motus. Tota Arabum gens mire angitur, ceffant
s, oratoriorum portæ in tota Perfide & Sinear claufæ funt.
ob rem fiue ulla mora cum honore in folium fuum reftitue
de illi Dobaifum, ut, quodcunque libuerit, ei faciat, quia
omnium horum malorum auctor exftitit. Mafudus verum
rum fenfum bene percipiens magna tentoria erigere iuffit &
Chalipham induxit. Ipfe dimidiam parafangam ephippium
eum portavit. Poftquam ab eo in tentorio regio, quod illi at-
rat, delicti veniam petierat, adduxit ad eum Dobaifum vin-
, cum gladio et fepulcrali involucro: Hic, inquiens, om-
malorum auctor eft. En manibus tuis illum tradidi.
ac iufferis, fiet ei, quod aliis fecit. Chalipha autem, qui
fciret, labiis tantum, non ex animo iftum hæc loqui, Do-
etiam veniam impertivit. Hoc facto Mafudus multis preci-
Chalipham orare cœpit, ut Bagdadum fe conferret. Chali-
ecufavit ire dixitque: ibo, fi tu ipfe mecum iveris. Refpon-
afudus: Emiras tecum miffurus fum, ut tibi ferviant, ut tu
honore proficifcaris & in aula tua habites. Sed noluit Cha-
, quia verebatur, ne ab infidiis in via dolofe interficeretur.
ce enim caput fidei fuæ occidere non poterant. Deinde cum
lus in Adorbiganam ad bellum adverfus Davudum fratrem
exiret, Chalipha cum eo profectus eft. Hoc tempore denuo
garo ad Mafudum ante portam Maragæ verfantem venerunt
, qui eum hortarentur, ut fine mora Chalipham Bagdadum
et. Venerunt etiam a Sangaro multæ copiæ & cum illis

17 viri Iſmaëlitæ (285). Die Iovis circa meridiem decim
menſis undecimi anni 529 Arabum cum Chalipha in tentori
ret litteras eorum legens, 15 viri cum cultris intrarunt e
occiderunt. Erant apud eum tres ex magnatibus. M
equum ſubito conſcendit, tentorio milites circumdedit &
ſores occidit. Sunt, qui dicunt a Sangario ſicarios non v
verius autem eſt, hunc illos miſiſſe, Maſudum totius rei i
fuiſſe. *Poſt Moſtarſchedum regnavit filius eius Raſchid*
P. 316. unum. Occiſo Chalipha Moſtarſchedo, miſit Soltanus San
prætorem Bagdadenſem eumque magnates & iudices cong
iuſſit, ut filio Moſtarſchedi Raſchido iurarent eumque in
patris Chalipham crearent; id quod etiam factum eſt. E
pore Dobaiſus, filius Zadakæi, Soltanum etiam Maſudum
pere ſtuduit ſcripſitque ad Zangium literas huius argumenti
nibus ego artibus utor, ut ab hoc exeam & ad te veniam.
gregabo deinde Maadenorum copias, arenæ in litore mari
titudine ſimiles & tecum ſi ego coniunctus fuero, faci
Maſudo edemus omnibus ſeculis memorandum. Hæc epiſt
cidit in hominis cuiusdam manus, qui eam Maſudo t
Qua lecta Maſudus die quodam, cum proceres congregat
ex more antiquo apud eum Siceram bibiſſent, egrederentur
ſudus Dobaiſo, ſigno dato, dixit: morare paullulum; eſ
quod tecum ſecreto loqui velim. Cum, illis egreſſis, hi
reſtitiſſet, Maſudus cubiculum interius intravit, ſervo A
armigero ſuo, epiſtolam dedit eique dixit: exi nunc & tra
Dobaiſo; quam ſi legere inceperit, tu a tergo adſtans feri
& abſcinde caput. Cum ſervus exiret, Dobaiſus digito

& dixit: mors melior eſt vita inquieta. Poſtea porrectam
epiſtolam aperuit & inter legendum ſervus a tergo adſtans
m cecidit & caput amputavit. Hunc exitum habuit Dobai-
fraudulentus & bellicoſus. Quinque & ſexaginta diebus
imici Chaliphæ Moſtarſchedi cædem occiſus eſt. Anno
n 530, Græcorum 1447 Michael Armenus Francis Gargaræ C. 1136.
quam Balacus, inde egreſſus, illis vendiderat, eripuit,
agrum eorum & maxime in vicos excurſiones faciebat.
chael Armenus die quodam in regione urbis Zizonæ in ri- Pag. 317.
hratis undique a Turcis circumventus cum effugium non
et, ex rupe ſe in fluvium abiecit & propter loricam fer-
qua indutus erat, ad fundum maris pertigit, ſublevatus
b aquis per vadum, quod ibi erat, evaſit. Ne ſcutum
dicunt eum abieciſſe. Poſtea Goslio ſecundo Gargaram
ab eo alium locum Sopram accepit. Goslius vendidit
m Baſilio, fratri Catholici Armenorum. Michaelem co-
nu ad populandum in agrum Chiſchumi ingreſſum Franci,
poſitis, occiderunt. Daiga Baſilius ad Leonem in Cili-
rofectus & eius gener factus eſt. Armenorum, quos po-
ntra Francos, qui Barzamanæ erant, eduxit, multi cecide-
Hoc anno menſe Ianuarii tantum gelu fuit, ut aves mon-
perdices & aliæ, itemque animalia fera, e. g. cervi, in
onfugerent, præcipue in urbem Amidam, cuius præfectus
re vetuit, imo alimenta eis præbere iuſſit usque ad menſem
quo tempore ea abegit. Antequam hoc magnum gelu
et, inde ab autumno cœperunt aves & feræ in foveas ſe ab-
quod argumento eſt, naturæ irrationalium a Deo præſcien-

tiam mutationum aëris inſitam eſſe. Hoc anno Soltanus Ma
a Chalipha Raſchido 300000 denariorum a patre Moſtarſched
promiſſorum, ab eo nempe tempore, quo apud illum erat,
git, poſtulavitque, ut alia trecenta millia a Bagdadenſibus
auxilium colligeret, & uti mos eſſet ſub novi Chaliphatu
tium pro munere ſibi mitteret. Raſchidus, advocato co
conſuluit proceres, quid reſpondendum putarent. Illi co
dederunt, ut copias contraheret & contra Maſudum exiret.
Pag. 318. probato conſilio aperuit ille gazas & permultum auri ad
armandos expromſit. Maſudi legato nunciandum curavit.
meus aurum promiſerat, ut a vobis liberaretur; vos illum
feciſtis. Ego nunc illius mortem ulturus ſum. Vobis a
hil niſi gladius exſpectandum eſt; quo audito legatus diſceſſi
git. Chalipha contra magnopere exædificationem muri & t
urſit. Hisce diebus venit Chaliphæ auxilio (286) Zangius
zalæ dominus. Venit etiam Davud, filius fratris Soltani M
quem Chalipha pro Maſudo pronunciare Soltanum volebat.
gius autem renuit dixitque: nolite multum Maſudum irrita
reſpondete huic puero: Age, educ copias tuas contra p
tuum, quem ſi viceris & ſuperior diſceſſeris, te Soltanu
nunciabimus. Chalipha tamen non aſſenſit, ſed nomen S
Maſudo ablatum Davudo dedit. Maſudus Chaliphæ nunci
curavit: Te nobis opus non eſt. Ecce nos nobis Chalipha
te aptior, ex familia Ali eligemus. Circumſpice tibi locu
diſcede, quocumque volueris. Chalipha hoc nuntio terri
tiit per legatum a Bahruzo, Emira Tagriti, ut in arcem Ta
ſem, quo tutus eſſet, ingredi liceret; ille autem reſpondi

m Masudi. Si te a me sibi tradi vellet, ego impedire
m. Itaque Chalipha ad bellum cum Masudo gerendum
entoria extra urbem fixit. Erant cum eo Zangius et re-
ceres. Allato nuncio, Masudum cum multis copiis ad-
Zangius proceres ita allocutus est: Probe nostis, quid
nedo acciderit propter procerum discordiam, quæ neque
e his saluti fuit; quam ob causam, si sincerus est vester
& lubentes vos ad bellum contra Masudum adestis; iubete
ido occurrere; sin minus, quid congredi cum illo vultis, Pag. 319.
amini et superemini. Abite in suam quisque regionem,
uæ vestra sunt, vobis serventur. Cum eorum os capi-
esset, (omnes tacerent) nullus responderet, alius alium
r; intellexit Zangius eorum fraudem eamque Chaliphæ
. Quo facto omnes in urbem ingressi sunt & tentoria
am fixerunt. Zangius illico Mozalam profectus est, &
, qui illum abire vidisset, resistere autem solus non pos-
am Mozalam cum Zangio fugere coactus est. Masudus
m ingressus lenis adversus Bagdadenses fuit & ne ullam
domum diripi voluit. Congregatis omnibus proceribus,
vit chirographum Chaliphæ Raschidi, in quo scriptum
ocumque die ego milites congregavero & vel contra unum
Masudi exiero, ab eo die amotum a Chaliphatu me de-
Producti deinde testes, quibus erant chirographa, eadem
cripta, quorum testimonia cum pro veris agnita essent,
um legitime a Chaliphatu removerunt. Alia etiam obie-
crimina, e. g. concubuisse eum cum ancillis, cum quibus
ius coiisset, vinum bibisse, preces intermisisse, talis lusisse,

 iniu-

iniuriosum & oppressorem fuisse, sanguinem innocentem
disse. *Post Raschidum regnavit Moctaphius patruus eius*
Mostattaheri, annos 24 & menses 2. Abrogato Raschidi im
advocavit Soltanus Scharfoddinum Zainium Vezirum eumqu
lipham eligere iussit. Elegit ille patruum eius, qui amotu
quippe huius generum, aut sororis maritum. Masudus pa
cum proceribus ingressus Moctaphium pronunciavit Chal
esse, postquam hic testibus adhibitis promiserat se Soltano
denariorum daturum esse. In Chaliphæ ærario eo tempore n
P. 320. quidem denarius erat. Moctaphius autem iam antequam a
dignitatem eveheretur, 20000 denariorum possidebat, q
ærarium, quam primum solium ascenderat, intulit. Hoc
Raschido cognomen Chaliphæ demtum & Moctaphio datum
Davudo Masudus Soltanus appellatus est. Soltanum ex Ch
aula egressum narrant Vezirum ad se vocatum propter eiu
ctionem increpuisse eique dixisse: Stulte egisti, quod virum
stituisti ætatis provectæ & prudentem. Si puerum elegisses,
que educasses; is te veneratus esset & imperium regnique ad
stratio diu in manibus tuis fuisset, donec ille virilem ætaten
gisset. Crede mihi. Non diu hunc tuum electum feres (i.
placebit). Experieris. Ineunte anno 531 Arabum filius A
medi, Melitenes dominus, Bagdadum ad Soltanum misit
que ab eo, ut se in pristinum locum restitueret. Cum le
introducerent & ex more limen osculari iuberent, recusav
dixitque: ego non osculor limen (cubiculi) unde dominus
eiectus est. Zangius coacta manu Tagritum venit & post
Soltani Masudi greges equorum aggressus erat, Mozalam

Moctaphius Chalipha per legatum Zangio promisit, se
lli decem nobilia daturum, si promitteret, se Raschido au-
non futurum. Respondit ille: iure iurando impedior, quo
vestris eum manibus tradam. Illa tamen loca si mihi tra-
suffragium vobis meum dabo vosque agnoscam, illi autem
uxiliabor, sed a me illum eiicere non possum. Data igi-
nt decem loca, in quibus Harbe erat, & Hazire, Zariphain,
n, aliaque. Zangius Moctaphium & Soltanum Masudum, illum
Chalipha, hunc pro Soltano, agnovit. Raschidum autem
habitare passus est in aula cognominata aurea Mozalæ. Hoc
habitabat in domo divitis cuiusdam mercatoris Bagdadensis
gione portæ Angæ femina quædam nobilis & senex, quam
eregre profectus cum uxore & filia sua domi reliquit. Hæc P. 321.
filio suo & alios iuvenes eosque fures in domum induxit,
octu in mercatoris domum ingressi omnia inde extulerunt.
in eo erant, ut exirent, dixit hæc vetula mercatoris uxori:
dictus sit dominus, qui horum oculos excæcavit, ut cistam
perirent. Quo audito fures reversi cistam aperuerunt & ex
oo denariorum, lapides pretiosos & margaritas abstulerunt.
lus, cum quo Davudus acie conflixit, superatus est et mul-
orum militum amisit. Hoc anno, qui Græcorum erat 1448 C. 1137.
es, Græcorum imperator, multa cum ira adversus Leonem
num egressus est & Tarsum, Adanam, Messisam, expugna-
Ipsum Leonem, uxorem et filios eius cepit & Constantino-
misit. Inde ad Antiochiam copias duxit, quam capere non
. Cum Goslius ad eum profectus esset, convenit inter eos,
Ioannes Halebum reliquas & Syriæ urbes caperet, Francisque
daret,

daret, Franci ipſi Antiochiam concederent. Itaque con:unct
bus Halebum oppugnarunt & arcem Buzaam ceperunt.
contra Schizaram milites miſerunt. Hoc tempore Maſud,
Soltanus, Ciliciam ingreſſus Adanam oppugnavit, omnem
lum & Epiſcopum etiam vinctos Melitenen deduxit; quo
imperator Ioannes incenſis machinis in Ciliciam reverſus e
cum Maſudo, Iconii domino, compoſita, Conſtantinopoli
fectus eſt. Malec Mohamed, Melitenes dominus, fratre
lam a ſe expulit eique Abliſtenam & regionem Gehanenſem e
Dola Hanzitam tranſiit, inde Amidam et ex Amida ad G
oſtiatim quaſi circumiens. Hoc tempore Emira Iſa, Siba
i. e. Sabochtai dominus, a Bogoſago Armeno, Bagdadi M
P. 322. medano facto, originem ducens, coacta manu in agrum
renſem ad populandum ingreſſus eſt, quem cum iam pride
ſtatum eſſe videret, monaſteria omnis generis diripere ſta
ad monaſterium Mar Abihæ, quod unum erat ex iis, quæ
ſteria Sclavorum nominantur, copias duxit. In quod cun
tere riparum Euphratis intrare non poſſet, in rupes eſcen
deſuper ex iis per funes milites demiſit. Monachi terror
culſi ad eum exierunt & omnibus modis vexati ſunt. A
enim illis omnia cimelia, quæ inveniebantur, calices, p
aureas & cruces & omnia, quæ ibi erant inde a tempor
Ioannis Patriarchæ, filii Abduni. Piſcinam (287) quoque
tavit. Doctorem David, monachum cum ſociis ſuis in cœn
Schiræ traduxit, (288) ut nemo niſi Abugaleb ad regis m
maneret. Anno 532 Raſchid, qui a Chaliphatu remotus
ex Mozala exiit & ad Soltanum Davudum in Choraſanam pro

eum honorifice excepit. Poſtea ambo Hamdanam Solta-
udo eripuerunt. Izphahanum poſtea profectus Raſchid in
morbum incidit. Ægrotum quatuor Choraſani ante por-
hahani occiderunt, & niſi occiſus eſſet, brevi, uti narrant,
us fuiſſet, propterea, quod ter potibus venenum immiſcue-
Quo loco occiſus eſt ad portam Izphahani, ibi ſepultus eſt,
r, qui ad portam Maragæ occiſus erat. Anno Græcorum C. 1138.
cum Edeſſa a Turcis quaſi obſeſſa eſſet, 300 equites Franci
atuor millibus peditum aliorumque hominum ex Samoſata
ſunt, ut commeatus Edeſſam deportarent. Sed Temurta-
Mardenæ dominus, inſidiis poſitis, permultos ex Chriſtia-
dit, reliquos captivos abduxit, in quorum numero erant
l, diaconus, medicus & philoſophus, & Michael, filius
næ, cum filio ſuo. Etiam arcem Caſam Francis eripuit. P. 325.
s, Iconii Soltanus agrum Chiſchumenſem depopulatus eſt
vicos incendit. Anno 533 Arabum, menſe ſecundo ve-
terræ motus in Perſica urbe, Ganzana, 130000 hominum
it. Urbs funditus everſa eſt, cuius loco nigræ aquæ pro-
it. Qui ſuperſtites erant, in ſepulcris habitabant interitum C. 1139.
dolentes. Anno Græcorum 1450 Malec Mohammed Me-
dominus in Cilicia duas arces, Bahgai & Gebnupirat, ex-
it. Agrum quoque Ceſenenſem in littore maris Pontici
atus eſt, cuius omnem populum in ſervitutem vendidit. C. 1140.
Græcorum 1451 rupta in agro Callinicenſi terra eſt & qua-
a equites cum equis eorum hauſit. Unus tantum, qui ad
exonerandam ſeceſſerat, ſervatus eſt. Satis diu hominum
equorumque auditi ſunt. Anno Arabum 534 evenit, quod

Soltanus Masud Veziro Scharfoddino de Chalipha non prud
electo prædixerat. Cœpit enim hic Chalipha ipse sine Veziri
filio administrare, qua re ille domi manere coactus est. I
eum ad se revocavit & cum eo in gratiam rediit, sed non ex
mo. Veziri manus ob nimis multas res politicas contracta & p
post ipse a Veziratu omnino remotus est. Anno Arabum
Græcorum 1452 mense Octobri Turci Melitenenses monasteria
Zabarensia i. e. Beth Kenæa diripuerunt. Mense Maio E
iniuriam ulturi Sochatram & Arcam venerunt & christian
facultates rapuerunt. Hoc modo ab utraque parte christiar
repti sunt. In agrum quoque Ablistenensem Franci irrupert
P. 324. christianorum facultates abstulerunt. Turcorum multos o
runt, quorum filios & uxores captivas abduxerunt. Eoder
impetu Turci ex agro Hanzitano in regiones Francorum irrupe
qua occasione in Hasanam, sanctum virum ex Cœlesyria,
montem Abdaharam transiret, inciderunt vinxeruntque, ut
una cum eius comitibus occiderent. Repente tamen Franc
timore adeo consternati sunt, ut, illis relictis, aufugerent. I
illis vincula demserunt. Egressus Græcorum imperator
ad Neocæsaream penetravit, ubi Græci & Turci per sex n
castra ex adverso opposita habebant. Tandem sine prœlio c
abierunt. Hoc tempore christianorum quicunque nomen
Græcorum aut Francorum, quamquam inscius, commemo
gladio perimebatur; quo modo multi Melitenensium peri
Anno Arabum 536 Chovarazam Schah per legatum regem
norum interiorum, qui ad Moslemismum non reverterun
Arabibus Capher Toroc cognominati, ad bellum contra Solt

um, qui fratrem Chovarazami Schah occiderunt, excitavit. Hunnos, qui cum 300000 venerunt, Sangarus 100000 educum iis fluvium Gihonem transiit. Pugna commissa ad inonem deletus est Sangari exercitus. Cum sex tantum hos effugisse & Balacum venisse dicitur. Uxor eius & filia in captivitatem abductæ sunt cum quatuor millibus aliarum rum. Ex his centum millibus ne unus quidem effugit, aut gladio cæsi aut in captivitatem abducti sunt. Anno C. 1148.
um 1454 Malec Mahmud Cæsareæ mortuus est, qui suum Damlanonum sibi voluit succedere. Sed uxor acubo Arsalano nupsit eoque effecit, ut hic Sebastiæ et. Damlanon Simandoam aufugit & Cæsaream cepit. um cum altero eius fratre Ionas, arcis Masaræ dominus, oniunxerat, hi ambo Melitenen oppugnarunt, sed expunon potuerunt; itaque ea relicta Arcam copias admoverunt. Pag. 325.
mpore, missis a Chatuna, quæ Iacubo Arsalano nupserat, millibus, ut Melitenen occuparent & custodirent, & pro rci, qui in illa erant, Sebastiam mitterentur, Turci, qui nt, exasperati, effracta securibus urbis porta, Boridia cogno-, quam præfectus aperiri noluerat, eruperunt & ista duo rum millia in fugam coniecerunt. Eodem die Dolam addu-Melitenæ præfecerunt. Iconii Soltanus Masudus Sebastiam avit & vastavit, unde Melitenen venit, quam mensis Apridecimo septimo oppugnare cœpit & turribus admotis gravi oressit. In urbe etiam Dola christianorum principes pessictavit pro militibus suis gravia tributa ab iis exigens. Post nen menses repente vespere diem Crucis festum antecedente

Tt 2 mense

mense Septembri Soltanus machinis incensis abiit, quo
quies Melitenensibus reddita est. Mense Nisan huius anni
nes, Græcorum imperator, cum venaretur in Cilicia; ab
sauciatus mortuus est. Quia filius eius, natu maior, non a
imperium filio natu minori Manueli tradidit, quem mense
anni 1455 ad regnum capessendum Constantinopolin ingr
C. 1144. frater eius agnovit & adoravit. Francorum rex Hierosolymi
etiam inter venandum ex equo lapsus mortuus est. Successit
duius filius eius, pro quo, teneræ ætatis puero, mater ei
gnu administrabat. Anno Græcorum 1455 Davud, arcis
præfectus, etiam mortuus est. Successit filius eius adolescen
Kara Arsalan, Zangius, Mozalæ dominus, apud quem A
Togmisch, filius Davudi natu maior, erat; hunc Arsalanum
mischum expulso Kara Arsalano constituere præfectum vo
Pag. 326. sed Kara Arsalan ad Iconii Soltanum Masudum confugit, qu
cum 20000 equitum contra Zangium remisit; quo audito Za
in regionem suam reversus est. Masudus Iconii Soltanus M
nen per tres annos oppugnavit & deinde ea relicta di
C. 1145. *De Edessæ expugnatione per Francos.* Anno Græcorum 1456,
Goslius Edessæ dominus Antiochiam profectus esset; cert
Mozalæ dominum, Zangium fecerunt Haranenses, Edessan
a defensoribus vacuam. Coacto igitur exercitu die I
die 28 Novembris Zangius Edessam oppugnare cœpit. Cast
portam horarum positis, quæ ad ecclesiam usque confessorum
debantur, septem contra eam admovit turres, & copiæ eius te
quasi imbrem super eam emiserunt. Oppidani omnes, magni,
cœnobitæ etiam montis, super muris stabant & pugnabant. F

mnes in muris erant defensoribus lapides, aquas, cibos porri-
Hostium cuniculi sub terra acti iam ad urbem pertigerant.
hos oppidani alios agebant & per hos egressi occiderunt hostes
Reversi in urbem contra cuniculos murum exstruxerunt. Ege-
em hostes alios contra duas turres & cum hæ ruinam minita-
misit Zangius Atabegus ad Edessenos illisque dixit: Sumite
nostris duos viros & nobis ex vestris duos date, qui suis oculis
has duas turres brevi lapsuras. Tradite igitur urbem, ante-
expugnetur & vos pereatis. Papias autem Francorum Edessæ
s, quia Goslii & regis Hierosolymitani auxilia exspectabat,
mperavit, imo Zangium sprevit & irrisit. Tum hostes trabi-
turres sustinebant, ignes subiecerunt, eoque turres cecide-
urcos super ruinas irrumpentes oppidani cum Papia & episco-
ruinas stantes impedierunt; quo modo locus muri apertus Pag. 327.
hominum ex utraque parte occisorum clausus est. Dum
otus populus ad ruinas congregatus erat, Turci, conspe-
i parte a defensoribus vacua, scalas applicaverunt & ascen-
Cum oppidani murum a Turcis captum viderent, remit-
manus in arcem urbis fugere cœperunt. Ab eo autem
o quod os non claudatur, si narrare incipiat, aut quæ
non tremat, si scribere velit, quantum malorum trium
spatio die Sabbati, tertio Ianuarii, homines perpessi sint?
m enim, qui ingressi erant, gladius strictus bibebat san-
senum & puerorum, virorum & feminarum, sacerdotum,
orum, cœnobitarum, solitariorum, monachorum, vir-
infantium, sponsorum & sponsarum. Eheu acerbam
nem! Urbs Abgari, amici Messiæ, facta est conculcatio

 ob

ob iniquitatem noſtram. Eheu miſerandam hominum ſ
Non parentes filiorum miſerti ſunt, non filii parentum;
miſereri liberorum ſuorum obliviſcebatur. Unusquisque
tumulum petebat. Sacerdotes autem ſenes martyrum hiero
portantes, cum viderent iram, de qua propheta his verbis
tolerabo iram domini, quia peccavi, non fugerunt, neq
ces intermiſerunt, donec gladius ſilentium imponebat.
veſtes eorum ſacerdotales ſanguine eorum maculatæ invent
Multæ matrum liberos ſuos, uti gallina pullos ſuos, circa
gregaverant, exſpectantes, ut aut gladio omnes una pe
aut in ſervitutem omnes ſimul abducerentur. Qui ad arce
fugerunt, iis cuſtodes non aperiebant, donec Papiam co
runt. Quia autem non cum prioribus venerat, mille h
nimia conſtipatione ſuffocati ſunt. Cum tandem acceſſiſſe
gredi non potuit propter cadavera ante portam arcis accu
Ibi a Turcis ſagitta ictus interiit. Tandem Zangius cum
P. 328. tatem urbis vidiſſet, gladium in vaginam recondidit. B
epiſcopum nudum & diſcalceatum Turci fune flagellaverunt.
cum Zangius conſpexiſſet, cognita viri ex vultu eius bo
interrogavit, quis eſſet, & edoctus, Metropolitam eſſe, v
induit & in tentorium ſuum induxit. Poſtea increpuit, qu
bem non tradidiſſet, & populum miſerum a cæde ſervaſſet.
ſpondit epiſcopus: Divina providentia tantam tibi victoriam
naverat, ut nomen tuum magnum & illuſtre eſſet apud rege
cios tuos, nos autem miſeri aperta facie (ſine pudore) do
noſtrum intueri poſſemus, quia non deſcivimus neque ius
dum noſtrum violavimus. Placuerunt hæc verba Atabeg

ecte respondisti, o Metropolitane! deus & homines ho-
os, qui iusiurandum servant, maxime illos, qui ad
usque in fide perseverant. Qui in arce erant, duobus
ost, fide accepta se incolumes futuros, arcem tradide-
Turci, ubicunque Francos invenerunt, ibi occiderunt,
autem nostrum & Armenos servarunt illæsos. Non no-
rem plenius enarrare; Ieremiæ est eorumque, qui eius
unt, advocare lamentatrices & sapientes feminas, ut la-
nes cum canticis & naeniis de hoc miserando populo con-
Quo die enim Edessa expugnata est, eo ignis monaste-
rraitam in regione Charschenensi, & omnes quidem hu-
s atque cœnobitam unum senem consumsit. Reliqui tan-
fornace ardente servati sunt. Eo die urbs quoque una
one Maraschensi conflagravit. Similiter ignis cœnobio
-Zumæ incidit, quem, tribus cellis absumtis, ægre ta-
stinxerunt. De hac Edessæ expugnatione episcopus Mar
s, Bar Zalibai duo, Mar Basilius Edessæ episcopus tria
scripsit; omnia ad modum Mar Iacobi. Post Edessæ ex-
onem Zangius ad Biram copias duxit, arcem munitam P. 329.
appositam, & dum eam bello premebat, allatus nuncius
zalæ seditionem ortam & eius vicarium occisum esse, qua
s ea relicta Mozalam rediit. Franci, qui in Bira erant,
ne Zangius adversus ipsos reverteretur, Hasamoddino
scho filio Elgazii, filii Artuki, Mardenæ domino, arcem
unt, isque similiter metuens, ne Zangius regionem suam
retur, & captis arcibus, harum ope totam sibi regionem
t, multas arces sponte sua diruit, Hurabaram, Telbesme,
Tomam

Tomam Tellaſchiham, eamque arcem, quæ ad monaſteriu
Hananiæ cognominati feminæ ſita erat. Hoc tempore arx
Temurtaſcho, qui annum & quatuor menſes eam oppugn
a Curdæo quodam eius domino tradita eſt, ea tamen con
iure iurando confirmata, ut certam auri ſummam & lo
pro ea acciperet. Arſalan Togmiſchus, Davudi filius,
dominus a Zangio egreſſus caſtellum Arſenium oppugnavi
lavitque, ut ſponte ſibi illud traderent, cepit etiam, quam
vi aggredi parabat. Quindecim millia hominum captivor
ex tota regione illuc congregati erant, in illa inventa ſunt
omnes cum epiſcopo eorum Temalao in ſervitutem abduxe
vendiderunt. Anno Arabum 540 Zangius exercitum miſit
arcem Banac, quæ iuxta Gazartam Cardoam ſita & cogn
erat arx filiorum Omar. Hæc munita erat, quippe Tigrid
ſita & per trecentos annos in poteſtate Curdæorum Baſcha
fuerat. Anno 545 Zangius, poſtquam animos Mozalanor
cædem vicarii ſui Nazeroddini ſedaverat, Halebum, quæ
parebat, profectus eſt, & coactis copiis arcem Kalah C
P. 330. obſedit. Die quodam, cum in tentorio ſuo ſederet & pel
ream ab artificibus ſibi fabricatam & apportatam inclinat
conſideraret, ſervorum armigerorum unus gladio a ter
percuſſit, eique caput abſcidit. Alii narrant, noctu,
ebrietate ſomno oppreſſus iaceret, tres ſervos eum occi
ſub murum fugientes huius cuſtodibus dixiſſe: extrahite
murum, ut vobis bonum nuncium impertiamus. Illi dem
be funibus unum poſt alterum extraxerunt. Quum adſcen
dixerunt arcis defenſoribus: Zangium nos nunc occidimus,

c animadvertente. Indicate igitur hoc illis. Quo audito ibus cecinerunt & proclamarunt, ita, ut qui infra essent, ent: Surgite & dominum vestrum occisum, antequam fœ- sepelite. Qui cum ingressi essent, Zangium invenerunt um, quo facto multo magis filius eius Mahmud cognomi- Nuroddin, qui apud eum fuerat, arcem bello pressit. Tan- um eum non minus quam oppidanos certaminum pœ- dixit illis: tradite mihi occisores patris mei, & pacem vos npetrabitis. Itaque tradiderunt hos tres servos, quos acer- excruciatos occiderunt. Cadavera eorum cremata sunt. superstites erant quatuor filii & una filia, Siphoddin Gazi, in Mahmud, Kotaboddin Maudud, Nozratoddin, Emira um & eorum soror. Hic Zangius aulas regias Mozalæ ædi- Antea una tantum regia in ea erat, e regione stadii sita. altiores fecit, fossam profundiorem. Aperuit etiam por- d eius nomen Emadia cognominatam. Hic hortos circa ntavit. Ante eius tempora tam pauca Mozalæ erant poma ut pomarius uvas venditurus libra eas appenderet, & bo- fice desecans probe attenderet, ne acinus in terram deci- Pag. 331. eius autem tempore omnis generis fructus ibi erant. Ale- am in palatio Soltani homines, a quibus clam edocebatur, terdiu & noctu ibi ageretur. Legatos, qui ad se veniebant, mine militum aut civium suorum colloqui patiebatur. A- o bellariorum speciem quandam servo dedit, eique dixit: nihi hæc bellaria, quæ servus vix acceperat, quum linteo a in sinum suum condidit & integrum annum secum habuit. lapso dixit ei Atabegus: ubi sunt bellaria? servus citissime

 ex

ex ſinu promſit eique porrexit. Placuit ei hoc ſervi factum
que dixit: Tali homini convenit cuſtodiam oppidi credere. R
etiam arci Choraiſchi eum præfecit & illuc miſit. De huius
tate, fortitudine & quomodo maleficorum hominum terror
ſingularia alia narrari poſſent, ſed praterimus, quia nimis longa e
Syriæ 19 annos imperavit. Cum Atabeg Zangius ante
Gaafar occideretur: erat apud eum Emira, homo magnus &
dens, nomine Aſododdin Schirchavah. Hic ad Nurodd
Zangii filium acceſſit eique dixit: Patris tui Vezirum ego vid
nes copias patris tui ad fratrem tuum Siphoddinum ſeducere,
eo facit conſilio, ut illum tandem Mozalam deducat eiusqu
gem creet. Hanc ob cauſam utiliſſimum erit, ut te Halebu
ducam, quo non tantum huius rex fias, ſed eius ope uni
quoque Syriæ imperes; quod ſi factum erit, etiam oriens,
Mozala & tractus eius, tibi ſubiicietur. Quam primum hac
inter eos convenerat, edixerunt præcones, ut omnes Syriæ
ad Nuroddinum convenirent. Quo facto Halebum Nuroc
profectus eſt & urbem arcemque eius occupavit. Siphod
frater eius Mozalam ſe contulit ibique regnare cœpit.
P. 332. Soltanus Maſudus propter miniſteria vivo adhuc patre ſibi p
ta multum amato, veſtes regias miſit, & imperium in Mo
confirmavit. Nuroddinus timuit ſibi a fratre Siphoddino id
donis aliisque modis, ſe dicto eius audientem fore, demonſt
in colloquium tamen cum eo congredi dubitavit. Poſtquam
alteri iuraverat, ad Siphoddinum in Syriam profectum veni
roddinus eoque conſpecto equo deſcendens terram oſculat
in honorem fratris. Etiam Siphoddinus deſcendit fratre

rus eſt. Utrique lacrimæ per genas manarunt. Tum Si-
inus Nuroddino: Cur, quæſo, inquit, non ad me veniſti?
i a me times? Crede frater, quod tu cogitas, id in men-
ihi non venit. Vita quid prodeſſet mihi, quid omnes re-
, ſi fratri facere male vellem? Hoc modo cum mutuum
m ſibi declaraſſent, in ſuam quisque regionem diſceſſerunt.
npore, occiſo Zangio, Baimundus, Antiochiæ dominus,
Halebenſem & Hematenſem ingreſſus, magnam inter
ſtragem edidit. Prædam magnam ab eo abductam Schir-
, eum aſſecutus, reportavit. Mogaroddinus, Damaſci
us, Balbecum copias duxit, & poſtquam hanc urbem bello
exaſſet, a Nagamoddino Iobo, Salahoddini fratre, accepit.
oddinum, cui pro ea aliquot vicos dedit, Damaſcum ſecum
. Anno Græcorum 1448 cum menſe Novembri Goslius &
us, Chiſchumi dominus, Edeſſam veniſſent, pedites Fran-
i cum Armenis, muri cuſtodibus, coniuraverant, per
n duas turres eſcenderunt; quo facto Turci in arcem con-
nt. Inſequente die mane porta aquarum aperta Goslius
us eſt. Poſt ſex dies, quibus Franci Edeſſæ manſerunt,
dinus cum 10000 Turcorum Halebo egreſſus eos adortus eſt.
s miſeros Edeſſenos graviter vexavit, & viros mulieres- P. 333.
pueros & puellas, abreptos vi poſt mediam noctem eduxit.
cente die Turci eos aſſequuti tantam telorum vim in eos emit-
, ut denſam grandinem cœlo deiectam crediſſes, & hoc
multos vulnerabant. O nubem iræ, o diem ſine miſericor-
noctem mortis, o diluculum Gehennæ et diem perniciei,
ſeris Edeſſenis, civibus invidendæ urbis, ſupervenit. Equi-

tes Franci qui reſiſtere Turcis non poſſent, aufugerunt, & pe
qui fugere nequirent, in arcem quandam magnam & devaſ
appellatam ſtellam conabantur aſcendere. Relictus igitur e
pulus deplorandus. Uti ignis ſtipulam, ſic Turcorum igni
depaſtus eſt. Turci cæde defatigati diſcalceatos & veſtibus e
vinxerunt funibus nudos, viros mulieresque ad currendum
equis coegerunt. Hominum in prima & hac altera expugna
occiſorum 30000 fuerunt. In captivitatem abducti ſunt 1
eorum cum peditibus Francis in arcem devaſtatam confug
1000. Neque ulla mulier neque ullus puer relinquebatur.
gladio non perierunt, in captivitatem venditi ſunt. Urbs
eſt deſolata, ebria ſanguine & plena filiorum filiarumque f
membris. Noctu ſirenes ad occiſorum carnes depaſcendas i
diebantur; & facta hoc modo eſt habitatio canum ſilveſ
Bagduii, domini Chiſchumenſis, cadaver non inventum eſt.
ledictus Goslius Samoſatam aufugit. Epiſcopus Baſilius
fuga ſe eripuit, Armenorum epiſcopus cum multis captu
Franci interiores audito hoc Edeſſæ excidio ira commoti cum
copiis proruperunt; imperator Alamaniæ (Empereur d'Allem
cum 90000 equitum, & rex Aphrizes (Roi de France) quem
P. 334. bes Phoneſch nominant, cum 50000. Peditum infinitus er
C. 1148. merus. Anno 1459 Græcorum Conſtantinopoli bellum intul
quia fraudem Græcorum intellexerant. Imperator autem M
ab eo ipſo momento, quo aurum multum dederat, & iu
rando affirmaverat, ſe ſine dolo eos in itinere ducturum, F
decepit. Tales enim itinerum duces dedit, qui eos in r
aſperos & ſiticuloſos deduxerunt, ubi, poſtquam per quinq

illuc erraverant, & duces aufugerant, myriades ex illis
n equis siti enecti sunt. Quod cum Turci audivissent, di-
in montibus agressi Francorum totas cohortes, ubicunque
incidebant, ceciderunt. Turcorum regiones tanta præda
erant, ut talenta argenti uti plumbum Melitenæ vende-
Francis ex cæde ad litora Pontici maris reversis Græci
x farina calce mixta coctos præbueruut, qua de causa acer-
eciderunt, & mortui sunt. Imperator Alamaniæ solus cum
Comitibus Hierosolymam evasit, ubi precibus ad deum
sepulchro sacro benedictionem impetravit. Postquam
dies quieti dederat, Damascum 20000 equitum & 60000
duxit. Turcorum erant circiter 130000 peditum, præ-
ites. Sed quamvis horum multo plures essent, tamen
qui nullum in hisce Turcis & Arabibus robur esse vidissent,
imo accesserunt, & ad fluvios & inter hortos castra posue-
Moinus, Damasci dominus, qui de rebus suis iam ante
sset, blandis precibus & auro a rege Hierosolymitano, ad
lam legatos miserat, impetravit, ut discederet. Auri
200000 denariorum æreorum, qui auro Ægyptio obducti
Eiusdem adulterini auri etiam domino Tiberiados 50000
rum dederat, quæ fraus, postquam discesserant & aurum P. 335.
tum erat, detecta est. De hoc auro illi quinque scriptores
, quamvis diversi, silent. Solus beatus Mar Michael rem
. Imperator Alamaniæ, hac Græcorum fraude intellecta,
um reliquit, & iræ plenissimus in regionem suam revertit.
xitum habuit hæc hominum ingens multitudo. Siciliæ au-
, quamprimum hac de re certior factus erat, indignatus

& eft cum copiis fuis exiit. Primum urbem Thebas ex
vit & vaftavit, Græcos in ea gladio peremit. Idem Adria
& Philippopoli fecit. Conftantinopolin etiam exercitum
duxit & totam illius regionem defolavit. Mortuo hoc te
Conftantinopoli Leone Armeno, præfecto Ciliciæ, filiis eiu
rus aufugit, & in Ciliciam pedes & egenus venit. Ab e
noftro Mar Athanafio, ad quem ingreffus eft, precum a
rogavit, ut Deus fibi patrum fuorum poffeffiones reftitueret
hic pro eo Deum precatus effet, dedit ei nummos ad
emendum, & quum illum paraffet, duodecim illi Armen
ferunt, cum quibus primum ad arcem, cognominatam Colu
profectus eft. Arcis defenfores cum dominum fuum ext
confpexiffent, fubito arcem ei tradiderunt. Græcos, qu
erant, ingreffus occidit; quo facto reliquarum arcium Græci
perculfi funt. Brevi tempore multa loca cepit, adiun
Armenis & Francis. Turcorum, cum quibus pedem c
3000 occidit. Cum fama in dies nobilitaretur, Turci adr
caverunt, ne eum contra fe irritarent. Poftea urbem
Anazartam aliasque expugnavit. Hoc anno Nuroddinus
filius Euphemiam & alias arces Francis eripuit; pofitis ta
fidiis, Antiochiæ dominus multos ex eius exercitu int
C. 1149. Nuroddinus cum paucis tantum evafit, & Halebum ce
Pag. 336. Anno 1460 Græcorum, Arabum 534, Nuroddinus ad Ha
copias fuas duxit, agrum depopulatus eft, & ædificia ex
cem fita vaftavit. Ad eum ab Harama depellendum exiit A
(Princeps, Prince) dominus Antiochiæ, fed Franci a Turcis vi
ipfe Princeps occifus eft, quo inter omnes reges Franco

formidabilior erat. Orto inter Antiochenos diſſidio, cum
ntiochiam Nuroddino tradere vellent, nonnulli alii feſti-
ad regem Hieroſolymitanum nuncios miſerunt. Rex citis-
currit, equites reſiduos cohortatus eſt, & ſuum patriarcham
efecit, donec Baimundus occiſi principis filius adoleviſſet.
npore etiam Chiſchumi dominus interfectus eſt. Goslius
mi & Bethheſnæ rex factus eſt. Hoc anno filius Maſudi,
Iconii, Kalig Arſalan Maraſcham oppugnavit & Francis
Equitibus, epiſcopo & ſacerdotibus Francis iuraverat, ſe
olumes Antiochiam miſſurum eſſe, cumque illos dimiſiſſet,
rcos immiſſos in via illos occidit. In hac oppugnatione
m eccleſiæ noſtræ Maraſchæ e manibus ſacerdotum, epi-
onfiſſorum, itemque chriſmatis urceus, calices, phialæ,
la argentea, veſtes et vela rapta ſunt. Arcis Zaidæ do-
Kara Arſalan Babulam Francis eripuit. Cum exploratores
m Gargaræ emiſſi retuliſſent, omnem populum cum ſuppel-
ua in montibus Mar Bar-Zumæ ſe occultaviſſe, tribus locis
poſuerunt. Mane proruperunt, & facultates tauroſque
unt. Ex cœnobii mancipiis tria, ex Turcis duo cæſa ſunt.
Turci hæc cœnobitis nuncianda curaverunt: Date no-
rgarenſes, ut vobis omnem prædam reſtituamus. Hunc
enim nos veneramur, eique vota ſoluturi ſumus, ad cuius P. 337.
um non venimus, ut mala patraremus. Quos cepimus,
n in ſervitutem ducimus, ſed in vicos ſuos diſtribuemus,
m nobis colant. In cœnobio diſſidium ortum eſt, quia
dendos eſſe affirmabant, alii negabant. Cum cœnobitæ
beſſent, ut gladios contra ſe ſtringerent: cœnobita quidam
ſenex:

ſenex: eligite, inquit, duos homines ex utraque parte, qui e
& Turcis dicant: ſi vera vos loquimini, & ad agricolatione
in ſervitutem hos petitis, veniant ex vobis nonnulli nobiſc
Emiram veſtrum (289) ut, quod ille iuſtitia ſua decreveri
faciamus. Tum patefacta eorum fraude cœnobitæ omnes
conſenſu exclamarunt uno ore: non tradimus. Turci tor
bus & vinearum ſepibus incenſis abierunt; cœnobitæ aut
cem Zaidæ ingreſſi, ab Emira, cuius animum deus miſer
implevit, impetrarunt, ut omnis præda reſtitueretur. Ho
Goslius ex Telbaſchara egreſſus cum ducentis equitibus Ar
am profectus eſt. Equites opinati, ſibi cum mille pugn
fore, cum noctu in paucos Turcomanos incidiſſent, ſola
voce terrefacti fugerunt. Turci eos proſecuti Goslium
ceperunt, quem Nuroddinus Halebi ab eis mille denariis
& compedibus vinctum incluſit. Novem annis in carcer
& quamvis perpetuo promiſſionibus & minis ſollicitaretur,
hammedanus fieret, tamen a fide non defecit, ſed in ea p
ravit, ſemper confeſſus, ſe ad Deo propter peccata ſua ca
quod monaſterium Mar Zumæ diripuiſſet, uti nos in eccleſi
Deo bene volente, exponemus. Cum vitæ finis adeſſet,
ſit eis, ut urbis epiſcopum ad ſe admitterent. Peccata
Pag. 338. ſus & ſacrorum ſymbolorum particeps factus in carcere vi
nivit. Turci, quibus, ex quo Goslium vinxerunt, anim
verat, multa alia loca Francis eripuerunt, Gargarum, Ga
Heſnamanzur & Tagancharam, iuxta cœnobium ſitam.
C. 1150. in locum victi Goslii filium eius tenerum, qui etiam Gos
pellabatur, ſubſtituerunt. Anno Græcorum 1461 Chiſchu

gnas Turcorum vires consideraſſent, ad Maſudum Iconii
m epiſcopum Mar Ioannem miſerunt & pacti, ut Franci, qui
eſſent, incolumes Anatabam venirent, poſtquam pro-
ervata erant; (arcem tradiderunt). Hoc pacto Soltanus
Chiſchumo, Betheſna, Raabana, Barzamana & Maraſcha
eſt. Cum Telbaſcharam oppugnaret, venit ad eum Nu-
us, Zangii filius, cui Soltanus filiam ſuam in matrimoni-
lit. Telbaſcharam Soltanus capere non potuit, quam ob
ea diſceſſit. Poſtea rex Hieroſolymitanus Goslii uxorem
dem filios cum Francis exinde eduxit, & Hieroſolymam
rtavit. Telbaſcharæ impoſuit præſidium græcum ex im-
is Græcorum militibus, quod etiam Anatabam & Azazam
vit, deinde tamen bello fameque a Nuroddino preſſum
ca, antequam expugnarentur, illi tradidit. Temurtaſchus
næ Dominus, Biram, Samoſatam, Choriſum & Chaphar-
occupavit. Caſtro romano præerat vir Armenus, Michael,
er legatum a Goslii uxore filioque petiit, ut Chrichorium,
orum Chatholicum, qui in monaſterio lacus erat, ſibi mit-
adiutorem. Vix autem ille venerat, quum Michaeli dolos
, idque tam diu, donec expulſo Michaele, cuius opes ra-
ſolus in caſtro romano relictus erat. Eo anno, qui erat
phoddinus Zangii filius Mozalæ dominus Daram urbem ex P. 339.
taſcho Mardenæ domino vi cepit, & deinde etiam Marde-
ppugnavit. Temurtaſchus viribus impar eo ſibi illum con-
, quod filiam ſuam ei in matrimonium dedit. Siphoddi-
Mozalam reverſus, in morbum incidit & mortuus eſt. In
ocum ſucceſſit Kotoboddin Maudud, frater eius, qui Te-

murtaſchi filiam uxorem duxerat. Nuroddinus, qui Haleb
a procerum aliquo rogatus, ut veniret, ſine ulla mora c
equitibus Schigaram eſt profectus, quæ illi ſtatim tradita eſt.
inde a Kara Arſalano, Heſnæ domino, auxilium per legatu
tiit, eique pro illo arcem Haitamam promiſit. Kotoboddim
ter eius, coactam manum ad Telapharam duxit cum Nuroddino
caturus. Conſilio autem procerum habito Emeſam, quæ
teſtate Siphoddini fuerat, Nuroddino tradidit, qui pro
garam Kotoboddino reſtituit & deinde Halebum reverſus eſt
anno ex arce Zaidæ die 23 menſis Auguſti inundatio puerum
matre ſua, duos mulos & aſinum unum abripuit & ſuff
C. 1151. Anno 1462 Izangius ab uxore ſua nervo arcus ſtrangulat
Hanc feminam frater eius, a Dibariga acceſſitus, in mat
nium duxit eoque rex factus eſt. Ex cœnobio Græcorum P
Siricha abſtulit Emira Turcus crucem auream, cum qua p
gnorum crucifixionis coniuncta erat, eiusque ope in illa r
multa miranda fecit, reſtituit tamen in monaſterium, po
a cœnobitis magnam pecuniam acceperat. Tum puduit C
conviciorum, quibus ſanctum Mar Bar Zumam profciderat
dixerant: Si quid poſſet, cur Goslium dextram ſuam auferr
ſus eſt? Hoc anno Nuroddinus in agrum Damaſcenum in
per legatum Damaſcenis hæc nuncianda curavit: Non ad
P. 340. vobis inferendum veni, imo ad vos a turpi Francorum imp
berandos, quibus vos tributum penditis & apud quos r
veſtræ incolæ utriusque ſexus, quibus hucusque nemo open
vincti ſunt. Damaſceni reſponderunt: Cum Francis nos
habemus; auxilio veſtro nobis opus non eſt. Niſi cito in

tuam revertaris, non modo Francos arcessemus, sed ipsi
n gladium adversus te stringemus. Nuroddinus hisce auditis
ncensus est & urbem oppugnare paravit, sed impediit Dei
ium, qui vehementes pluvias & imbres demisit. Exierunt
a ad eum proceres Damasceni ad pacem conciliandam & Cha-
m atque Soltanum pronunciaverunt; quo facto Halebum re-
s est. Anno Græcorum 1463 Franci dolosis Græcis irati,
ma iterum profecti, universum Constantinopolitanum agrum
um incenderunt, & deinde in Palæstinam perrexerunt, ubi
Ascalonem multos vicos combusserunt & multos Turcos at-
Arabes interfecerunt. In Ægyptum etiam penetrarunt, in
parte occidentali multis oppidis vicisque ignem iniecerunt,
facto in regionem suam reversi sunt. Eo anno mortuus est
, Melitenes dominus, cui filius Dulkarnin successit. Quo
Masudus, Iconii Soltanus, contra fratrem Dolæ Iacob Arsa-
n egressus est eumque sibi subiecit. Postea ad Melitenen du-
cuius omnia suburbia pulchra corrupit. Exiit ad eum pueri
, quia soror fratris eius erat, filioque suo eius favorem im-
re studuit. Soltanus respondit: Si puer ad me exierit mihi-
e subiecerit, favebo & sua ei urbs manebit. Tum exiit puer
um & involucrum sepulcrale secum portans. Soltanus in
io eum confirmavit & deinde abiit. Postea mater eius,
ens imperii femina, multa mala non tantum in christianos,
tiam in Arabes, maxime tributis, ingessit. Congregavit P. 341.
ad se incantatrices & hariolas, qui illi prædixerunt, se
turam & cuicunque voluerit, nupturam esse. Quam ob
n puero filio suo necem meditabatur; sed insidiis detectis

 expu-

expulerunt eam cum hariolis ſuis proceres, ſecundum verbun
phetæ, (Ieſ. 47, 12.) quod in eam quadrat: Surge cum mag
incantationibus tuis: forte aliquid efficere poteris; multis
cogitationibus defatigata es. Hoc anno vehementes pluviæ, de
demiſſæ, magna ſaxa & tumulos abripuerunt. Montis qu
pars abrupta eſt & in vallem, quæ inter caſtrum Abdahara
urbem Tarſchenam eſt, devoluta curſum Euphratis per tre
ras inhibuit. Aquæ usque ad urbem Phroſidinam in monte
adſcenderunt. Poſtea tamen, exitu aquis dato ad radicem
tis Claudiæ, effluxerunt & ingens damnum in Syria paſſim.
runt. Hoc anno gravis peſtilentia e Damiatis 12000 hom
abſumſit eoque multas aulas habitatoribus vacuavit. Nurod
qui ad Damaſcum copias ſuas iterum duxiſſet, poſtquam aud
venire Francos Damaſcenis auxilio, Halebum reverſus eſt.
anno, qui Arabum erat 546, Salahoddinus a Nagamoddino
Baalbeci præfecto, egreſſus, Halebum ad patruum ſuum Aſ
dinum Schirichuum venit, qui eum ad Nuroddinum intro
a quo benevole exceptus vitæ alimenta accepit. Anno Græc
1464, Arabum 547, diſſidio orto in regem Hieroſolymit
& matrem eius, regina in turrem Davidis ſe contulit. Proc
pars matrem, pars filium ſecuta eſt. Hieroſolyma in re
reliquæ urbes & exercitus in regis erant poteſtate. Hic ad
lonem, quæ Arabibus Aegyptiis parebat, copias duxit & a
P. 342. tis turre lignea & machinis murum eius perrupit. Penet
per apertum murum 400 fratres (Frères) quos omnes Arabe
ciderunt, quorum poſt murum 20000, armis induti, ſt
Rex hunc caſum multum dolens in eo erat, ut urbe relicta

, ſed cohortatus eum eſt vir quidam bellicoſus. Quapropter
i tota nocte muri ruinis obverſabantur & Arabes murum re-
non patiebantur. Diluculo rex ſignum militare intra mu-
coniecit & exclamavit, quicunque cum cruce non intraret,
ianum non eſſe. Irruperunt igitur in urbem omnes & Ara-
d 18000 ceciderunt Aſcalone. Reliqui in navibus in Aegy-
fugerunt. Verius eſt, hoc anno Arabum 548, Græcorum
Francos Aſcalonem expugnaſſe, quam quod Mar - Michaël C. 1154.
, anno ante hoc factum eſſe. Propter hanc victoriam,
rex Hieroſolymitanus reportaverat, imperium Antiochiæ
ne ei attributum eſt. Duxit etiam in matrimonium uxorem
i eius urbis, qui mortuus erat. Turus Armenus, Ciliciæ
tus, in Cappadociam ingreſſus Turcos diripuit et deinde in
em ſuam rediit. Quam ob rem Maſudus, Soltanus Iconii,
ate cum Iacobo Arſalano, cum quo filiam ſuam coniunxerat,
Ciliciam invadere paravit; ſed quia excubitores Armeni
tiſſimi et fortes erant, pudefacti Turci a faucibus iam
erunt. Ab eo tempore Turus, viribus auctis, reliqua etiam
quæ Græci obtinebant, iis eripuit; qua re offenſus Græco-
imperator Manuel Andronicum, exercitus ducem, regiæ
hominem, in Ciliciam miſit, ſed Armeni cum Francis,
ad portam Tarſi commiſſa, Græcos vicerunt eorumque 3000
runt; reliqui mari aufugerunt. Eo anno inventa eſt capra,
edum edidit, tribus oculis & duplice ore. Peſtilentia gra- P. 343.
Cilicia & Iconii fuit. Menſe huius anni Octobri cum viri
esque Euphratem traiicerent, ex agro arcis Zaidæ ad feſtum
Mar Agrippæ in regione Gubæ celebrandum tendentes, a

Deo deserti aquis mersi sunt. Qua re cum multi offende
ecclesiæ doctores tribus modis Dei iustitiam defenderunt;
non convenire hominibus inquirere in imperscrutabilia cr
iudicia; altero, non ut benedictionem impetrarent, sed vol
causa ad memoriam martyrum hoc tempore renovandam
mulieresque confluxisse; tertio, non opinandum esse, eos p
quibus Deus mortem utiliorem iudicasset, quam vitam; in
enim perire, non fideles. Hoc tempore magnus Masudus
rasanæ dominus, in urbe Hamdana mortuus est, cui fili
tris Malchaschah, filii Mohammedis, successit. Huius adn
C. 1154. regni erat Emira Chazabeg. Anno Græcorum 1465 Ma
Iconii Soltanus, Ciliciam ingressus cum magno exercitu
Telhamdunam gravi bello pressit, sed Deus, immissis cu
& muscis, plagam, Aegyptiacæ temporibus magni Mosi
lem, ei iniecit. Post tres dies ob aërem fœtentem, quen
riebant, in morbos inciderunt; quam ob rem, grassan
inter eos pestilentia, aufugerunt, relictis omnibus sarcinis.
rus cum Armenis ex montibus descendens eos persecutus
cædi non prius finem fecit, quam manus defatigatæ essent.
fectus etiam ad Gabadaniam, i. e. Dauluam, est, unde, d
Turcis, revertit. Hoc anno, secundum veram computati
Franci Ascalonem expugnarunt, quæ per 35 annos in eoru
testate fuit, donec a Salahoddino eis eriperetur. Hoc ann
Arabum est 548, mortuus est Hosamoddin Temurtaschus,
denæ dominus, cui Nagamoddin Albi successit, regni initi
Pag. 344. delis in christianos, sub mortem tamen filiis præcepit, ut
stianis bene, non male, facerent. Sanctus Mar Aba illi app

Filius eius Gamaloddin Hanæ, alter filius Zamzamoddin C.1155.
egnare cœpit. Anno Græcorum 1466 mortuus est Masudus,
oltanus, eique successit Kalig Arsalan; qui cum regionem
ix contra Anischmedum, nedum contra Iacobum Arsala-
fendere posset: Nuroddinus Barzamanam & Inatabam sine
t. Hoc anno, Arabum 549, Nuroddinus Damascum
ddino, eius domino, vi eripuit. Primum regis animum
ribus suis abalienavit, scriptis ad eium clam literis, in
alia inerant: Tu (nomen eius commemorare non necesse
ve tibi ab eorum fraudibus; continuo enim per legatos
omittunt, se Damascum mihi tradituros esse. Ego autem
venire iudico, ut Francos relinquam & cum Arabibus
geram. Hisce similibusque artibus miserum decepit, &
n exercituum duces, unum post alterum interfecerat & ne-
amplius videbat, qui resistere posset Damasci, profectus
aperta vi cepit. Mogeroddino domino eius, vicos ali-
regione Emesena, in quam eum misit, attribuit. Lenis
n Damascenos fuit, quibus multum placuit, quod Francis
turum eum putabant. Hoc anno mortuo Zaphiro, filio
Aegyptii Chaliphæ, regnum traditum est Isæ, trienni
o, Phaiezo cognominato, cuius Vezirus Abbasus fuit.
tem Emira magnus Phariseddinus non aderat, iratus
est, quod sine consilio suo gubernare incepisset (290).
s igitur Abbasus, assumtis tribus Armenorum millibus,
tes eius erant, cum omnibus suis facultatibus exiit & ad
inum fugam intendit. Aegyptiorum, qui eos persecuti P. 345.
rmeni reversi multos occiderunt. Ipse cum manu sua in
deserto

deferto oberravit & aliquot diebus multum fame fitique pre
dolo ducis itineris, qui, quod Iuliano etiam Parabatæ
eum decepit. Cum e regione Afcalonis eum eduxiffet,
contra eos Franci funt. Armeni, confpectis crucibus
Francorum lanceis impofitis, gladios confeftim accinxe
cum illis pedem contulerunt. Hoc die ad 5000 Arabur
funt. Moger ipfe captus & a Francis venditus eft Ae
qui eum cruci affixerunt. Hoc anno Chalipha Moctaphius
tum oppugnavit & urbe vi capta, quam penitus vaftavit,
eius quoque adortus eft. Hanc ob caufam Mahommed
filius Soltani Mafudi, ad Emiram Mozalanum legatos mi
dixit: Præfeci vos, o patres mei, his regionibus, ut no
auxilio fitis. In tota terra Sinear nihil præter hanc arc
gritanam nobis fupereft & ipfam hanc arcem nunc hic C
manibus noftris eripere vult. Rogamus igitur vos, ut fin
veniatis eumque depellatis. Mozalani confeftim congreg
& ad Tigritum tetenderunt. Non prius tamen Chalipha
rat, eos congregatos effe & adventare, quam territus,
omnibus farcinis & bellicis inftrumentis, ab urbe difc
Bagdadum rediit. Poft paucos dies Emira Turcus, co
duodecim millibus, Arfalanum Schah, filium Togril, Sal
e carcere Tagritano eduxit, quia fama erat, regiæ Salguk
ftirpis hominem apud eos effe. Illi Chalipha cum copiis
currit & poftquam 18 dies ex adverfo caftra fua habuerant
viam in Chorafanam ferentem acie conflixerunt. Chalipha
P. 346. tes victi funt, Chaliphæ fugere iam cogitanti obftituerun
ex proceribus, qui ei perfuaderent, ut paullulum mo

tiam equum eius antrorſum reduxerunt. Bagdadenſes præ-
a eius animati in Turcos reverterunt, eos fuderunt atque in
n coniecerunt. Omnes eorum ſarcinas diripuerunt. Qua-
inta ovium millia ex Turcis cepiſſe dicuntur præter tauros &
los. Hoc anno aquæ Tigridis admodum rubræ, uti ſanguis,
unt. Variis etiam locis in regione Vaſati ſanguis ex terra
pit. Cuius rei cauſam omnes ignorabant. Anno 1467 inter C. 1156.
ipem Antiochiæ dominum, & Turum, Ciliciæ profectum,
diſſenſio eſt, quia Franci eas arces, quas Armeni Græcis eri-
ant fratribus, (Templariis) qui pro omnibus chriſtianis
arent, tradi volebant, quod Francis a Græcis ereptæ eſſent.
conſentire nolebant Armeni ideoque ad portam Syncraton
s conſeruerunt; quo in prœlio Armeni victi ſunt. Turus
ſe eripuit & pace compoſita fratribus loca tradidit. Hoc
cum Maraſchæ dominus urbem quandam Armenorum op-
atum iviſſet, Stephanus, Turi frater, Armenos congre-
qui noctu in Armenorum domibus ſe occultarunt, diluculo,
primum arcis porta aperta erat, non tantum eam, ſed mu-
quoque externum occuparunt & adverſus interiorem cunicu-
gere cœperunt. Territi deinde repentino nuncio, Emiram
multis Turcis adventare, et veriti, ne inter duos muros in-
rentur & ancipiti bello ab internis & externis premerentur,
ta urbe & incenſis domibus omnibusque illis rebus, quas
are non poterant, cum toto populo aufugerunt. Cum ea
epiſcopus quoque Mar Dionyſius filius Zalibai ab Armenis
randis abductus eſt. Pedes in monaſterium Chalaſiuram
. Hic tria carmina de hac Maraſchæ vaſtatione ſcripſit, quia P. 347.

Yy tum

tum temporis eius diœceſis fuerat. Cum Chriſtianis relictis
humanitatis memores familiariter vivere cœperunt omnib
Armenis, qui ex fuga revertebantur, domos, vineas & f
reſtituerunt. Sacerdoti tamen Armeno, quem cum Ar
pactionem iniiſſe ſuſpicabantur, vivo cutem detraxerunt.
dem poſt tres dies, exſciſſa lingua, manibus pedibusque a
tatis, combuſſerunt. Quod cum Armeni audiviſſent, non
Turcis hoc idem fecerunt. Eodem anno Melitenæ etiam fac
alii, ſimiliter Armeno, vivo cutis detracta eſt, propterea,
virginem ex vicinia, recens deſponſam eo conſilio, u[illegible]tu
eam, in eccleſiam pellexerat. Miſera clamare cœpit, ſed
turpis manu os obturavit, donec libidinem expleverat.
ab ea ſurrexiſſet, animam iam agebat puella, quapropter p
eam ſuffocavit, aures illi & aliquot digitos abſcidit, quia p
more annuli (191) deduci non poterant. Hos in cande
abſcondidit, cadaver tapeto involutum in medio altari co
Hora elapſa quum ſoceri eius parentesque eam quærerent;
in platea ludentes illis dixerunt, nos in eccleſiam ingred
vidimus. Interrogatus ſacerdos reſpondit: verum eſt, in
ſiam eam veniſſe, ſed conſpecto me erubeſcens illico abiit
morata. Crediderunt ei tanquam ſacerdoti fideles & dein
urbe circumiverunt, ut in affinium domibus quærerent.
hæc agebant, viderunt illum turpem hominem, non ſacerd
(qui verus ſacerdos non erat) calceatum per urbis portam e
Comprehenderunt igitur eum & ad præfectum adduxerunt.
gellatus paullo poſt ſcelus confeſſus eſt indicavitque, ubi ca
aures, digiti eius invenirentur. Tota urbs congregata eſt,

z christiani viri mulieresque, & cum fletu magno & lamentis Pag. 348.
ntibus elatam sepeliverunt. Impuro cutem detraxerunt &
bratim vivum disciderunt atque combusserunt. Anno Græ-
m 1468 Princeps, Antiochiæ dominus, insulam Cyprum, C. 1157.
orum imperio subiectam, invasit totamque diripuit, homi-
oves, boves, equos & omnes divitias abduxit; Cyprii cum
aris litora venissent, multo auro pro se gregibusque suis pro-
, a Francis dimissi sunt, qui tamen cum aliis divitiis episco-
, abbates et populi magistratus Antiochiam secum obsides
xerunt, donec aurum persolutum esset. Anno Græcorum
Stephanus fratri suo Turo necem meditabatur, sed dolo de-
Turus eum comprehendit & inclusit decem menses. Postea
cedentibus Francis eum e carcere dimisit, quo facto in Fran-
n exercitu fuit. Hoc anno, qui Arabum erat 552, terra
tremuit & permulta loca vastavit, Hematæ arcem & urbem
, cuius omnes aulæ super senes & pueros conciderunt, quo
myriades hominum perierunt. Eodem terræ motu arx
aræ tota collapsa est, & præter unam mulierem & unum
hum nemo servatus est. Emeseni festinantissime exierunt
vati sunt. Aulæ vero eorum cum arce ceciderunt. Simi-
Halebenses fugerunt & aliquot dies extra urbem commorati
nam partem servati sunt, quorum, ædificiis corruentibus,
enti tantum perierunt. Ex urbibus Chaphartaba & Euphe-
ne unus quidem servatus est. Alia quoque loca usque ad
utam conciderunt; id quod Francorum etiam urbibus acci-
Arx Lachrada & Arca omnino corruerunt. Laodiceæ eccle-
tum magna illæsa mansit, & qui in ea erant homines, ser-

 vati

vati sunt. Terra rupta est, cuius specus luto pleni appare
P. 349. In luto effigies fusa & erecta conspecta est. Eo anno mortu
Goslius, qui Halebi vinctus fuerat, post perfectam resipiscen
uti Ignatius, episcopus Halebensis, qui sacræ cœnæ symbo
præbuerat, narravit. Hoc anno Soltanus Mohammedes,
Soltani Mahmudi, cum magno exercitu Bagdadum quatuor
ses oppugnavit & gravi bello vexavit, quod tamen, post
procereres eius donis corrupti erant, segnius gestum est.
deinde nuncio, Malchascham fratrem eius, Hamdanam e
nasse, diripuisse, nonnullos proceres cepisse, Soltanus,
grante ardore, a Bagdado recessit. Bagdadenses eum pers
quoscunque Turcorum ceperunt, sine misericordia trucida
propterea quod Turci in latere Bagdadi occidentali, ubi
habuerant, nefanda patraverant. Mulieres in mediis orat
præsentibus maritis, stupraverant, præter cædes & inc
quæ fecerant. Anno eodem Soltanus Sangar, filius Malcha
filii Aleb Arsalani, filii Davudi, obiit, postquam ex ma
Guzæorum, a quibus vinctus tenebatur, evaserat. Anno
C. 1159. corum 1470 Manuel, Græcorum imperator, Ciliciam ing
est, &, fugiente Turo Armeno, Tarsum, Anazarbam &
quas urbes occupavit. Quia totam ibi hiemem transegit,
ad eum rex Hierosolymorum & Antiochiæ cum Francorum Pa
cha, qui cum eo Turum in gratiam reduxerunt. Hunc ad
versum omnibus Græcorum urbibus in litore maris sitis pra
Hac occasione Christiani omnes, Græci, Franci & Armeni
lebi, Damasci totiusque Syriæ subigendæ consilium cepe
sed quia nuncius allatus est, Constantinopolitanos dolose

nperatorem creare velle, Manuel imperator citiſſime Con-
nopolin reverſus eſt, quam ob cauſam conſilium, quod ce- P. 350.
t, irritum fuit. Eo anno menſe Aprili magna Bagdadi in-
io fuit, quæ partem muri palatii Chaliphæ deiecit. Fuge-
homines in partem urbis occidentalem, ægrotos, ſenes,
s, quia ira eos feſtinare coegebat, humeris portantes.
im pro una cymbæ transvectione quatuor denarii fuerunt.
Græcorum 1471 filium Goslii vincti, qui continuo ex Hara- C. 1160.
grediebatur & in regione Halebenſi latrocinabatur, inſidiis
aventum Nuroddinus cepit & in eundem carcerem detruſit,
pater eius vinctus fuerat. Eodem anno, qui erat Arabum
ſecundo die menſis tertii eorum, hoc eſt, menſe Martio
us eſt Chalipha Moctaphius morbo ſuffocationis, cui in re-
ius eius Moſtanged ſucceſſit. *Poſt Moctaphium filius*
Ioſtanged annos 12. Hic, patre mortuo, ſurrexit, ut ad
i cadaver introiret. Uxor autem patris ſui, hoc eſt, mater
ſui minoris, gente Turca, ancillis, quas ſubornaverat,
s dedit, ut Moſtangedum ingreſſum occiderent. Exiit au-
arum una, & rem illi indicavit. Itaque hic ſpeculatores
egavit, fratrem vinxit & incluſit. Deinde feminas oppreſ-
uarum unamquamque ſeorſim incluſit & occidit deinde, quam-
ne voluit. Sic in Chaliphatu confirmatus atque etiam pro-
tus eſt. Anno Græcorum 1472 Sira Amari, frater regis
ſolymitani, Aegyptum invaſit & poſtquam magnas ibi opes C. 1161.
uxerat, inde cum Francis exiit. Paullo poſt Chalipha Aegy-
aiez mortuus eſt. Quam ob rem Aegyptii Francis tribu-
60000 denariorum aureorum quotannis promiſerunt. Ge-

 orgius

Pag. 351. orgius, Iberorum rex, Anam, magnam urbem, Turcis
& cum præda magna multisque Arabibus vinctis in regionem
reversus est. Emira Mozalanus Gamaloddin vir misericor
multas eleemosynas distribuebat, per legatum Ignatium Ma
num rogavit Georgium, ut Arabes sibi vinctos venderet.
gius honorifice hunc excepit, & non tantum multos Arab
tis dedit & cum muneribus ad dominum suum Mozalam r
sed etiam legatum Iberum una misit. His Mozalæ appropi
tibus præfectus obviam ivit. Maphrianus & legati urbem in
cum crucibus summitati lancearum impositis; quæ res no
stianis tantum, sed Arabibus etiam propter liberationem v
rum solatio fuit. Hoc anno latro quidam Francus, qui E
erat, cum Franci eum capere vellent, aufugit & ad Nurod
se contulit. Ab eo redux cum Turcis in agro Antiocheno
C. 1162. cinatus est. Hunc Franci insidiis circumventum ceper
deinde igne concremarunt. Anno Græcorum 1473 mense C
mortuus est Melitenes præfectus, cui filius eius teneræ ætati
successit. Kalig Arsalanus Iconii Soltanus quam primum i
xit, Iacobum Arsalanum reliquosque Emiras id agere, ut
imperio expellant & fratrem ad illud promoveant, Constantin
se contulit, ubi a Græcorum imperatore mirum in modum
ratus est. Octoginta dies ibi mansit. Cibi quovis die bis
portabantur in vasis argenteis & aureis, quæ non reposcel
sed ei relinquebantur. Alio die cum eidem mensæ impera
Soltanus assiderent, omnia vasa & ornamenta ei donata sunt
ter alia munera, quæ illi & mille Turcis suis dabantur.
inde reversus esset, Iacob Arsalanus, quem timor invasera

ecit eoque pax conservata est. Hoc tempore cum Stepha- P. 352.
ater Turi Ciliciæ præfecti ad epulas apud Tarsi præfectum,
nicum Græcum, invitatus esset, inventus est occisus & ad
portam proiectus. Quæ res Turi animum adeo adversus
s efferavit, ut plus quam decem millia eorum interficeret. C. 1163.
ierosolymitanus Armenos Græcis reconciliavit. Anno 1474
Arsalanus, arcis Zaidæ dominus, Amidam oppugnavit, &
m bello vexavit, postea tamen, orta inter eius copias dis-
ne, reliquit. In huius ditionem Iacob Arsalanus irruptio-
ecit, et expugnata arce Schomuschchai, 100000 hominum,
tis vicis, abduxit. Cum hac turba Ignatius episcopus Tel
iæ usque ad Kamachiam abreptus est. Dimissus Melitenen
Arcis etiam Zaidæ episcopus captus & post duos dies di-
est. Eo tempore uxor Principis, qui captus & Halebi
is erat, filium suum, a quo diffidebat, a regno Antioche-
trudere studuit. Qua in re cum a proceribus impediretur,
vit per legatum Græcorum imperatorem, generum suum,
sitque se illi Antiochiam tradituram esse. Quod cum Pa-
na & proceres animadvertissent, arcessiverunt ex Cilicia Tu-
qui Antiochiam ingressus reginam expulit ex urbe & filium
n regno confirmavit. Eo anno, qui erat 548, Nuroddinus,
Turcorum coacta manu, arcem Achradæ oppugnavit,
Tripolitanum depopulaturus. Sed die quodam cum Turci
miridiem in tentoriis suis otiosi sederent, cruces (signa
ria) Francorum repente apparuerunt, quæ res Turcorum
s ita consternavit, ut Nuroddinus ipse, quam primum
Francorum conspexerat, sola tunica indutus sine pallio e
ten-

tentorio prosiluisse & equum conscendisse, uti moris est,
P. 353. alligatum (292) & postquum a Curdæo quodam accurren
vincula discissa erant, fuga se eripuisse dicatur. Hunc Cu
Franci assecuti occiderunt. Multis Turcis partim cæsis,
vinctis, cum magna præda redierunt & Tripolin ingres
C. 1164. Anno Græcorum 1475 mortuus est repente Iacob Arsala
fluvium Chanagarum, qui in fluvium Lalesum influit (293).
cessit ei Ismael, fratris eius nepos, qui uxorem Iacobi A
sororem Soltani in matrimonium duxit. Nuroddino Ha
obsidente, quinque duces congregati sunt, Princeps Ant
Comes Tripoleos, Turus Ciliciæ, Ducas Græcus Tarsi &
fratrum (Maitre des Frères) qui 13000 equitum peditumqu
tra Nuroddinum eduxerunt, sed turpiter profligati sunt
mes, Ducas et Princeps capti & vincti Halebum abduc
omnes fratres occisi. Turus Antiochiam evasit. Francor
triarcha ingentem planctum excitavit, campanas fregit
que aliquamdiu intermisit. Nuroddinus Haramam & cœn
Simaanum occupavit; omnes cœnobitas cum totius regio
colis servos fecit. Hoc anno, qui 559 est, Nuroddinus E
Asadoddinum Schirichuum, fratrem Nagamoddini Iobi,
Salahoddini, in Aegyptum misit. Hi duo fratres, Schir
& Iobus filii erant Schadii e regione urbis Duini in A
oriundi, natione Curdæi; ministri Mogahii Bahruzi, eunuchi,
Tagritensis, qui Christianis favebat. Cum Schirichuus christia
Tagritensium aliquem, qui ab Emira valde diligebatur, interf
uterque ad Zangium Mozalam profugit, qui eos benevole
pit & multis honoribus ornavit. Nagamoddinum Iobu

s Baalbeci, a se captæ, præfecit. Zangio occiso, arcem Pag. 354
no Damasci tradidit. Iobus etiam adiutor fuit, ut Nurod-
Damascus dederetur; quam ob rem magno in honore apud
erant. Cum res postularet, ut Nuroddinus exercitum in Ae-
um mitteret, quia ob imbecillas Aegyptiorum vires Scha-
Aegypti Vezirus, auxilium petierat; Schirichuum, quem
rei idoneum vidisset, cum Schavaro illuc misit. Sed postquam
abo in Aegyptum venerant, Schavarus ex Schirichui factis
exit mature, eum regnum Aegyptiis eripere velle, quapro-
pacem a Francis petiit & Schirichuo a se spreto neque quid-
a auri, antea promissi, neque loca nobilia dedit. Quam
um igitur Schirichuus cum copiis suis Bolbisium urbem oc-
verat, Schavarus arcessito rege Hierosolymitano cum ma-
Francorum exercitu, Bolbisium, unde Schirichuus se defen-
t, iunctis Aegyptiorum & Francorum exercitibus, per tres
es obsedit. Nuntio deinde allato, Francos ad Haramam
s & vinctos esse, persuasit rex Hierosolymitanus Schirichuo,
pace inita, in regionem suam reverteret & Aegyptum domi-
uis relinqueret. Non difficile consensit Schirichuus & mox
ascum rediit. Anno Græcorum 1476 Kalig Arsalanus, Iconii C. 1165.
nus, Gadugo, Ablestina & Toronda potitus est & filios Anisch-
persequi cœpit. Nuroddinus Baneas & arcem illarum cepit.
s Armenus Maraschani diripuit & coactis 400 Turcis Nu-
no nunciavit: Nisi duces Christianos, qui apud te sunt, ven-
is, hos omnes igne comburo, quibus minis Nuroddinus coa-
omnes, qui apud eum erant, vendidit & puerum etiam P. 355.
ipem 100000 denariorum. Quamprimum Baimundus Prin-

ceps liberatus erat, ad imperatorem Græcorum, cuius gener
Conſtantinopolin profectus eſt, ubi magnas opes accepit.
redux Antiochiam ſecum Patriarcham Græcum Athanaſiun
duxit, qua re offenſus Patriarcha Francorum in arcem Kozi
contulit, unde Antiochenis decreta miſit. (294) Hoc anno
Februario mortuus eſt Aminoddaula, filius Talmedi, medicus
ſtianus Bagdadi, nonaginta annos natus, vir in variis ſcient
modum verſatus, in medicina tempore ſuo unicus, logices
tiſſimus & in grammatica & poëtica nulli Arabum illuſtriu
cundus. Totam vitam in opum honorumque affluentia ap
ges degit. Moribundo filius eius dixiſſe fertur; quid tibi,
moleſtum eſt? reſpondit ille: hoc nonaginta annorum onus.
rum interroganti: quid concupiſcis? reſpondit: hoc, ut c
C.1165. piſcere quid poſſim. Anno 1476 mirabilem rem ab Aline
audivi factam eſſe. Orta hoc anno propter inundationem
lentia, aderat apud eos Turcus quidam isque civibus dixi
ſpicite, quis veſtrum in hac peſtilentia primus mortuus ſit.
cum illi inveſtigaſſent, aperto ſepulcro invenerunt mortui
poſt quatuor menſes non putredine corruptum, oculos aper
ſpithamam hians, quatuor tamen digitos & linteum ſepu
quo caput & pectus involuta erant, arroſum, barbam cir
ſtacem quaſi novacula detonſam, dextram radicitus avulſam.
cus os denuo clauſit & magno clavo fixit, quo facto ne un
P. 356. dem ab eo tempore mortuus eſt. Anno 1477 Manuel Gra
C. 1166. imperator in bello cum Bulgaris (telo) ictus ex quo lapſ
Bulgaro, qui ad eum occidendum ſtatim aderat, indicav
imperatorem eſſe promiſitque, quum vinciretur, ingentia

posito etiam iureiurando, si se Constantinopolin deduceret.
idit Bulgarus & in urbem reduxit. Imperator promissa ser-
& plus quam promiserat addidit. Hoc tempore Manuel
ratricem, propterea quod nihil liberorum ex ea susciperet,
no interemisse aliamque, quod regibus non convenit, duxisse
ır. Anno Græcorum 1478, Arabum 562, Nuroddinus
am Asadoddinum Schirichuum & Salahoddinum, fratris filium,
egyptum iterum misit. Quia huic rei Schirichuus se iam C. 1167.
araverat, eamque desideraverat, paucis itineribus in Ægy-
venit & Nilum transiit in latus occidentale, ubi milites suos
ad regionem Zaidæ extendit. Schavarus, Aegypti Vezirus,
cos arcessivit & cum eorum magnæ copiæ congregatæ essent,
ptii cum iis coniuncti, Nilo traiecto, in latus occidentale
transierunt & Schirichum persecuti sunt. Tum proceres
pud eum erant, concilio advocato, dixerunt: nulla salutis
iperest, quam ut in latus orientale transeamus & in Syriam
tamur. Hisce enim tantis copiis pares non sumus. Si
illis congredimur, profligatio potius quam victoria exspe-
a nobis est sine ulla dubitatione. Quorsum etiam confugie-
Milites & agrestes & totius regionis incolæ hostes nostri
Respondit unus servorum Nuroddini, Bonguschus, invenis
osus & fortis: creditisne, o proceres, qui nunc adestis,
um hostibus dimicaveritis & victores fueritis, sed victi ad
ddinum redieritis, apud eum vobis πληροφοριαν fore? Imo
a vestra eripiet & quidquid a longo inde tempore edistis, P. 357.
auferet; qui pericula timet, non regum potest miles, sed
ola esse, & cum mulieribus habitare debet domi. Schirichuus

 hoc

hoc audito dixit: hæc etiam mea mens eſt. Similiter Salal
nus dixit: hiſce ſermonibus ego aſſentior, omnibusque
placuit, concurrendum cum hoſte eſſe. Itaque Aegyptii &
ci confeſtim congregati (295) ſunt et deinde, quamquam
cum hoſte pugnarunt. Schirichuus in media acie fratris
Salahoddinum collocavit adiunxitque omnia eorum ſervitia,
merus augeretur præcepitque, ut, quia Aegyptii atque Tur
narentur, ipſum in media acie fore, eoque omnem ſua
immiſſuri eſſent, non fortiter reſiſterent, ſed cito terga vert
Adiecit etiam: nolite vitæ veſtræ timere, ego enim eos
quar. Itaque acies inſtructa eſt. Schirichuus fortes ſibi viro
rum virtute & robore in ſtadio iam experto confidere
ſibi elegit. Pugna commiſſa medios Franci & Aegyptii
in fugam averterunt & perſecuti ſunt. Sed Schirichuus perſe
tes etiam perſecutus eſt & cum fugientes reverterentur, Ae
cum Francis in medio incluſi miſerandum in modum cæſ
Qui cædi ſuperfuit, fuga ſibi conſuluit. Eorum, qui cum S
chuo erant, duo tantum millia fuiſſe dicuntur, Francorum
& Aegyptiorum decem millia. Schirichuus ad Alexandria
xit eamque ſine vi occupavit. Aegyptii atque Franci in
Kahiram congregati pacem a Schirichuo per legatos peti
quæ etiam compoſita eſt, hac tamen conditione, ut Schi
50000 denariorum pro reditu in regionem ſuam darentur,
xandria Aegyptiis reſtitueretur, Francis quotannis 100000
riorum, ſi domum redirent, mitterentur, hique Alexandri
P. 358. curatorem & equites portarum cuſtodes haberent, qui a Nur
eam defenderent. Hoc pacto Schirichuus Damaſcum reverſ

nnno Kara Arsalanus, arcis Zaidæ dominus, Amidam obse-
dolo custodum duas turres occupavit; sed occiderunt præsi-
milites eos, qui adscenderant. Kara Arsalanus in regio-
rediit tristis & pudefactus. Paullo post die 17 Iulii mortuus
ccessoremque habuit filium suum. Anno 1479 Ciliciæ præ- C. 1168.
, Turus, mortuus est mense Decembri paullo ante mortem
chus factus. Filium suum teneræ ætatis puerum successorem
stinaverat, Thomam autem, materteræ suæ filium tutorem
Fratrem suum Malichum hæreditate omnino privavit; qua
offensus ad Nuroddinum se contulit & postea cum Turcorum
, quam ab illo acceperat, Ciliciam ingressus sedecim ho-
n millia, pueros puellasque, viros & mulieres, sacerdotes
chos & episcopos, hosque omnes Halebum deduxit, ubi
toribus vendidit pretiumque eorum, Turcis, militibus suis
tuit. Advocatus deinde ab Armenis dimidiam regionis par-
ccepit, postquam iuraverat, alteram partem in pueri pote-
mansuram. Sed iusiurandum non servavit, imo totam re-
m, arces & urbes occupavit, episcopis multisque aliis vi-
incipibus oculos eruit, manus pedesque amputavit, cutem
it eorumque corpora feris devoranda obiecit. Hoc anno,
rabum erat 563, Zinoddinus, Emira Turcus, summus præ-
Kotoboddini, domini Mozalæ, cum consenuisset aurium
rumque usu privatus, regiones eas, quas in potestate habu-
Schigaram, Haranem, arcem Akaram, & arces Hachcha-
Tagriti & Schaharzuri Kotoboddino tradidit & præter Arbe-
quam inde a tempore Atabegi Zangii habuerat, nihil sibi
it. In eam migravit ibique etiam mortuus est. Successit

 ei

P. 359. ei filius eius Motpharoddin, qui Mohagedoddini summus reg
fectus fuit. Huius Zinoddini, qui Emira Turcus erat, iu
eleemosynas, liberalitatem, immensas fuisse dicunt. O
astutior parum tamen prudentem se simulabat. Venit a
eques equi sui caudam manu tenens indicavitque, equu
mortuum esse. Zinoddini iussu equus illi alius datus es
accepto eques abiit & caudam alii dedit, qui similiter ad e
cessit & equi sui mortem nunciavit. Et huic equum aliun
Hoc modo ista cauda per duodecim virorum manus circum
& tamen omnibus hisce duodecim dedit equos. Ultimo
dixit: cur mihi non eam reverentiam præstatis, quam ego
En duodecies iam hæc cauda ad me allata est, quam eg
novi; sed pudore vos confundere nolo, & dum dona mea
perveniunt, & bonitatem accumulo, tamen non molestu
ero (exprobrabo) sed uti debita vobis illa præbebo. Cun
ad eum venisset illique suos versus recitare incepisset: q
recites, aiebat, ego non intelligo, sed intelligo, quid petas &
500 denarios, equum, vestes et quinquaginta alias (296) dari
C. 1169. sit. Anno Græcorum 1480 Kalig Arsalan, Iconii Soltanus
ream Cappadociæ & Simanduam ex filiis Anischmedi cepit
dem anno, Arabum 564, Nuroddinus castrum Gaabar a S
boddino, Emira Maadeno Akulensi, accepit, postquam ei Sa
Malachtam, Bab Buzabam & denariorum 20000 dederat.
rogarunt eum, postquam aliquamdiu Sarugi commoratus
amici illius: uter locus tibi magis placet; ille, an hic?
P. 360. dit: hoc loco multas opes habemus, sed in illo honore
quimus. Hoc anno Soltanus Kalig Arsalan urbes Ancy

ram Græcis eripuit. Hoc tempore milites Francorum arii, qui urbibus Aegyptii & Alexandriæ ad tributum collin & portas Alexandriæ defendendas relicti erant, nunciaegi Hierosolymitano, Mari, vacuam esse hanc regionem a oribus & facile occupari posse. Omnibus igitur proceribus im ad bellum exeundum esse statuentibus, obstitit rex, us erat sapientia, & dixit: omne aurum Aegypti apud nos vatur. Si nos contra eam egredimur, Arabes, nos odien-Nuroddino magis adhærebunt eumque arcessent. Conir igitur adversus nos ab ipsis Aegypti incolis eorumque bellum, cuius prosper successus exspectari non potest. gis consilium non approbarunt eius proceres imo dixerunt: re proficiscimur, Aegyptum nos occupare possumus ante-Nuroddinus ad exeundum copias contraxerit. Hoc modo us est. Coacto igitur exercitu, celerrime profecti Bolbirbem ceperunt, diripuerunt eiusque incolas abduxerunt. ii veriti, ne idem sibi accideret, quod Bolbisiis accidisse unt, cohortati se invicem sunt & per muros dispositi for-Francis restiterunt. Azed, Aegypti Chalipha, capillorum nos, quos uxoribus filiabusque suis absciderat, Nuroddino que nunciavit: en feminæ meæ fletu atque clamore supplibi, ut ipsis auxilio venias easque e Francorum manibus li-Nuroddinus duos menses congregandis militibus absumsit hanc moram eo graviori bello Aegyptus vexata est. Itaque r, Vezirus, per legatos regi Mari & Francorum magnatibus Quantum vos ego diligam, vos satis superque scitis, si consentirent, ut vobis Mizraim traderem, confestim eam P. 361.
vobis

vobis traditurus essem: sed satis scio, illos me omnino perd
si vel minimam horum sermonum partem rescirscerent.
tamen, quod vobis profuturum esse video, hoc est, ut q
volueritis, pecuniæ summam vobiscum asportetis & in re
vestram revertamini, vicarios tamen, ut antea, relinquati
tributum vobis colligant. Sin minus, (297) veniet Nuro
& Aegyptum occupabit, quo facto neque regionem ullam,
tributi quidquam accipietis. Quod cum Franci audivissent,
composuerunt, ea tamen conditione, ut decies centena d
rum millia ipsis darentur; quorum Schavarus centum mil
tim repræsentavit, reliquam summam post eorum discessu
misit se missurum. Hoc pacto Romani in terras suas rever
Nuroddinus vero, quamvis audiisset, abiisse ex Aegypt
cos, tamen copias suas eo mittere non intermisit, quia n
Aegyptiorum salus ipsi curæ erat, quam ut illis imp
Quam ob causam Schirichuum sine mora cum exercitu eg
Salahoddinum, fratris filium, secum ducere iussit. Quum
chuus Kahiram venisset, ad Chalipham introiit & ab ill
tum honoratus est. Quia tamen omnis rerum administr
Schavari manibus erat, præter vanos sermones, quibus e
batur, nihil accepit. Ne alimenta quidem illi et militib
præbita sunt; imo dolose apparavit epulas & inter eas Asa
num & fratris filium prehendere cogitavit, sed a Schava
impeditus est. Etiam Salahoddinus Schavaro necem me
tur, nisi patruus eius Schirichuus obstitisset. Die quoda
Schavarus more suo ad Schirichuum ivisset, domi autem
non deprehendisset, quia ad sepulcrum unius ex fidei suæ antis

benedictionem ab eo impetraret, se contulerat; Salahoddinus,
o conscenso, cum illo equitavit, & inter confabulandum re-
e equo deiectum vinxit. Quia autem iniussu patrui sui occi-
eum non poterat, patruo rem indicavit. Hic respondit: in- Pag. 362.
Chaliphæ facere nihil possumus & rem ad Chalipham Azedum
lit. Quia Chaliphæ nihil imperii hucusque remanserat, ad il-
cædem hos excitavit; itaque Schavarus occisus & domus illius
pta est. Eius loco Schirichuus Vezirus factus & rex atque dux
citus appellatus est. Ita enim Aegyptii Veziri appellantur.
duos tamen Veziratus menses suffocationis morbo Schirichuus
tuus est. Successit ei fratris filius Salahoddinus, filius Naha-
dini Iobi, qui largis muneribus exercitum sibi conciliavit &
modo Aegyptum obtinuit. Asadoddino Schirichuo unus filius
stes erat Nazaroddinus, qui cum filiis suis Emesam habebat.
moddino Iobo sex erant filii. Primus nominabatur Schamo-
ldaula Thauran Schah, qui Alexandriam regebat, secundus
h Anschah, pater Ezoddini Pharruch Schah & Thakioddini
ri. Huic & filiis eius Hemata subiecta erat. Tertius Siph
Salam Tugtechin, qui meridionales regiones imperio rege-
Quartus erat Salahoddinus Iuseph, rex Aegypti, Palæstinæ,
, Mesopotamiæ. Quintus Malec Adal Abubeker, qui Sala-
ino successit. Sextus erat Thagol Moloc Buri, qui mortuus
o tempore, quo Salahoddinus Halebum obsidebat. Anno
Mohamed Melitenes præfectus, proceribus & civibus exosus, C. 1170.
meretrici cuidam eidemque sagæ adhærebat, cum hac mere-
& saga e Melitene egressus est & ostiatim circa domos cir-
t. In eius locum proceres & cives Abulkasemum, fratrem

Aaa eius

eius minorem ſubſtituerunt. Rex autem Hieroſolymitanus cer
factus, quanta mala chriſtiani a Malicho, Armeno, Ciliciæ
P. 363. fecto, paterentur, contra eum iræ plenus exiit et in arce
dam illum incluſum aliquamdiu vexavit: poſtquam tamen facto
eum pœnituit & iuravit, ſe in regis poteſtate futurum, cum
cis non conſpiraturum, bellum ab eo abſtinuit & reverſus
Anno eodem, qui erat 565, mortuus eſt Kotoboddin Ma
filius Zangii, Mozalæ dominus, huiusque iuſſu filius eius Ima
din Zangius, filius Maududi, filii Zangii, ſuccedere deb
Uſus autem erat Kotoboddin vicario & regni adminiſtratore
charoddino Abdalmaſicho, e regione Antiochiæ oriundo, qu
vincula coniectus erat. Hic Abdalmaſich, quia Imadoddinum
rat, cum Kotoboddini uxore conſpiravit & mortui voluntate
mutata, Siphoddinum Gazium, filium eius minorem, in p
locum ſubſtituit. Huic proceres quidem iusiurandum pr
terunt, Imadoddin autem ad patruum ſuum Nuroddinum in Sy
profectus eſt, eique multis cum lacrimis indicavit, Abdal
chum hæreditate & regno paterno ſe privaviſſe. Die lunæ
ſimo nono Iunii, qui duodecimus erat menſis decimi Arab
vehemens terræ motus fuit, quo, uti navis in mari, terra ia
eſt. Similem poſt multas generationes nemo meminit. Na
vit enim beatus Patriarcha Mar Michael: cum in templo c
bii Mar Hananiæ ſtaremus ſacris matutinis operantes, die
Petri & Paulli, ſonus, uti tonitru magnum, e terra auditu
Nos in faciem proſternebamur ante menſam ſacram, eaque ap
henſa huc & illud agitabamur. Multo poſt cum de vita iam
ſperantes tanquam e ſepulcris reverteremur & quaſi e ſomno

efacti essemus; tum lacrimæ ex oculis manare & linguæ laudes celebrare cœperunt. Eo motu muri Halebi, Baalbeci, He-, Emesæ, Schizaræ, Bagrasæ cum arcibus aulisque ceciderunt inis suis homines obruerunt. Ecclesia Græcorum magna ochiæ tota collapsa est. Similiter altare in ecclesia Kosinæ P. 364.
corum. Nobis autem, i. e. populi nostri reliquiis Deus m in modum opitulatus est, imbecillitatis nostræ misertus, ut- quibus neque rex neque præfectus esset. Quamvis tota Ha- urbs collapsa sit, tamen ecclesia nostra servata est. Antio- etiam tres nobis ecclesiæ servatæ sunt, ecclesia Deiparæ, Mar gii & Mar Bar Zumæ. Similiter ecclesia nostra parva Gaba- itemque Laodiceæ firma stetit, in laudem Dei & ad animan- mbecillas fidelium reliquias. Hic terræ motus quinque & ti dies duravit. Anno 1483 Abul Kasemus, Melitenes præ- C. 1172.
s, cui filiam Kara Arsalani, qui arcis Zaidæ dominus erat, uxo- adduxerant, cum inter nuptias læti (298) cursu equorum re vellent, cursus vehementia ex equo lapsus & mortuus est; asus gaudium in luctum commutavit. Melitenenses fratrem natu minorem Aphridonem in locum illius substituerunt, isque uxorem, quamquam invitam, in matrimonium illi runt. Kalig Arsalanus, Soltanus Iconii, contractis copiis, Melite- obsedit sed capere non potuit, quam ob rem regionis populum uit & Cæsaream reversus est. Tum fœdus inter se fecerunt oddinus & dominus Mardenæ atque arcis Zaidæ, Armeni Ci- & filius Anischmedi, Sebastiæ dominus, congregatique ad stiam sunt, ut Kalig Arsalano bellum inferrent. Quamvis n ad portam Sebastiæ iam processissent; Kalig Arsalanus

tamen non exiit ad dimicandum, imo pacem petiit & tur
Melitene abductam restituit. Cum quatuor etiam fratres
apud eum in custodia erant, poscerent, exsecrandum faci
cit. Mactavit enim eorum unum eumque assatum patri
patina misit, addito iureiurando, se, si iterum reliquos pos
tribus illis idem facturum: territi abierunt. Hoc anno
P. 365. Arabum erat 566, Kalig Arsalanus omnes regiones filiorum
medi occupavit. Eo anno cum audivisset Nuroddinus m
esse fratrem suum Kotoboddinum, pro quo Siphoddinum fili
regnare cœpisse, Abdalmasichum autem arbitratu suo regnum
num administrare, gravi iugo populum premere; exarsit ira &
Mihine tutela filiorum fratris mei & regni administratio conv
Abdalmasicho? Deinde e Halebo egressus est, Callinicum op
vit & cepit. Totam quoque Haburam occupavit, & Nis
etiam regnum sibi sumsit. Eo tempore filius Kara Arsalani
dominus ad eum venit. Postea Schigaram expugnavit eiq
tris sui filium Imadoddinum imposuit. Inde ad Baladam
traiecit Tigridem & ab oriente, hoc est, a latere urbis
Mozalam oppugnavit. Eodem die, quo venerat, res n
accidit. Una turrium Mozalæ magnarum a nemine subr
cidit. Verisimile autem est, eam a vehementi terræ mot
proximo anno terram concusserat, labefactatam fuisse & nu
casu eo die collapsam esse. Abdalmasichus cum vidisset,
Arabes Nuroddini partes sequi, veritus, ne vi caperetur,
gatos Nuroddino promisit, se Mozalam ei traditurum, ea
conditione, ut se primum incolumem servaret, Siphoddino
urbem non eriperet. Nuroddinus respondit: non veni,

urbem aut regnum eriperem, imo, ut populum ab iniuriis
berarem, o Abdalmaſiche. A me noli exſpectare aliud, quam
incolumem eſſe patiar & ex Mozala in Syriam mecum abdu-
Hoc pacto pax compoſita eſt. Nuroddinus Mozalam in-
s arcem occupavit, Siphoddino Gazio, quod habuerat, Mo-
dominium reliquit. Arci eunuchum Saododdinum Chomiſch-
num præfecit. Opes a fratre ſuo relictas æquis portionibus P. 366.
eius diviſit; populo multa vectigalia remiſit, oratorium ma-
ædificavit Nuri appellatum. Siphoddino præter Mozalam
tam Cardoam attribuit. Poſtquam ſeptemdecim dies Moza-
noratus erat, in Syriam revertit, quo ſecum Abdalmaſichum
it, cui nomen aliud Abdallæ impoſuit & ſalarium ſatis ma-
aſſignavit. Abdalmaſichus quamvis habitu externo Mosle-
um profiteretur, homine tamen interno chriſtianiſmum cole-
chriſtianos inſignibus beneficiis ornabat, Arabes autem eo-
ue doctores manifeſto odio proſequebatur. Mordochæo eum
aravit beatus Patriarcha Mar Michael. Hoc anno Chalipha
nged in morbum coliacum incidit, & cum ingraveſcente
o procerum nonnulli Oſtaddar aliique de vita eius deſpe-
t, carceris portas aperuerunt & fratres incluſos emiſerunt.
rei Chalipha per Vezirum certior factus ſcribere medicum
ianum Bar Zaphiah, qui apud eum erat, Veziro iuſſit, ſe
are, ut illos proceres comprehendat, & capita illis abſcin-
Poſtquam medicus, quia legis peritorum, durante vi
i, nemo ingrediebatur, literas ſcripſerat, Chalipha ſigno
i literis impoſito eunuchum parvum advocavit eique, Age,
ebat: accipe hanc epiſtolam & exi quaſi ludibundus (299)

 Noli

Noli currere. Accede ad Vezirum illique eam trade. E
eunucho cum epiſtola, uti iuſſus erat, exiit etiam paullo po
dicus, quaſi alvum exoneraturus, & quam poterat celerri
Oſtaddarum cucurrit eique rem indicavit. Ille alios con
eunuchos emiſit, qui eunuchum puerum epiſtolam fer
adhuc ludibundum invenerunt &, poſtquam iurgium cum eo
P. 367. piſſent, ad Oſtaddarum adduxerunt. Tum pueri veſtes
ſunt & inventa epiſtola interfectus ipſe puer & in foveam
iectus eſt. Hoc facto Oſtaddarus cum ſociis ſuis feſtinant
rexit & in interiorem palatii aulam intravit. Clamarunt
ancillæ & in faciem exprobrabant: O canes! quomodo
tanquam ad vilia proſtibula ingredi poteſtis? Sed hi ſpreto
clamore, in cubiculum, ubi Chalipha decumbebat, intro
eique dixerunt: Medicus nos iuſſit te in balineum deferre
arſit Chalipha. Sed illi parum eius verbis obſecuti vi ve
exuerunt & in domum interiorem eum incluſerunt. Calore pr
viribus deficiens ad ſurgendum clamare cœpit, ſed illi p
fores ſonum excitarunt, ne eius clamor ab ancillis & ſervi
ibi erant, quosque abigere non poterant, exaudiretur, a
cædis accuſarentur. Aliquanto poſt procerum unus pedibu
trem eius conculcavit. Moribundum, cum vitæ tamen
in eo ſupereſſet, extulerunt, ut ſervuli ancillæque eum co
rent & non ſuffocatum eſſe viderent. Elatus (e baline
poſcit aquas, ſed non ei præbuerunt; quia nocivas ei fore
affirmabant. Medicus tamen illas dare ei iuſſit opinatus r
rum eſſe, antequam aqua labia eius attingeret. Attuleru
nihil earum haurire potuit, quia fauces eius iam diu exa

& motu carebant. Itaque eadem hora mortuus eft. In
oro narratum legi, Chalipham ancillarum unam Banaphſcham
ſe amaviſſe; uxorem eius zelotypia incenſam contra ancillam
ſe Chaliphæ filium, ut cum ancilla concumberet, deinde,
halipha, uti ſolebat, ad ſe vocaſſet, ei dixiſſe: hoc dede-
, qui a filius tuus cum ea iam coiit; cuius rei Chalipham
rem factum ob nimiam mentis perturbationem in morbum
ſe, & præ ira mandaviſſe, ut filius occideretur, proceres P. 368.
contrarium feciſſe & Chalipham ipſum interemiſſe, filium
in eius locum ſubſtituiſſe. *Poſt Moſtangedum Mo-
filius eius* annos 9. Poſtquam hoc mortis genere Moſtange-
roceres enecaverant, elegerunt ex filiis eius unum & eum
n, qui propter animi modeſtiam & lenitatem numquam
hatum ad ſe delatum iri ſperaverat, eumque iure iurando
xerunt, ne quemquam ipſorum interficeret, & ut omnia
patre ablata reſtitueret. Cum iuraſſet, produxerunt fratrem
hunc, uti deinde omnes gentiles eius, vi & mortis me-
iurandum adegerunt; quo facto Moſtarzium Chalipham pro-
runt. Anno 1484 Græcorum immenſa nix totam terram C. 1173.
t, & tanta quidem, ut in India quoque, quæ nivem num-
viderat, quatuordecim ſpithamas alta dicatur iacuiſſe. Flu-
fontes gelu conſtricti ſunt, feræ & aves fame & ſiti perie-
Homines etiam tamquam belli tempore in foveas ſe abdi-
t, quia ex urbe in urbem incolæ commigrare non poterant.
in tentoriis habitantes & itinera facientes nive ſuffocati ſunt.
iæ, ubi fames magis moleſta erat propter itinerum longin-
em, petierunt proceres ab Iſmaele, filio Aniſchmedi, præ-
fecto

fecto Cappadociæ, ut ipsis atque familiis ipsorum triticum
ret, quo nutrirentur & sine mortis periculo ad æstatem
conservare possent. Permagnos enim tritici acervos accu
rat. Quod cum ille facere recusavisset, congregati proce
ciderunt illum, eius uxorem, sororem Soltani Kalig Ars
quingentos ex eius domesticis, servis & ancillis; horrea
tribuerunt. Deinde ex Damasco Dunnunum, patruum ei
Pag. 369. Soltanum fugiens eo se contulerat, adduxerunt & regem
constituerunt. Hoc anno, qui Arabum erat 567, Nur
Salahoddinum publicas pro Azedo Aegyptio Chalipha prece
gare & pro Chalipha Bagdadensi instituere iussit. Verebat
hoddinus, ne ab Aegyptiis tumultus excitaretur ideoque
die in diem distulit. Increpitus deinde a Nuroddino, cu
rius eius iussui non obtemperare non posset, consuluit pr
quid faciendum putarent. Variæ erant sententiæ. Alii e
ciendum, alii non faciendum autumabant. Consilio i
Persa quidam, cognominatus Emira Doctor, isque præ
dixit: ego primus pro eo publice precabor, vosque ab h
citudine liberabo. Cum dies Veneris venisset, hic vir in
stum ascendit & pro Azedo, Bar Ali, nomen Mostadii, E
basi, substituit. Nemo iratus est. Secunda Veneris die
reliqui ecclesiastæ, uti iussi erant, in omnibus oratoriis
pro eo precati sunt. Hoc modo finitus est Chaliphatus Ae
Chaliphæ tamen Azedo, tum temporis ægrotanti, famil
non indicavit, quod factum erat, ne moerore eum affi
itaque totius rei inscius mortuus est. Salahoddinus filios ei
tilesque inclusit & mares ab usu feminarum prohibuit,

eritas cessaret; id quod etiam evenit. Servos eius ancillas-
libertate donarunt; quæ res magnum Arabibus gaudium exci-
, qui sectæ Helkitarum adhærebant, (lætabantur nempe)
m exstitisse ex secta eorum, qui liberum esse hominem &
inium homini in se ipsum esse statuant. Sunt, qui dicant,
ab Ali & Phatimia originem duxisse, uti antea dicebat, sed
læo quodam aut mago. Poëtæ etiam multis carminibns finem
i Pharaonitici & initium Iosephici celebrabant. Surrexerunt
in occidente quatuordecim, quorum tres in Africa erant,
di, Kaiem, Manzur, & undecim in Aegypto, Moez, Aziz, P. 370.
im, Taher, Mostanzir, Mostali Amir, Haphit, Taphir,
d, Azed. Cum Salahoddinus tandem solus Aegyptum rege-
& nullus esset omnino in Aegypto adversarius, cui invidere
oddinus posset, scripsit hic Salahoddino: En ego Charcham
gno ideoque tu sine mora copias contrahe & illuc proficisce-
sed Salahoddinus, quem timor invaserat, non profectus est.
oddinus hoc vix audierat, quam Salahoddino iratus ipse in
yptum ire eumque inde expellere paravit. Hanc ob causam
cavit Salahoddinus procerum concilium eosque consuluit, quid
faciendum putarent. Omnibus tacentibus & utrum defectio-
, an subiectionen suaderent, ignorantibus, surrexit iuvenis,
is Salahoddini filius, & dixit: Si Nuroddinus venerit, cum
rœliabimur & Aegyptum eum ingredi non patiemur. Huic
ntiæ omnes iuvenes æquales eius accesserunt. Tum indigna-
it Salahoddini pater & avunculus. Præcipue pater Salahod-
hosce iuvenes reprehendit & Salahoddino dixit. An inter
es hosce proceres vel unus est, qui tuæ saluti magis, quam

ego & hic avunculus tuus, consulere studeat? quod cum ille
gasset, perrexit ita: Crede mihi; Si ego & hic avunculus
Nuroddinum conspexerimus, nihil aliud faciemus, quam ut
descendamus & coram eo terram osculemur. Nos autem
fecerimus, quis ex omnibus hisce erit, qui Nuroddino cons
gladium adversus eum stringere audeat? Huius Aegypti
nes omnes aliæque plures Nuroddino subiectæ sunt. Si te a
perio removere voluerit, quid opus est, ut ipse cum copii
veniat? Si unum tantum hominem cum duorum versuum
ris miserit, collo tuo funem iniicient & Damascum te a
hent, huic regioni autem, quemcumque voluerit, præficiet.
fatus surrexit senex Nagamoddinus Iobus e loco suo & post
absterrere proceres omnes studuerat, dixit: Surgite! nos o
servi sumus Nuroddini, qui, quod placet, nobis facere p
P. 371. Omnibus egressis senex Salahoddino: Puer tu es admodum
prudens & rerum recte gerendarum admodum inscius. A
intelligis, quam primum Nuroddinus audiverit, te ab eo
cisse; eum, omnium aliarum rerum cura abiecta, te aggress
& donec exstirpaverit, non quieturum esse? Et quis militum
qui illo deserto tibi adhærere malit? Hæc ipsa verba, qua
do locutus es, omnia omnino confestim ad eum deferuntur.
quamvis per legatos blandis verbis eum tibi reconciliare st
dicasque: te illius servum esse, dicto audientem, regnum A
ptium non satis adhuc esse firmatum & ob metuendas Franc
irruptiones te venire non posse, putasne hoc modo eum a
cessaturum? Quod senex prædixerat, id evenit. Eo tem
magnus Nubarum exercitus in regionem Zaidæ penetravit ei
n

os vicos diripuit. Salahoddinus, de hac re certior factus, um manum contra eos emisit, sed quia Nubæ fortissime re- ant, ex utraque parte multi in prœlio ceciderunt. Tum Saladinus fratrem suum Schames Aldulam Thurnesam cum s multis, quibus prorumpentibus Nubæ fugerunt. Hos es prosecuti sunt, qui strage edita potiti sunt castello, quod llatur Abrim, ibique custodes Arabes collocarunt. Redeunte citu Arabum, Nubæ castellum suum recuperarunt. Misit rex rum legatum ad Schames Aldulam, quum Kusi esset, pacem- petiit. Respondit Schames Aldula pacem fore, si tributum ret, misitque cum legato Nubiensi alium suarum partium, vocabatur Masud Halebensis. Profectus hic venit in civita- regiam Nubarum, quæ vocabatur Dunukla. Vidit regionem ram, cuius incolis, præter milium, non aliud frumenti ge- rat. Adsunt etiam palmæ parvæ, quarum cum fructibus co- nt panem ex milio factum, quum alio non gaudeant. Unum m ibi ædificium est, quod est palatium regium. Re- Pag. 372.
incolæ in tuguriis & cavitatibus terræ habitant. Narravit us: vidi quondam regem Nubarum, qui nudus exierat, & similiter nudo vehebatur. Involvebatur deinde vestimento o absque sutura adaperto capite, quod crinibus destitutum Quum accederem, eumque salutarem, cachinnum substu- iussit manui meæ inuri figuram crucis, atque, donatis mihi bris farinæ, me dimisit. „Anno Arabum 569 profectus chames Aldula frater Saladini in regionem meridionalem, otitus est, ibique regnavit. Eodem anno, qui est annus orum 1485 mense Ijar obiit Nuraldin Damasci correptus suffo- C. 1174.

 catio-

catione. Narravit medicus quidam excellens, Damaſci de
appellatus, Rahabenſis, cuius binos filios maiores medicos
ſtantes ego imbecillis novi: ,, Ingraveſcente morbo advocatu
ego & reliqui medici. Quum appropinquaremus, invenimu
cubantem in ædicula, & valde afflictum. Aſſerentibus nob
nam ſecandam eſſe, abnuit, & quia ab omnibus hominibu
midabatur, non auſi ſumus verbum contra eum repetere. E
momento mortuus eſt. ,,Fuit ille vir ſincerus, procerus ſt
non barba ſed pilis paucis ſub mento præditus, ſimplex m
& veſtitu. Odio magno proſecutus eſt Arabes, qui ab Ali
nem ducunt, & plus 50 urbes atque arces Francis eripuit.
didit xenodochium magnum Damaſci, & templum magnum
ſelæ. Mortuo Nuraldino ſucceſſit Malec Salach Iſmael filius
cui omnes magnates iuramento ſe obſtrinxerunt. Procla
etiam eum Saladinus in Aegypto, eiusque nomen zuzis & de
inſcripſit. Saiphaldin Gazi dominus Mauſelæ, quum au
P. 373. Nuraldinum patruum eius mortuum eſſe, lætitia magna pe
eſt. Præcones Mauſelæ omnibus libertatem conceſſerunt
bibendi, inebriandi & exultandi. Collectis copiis Meſopota
invaſit, & Edeſſa, Harane, atque reliquis locis potitu
Emira Schames Aldin, dux Halebenſis, a magnatibus Da
nis poſtulavit, ut Malec Salachum Halebum adducerent, alias
turum eſſe. Magnates igitur, ne Schames Aldin adminiſtr
regni potiretur, non permiſerunt Salacho, ut eos relinc
Saladinus exprobravit magnatibus Damaſcenis, ſocordiam,
loca illa occupari ſiverint, ei non indicaverint, neque
ad opitulandum advocaverint. Dixit illis: Si Nuraldinus ſc

riri inter vos, me magis vigilem, illi regnum Ægypti com-
ſet. Nunc autem ego advenio, quia mihi competit guber-
domini & filii domini, non vobis.„ Magnates igitur Sala-
miſerunt Halebum. Fuit conſiliarius eius Saadaldin eunu-
, qui a Nuraldino caſtello Mauſelæ præfectus erat, atque a
naldino profugus ad filium domini ſui venerat. Damaſceni,
Saladinum timerent, nuncio miſſo, pacem flagitarunt a
, rege Hieroſolymorum, tributumque ſibi imponi paſſi ſunt.
is poſt diebus ægrotavit rex & mortuus eſt Accæ, menſe
nmuz, elapſis 40 diebus poſt mortem Nuraldini. Fuit magnus
s apud Chriſtianos propter obitum huius regis iuſti, quia ti-
eius perculſi erant omnes Arabes in Ægypto & Syria. Excepit
filius eius, Bagdoi. Kalig Arslan, Soltanus Iconii, audita
e Nuraldini tutor Dullonii filii Anſchimandi incurſione facta
avit Sebaſtiam, Neocæſaream, & Comanam. Dullonius
onſtantinopolin aufugerat, ſeque ad imperatorem Græcorum P. 374.
erat. Hic finis eſt principatus eorum, poſtquam dominati
annos 122. Armeni Saſanitæ læſi ab Emira Mephrakatenſi,
is miſſis ad Schaharmenum dominum Chalatæ ei omnia ca-
tradiderunt. Rex Iberiæ Perſis denuo eripuit urbem Anen.
Arabum 570 Saladinus coactis copiis ex Ægypto Damaſcum
, præ ſe ferens, ſe in auxilium filii domini huius urbis ad-
e. Præfectus dimiſit Kihanum eunuchum ducem caſtelli.
ſibi aperta introduxit Saladinus Siphalſalamum fratrem ſuum,
ue ſocios in caſtellum Damaſcenum. Dominus ibi conſtitu-
t, præterquam quod ceſſaret proclamatio Salach Iſmaelis.
ctus Damaſco Emeſſam venit, eamque cepit, inde abiit

 Ha-

Hamatham, qua pariter potitus eſt. Progreſſus inde caſtra
in monte, qui vocatur Guſchan, iuxta Halebum. Emiræ, qu
erant, præcones conſtituerunt, & coegerunt univerſum pop
Halebenſem, maiores minoresque iuxta portam Iracenſem
Salacho conſilium dederunt, ut ad populum exiret & gemeb
loqueretur. Quum exiret, ſtans dixit: „o incolæ Halebi.
inter vos educatus ad vos confugio. Non eſt mihi pater
mater præter vos.„ Hæc poſtquam dixerat, ploratu pau
interruptus eſt. Flevit univerſus populus, & ſublato cla
dixerunt: nos omnes ſervi tui ſumus, & coram te mori
Franci etiam legatos ad Saladinum miſerunt, obiurgantes: „
non eſt faciendum, quod malum retribuas pro bono, filio d
tui. Si autem nobis non obtemperaveris, & Halebo rece
nos omnes inde irruemus.„ Saladinus quum videret, ren
P. 375. ex voto ſuccedere, & Halebenſes commoveri non poſſe, E
cum tetendit eamque cepit. Inde Emeſſam profectus cepit
eius caſtellum. Halebenſes igitur Saiphaldino, domino Ma
ſignificarunt: „ſi curæ tibi non eſt, quod Saladinus Halebu
cupet: noli credere Mauſelam te conſervaturum eſſe.„ Sa
dinus ſtatim miſit cum Ezaldino Maſud fratre ſuo copias m
quæ Halebi advenerunt, & cum Halebenſibus iunctæ Hama
oppugnarunt. Miſerunt legatum ad Saladinum Emeſſam
lantes, ut omnia caſtella, quæ ceperat, filio domini ſui red
& Damaſcum ſolam retineret, ea tamen lege, ut Emira ibi
moraretur poteſtati Malec Salachi ſubiectus. Saladinus ver
ſpondit: „non ego ad bellum gerendum cum filio domin
adveni, ſed ut illum ſervem, & regiones atque opes eius.

a

n, unde me abire vultis, non egrediar.,, Quum viderent .in pacem inclinantem, crediderunt, eum imbecillem esse, miserunt atque dixerunt: neque in Syria maneas sed in Aeam ascendas. Nobis autem tecum non nisi certamen esto.,, ecti deinde oppugnarunt Rastinum. Saladino igitur iis obviam , manus conseruerunt in loco qui vocatur cornua Hamathae. autem sunt Mauselenses & Halebenses, atque in fugam se dent. Saladinus exercitum cohibuit, quo minus fugitivos perrentur neque quenquam occiderent. Tum misit ad eum c Salachus, pacem hac conditione rogaturus, ut Saladinus retur Damasco Hamatha & Emessa, sed reliquam Syriam nemxteriorem Salacho cederet. Quam quum recusaret Saladinus, dit ei adhuc Moarram & Cephratab. Consensit tandem iurae, in omnibus locis sibi subiectis Soltanum Malec Salachum lamatum iri, seque, quoties advocaretur, in auxilium eius nturum esse. Chalipha, audita victoria Saladini, misit ei s regias, gladium, atque signa & sigillum imperii. Hoc ore Kotebaldin Kima, quidam ex Emiris Bagdadensibus caput it contra Chalipham Mostazri, & coactis sociis suis obsedit ium Chaliphae. Tum Chalipha commotus ascendit tectum que praecones alta voce exclamare.,, O Bagdadenses, ecce us est, quod domino vestro & principi religionis vestrae opem is, et zelum, quo in fidem vestram animati estis, ostendatis. clamore in urbe audito omnes congregabantur gladiis, baculis, lis, & fundis armati & fugarunt Kimazlum eiusque asseclas. n in desertum profecti sitirent, invenerunt aquam in stagno am, ubi serpentes suffocati erant. Quam quum biberent, omnes

P. 376

omnes cum equis eorum ægrotarunt. Deinde versus Mauſ
converterunt ſed multi in via perierunt, atque illi, qui Mi
C. 1175. pervenerunt, non vixerunt. Hoc anno id eſt Græcorun
magnates Armeni Ciliciæ defecerunt a Maliho domino
quem interficere voluerunt. Quod quum ille ſentiret,
caſtellum quoddam. Cuſtodes autem caſtelli, quum mala
quibus & chriſtianos continuo afflixerat, prehenderunt e
diſſectum canibus proiecerunt. Magnates arceſſerunt pa
eius Rufinum filium Stephani Tarteſſo & regem ſuum co
runt. Tum interfectores Malihi patrui ſui occidit, quia
nibus proiecerant, neque ſepelierant. Anno Arabum 5
phaldinus dominus Mauſelæ ad Salachum filium Nuraldini
bum miſit eumque obiurgavit & reprehendit, quod pace
Saladino compoſuerat. Dominus igitur Mauſelæ, collecti
tibus 20000, Halebum venit, & magnates Francorum lib
qui ibi dudum vincti erant. Redemit comitem Tripolitanu
P. 377. nariis 80000, Goslium filium Goslii 50000, principem
chiæ 120000, eosque iuramento adegit, ut opitulatores
tempore eſſent. Saladinus iterum in Aegyptum miſit, qui
tum cogerent. Omnes igitur ad præliandum parati fuerun
Halebum & Hamatham in loco, qui vocatur Gubæ Turc
norum. Vicit altera vice Saladinus Halebenſes & Mauſe
Capta ſunt caſtra, direpta impedimenta, inventæque ibi
aves, turtures, columbæ, pſittaci, & alia genera in cave
100 puellæ impudicæ, quæ cantabant. Advocavit quenda
mœdorum eumque tanquam legatum ad Saiphaldinum miſit
una cum eo caveas illas. Dixit illi: „Abi, ſaluta meo n

Sa

hhaldinum.„ Præterea ei dixit: „Revertere ad ftatum tuum
rium cum volucribus tuis, quia pulcræ funt, ne in periculum
olius incidant. Magnatibus Maufelenfibus, quos prehenderat
r quos erat Pecher Aldin Ebed Almafiah, veftimenta, equos,
lia dona dedit, eosque incolumes dimifit. Relicta Halebo, per
m tranfierat, oppugnavit caftellum Buzalam illudque cepit.
c Mabugum venit. Qua urbe potitus in caftello eius invenit
faurum denariorum 300000. Profectus deinde Azazum intra
dies eam cepit. Hoc anno, qui eft Græcorum 1487 exiit C. 1176.
uel, imperator Græcorum, binasque urbes in confiniis Turco-
condidit. Præfidia illuc collocata valde oppreflerunt fami-
Kelig Arslani, ea quidem de caufa, quod imperatore a Sol-
petente, ut familiæ Anifchmandi regiones reftitueret, hic
ufavit. Quapropter imperator mifit equites Græcos 30000 duce
nlenuno, filio Anifchmandi. Quando Neocæfaream oppugna-
t, Græcis dictum eft: Nolite fidere Damlenuno, qui Vos addu-
quia epiftolæ inter eum & Turcos obfeffos non intermittuntur,
ros dolofe popularibus fuis prodere vult. Hac de caufa Græci Pag. 378.
ore perculfi funt, & Neocæfaream reliquerunt. Turci perfe-
ntes trucidarunt filium fororis imperatoris. Imperator vero,
m audiret cognatum fuum occifum effe, multis copiis coactis
confinia Turcorum progreffus eft, & reliquit currus onuftos
pedimentis & alimentis. Græci irruerunt depopulabundi &
pida Turcorum combufferunt, quæ iam diu alimentis & homi-
us deftituta erant. Turci vero, inprimis pedites eorum, per
ntes & anfractus profundos in confiniis proruperunt, & ad
tra magna Græcorum, ubi impedimenta erant, pervenerunt,

atque diripiebant & comburebant currus. Hinc desperarunt
ci & Turci prævaluerunt, qui a verticibus montium saxa in G
devolvebant atque homines & equos vexabant. Tum noctu
sit imperator legatum ad Soltanum & pacem rogavit. Quia
etiam hic in timore versabatur, statim consensit, & instruxi
Emiras Turcos, qui cum aulicis imperatoris profecti sunt
intra confinia progrederentur. Quia autem in castris Græc
quæ direpta erant, sacella, cruces & ornamenta multa fu
atque etiam crux, quæ erat pars ligni crucifixionis, surrepta
imperator multo auro ad Soltanum misso crucem recepit.
anno desiit vivere Aldinus dominus Mardini, qui per 22 a
quibus regnavit, valde benevolus fuit in Christianos, ec
& monasteria. In eius locum suffectus est Koteb Aldin
eius. Altercatus est cum avunculis suis, domino Hanæ, &
mino Daræ. Postea, pace cum iis composita, venerunt ad
& in eius ditione fuerunt. Quum de eo fama percrebuisset,
P. 379. tuum esse, Medæ cœperunt irrumpere in regionem eius. A
valetudine restituta occidit Arabes 1000, eripuitque eis ca
12000. Reliqui igitur fugerunt. Anno Arabum 572 Sala
oppugnavit Halebum. Quum Salachus videret, se impote
esse, humili conversatione usus pacem expetiit. Consensit S
nus & pacem pactus est universalem Halebo Mauselæ & Arr
minori. Pace firmata eduxit Salachus sororem natu min
quæ ipsi erat, ad Saladinum, quæ ab eo Ezazam petiit,
obtinuit. Missa hac abiit Damascum atque viduam Nuraldin
vocabatur Ezmathaldin inter uxores recepit. Dominum c
tuit fratrem suum Schamesaldin Turnascheh Damasci, ip

us eft in Aegyptum. Condidit binis urbibus Mefræ & Kahiræ
um unum qui eas cingeret. Super colle, qui in medio erat,
it caftellum. Anno Arabum 573 id eft anno Græcorum
Saladinus ex Aegypto progreffus, accito magno exercitu, C. 1178.
gnavit Afcalonem, prædatus eft, captivos abduxit, multum-
fanguinis Chriftianorum effudit. Franci in ingenti periculo
, quia rex iuvenis Hierofolymitanus cœperat lepra laborare.
lominus tamen rex ille ægrotus reliquias exercitus fui coegit,
rru defcendit, feque proftravit coram cruce fancta. Flente
commoti funt omnium animi, iuraruntque fe non terga ver-
effe, fed usque ad mortem in certamine obduraturos. Quare
unt, Turcos in regione fe efferre, qui in prædam intenti
pulentia bellum neglexerunt & remiffiores facti funt. Recu-
tis igitur viribus Franci irruerunt & Turcos ceperunt. Quum
um quendam tranfirent, Dominus procellam vehementem
avit, quæ arenam a latere Francorum Turcis immitteret.
is eorum caligine obductis graffatus inter eos eft gladius Fran- Pag. 380.
n. Quare in fugam fe proripuerunt atque in terra invia in
tis illis vaftis errarunt. Per quinque dies Franci eos cæde-
& turmatim eos ceperunt atque occiderunt. Saladinus cum
is Kahiram evafit. Dixit chronographus: Quum viderem,
ios equo vectos & præcones in plateis Mefræ, qui clamarent,
num viciffe, & Francos victos effe, accurri, ut ex nunciis
s victoriæ nofcerem. Accedens audivi eos dicere: lætamini
ultate, quod Soltanus incolumis eft. Statim novi, rei publi-
claratæ contradicere nova, quæ attulerint. Hoc anno poft-
Soltanus Kelig Arslan pacem compofuit cum Manuele impe-

 ratore

ratore Græcorum, venit Malatiam eamque ingentibus copiis
4 menses cinxit, quum obsidionem non urgeret, sed copia
beret sibi ædificia lateritia, quasi hyemarent, condere, sibi au
ipsi strui domus magnas e lapidibus, qui erant super sepul
Emira vero qui intus erat ex stirpe Anischmandi, metuebat
magnates arcte pressi, quasi fame (301) coacti eum traderent.
stinanter igitur cum Soltano de vita sua paciscebatur. Egr
transiit ad castellum Saidæ, & Kelig Arslan potitus est Mala
feria quarta septimanæ, 25 die Teschrin prioris anno Græco
C. 1178. 1489. Anno Græcorum 1490 omnes Franci cum Bagdoi
C. 1179. iuncti sunt, & urbem ædificare cœperunt iuxta littus Iordan
loco qui vocatur pons Iacobi, ut inde Damascum opprime
Saladinus exiit ex Ægypto & venit Balbecum cuius præfectus a
defecerat. Obsidione pressus, vitæ conservatione ipsi prom
P. 381. tradidit Balbecum. Saladinus, viribus sibi comparatis, asc
in Palæstinam sed Franci obviam ei facti fugarunt eum, & dep
lata regione Arabum redierunt. Quum autem castra posui
quieti & lætabundi, quia vicerant, insiluerunt in eos in
Arabum & ceperunt 100 milites Francos & magistrum (mae
fratrum (Freres) Saladinus deinde ad locum ivit, quem F
recens ædificarunt eumque diruit. Quingenti fratres qu
erant quum viderent se ab Arabibus affligi, horum alii se
in ignem coniecerunt & conflagrarunt, alii in Iordanem ce
runt et mersi sunt, alii de muro in rupes prosilierunt, co
& mortui sunt, alii qui vivi reperiebantur, gladiis se inter
C. 1180. runt. Anno 1491 ægrotavit Manuel imperator Græcorum
quum se moriturum esse sentiret, monachus factus est. Fili

o diadema imposuit, eumque imperatorem proclamavit. em suam sive matrem iuvenis Alexii monacham fecit, cui regias concredidit. Duodecim magnates constituti sunt, rem publicam administrarent. Regina vero monacha haud post scortata est cum quodam horum 12 magnatum. Quum reliqui eam & filium eius dimittere vellent, atque filiam elis ex uxore priori sufficere maritumque eius imperatorem amare, non potuerunt. Insidiis enim manifestatis timuerunt erunt magnates in ecclesiam magnam. Fuit bellum in urbe eptem dies, sanguisque multus effusus est Canstantinopoli. erunt asseclæ imperatoris et matris eius machinas contra σοφιαν (templum) Theodosius vero patriarcha eorum, cum imor & mater eius iurati promisissent, non læsum iri eos, qui nplum confugerant, si egrederentur, ad eos accessit, & semet t oppignerans eos eduxit. Imperator vero & mater eius, o iuramento, eruerunt oculos horum undecim occideruntque n asseclas. Patriarcha illusus excommunicavit totam civita- P. 382. eam reliquit & abiit ad monasterium extra urbem. Cessavit cio campanarum & oratio per 9 menses & sepultura asinina ne exequiis sepulti sunt mortui. Hoc anno Kelig Arslan citum misit contra Reban. Irruente in eos exercitu Damascen, Cappadoces fugerunt. Illi enim valde exercitati erant in is cum Francis. Hoc anno, id est, anno Arabum 575 mortest Chalipha Mostaseri in cuius locum suffectus est filius eius r. *Naser filius Mostaseri* annos 47. Regno potiepit Veziram Bar Ataræ eumque catenis constrinxit, direptis bus eius bonis. Nocte feriæ quartæ die 12 mensis undecimi

 edu-

eductus eſt mortuus. Quod quum ſentirent Bagdadenſes
cerunt eum a humeris eius qui eum portabat, extenderunt
runt funem ad extremitatem eius, & per plateas tr
Pueri in manu eius raſtrum poſuerunt, dicentes: „Impone
tuum ſcripto noſtro, o domine: Itaque ei illuſerunt, done
veniebant qui eum ſepeliverunt. Eodem anno fames g
C. 1181. peſtis vexavit omnem orbem. Anno Græcorum 1492 id e
Arabum 576 Saladinus bellum intulit Soltano Kelig Arsla
pter Nuraldinum filium Kera Arslani, filii Davudi, filii
dominum caſtelli Cephæ. Fuit hic gener Soltani Kelig Ar
iniuriam intulit filiæ Soltani, dum eam ſcortationis ac
Quum autem ei minaretur, timuit & confugit ad Sala
Saladinus legatum miſit ad Soltanum, eumque rogavit, ut
genero ſuo remitteret. Detrectante Soltano, foedus inii
dinus cum Francis maritimis. Coactis copiis invaſit re
Halebenſem, & caſtra poſuit in prato, appellato Karahzar
P. 383. fluvium cæruleum inter Beth Heſna & Heſna Manſur.
profectus caſtra metatus eſt iuxta fluvium Lugoſek. Venit
Nuraldinus filius Kera Arslani & honorifice exceptus eſt.
Deus animum Soltani Kelig Arslani ad pacem inclinavit. M
gatum ad Saladinum, & cum genero ſuo reconciliatus e
præſtito iuramento, promiſit ſe non amplius laſcivam vitam
rum, & filiam Soltani honore proſecuturum eſſe, atque, t
filium patri, ei (302) ſubiectum fore. Profectus illinc Sa
caſtra poſuit iuxta fluvium nigrum. Exercitus eius progre
ad diripiendam Ciliciam, quia Rufinus præfectus Ciliciæ
Turcomanos paſtores in regione eius interfecerat, atque

os & bona eorum abduxerat, Rufinus igitur ad Saladinum le-
nem misit qua humilitatem & obsequium testabatur. Dedit
multum auri & 500 captivos Turcos liberavit. Tum deni-
pax fuit, & abiit Saladinus. Kelig Arslan rediit Malatiam
novavit binos eius muros. Hoc tempore princeps Antio-
dimisit uxorem Græcam, quam legitime duxerat Constantino-
diebus Manuelis imperatoris, & meretrici adhæsit. Patriar-
xcommunicavit presbyterum qui eum cum meretrice copula-
& totam urbem. Cessarunt igitur pulsationes campanarum
tiones. Princeps autem iratus diripuit omnes ecclesias &
steria Francorum. Tum advenit patriarcha Hierosolymita-
um comitibus qui principem pacarunt, & innocentem (303) de-
runt uxorem illegitimam. Reddidit omne quod eripuerat
iis & monasteriis. Hoc anno obiit Saiphaldinus Gazi filius
aldini, filii Mududi, filii Zangi, dominus Mauselæ. Fuit
nans scorta, & assiduus in potatione vini. Pace perfecta &
e magna gaudebant diebus eius Mauselenses. Suffectus ei P. 384.
æses Mauselæ Ezaldinus Mumud frater ipsius, qui appellaba-
bulphetach, & prudenter in disponendis negotiis versatus est.
inus profectus est Damascum, atque inde in Ægyptum. Fi-
est castellum Kahiræ, & obiit frater eius Schames Aldulah
ndriæ. Anno Arabum 577 laboravit Malec Salach Ismael
Nuraldini filii Zangi, dominus Halebi, morbo lethali.
morti propinquum se sentiret, misit nuncium ad filium
i sui Ezaldinum Mumud, dominum Mauselæ, eumque invi-
ut festinanter adveniret, ad occupandum Halebum, ne Sa-
s urbem caperet. Coegit magnates, quos iuramento filio
pa-

patrui ſui obſtrinxit, deinde mortuus eſt. Fertur, ſervu
dam venenum cum botro uvarum potandum ei dediſſe.
quidem alii negantes aſſerunt, colica correptum eſſe. L
eum valde incolæ Halebi, quia pulcritudine corporea ma
erat, & virtutibns animi excellebat. Mortuo eo diſſidium
eſt inter Halebenſes incolas urbis & Iarukenſes, qui ext
lebum erat. Iarukenſes miſerunt ad Imadaldinum Zang
num Schigæ eumque ad ſe adduxerunt, ut Halebum ei tra
Halebenſes vero ei minati ſunt, ſe niſi deſiſteret & abi
ſevere ligaturos eſſe. Deſiſtente eo & abiente advenit
Maſud Halebum, caſtellum aſcendit, & dominatus eſt.
Malec Salachi inter mulieres recepit, eamque Mauſelan
Aperuit gazas, quæ inde a tempore Nuraldini & Zangi
eius acervatæ erant, (erant autem in his opes infinitæ) &
Mauſelam miſit. Pacem compoſuit cum Boemondo pr
domino Antiochiæ ad terminum biennii. Reliquit in caſte
lebenſi Nuraldinum filium ſuum natu minorem, quem gub
rem conſtituit. Ille autem abiit & caſtra poſuit in prato K
P. 385. Miſit legatos ad fratrem ſuum Imadaldinum Zangi dominu
græ, quia cum omnibus oneribus ſuis egreſſus erat, filiis
meſticis, & Circeſium venerat, ut ad Saladinum confuger
eum adiuturus, eique regnum patris ſui reſtituturus eſſet.
daldinus autem reſpondit legato fratris ſui: „Non ego re
niſi dederit mihi Halebum, vel Mauſelam vel omnem Me
miam. Ezaldinus promiſit ei tradere tantum urbem Ha
ea lege, ut filius ſuus in caſtello maneret. Imadaldinus:
concedam, me præfectum filii tui Halebi fore.„ Ez

respondit: „Addam tibi Arabanam, & Magdelam, atque alias urbes Chaburæ.„ Quum autem Imadaldinus repugnaret & non reciperet: consilium dederunt magnates: „Trade ei Halebum & castellum eius, nolique cum fratre tuo rixari super re, quam neque tu neque ille contra Saladinum tueri possit. Quid quæso ibi reliquisti, cui peperceris? Nam ecce omnes eius opes Mauselam deportasti.„ Iureiurando se obstrinxerunt bini fratres alter alterum. Imadaldinus accepit Halebum & regionem eius & reliquit Schigram una cum Mausela Ezaldino. Hoc anno appulit navis magna ex terra Francorum Damiatam, quia pacem sanciverant cum Arabibus. At Arabes insidiose ceperunt Francos 2500 mercatores & nautas, qui in illa erant. Excusarunt se eo, quod terminus pacis finitus sit. Tum Franci invaserunt urbem quandam iuxta littus maris Suph (sinus Arabici) quæ appellatur Ajala, multasque naves & naviculas præpararunt, quibus in mari Suph navigarunt, quanquam antea plane inauditum erat, Francos in mari rubro navigare. Ceperunt multas naves Arabum, quæ impletæ erant magnis divitiis, occiderunt multos incolas urbis quæ vocatur Idab. Saladinus misit naves, quibus cameli onerati erant, Pag. 386.
Alexandria. His in mare Suph immissis Arabes irruerunt in Francos. Ab utraqae parte multi occisi sunt. Anno Græcorum C. 1183.
1494 Andronicus ex magnatibus Græcorum quem Manuel imperator Constantinopoli expulerat, Alexio iuveni eiusque matri adulatus est. Profectus est denuo Constantinopolin, & per exiguum tempus obsequium ostendit. Tum matrem iuvenis, filiam & generum eius in mare proiecit, & Alexium iuvenem clam interemit, atque plus 1000 magnates occidit & combussit. Multis oculos

eruit, atque adolescentulam uxorem Alexii inter mulieres r
senex ille impurus. Francos Constantinopoli extrusit, qui
numero 14000, monasteria & pagos in regionibus Græcorum
busserunt. Venit etiam rex Siciliæ & multas urbes Græcoru
struxit & desolavit. Anno Arabum 578 exiit Saladinus ex Ae
venit Damascum, & inde Halebum, illam obsessurus. Tum c
magnatum consilium ei dedit, ut primum Euphrate traiecto
Mesopotamia & Assyriæ subiugaret, quo quidem facto co
eam capere posset. Quo quidem consilio approbato Eup
traiecit, Edessam adortus est & eam cepit, deinde eodem
Haranem. Callinicum postea profectus eam cepit, hinc
Arbanam. Custodibus eius clavem urbis tradentibus, eam
atque una cum ea Maxinam. Beneficia contulit in incolas C
progressus deinde est Nisibin. Quum domini eius ad bellum
essent: Saladinus eam oppugnare noluit sed militibus
cingentibus præcepit, ut incolas ab exitu & ingressu pr
rent. Arcte inclusi mox eam tradiderunt. Venit deinde
dinus Mauselam: quam exercitus eius ab omnibus partibu
P. 387. xit. Ezaldinus vero dominus eius ad Chalipham nunciu
sit, eumque rogavit, ut pro se apud Saladinum interce
Chalipha, legato ad eum misso, rem ab eo impetravit.
vit autem, ut Mauselenses ei aurum darent, quod, in ac
eius defuerat, vel dederent ei Halebum. Mauselenses resp
runt: „Aurum nobis deest. Halebo alius dominus est, In
din, & quomodo nos locum, qui noster non est, tibi daren
Saladinus igitur perspiciens urbem capi non posse, reliquit
abiit Schigram, eam oppugnavit, & eripuit Scharaphaldin

baldini Mudud. Illinc Saladinus profectus est ad urbem Da-
Exiit dominus eius Zemzam Aldin Behram ex stirpe Artu-
eum colendum & præ se tulit humilitatem & obsequium, ur-
que ei concessit. Abiit deinde Haranem dimisitque exercitum,
isque in patriam suam abiret, & domi suæ requiesceret, quia
ous hibernum, & ieiunium diesque festivi Arabum erant. Ipse
sit cum viris paucis Harane. Tum Mauselenses veriti, ne vere
os rediret atque etiam Mauselam caperet, uti Schigram ceperat, a
hirmino domino Chalatæ auxilium flagitarunt. Iste Schahirman
iter satisfecit precibus eorum, & misit ad filium sororis suæ Koteb
num Ilgazi filii Albi, filium Temurtaschi, dominum Mardini,
culum Ezaldini, domini Mauselæ. Congregati igitur sunt omnes
denenses, Mauselenses, & socii Schahirmani, iuxta Berœam.
i cum equitibus 1700 Iarukensibus, qui Halebo advenerant,
i fuerunt ad prœliandum cum Saladino. Hic quum audiret,
regatos esse inimicos eius, commotus et timore perculsus est.
citer copias suas cogi iussit, atque intra octo dies omnes pe- P. 388.
eum erant Hamatha, Emessa & ex Mesopotamia, item Bues
Arslani, dominus castelli Cephæ. Quum autem Schahirman
et alacritatem sociorum Saladini ad bellum & fatuitatem fœ-
orum suorum, dixit ad dominum Mauselæ & Mardini: „Nunc
em tempus hibernum est & bello gerendo ineptum. Redeat
que domum, & circa tempus vernum iterum congregentur.„
modo dispersi sunt, & congregatio eorum soluta est inanis,
inus autem nunciavit Chaliphæ, quod Mauselenses fecerant.
od illi cum eo, non ipse cum illis, semper altercarentur. Cha-
iussit eum Amidam oppugnare. Anno Arabum 579 mense C. 1383.

 pri-

priori ſive menſe Ijar anni Græcorum 1494 Saladinus cepit
dam poſtquam eam obſidione valde arctaverat. Imperabat
Bar Niſan princeps, qui ſtrenue pugnavit cum obſidentib
incolæ urbes averterunt faciem ab eo, hac de cauſa. Q
tempore quum ſocii Saladini in medios binos muros pror
rent, Amidenſes egreſſi incluſerunt omnes et occiderunt.
tanus igitur inſcripſit telis minas duras, additis iuramenti
dis, ſe non ab urbe receſſurum eſſe, donec eam cepiſſe
omnes in ignem proiecturum eſſe, niſi victas manus porri
Obſeſſi itaque quum timerent, manusque relaxarent, com
fuit Bar Niſan, & pro vita ſua, domeſticis & opibus ſuis p
iniit. Soltanus permiſit ei, ut per triduum educeret ex
ſuo quicquid vellet. Tradita igitur urbe aſcendit Soltanus
Niſan cœpit per triduum e palatio ſuo educere aurum, arg
lapides pretioſos & ſuppellectilem. Fertur, ne decimam
P. 389. partem poſſeſſionum ſuarum per triduum eum educere po
quia ingentes opes Amidæ collegerat. Poſtquam Saladinu
dam ceperat, tradidit eam Nuraldino filio Kera Arslani cum
quæ ibi erant. Fuerunt, qui Saladino dicerent: „urbem
miſiſti, ſed non quicquid ibi reperitur. Opes ingentes ſun
excedunt denarios 3000000.„ Saladinus reſpondit: „non
nos urbem tradere vacuam amico noſtro.„ Fertur, invent
ceras 100000 in quadam capſula & in bibliotheca libros
Hos libros tantum Saladinus Amida abſtulit, & dedit Kazialpa
eſt iudici ſupremo, ſcribæ ſuo. Fœdus iniit Saladinus cum B
Arslano iuramentis corroboratum. Ipſe traiecto Euphrate ad
venit, ſeque ei ſubiecit Nazahaldin filius Chumartechini, domi

Relicta hac castra posuit iuxta Halebum eamque inclusit. Imad-
us dominus eius, quia vacuam invenerat, ab exercitu suo flagita-
ut annonam (304) iis præberet. Sed nihil ei adfuit intus, neque
secus quicquam invexit, quia Saladinus totam regionem occupa-
Quum cuidam magnatum diceret: „non est mihi quidquam
ibi darem," respondit ille: „ornamenta uxoris tuæ vende,
litibus da, si rex esse volueris.„ Res tamen eius adhuc in-
mansit, quia ab incolis urbis cibus ei afferebatur quotidie
ipse & domestici eius ederent. Hac de causa magnatibus &
litibus bellum negligentibus, incolæ urbis strenue pugnarunt.
nus quum perspiceret, urbem vi capi non posse, conspira-
um magnatibus obsessis, eosque donis allexit, qui Imadaldi- P. 390.
cerent, magis e re eius fore, si Halebum traderet & vice
alia loca reciperet, quam si illo non connivente alii ur-
dedituri sint, & ipse vacuus remaneat. Dixerunt præterea:
pulo confidis, quod pro te pugnabit & bona sua comedet.
nsumta sunt alimenta tibique nihil superest, quod illis des:
nunc quid facias.„ Quum ad consilia eorum attenderet, ad
num misit petiitque ab eo Schigram, Nisibin, Chaburam
linicum pro Halebo. Consentiens Saladinus chirographum
it addito iuramento se hæc omnia daturum esse. Quum
audirent, Imadaldinum urbem traditurum esse, ve-
nter doluerunt, & coram castello congregati acerbe ei con-
i sunt, calamo & pallio suspensis: „o vir muliebris, lotio
nentorum tibi convenit, non regnum.„ Ipse ex cancellis
rospexit, & suis auribus convicia eorum audivit. Eadem
diei 18 mensis secundi huius anni Arabum descendit Imadal-

 din

din ex caſtello Halebenſi. Egreſſus (305) in tentorio hab
quod in eius gratiam fixum erat. Tradita autem ſunt Sa
caſtellum & urbs, Imadaldino autem loca illa, qui hinc pr
Schigræ commoratus eſt. Saladinus maiori lætitia perfu
ob expugnationem Halebi, ac omnium civitatum, quas c
Fertur, quum gradus ante portam caſtelli aſcendiſſet, h
cum Danielis in Korano eorum (Mohammedanorum) ſc
recitaſſe & dixiſſe: Deus excelſus dominus eſt regni ter
quod cui voluerit, dederit, & in hominem imbecillum con
Convertens ſe ad magnates, qui cum eo erant, dixit: „
P. 391. novi regnum mihi confirmatum eſſe. Credite, me no
diſſe quidquam Imadaldino, (306) præter Halebum, nequ
cupiſſe niſi hanc urbem.„ Halebo potitus tributa multa
ſit, onera ſublevavit & dona magnifica, quæ ſummam de
rum 850000 conficerent, diſtribuit. In obſidione Ha
vulneratus eſt Tag Almulec Buri frater minimus Saladini,
tavit aliquot diebus & mortuus eſt. Fertur Saladinum, q
ægrotantem inviſeret, ei dixiſſe: „Lætare, quod Halebum
navimus, & nunc tua ſit.„ Reſpondit: „dominium in viv
dit, ego autem in mortuis numerandus ſum. Credite fa
pretioſo eam cepiſſe, quum hominem mei ſimilem amiſeris
eam inveniſti.„ Erat enim ad prœlia promtiſſimus. Sal
omnesque qui aderant, amare plorarunt. Hoc tempore
ctus Harmæ caſtellum Francis vendere voluit. Quod quum
rent cuſtodes, aliquando, quum ad animum exhilarandum
ſus redire vellet, portas ante eum clauſerunt, & Saladin
ciarunt, ſe ei caſtellum tradituros eſſe. Soltanus vero fil

& filio avunculi sui mandavit, ut illud sibi tradendum
nt. Custodes autem noluerunt, donec ipse Saladinus
et & castello potiretur. Traditoribus istis dona dedit,
ex castello eduxit. Præfecto nihil mali inflixit, quia
es eum adiuvabant, dicebantque, custodes de eo
s esse. Saladinus castello Halebensi præfecit filium suum
Altaherum. Ipse profectus est Damascum. Illinc coacto
profectus castra posuit iuxta castellum Carachæ, quam
ne gravi arctavit. Franci deinde congregati sunt, illud
turi. Quod quum sentiret, relicta Caracha, Damascum
Venit ad eum Malec Adel frater eius ex Aegypto eique
auri adduxit. Constituit eum dominum Halebi, eiusque Pag. 392.
ii usque ad Rebanam & littora Euphratis usque ad Hama-
Adel ascendit in castellum Halebi, unde Taher filius Sa-
exiit postquam ibi sex menses fuerat, atque ad patrem
rofectus est. Anno Arabum 588 Saladinus se accinxit ad
nem Carachæ. Arcessivit igitur Nuraldinum ex castello
Adelum fratrem suum Halebo, Takialdinum ex Aegypto,
nes congregati sunt iuxta Caracham. Francis vero con-
s, & Turcis commotis Saladinus iussit machinas comburi
ntra Caracham structæ erant. Qua quidem urbe relicta
dit in regionem Samariæ eamque diripuit. Princeps vero
dominus Chorachæ in montana ascendit, ivitque Caracham
magis munivit. Etiam princeps dominus Antiochiæ Ha-
nit cum equitibus 200 & regionem depopulatus est, occi-
multos equites Arabes, qui super ponte dispositi erant, qui
tur ferreus. Franci 100 incluserunt Arabes, scilicet 100

(307) pedites & 20 equites, qui insidias fecerant in moi omnes occiderunt. Hoc anno mortuus est Kotebaldin Ilga Nagamaldini Albi filii Temurtaschi filiti Artuki, dominus M In eius locum suffectus est Husamaldin Iolek Arslan. puer parvus. Quia Tahiraldin Aschahirman avunculus pue constituit ei gubernatorem ex servis patris sui, nomine N din. Hic Netamaldinus uxorem duxit matrem pueri, & egregie administravit. Tum obiit puer Husamaldin, cu erat minor natu, qui nomen patris sui Kotebaldin gerebat. Netamaldin in locum fratris substituit, quando nomen puero erat, negotia autem omnia Netamaldino & servo eiu

P. 393. Postquam puer adoleverat, viditque se qua nomen, non cta regnare, accessit ad Netamaldinum die quodam, quu ferret, quod ille ipsi fecerat. Quum egrederetur, exiit Lulus usque ad portam honoris ergo. Quum venirent in angustum, Kotebaldinus Lulum gladio interfecit, & ad N dinum reversus, qui in lecto cubabat, etiam istum cecidit. sit deinde amborum capita eaque e castello magnatibus p Quod quum viderent, omnes eum timuerunt eiusque pote submiserunt. Perpetrata fuit hæc cædes anno Arabum 60 quam Netamaldinus viginti annos imperaverat. Anno A 581 Saladinus Halebum profectus est, inde Euphrate Edessam eripuit Motapheraldino filio Zinaldini, domin Abiit deinde Resainam, & illinc Daram. Venit ad eum dinus filius Kera Arslani loco fratris sui Nuraldini, qui erat, & venire non potuerat. Hinc profectus est ad Beldam, deinde castra posuit iuxta Mauselam. Adiit eum

inus Arbelæ Zinaldin Bareli Cugach. Etiam frater eius apheraldin dominus Haranis penes Saladinum fuit. Salas Mauſelam arcta obſidione cinxit. Exiit igitur ad eum ma-Ezaldini (obſecrans ut (308) recordaretur tempora elapſa & eficia quæ familia Zangi in eum contuliſſet. Ploraverunt etiam eum (fœminæ quæ eum adierant) coram eo, & fimbrias tenuerunt. Ille autem eas non ſuſcepit, & ſpem earum fe-. Poſtquam relicto eo redierant deſperantes: zelo animati Mauſelenſes, maiores natu minoresque & oſtenderunt amo-in familiam Atabagi Zangi. Integro corde & animo aſcennt muros & ſtrenue pugnarunt. Conviciis Saladinum tecte ciderunt, tanquam hominem, qui benevolentiam dominorum um (negaret). Relicto igitur exercitu iuxta Mauſelam, ad cingendam, ipſe Chalatam verſus contendit, quia audiverat, hirmanum dominum eius mortuum eſſe, eiusque ſervum Baarum ſucceſſiſſe, qui beneficus in Chalatenſes fuerat, & ab valde diligebatur. Bactamarus, quum audiret Pehluanum, P. 394. m Ildegauzi, dominum Perſidos, bellum ſibi illaturum eſſe, a dino auxilium petiit, promiſitque ſe Chalatam ei traditurum

Saladinus quum veniret in agrum Chalatenſem, invenit Baarum, qui in urbe munimenta ſibi ſtruxerat,* neque ad eum rat. Schameſaldin Pehluanus pariter ex Perſide advenerat, caſtris poſitis iuxta aliud latus Chalatæ, ſe accingebat ad opnandam Chalatam. (Quam etiam oppugnaſſet) niſi ei dictum et: „Si Bactamarum preſſeris, tradet Chalatam Saladino, & acem in eius vicinia non invenies.„ Quare Pehluanus nunmiſſo ad Bactarum, eum exhilaravit, eique in matrimonium

collocavit fœminam ex ftirpe fua. Relicta urbe abiit. Salad
quum videret, Chalatenfes & Perfas conciliatos effe, reverf
Maipherkatam, quia dominus eius Kotebaldin dominus Ma
obierat & regnum adeptus erat filius eius, puer parvus, uti
mus. Oppugnavit igitur eam. Erat autem ibi dux Afad
Brikas. Etiam Chatun uxor Kotebaldini domini Mardini
filiabus fuis ibi erat. Illa valde excitavit milites obfeffos.
trahente bello permovit mulierem promiffis, fe fcilicet
filiarum eius filio fuo in matrimonium locaturum effe. Hæc i
victa rogavit, ut fibi remaneret caftellum Hatachæ. Tradidi
tur Maipherkatam Saladino & ipfa Hatacham abiit. Venit
Kotebaldin Suchman filius Nuraldini filii Kera Arslani dom
Amidæ ad Saladinum, & honorifice exceptus eft, deinde i
bem fuam rediit. Saladinus exiit Maipherkata & caftra pofuit
littus fluvii Karamani. Illinc profectus eft ad Chepharzar
iuxta Tigrin. Maufelenfes obfidione arcta inclufi iterum fœr
illas ad Saladinum miferunt, ut eum ad pacem flecterent.
ciliator fuit certantium Imadaldin dominus Schigræ. Dedit
dinus dominus Maufelæ regionem Scherezuræ, & omnem
P. 395. nem orientalem, (terminatam) a binis (fluviis) Zabe, Beth
fik &c. Saladino. In fe recepit, ut Saladinus Maufelæ procl
retur & zuzæ atque denarii nomine eius cuderentur. Q
conditionibus pax compofita eft. Saladinus Haranem prof
eft, ubi morbo gravi laboravit, ex quo tamen convaluit.
Saladinus Harane ægrotaret, erat apud eum filius avuncul
Naferaldinus filius Afadaldini Schirichu. Arbitratus Salad
moriturum effe reliquit eum & Emeffam petiit. Congregav
iuv

enes, eosque iuramento adegit in præsentia sua, ut mortuo
adino regnum adipisceretur. Voluit autem Deus, canvalesce-
Saladinum & mori Naseraldinum. Venit Saladinus Emessam,
sit quicquid ad se pertinebat & filium suum, qui erat puer par-
, Malec Mugahidinum cognominavit & in locum patris
ecit. Fertur, sequenti anno quum puer apud Saladinum esset
Saladino interrogaretur, quousque in Korano legerat, puerum
pondisse: usque ad versum: Qui comedunt opes viduarum,
em in ventre suo comedunt. Miratus est Saladinus eius pru-
tiam & dixit: si scienter hoc dixerit, par est eum metuere.
c anno, qui est Græcorum 1496 quum Andronicus tyrannus C. 1185.
stantinopolitanus se accingeret ad occidendum Isaacum magna-
, qui solus remanserat ex familia Manuelis, imperatoris: munivit
Isaacus domi. Quum Andronicus ducem mitteret, qui Isaa-
accerseret: Isaacus ausus est stricto gladio eum occidere.
o vectus exiit, ut ecclesiam magnam intraret, gladium manu
ens, qui sanguine conspersus erat. Clamanti illi adhæsit in-
s hominum multitudo, multique magnates, qui tyranno suc-
sebant. Ingressi in ecclesiam patriarcham coegerunt, ut Isaa- Pag. 396.
imperatorem proclamaret. Tyrannus, hoc audito, ex
tio abiit, ut mari profugeret. Sed prehensus & Con-
tinopolin reductus est, ubi corpus eius dum in vivis erat,
ris discissum & confossum, atque post multa tormenta com-
tum est in media congregatione. Hoc anno Bagdoi rex Hie-
olymorum quum lepra, qua laboravit, invalesceret, tradidit
num infanti, filio sororis suæ, qui pariter Bagdoi vocabatur.
autem mortuus est. Anno Arabum 582 Saladinus convaluit

 &

& Harane Halebum migravit, inde Emessam, ubi invenit
feraldinum filium fratris sui Schemasalduli Demahati. E
filio eius castellum Emessæ, ibique invenit abundantiam mag
Hinc profectus Damascum iterum eripuit Halebum fratri suo A
urbemque tradidit filio suo Malec Tahiro. Damascum ded
filio suo Malec Aphzalo. Aegyptum dedit Malec Asiso alii filio
eumque in Aegyptum misit, una cum Adelo fratre suo. T
dinus patruelis eius, qui ibi erat, quum audiret, Ægyptum
demi, iratus fuit atque in Africam iter paravit. Sed Saladi
adulatus est, cum ad se accivit, atque in se propensum red
persuadens, sibi propositum esse, ut quia vir fortissimus erat,
se maneret. Dedit ei Hamatham, Moarram, Salamiam, M
gum, & Kalehuagamam. Addidit præterea Maipherkatam.
cersivit deinde filium Malec Mansurum cum copiis suis ex A
pto. Servus autem eius, cuius nomen erat Busbe non paru
veniret, sed in occidentem profectus est, & Africæ impe
C. 1186. Hoc anno id est anno Græcorum 1497 fuit synodus sex stel
errantium in signo libræ excepto Marte, qui in duabus f
coniunctus est, die 14 Elulis, 29 mensis sexti Arabum. O
P. 397. Astronomi fremebundi prædixerunt, diluvium universale
vehementi in orbe fore, & omnes homines perituros esse,
diebus Noæ factum est in vicinia signi piscium, quando aquæ
darunt totam terram. Kelig Arslan, Soltanus Iconii,
quam ceteri homines fidem habuit huic rei. Iacturam ma
fecit, caveas in terra fecit, & domus integras in profundis
ficavit. Deus autem, laus sit benevolentiæ eius, inane
frustaneum ostendit timorem eorum. Nam quum dies celel

mus adveniret, multique sibi in caveis & speluncis munimenta quærerent, aer purus & limpidus cum tranquillitate maiori apparuit, ac unquam antea. Tantum fuit eclipsis solaris secundum consuetudinem. Contemti igitur sunt Astronomi a regibus & infimis, propter falsitatem impudentiæ eorum. Astronomus, qui ex celebribus erat, dixerat, mentiri qui fremerent. Ad Soltanum accersitus & ab eo interrogatus respondit, & chirographo suo testatus est, nihil horum fore, quæ prædixerant, & nihil mali hominibus contingere. Quum sermo eius confirmatus esset, quæsivit ex eo Soltanus, unde hoc sciverit. At ille respondit: „non secundum scientiam locutus sum. Sed novi, si diluvium fuerit, neque me remansurum esse neque illos, qui me accusant, si non fuerit, me penitus victoriam reportaturum esse, uti etiam reportavi.„ Risit Soltanus, & dono ei dato eum dimisit. Hoc tempore princeps dominus Antiochiæ pacem composuit cum Saladino. Insidiis paratis prehendit Rufinum dominum Ciliciæ, & in vincula eum coniecit & inclusit. Coacto exercitu invasit Ciliciam, & Leone contra eum strenue insurgente, princeps pudefactus rediit. Postea Armeni dederunt ei denarios 30000, Mississatam & Adenen, reliquit igitur Rufinum. Rufinus vero liberatus denuo cepit hæc loca, & princeps totam provinciam Ciliciæ depopulari P. 398. cœpit. Hoc tempore occisus est Pehluanus dominus Persidos, & multæ cædes perpetratæ sunt Mesatæ. Etiam Curdæi & Turcomani prœlium inter se conseruerunt iuxta Nisibin, hac de causa Turcomanus quidam uxorem duxerat ex tribu alia Turcomanorum. Quum sponsores per castellum quoddam Curdæorum in regione Sausaniæ transirent: Curdæi in via illis obviam facti expetierunt

 con-

convivium. Altercantibus Turcomanis, Curdæi irruerun
sam rapuerunt & in castellum suum ascenderunt. Hac
ortum est bellum grave. Viæ præclusæ, merces direp
Occisi sunt ab utraque parte circiter 10000. Tunc collec
Curdæi circiter 30000 irruerunt in Turcomanos iuxta Ha
Curdæi victi sunt. Occisi iacebant a littore fluvii usque
bin. Tum binis vicibus manus cum se invicem confer
regione Mauselensi, & Curdæi victi sunt. Iterum aliquo
comani Curdæos in Syria vicerunt, eosque usque in
insecuti sunt. Cæderunt viros, fœminas, immo liberos
quam Turcomani Curdæos ex tota Syria & Mesopotamia
werant, ascenderunt in Armeniam, Armenos 26000 in se
abduxerunt, & vendiderunt. Monasterium magnam Ga
cenderunt & monachos interfecerunt, Telbasmi in regio
densi 170 Syri nostrarum partium occisi sunt. Annoni,
pidum in regione Claudia in ditione Malatensi situm est,
ri armati nostrarum partium interfecti sunt. In tota Ca
& provincia Malatensi prælia gravia & cædes multæ con
Etiam Arabes & Ismaelitæ inter se bella gesserunt, multiq
sunt. Eodem anno inter Francos dissensiones ortæ sunt,
causa. Dominus Tiberiados moribundus filium suum
P. 399. Comiti Tripolitano educandum commisit. Postea mo
puer iste, & imperium ad matrem eius devolutum est. E
los suos in virum, cuius erat nomen Caius, coniecit, qu
familia regia erat, ei nupsit, & corona sua eum vestivit
propter iratus fuit dominus Tripolitanus, partes Saladin
est, & insidias cœpit parare reginæ Tiberiados, & reliqu

onfessionis eius. Anno Arabum 583 quum Saladinus vide-
principem Arnat iuramentum suum neglexisse, & catervam
atorum Arabum diripuisse, coacto exercitu bello se accinxit.
o exercitu magno contra Caracham ivit, succidit arbores
& vastavit pagos qui circa eam erant. Relicta ea Schubachum
ndit, ubi similia perpetravit. Etiam Malec Aphzal filius
riada profectus agrum eius diripuit. Exierunt deinde
i & in Arabes irruerunt, qui propemodum penitus fracti
t, & fugissent, nisi Halebenses sustinuissent. Redierunt igi-
Franci in urbem. Aphzal cum sociis suis ad Saladinum abiit.
reges Francorum eorumque magnates congregati sunt & mu-
eliberarunt de certamine cum Arabibus. Comes Tripolita-
dixit: „Cognoscite, o fratres mei, non parvum esse pericu-
in quod cum homine hoc Saladino certaturi incidimus. No-
nim qualis iam dudum fuerit, nihil simulans. Ecce universa
pto & Palæstina usque ad orientem potitus est. Hoc auxilium
probatur, quod pacem cum eo componamus, & quisque
um in loco suo quiescat.„ Caius rex novitius, qui duxerat
am Tiberiados, animo elatus dixit: „Nullam rationem ha-
belli.„ Tum dixit comes: tu videbis, finem voluntatis tuæ,„
inus pariter magnates collegit & cum eis consilia agitavit.
ixerunt. „Non convenit nobis nunc, ut in Francos forti- Pag. 400.
oniunctos irruamus (310) Sed regionem eorum paululum
itemus. Quando dissipati sunt, tum quemque eorum singu-
facile destruemus.„ Quod quidem consilium Saladinus re-
vit, dicens:„ Quando quæso denuo congregabitur coetus
us huius similis? Sed forti animo estote, viros vos præstate,
&

& irruite. Dominus quid voluerit facit.,, Confestim equum ascendit, militesque suos equis insidere iubet. Profecti castra posuerunt iuxta Iordanem circa mare Tiberiados. Franci congregati sunt in loco qui vocatur Seaphoria. Manserunt per biduum turmæ in conspectu mutuo prælium non moventes. Tum Saladinus partem exercitus misit via clandestina noctu contra urbem Tiberiada. Illucescente die in urbem proruperunt, gladio & igni in eam sævientes. Regina in castello se munivit. Quod quum Cains maritus eius audiret, solutæ sunt iuncturæ eius, tamen iterum se Francosque confirmavit. Omnes impetu gravissimo in Arabes irruerunt. Vespertino tempore duo exercitus pugnam inchoarunt, & tota nocte ne unus quidem eorum dormivit. Quia Arabes occupaverant oram Iordanis, sitis Francorum hac nocte gravis fuit, neque locus iis erat ad bibendum. Tum ad pugnam magis exacerbati sunt. Mane quum Arabes viderent animum Francorum, qui apum instar se devoverunt, neque terga verterunt, valde timuerunt, & desperarunt, genibus tremulis. Saladinus animadvertens remissionem eorum, in medios eos incurrit, alta voce clamavit, & emisit verba mixta meli & feli, scilicet consolationes & minas. Tum servus quidam Saladini iuvenis, athleta, nomine Mangures, animo sumto ex acie Arabum (progressus est) & quum inter duas turmas esset, obviam ei venit
P. 401. alius athleta ex Francis, qui eum lancea confossit & ex equo deiecit. Deinde (311) prehendit eum in ligaculo femoralium, ad aciem Francorum deduxit & caput eius amputavit. Quod quum viderent Franci, magis invaluerunt, quia putarunt, filium Saladini esse, qui ceciderat. Comes autem, cuius animus insidiarum plenus

-nus erat, timuit, ne victoria Francorum impleretur, & ipse
-pesceret, si quidem Francis consuluerat, ne prœliarentur.
-ncis se talem præbuit, qui cum sociis suis Arabes ad pugnan-
-i persequeretur. Quum pugnam urgerent, Arabes viam ei
-r acies eorum aperuerunt, quia pactum cum iis iniverat,
-antque, eum in homines fidei suæ addictos non bene affectum
Postquam transierat, ivit versus urbem suam Tripolin.
-us eius causa erat magna cladis Francorum. Nemo enim so-
suo confidebat. Quia non-nisi prælio res dirimi poterat,
Arabibus manus conserebant, gladiis strictis, sed prudenter
-e nesciebant, quia post abitum comitis desperaverant. Ara-
igitur prævaluerunt, & ceperunt Caium dominum Tiberiados,
-cipem Arnat, dominum Carachæ, & peculium fratrum mi-
-rum (Templariorum) & Hospitaliorum, & aliorum.[1] Pauci
-um effugere potuerunt. Cessante prælio consedit Saladinus
-ntorio suo. Congregatis magnatibus iussit adduci Caium ma-
-n reginæ dominum Tiberiados, & principem Arnat. Saladi-
honoravit, Caium & penes se collocavit. Sedere etiam iussit
-atum, Caius quoniam siti defatigatus erat, simulac sedit,
-m rogavit. Iussit Saladinus aquam nive mixtam dari. Post-
-n partem biberat, aliam Arnato dedit, ut biberet. Saladi-
dixit: non par erat tibi, ut potum ei præberes sine mandato
Caius respondit Soltano: captivitas mortis instar est. Ne Pag. 402.
-r binas mortes eum pati sinas. Condemnatio cædis instar
Ne igitur eum interfici patiaris. Placuerunt verba hæc
-no, cui propositum erat, ut Arnatum vivere sineret. At
-nates instigantes ut eum occideret dixerunt: „Vita ille in-

 dignus

est, quia repetitis vicibus periuravit.,, Quare postquam
in tentorium miserat, quod illis paratum erat, hora elapsa
iussit Arnatum solum. Stricto gladio eum manu sua inte
Fuit Arnatus senex bellorum gerendorum peritissimus, cui
titudo animus infinitus erat, quemque Arabes valde tim
Tum Saladinus castra posuit iuxta castellum Tiberiados, &
reginam iuramentis, ut descenderet, quam cum sociis & c
eius Tripolin misit. Etiam dona ei præbuit. Templario
& Hospitalarios, numero octoginta, qui prehendebantar,
ter occidi iussit, postquam horum multos ab equitibus e
fratrem quemque denariis 500. Dixit enim: ,,Hi maxim
nium Francorum Arabismum attenuant. Suavis iis est cæ
fides eorum triumphum agat. Itaque trucidemus eos.,,
Saladinus profectus est Accam. Magnates omnes mari T
aufugerunt. Pauperibus, qui remanserunt, vita promis
Præter Accam expugnata est Haipha, Nablosum, id est, Sa
Tabnin, Sidon, Cæsarea, Ioppe, Nazareth, & Berytus. C
autem ludibria, quantasque angustias pertulerint Christian
tum temporis in provinciis Arabum vixerint, sermo de
nequit. Dominus Gobalæ, quia vinctus erat, tradidit
suam & liberatus est. Saladinus profectus Ascalonem i
P. 403. eam impletam militibus, & quanquam eam arcta obsidione
ret, capere tamen non potuit. Tum promisit domino Ti
dos, qui captivus secum erat, se tradita Ascalone eum d
rum esse. Tum rex præfectum Ascalonis advocavit, manda
ei, ut eam traderet. Quo quidem repugnante iussit rex A
eum custodiri, atque una cum comitibus eius vinculis conf

m in vincula coniicerentur, rex incolis urbis mandavit, ut
em traderent, vitamque conſervarent. Obtemperantes urbem
bibus tradiderunt. Quum Tyrii parati eſſent ad dedendam ur-
, advenit comes quidam nomine Maragin, eamque egregie
avit. Hinc Saladinus profectus Hieroſolyma oppugnavit, &
tra murum urbis magnas machinas erexit, in latere ſeptentrio-
, quia hæc regio ſpatioſa & ad commorationem militum com-
la erat. Acriter urbem oppugnavit per triduum. Sed Fran-
ortes ſe præſtiterunt, quia 60000 equites peditesque ibi erant.
érunt in Arabes, multosque eorum occiderunt. Eodem die
iſus eſt Ezaldin Iſa, dominus Kalehgebræ, præter alios illuſtres.
n Arabes telis pugnarunt in eos qui ſuper muro erant intenti
ec Halebenſes murum attingerent, qui ſubito lapides inde
overunt inſtrumentis ſuis, & rimas fecerunt, lignis ſuſtentatas,
igni illuc coniecto et exardente, murus caderet. Franci la-
defatigati miſerunt duos prudentes viros ad Saladinum, qui
vita eorum peterent. Saladinus rogatus dixit: „Non niſi
lio eam aperio, faciamque vobis, quomodo Arabibus, qui ibi
nt, feciſtis. Urbe enim capta eos occidiſtis vel in captivitatem
uxiſtis„. Tum unus horum duum virorum Francorum Saladi-
dixit: Alius ſermo mihi tecum inſtituendus eſt, o Soltane, P. 404.
romiſeris, te non iratum fore. Soltanus dixit: „Non ira-
de eo, quod mihi dicere volueris. Francus ille: „Niſi com-
iſſemus prudentiam tuam, & exploratum nobis eſſet, a te
em regum ſolvi non poſſe, qui, ſimulac inimicos vicerint pro-
is armis pacem flagitantes, non amplius cum illis contendunt,
te non egreſſi eſſemus. Nunc autem, quum nobis, qui huc

 ad-

advenimus, de tua benignitate desperandum sit, ecce illuc as
mus & omnibus viris zelo nostro impletis tua verba annuncia
Primo quidem Arabes vinctos, qui penes nos sunt, occi
deinde templum magnum vestrum comburemus, deinde ec
& reliqua ædificia, deinde opes, & possessiones, deinde
res, filios & filias nostras manibus nostris iugulabimus,
permittemus, ut vestro desiderio in iis satisfaciatis. Itac
nio nostrum semet interficiendum offeret, nisi prius un
duo loco ipsius trucidarit.„ Quum hæc Francus dixisset,
tus est Soltanus verba ipsius, eumque adductum in tentori
dam collocavit. Coegit deinde magnates, qui consiliis i
captis omnes simul responderunt: „Quodcunque Franc
dixerit, & adhuc maiora Franci perpetrabunt. Bonum
est, quod in pace exire illis liceat.„ Soltanus igitur adv
duo illos iisque dixit: „Consilium vestrum secutus sum, s
potest omnis populus, qui intus est, gratis exire. Emi
mecum sunt, aurum expetunt, quia fessi sunt, magnamque i
iacturam fecerunt.„ Res ita confecta est, ut singuli viri
denarios 10, fœminæ 5, filii vel filiæ 2, & egrediendi lic
haberent cum omni, quod portare possent. Consenserunt
& solverunt denarios 30000 pro egenis, qui nihil dare po
Divites solverunt pro semet ipsis & pauperibus aliis. Omn
columes exierunt. Pauci tantum egeni, qui neminem hal
Pag. 405. qui pro illis solveret, in captivitate manserunt, circiter
Custodes Arabes a multis dona acceperunt, magnam scilicet
riorum copiam, eosque exire siverunt. Mozpharaldin,
Zinaldini 1000 Syros & Armenos gratis eduxit, dixitque eo

esse, filios pascui sui. Etiam Bar Schihabaldin dominus multos alios eduxit, dicens populares suos esse. Erat olymis regina fœmina Græca, vestita habitu monastico & orata in monasterio Hierosolymitano. Saladinum rogavit, evolus in eam esset, & nemo eam læderet. Egredi eam aladinus cum servis, ancillis, & eunuchis, quibus utebaatque omnibus opibus eius. Misit cum ea equites, qui omitarentur usque ad limites Francorum. Etiam alias regiancas, quæ Hierosolymis commorabantur, benevole dimin opibus earum. Patriarcha ornamenta omnia ecclesiæ ctionis & reliquarum ecclesiarum, scilicet candelas aureas, nteas, &c. secum eduxit. Incolæ urbis similiter, quicquid e non poterant, alter alteri vendiderunt. Uno verbo, omni alimento tradiderunt Hierosolyma Arabibus. Scriba n, nomine Imad, Saladino dixit: Quare omnis populus s educet? quum tu tantum vitam eorum conservandam feris? Saladinus respondit: Verum est, sed Franci non no- Si opes eorum cohiberemus, periurii nos accusarent, & inn nobis conciliarent.,, Potitus est Saladinus Hierosolymis neris die 27 mensis septimi Mohammedanorum anni Ara-83, (312) qui est dies 12 Tischrini prioris anni Græcorum diebus 28 post coniunctionem sex planetarum. Ab illo C. 1187. empore Christiani Hierosolyma nunquam occuparunt, sed nus ipse reliquit quatuor Francos (313) in templo resurrectio- P. 406. ato, ut sepulcro sacro (314) inservirent. Paulo post pana Græcorum cepit alimentum huius ecclesiæ. Saladinus Hierosolymis ordinatis castra posuit iuxta Tyrum, quæ sita

est

eſt in mari. Erexit contra eam arces validas, & omne
tudinem ſuam in obſidione Tyri oſtendit. Incitavit omnes
ſuos dicendo: „ Non remanet Francis locus in ora m
ubi diſcumbant, præter Tyrum. Quam ſi ceperimus, d
dum eſt iis de exitu, & liberati ſumus. „ Verbis huiu
ſtimulos eorum acuit. Quia autem Marquiſus, qui Roma
rat, foſſis & militibus fortibus eam muniverat, iteratis
Franci egreſſi ſunt, Arabes occiderunt, poſtea reverſi ſu
tiſſimum navibus mari. Saladinus igitur Alexandria a
naves magnas, easque coram portu Tyri ſtatuit. Tu
quadam nautæ naviculis acutis egreſſi ſunt, & magnas
naves fregerunt. Prehenderunt duo navarchas occidenta
ſtres, reliquis in mare ſe proiicientibus & ſubmerſis. A
bus fugere cœperunt verſus Berytum, quos Franci aſſec
eorumque multos vinxerunt. Alii in mare proiecti ſunt.
Saladinus videret tremorem hunc, & alacritatem eorum, q
exierant & præliati erant, tæduit eum & ſocios ipſius, &
dit arces, quas fecerant, machinas & quicquid navium ſu
Migravit Tyro & Accam pervenit. Toti exercitui manda
in patriam ſuam quisque abiret, et domi quieſceret. H
pore fuit diſſenſio inter Chalipham Naſer & Saladinum, q
Pag. 407. dinus tributum abrogavit, a Syria Chaliphæ pendendum.
ex Aegypto, quam ceperat, nihil miſit. Alia cauſa era
Saladinus ebrius dixerat, ſibi propoſitum eſſe, ut proclam
quæ Bagdadi fuerat, abrogaret, renovaretque Phitomenſe
olim in Aegypto fuerat. Magis autem Naſerem Chalip
luit, quod Saladinus virum inferioris conditionis, Bagdad

dam, qui in eius famulitio erat, miserat legatum, qui expugnationem Edessæ annunciaret. Eodem anno Turcomanus quidam ex pastoribus, nomine Rostumus, coactis Turcomanis equitibus 5000 & peditibus bene multis, Ciliciam invasit ad eam diripiendam. Tum Lebon præfectus Ciliciæ hæc sentiens occupavit contra eos anfractus in regione Marafchæ, & omnes acie gladii interfecit. Iterum collecti sunt Turcomani in regione Halebensi pedites 5000 & intrarunt regionem Antiochenam, ut eam diriperent. Adortus eos est Princeps Boemondus & similiter omnes peremit. Anno Arabum 584 Saladinus ipse contra castellum Achradæ profectus illud per unum diem oppugnavit. Quum valde munitum illud videret, reliquit & Antaradum contendit. Priusquam omnia tentoria perfecte fixerant, Halebenses muro potiti sunt. Defenderunt Franci duas turres, tandem dediderunt. Saladinus destruxit murum Antaradi, castellum, & ecclesiam celebrem Mariæ Deiparæ, atque omnia eius ædificia. Castra posuit iuxta Markiam eamque hominibus vacuam invenit. Contra Gobalam profectus dediderunt eam Arabes, qui ibi erant. Castra posuit iuxta Laodiceam eamque acriter oppugnavit. Halebenses rimas fecerunt sub terra urbis longas ulnis 60, latas 40. Foramen quum Franci viderent, timuerunt & pro vita sua pacti sunt. Permisit illis Saladinus, ut exirent ipsi filii, mulieres atque omnes opes eorum præter iumenta, frumentum & instrumenta bellica. Postquam Saladinus Laodiceam ceperat, dedit eam patrueli ipsius Takialdino domino Hamathæ. His diebus multi milites Franci navibus appulerunt ex Silicia, Christianis opitulaturi. Dux eorum veniam petiit loquendi cum Saladino, qua data, ille egressus ei dixit: P. 408.

dixit: „Ecce imperas omnibus his locis Francorum in or
ma, & parum iis reliquisti. Neque in te cadit, ut eos
evertas. Quid enim populus magnus in te effundatur
adoriatur ex mari? Multum tibi laboris exantlandum er
sus eos. Quare vicinia infirmorum horum, qui penes
magis tibi convenit, quia muri instar sunt inter te illo
intus sunt.„ Saladinus vero respondit: „Nos per le
stram iussi sumus omnibus viribus nostris religioni nost
riam conciliare. Dominus, quicquid voluerit, facit.„
igitur Francus Saladinum & domum se retulit. Hinc
Saladinus castra posuit iuxta Sionem, quam sitam super
dam inter duas valles profundas invenit. Quum oppugna
domini eius ultro eam dediderunt. Dedit eam Na
Mangures filio Chumartuchini, servo Mugahidaldini fili
Cepit etiam Schugarbechasum. Hinc profectus Da
oppugnavit urbem eamque cepit. Contendit inde
sam, ubi non erant milites, qui sufficiebant. Tradid
princeps templariorum, qui ibi erat. Postquam hæc or
ab Arabibus capta erant, maxime timuerunt Antiochen
P. 409. viæ iis præclusæ erant & transitus interpellatus. Quare
humiliavit se coram Saladino & pacem rogavit. Pacem
composuit in octo menses. Hoc relicto abiit Halebum,
Damascum, ubi paucos dies requievit. Acriter deinde o
vit Spharam, quæ ei tradita est. Cepit etiam oppidum
bam, postquam illud arcte obsederat. Hoc anno obiit
Asad medicus Damascenus celeberrimus filius Metran
propter honorem mundanum transientem, relicta religi

ammedanus factus est. Fuerunt ei opes multæ. Despon-
ei Saladinus quandam ancillarum suarum. Paulo post mor-
est nomenque eius interiit. Mortuo Saladino, comparuit
illius cum infante, qui dilectus ei fuerat, circumeundo domus
tum petendoque eleemosynam. Anno 585 Boemundus prin-
Antiochiæ egressus diripuit regionem Haremi, & pervenit
ad Schahi atque Arabes una cum Christianis occidit. Arnat
nus Sidonis, qui, postquam hæc ei erepta fuit, habitavit in
nca Arnonis, impetrata venia Saladinum adiit & ab eo pa-
petiit in tres menses, ut socios suos Tyro educeret, tum ac-
loco, qui ei sufficeret in agro Damasceno, rupem traderet.
nus consensit blanditiis Arnati hominis sagacis allectus, qui
destitit fossam fodere & murum struere. Quare quum ali-
lo Saladinum pro more adiret, prehensus et Damascum
s est neque abeundi licentiam habuit, donec rupem Arnonis
lisset. Hoc anno, id est Græcorum 1500 fuit contentio C. 1189.
Soltanum Kelig Arslanum & filium eius natu maiorem, qui
tiæ commoratus est. Occisi sunt Turci, qui cum filio Soltani
, circiter 4000. Tum Emira Behramscheh gener Soltani
it eos. Removit Soltanus Achtiar Aldinum Hasan ama- P. 410.
sem & ianitorem (315) suum, quia susurronem agebat inter
m filiosque. Quum igitur Achtiar Aldinus filios domesticos
gnatos suos congregasset, circiter 200 equites, & versus pra-
Caniuchi profectus esset, filius Soltani misit Turcomanos,
um filios & socios eius occiderunt, & membratim dissectum
is suspenderunt & Sebastiæ circumduxerunt die festo crucis.
nno Malatiæ regnavit Moezaldinus Kizreschah filius Soltani

 Kelig-

Keligarslani. Eodem anno exierunt populi diverſi Fra
adeo multi, ut numerari non poſſent, Tyrum, deinde iu
cam caſtra poſuerunt. Quod quum Saladinus audiret, t
ctus & commotus eſt. Accivit igitur omnes copias ſuas
vicinia Francorum caſtra metatus eſt. Quum autem
Francos invaleſcere, quotidie novum populum advenire,
mentum mari advehi, ſtupuit & congregavit magnates ſu
conſilio capto ſtatuerunt, rectius eſſe ut bellum moveant
Francos irruant, antequam augeantur & roborentur. Pr
tur ſe accinxerunt tota nocte in diem Veneris, diem primu
ſis ſeptimi. Illuceſcente die iruerunt & prœlium per tot
usque ad occaſum ſolis traxerunt. Fortiter pugnatum eſt
que parte. Tranſegerunt totam noctem equis vecti. Die
integro ſimiliter ignis vaſtationis ferbuit. Quum autem
in prœlium intenti eſſent, abſciſſa eſt pars ſeptentrionali
Francis ita, ut tentoriis deſtituerentur. Saladinus igitur o
data, Accam intravit, et ſecum adduxit in urbem multos
pedeſtres nec non copiam frumenti & reliquas res nec
P. 411. Eduxit imbecilles, ipſe etiam egreſſus eſt, & præcepit iis, q
manſerant, ut non ſolum ſuper muris prœliarentur, ſed
erumperent quotidie & in Francos irruerent, ita, ut Franci
rentur, quando a duabus partibus ab iis ſcilicet, qui intus
extra ſunt, tererentur. Franci adeo multi & validi erant,
iugari non poſſent. Tantum propter obſidionem urbis ta
bellum cum hoſtibus qui extra urbem erant. Quod niſi
ſubito urbem cepiſſent. Altero die equites Franci iuncti
toria Arabum irruerunt, ſtrage magna edita redierunt.

cum peditibus Arabes insequerentur, illi in colle, qui col-
ruciatorum vocabatur, se muniverunt. Saladinus videns,
cis collem magno auxilio esse, profectus est, & in alio colle
egione illius sito, qui Accam prospectabat, castra posuit.
n ex urbe Arabes pedites quotidie egrediebantur, & cum pe-
us Francis dimicabant. Fertur die quodam dixisse Francos
rabes obsessos: „Tædium & satietas nos cepit belli cam adul.
Hodie volumus delectari bello puerorum parvulorum.„
erunt Franci circiter centum iuvenes, quibus Arabes simili-
otidem ex urbe opposuerunt. Cœperunt certare ictu lapidum.
a pugnarunt fustibus & lanceis, quum inter se permiscseren-
Pueri Franci fugarunt pueros Arabum, eosque in urbem
ulerunt. Die 24 mensis septimi fuit prælium grave. Exie-
Franci ex tentoriis eorum tanquam locustæ. Egressus est
rex, coram quo ferebatur evangelium, opertum tegumento
rubri, portatum a sacerdotibus super capitibus eorum.
Saladinus aspiciens perturbatus est & eiulavit super exercitu suo,
ad pugnam celeriter instruxit. Tum irruit cornu lævum
corum in cornu dextrum Arabum, ubi erat Takialdinus P. 412.
r patruelis Saladini. Fortiter pugnavit cum Francis. Quum
Francorum videret, non moveri Arabes, perturbatus est,
vit crucem super facie sua, & in medium sive cor exercitus
ici irruit, ubi erant Aphzil & Taphir, filii Saladini,
baldinus filius Nuraldini, filii Keraarslani, dominus castelli
æ, Barlaschin dominus Nablosi, & alii multi. Manibus
ertis Franci falcium instar metebant Arabes, atque Ara-
fugere cœperunt. Franci eos insequebantur gladiis &

cornibus, quæ vehementer inflabantur. Strages magna
est inter Arabes. Venerunt Franci ad castra Arabum, te
diripuerunt, omnes vicanos occiderunt, & Arabes profugi
runt Damascum, & Tiberida. Franci postquam circiter
sangam unam Arabes fugaverant, redierunt, videruntque
sinistrum Arabum e loco suo nondum motum esse. Quia
illi fessi erant, hi vero recreati, non conflixerunt cum ii
ad tentoria sua abierunt. Saladinus, clamore, vociferati
adhortationibus fugitivos reduxit qui tanquam mortui in te
se receperunt. Numerati sunt mortui, qui ceciderunt,
Iussu Saladini Arabes Accæ obsessi exierunt, illosque in mar
iecerunt. Fuit nonnemo, in cuius manu erat filum quique
occisos, qui proiiciebantur, vinculis ligavit. Francorum cæ
circiter 2000. Tum magnates Saladino consilium dederun
hoc loco abirent, & paululum a Francis distarent. Causan
tenderunt, quod in hoc prato fœtore occisorum aer corrupt
Postquam Arabes illinc migraverant & in alio loco castra
rant, fecerunt Franci fossam magnam a colle usque ad mare
se & exercitum Arabum, qui extra Accam erat. Cinxerunt A
a mari usque ad mare. Arabibus via Accensis abscissa fuit
que manserunt, qui ascendere vel exire possent. Pervenit
Pag. 413. de rumor ad Saladinum, regem Alemannorum egressum es
advenisse in via Constantinopolitana cum exercitu equestri &
stri 200000. Palpitavit cor ipsius, misit legatum Behaal
filium Schadadi ad Chalipham, & omnes reges orientales,
bito adiuvarent nisi funditus Arabismus interiturus sit. In
anno Arabum 586 quum Saladinus requiesceret, quia a

orum remotus erat, Francisque non alia sollicitudo remane-
æter obsidionem Accensem, derepente irruit exercitus Fran-
in castra Arabum. Quia Saladinus venabatur, frater eius
s se accinxit, & copiis admotis auxilium præstitit. Mani-
ter se consertis multi Arabes cæsi sunt. Nisi nox insecuta
strages fuisset perfecta. Franci destiterunt, & ad castra
erunt. Appropinquante hieme, erat lutum ingens inter
astra, neque quisquam poterat equo vehi vel ad adversarium
ere. Interclusa sunt Saladino & Accensibus commercia mu-
Evasit quidam Arabum obsessorum natando per mare, ve-
Saladinum, narratque Francos acriter urbem oppugnare,
res altas, ut civitatem interiorem inspiciant, ædificare,
obsessos in magna angustia versari. Saladinus versus Fran-
uo vectus est, inspecturus, quomodo ad obsidionem ani-
appellerent, & vix obsessi substiterent. Invenit autem,
profundas factas esse circa Accenses, neque quenquam ad
rvenire posse. Hæc ægerrime ferens Saladinus rediit, ca-
e posuit in colle vitulino satis remoto a Francis. Cœperunt
egari ad eum omnes reges Arabum, Imadaldinus Zangi,
ıus Schigræ, Moezaldinus Sancharschahah, filius Saiphaldini
filii Mududi, dominus Gazartæ, Ezaaldin Charmeschah filius
li, dominus Mauselæ, Motapheraldin filius Zinaldini Eli Cu-
, dominus Arbelæ Saladinus immisit Accam artifices, qui ignem P. 414.
re callebant. Combusserunt tres turres magnas Francorum.
opitulatus est Francis, quod ignis urbem versus flaret.
multi eorum flamma hac turrium vehementi consumti essent,
fossa, quam in tergo fecerant, cohibuisset eos, quo minus

 flam-

flammam effugissent. Turres enim illæ curribus imposi
Quando voluerint, propellebant eas lanceis, ut murum atti
Superne autem erant milites eorum. Quando autem v
funibus eas ad se trahebant. Factum, quod spectatores in
tionem & commotionem rapiebat. Rex Alemannorum C
nopolin contendens a Græcis prohibitus est. Prælio supe
in servitutem eius redacti, viam concesserunt. Transi
& venit in provinciam Keligarslani. Congregavit Kot
Malecschah filius Soltani exercitum Turcomanorum. I
in Alemannos, sed Turcomani victi sunt, & aufugerun
manni igitur penetrarunt in urbem Iconium, ibique mul
derunt. Hoc anno Papa Michael senex græcus & legi
Malatiensis, qui profectus erat ad rationem ibi reddendam
fectus est. Keligarslan Soltanus in castello Iconii occu
Postea dedit dona imperatori Alemannorum, & pace c
veniam ei dedit, ut in Ciliciam transiret. Venit ad eu
filius Stephani, filii Leboni præfecti Ciliciæ, Tarsum, &
tiam egregiam præ se tulit. Quum imperator Alemann
nex ad fluvium accederet se loturus & ingens frigus e
dies, ægrotavit ibique mortuus est. Filius funus deduxit A
am. Illinc Allemanni contenderunt Tripolin. Quia au
lestia viæ defatigati erant, navibus conscensis, Accam p
Pag. 415. Pauci advenerunt, quia multi eorum in Cilicia morbo
sunt. (316) Tum exiit rex Angliæ & eripuit Cyprum
progressus deinde castra posuit ad Accam, eius advent
valde firmati sunt. Intus vero erant 20 Emiræ Arabici,
Saladino nunciarunt: „dudum humiliati & debilitati sum

. Quin morbus nos vexat.,, Iussit Saladinus eos egredi
e maritimo, quibus alios substituit. Hi quum parum exer-
essent in muro defendendo, magis urgebant Franci, & 7
nas erexerunt super una turri. Misit vero Rex Angliæ lega-
Saladinum, qui dicebat: Nihil damni erit, si ego & tu
convenerimus, deque re constituerimus, quæ lucro erit utri-
rti. Saladinus vero respondit: par est ut antea negotium
pacem conficiamus, tum conventus erit; quia post fami-
em & convivium bellum parum convenit. Hisce die-
oravit Anglus morbo gravi; Francique tardaverunt bellum
r morbum eius. Quum convalesceret: misit legatum ad
um, dixitque: ,,ne vitio vertas, quod commercium tecum
pi, siquidem morbus mihi impedimento fuit. Nunc con-
nisique ad te, ut, si permittas, dona tibi mittam: quia non
reges, ut detrectent dona mutua, legationes, & amoris
ationes, licet bellum inter eos exarserit. Ita enim docue-
os leges patrum nostrorum, regum priorum. Saladinus
dit: Bene, si accipietis a nobis dona commutanda: accipie-
vobis dona. Dixit legatus: accipitres, aquilas, & alias
doctas possidemus, sed infirmæ sunt; rogamus ut detis no-
inas, & pullos columbarum, quibus eas cibemus ad re-
ndum robur; tum ad vos deportabimus. Malec Adelus
Saladini iocabundus dixit legato: rex Angliæ, siquidem ex
convaluit, columbis indiget & accipitres offerendo excu- P. 416.
n quærit. Saladinus vero induit legatum vestibus splendidis,
eo misit multas gallinas, pullos columbarum & columbas.
dhuc 3 legati venerunt a Francis ad Saladinum, petie-
runt

rentque poma & nivem, quibus acceptis abierunt. Fert
ſcopum regis Angliæ, legatos repetitis vicibus mittenti
ut has querelas inanes proferret; ſed ſolum, ut accurat
ſceret potentiam Saladini regumque, qui penes eum erant
obſeſſos premente, miſerunt ad Saladinum dixeruntque:
lium nos attigeret: ecce trademus urbem. Quia Saladin
terquam quod animum advertebat ad Francos in bello, q
eo gerebant, nihil aliud poterat facere; duabus partib
ſunt Franci, quarum altera cum iis, qui foris erant, p
altera cum iis, qui intus. Hi vero quum viderent, ſeſe
ad incitas redactos: pro vita ſua ſupplicarunt. Franci
non concedemus, niſi prius nobis dederit Saladinus omn
vos Francos, qui penes eum ſunt; reddideritque nobi
urbes, quas nobis eripuit.,, Quod quum nunciarent S
reſpondit: ,,3000 tantum captivos dabo pro Arabibus,
Accæ. Si vero mihi conceſſerint Accam, dabo ego ipſ
pro urbe: alias capiant gladio, ſi poſſint, uti ego ceter
occupavi.,, Quod quum audirent Franci: non amplius
hibuerunt, ſed ſcalis muros aſcenderunt, atque in urben
derunt: multoque fuſo ſanguine coegerunt eos, qui ſupere
angulum quendam et dixerant hi Arabes Francis: ,,ne
nos, donec certiorem fecerimus Saladinum, ut auro ca
Francis nos redimat, quotquot rogaveritis.,, Conſenſeru
ci: ,,ſi abhinc intra 14 dies ſcilicet ad novilunium, de
P. 417. bis Saladinus denarios aureos 200000 & 100 captivos eoru
rum nomina exſcribemus, Comites, Conti aliosque;
captivos, quorum nomina nobis ignota ſunt: liberos vos

,, Quum Arabes Accenses per nuncios hanc rem Saladino
cassent: collecti sunt magnates eius eosque consultavit, qui
ore dixerunt: ,,isti Arabes fratres nostri sunt. Quomodo eos
igemus?,, Promisit igitur Saladinus se daturum esse. Atque
estim misit ad loca, coegitque captivos Francos. Quod ad
m attinet, promisit, se denis diebus tertiam partem daturum
Elapsis 10 diebus Francis nunciavit: ,, Dimittite igitur om-
Arabes, qui penes vos sunt: dabiturque vobis tertia pars
obsidesque pro duabus tertiis aliis: vel date nobis obsides pro
ia parte auri, quam accepistis.,, Franci vero dixerunt, ,, ver-
nostrum solum vobis sufficiat, & fides nostra, quam damus
obsidum.,, Obduruit cor Saladini; neque iis consensit.
Franci irati fuerunt, ligaruntque funibus omnes Arabes &
eduxerunt extra urbem in collem; struxerunt circa eos ligna
ta, funes antiquos & strata asinina, quæ vocantur Betati,
uam murum. Strictis dein gladiis irruerunt & trucidarunt
es, statione Arabum adstante & vidente. Numerus vero
bum, qui occisi sunt super muris Accæ tum intus tum foris
olle, assurgit ad 180000 homines. Hæc contigerunt mense
imo Arabum anni Arabum 587, id est, anni Græcorum 1502
se Ab, Memoriam exitii huius paululum explanavimus, quia C. 1191.
quam illustris & inter Arabes, qui volumina scripserunt de
ria, quam hoc tempore Arabes a Francis perpessi sunt. Ex-
nata Acca, Franci ibi liquerunt exercitum, qui sufficeret ad
odiendam eam, & architectos, qui reficerent muros eius.
autem progressi sunt Arsophum versus, Saladinusque similiter
iis progressus est. Pugnarunt, quotiescunque obviam facti

 sunt.

P. 418. ſunt. Die quodam, quando irruebant Arabes in impe
Francorum, exarſit rex Argliæ & prorupit ingenti vi in
qui diſperſi fuerunt, quorumque multi fugerunt. Penes
num tantum remanſerunt 17 viri ex electis Arabum, tibi
ſigniferi. Niſi Franci timuiſſent, ne inſidiæ eſſent, quæ
pedirent: hoc die cepiſſent ipſum Saladinum & cecidiſſet
Arabum. His diebus miſit Saladinus architectos & equi
arcem Bagraſi alimentis privarent, eamque vaſtarent.
greſſi eamque paululum vaſtantes audiverunt, Leonum pra
Ciliciæ paratum eſſe, ut eos adoriretur. Reliquerunt igit
runtque. Quum vero audirent Antiocheni de fuga eorum
runt Bagraſum, ibique invenerunt 12000 menſuras tritic
Antiochiam deportatæ magnæ erant conſolationi; quipp
temporis ingens ibi erat fames. Paucis poſt diebus a
Leonus prævaluit contra Francos, iisque eripuit Bagraſum
ſit deinde Saladinus (copias) & diruit Aſcalonem, eamque
orbavit, quia iam pridem Franci ædificaverant Ioppam,
conſederant, quippe interiacet Hieroſolyma & Aſcalonem.
re dixerunt Arabes: „non poſſumus ſervare eam (Aſca
„ Saladinus profectus eſt Hieroſolyma, eaque exploravit &
vit hominibus rebusque neceſſariis. Hiſce diebus adiit eu
Aldinus, dominus Malatiæ. Qui quum patrem ſuum S
Keligarslanum & fratres accuſaſſet, quod Malatiam ei
vellent, excepit eum honorifice Saladinus, atque, locata ei fili
Adeli fratris ſui uxore, Malatiam dimiſit. Quo eum ita fi
ut non amplius ſibi metueret a fratribus vel patre. Rex
miſit legatum ad Saladinum eique dixit: „ecce pereunt bell

noſtrarum veſtrarumque partium, quousque ſic (fiet) quod ecce
tur ſanguine gladii noſtri et veſtri? Redde igitur loca, quæ
eripuiſti; præſertim vero Hieroſolyma, domum adorationis
æ, cuius cauſa egreſſi ſumus; ut deſiſtamus, in patriam no- Pag. 402.
revertamur, nec amplius te turbemus. Saladinus vero re-
dit: „hæc loca non veſtra antiquitus fuerunt, ſed Græcorum:
Arabes initio exitus eorum Græcis abſtulerunt. Quum Ara-
paulo infirmiores eſſent: vos adveniſtis eaque iis abſtuliſtis.
nunc noſtra loca repetiimus vobisque eripuimus. Quod vero
ierosolymis dicitis: „domus adorationis noſtræ eſt„ etiam
us adorationis noſtræ eſt: & magis eam, quam vos, magni
ius honoramusque, prout Deus præcepit nobis in Korano ſuo.„
o legatum miſit rex Angliæ ad Saladinum dixitque: „ cupio
ut deſponſetur frater tuus Malec Adelus ſorori meæ, quæ
mecum advenit ad adorandum Hieroſolymis. Quare ſi con-
ris urbes maritimas fratri tuo, ut arcibus & urbibus ſolum
ret; pagi vero omnes Templariis & Hoſpitalariis relinquan-
hæc fiet affinitas. Etiam ego dabo ſorori meæ omnes urbes
timas, quæ in manibus Francorum ſunt: ſororque mea Hie-
ymis commorabitur.„ Saladinus, vero neque hoc concede-
at Adelus frater eius incenſus libidine miſit magnates & ſe-
es ad fratrem ſuum Saladinum, ut concederet. Et quum
difficilem ſe præberet Saladinus dixerunt ei aſtuti: „ novi-
, hoc non factum iri, neque ipſa femina filia regis magni
entiet, ut nubat Arabi: quod quidem frater eius probe novit.
iſſe irriſionis modo, ſiquidem ſolet feſtivus eſſe, in aſtutia
hæc propoſuit. Quare ne dolore afficias fratrem tuum.„

Itaque permotus Saladinus misit legatum qui consensum re
ficaret. Hic detento legato per triduum, tertio die e
„ecce hos 3 dies noctu dieque permovere studui sororen
sed non est permota, dicitque: „si Christianus verus fac
rit, hoc fiet; alias, non.„ Ita pudefactus rediit legat
dini. Hisce diebus mortuus est Taki Aldin Omar filius fra
ladini in via Chalatæ, quando eam oppugnare volebat.
P. 420. duxerunt sepelieruntque eum Maipherkatæ. Hic magno c
buit Christianos, & absque misericordia effudit sanguinem
norum aratorum (317) in agro Gabalgur. Fuit vero cum
eius Malec Mansur. Hic se munivit Maipherkatæ, & S
nunciavit: se, nisi concessurus esset loca patris sui Taki
cum Bactamara, domino Chalatæ coniunctum iri. Quare
xit eum tunc Saladinus; sed paulo post dedit loca patr
Adelo, ipsi vero Malec Mansuro dedit Edessam, Haraner
mosatam. Quum moverent ambæ copiæ Francorum & A
Ascalonem versus, stativa habentes quodam die; Arabes
struxerunt Francis, qui egressi fuerant castris ad colligend
Franci quum viderent insidias sese ostentantes, insederunt
equo suo, irruerunt in insidias Arabum, occideruntq
magnates ex servis Saladini. Francorum capti sunt duo
equites ex vulgo. Misit dein Anglus legatum ad Adelum
que obiurgavit propter insidias, & ei dixit: „cupio te vi
tecum colloqui.„ Fixerunt Franci tentorium magnum e
stra sua. Adiit igitur Adelus regem Angliæ, ibique cons
tegrum diem; & ad vesperam separabantur. Dixit rex
„cupio etiam cum Soltano, fratre duo, ita sedere in hoc

eum videre & cum eo colloqui. Quod quum Adelus Sala-
nunciasset: noluit propter duas caussas; primum, quod time-
deinde, quod non decebat se eum adire. Respondit itaque:
decet, reges convenire nisi pace composita. Sed ecce
nondum composita est. Si eam facere vult: ego non satis
igo sermonem ipsius, neque ille meum. Necesse igitur est,
erpres sit inter nos. Quare interpretem constituat legatum:
opus erit conventu. ,,Hieme rex Angliæ ivit Accam, &
inus ivit Hierosolyma, misitque 24000 denarios aureos, qui-
redemit captivos Arabes ex manibus Francorum. Ineunte P. 421.
Arabum 588 Franci profecti sunt Ascalonem, ceperuntque
uere eius ædificia. Marchio vero præfectus Tyri, quia dissi-
ortum inter eum regemque Angliæ (fuit autem causa hæc.
par erat illum Tyri imperare, voluit igitur rex Tyrum ei
re) promisit Saladino, se cum Arabibus fore, & occupatu-
esse Daram cum popularibus suis. Quum hac de re legatus
penes Saladinum esset, irruebant in Marchionem equitantem
homines Ismaelitæ habitu monachorum. Quorum alter quum
cultro percussisset: socius fugiebat in ecclesiam, quæ erat in
a. Marchio vero vulneratus pariter apportabatur in hanc
siam. Et quum monachus Ismaelita socius eius, qui per-
rat, videret Marchionem adhuc loquentem: etiam ille irrue-
i eum in media ecclesia, ictumque iteravit & statim mortuus
Hi duo Ismaelitæ a Francis capti & tormentis cruciati dixe-
regem Angliæ eos misisse. Et propter inimicitiam, quæ
eos intercedebat, Franci crediderunt verbis horum sicario-
Postea autem manifestum fuit, Sinanum, ducem Ismaelita-

rum, eos miſiſſe. Rex vero Angliæ dedit Tyrum Comiti I
atque hic duxit uxorem Marchionis & cum ea coiit, quu
da eſſet (ex Marchione.) Factum legi repugnans. Co
deinde Franci ſunt, proceſſerunt caſtraque poſuerunt ad
quam Arabibus vi eripuerunt, interfecto ibi, quicunque
Hoc tempore Franci ceperunt catervam magnam Arabun
ex Ægypto veniebat, adducebatque aurum Saladino. Q
audiret Francos parare magnum exercitum, ut Hieroſolym
rentur: coegit copias ſuas, ſeque ad bellum accinxit.
muris Hieroſolymorum, diripuit omnes aquæductus extr
ſolyma. Quum vero parati eſſent Franci, ut Hieroſolym
rentur: diſſuaſit illis rex Angliæ. Dixit enim: „ager H
Pag. 422. mitanus aridus eſt; & ecce Arabes corruperunt omnem
quæ circa urbem erat. Fluvius vero plus paraſanga diſta
lite arbitrari Hieroſolyma Accæ comparanda eſſe. Cred
iuxta mare ſita eſſet Acca, ne duos quidem dies ibi
commorari„. Omnes obedientes eius conſilio contende
zam. Saladinus vero licet lætaretur, eos aſpectum ſuun
ſolymis avertiſſe: tamen de Ægypto timebat. Tum miſi
gatum ad Saladinum: „noli credere, me præ timore vel
litate receſſiſſe. Aries enim non retrogreditur, niſi ut
riat. Quare ſi pacem facere volueris conditione, qu
exigimus, ecce indicabo tibi. „Poſt multas legationes
poſita eſt. Loca, quæ Francorum erant, Francis remanſe
licet, Ioppa eiusque ager, Cæſarea, Arſoph, Haifa & Acca;
tiochia, Tripolis & reliqua loca Arabibus; & Aſcalon fuit
Saladinus dedit Francis tantum auri, quantum erogavera

ionem Ascalonis. Via igitur patefacta, advenerunt multi
ci, & adorarunt Hierosolymis. Omnes honoravit Saladinus,
e dona & vecturas præbuit. Fertur, Regem Angliæ ad Sala-
n misisse, eique dixisse: „quicunque Francorum non habet
am meam, huic ne permittas, ut Hierosolyma adeat.„
inus congregatis sapientibus suis interrogavit eos: „quidnam
hac in re regi sit. Illi postquam deliberaverant, responde-
ei: „primaria causa exitus Francorum nulla alia est, nisi
atio Hierosolymis. Quæ quum illis contigerit: reversi in
am suam non amplius promti sunt ad exeundum. Quapro-
prohibet eos rex (nunc) ut alio tempore, quando exire vult,
te & sedulo cum eo egrediantur.„ Quod quum cognovisset
inus, nunciavit regi: „hi homines alienigenæ sunt: &
composita, non licet mihi dolore eos afficere. Si tu pro-
eos: licet tibi.„ Franci vero, Acca capta, prehenderunt
magnates Arabes; Bar Maschtub & alium, Karakusch Eunu-
. Hic fuit natione Romanus, eumque miserat Saladinus
fricam, ubi multas urbes cepit. Rediit deinde in Ægyptum, P. 423.
e struxit murum, qui ad hodiernum usque diem nomine eius
llatur. Iste fuit dux exercitus Arabum, qui Accæ erant.
uum Franci pacisceretur pretium eius 8000 denarios: quæsi-
ar Maschtub, quot ipse redimendus esset. Dixerunt Franci:
riis 30000. Et dixit Karakusch: tot etiam ego; non enim
Bar Maschtub 30000 & ego 8000. Riserunt Franci atque
ab eo sumserunt denarios 30000. Sunt eius dicta alia hu-
imilia; & poeta quidam librum integrum confecit de Karakusch,
post eius mortem edidit. Pace composita, profectus est
Sala-

Saladinus Berytum; eumque adiit Boemundus Princeps An
quem Saladinus magnis honoribus prosecutus est; indu
eum & 14 magnates, qui cum eo erant, vestibus regiis.
dedit ei partem proventus agri Antiocheni, quem Arab
rant. Miratus est Saladinus Principem, quod sine pavor
denter ad se accesserat eumque idcirco magis honoravit,
lumem dimisit. Hinc abiit Saladinus Damascum. Rex
gliæ constituit Accæ Comitem Henricum filium sororis su
mare traiecit, ut in patriam rediret. Fertur, eum
antequam adveniret. Hoc anno, id est, anno Græcoru
C. 1192. exeunte mense Ab mortuus est Keligarslan Iconii.
alacris, tremendus & prudens, qui Græcis loca nonn
puit. Senescens regiones inter filios suos divisit. Tanqua
cillis inter eos vixit. Quum satietas eum unius filii, ad q
rat, cepisset, ad alium aufugit. Profectus ad Giathaldinu
rub dominum urbis Beruglu honorifice exceptus, subl
pacatus est. Filius coacto exercitu patrem suum senen
ducens oppugnavit Iconium urbemque Kotebaldino fratri
puit. Quum postea Axaram oppugnaret, ægrotavit ibi
P. 424. Keligarslan, qui a filio suo Cicserubo Iconium deportatus
& sepultus est. Regnavit igitur Giathaldinus Cicserubus
donec Rocenaldinus frater eius urbe potiretur, uti indi
Deo adiuvante. Regnaverat autem hic Keligarslan filius S
filii Kathlamischi, filii Nebgu filii Selgukisii, filii Tokabi
38, & reliquit 12 filios reges. Hoc etiam tempore S
febri acuta laboravit & Damasci mortuus est nocte feria
die 27 mensis secundi anni Arabum 589, reliquit 17

n filiam parvam. In thefauro ipfius poft mortem eius unus
um denarius inventus eft, & zuzæ 36, quia valde liberalis
, itaque profpere egit. Fertur eum Damafci imperantem,
ies denarios & zuzas, quia in thefauro magna copia invenie-
r, coram eo congefta, profudiffe, & dixiffe viro nomine
Mukaddem: ,, diftribue eam inter magnates, equites, eo-
que fervos pugillatim.,, Quum inciperet, paululum inde fu-
e, obiurgavit eum Saladinus dicendo: ,,imple pugillum tuum.
ridente, rogavit Saladinus, unde rifus ei oboriretur. Re-
dit: ,, Memini, Nuraldinum ibi aliquando fediffe, ubi tu
s. Adductum eft vas plenum uvis paffis fpeciei grandioris
sque fum pugillo eas inter magnates diftribuere. Quum cœ-
m pugillum meum implere, dixit mihi fubmiffe: fi ita diftri-
e perges, non pervenies ad omnes.,, Rifit igitur Saladinus,
que: ,, avaritia mercatoribus convenit, non regibus. Tu
r non una manu fed ambabus diftribue. ,, Dixit quidam ad-
ium denarios 158 pugillo contentos fuiffe, qui ei datus eft.
ur, quum Saladinus, ad Accam caftris pofitis, quodam die
cum iudice caftrorum equitaret, Iudæum quendam clamaffe,
ixiffe: fruftra (318) ad legem Arabum provoco. Interroga-
fervis, quis eius adverfarius fit & quis eum defraudaverit, refpon-
Soltanus adverfarius meus eft, & fervi eius me defraudarunt. Quod P. 425.
n Saladinus audiret, non irafcebatur, fed confeftim equo defcen-
um ipfe tum iudex. Iudæum Saladinus accivit & iuxta fe pofuit, qui
narrabat: ,,Sum Iudæus, mercator Damafcenus. Mari adveni
andria, & mecum advexi 20 onera ficeræ. Quum autem ad por-
Accenfem appellerem, fpoliarunt me fervi tui, dixeruntque mihi,

 me

me mentiri, opesque meas Soltano convenire.„ Iuſſit Sal
advenire, qui ſiceram ceperant. Quum confiterentur ſe a
ſaurum eum deportaſſe, iuſſi ſunt theſaurarii, Iudæo p
ſiceræ ſolvere. Alio die, quum cum magnatibus confab
tur, cœperunt ſervi inferiores inter ſe ludere. Quum
quidam calceum adverſus ſocium proiiceret, calceus iuxt
Saladini decidit. Hic, averſa facie in alterum latus, cœp
eo loqui, qui in vicinia ſedebat, ſimulabatque ſe factum n
diſſe. Alio die, quum ſitibundus aquam expeteret, ſervi
alteri, dicebant, equam afferendam eſſe. Afferre tamen obl
Tandem, poſtquám quinquies eam popoſcerat, afferebatur.
ille, nihil tamen ſubiraſcens. Alio die, recuperata valetudine,
um, ingreſſus popoſcit aquam frigidam. Quum afferretur,
aquæ in corpus ſuum ſtillavit, ſed, quia debilis erat, bibere eam
tur. Commoratus ibi adhuc horam, augeſcente ſiti, coactus eſt,
poſcere. Quum miniſter eam afferret, præ timore eius de
ſunt manus eius. Cecidit phiala, omniſque aqua frigida
pus Saladini effuſum eſt, ita ut multum aquæ ibi congreg
Servo tamen hic exceptis verbis: „ſi propoſitum tibi eſt,
occidas, indica mihi,„ nihil aliud dixit. Saladinum m
eſſe audivit Batamarus præfectus Chalatæ, & valde lætat
Cœpit copias cogere, & Maipherkatam obſidere. Tum
dam, nomine Hazar Dinari, qui ex ſervis Schehirman
contra eum ſurrexit, eum occidit, atque eius loco re
Quia autem gener Bactamari erat, non interfecit filiu
P. 426. minorem nomine Mohammedem ſed eum tanquam puerun

cavit. Hoc anno etiam mortuus eſt Sinanus, dux Iſmaelita-
Misrathæ. Succeſſit ei Perſa quidam nomine Naſar. Tre-
dus vero hic Sinanus erat omnibus regibus Arabum & Franco-
. Paraverat cultellos, ſuper quorum quolibet erat nomen
s cuiusdam. Hunc vero cultrum quum daret homini ſuarum
ium, vel per medium mare tranſiiſſet, ut voluntati eius ſatis
ret. Egregie verſatus erat in ſapientia exterorum, & migra-
em animarum inprimis ſententiam Platonicam aſſeclas ſuos
it. Quapropter mortem contemnebant, ſcilicet e mundo
egreſſuri, licet occiſi eſſent. Interdum ſe ſubducebat, ru-
que ferebatur, eum obiiſſe. At iterum ſe manifeſtavit.
propter neque tum, quum mortuus eſſet, crediderunt
læ eius, eum obiiſſe. Eodem anno id eſt anno Græ-
m 1504 Lebonus tyrannus Ciliciæ, inſidiis ſtructis, cepit prin- C. 1193.
n Boemundum, dominum Antiochiæ. Quum enim Bagraſo
us eſſet Lebonus uti ſupra narravimus (ab Arabibus enim
tam ceperat,) inſtituit præfectum Bagraſi Armenum, ut conſpi-
cum principe, ſimulans, ſe a Lebono domino ſuo defectu-
, principi caſtellum dediturum & poſtea Antiochiæ habitatu-
eſſe. Quum igitur præfectus principi polliceretur, ſe ei
aſum dediturum eſſe, princeps credidit. Egreſſus igitur eſt
am venaturus, una cum filio & uxore. Quum ad fontem
Bagraſum veniſſent, miſit eis præfectus cibum & vinum dixit-
„Interdiu fieri non poteſt, ut caſtellum aſcendatis. At
ad veſperam adveneritis, invenietis portas apertas, & clam
bitis. Adducite (319) etiam vobiſcum equites quosdam, ne
des ſentiant & conſpiratio divulgetur. Verum equites in vi-

 cinia

cinia insidientur." Quum crederet princeps, a fonte p
& simulabat se Antiochiam proficisci velle. Quum autem a
rasceret, rediit ipse, uxor, filius eius, puerique parvi, qu
stri erant. Appropinquantes ad portam invenerunt eam a
P. 427. & lætabundi ingressi sunt. Dixit iis præfectus: Dormite
quiescite usque ad mane, quando rem conficiemus, & e
ad nos sensim adductis, excubitores prehendemus. Qu
dormirent, præfectus Lebono nunciavit, qui in insidiis latuit
venit cum multis Armenis Bagrasum, principem cepit,
culis ligavit, atque pariter uxorem & filium eius catenis c
xit. Cruciatus est tormentis gravibus ob tormenta, qu
ceps Rufino fratri Lebono inflixerat. Remansit prince
ctus penes Lebonum, donec Henricus filius sororis
Angliæ advenisset, atque promissis & fœderibus eum lib
Validus factus est Lebonus post mortem Soltani Kelig
Eripuit castella 72 partim Turcis, partim Græcis & ex
præliis victor evasit. Izaldinus Masud, dominus Mauselæ,
audiret Saladinum mortuum esse, cupiebat sibi vindic
gnum Syriæ. Misit igitur ad Imadaldinum fratrem ipsius,
num Schigræ, & Nisibis, ad Sangarscham, filium frat
dominum urbis Gazartæ, ad Muzpharaldinum filium Zinal
minum Arbelæ, eosque invitavit, ut simul adorti urbes
rent familiæ Saladini. Malec Aphzil vero filius Saladini m
ior, qui Damasci patri suo in regnum successerat, misit a
culum suum Adelum, qui tunc erat Damasci, & vi eum
vit, ut copiis præesset, & in familiam Atabagi irrueret
etiam ad Malec Eziz fratrem suum, qui in Ægypto

ad Malec Tahirum, alium fratrem suum, qui Halebi regna-
& ad Nazeraldinum filium Takialdini filii avunculi sui, qui
athæ regnabat, & ad Malec Mugahidum filium Naziraldini,
ilius erat avunculi patris sui, qui Emessæ regnabat, & copias
es collectas cum avunculo suo Adelo movere iussit. Castra
r posuit Adelus in prato Rihani in agro Edesseno. Quo audi-
zaldinus, dominus Mauselæ, collegit asseclas suos & Nisibin
enit, ubi dysenteria laboravit. Reversus Mauselam paulo P. 428.
obiit. Fuit egregiæ indolis, misericors, & temperantissimus.
o eum loquentem vidit, nisi oculis in id, quod coram erat,
spicientem. Neque quisquam ab eo repulsam tulit. In eius
m successit filius eius Nuraldin Arslan Schah, cui Mugahidal-
s a consiliis erat. Anno Arabum 590 exiit Alialdin Tachisch
warezmschah in regionem Chorasanæ. Irruit in eum Soltanus
il iuxta civitatem Rheam. Interfectus est Togril & caput
Bagdadum missum, quod fastigio cannæ suspensum affixum
portæ palatii Chaliphæ. Regnavit Chowarezmschah Hemdani
reliquis locis. Vicarium sibi constituit Kutlugainanag filium
ani, qui dudum Hemdani præfectus erat. Hic Chowarezm-
am accersivit, quia Soltan Togril ex captivitate evaserat, &
ra eum invalescens loca ei eripuerat. Hoc Togrilo finitum
regnum Seljukidarum Chorasanæ, remansitque nostrum in fa-
a Romanorum. Fuit hic Togril filius Arslani filii Togrili,
Mahmudi filii Malecschah, filii Alebarslani filii Davidis, qui
gribag appellatur, filii Michaelis filii Seljuki, filii Dukaki.
anno venit Malec Eziz dominus Ægypti Damascum, ut eam
ec Aphzilo fratri suo maiori eriperet. Profectus etiam illuc
est

eſt Malec Adelus patruus eorum, pacemque ita inter eos
ut Hieroſolyma Ezizo remanerent, Gabana vero & Laod
lec Tahiro domino Halebi, & Adelo oppida nonnulla in
Pacati in ſuam quisque patriam redierunt. Anno Ara
miſit Chalipha Nazar exercitum cum Saiphaldino Togril
gnatum ſuorum Iſpahanum, quam quidem urbem incolæ
derunt, qui tyrannos Chowarezmios, qui iis imperaba
habebant. Hoc anno Malec Eziz dominus Ægypti iter
P. 429. ſe accinxit, ut eam (Damaſcum) Malec Aphzilo fratri ſ
ret. Quod quum audiret Aphzil, frater eius, ipſe pro
Kalehgebram ad Adelum avunculum ſuum, & ad Tahi
trem ſuum, eosque in auxilium ipſius excitavit. Vene
eo Damaſcum. Advenit etiam Malec Eziz & in vicinia
caſtra poſuit. Tum inſidiati ſunt ſervi ſeniores Saladin
Malec Ezizum & per nuncios Adelum atque Aphzilum
fecerunt, ſe, ſi iſti advenerint, eum in manus eorum t
eſſe. Quum Eziz inſidias ſentiret, confeſtim & velociter
ptum reverſus eſt. Tum Adelus & Aphzilus eum inſecuti
ptum intrarunt. Caſtra poſuerant iuxta Bulbiſam. Qu
Ægyptum expugnare poſſent, tæduit Adelum Aphzili. Pace
ſita Aphzilus Damaſcum rediit. Hieroſolyma etiam eius
Adelus contendit in Ægyptum, & regnum Malec Ezizi
ſtravit. Anno Arabum 592 Malec Adelus exiit cum Ma
ex Ægypto. Oppugnarunt Damaſcum, ut eam Malec
eriperent. Aphzilus vero ad obſidionem paratus portas
inter magnates ſuos diviſit. Tum nonnemo, nomine
Emeſſenus, cui porta, quæ vocatur orientalis, concred

lias paravit Aphzilo, & Adelum Damascum intrare sivit, qui
dibus Asadaldini Schiricuhe avunculi sui sedem fixit. Intravit
n Malec Ezizus. Eripuerunt urbem Malec Aphzilo, eique
derunt castellum Sarchadæ, quo etiam abiit. Malec Eziz
fectus est in Ægyptum. Adelus mansit Damasci itanquam a
ec Ezizo substitutus. Imperium universum huius erat,
utem nomen tantum relinquebatur. Malec Tahir dominus
ebi sæpius Malec Aphzilum monuerat eique dixerat: „noli
ere Adelo, quia nihil boni nobis tribuit. Ego enim te me-
eum cognosco. Etsi enim doctor noster communis sit, ego
en filiam eius uxorem duxi. Si scirem eum adversus nos
lgentem se gesturum esse, mihi potius conveniret eo familia-
: uti quam vobis„ Aphzilus respondit: minus firma est sen-
ia tua. Ille vice patris nostri est, & quomodo nos læderet.„ P. 430.
o Arabum 592 dimicavit iterum Adelus cum Francis, siqui-
pax morte Angli & Saladini dissoluta est. Profectus contra
oem eam armis cepit. Tum Franci in ora maritima nuncia-
: Francis interioribus:„ nisi nobis statim auxilio fueritis,
oes universæ oræ maritimæ imperabunt.„ Miserunt Franci
riores magnas copias, quibus ducem præfecerunt virum quen-
ecclesiasticum, qui vocatur Chancelier (Cancellarius). Ca-
positis ad Tabnin urbem arcte obsederunt. Quum parum
set, quin cepissent: advenit nuncius, Henricum comitem
ensem ex loco alto decidisse & mortuum esse. Nullo rege
rstite, pœnituit eos belli. Accersierunt dominum Cypri, ei-
uxorem Henrici locarunt. Quod quum audiret Adelus, pacem
ac conditione obtulit, ut Berytus Francorum, Tabnin vero
Ara-

Arabum esset. Reliquerunt Franci Tabnin & abierun
anno mortuus est Malecscha filius Chowarezmschah Ta
regione Nisaboris. Excepit eum Kotebaldin Mohamme
quam fratri ipsius Henduchano secundum testamentum
rum & Lulæ principatus competeret. Eodem tempore
phaldinus Alaslam Tuchtuchin filius Iobi fratris Salad
orbi meridionali imperavit. In eius locum successit Isr
eius & propter malam regni administrationem insurrexer
tra eum magnates, eumque occiderunt. Anno 594 ob
aldin filius Zangi, filii Mududi filii Zangi, filii Axankur
nus Schigræ, Nisibis & Callinici. Eius loco regnavit
Kotebaldin Mohammed. Administrator ei fuit Mug
filius Iakaschi, servus patris ipsius. Hoc anno oppugr
raldin Arslanschah dominus Mauselæ, Nisibin, eamque
dino Mohammedi filio patrui ipsius eripuit, illa de cau
Kotebaldinus potitus erat oppidis quibusdam Mesopotami
P. 431. finiis Mauselæ. Quum autem, legato misso, ut loca illa
ille recusaret, Nuraldinus coacto exercitu Nisibin op
Advenit etiam Kotebaldinus, profligatus est, Haranem
& ab Adelo per nuncium auxilium petiit. Nuraldinus Ni
fectus ibique per aliquot dies commoratus incidit in mor
riter ac exercitus eius. Mortui sunt sex magnates illustre
lenses, in quibus erat Mugahidaldin Kimaz consiliarius eius.
Nuraldinus Nisibin reliquit & Mauselam venit. Occupa
denuo Kotebaldin dominus illius. Hoc anno Chowar
contendit Bocharam, urbemque populo Chataiorum sive
eripuit. Quia Arabes Bocharenses mansueti (320) er

as, qui etiamsi non eandem religionem amplectebantur, sapien-
& probi erant, super muris fortiter dimicarunt, ita ut ca-
n vestitum simili modo ac Chowarezmschah erat, ad Chowarez-
os proiicerent, dicerentque: hic est rex vester. Chowarezm-
ah, urbe armis expugnata, non meminit eorum stultitiæ, sed
m aurum illis dedit, eosque coram se iuramento obstrinxit.
c anno Malec Adelus Mardinum acriter oppugnavit. Domi-
eius fuit puer parvus Husamaldin, et gubernator eius Ne-
aldin, filius Iakaschi. Obsessi, insidiis structis, urbem Ade-
dediderunt. Ingressus exercitus eius urbem diripuit, ibi ne-
das iniquitates perpetravit, mansitque castellum urbis obsessu-
. Anno Arabum 596 obiit Malec Eziz filius Saladini dominus
ypti. Quum venando videret lupum se persequentem, ex equo
idit & febri correptus est, Kahiram rediit, ibique mortuus est.
iquit filium parvum, nomine Malec Mansurum. Tum lis
a est inter magnates, quorum alii puerum patri sufficere volue-
nt, alii Adelum, alii Aphzilum. Prævaluerunt eorum partes,
Aphzilum rogaverant. Accersierunt igitur eum Sarchada, ut
num adipisceretur. Fugerunt illi, qui Aphzilum recusarant & P. 432.
erosolyma occuparunt. Aphzil coacto exercitu Ægyptiorum Da-
scum contendit. Quod quidem quum Damasceni Malec Adelo
rdinum obsidenti nunciassent, reliquit ille filium suum Malec Cha-
l Mohammedem iuxta castellum Mardini, & celeriter Damascum
fectus est. Advenit etiam Aphzilus, & iuxta eam castra posuit.
fidentibus ab eo militibus frustra fuit adventus eius, & ipse denuo
Ægyptum profectus est. Chamal filius Adeli valde afflixit incolas
elli Mardinensis, qui inopia alimentorum & morbis laborarunt.

Fere ad incitas redactus erat Netamaldinus gubernator pu
ſamaldini. Nuraldinus dominus Mauſelæ & filii avuncu
dominus Schigræ, dominus Gazartæ, hæc quum audirent, c
ſunt, dixeruntque, alter alteri: ſi familia Adeli Mardinu
rit, omnes regiones noſtras nobis eripient. ,, Quare
conſenſu omnes promte Doniſaram contenderunt. Deſce
Mardino in vallem & irruerunt in aſſeclas Atabagi eumqu
runt. Chamal & ſocii eius Mardinum fugerunt. Quum
rent, invenerunt, eos, qui in caſtello erant, deſcendiſſe,
toria eorum ſpoliaſſe. Hac nocte Chamal exercitum ſuu
nem reduxit. Inde profectus eſt Damaſcum ad Adelum
ſuum. Fertur, niſi Chamal in vallem deſcendiſſet, fieri
tuiſſe, ut Atabagus eum Mardino depelleret, & caſtellum
ſet. Sed Deus, laus ſit benignitati eius, quicquid volue
cit. Anno Arabum 596 Malec Adelus, coacto exercitu,
dit in Ægyptum. Quod quum audiret Aphzil, etiam iſte
exercitu, in patruum ſuum irruit. Sed profligatus nocte
& Kahiram venit. Adelus pariter ad Kahiram caſtra
urbemque obſidere voluit. Tum magnates Malec Aphzi
lium dederunt, ut pacem expeteret, quia non æque poll
ac Adelus. Aphzil Adelo pacem obtulit, petiitque, ut
Pag. 433. maſcus pro Ægypto traderetur. Detrectavit Malec Adel
igitur Edeſſam & Haranem petente, necdum ſe accom
Tandem, quum poſceret Maipherkatam, Hani & Gaba
Adelus conſenſit. Iuramentis mutuis præſtitis, Aphzil
dam abiit, legatosque miſit, quibus Maipherkata tr
Filius vero Adeli, Nugamaldin Iobus, obſtitit, urbem

didit. Adelus hac de re certior factus eo se excusavit quod us mandato non obediret & immoriger esset. Aphzilus comiens ita se rem habere inter eum filiumque eius, eum excusavit, que amplius hac de re legatum misit. Hoc anno mortuus est owarezmschah Tachisch filius Aleb Arslani, Dominus Chowamiæ, (Chorasmiæ) & partis Chorasanæ Raiæ & reliquarum renum montanarum. Successit ei Bar Kotebaldin Mohammed, etiam nomine patris ipsius Elaialdin vocatur. Hoc anno it Kazi Phazel iureconsultus Ægyptius suo tempore præstantissis in Ægypto. Anno 597 abrogavit Adelus promulgationem enis Malec Mansuri filii Malec Ezizi. Quod quidem magnati displicuit, qui ad Malec Aphzilum Sarchadæ fratremque eius lec Tahirum Halebi scripserunt his verbis: „Agite, Damam oppugnate. Et quando Malec Adelus vos bello lacessiverit, hendemus eum & in manus vestras trademus. Adelus hac re intela, filio suo Malec Muetem Scharphaldino Isa, qui Damasci erat, ndavit, ut celeriter Aphzilum in castello eius Sarchada includeret. c audiens Aphzilus festinanter Sarchada abiit, & Halebum perve ad Tahirum fratrem suum. Profecti ambo Mabugum, quæ Adeli t, eam ceperunt, & similiter Kalehnegamum. Reversi Hamatham pugnarunt. Postquam Nazeraldinus filius Takialdini denarios rios 30000 iis dederat, reliquerunt eum, & in via Balbeci Dascum contenderunt. Pactionem inter se fecerunt, Damascum, epissent, fore Malec Aphzili, donec etiam Ægyptum occupasst, tum Aphzilum Tahiro Damascum redditurum, sibique Ægym vindicaturum esse. Hoc proposito Damascum oppugnarunt. Pag. 434.
um eam propemodum expugnassent, Malec Tahiri fratri suo

 Ma-

Malec Aphzilo invidit & dixit: „ Damaſcus mea erit, que tecum exercitum meum, ut Ægyptum occupes. Dixit zilus: „ Noſti, matrem meam & domeſticos meos in te aliena eſſe Emeſſæ „ (eduxerat enim eos Sarchada, qua dino Kerageh ſervo fratris ſui dedit, ut ei opem ferret). re peto, ut mihi Damaſcum relinquas, qua mulieres il tentur, quia etiam in te cadit, ut pro iis zelo afficiaris Ægypto potitus ſis. Malec Tahir altercatus eſt & non Quum magnates diſſenſionem inter eos viderent, relique nonnulli illorum ad Adelum tranſierunt, alii Damaſcum Poſtea reſipuerunt ambo fratres, & ad Malec Adelum a ſuum miſerunt, pacem flagitantes. Dedit Adelus Male additamentum ad Halebum, Mabugum, Apamæam & tabam, atque partem provinciæ Moarræ. Dedit Malec Samoſatam, Sarugum, Reſainam & Geſelinum. Male Damaſcum ivit, illi autem in locum quisque ſuum. Hoc quum Tahir & Aphzil iuxta Damaſcum caſtra poſuiſſent dinus copias coegit, & accitis filio avunculi ſui Kotebal hammede domino Schigræ, atque domino Mardini, pro ad eripiendam Meſopotamiam Adelo. Quum Reſainam propter æſtatem morbo laborarunt. Filius Adeli, nomi Paiz Harane fuit, & miſit ad Nuraldinum, ut pacem ab e Nuraldinus vero, quia audiverat, in concordiam rediiſſe & Tahirum, cum Adelo avunculo eorum, & quia morb batur, in pacem conſenſit, mutuis præſtitis iuramentis. igitur & Mauſelam rediit, ſociique eius in patriam quis Hoc anno, quum Moezaldinus Kizreſchah Malatiæ regna

eum est frater ipsius Rocenaldin Solimanus, filius Keligarslani.
em oppugnavit, eique eripuit mense Heziran anni Græcorum P. 435.
ı. Fugit Moezaldin Kizreschah coram fratre suo ad Malec C. 1200
lum socerum suum. Adelus sedem ei concessit Edessæ, datis
limentis. Inde abiit Rozenaldin Erzerum, ubi erat filius Ma-
Mohammedis, filii Faltaki; quæ familia erat antiqua, &
ım Erzeri regnaverat. Quum vero dominus eius Rocenaldi-
ı invisisset, hic amorem & humiliationem præ se ferens, prehen-
eum, penes se inclusit, & urbem cepit. Eripuit etiam Ico-
n fratri suo Gelaladino Cicsru. Gathaldinus in Syriam pro-
ıs venit ad Malec Tahirum, dominum Halebi, ut fortasse ab
ndiuvaretur. At quum ibi nihil auxilii videret, migravit ab-
, & tecto nomine locum cum loco commutavit, donec Con-
tinopolin veniret. Imperator Græcorum eum valde honora-
Locavit ei in matrimonium filiam patricii cuiusdam illustris.
nmoratus ibi est, donec Franci Constantinopolin expugnarent,
nos ostendere volumus. Postquam Franci Constantinopolin
eruut, Gathaldinus ad socerum suum effugit, qui erat domi-
castelli cuiusdam. Excepit eum socer ipsius dixitque, „suffi-
rx hæc mihi tibique, donec Deus * solem (322) dederit. Man-
pud eum, donec frater eius obiret. Hoc tempore annonæ
tas magna fuit in Ægypto, quum Nilus non fecundum con-
udinem inundaret. Comederunt homines cadavera mortua
nalium & hominum. Caritatem excipiebat pestilentia. Fuit
n terræ motus, quo deiectæ sunt ædes multæ & muri alti
nasci, Emessæ, Hamathæ, Tripoli, Tyri, Accæ & Samariæ
e pertigit regionem Rumæorum. In oriente autem minus

 gravis

gravis fuerat. Anno Arabum 598 venit Chowarezmſc
hamed filius Tachiſchi in Choraſanam & eripuit Giath
Schehabaldino fratri ſuo urbes Maruam & Niſaboram,
P. 436. erant. Quum in Choraſmiam profectus & circa morte
ſui inoccupatus fuiſſet: Giathaldin eas cepit. Quum ei n
hæc a te non expectavi, ſed potius, ut mihi con
opem ferres. Licet me adiuvare nolles, tamen in te r
ut me lædas.,, Illo urbes ſponte non reddente, vi eas
vit. Victus eſt ab eo Giathaldinus, quia morbo podagr
batur, & frater eius Schehabaldinus cum Indis bellum
Anno Arabum 599 miſit Malec Adelus Abubecher fi
dominus Ægypti & Damaſci copias cum filio ſuo Malec A
Meſa contra Mardinum, eamque multis diebus incluſit
& agro Mardinenſi potitus eſt. Tum dominus Halebi M
hir Gazi filius Saladini conciliator eorum fuit, pacemque
fecit, ut dominus Mardini Adelo ſolveret denarios 150
i. e. albos, quorum ſinguli denarii æquant ſex zuzas, &
regem proclamaret, nomenque eius zuzis & denariis in
Sumſit Malec Tahir denarios 20000 ex quantitate illa, e
radi urbem regionis Schebchetanæ. Aſchraph igitur e
quit & abiit. Hoc tempore Turcomani prædonum more
depopulati ſunt, nullique homines, niſi catervatim eq
rentur & armati eſſent, in viis incedere potuerunt. I
Adelus iterum eripuit Aphzilo filio fratris ipſius Sarugum
nam & Gomalin. Etiam Tahir, frater eius, dominus Hal
zilo caſtellum Negami abſtulit. Relinquebatur igitur ei S
Quum videret, a patruo & fratribus ſuis ſe decipi miſit

locenaldinum Solimanum filium regis Keligarslani, dominum
atiæ & Iconii, eiusque se potestati subiecit. Proclamavit eum
m, nomine eius monetas signavit, seque gessit, tanquam esset
ra quidam ex ditione Rumææ. Misit Aphzilus matrem suam
gem Adelum, qui ei persuadere voluit, ut loca redderet,
erepta. Sed persuaderi se non passus est. Itaque retribuit
s Saladino regi post mortem eius, uti tribuit filius Atabagi, P. 437.
n dominus Mauselæ matrem & filiam suam ad eum mitteret,
ue ille persuasioni locum daret. Hoc anno rex Adelus Malec
ssurum filium regis Ezizi ex Ægypto eduxit, atque in urbe
ssa eum, matrem, filios et filias eius collocavit. Verebatur
n, ne Ægyptii eum regem crearent. *De initio regni*
olorum, qui Tatari sunt. (323). Regio primo Tatarorum, prius-
n ad regiones externas dilatata erat, fuit vallis quædam, id
planities magna in parte orienteseptentrionali (Nord-Ost)
s, longa lataque itinere octo mensium. A plaga orientali
igit regionem Chatæiorum Sinarum, id est, Chatajæ, ab occiden-
regionem Iguzorum Turcorum, ab aquilonari terram, quæ
tur Salapagai, a meridionali Indiam. Priusquam surrexit Cin-
chan rex eorum primus, principe non utebantur, & regi Cha-
rum sive Sinarum tributum pendebant. Pellibus canum & lu-
am vestiti erant. Carne murium, aliarumque bestiarum fœda-
& mortuarum vescebantur. Lac equarum bibebant. Signum
, qui Emira magnus inter eos habebantur, erat, quod stapidem
eum habebat. Cæteri enim ligneo utebantur. Hoc anno,
st, anno Græcorum 1514, Arabum 599, quum Unach Chan,
idem est cum Iohanne rege Christiano, imperaret genti cuidam
Hun-

Hunnorum barbarorum quæ vocatur Cherith, Cinghis
conſtanter in eius famulitio fuit. Quum eius præſtantia
tatemque ei ſerviendi quotidie videret, invidit ei, &
eum prehendere & interficere voluit. Has inſidias d
Unach Chani ſentientes Cinghiſo indicarunt. Statim
certiorem fecit ſocios ſuos, qui noctu ex tentoriis progr
inſidiis occultarunt. Mane Unach Chanus tentoria T
aggreſſus neminem ibi invenit. Tum inſiluit in eum
& iuxta fontem, qui appellatur Balſchuiah, prælio commiſſ
evaſit Cinghiſus & fuſus eſt Unach Chanus. Poſtea aliqu
P. 438. lia iterum conſeruerunt, donec res Unach Chani fundit
ſunt, ipſe interfectus eſt, & mulieres filii & filiæ eius i
tatem abductæ ſunt. Duo iſtos pueros Cinghis Chanus
& impertiit iis privilegium libertatis, ut, quamcunque pr
perent, illis poſteriſque eorum in omne ævum portio
non demeretur, ſine mandato ad reges accederent, &
deliquerint, capite non plecterentur. Reliquos viros
hoc bello partes eius ſecuti erant, evexit & magnates fec
autem gens Mogolica, quæ appellatur Avirathæi, eum ad
& præ reliquis fortitudinem oſtenderant, & promte di
eos Cinghis Chanus honoravit, legemque tulit, ut ea
filiis regum ex ſemine Cinghis Chani oriundis locarentu
filiæ regum illorum filiis nuberent. Hæc lex inter eos ma
ad hodiernum diem. Noſcere par eſt, non temere
eſſe regem Iohannem Cheritæum, ſed poſtquam cor ſuu
re Chriſti domini ſui, qui eum exaltaverat, alienaverat,
que ex populo, qui ad gentes Sinicas pertinet, & Karacha

latur, duxerat. Quia, posthabito timore patrum suorum, Deos alienos coluit, Deus ei regnum demit, atque homini eo meliori, quique animo integro in Deum affectus erat, dedit. Hoc tempore Tatarus quidam innotuit, qui media hyeme, quando frigus duraque tempestas in illa regione erat, nudus ambulavit in montibus & excelsis per multos dies. Adveniens dixit: „ad Deum ivi, qui mihi dixit, se omnem terram Temurschino eiusque posteris dedisse eumque Ciaghis Chanum appellasse.„ Fuit enim nomen eius prius Temurschin. Hunc virum Tatari Tubut Tangri vocarunt. *De filiis Cinghis Chani.* Cinghis Chano filii filiæque multæ fuerunt. Sed primarii & illustres ii tantum fuerunt, qui ex regina magna nati erant. Reginæ autem eius magnæ, nomine Iansunscin Begi quatuor fuerant filii, primus Tuschi, secundus Schagatai, quartus Tuli. Tuschium inspectorem venationis fecit, quia venationem magis quam quicquam aliud diligebat, & venatores suos honorabat. Schagataium principem legis quam Yiasam vocant, ordinavit. Uchataio administrationem regni commisit. Tulium, natu minimum, ducem exercitus & militum constituit. Cuique horum regionem singularem, ubi habitarent, assignavit. Fratrem suum, cuius nomen erat Utchin Thuman cum reliquis filiis avunculorum & cognatorum suorum in regionem Chataiorum mittebat. *De legibus, quas tulit Cinghizchanus.* Quum Mogoli literis & scriptura non uterentur, præcepit Cinghiz Chan scribis Igurorum, ut Tataros literas suas docerent. Scribunt igitur voces Mogoli scriptura Igurica, uti Ægyptii Græca, & Persæ Arabica. Iussit igitur leges describi quas tulerat. Harum *prima* erat. Quando adversus inimicos

P. 439.

scri-

ſcriptum aliquod edendum vel legati mittendi ſint: ne
confiſi exercitui vel multitudini, ſed tantum dicant: S
mittatis, benignitatem & quietem invenietis. Si repug
non nos novimus, Deus æternus (324) novit, quid vobis
que fiduciam in Deo collocatam oſtenderunt, quia etiam
& vincunt. *Lex ſecunda.* Caſti, innocentes, probi,
ſapientes cuiuscunque gentis magni faciendi & honora
mali & impii odio habendi. Quum autem caſtitatem alia
tutes inter populos Chriſtianos potiſſimum cernerent,
me dilexerunt, initio regni eorum, & exiguo temp
Confeſtim autem amor eorum in odium mutatus eſt,
aſpicere quidem vellent, dum omnes æqualiter Mohamm
cti ſunt, magiſteria, populi atque plebs. *Lex tertia.* R
P. 440. magnatibus non nomina multa in eorum laudem impon
uti aliæ nationes, inprimis Moslemicæ, faciunt. Ille
ſolio regio ſedet, uno tantum ornandus eſt Chan, et Kha
tres eius & cognati nomine antiquo proſapiæ appella
Lex quarta. Quum a bello contra inimicos quies data f
nationi opera navanda eſt, filiique erudiendi ſunt,
animalia venentur, & quomodo in præliis exercitentur,
tolerantiam calamitatum acquirant, in inimicos ſuos tan
ſtias feras irruant, neque iis parcant. *Quinta.* Mi
ſunto non intra annos 20. Militum denorum præfe
alius centum, alius mille, alius decies millenorum. *Sexta.*
ſus populus Mogolorum ex opibus ſuis quotannis regem
equis, ovibus, lacte, immo lana. *Septima.* Nemo ex mi
centenis vel denis, qui numeratus fuit, in alium locum

is occidatur ipſe & præfectus cohortis, qui eum recepit. *Octava.* binis myriadibus equi iuxta viam diſponantur, propter curſum ciorum. *Nona.* Ex bonis mortui, cui non eſt hæres, rex il accipit, ſed opes illius, etiam vidua, ei dantur, qui mini- eius fuit. Sunt Mogolis aliæ leges bene multæ. Ne autem lixi ſimus, partem tantum memoravimus. *Quomodo idola- m Mogoli amplexi ſunt.* Mogoli olim nullis literis utebantur, ue religione particulari, ſed unum Deum creatorem omnium im noverant. Quidam eorum cælum Deum agnoſcebant & abant, donec ſubegerunt Turcos Igur[illegible]s atque inter illos in- erunt incantatores, qui vocabantur Kamoje. Multos audivi- s, qui teſtabantur de illis atque dicebant: „Nos audivimus vo- dæmonum, qui cum illis per feneſtras tentoriorum locuti ſunt. c autem dæmonum manifeſtatio non ante perficitur quam ab s viris polluantur, ſiquidem eorum multi hermaphroditæ ſunt. o fœdi ſunt, ut, quando aliquid ex magica eorum arte facere int, quemcunque, qui iis obviam fit, vi cogunt, ut eos polluat. P. 441. re quum illos Mogoli vidiſſent, in ſimplicitate ſua eos ſecuti . Poſtea audivit Cinghiz Chanus, Sinas ſive Chataios habere a, & ſacrificulos ſapientes. Miſſis legatis petiit ab iis ſacri- los, promiſitque ſe eos honorifice excepturum eſſe. Quum ificuli adveniſſent, præcepit Cinghiz Chanus, ut ſacrificuli cum noiis diſputationem ſuper religione haberent. •Quum ſacrifi- loquerentur, atque ex ſuo codice, quem Num lingua ſua ap- ant, prælegerent, victi ſunt Kamoii, neque, quid balbutiant, nerunt, quia cognitionis rudes erant. Ab eo tempore digni- ſacrificulorum apud Mogolos accrevit. Iuſſi ſunt ſimulacra

 fa-

fabricare & ſtatuas fundere, ut in patria fecerant, item
& libamina ſecundum conſuetudinem eorum offerre. Qu
vero ſacrificulos valde honorabant, Kamoios non ſpr
Manſerunt utrique. Opus ſuum quisque peragebat, du
alterum non accuſabat, vel contemnebat, contra conſue
populorum, ſcripturam & prophetas habentium, ubi, qu
ad contumelias pronus eſt, ſocium ſuum vituperat, & i
eum iudicat. In libro vero ſacrificulorum, qui vocatu
præter ſententias profanas, quæ inſunt, ſimiles illis, qua
ravit ſanctus Gregorius, theologus, etiam leges egregia
henduntur ex. grat. cavendum eſſe ab iniuria, & læſione,
tribuendum eſſe malum pro malo, ſed bonum, non occ
eſſe ab homine vel exiguum animal, uti pediculum vel
Profitebantur, uti Plato, migrationem animarum ex corpo
pus, atque ſpiritus hominum proborum & iuſtorum, re
tium, quando mortui ſunt in corpora regum & magnatum
grare, animas autem malorum & improborum in corpor
corum, qui torquentur, cæduntur & interficiuntur.
corpora animalium irrationalium, vermium & volatiliu
crificuli illi, quando iis caro ad comedendum affertur,
P. 442. gant eum, qui affert „num noſtrum gratia mactaſti hoc
an ex foro emiſti?„ Quando reſpondebat, eorum g
ctatum eſſe, nihil guſtabant. *De cauſa, quæ effecit,*
regiones Perſicas aliasque provincias iis ad occidentem ſitas
Quum Mogoli in urbibus non commorarentur, atque ve
ſtratis, quæ ex urbibus ad eos deportari ſolebant, in
iuſſu Cinghiz Chani incolumitas mercatoribus promiſſa

cunque loco ad se accederent, neque a custodibus viarum, qui
akeschai appellantur, læderentur. Tum tres viri oriundi ex
tate Bochara compararunt vestimenta, lintea tentoriorum
ndida & reliquas merces, quas a Mogolis expeti sciebant.
onusti ad castra magna pervenerunt. Iussu Cinghiz Chani in-
ta[illegible]unt, quæ apportaverant, pretiumque eorum rogatum est.
s vero horum mercatorum, nomine Ahmedes, pro eo, quod
lenariis emerat, tres Basdias argenteas postulavit, quæ sin-
exæquant zuzas 700. Hoc audito Cinghiz Chan iratus fuit
que: „num credit homo iste, nos vestimentum nunquam
sse?„ Significavit thesaurariis adducere vestimenta aurea
ta eaque mercatoribus istis ostendere. Iussit etiam includi
catorem istum, describi, quicquid eius erat, & binis sociis
tradi. Inspectis mercibus eorum, interrogati sunt de pretio
um. At totum pretium non indicarunt sed dixerunt: „Nos
ces istas nomine Chani apportavimus. Num misereatur no-
n dederitque nobis aliquid, ipse novit.„ Placuit responsum
no, præcepitque, ut pro quoque vestimento aureo solveretur
Basdia aurea, nempe 700 pondera, & pro binis stratis gossy-
s una Basdia argentea. Misertus est etiam socii alius, ean-
que summam ei solvit. Præcepit igitur Chanus reginis,
& filiabus suis, ut aurum servis suis dent, mittantque cum
us his mercatoribus viros, qui illis fruges præbeant. Fece-
ita. Congregati sunt mercatores circiter 400. Missus est
iis legatus ad Soltanum Mohammedem Persidos, qui ei dice- P. 443.
„Abhinc & in posterum decrevimus pacem fore inter regna
us orbis, mercatores proficisci atque advenire sine timore,

 divi-

divites & egenos incolumes vivere, & Deum confiteri.,,
legatus profectus esset cum mercatoribus, & pervenissen
ram, urbem Persidos, præfectus urbis rem Soltano i
Soltanus, quum opibus eorum inhiaret, præfecto, cuius
Inaschluk erat, præcepit, ut omnes clam interimeret.
cum fecisset, unus eorum nutu divino liberatus est,
Cinghiz Chano indicavit. Qui quidem, re audita, ira co
fuit, & solus in verticem montis cuiusdam ascendit.
capite & facie, in terram procidit, ibique tres dies com
est, nihil edens vel bibens. Adspiciens in cælum dixit
mine creationis universæ, nosti, propositum meum in
tetendisse. At ille inimicus meus inchoavit & voluit
Peto nunc, ut retribuas ei secundum facta eius.,, Abh
pit mittere milites ad Persas, & loca acie gladii vastare u
ostendemus. *De expugnatione Constantinopoleos a Franc*
C. 1204. *Græcos peracta.* Anno Arabum 600 i. e. anno Græcoru
mense Nisan Franci Constantinopolin Græcis eripuerunt,
que regnum destruxerunt. Duxerat imperator Græcorum
regis Franci, quæ ei filium peperit. Fuit vero imperatori
rum frater, qui ab imperatore defecit, eiusque oculos
in carcere interfecit. Tum filius interfecti fugit ad avu
suum regem Apharnassi, qui zelo affectus cogias coegit
Constantinopolin castra locavit. Quia incolæ urbis facto
adversus fratrem perturbati erant, incenderunt urbem,
que milites muros defendentes in extinguendo igne occupat
ascenderunt Franci, & urbem intrarunt. Aufugit tyrannus.
P. 444. carunt Franci puerum parvum in solio regio, meram imaginen

n servata iis omni potestate. Cœperunt incolas oneribus gravibus
rimere & diripere cimelia ecclesiastica, cruces, evangelia, aurum
rgentum super iconibus. Incolæ urbis quum viderent se absque
ericordia a Francis spoliari, insurrexerunt contra puerum, filium
eratoris Græci eumque occiderunt. Eiecerunt etiam Francos ex
e, portasque coram iis clauserunt. Manserunt igitur Franci extra
em eam obsidentes. Protracto bello debilitati sunt obsessi. Con-
erunt ad Soltanum Rocenaldinum dominum Iconii, qui tamen eos
ivare non potuit. Tum mercatores Franci, qui habitabant Con-
tinopoli, numero circiter 30000, & propter magnitudinem urbis
aspiciebantur, incenderunt urbem binis vicibus. Conflagra-
circiter quarta eius pars. Portis apertis ascenderunt Franci,
extra urbem erant, & strictis gladiis occiderunt ingentem
ltitudinem Græcorum. Quum multi eorum in ecclesiam ma-
m Sanctæ Sophiæ aufugissent, irruerunt in eos Franci. Exierunt
ır patriarcha, summi sacerdotes & presbyteri, in occursum eo-
, portantes cruces & evangelia. Prostrati sunt coram iis
nantes & deprecantes pro reliquo populo, qui ibi erat. Franci
m contemtis eorum precibus occiderunt una cum populo
m sacerdotes & ecclesiam diripuerunt. Erant tres principes
ncorum, unus dux Venetorum, cuius navibus & naviculis totus
rcitus Francorum traiecerat, quique erat senex coecus, alter
Francicorum nomine Marchio, tertius nomine Godofredus.
ibus iactis, cuius esset regnum Constantinopoleos, Godofredo
l assignatum est. Veneti potiti sunt insulis Creta, Rhodo &
nis. Marchioni cessa est regio orientalis a sinu maris trans
tum, scilicet Laodicæam, Nicæam, Philadelphiam &c.

Græci

Græci vero hæc loca Francis cedere detrectarunt. Sed in
iis patricius quidam Græcus, nomine Laſcaris. Hoc te
Pag. 445. quum Nuraldin Arslan Schah dominus Mauſelæ, & filius
eius Kotebaldin Mohammed filius Zangi, dominus Schigra
amore ſe amplecterentur, diſſidium inter eos excitavit Mal
lus. Quare Nuraldinus caſtris poſitis ad Niſibin, quæ fi
culi ipſius erat, urbem oppugnabat, eamque propemod
piſſet. Tum allatus eſt nuncius Mauſela, Motapheraldinu
beri, filium Zinaldini Eli Cugach, qui dominus Arbe
Niniven veniſſe, eam vaſtaſſe, frugesque combuſiſſe.
Nuraldinus, relicta Niſibi, venit Baldam. Quum inte
Motapheraldinum Arbelam rediiſſe, ille Telapharam profe
eamque expugnavit. Tum Malec Aſchraph, filius Ad
tum Harane erat, Reſainam venit, & pactus eſt cum M
Aldino domino Arbelæ, & cum domino Amidæ, & caſt
phæ & cum domino Gazartæ & cum domino Daræ, no
dendum eſſe Nuraldino, ut partem regionis domini Sch
vindicet. Omnes profecti ſunt Niſibin, atque inde in r
occidentalem. Nuraldinus venit Cepharzammar atque i
ſcheſſah. Quum quieſcere cœperint, quia imbecilli era
piæ equeſtres Aſchraphi & fœderatorum irruerunt in Nur
Penitus fractæ ſunt vires Nuraldini. Ipſe aufugit & cum
nibus Mauſelam evaſit. Intrarunt copiæ Aſchraphi agrum
lenſem, vaſtarunt & incenderunt. Maxime in urbe Balda
direptionem fecerunt. Fertur mulierem quandam pul
coxiſſe. Quum audiret vaſtationem, detraxit a manu
armillas, iisque igni abſconditis fugit. Tum intrav

dam domum; aliquid ad comedendum quærens. Quum nihil
em præter ovum unum reperiret, sumsit illud et ad ignem ac-
it, ut illud assaret. Pervestigans ignem invenit ibi armillas.
c quidem sagacitas valde mirabilis est. Manserunt ibi aliquot
s, postquam regionem diripuerant. Ultra citraque missis legatis
raldinus reddidit Telaphram filio patrui sui, & pax composita P. 446.
Post hæc dispersi sunt exercitus. Hoc anno Franci, capta
stantinopoli, valde invaluerunt. Invaserunt Phœnicen de
ulabundi usque ad Iordanem. Stragem magnam ediderunt
r Arabes. Quum Hamatham venissent, adortus eos est do-
us eius Nazaraldin filius Takinaldini, filii Schahenschæ, filii
i, sed funditus profligatus est, & Hamatham fugit. Incolæ
is egressi ad prœliandum cum Francis omnes occisi sunt. Tum
lec Adelus, nunciis ad eos missis, dedit iis Nazartham, & om-
regiones, quarum proventus inter Francos & Arabes divide-
tur. Tum pax fuit. Paulo post alii Franci Ægyptum invase-
t, magnaque præda abacta abierunt. Hoc anno Soltanus Ro-
aldinus dominus Malatiæ & Iconii fratri suo civitatem Ancy-
eripuit, postquam eam per aliquot annos oppugnaverat, quia
le munita erat. Eduxit ex ea fratrem suum cum duobus filiis,
s habebat. Dedit iis castellum quoddam in terminis exteriori-
. Postquam abierant, misit contra eos frater ipsius Rocenal-
us milites, qui sub specie latronum eos occiderunt. Quinque
bus post cædem fratris sui eiusque filiorum ipse colica labora-
& repente obiit. Successit ei filius parvus, qui ei erat, no-
e Kelig Arslan. Fertur, Rocenaldinum negotia publica
ienter administrasse. Inclinabat ad mentem philosophorum

exterorum, quam, servata specie, non manifestavit. Ho
fuit terræ motus gravis, quo concussus est murus Tyri,
loca in Ægypto, Palæstina, Mesopotamia, in agro Ma
atque in insulis Cypro & Silicia. Anno Arabum 601 d
ortum est inter magnates ditionis Rumæorum. Unus En
subiugata (325) regione magna Turcomanorum, in finib
corum sita, accersivit Giathaldinum Cicsrobum, qui ad
P. 447. aufugerat, atque collectis copiis multis iuxta Iconium castra
Irruerunt in eas milites, qui Iconii erant. Fregerunt legio
fugarunt. Giathaldinus, inscius quid faceret, & quo abir
fugit in oppidum quoddam exiguum, Iconio vicinum, c
men erat Abgarem. Tum incolæ Axeræ, hoc audito, do
et expulso præfecto eorum, proclamaverunt Giathaldinum
bum. Iconienses igitur Axeranis invidentes, captis mag
qui penes se erant, exclamarunt: „vivat Soltanus Giat
Cicsrobus," eumque Iconium accersiverunt. Puerum
Arslanum, filium fratris eius, illosque qui cum eo erant,
cerem coniecerunt. Tempore exiguo subiectæ ei sunt or
giones. Venit ad eum Edessa Kizarschah frater ipsius,
ram fratre suo Rocenaldino Malatia ei erepta in fugam
rat. Giathaldinus eum non excepit, datoque ei auro mu
nuo Edessam misit. Quum Soltan Giathaldinus Cæsaream
venit ad eum Malec Aphzil, filius Saladini, dominus San
Netamaldinus dominus castelli Saidæ, quibus ei subiectis
tia crevit. Hoc anno venit Nazaraldinus Mahmud filius
medis filii Keraarslani, dominus Amidæ ad Malec Asch
filium Adeli, petiitque, ut secundum promissum eius in ex

do caſtello Saidæ ſe adiuvaret. Collectis ab Aſchrapho copiis Syriæ, Mauſelæ, Schigræ & Gazarthæ, obſidentes caſtellum Saidæ urbem ceperunt, atque caſtellum oppugnare cœperunt. Tum dominus caſtelli Saidæ a Soltano Giathaldino opem flagitavit. Soltanus ei miſit equites 6000, cum Malec Aphzilo domino Samoſatæ. Quum Malatiam veniſſent, audiverunt de eorum adventu Aſchraph & dominus Amidæ. Declinarunt Chertabratham, & caſtra locarunt ad locum Samanim, in cuius medio duo caſtella erant, alterum domini Amidæ, alterum domini caſtelli Saidæ. Pag. 448.
Aphzilus poſterius expugnavit, præſidiumque illuc poſuit. Quum exercitus Soltani Chertabratham veniſſet, dominus Amidæ Amidam profectus eſt, et exercitus Soltani iu Rumæam rediit. Anno iſto, id eſt, anno Græcorum 1516 Iberi invaſerunt Aderbijanam, & C. 1205.
cædibus multis factis, ingentes opes inde abduxerunt. Venerunt inde in agrum Chalatenſem, magnamque cladem intulerunt. Illinc profecti invaſerunt agrum Argiſchenum & direptione atque incendiis perpetratis ad caſtellum caſtra poſuerunt, quod Chalatam & Erzerum interiacet. Tum dominus Chalatæ profectus eſt ad Bar Kelig Arslan dominum Erzeri, accitoque eius exercitu ambo irruerunt in Iberos. Occiſus eſt in prœlio Zacharias parvus, dux Iberorum. Iberi in patriam ſuam redierunt. Eodem anno peperit mulier quædam Bagdadi puerum, cui bina capita, quatuor pedes & quatuor manus erant, atque natus unum diem obiit. Eodem anno Bagdadi duo Arabes cœci alium cœcum noctu adorti in templo quodam eum occiderunt, quia putarunt ſe pecuniam apud eum reperturos eſſe. Illuceſcente die timuerunt, atque Mauſelam fugerunt. Occurrit iis ſpeculator quidam, qui ob aliud negotium iter faciebat. Iocabundus dixit:

„Hi cœci occiderunt cœcum illum; non enim nisi coecus c
occidit.„ Tum unus eorum verba audiens speculatoris p
tus dixit: „Per Deum, non ego sed iste illum occidit.„
autem alter: „minime sed tu illum occidisti.„ Ambo p
& ad præfectum abducti sunt. Confessi sunt, ab altero c
ab altero funiculo strangulatum esse. Uterque occisi sunt.
Arabum 602 gens Curdæorum, quæ in montanis Mediæ
quæque appellatur Tirahajæ ex montibus descendit, & mag
de regiones illas affecit. Persis in eos irruentibus multi
occisi sunt. Religionem Moslemicam non amplexi sunt sed in e
P. 449. smo antiquo & magia perseverarunt. Quando Moslemus in
eorum inciderit, tormentis diris eum interficiunt. Quando f
dam nata est, pater ad portam domus adstans exclamat: quis h
sponsat? Si quis eam suscipit, viva relinquitur, alias occiditur.
ob rem paucæ mulieres inter eos reperiuntur, atque una tant
sufficit omnibus sociis unius familiæ. Si quis apud eam fuerit,
suum tanquam signum iuxta portam relinquit, ut si quis vide
non accedat. Quando socius eius egressus fuerit, tum ingredi
autem eorum natu maximus est, vocatur pater infantis. A
Iberi agrum Chalatensem prædis, incendio & cædibus iterum
runt, & abierunt. Giathaldin Cicseru cepit urbem Antalia
iuxta littus maris, die tertio mensis octavi, postquam anno s
exercitum contra eam miserat. Græci, qui ibi erant, ad Cypr
Antaliæ vicina erat, miserant, & Francos inde adduxerant, ut
tularentur. Soltanus, remoto exercitu suo ab urbe, illis in
montanis fecit, & quemcunque, qui egrediebatur, cepit. Qu
per aliquod tempus ita in angustia essent, legatis ad Soltanu

derunt ei urbem. Coniuncti igitur ſunt Turci & Græci in bellum Francis. Cepit Soltanus caſtellum urbis, Francosque, qui rant, captivos fecit. Cepit etiam Choroſum. Hoc anno n viribus auctus eſſet Mohamedes filius Bactamari, dominus atæ occidit Hazarum Dinari generum ſuum, qui patrem lerat. Quia autem iuvenis erat, incepit laſcive vivere. runt eum Chalatenſes. Etiam Emira quidam ex ſervis Schahni nomine Balaban ab eo Menasgerdi defecit. Tum Chalas quidam miſerunt ad Naſaraldinum Artuk filium Ilgezi filii , filii Temurtaſchi, filii Ilgezi filii Artuk, dominum Mar, eique dixerunt: „Filius avunculi patris tui vita indignus eſt. igitur, ut tibi Chalatam tradamus.„ Quum dominus Maradveniret, & cum eo exercitus Turcorum & Medarum conti eſſent, reſipuerunt (327) illi, quia & ipſum & ſocios egevidebant, verebanturque, ne ab iis ſpoliarentur, atque ad m ſe accinxerunt. Balabanus nunciavit domino Mardini; „ P. 450.
atenſes convicio notant Medas, qui tecum ſunt. Quare rea Chalata, ego autem tuarum rerum curam agam.„ Poſtn declinaverat, minatus eſt Balabanus domino Mardini, niſi iam repetiſſet. Quia autem paucos habebat ſocios, timuit, abinvenitque regionem ſuam direptam a Malec Aſchrapho. itabat enim Aſchraph Duniſaræ, unde, multis collectis opi-Haranem profectus eſt. Balaban vero, coacto exercitu, atam venit, eam tamen vi capere non potuit. Sed poſtquam Chalatenſibus promiſerat, gravibusque iuramentis ſe obſtrin-, ſe ne minimum quidem eorum læſurum eſſe, urbs illi dedita eſt. eſſus Bar Bactamarum caſtello quodam incluſit. Tum invaluit.

Poſtquam Malec Auhad Negamaldin Iobus filius Adeli
caſtellum Muſch urbemque ipſam ceperat, & ad Chalata
poſuerat, Balabanus egreſſus occupatis locis anguſtis, p
multos, qui cum eo erant, ipſe Negamaldinus filius Adeli
minibus paucis & vulneratis (328) Maipherkatam evaſit.
anno Iberi ceperunt urbem Keres, quæ ſub poteſtate
poſtquam multis annis eam obſederant, & incluſerant
alimentum urbi defecerat. Anno Arabum 604 miſit Male
ad patrem ſuum Malec Adelum & auxilium petiit ad expu
Chalatam. Miſſus ei eſt Malec Aſchraph cum exercitu
Quum in viciniam Chalatæ veniret, irruit in eum Balab
uperatus fugit ante illos & Chalatam aſcendit. Miſſo
Mogethaldinum filium Keligarslani dominum Erzeri, eu
xilium advocavit. Qui quidem quum ipſe veniret, Ba
eum egreſſus eſt. Ambo adorti ſunt Malec Auhadum
que eius, quos fregerunt & fugarunt. Caſtris deinde
Muſcum, expugnatio urbis haud remota erat. Tum in
ravit Bar Keligarslani Balabano eumque occidit, ut Chal
retur. Quum Chalatam iret, Chalatenſes portas an
eius clauſerunt. Ivit illinc Menasgerdam, ubi incolæ
Pag. 451. cerunt. Spe fruſtratus in patriam rediit. Chalatenſes
runt Malec Auhadum eique urbem tradiderunt. Præf
bum, qui haud procul vivebant, quia illis non place
filiùs Adeli imperaret, quia patrem metuebant, invaſe
vaſtarunt agrum Chalatenſem; quod potiſſimum Iberi
Emiræ quidam Chalatenſes ab Auhado defecerunt & cep
ſtellum Wani, quo nullum fortius erat in illa regione

n sunt Argischo. Multis laboribus exantlatis tandem potuit
adus illis Wanum eripere, postquam acciverat Aschraphum
rem suum. Chalatenses autem ægre tulerant, Chalatam tradi
liæ Adeli. Quare quum profectus esset Menasgerdam, ad
ordinandam prout fas erat, irruerunt Chalatenses, duces
narum, quæ vocantur lingua regionis Mangad Abchir, impe-
fecerunt in socios Auhadi, eosque ex urbe expulerunt. Op-
narunt dein castellum. Quod quum audiret Auhadus, assum-
xercitu Mesopotamiæ, iuxta Chalatam castra posuit. Dissidio
inter incolas urbis, eam occupavit Auhadus, multos Chala-
ses occidit, multosque in vincula coniectos Maipherkatam mi-
Deferbuit impetus iuvenum, ducum turmarum, qui pro lu-
eorum præfectos constituerant & dissolverant. Hoc anno
t Soltan Giathaldin Cicseru, regnavitque filius eius Ezaldin
aus. Fratrem suum Elaialdinum Cikubadum, in carcerem con-
t in castello Mesræ, quod sub monasterio Mar Aharonis in
nte benedicto iuxta Malatiam (situm est.) Hoc anno exierunt
nci Tripoli, castra posuerant iuxta Emessam, eiusque agrum
puerunt. Dominus eius Asadaldin Schircuh filius Mohamme-
, filii Schircuh natu maioris viribus destituebatur ad eos depel-
dos. Cyprii etiam multas naves Arabibus eripuerunt Arabes-
prehenderunt. Quod quum audisset Adelus, exiit ex Ægypto
n exercitu, Francique cohibiti sunt. Hoc anno obiit Elai Al-
filius Kera Sankuri dominus Maragæ. Successit ei filius par-
, quem habebat. Haud multo post etiam iste mortuus est. P. 452.
zrathaldinus Abubecer filius Pehlvani, dominus Tephrizi, po-
s est Maraga, totaque eius ditione excepto castello Rundaz,
ubi

ubi rebellaverat eunuchus tutor pueri, qui mortuus erat Arabum 605 ingens multitudo Iberorum invaſerunt agru tenſem, ſubiugarunt urbem Argiſcham, eamque ſpolia terfecerunt ſenes & iuvenes, ligarunt mulieres, filios eamque penitus vaſtarunt, & deſertam atque evacuatam runt. Negamaldin Auhad, qui Chalatæ erat, non poterat multitudinem eorum occurrere. Præterea, propter cæd in Chalatenſes perpetraverat, iis non ſatis fidebat, ver quando exiret, rebellarent, eumque Iberis traderent. I fuit terræ motus gravis Niſaburæ, omnesque eius incol nitiem exierunt, ubi multos dies commorati ſunt, don ceſſaret, & in urbem intrarent. Fuit etiam in Choraſ minus gravis ac Niſaburæ. Anno Arabum 606 fuit rec inter Malec Adelum Nuraldinum Arslan Schah dominum Locavit Nuraldinus filiam ſuam cuidam filiorum Adeli. inierunt, ut Schigram Kotebaldino, qui eam poſſidebat rent, Adelo tradendam, atque Gazartham Cardoam eius Sengarſchaho, Nuraldino concedendam. Adelus a ſe accingens, cepit Haboram & Niſibin, quæ domini Sch rant. Quo audito Nuraldinus reſipuit fuitque ſimilis ho num ſuum evomenti. Cognitum enim habebat, ſi eti gram & Gazartam Adelus caperet, non ſolum Gazartam ditum ſed etiam Mauſelam ereptum iri. Quum cum co ſuis deliberaret, omnes eum obiurgarunt, quod iis arcan revelaſſet, antequam cum Adelo conſenſiſſet. Dixeru ipſi: „Nunc nihil tibi relictum eſt, niſi ut obſerves, quo miſiſti. Alias occaſionem quæreret, ut te aggrederetur

minem periurum.,, Quum de iuramento suo cogitaret & simu-
ret se copias auxiliare Adelo pararet noctu ad eum venit lega-
a Motapheraldino Cucburi domino Arbelæ, promisitque, hunc
piis coactis adventurum esse, ut, coniunctis viribus, non per- P. 453.
tterent Adelo, manum his regionibus iniiciendi. Nuraldinus
lde lætatus est, iuramentaque rata habuit, quod hac nocte lega-
profectus Motapher (329) Aldino indicavit. Coegit exerci-
n, advenit & absque mora extra Mauselam castra posuit. Mi-
etiam legatum ad Chalipham, ut Adelo cupiditatem suam ex-
obraret. Missi sunt etiam legati ad Malec Tahir filium Sala-
ni, dominum Halebi & ad Soltanum Ezaldinum Cicausum.
nnes auxilium polliciti sunt. Etiam socii Adeli Schigram segni-
oppugnarunt, inprimis Asadalein dominus Emessæ, qui aper-
frumentum & oves in urbem advexit. Quum dominus Schigræ
bem tradere vellet sibique compensationem definiret, viribus
comparatis perduravit. Advenit enim legatus Chaliphæ
sar ad Adelum, eumque obiurgavit. Pax inter eos composita
, manseruntque ei loca, quæ ceperat, scilicet Habora & Ni-
is. Destitit igitur & in Syriam abiit. Hoc tempore quum
otapheraldin dominus Arbelæ, Mauselæ esset, locavit duas
as ipsius binis filiis Nuraldini, Isaldino Masud, & Imadaldino
ngi. Motapheraldinus valde sustentavit familiam Adeli. Quia
tem dominus Schigræ filium suum ad eum misit, rogaturus, ut
sui gratiam penes Adelum intercederet, ab eoque impetraret,
sibi Schigra relinqueretur, Motapher confidenter Adelum hoc
neficium rogavit, quia putabat, se, si vel partem dominii eius
peteret, non repulsam laturum esse. Adelo vero hanc sup-

 plica-

plicationem negligente, ei ſuccenſuit & Nuraldini partes
eſt poſt magnum odium, quod inter illos fuerat. Hoc ann
Pacheraldin Bazi, natus annos lunares 63, logicus & dial
magnus Arabum, ex quo, eiusque multis libris Arabes
ſunt atque hodienum ubique terrarum edocentur. Origen
virum compararem. Uti enim doctores eccleſiæ ex ſcriptis
nis inſigniter edocti hæreticum eum vocarunt, ita etiam
P. 454. hunc infidelem & aſſeclam philoſophiæ Ariſtotelicæ nomi
Anno Arabum 607 obiit Mohammedes filius Haſanis dux I
tarum. Hic uti pater eius viam philoſophorum ſectatus eſt.
damenta religionis Arabum apprime diruit & reiecit.
eius multos præfectos, qui tributum ei non dederant, occi
ſocios, quos mittebat, ut in viros potentes irruerent. H
quam occiderant, occiſi ſunt. Ita, dum ſatis faciebant vo
pravæ domini ſui improbi & tyranni, ſemet ipſos in mortem de
Completis annis 46 tyrannidos eius vivere deſiit. Succeſſit e
eius Gelailaldin Hoſein. Hic initio imperii ſui ſimulare cœpit
gionem Moslemorum amplecti. Ieiunavit, & oravit, atque
pham Bagdadi, & Soltanum Mohammedem Chowarzemſcha
quosque Arabes illuſtres certiores fecit, quod a moribus impii
ſui deflecteret, præceptaque Islamiſmi ſequeretur. Credentes e
ſunt, & donis multis atque ſplendidis eum honorarunt. Hoc a
iit Nuraldin Arslanſchah filius Maſudi, filii Modudi filii Za
Axankuri, dominus Mauſelæ. Fuit vir probus, fortis & tre
omnibus ſubiectis eius, etiam ceteris regibus, qui eius tempo
rant. Appropinquante morte magnates iureiurando obſtrin
ſuo natu maximo Malec Kahir Ezaldin Maſudo. Filio minori

dino Zangi dedit bina castella, quæ everterat, Hamidam & Schuhum eorumque agros. Filiis suis tutorem constituit servum suum edaraldinum Kulum, virum terrificum & callidum, dignum, cui gnum committeretur. Ingravescente morbo, suaserunt ei meci, ut se lavaret in fonte monasterii sancti Mar Zinæ, quod est oram Tigris. Quum illuc deportatus a Bedaraldino & lotus set, nihil profecit, quia morbus eius lethalis erat. Reductus a edaraldino in navicula Mauselam obiit. Adfuerunt cum illis ntum duo servi. Bedaraldinus una cum his duobus eum humes impositum noctu in palatium extulit, nemine animadvernte. Postridie eius diei Bedaraldinus res necessarias administrat. Circa horam nonam indicavit eius mortem, & nocte insenente funus duxit in sepulchrum, quod Nuraldinus sibi ante patium paraverat. In eius locum suffectus est filius eius Malec ahir, quum Bedaraldinus sceptrum administrationis politicæ neret. Ad annnm 608 & 609 nihil (memorabile) invenimus. nno 610 obiit Mohedab medicus Bagdadensis, qui nomine Bar aubeli Mauselæ inclaruit. Hic suo tempore præstantissimus erat, bullebarchath medici Iudæi Bagdadensis discipulus fuit. Migrat ille Bagdado Mauselam, illinc in Aderbijanam, illinc Chalam. Operam suam locavit Schahermiro, in cuius aula multas pes sibi comparavit. Quum, rege morbo quodam laborante, rinam illius secundum consuetudinem investigaret, dixit ei serus quidam: „quare non gustas illam, o medice!„ Medicus ei ihil respondit tum temporis. Foras egressus vocavit eum, eique ixit secreto: „Num alius quis te instruxit, ut mihi de gustanda rina diceres, scilicet rex vel quidam domesticorum regiorum, P. 455.

 an

an ex te ipſo hæc verba protuliſti? Reſpondit ſervus, „ nc
mihi dixit. Sed audivi urinam guſtu ſe prodere uti colore,
& ſubſiſtentia. Dixit medicus:,, res ita ſe habet, ſed
quovis morbo. Noſce, te hæc locutum magna ægritudine
feciſſe, quia rex hæc intelligens putaret, me in eius mi
non omnia officia præſtitiſſe, quæ a me implenda ſunt.
illo tempore offenſioni fuit medico huius cogitatio, ne
amplius quietus fuit. Dedit multum argenti ſervo huic,
que impetravit, ut hoc modo amplius non cum eo loqu
P. 456. Quum poſtea ab aulicis interrogaretur, iuſſus eſt abire
Habitavit Mauſelæ, ubi manſit, donec moreretur. In p
vita cœcus factus eſt multique ad eum venerunt, ut me
probe addiſcerent. Vixit annos 95 & ſcripſit librum pra
de medicina, conſtantem quatuor voluminibus, eumque
appellavit. Multi legunt eum, eique hodie operam navant
anno, id eſt, anno Arabum 610 Cinghiz Chanus ipſe v
Perſida contendere. Quum veniſſet in regiones Turcorum
orum, omnes Emiræ, qui ibi erant, cum exercitibus eorum
eius ſecuti ſunt. Scilicet Biſchcalig præfectus (330) nomin
eiusque exercitus, ex Almalig autem Senak Tachin eiusq
tes cum multis aliis. Tum Cinghiz Chanus Tuſchi filiu
cum quinque myriadibus ad latus Chungadi miſit, bin
filios Schagataii & Ochtaium ad urbem Othararam caſtra
iuſſit. Ipſe verſus urbem Bocharam profectus eſt præcepit
quos ad Othararam reliquerat, ut urbem arcte obſ
Quum eam ſtrenue oppugnare ceperint, per quinque men
reſtitit, quia Soltanus Mohammedes equites 50000 in ea

quorum dux erat Gairchan. Præterea 10000 alii, duce Kehah Chaz Hagib, ſimiliter intus erant. Quum videret Kerah incolas Tataris exercitu impares eſſe, aſſumtis multis ſocion ſuorum, ex porta Zuphi ad Mogolos noctu egreſſus eſt, qui usque ad mane diei cuſtoditum ad binos filios Chani adduxet. Poſtquam ex eo accurate didicerant, quomodo ſe urbs obque haberent, dixerunt ei: „Uti domino tuo inſidias feciſti, etiam nobis inſidiaberis, neque tui indigemus.„ Iuſſerunt omnesque eius ſocios occidi. Hoc die Tatari urbe potiti t, eieceruntque omnes populos utriusque ſexus, & opes dirirunt. Gairchan cum 20000 electis ſuarum partium in tectis nuum urbis altarum & turribus muri certavit. Quinquageni pes horum contra Tataros erumpebant, trucidabant & trucidatur, donec bini tantum cum Gairchano in tecto palatii eius anerent. Contra hos multi Tatari pugnarunt, & valde defati ſunt, donec hos binos occiderent. Ipſe ſolus relictus eſt. is eius abſumtis, ancillæ ſubminiſtrabant ei lateres & tegulas parietibus. His armis cum Tataris certabat. Quia Chanus ierat eum in prælio occidi ſed iuſſerat vivum ad ſe adduci, e defatigati ſunt, donec eum ſecure prehenderent. Cinghiz nus, poſtquam eum viderat, occidi eum iuſſit in loco, qui vor Gugſarai i. e. ædes virides. Anno 611 regnavit Soltan Ezalis Cicaus Synope iuxta oram maris Pontici ſita, occiſo doo eius Kiralcaſo. Anno 612 Antaliam Romanis eripuit altera . Anno Arabum 613 obiit Malec Tahir Gazi filius Saladini phi filii Iobi, dominus Halebi. Iuſſerat ei ſuccedere Malec zum Mohammedem filium eius minorem, qui tum erat natus Pag. 457.

 bien-

biennium & aliquot menses. Fuit ei alius filius natu maior
autem mater iunioris filia Malec Adeli erat, idcirco eum c
Ne vero a fratre seniore læderetur, constituit Tahirus
torem & Atabagum filii sui iunioris Schehabaldinum Tog
chum probum & misericordem. Beneficiis affluebant
opima gaudebant incolæ Halebi, dum ille vir præstantissimu
tenebat. Prædas, quas Malec Tahir, dum vivebat, a
possessoribus mortuo illo reddidit. Anno Græcorum 15
C. 1217. anno Arabum 614 Pontifex Romanus omnibus regibus Fr
per legatos decretum proposuit, quo excitarentur, u
copiis Hierosolyma, urbem sanctam, Arabibus eriperen
lecti igitur sunt multi populi, & Accam venerunt. Qu
Adelus audiret, festinanter ex Ægypto Hierosolyma prof
Pag. 458. Exierunt Franci Acca & castra locarunt iuxta aquas in
vocatur spelunca latronum. Adelus voluit prævenire, il
stra metari. Quum autem non posset, castra posuit iuxta
Appropinquarunt Franci, ut eum adorirentur. Adelus c
deret imparem esse exercitum suum Francis, castra pos
cinia Damasci, usque ad finem Chanunis prioris. (330)
diripuerunt, quicquid invenerunt Bischano a usque ad I
Occisis & in vincula coniectis multis redierunt in pratum
manibus præda repletis. Fertur, Adelum Bischano p
vidisse hominem quendam sarcina onustum, qui modo ib
sedebat, ut requiesceret. Accessit ad eum solus eiq
„Quid te ipsum perimis, o senex. Ne festines.„ F
senex: „ad Sultanum abi, illum festinare veta, nam ni
stinaret, neque ego quicquam festinarem, neque vel do

fectus essem.,, Adelus pudefactus eum reliquit. Hoc tem-
e abiit princeps Boemundus, & reliquit filium, nomine Ru-
im, quem ex filia Rufini, regis Armenorum, susceperat.
quanquam regnum pertinebat, institit avunculus eius, illudque
vindicavit. Lebonus vero rex Armenorum, frater Rufini
neni, quia Rufinus ille Francus filius ex filia fratris sui erat,
animatus est, Autiochiam venit, sibique Antiochenos iura-
nto constrinxit. Stultus autem ille, quum videret se regnare,
erbivit, & voluit Lebonum, qui se regem fecerat, prehende-
ut etiam Ciliciæ imperaret. Templarii insidias cognitas Le-
10 indicarunt, qui nihil damni perpessus liberatus est. Anno
ibum 615 Franci mare traiecerunt versus Damiatam, quam
ra adortus est, qui vocatur Gensch. Nilo inter Francos & Da-
tam interiacente, Arabes struxerunt turrem magnam in medio
o, ex qua milites Francos Damiata cohiberent. Quam qui-
n turrem post quatuor mensium spatium Franci expugnarunt,
isis militibus, qui ibi erant, scissisque catenis Nilo iniectis.
lec Chamal filius Adeli, qui ex altero latere Damiatæ castra P. 459.
uerat, quum videret, catenas Nili a Francis ruptas esse, stru-
pontem magnum in locum catenarum. Illo ponte pariter a
ncis confracto, Chamal naves magnas perforatas in illum lo-
n submersit, super quibus aliæ naves magnæ ascendere non po-
rint. Franci igitur fecerunt fossam magnam & profundam in
latere, aperuerunt hiatum, deduxerunt torrentem ex Nilo in
c hiatum, atque illuc naves appulsæ sunt. Appropinquantes
ris Damiatæ ex mari urbem obsidere cœperunt. Damiatenses
o, quia Chamal & exercitus eius prope erat, omnesque res iis
ne-

necessariæ ex continenti advehebantur, non solliciti fuerunt de Francis. Tum volente Deo perlata est fama ad Chamalum, Adelum patrem ipsius Damasci mortuum esse, atque Emiram Bar Maschtub & reliquos Emiras Curdæos Hecharæos fratrem Chamali, Malec Paiz regem in Ægypto constituturos esse. Chamalus igitur exercitum abduxit in Ægyptum & profectus est. Relicta ab eo Damiata, invaluerunt Franci, terram ascenderunt, & diripuerunt impedimenta, quæ in tentoriis Arabum remanserant. Cœperunt igitur terra marique Damiatam oppugnare. Damiatenses expectantes, Arabes auxilium allaturos esse, fortiter dimicarunt. Franci per novem menses urbem obsederunt. Arabes obsessi, de auxilio desperantes, quia Chamalus ex Ægypto exire non poterat, insidias veritus, tandem urbem Francis ultro dediderunt. Urbe capta Franci promulgarunt, Arabem quemcunque, qui cum alimentis suis exire vellet, exeundi potestatem habere, qui manere, manendi. Multi non exierunt. Camelus quum videret fortitudinem Francorum, eos valde timuit. Destrui iussit muros Hierosolymorum, ne munimento iis sint, quando urbem ceperint. Hoc tempore, quum Rufinus Francus dominus Antiochiæ
P. 460. a principe Evira avunculo suo domino Tripolis vexaretur, quia Lebonum regem reiecerat, qui ei pro bono malum retribuere paratus erat, reliquit Antiochiam, & venit ad Henricum Gaonem regem Francorum Damiatam, penes quem fuit usque ad mortem regis Leboni. Hoc anno non solum propter Francos, qui ex occidente advenerant, Arabes timore perculsi sunt, sed potissimum ob Tataros, qui ex oriente proruperant, & venerant usque ad Hemdanum, Aderbijanam & Arianam & acerbam cladem

dem universæ Persidi intulerant. Hoc anno, 27 die mensis tii obiit Malec Kaher Izaldin Masud filius Nuraldini, dominus usfelæ, postquam regnaverat annos 7 & menses 9. Hic quin mortem perpetuo timuit. Luxuriosæ vitæ deditus fuit, quam voluptatem præcerpere vellet, priusquam moreretur. us loco regnavit Nuraldinus Arslan Schah filius eius maior, enis natus annos viginti, qui nomine fratris maioris appellatus Malec Kaherus moribundus constituit Bedaraldinum Lula tuem filii sui, uti olim ipsum gubernaverat. Bedaraldinus prære egit. Misit ad Chalipham Nasar, & adduxit diploma reim pro iuvene. Similiter missis legatis ad reges reliquos pacem firmavit. Potitus est regno Mauselensi, absque tumultu. anquam multi iuvenem interimere studerent, & regnare conpiscerent, scilicet Imadaldinus avunculus eius dominus Akræ, ue avunculi patris eius, omnes administratione sua repressit. daraldinus bona multa contulit in magnates & primarios incourbis & regionis. Omnes eum dilexerunt. Imadaldin, donus Akræ, avunculus iuvenis Motapheraldino Cucburi filio Zinini, domino Arbelæ narravit: „Bedaraldinus animum induxit idias contra familiam nostram struere, ut regnum arripiat.„ que Motapheraldinus adiuvit dominum Akræ, & cepit castel- n Imidich. Bedaraldinus coactis copiis Imidiam profectus est, P. 46.1 eam oppugnaret & Imadaldinum caperet. Quia autem tempus ernum erat, multumque nivis in montibus istis, Bedaraldinus infecta Mauselam rediit. Imadaldinus, auctis viribus, reia castella Hacharæam, & Sassaniam adortus iisque potitus est c anno concupivit Soltanus Ezaldin Cicaus dominus Rumææ

Halebi imperare, quia eam domino orbatam, infantemqu
tem in ea proclamatum audiverat. Conſuluerunt ei r
eius: „accidet hoc omnino, ſi Malecum Aphzil filium
dominum Samoſatæ tecum ſumſeris, oſtenderisque te ei
qui a fratribus opprimitur, certare, ut ei regnum patriu
ces, eſt enim filius Saladini maior.„ Accerſivit Sultan
Malecum Aphzilum Samoſata. Dedit ei aurum, veſtes
equos & arma eumque inſtruxit, ut ſecum in Syriam iret,
ut Halebum & quicquid ei adhæret, Maleci Aphzili f
omnis regio, quam ditioni Maleci Aſchraphi in Meſ
auferrent, Soltani Ezaldini foret. Coacto exercitu ad
Intabum, quam cepit & Malec Aphzilo tradidit. Hinc
Telbaſchram ſimiliter eam cepit. Dedita eſt Soltano
qui eam Malec Aphzilo non tradidit. Etiam illi, qui de
eam, reſipuerunt. Abhinc inſidias meditatus eſt
Cœpit tardare Ezaldinum, quo minus Halebum progr
Dixit: „prius Mabagum capiamus & alia loca, tum
occupare poterimus, quando tanquam columba remar
alæ evulſæ ſunt.„ Illis Mabugum adortis, Schehabald
nuchus Malec Aſchraphum rogavit, ut opem ferret puer
filio ſororis ſuæ. Excitatus Aſchraphus invaſit exercitum
Rumæique fracti ſunt ab initio impetus. Soltan Ezaldi
amplius auſus eſt, ſed in regionem ſuam rediit. Aſ
P. 462. Intabum profectus eam cepit, item Telbaſchram. Reſ
urbes domino Halebi. Illos autem, qui Telbaſchram A
dediderant, domum profectos prehendit Soltanus Ezald
absque miſericordia in domo quadam combuſſit. Hoc an

Franci, ut narravimus, Damiatam obſederunt, obiit Malec delus menſe ſexto anni 615 (332) natus annos 75 in loco, qui catur Ealkin. Ductum fuit funus Damaſcum, ibique ſepultum ſepulchro, quod ſibi ipſe paraverat. Fuit enim valde callis, & perſeveranter iracundus, qui poſt tempus aliquod vindiam ſumeret. Reliquit filios hos, Malec Chamal, Naraldinum bualmeli dominum Ægypti, Malec Moatem Motapheraldin Iſa ominum Damaſci, & Hieroſolymorum, Malec Aſchraph Schephaldin Muſam dominum Edeſſæ, Harranis et Chalatæ, Malec Iotaphar Schehabaldin Gazi dominum Maiphercatæ, Malec Habit dominum Kelehgabar, Malec Eziz Otman dominum Banias, Malec Zalach Iſmail dominum Baſſoræ, & Malec Paiz Iacob, Malec Taher Tagaldin Iſaac. Hoc anno, quum cognoſceret edaraldinus, Motapheraldinum dominum Arbelæ & Imadaldium Zangi dominum Akræ conſenſiſſe, ut diriperent agrum Mauſenſem, & caſtellis potirentur, & quum certus eſſet, ſe humilitate hil ab hisce viris impetraturum eſſe, neque, ſi eos obiurgaret, 33) viribus parem eſſe, confugit ad Malec Aſchraphum domium Meſopotamiæ & Chalatæ, eique idem obſequium promiſit, ſi magnatum quidam eſſet. Lætatus eſt Aſchraphus & exercim miſit Niſibin, ut, quando a Bedaraldino advocarentur, ad im proficiſcerentur. Anno Arabum 616 Imadaldinus Zangi ex ſtello Imadiæ ad caſtellum Akræ deſcendit, ut loca in planitie ccuparet, quia montana antea occupaverat. Quod quum Bedardinus audiret, iuſſit regionem defendi. Tum duces conſilium iverunt, ut Imadaldinum Zangi iuxta Akram, inſcio Bedaralno, ſubiugarent. Tota nocte profecti mane feriæ primæ, po- P. 463.

ſtremo die menſis primi Arabum prælium commiſerunt ſ
lo Akra. Penitus fuſus eſt Zangi & Arbelam fugit ad M
aldinum. Mauſelenſes domum redierunt. Tum legati
runt Chaliphæ Naſari & Malec Aſchraphi, eosque recon
& pacaverunt. Diebus iſtis quum pax confirmaretur,
venis Nuraldinus filius Malec Kaheri, dominus Mauſe
perpetuo ægrotabat, & vix per decem dies equo inſidens
ſpectum publicum prodierat. Tum Bedaraldinus fratre
puerum natum tres annos, nomine Naſeraldinum Ma
ſuffecit in locum fratris, iuratis coram puero magnatib
eum equo impoſuerunt & cœtui oſtenderunt. Populus
eſt, qui vidit ſupereſſe adhuc regem ex familia Atabagi
valde diligebant. Mortuo Nuraldino, & ſuccedente frat
ro, Motapheraldinus & Zangi cum Mauſelenſibus certa
ceperunt regionem devaſtare. Bedaraldinus, quia mult
Mauſelenſes Halebum miſerat, ad Malec Aſchraphum,
gionem Francorum infeſtare voluit, Aibagum ducem A
qui Niſibin miſſus erat, ad ſe adduxit. Quum Bedaral
deret paucos eſſe numero, qui advenerant cum Aibag
Aſchraphi, obmutuit, immo ſuccenſuit, quia iis, quos
raphum miſerat, plures fuerant iis, qui ab Aſchraph
miſſi erant. At Aibagus animo exaltatus coegit Beda
Tigrim tranſire, & regionem Arbelenſem invadere.
to Motapheraldinus collectis copiis, Zabum traiecit.
nus & Aibagus progreſſi caſtra poſuerunt, binique exer
oppoſiti fuerunt. Media nocte ſurrexit Aibagus ad oppr
exercitum Arbelenſem. Licet Bedaraldinus eum hortar

pectaret, donec dies illucefceret, detrectavit. Sed equo infidens
feclas fuos equos afcendere iuffit. Bedaraldinus coactus fuit
m fequi. Irruerunt in Motapheraldinum. Ezaldinus Aibag
rvus Afchraphi fugit ad cornu finiftrum domini Arbelenfis, cor- P. 464.
vero dextrum domini Arbelenfis fregit cornu finiftrum Bedar-
dini, qui cum paucis viris in medio relictus eft, & centro exer-
us domini Arbelenfis refiftere non potuit. Fugit igitur Bedar-
dinus & cum peditibus paucis, Tigri traiecto, Maufelam venit.
eque gradum fiftit, fed ad urbem Baladam contendit, copias
rum coacturus. Motapheraldinus eum infecutus eft, caftra-
ue locavit fub colle caftelli Ninives. Commoratus ibi tres dies,
um audiret, Bedaraldinum paratum effe ad eum noctu aggre-
endum, Arbelam ivit. Quum Niniven tranfiret, neminem
fit. Tantum Scheharzuræi, qui cum eo erant, rapuerunt ado-
fcentulam, fponfam recentem ex oppido Beth Saharoie (vico
licorum.) Amici eius factum ægre ferentes fœminam libera-
nt, & occiderunt Curdæos nonnullos. Motapheraldinus, hoc
dito, valde indignatus eft, quia ei dicebatur, rufticos illos
fi conviciatos effe, dum clamarent, „vivat fceptrum aureum
edaraldini.„ Mifit milites contra oppidum iftud, qui etiam
pidanos aggreffi, qui in ecclefia fe muniverant, occiderunt cir-
ter 300, poftea abierunt. Tranfeuntes Bertylum abfciderunt
adio manum iuvenis cuiusdam. Poftea miffis mutuo legatis pax
mpofita eft. Hoc anno, quum incolæ caftelli Chuafchi vide-
nt, reliqua caftella in deditionem Imadaldini Zangi redacta
fe, miffis ad eum legatis, ei Cuafchium dediderunt, expulfa
34) inde familia Bedaraldini. Qui quum cognofceret, Motapher-

 aldi-

aldinum iusiurandum non ſervare, neque ceſſaſſe, ex quo
ſollicitaverat, ut cum eo contenderet, a Malec Aſchrapl
ut opem ſibi laturus adveniret, & dominum Arbelæ c
Aſchraphus, quia multos tum temporis adverſarios habe
licet Soltanum Cicauſum e ditione Rumæorum, nec non
Amidæ & caſtelli Cephæ, dominum Mardini atque præte
Pag. 465. ra Bar Maſchtub & Emira Izaldin Hemidenſis ab eo de
non niſi interiecto tempore, in auxilium Bedaraldini
potuit. Hoc anno, menſe undecimo anni Arabum 6
C. 1220. anno Græcorum 1531 menſe Chanune poſteriori obiit So
din Cicaus filius Cicſcrubi filii Keligarslani dominus
Copias coegerat, ut iterum bellum inferret Aſchrapho
Meſopotamiæ. Quum Malatiam perveniſſet, invaluit pht
laboravit. Quare illinc reverſus eſt & obiit. Magnate
runt Elaaldinum Cikubadum, qui in caſtello Meſræ in
nedicto ſito in vincula coniectus erat, eumque regem
ſtituerunt. Sunt, qui dicant, Soltanum Ezaldinum ante
ſuam eum e carcere eduxiſſe, & magnates coram ſe ad
dum adegiſſe, quia filius ei non erat, qui regno a
Soltan Elaaldin Cikubadus initio regni ſui, quum videre
ſibi eſſe inimicos, ſcilicet Græcos, & Armenos, qui
erant, etiam avunculum ſuum, dominum Erzeri, amic
ſlavit cum Malec Aſchrapho petiitque, ut ſoror illius
trimonium collocaretur, quæ etiam ei tribus poſt ann
Hoc anno, id eſt, anno Armenorum 668 obiit Lebon
liciæ, vir ſtrenuus in præliis & fortis in bellis. Filia
fuit nomine Zobel. Siradan Pali dominus caſtellorum

ritimam suscepit gubernandam filiam regis & ipsam regnum,
iter per duos annos, quando ab Ismaelitis interfectus est.
10 Arabum 617, menso primo, Cinghiz Chan oppugnavit ipse
em Bocharam, quæ sola retinuit religionem Moslemorum in
nibus regionibus, quæ trans Gihonem sunt. Castra posuit iuxta
ram castelli. Advenerunt etiam multæ legiones Mogolorum,
numerum locustarum superabant, atque turmatim miseram
em cingebant. Erant autem ibi equites circiter 20000, &
es celeberrimi Saving Chan et Chesli Chan, qui quidem quum P. 466.
erent multitudinem militiæ Tataricæ, desperarunt de bello, &
occasum solis ex urbe in fugam se proripuerunt. Quum venissent
litora Gihonis: excubitores Mogolenses eos adorti sunt om-
que ensibus trucidarunt. Incolæ urbis videntes, neminem illis
stere posse, aperuerunt portas urbis, & ad obsequium Cinghiz
ni præstandum profecti sunt. Ille eorum misertus est, neque
interfecit, sed urbem intravit ad eam visendam. Accedens
portam templi magni, quæsivit, num ædes præfecti sint. Di-
unt ei scribæ Arabum: non, sed domus Dei est. Descendit
ghiz Chanus equo. Ingressus consistit coram Mihrab (335) &
i filius eius minor ascendit gradus Minbar (suggestus) Edi-
Cinghiz Chan, equos fame premi & planitiem gramine destitu-
esse. Magnates urbis aperuerunt cumulos & cisternas tri-
& hordei, atque humeris portatum proiecerunt pabulum
is, eosque custodiverunt. Adduxerunt etiam œnopolitas,
6) qui Tataros potabant, cantores, cantatrices, item salta-
es, quæ revera in corde suo saltabant. Chingiz Chan advo-
it magnates urbis, illisque ita locutus est: „Opes, quæ super
terra

terra ſunt, non neceſſe eſt, ut nobis indicetis, ſed illa
corde terræ abditæ ſunt, petimus, ut nobis afferatis & deti
vivetis. „Reſponderunt, mandatum regis impletum iri.
runt & adduxerunt abundantiam, quæ computari nequ
multi milites in urbe latebant, ignis in eam iniectus,
combuſta eſt, una cum toto apparatu, qui in ea recond
Qui foris (337) erant, per regiones diſperſi ſunt. Bo
quidam, quum in Choraſanam veniret, interrogatus,
hoc occidiſſet, reſpondit," quid mihi moleſti eſtis?
enim Tatari, occiderunt, foderunt, incenderunt, di
& abierunt.„ Ille, cui aures ſint ad audiendum, audi
anno Bar Maſchtub, quem ab Aſchrapho defeciſſe na
P. 467. Niſibin contendit, ut inde Arbelam tranſiret ad Mota
num. Irruit in eum cohors equeſtris Niſibina, eum fr
ſipavitque, qui cum eo erant. Fugit Bar Maſchtub cum vi
& in regionem Schigrenſem tranſiit. Quo audito Pharru
filius Zangi filii Mududi filii Zangi milites ablegavit, qui
ctum adduxerunt. Quia Pharruch Schah, dominus
ſocius Aſchraphi fuit, decepit eum Bar Maſchtub &
Aſchraphi reddidit. Promiſit etiam addito iureiurando
gnaturum eſſe, donec Mauſelam Bedaraldino eriperet
dendam. Tum dimiſit dominus Schigræ Bar Maſchtubu
dato ei exercitu equeſtri, regionem Arabum devaſtavit.
aldinus, qui hoc cognoverat, copias miſit, a quibus Ma
ctus eſt. Effugit & profectus eſt ad caſtellum Taliphræ,
mini Schigræ erat. Quo audito Bedaraldinus ipſe caſt
liphram obſedit, donec illud expugnaret. Bar Maſchtubun

isit ad Malec Aschraphum. In carcere mansit Harane usque mortem. Malec Aschraph dedit Heni & Gabalguram domino midæ, pollicitus præterea, se etiam urbem Daram ei cessurum se. Postquam eum a domino Mardini separasset, potens factus t, (Aschraphus) Donisaram venit, & totam regionem Mardinensem occupavit. Inclusit dominum Mardini castello, eique imenta abstulit. Tum dominus Amidæ Aschraphum adiit, que conciliatorem inter eos præbuit. Pax composita est, quum minus Mardini Resainam & denarios 30000 Aschrapho daret, Mevasaram regionis Schebectanæ domino Amidæ. Aschraphus isibin profectus est. Veritus eum est dominus Schigræ legamque ad eum misit, quum in via esset, & dedit Aschrapho higram, pro qua Callinicum recepit, atque illuc ipse cum fraibus domesticis & omnibus eius opibus abiit. Aschraphus, occpata Schigra, cœpit copias suas Mauselam præmittere, ut rbelam veniret. Venit singulis diebus turma magna equitum; P. 468. as omnes ipse Mauselam secutus est feria tertia, die 19 mensis inti huius anni. Convenerunt eum legati Chaliphæ, domini rbelæ polliciti se omnia castella, quæ Zangi Bedaraldino eripuet, reddituros esse, si pax stabiliretur. Aschraphus recusavit, ausela profectus Tigrim traiecit, & castra locavit ad Selamiam ppidum in vicinia fluvii Zabi. Motapheraldin castra posuerat media ora Zabi. Naseraldinus, dominus Amidæ, quia socius schraphi erat, atque clandestinam inimicitiam contra Motapherdinum alebat, consilium dedit Aschrapho, ut pace sancita horatus rediret. Dixit ei etiam: „si viceris, offensio eris Chaphæ & vituperaberis ab omnibus Arabibus. Sin victus fueris,

infamia erit tibi fœderatisque tuis in æternum.,, His v
lectus Aſchraphus pacem iniit, & ſumto Imadaldino Za
mino Akræ, obſide, donec redderentur caſtella, quæ
Schigram reverſus eſt. Profecti igitur ſunt, qui caſtella re
& Bedaraldino ceterisque redderent. Uno excepto caſte
in confiniis Hechecharæorum erat, reliqua capere non
quia rebellionem oſtendebant, neque in deditionem ven
bant. Motapheraldinus Zangi ſe convertit ad Schiha
Gazi fratrem Aſchraphi, qui a fratre ſuo Aſchrapho im
ut Mōtaphero condonarent, etiamſi caſtella nondum tradi
Bedaraldinus quidem hac de re iratus fuit, ſed voluntati
phi reſiſtere non potuit. Hoc tempore Bedaraldino ſec
ratum eſt, Aſchraphi animum eſſe, ut Telafram eripiat,
Schigram occupaverat. Obtulit igitur ei Telafram,
Schigra & Telafra Aſchraphi eſſent. Zangi potitus om
ſtellis Hechecharæorum & Suſanorum cœpit affligere eor
las, eosque exactionibus oppreſſit. Quare pœnituit eos
cum eo ſanciti, ſeque Bedaraldino dedere voluerunt. Ve
tamen inimicitiam oſtendere. Bedaraldinus hoc intellig
Pag. 469. firmavit eos, iureiurando pactus, ſe eos non læſurum, ſed
in eos collaturum eſſe. Stultitiam eorum favorem æſtima
ut eum a favore Aſchraphi declinarent. Conſenſerant i
domini caſtelli Imadiæ, ſe illud tradituros eſſe. Qu
absque mandato Aſchraphi tradi non poterat, illud ab
Succenſuit Aſchraphus neque ei permiſit, donec ei Bed
caſtellum, quod vocatur Hadatha iuxta Niſibin & regione
amnem traderet. Tum Bedaraldinus cepit Imadiam, m

raditoribus castelli retribuit, quam promiserat. Quod quum
ncolæ reliquorum castellorum audirent, omnes illa tradiderunt.
alde mirandum est, quum multæ copiæ ex Syria, Mesopotamia,
rmena & reliquis regionibus collectæ essent, hæc castella capi
on potuisse, sed Bedaraldinum calliditate sua absque violentia
s potitum esse. Completum igitur est, fiduciam in Domino
ollocatam meliorem esse ea, quæ in præfecto ponitur. Hoc anno
biit Malec Mansur Nasaraldin Mohammedes filius Motaphfer
akialdini Omar filii Schahenschæ filii Iobi, dominus Hamathæ,
atus annos 50. Præcepit, ut filius eius maior, qui in Ægypto
enes patruum suum Malec Chamalum erat, nomine Malec Mota-
her Takialdin in locum eius sufficeretur. Magnates accersive-
unt alium filium Damasco nomine Malec Naser Kelig Arslan,
ui Hamatham tradiderunt. Anno Arabum 618 ivit Malec Moa-
em dominus Damasci, & Malec Aschraph & dominus Mardini,
em exercitus Halebensis, Malec Naser dominus Hamathæ, &
alec Mugahed dominus Emessæ ad opitulandum Malec Chamalo:
oniunctis viribus oppugnarunt Damiatam, Francisque vias præ-
userunt. Franci perterriti consenserunt, ut Damiatam dederent
um omnibus captivis Arabibus, qui Accæ fuerunt. Permise-
unt illis Arabes, ut in patriam incolumes redirent. Chamalus
Francis obsides sibi sumsit, donec Damiata & captivi traderen- P. 470.
ur. Arabes pacem confirmabant cum legato vicario Pontificis
omani, quia duxerat exercitus Francorum, & cum Geone, do-
ino Accæ, in octo annos. Receperunt igitur Arabes Damiatam
vanus fuit labor Francorum. Priusquam auxilium Malec Cha-
alo advenisset, multis legationibus ad Francos missis, iis pacem

hac lege obtulit, ut iis concederet Hierofolyma, Afc
Tiberiada, Saidam, Gabalam, & Laodiceam, tantum
ab iis relinqueretur atque Mizraim & tota Ægyptus evac
Franci vero diffenferunt & poftularunt adhuc caftellum C
denarios 300000 pro everfione murorum Hierofolymita
auctore Chamalo factam. Idcirco coactus eft Chamalus in
fuum advocare fratres fuos, quique religioni fuæ addic
Horum aliquot gratis (pugnabant). Templarii damno af
partem proventuum agri Emeffeni, quam Arabibus eri
& Hofpitalarii tributum puteis impofitum. Manferat
Francis hoc tempore per annum integrum, & menfes d
que dies 24. Hoc tempore adorti funt Ifmaelitæ Siradanu
niftratorem regni Armeni in femita angufta, qua itur verfu
fiam noftram Mar Barfumæ in urbe Sis. Occifo eo, fuff
Pali, Baro Conftantinopolitanus filius Baronis Basgi, pat
gis Leboni. Rufinus (Robinus) quum audiffet, Lebonum
dudum mortuum effe, atque adminiftratorem regni Si
etiam occifum effe, affumta matre fua filia regis Rufini
mare traiecit, & ad portum caftelli Coryci appulit, ut i
regnaret. Dominus caftelli, qui erat Baro Behram
Schechadi non dedit ei locum ad traiiciendum, fed mi
fe nifi matrem eius in uxorem fibi defponfaverit, eum p
rum & peremturum effe. Hic quum cogeretur, matri
P. 471. fuafit, quæ quidem quum eam audiret, turbata eft, e
conviciis Behramum profcidit. Tum ingenui ingenuæque
ferunt, ut ad falvandum filium fuum vel in ignem fe p
Itaque ægre precibus victa fuit, clamans „hæc c

nicatio mihi est, non desponsatio legitima.,, Postquam Beh-
nus inter uxores eam receperat, valde eam honoravit. Illi
que illius inserviens urbem Tarsum oppugnavit & cepit.
e profectus Adenam etiam eam cepit. Contendit etiam Messi-
am, quumque ibi castra posuissent Pali Baro Constantinus,
ctis copiis, eos adortus est, & fudit. Quum ante illum fu-
ent, eos persecutus est, & urbe Tarso inclusit. Ibi cepit &
lidit omnes, Behramum Rufinum, & matrem eius filiam Ru-
maioris. Abhinc expectavit Pali, magnates Armenos desi-
aturos esse, ut filiam regis Leboni locaret cuidam filiorum
rum, eumque regem constitueret, quia quinque filios habebat.
od quum desideraretur, iratus fuit & pactum cum iis iniit,
ccerserent Philippum filium principis cœci, illique desponsa-
t Zabelam filiam regis Leboni, atque regem Ciliciæ eum con-
ieret. Rem publicam per biennium & quod excurrit profecto
e administravit. Proposuerat enim omnes magnates Armeno-
n perdere, illisque Francos sufficere. Cœpit Armenos con-
nere, & non Polhe (milites) sed Paloche (rusticos) appellare,
ue illis concessit, ut mensæ eius accumbentes cum eo come-
ent. Quando decies portam ipsius pulsabant, vix semel iussit
conspectum ipsius admitti. Itaque invaluit odium ipsius in
menos. Tandem crudelitate eius non amplius tolerata, con-
erunt Pali Baronem Constantinum, eumque supplicarunt, ut
hoc tyranno illis effugium daret, quia eos pœniteret, regem
stitutum esse. Pali postquam eos iureiurando obstrinxerat,
avit speculatores & venatores, qui Philippum noctu in lecto
mientem aggressi sunt, & ex gremio reginæ deduxerunt. Cœ-

 pit

pit illa flere, faciem lacerare, & valde eiulare (ex
Sir, Sir (signore, domine) quia maritum magno amore
Pag. 472. batur. Ductores autem isti illi nihil respondebant, n
exaudiebant, sed maritum coram illa ligabant, atqu
Hamdum deducebant, ut in urbem Sis transferrent.
carcere circiter duos annos. Princeps pater eius, e
esset fortis, noluit molestare Armenos, ne forte irati fili
merent, sed tantum legatos misit, rogavitque, ut eum di
Regnum autem ab illis non petiit. Quum autem nimis
conditione uteretur, quam ut legatos mitteret, ipse
Hamdum profectus est, petiitque ut filium ei traderen
cesserunt tandem, filiumque ad castellum appellatam Em
duxerunt. Quo facto principi mandarunt, ut filium
Quum eum recipere vellet, dicebatur principi: ,, etian
tuum recipias, non vivet, quia venenum epotavit, ne
20 dies vivere potest.,, Hoc etiam factum est. Postqu
princeps abiit, iratus & minatus, paucis post diebus
mortuus est, neque quisquam novit, ubi sepultus sit.
audiens eum obiisse, desperavit, ad castellum Seleuci
maritima abiit, & ad templarios, dominos castelli, aufu
eam honorifice receperunt. Adiit eam mater ipsius ex Cy
Franca erat filia regis Cypri. Quia filia eius Philippo
erat, erant, qui matrem recipi vellent inter mulieres
domini Cephæ & Serundi, qui erat filius Baronis Sunb
Baronis Constantis Pali. Quæ quum nollet, expulsa est
ne ipsius, & Cyprum contendit. Hoc tempore ad fil
rediit. Ambæ Seleuciæ manserunt, donec Pali eam vi

ret. *De expugnatione Samarkandæ per Tataros.* Hoc
no, id est, anno 618 postquam Tatari urbem Bocharam cepe-
nt, castra posuerunt ad urbem magnam Samarkandam, quæ
ndabat vicis magnis & repleta erat paradisis pulcris. Soltanus
hammedes ibi reliquerat milites 110000 ad eam tuendam. P. 463.
ghiz Chan audiens eam militibus adeo munitam esse, ipse
n adortus est. Mogoli eam cinxerunt, & numerarunt turres
s. Accensus est ignis belli inter obsessos & obsidentes. Quo-
n die exierunt copiæ pedestres obsessorum contra Tataros, pu-
m acrem cierunt, multosque Tataros occiderunt. Alios vi-
ceperunt & in urbem duxerunt, quos cruciatos crudeliter
rfecerunt. Cives hæc videntes valde timuerunt dixeruntque
r alteri: „Fiet deinde, ut vindicta propter hos sumatur, si
niverimus.„ Consilio inter se capto, clam legatos ad Cin-
z Chanum miserunt, qui promitterent, se noctu portas urbis
rturos eique urbem dedituros esse. Qua de re Cinghiz Chan
de lætatus iisque vitam pollicitus est. Vespere collegit iudex
is & alius, qui vocatur Scheich Aslam coetum magnum plebis
ruerunt portas urbis, per quas Mogoli intrarunt. Milites,
in urbe erant, fugerunt, atque in castellum se receperunt.
ari cœperunt prædari & incolas urbis spoliare. Homines utri-
ue sexus centuriatim ex urbe eiecerunt, eosque turmatim col-
runt, exceptis 50000, qui liberati sunt cum iudice & Scheich Asla-
, neque foras exierunt. Noctu egressi sunt Tatari, & occiderunt
nes, quos foras eiecerant. Tantum filios & filias reliquerunt,
a viginti annos natos. Dux quidam, qui in castello erat,
um heroicum perfecit. Accitis viris 1000 rupit exercitum
Tata-

Tatarorum & per medium eorum transiit. Fugerunt,
damnum inferendum manere non potuerint. Abierunt
nam ad Soltanum Mohammedem. *De expugnatio*
rezmiæ per Tataros. Cinghiz Chanus, quum ab exp
Samarkandæ quiesceret, duos filios Schagataium & C
versus Chowarezmiam misit. Chowarezmia autem nom
P. 474. tis (regionis) est & nomen metropoleos huius climati
nich (Jorjangah) est. Quum Tatari, qui ante exercitu
dere solent, ad portam urbis venissent, crediderunt c
paucos tantum adesse. Exiit igitur populus multus e
pedestris ex urbe, ut in Tataros illos irruerent. Quum
ad vineam hominis, qui appellabatur Caurem, quæ
distabat, insiluit in eos exercitus Mogolorum omnesqu
Fuerunt uutem cives, qui occisi, & humum prostrati su
ter 100000. Advenerunt igitur Tatari victores, atque
nitus potiti sunt, eamque diripuerunt, occisis etiam r
minibus. Soltanus Mohammedes antea reliquerat, in
nam contenderat, atque cum magnatibus suis delibera
faciendum sit, & quomodo ab inimico isto valido liber
Dixerunt ei: „ex regionibus trans Gihonem nulla spe
est. Tantum hic in Chorasana in locis munitis parat
bent copiæ ad pugnandum cum iis, si advenerint.„
„animus bellum gerendi cum illis nobis deficit, &
adoriantur, nobis nihil reliqui est, nisi ut in Indiam
fugiamus.„ Filius eius Gelalaldin Chowarzemschah
non consensit, sed omnibus dimicandum esse putabat,
prælio morerentur. Pater eum hac de re increpuit, &

omo confeſtim moriturus cœpit edere, bibere, & ſe oblectamen-
: mundanis ingurgitare, ut iis ſaturetur. Ita occupatus, quum
diret, Tataros Gihonem traieciſſe, aufugit ipſe Hemdanum,
que fœminas & liberos ſuos parvos ad caſtellum, quod Balan
ocatur, miſit. Tataris Hemdanum venientibus, Soltanus in mon-
s fugit Mazanderanam verſus. Quum ibi etiam eum aſſecuti eſſent,
git venitque in inſulam quandam maris Hyrcanii. Ibi manſit, do-
c nuncius afferrebatur, Tataros caſtello potitos eſſe, ubi ſocii eius P. 475.
ant, atque in captivitatem abduxiſſe eius uxores filios & filias. Mares
uidem occiderunt, fœminas autem Kerakuramam miſerunt. Tum
agna ægritudine affectus eſt, morboque gravi laboravit, atque ex
undo in hac inſula migravit, ubi etiam ſepultus eſt, poſtea in caſtel-
n Ardahinum translatus eſt. Gelalaldinus, filius Soltani Mohamme-
s, intellecta morte patris ipſius, nocte quadam iter 40 ſtadiorum fe-
: verſus regiones Perſarum, qui in confiniis Indiæ habitant. Con-
egati ad eum ſunt equites electi 90000. Cinghizchanus quum audi-
t Gelalaldinum Chowarzemſchah, magis validum factum eſſe, ac
ter ipſius erat, oppoſuit ei multas copias Mogolorum. Audivit
ec Gelalaldinus, iisque obviam venit. Quum in Tataros irrueret,
ſſi ſunt ſocii ſui pedes incedere, & equum quisque manu pre-
endere. Mortem contemſerunt & multos Mogolos telis humi
roſtraverunt usque ad veſperam. Pernoctarunt hac nocte utraque
rs in loco ſuo. Poſtero die quum Tatari fortitudinem Chowa-
zmiorum viderent, terga in fugam verterunt. Chowarezmii
s inſecuti occiderunt circiter 500 athletarum Tatarorum. Cin-
iz Chan quum hæc audiret, tanquam fulgur, advenit cum co-
is adeo multis, ut numerari non poſſent. Quas ſimulac Gelal-

aldinus vidit, cognovit, ſe illis imparem eſſe. Quapro
convertit ad traiiciendum Gihonem verſus Orientem. Iuſ
culas parare. Hæc audiens Cinghiz Chan multis copiis p
iter eius præcluſit. Tum non alia ſpes ei relicta erat,
dimicaret usque ad extremum halitum. Acie contenderu
que pars. (337) Fractum eſt cornu ſiniſtrum Chowarezmi
Gelalaldin Chowarzem Schah in medio relictus eſt ſolus cu
tibus 700. Tanquam lupus modo huc modo illuc impetu
multosque Tataros ſtravit. Mogoli magis magisque nume
ex omnibus partibus in eum irruerunt. Tum Emira quidam
P. 476. rezmius, qui erat filius avunculi Gelaladini, prehendit ligam
eius eumque retro duxit. Videns Gelalaldinus aliam ſpem no
eſſe, equo deſcendit, & exoſculatus eſt domeſticos & liberos ſuo
ipſe pariter ac illi vehementer plorarent. Deinde relictis i
inſidet, dicitque equitibus, ſociis ſuis: ,,Qui me diligit, me ſe
vitam & in mortem.,, Incitato equo perrupit turmam Tatar
que in mare proiecit equo inſidens. Cinghiz Chan quum hæc
currit ad oram fluvii, proſpicit & miratus eſt. Mogoli parite
runt ſe in mare proiicere eumque inſequi. Sed rex regum
permiſit. Manu ori ſuo impoſita filiis ſuis dixit: ,,ex pat
ſimili æquum erat, ut filius naſceretur.,, Magnatibus dixi
huiuſcemodi dignus eſt, qui vir appelletur.,, Quum hoc
re liberatus eſſet, facta multa & miranda de eo narrata ſu
vir prudens non negliget. Gelalaldinus poſtquam unc
lancea & pugione ex aquis bellique furore cum 6 tantum e
qui tranſire potuerunt, ſervatus erat, manſit iuxta ora
nis circiter biduum, donec ad eum colligebantur equites

ter 50. Profecti sunt Indiam versus, ubi eum assecuti sunt ii equites 100 socii. Præmiserunt exploratorem, qui terram xploraret. Reversus indicavit, reperiri in loco quodam 2000 mites Indos. Profecti sunt Chowarezmii, illos subegerunt, omesque occiderunt. Sumtis eorum equis aucti sunt, feceruntue equites 500. Collecti sunt Indi 5000, atque in eos irruent. Fracti sunt Indi. Quod quum reliqui Chowarezmii, qui fugerant, atque hinc illinc latuerant, audirent, ad eum venent, fueruntque circiter 3000. Perspicientes reges Indi se pontiæ Chowarezmiorum impares esse, pacem pepegerunt cum howarzemschah, eique dona multa miserunt. Quum autem in rra illa manere non potuerint propter æstum (338) & ægrotare eperint, atque audirent, Tataros Chorasana (l. Chowarezmia) licta Gihonem traiecisse orientem versus, Gelalaldinus socios os assumsit. Abierunt ex India, & venerunt Schirazam. Atagus Saad, dominus Schirazæ, misit ei multas opes, servos & cillas. Inde venerunt Ispahanum. Anno Arabum 620 Sultas Elaialdinus cepit castellum munitum iuxta oram maris Adria-, illudque secundum nomen suum Elohihæ appellavit. *De de Aminaldaulæ Thomæ Bagdadi perpetrata.* Hoc anno, die 28 ensis quinti Arabum, nocte feriæ quintæ, occisus est medicus leberrimus & præstantissimus Aminaldaulah Abulcherem Saed ius Thomæ Bagdadensis ex Iacobitis nostratibus. Fuit præclas in arte medica, fidelis in negotiis suis, sagax & mediar egregius ad implenda desideria egenorum, eorum quæstiones lvendas, & negotia tractanda. Valde dilectus & honoratus fuit Chalipha Naser, & adeo magni factus, ut ei omnem guberna- P. 477.

Qqq 2 tio-

tionem regni filiorum, filiarum & uxorum suarum committeret. Quia Chalipha in postrema vita ob oculorum infirmitatem res arcanas ad Veziram perscribere non poterat, inventa est mulier hominis cuiusdam Bagdadensis appellata Sith Nasim, quæ chirographum conficiebat, quod autographo Chaliphæ omnino non discernebatur. Eam Naser accersivit, arcana sua ei revelavit, & quicquid eam scribere voluit, ei, ut scribat, dixit. Quando hæc scripta ad Veziram afferebantur, credidit ea digito Naseri exarata esse, quia Veziram cœcitas eius latuerat. Quum aliquandiu ita commorata esset, consensit cum ea eunuchus quidam, nomine Tagialddin Raschik. Scripserunt, quicquid voluerint, quasi ex mandato Chaliphæ esset, ad Veziram, qui illud implevit. Quodam die scripsit Vezira Moedaldinus filius Kasimi ad Chalipham de re quadam, responsumque tulit confusum & male dispo-
Pag. 478. situm. Quum aliquid suspicaretur, prehendit celeberrimum Aminaldaulam, eumque hac de re secreto interrogavit. Hic revelavit ei, Chalipham cœcum esse, & mulierem non neminis hæc scripsisse, & autographo Chaliphæ assimilasse, atque eunuchum Raschikum cum ea conspirare, hosque ambos pro lubitu, inscio Chalipha, edicta edere. Ab eo tempore neglexit Vezira satisfacere mandatis, quæ ei afferebantur. Intellexit mulier & eunuchus, Aminaldaulam eos prodidisse, quia solus illorum, qui Veziram viserent & cum eo loquerentur, arcanum noverat. Quare incitarunt duos fratres, qui inter filios Kemaraldini noti sunt, ut insidiarentur medico nocte quadam, quum ex ædibus Chaliphæ egrederetur, & domum iret. Irruerunt in eum, & percusserunt eum binis gladiis, qui, quum eos videret, exclamavit, prehenden-

ndos esse, quia hic & ille sint. Malefici hoc audientes, repe-
is ictibus eum penitus interfecerunt. Percusserunt etiam eum,
candelam portabat, gladio. Eodem tempore turbata est ci-
as & palatium Chaliphæ. Deportatus fuit defunctus, domum-
deductus, ubi sepultus est. Post novem menses translatus
t in ecclesiam Mar Thomæ, ubi cum fratribus suis sepultus est.
dem nocte, qua vir ille celeberrimus occisus est, prehensi sunt
i eius occisores maledicti. Discerptis eorum intestinis, cru-
xi sunt eo in loco, ubi defunctum occiderant. Reliquit defun-
s tres filios illustres Schemesaldaulam, Pecheraldaulam, Ta-
daulam, qui pariter ad magna honorum fastigia evecti sunt,
rimis natu maior Schemesaldaulah. Hoc anno, id est, anno
abum 618 obiit Gelalaldinus Hasan princeps Ismaelitarum, cui
cessit filius eius Elaialdin Mohammed natus annos 9. Hic
n pueris parvis, æqualibus eius, inter lusores, nutritores
norum & conversantes cum camelis educatus est. Rem publi-
n (339) mulieribus administrandam reliquit. Postquam 5 an-
regnaverat medicus quidam, qui apud illos erat, in morbo P. 479.
odam, qui exiguam effusionem sanguinis requirebat, venam
ecuit & multum sanguinis emisit. Qua de causa atra bilis eum
upavit, cœpitque phantasiis absurdis indulgere, & de semet
credere, se Deum esse. Quia errore magno obscuratus erat
um intellectus, qui ei subiecti erant, & indiciis vanis dediti
nt, rei cuicunque, quam proferebat, crediderunt, neque
n quisquam corrigere (340) poterat. Quicunque eum damno
iebat, vel insidias ei struebat, hunc crudeliter interfecerunt.
are etiam viri sapientes, qui in aula eius in servitutem reda-

 cti

cti erant, adeo eum timuerunt, ut tanquam Deum e
facerent. Ornamenta odio habebat Elaialdinus iſte. V
laneo vel goſſypino coloris cærulei indutus erat, & in
uncula ovina habitabat. Fertur quondam, quum
ſuper vertice montis alti, & legati regum diſſitorum p
eſſent, nutu tantum ſupercilii eius, 50 homines co
coram eo ſtabant, ex vertice montis huius alti ſe pro
mortuos eſſe. Itaque timor eius perterruit omnes reges
que iugo ſubmiſerunt, ut tributum ei ſolverent, & cu
ventus terræ eorum mitterent. Anno 621 obiit Male
filius Saladini, fili Iobi, dominus Samoſatæ, in urbe
Hic valde verſatus erat in libris, ſermone eleganti & p
bilis autem in negotiis, & deſtitutus aſtutia, quæ regil
ſaria (341) eſt. Quare privatus eſt regno paterno, &
parvum pro magno imperio, quanquam invitus, accepit
622 obiit Chalipha Naſer Abulabas Ahmed natus annos
quæ præcedit feſtum paſchatos Arabum. Valde vigil
aſſiduus. Perpetuo, variata ſpecie, circumivit platea
denſes. Cura ei erat, ut noſceret usque ad filum acus
viſſima) facta magnatum & procerum. Comparebat
P. 480. veſtitu Turcico interdum Perſico, & interdum habitu m
Hac de cauſa multi perierunt, quia, quando animadvertebat
qui eum cognoſceret, absque miſericordia carnificem a
qui eum occideret. Sæpe non tectus fuit, quando cum n
ſecretorum eius conſciis, ambulabat. Quare quando t
fugerunt homines ante illum. Quin maritus cum uxore
timebat de re loqui non ſatis clara. Timebant enim,

s esset domi vel ad fenestram super tecto, quia conspiciebatur ascen-
re fenestram super tecto & parietes ædium urbanarum. Supra
dum amabat audire res particulares, quæ contigerant non solum
regno suo, sed etiam in cæteris regnis. Fertur Chatunam,
m Kelin Arslani Soltani, quæ Chalatensis appellata est, Bag-
um venisse, quum proficisceretur, ut Meccæ adoraret. Narra-
ei est de huius pulcritudine. Misit ad eam seniores palatii,
eam sibi desponsaret. Hæc autem se excusavit, quod maritus
it, & idcirco illud fieri non possit. Meccam profecta est, &
itavit via per Syriam in patriam reverti, quia eum timebat.
gnovit Chalipha Naser propositum fœminæ, & misit in comi-
m eius cohortem militum, qui pariter ad adorandum profi-
erentur. Quum alia via reverti vellet, impediverunt eam, &
Bagdadum reduxerunt. Simulac advenit, nuncius allatus est,
ninum eius obiisse. Quomodo vero mortuus sit, Deus
it. Introduxit eam in palatium & inter mulieres recepit.
de eam amavit. Quum concupisceret, ut ædes & hortum
sideret similes illis, quos Chalatæ habuerat, didicit ex ea
mam. Eadem nocte accersivit Veziram eique dedit typum (342)
um & horti. Hic statim egressus est, & conduxit 200 archite-
s, & operarios 2000.. Paravit tegulas & calcem, quantum
s erat. Ædificarunt quisque per totum diem in uno latere,
umserunt capitella (343) ex aliis portis palatii eaque portis no-
, quas secundam mensuram capitellorum fecerant, imposuerunt. Pag. 481.
m arbores cum arena radicum earum plantarunt in horto novo,
m fecerant. Vespera diei totum opus perfectum erat, ex-
si sunt laqueoli & vela, omnesque res desiderabiles paratæ
erant

erant. Tum illuc tranſiit Chalatenſis. Aliquot annis p
luctusque magnus propter eam obortus eſt. Iuſſit Cha
ſtrui ædes & hortum easque deſolatas relinquere. Extru
loco monumentum ſepulcrale illuſtre, ubi usque ad h
diem orantes commorantur & eleemoſynæ diſtribuuntur.
filius Naſari menſes novem. Hic vivo patre hæres regn
mabatur. Quum pater eum metueret, abrogavit pro
nem, eumque in carcerem detruſit. Proclamavit filiu
minorem, cuius nomen erat Amir Eli. Obiit Amir El
eius patre, et reliquit filios parvos. Lugebat eum pat
pere, ut non loqueretur, & omnibus regibus interdicer
minus legatos vel epiſtolas conſolatorias mitterent. So
moratus eſt multos dies in domo obſcura. Omnis etia
lus Bagdadenſis iunctim luxit. In quocunque vico
turmatim ſedebant & plorabant. Incedebant per platea
di, ſaccis veſtitæ, & facies denigratæ, & clamabant,
eiulatibus multos dies. Confeſtim mandatum editum eſt,
flere velit, domi fleat, neque amplius foras egreſſæ ſunt
tuo Naſaro Chalipha, ei miſerunt magnates filium eius Tah
carcere, quia eum propter virtutes eius amabant. Præſt
iurando collocarunt eum in ſolio patris ſuis. Collocatu
„Prout convenit, aperiat quisque tabernas, poſt nover
Ego enim exegi annos 50.„ Regnum adeptus oſtendit
& liberalitatem, opesque multas reſtituit, quæ poſſeſſori
ptæ erant, quia pater eius, valde avarus fuerat. Sublatu
eſt metus hominibus, & cohibiti ſunt accuſatores. Tig
P. 482. ponte iunxit Bagdadi. Fuerunt igitur ibi duo pontes.

icentis inde annis unus tantum pons fuerat. Eodem anno Ma-
c Moattem dominus Damasci agrum Hamathensem devastavit.
io audito Malec Aschraph eum hac de re obiurgavit. Quum
oattem Aschrapho idcirco irasceretur, impulit Moattemum
hehahaldinus alius frater, qui erat tum dominus Chalatæ &
aipherçatæ, ut ab Aschrapho deficeret. Aschraphus igitur fra-
Chalatam eripuit. Fratrem, quem ceperat, non occidit, sed re-
uit ei Maiphercatam, eumque illuc misit. Hoc tempore mi-
Baro Constantinus Pali Mar Ignatium patriarcham nostrum &
ır Constantinum ad filiam regis Leboni, persuasuros, ut Se-
icia abiret, & permitteret, ut saluti coetus Christianorum,
i ibi erat, prospicerent. Nam propter schisma Soltan Elaial-
ius dominus regionis Rumæorum multis castellis Ciliciæ potitus
it. Profecti sunt beati duumviri. Quanquam multum suase-
it & admonuerant, illa tamen ad argumenta eorum animum
n advertit immo obiurgavit eos, & fœderatos occisores, san-
nem effundentes appellavit. Quum nihil proferrent, quo apud
m excusarentur, reliquerunt eam & venerunt ad Acscharen-
. Tum Pali ipse illuc profectus a templariis petiit, ut vi eam
traderent. Responderunt: „Aedes & oppida nostra Chri-
norum sunt, neque reginam, quæ ad nos confugit, tradere pos-
ius.„ Tum Pali astutus factus auro ex iis redemit castellum,
quodcunque ibi erat. Eiectis illis, ipse fuit dominus & gu-
rnator. Amplexus est reginam, traxit, & vi Tarsum diduxit.
ngregavit patriarchas, episcopos et sacerdotes, qui eam una
n filio eius Haithono coronarunt. Haithonus proclama-
est rex Ciliciæ feria prima hebdomadis pentecostes, die 14

 mensis

C. 1226. mensis Heziran anni Græcorum 1537. Regina Zabil (
per decennium regi Haithono non permisit, ut cum ea
geretur. Postea cum eo reconciliata est, peperitque ei
P. 483. filias. Hoc anno, id est, anno Arabum obiit Chaliph
die 14 mensis septimi. *Mostanzer filius Taheri* a
Hic aperte cœpit equo vehi, & ambulare, quum coram
se obvelaret. Maiorem iustitiam præ se tulit ac pater eiu
pit eleemosynas liberaliter largiri. Struxit ædificia multa
didit etiam academiam, quæ nomine eius appellata est,
nulla in orbe comparanda est. Constituit ibi quatuor
quatuor religionibus, & 300 studiosos adultos, & singulis
sis stipendia, quæ iis in singulos dies sufficerent. Con
etiam balneum singulare, quo peregrini non intrarent.
tuit iis etiam medicum particularem, qui morbos eoru
ret. *De morte Cinghiz Chani.* Anno Arabum 62
Cinghiz Chanus ex Chorasana reverteretur orientem
proposuit sibi subiugare regionem Tanchutæorum, quæ
niis Indiæ sita est. In hoc itinere vehementer ægrotavit e
re aëris. Quum de auxilio medicorum desperaret, a
filios Schagatai Baith, Ochtai, Tuli, Calcan, Schargatai
schar iisque dixit: „Haud procul absum, ut discedam,
omnibus aliis rebus de viro circumspiciendum est, qui
sit ad conservandum regnum meum, ne turbetur. Volun
est, quam etiam aliquoties vobis declaravi, Ochtaium
regium post me occupaturum esse, quia ego in eius pru
dispositione fiduciam colloco. Nunc quid vos, o filii r
gitatis?„ Illi omnes, genubus flexis, dixerunt: „o p

r, domine & rex. Nos omnes servi tui sumus, obtemperantes regi, qui iubet nobis, nosque ducit.,, Postea invaluit morbus eius, migravitque ex orbe die 4 mensis noni, ieiunio Arabum huius anni. Tum filii, qui aderant, legatos miserunt ad alios, advocarunt filios & cognatos omnes ex campis Kapaschkæorum schi filium quartum, Harreru, Chathu, Siban, Tangut Vaachah, Barchaschar, Buma Timur, Vaknas, Schagatai. P. 484
meridie advocarunt Ochtaium, ut ei regnum committatur, ex iente avunculum suum Otchin & Bulchatai Nowain, Alschatai owain & Tuli. Reliqui etiam fratres minores in tentorio Cinziz Chani adfuerunt. Duo propemodum menses elapsi sunt, donec ngregabantur. Collocarunt Ochtaium in solio regio, uti ostenmus. Hoc anno obiit Malec Moattem filius Adeli dominus Dasci & Hierosolymorum. Vir fuit tremendus & terrificus. oneus erat, qui imperaret omnibus regionibus. Constituit edos, qui depopularentur reliquas regiones, præsertim Emessam Hamatham. Successit ei Malec Naser Saladinus Davud. Porrunt duo eius avunculi Malec Eziz & Malec Salach ephippium ram illo. Anno 625 Malec Chamal ex Ægypto egressus est, Damascum filio fratris eius eriperet. Quum Samariam pervesset, exiit Lanperur rex magnus Armenorum. Chamalus igir in negotio circa Damascum interruptus est. Venit ad eum schraph frater eius, & Malec Mugahid dominus Emessæ, atque nctim castra posuerunt iuxta collem vitulorum. Miserunt legas ad Lanperur, percunctantes caussam, quare exierit. Lanperur respondit: ,, Propter zelum in domum domini, Hierosoma egressus sum.,, Tradiderunt ergo Arabes Francis Hiero-

 soly-

ſolyma, verum civitatem ſolam præter agrum. Pax itaqu
poſita eſt. Hoc anno obiit Haſnum medicus Edeſſenus.
profectus in regionem Rumæorum miniſtravit Siphaldino
Achuri & Achtiaraldino Haſan. Hinc exiit Diarbecram &
viit filiis Schah Armani, & Heſar Dinaro, qui illos e
poſtea filiis Adeli, qui ibi regnarunt. Tandem Edeſſam
Quum audiret, Togril eunuchum, qui eius amicus fuit,
tempore, quo Achtiaraldino ſerviebat, patrem eſſe & procur
regni Halebenſis, eum adiit. Eunuchus homo imprudens
P. 485. non honore, quo par erat, excepit. Reprehenſus idcirco
eum propter eius Chriſtianiſmum negligere. Manſit Haſn
dicus Halebi, moeſtus & valde contriſtatus. Quum Edeſ
dire vellet, febri aucta laboravit, quæ cum ſolutione & c
ria inteſtinorum coniuncta erat. Obiit Halebi, & ſepu
in eccleſia Marthæ Barbaræ, quæ ibi erat. Fuit hic ſenex
& pulcher corpore, atque in medicina egregie verſatus,
loſophiae minus peritus. Fertur, eum in ſcripto Liberii
verſatum fuiſſe, ſermonem eius valde iucundum fuiſſe,
multa facete dicta regum & ſapientum antiquorum eorumqu
in vita ſua viderat, ſervaſſe. Eius tempore Edeſſæ inno
briel medicus excellens, qui multa ſcripta medica & phi
ca confecit. Anno Arabum 626 quum Malec Chamal &
phus frater eius iuxta collem vitulinum caſtra poſuiſſent,
ferunt, ut Damaſcum eiusque agrum eriperent Malec Na
vud filio Moattem fratri eorum, ea lege, ut civitas Dama
que ad collem Phyk Aſchrapho & a Phyk usque ad Gaza
malo cederetur, & Aſchraphus loca nonnulla in oriente

ſco Malec Naſero daret. His etiam aſſenſus eſt Malec Naſer.
d quum Damaſcum peteret, ut, captis opibus & domeſticis ſuis,
nc abiret, reſipuit neque eam tradere voluit. Aſchraphus
cito exercitu ſuo & auxiliariis Chamali oppugnatum ivit Dama-
ım. Quum expugnare eam non poſſet, advocavit Chamalum
trem ſuum, qui Damaſcum arcte obſedit & cepit initio menſis
avi. Tradidit eam Aſchrapho, qui fratri ſuo Chamalo pro
maſco ceſſit Edeſſam, Haranem, Callinicum, Sarugum, Re-
ıam, Muſar & Gemalinum, & Naſero filio Moattem domino
maſci, caſtellum Caracham, Balkam, agrum Hieroſolymita-
m & Samariam dedit. Miſit Chamalus copias ſuas cum Malec
otapher Takialdin contra Hamatham, ut eam fratri ſuo Malec
ıſer Kelig Arslano eriperet. At hic clam deſcendit ex caſtello,
amalum convenit, promiſitque ſe ei aurum daturum eſſe, ne P. 486.
amatha expelleretur. Chamalus conſenſit, dixitque Naſer Cha-
ılo: „Si præ omni modo Hamatham receperis, iura, quæſo,
ihi, te tibi eam ſervaturum neque fratri meo daturum eſſe.„
ravit Chamalus, miſitque homines, qui urbem dedendam cura-
nt. Incolæ urbis & caſtelli repugnarunt, dixeruntque: „Ex-
ptis regibus noſtris, nemo nobis imperat.„ Cœperunt ſtrenue
micare. Tum Chamalus eos certiores fecit: „En rex veſter
ıkialdinus penes vos eſt. Tradite illi.„ Cives valde lætati
ıt, urbemque Takialdino dediderunt. Ingreſſus eſt caſtellum,
ſtea Haranem profectus eſt ad Chamalum, qui iter faciebat ad
ſenda loca, quæ ei data erant. Valde eum honoravit, dilexit,
cavit ei filiam ſuam, eumque atque omnes, qui cum eo erant,
eſtivit. Remiſit deinde eum Hamatham. Quia accuſatores di-

xerant: „nunquam Takialdinus ex castello Hamatha des
neque eum videbis„ illum, qui nihil timens eum a
valde honoravit. Hoc anno Soltanus Elaialdinus potitus e
bus Arsangana & Camaca. *De successione Kani in so*
gium Mogolorum post Cinghiz Chanum patrem eius. Ann
quum congregati essent filii regii & magnates Mogolenses
dies convivia habuerunt. Postea dixerunt Ochtaio: „Ma
Cinghiz Chani fuit, ut tu eius loco regnares. Ille tanq
piens respondit: „Quanquam ita iussit pater noster, es
mihi frater me maior suntque avunculi, qui me magis ido
Etiam frater noster Tuli, filius minimus aciei magnæ, su
nostro stipendia meruit & melius ac nos didicit leges &
regia. Si vobis placuerit, ille solium occupet.„ Tum
una voce exlamarunt. „Fieri nequit, ut præceptum pa
stri benedicti solvatur. Sed uti iussit, ita fiet.„ Aperuer
pita sua, & fascias in humeros proiecerunt. Prehendit S
Pag. 487. manus eius dextram, & Otchin manum eius sinistram,
throno quatuor pulvinorum, in indicium imperii ad quat
gas orbis extensi, eum posuerunt, & Kanum vocarunt.
frater minimus, quia ei regnum competere dixerat O
Kano primus omnium calicem præbuit, & genubus flexi
adoravit, atque obsequium plenum ostendit. Similiter
fratres reliqui, qui intus erant. Magnates, qui extra te
erant, genubus suis septies terram ferientes, Kanum ad
Postea egressi ter solem adorarunt pro consuetudine eorun
nus in throno confirmatus aperuit gazophylacia patris sui
fratribus, avunculis suis & reliquis magnatibus, cuique s

gnitatem suam, munera distribuit. Magnates ex filiabus suis egerunt 40 virgines, eximia pulcritudine, quas orn[illegible]s vestientis splendidis, & ornamentis, quæ lapidibus pretiosis dincta erant, ad Kanum adduxerant. Omnes magna lætitia persi sunt. Tum legem promulgavit, ut omnes leges & præcepta, æ Cinhiz Chanus tulerat, observarentur, & quicunque eas ansgressus fuerit, moreretur. Quia Gelalaldinus Chowarzemhah tanquam cervus tum temporis saliebat in Chorasana, misit charmegunum Nowain cum electis 3000 versus plagam hanc, & nathi Agonistam similiter cum exercitu magno versus plagam apaschkæorum & Bulgarorum, alios multos versus Indiam. se cum fratribus & cognatis in Sinam contendit. Anno 627 alec Aschraphus Balbecum eripuit Malec Amgado domino eius 43). Habitavit deinde Damasci in ædibus patris sui, postquam cum deduxerat, quicquid in gazis Balbeci invenerat. Initio ius anni Chowarzemschah Gelalaldin Mengebarni filius Chowarmschah Mohammedis Chalatam profectus est, eamque arcta obdione inclusit. Erant ibi duo fratres Malec Aschraphi, Takialnus Ebbas & Mogiraldin Iacob. Gelalaldinus Chowarzemschah priium ante 5 annos regioni Sinear imperare voluit venitque Dakuam & Buasigam, igne & gladio omnia vastans. Contendit inde P. 488. prata Scheharsuræ. Motapheraldinus, dominus Arbelæ, dona ulta ei misit, pacemque cum eo composuit. Hoc anno venit halatam, & machinas 20 ad oram lacus posuit. Chalatensibus bsessis tanta fames fuit, ut carne canum & asinorum vescerentur, litra panis Syriaca vel sex litræ Babylonicæ denario Ægyptiaco enderentur. Tum Soltanus Elaialdin Cikubad coegit exercitum ma-

magnum, 20000, & Malatiam venit, misit horum 100
bem Assanganam, 10000 penes se servavit. Misit av
suum Aschrapho eique nunciavit, se Chowarzemschah i
latam aggressurum, &, si Deus voluerit, aquam Giho
ci equis bibendam præbiturum esse. Legatum etiam mis
warzemschah eique dixit: „Tu es Soltanus filius Soltar
fas est, ut contra legem agas. Quia pater tuus ini
Deus contra eum Tataros orientales excitavit. Familia
familia magna & benedicta. Fratres, filii fratrum, filii a
rum eorumque filii conficiunt numerum equitum 2000.
tare, me eorum inimicum esse. Crede me non solum no
micum esse, sed amicum eorum. Immo pro iis pugno,
affinitate coniuncti sumus. Avunculus enim meus gene
est. Convenit ergo tibi, ut amore eos amplectaris, uti no
inimici simus adversus eos, qui tui inimici sunt.„ Cho
schah audacter respondit, se Chalatam non relicturum ess
tracta obsidione viri ex familia Vani dolose urbem de
Potiti ea sunt Chowaresmii. Fratres Aschraphi & Ho
Kimari gener Aschraphi, qui sororem Aschraphi, ex eade
natam uxorem duxerat, item Ezaldinus Aibag dux Cha
castellum Chalatense confugerunt. Post aliquot dies, vita
missa, dederunt castellum. Chowarzemschah, capta
P. 489. non in vincula coniecit fratres Aschraphi, sed fuerunt in a
equitantes cum eo & ludentes coram eo quotidie in
Aschraphus quum hæc audiret, commotus est & festinant
stinam venit. Congregatæ ad eos sunt copiæ. Exiit etia
nus Elaialdinus cum copiis suis. Omnes coactæ sunt A

iowarzemſchah his auditis cum copiis ſuis eis obviam venit. rant 40000, inter quos inventi ſunt 4000 equites ex regione imæorum, qui a ſociis ſuis ſeparati erant, omnesque occide-nt. Manus conſeruerunt inter ſe ferino more die Veneris, quo alec Aſchraph vicit. Manſerant in totam noctem Sabbathi rinque cædendo. Diluculo Sabbathi pariter acie contenderunt, agnaque clades inflicta eſt Chowareſmiis. Ingens eorum multi-do occiſa eſt, quæ numerari non potuit. Satrapæ heroesque uſtres capti ſunt. Multi eorum fugerunt Trapezuntum & in gionem Iberorum. Circiter 1500 equites rupe alta noctu deci-runt & mortui ſunt. Hæc contigerunt menſe Ab anni Græ-rum 1541. Quia dominus Erzeri, qui erat filius avunculi Sol- C. 1230.
ni Elaialdini eiusque gener, contra Soltanum inſidias ſtruxerat cum Chowareſmiis fœdere initio iis in prælio præceſſerat, etiam ſe in vincula coniectus eſt. Soltanus cum Aſchrapho Erzerum ntendit, eamque acriter oppugnavit. Poſtquam obſeſſis Solta-s iureiurando promiſerat, dominus eorum captivum non occi-m iri, dederunt ei urbem. Erat ibi ſoror domini Erzeri, quam dum Soltanus inter mulieres recipere concupiverat. Sed diſſen-rat frater eius. Poſtquam eam Soltanus receperat, magis de lætatus eſt, quam de victoria, quam reportaverat. Paulo poſt num ab eo peteret, ut fratrem ex captivis dimitteret, iratus m interemit, fratremque eius mari ſubmergi iuſſit. Profligatis owareſmiis Aſchraphus Chalatam contendit ad inſtaurandas eius inas eamque frequentem reddendam. Miſit cum eo Soltanus P. 490.
uites multos præter dona opulenta. Soltanus ipſe in patriam diit. Gelalaldinus Chowarzemſchah ſumtis domeſticis ſuis, ſe-

dem fixit Choæ in Aderbijana. Misit Takialdinum fratre
raphi, vinctum compedibus dono ad Chalipham Bagdadun
lipha eum, vinculis solutis, ad Aschraphum misit. Asc
legatum misit ad Chowarzemschah eique dixit: „vastasti
nostras, cædibus & direptionibus, quando nihil in te o
mus. Si propter Hagib Eli, qui partem regionis tuæ
a nobis vindictam sumere voluisti, ecce ille in prælio int
est, & præmium factorum suorum tulit. Rogamus te,
cuata regione, quam violenter cepisti, nobiscum pacem com
Chowarzemschah vero eum contemsit & non pacatus est.
raphus in Mesopotamiam contendit. Chamalus in Ægy
& Mogeraldin Iacob frater Aschraphi captivus penes Cho
schah mansit. Hoc anno Templarii & Hospitalarii popos
domino Hamathæ denarios 1000, quod tributum ei im
erat. Quum eos contemneret, neque solveret, coacti
fratres equites & pedites 2700 & invaserunt regionem Ha
sem. Takialdinus iis obviam factus est eosque fregit.
C. 1231. Græcorum 1542 Tatari Chowaresmios insecuti sunt. Cho
schah Syriam versus fugientem in agro Amidensi assecuti sun
so eius exercitu ille solus ex Tataris evasit ascenditque in
quendam Sophanensem. Ibi Curdæi, qui eum non cogn
eum occiderunt. Alii dicunt armigerum eius
esse, ipsum liberatum esse indutum vestibus eius,
cisus erat. Nonnulli etiam contendunt (344) eum regio
cumire. Legio Tatarorum invasit regionem castelli Said
usque ad Euphratem in limite Malatiæ & transiit in valle
zith. Quia omnes homines expavefacti in loca inacce

confugerant, neque in castellis multum diripiendum erat, reversi sunt Tatari, & regnarunt in Aderbijana & Scheharzura. Subiugarunt etiam Iberos. Motapheraldinus hæc audiens timuit, petiitque auxilium a Chalipha. Missus ei est Gemalaldinus Kaschte- Pag. 491.
mur cum exercitu magno. Reliquiæ Chowaresmiorum, qui manserant, circiter 10000 confugerunt ad Soltanum Elaialdinum dominum Rumææ, qui iis loca ad eos sustentandos concessit, cuius etiam potestati usque ad mortem eius subiecti fuerunt. Hoc tempore Kanus filius Cinghiz Chani adeptus rgnum Mogolorum, accivit exercitum ingentem & invasit regiones Sinarum externorum i. e. Chataiorum, qui Chata appellantur. Primo quidem castra posuerunt iuxta urbem nominatam Bugbabnutaksin ad fluvium, qui vocatur Kara Muran, sitam. Erant in ea milites 10000. Postquam oppugnata erat per 40 dies, inferiores fuerunt obsessi, & egressi sunt magnates quidam urbis, quibus Kanus vitam pollicitus est. Milites omnes naviculis ascensis ad fluvium fugerunt. Kanus urbe potitus neminem in ea læsit. Abhinc cœpit in medias regiones se inferre. Rex vero Chataiorum, qui Alton Chan, id est, rex aureus vocabatur, coegit exercitum militum strenuorum 100000 eosque Tataris opposuit. Hi Tataros tanquam annulus circumdederunt, quia numero valebant. Kanus quum iram eorum vehementem perspiceret, aliam rationem iniit, iussitque magos & incantatores, qui penes eum erant, lapidem pluviæ educere. Quo educto, præstigiisque eorum absolutis per tres dies totidemque noctes, cœperunt pluviæ & imbres vehementes una cum nivi gravi & frigore descendere super Chataios (346) diebus Thamuzi. Tum Tatari tanquam lupi oves dilaniantes dilaniarunt

 Cha-

Chataios, (347) eosque penitus profligarunt. Alton Ch
in urbem regiam, coegit mulieres, liberos, fratres & om
cognatos in palatium ſuum. Iuſſit ſervos ſuos magnos
ligni coacervare, eosque incendere. Crematus eſt ipſe
que familiares eius. Exercitus Mogolorum deinde urbem
runt, cuius nomen erat Namchinag multasque alias urbes
tos ibi occiderunt, ſumſerunt filios & filias captivas deſid
P. 492. & pulcros absque numero. Itaque illinc rediit Kan mag
lætitia, venit in montes Kera Kurem & condidit urbem
vocavit Urdubalik, id eſt, urbem aciei. Hodie autem
Kera Kurem celebratur. Sunt ibi opifices, & advena
gione Chataiorum & regionibus Arabum ibique habitant.
in gaudio de victoria reportata occupatus eſſet Kanus, ob
frater eius minimus, qui ei valde dilectus erat. Hanc i
valde doluit, iuſſitque reginam nomine Sarkutani Beg
fratris regis Iohannis regnum eius procurare. Erant
quatuor maiores Mangu, qui poſtremum Kanus factus
cundus Kublai, tertius Hulachu, quartus Arneg Bocha
adeo egregie filios ſuos gubernavit, ut omnes filii regii
tionem eius admirarentur. Erat illa Chriſtiana vera & ſi
Helene, de qua poeta quidam dixit: „Si aliam viderem e
lem in ſexu fœminino, dicerem, maribus fœminas præſt
eſſe.„ Hoc tempore obiit Tuſchi filius maior Cinghi
Reliquit ſeptem filios adultos, qui fuerunt, Thamſchal
Bathu, Sibakan, Thangut, Barceh, Barchechar, atque
fratribus Bathu Kanum elegit, (348) eique dedit regiones
trionales Slavorum, Alanorum, Ruſſorum & Bulgarorum

thronus eius iuxta fluvium magnum, qui vocatur Aithil. Quum Bathu in via boreali (349) ex regione Iberorum in regiones Burgarorum (f. Bulgarorum) & Scytharum procederet, homines vastavit acie gladii, harumque gentium regna evertit. Quia Kanus iusserat, aurem dexteram cuiuscunque occisi ex Bulgaris & Russis abscindi, & detrahi, aures numero 270000 penes Tataros inventæ sunt. Bathu potentia crescens animum induxit Constantinopolin adoriri ex regione Bulgarorum, quod quum reges Francorum audirent, ei obviam iverunt, eum fregerunt & fugarunt. Neque amplius Tatarorum ullus regionem Francorum invasit, sed in valle Kapaschkæorum sedem fixerunt. Filius huius Bathu, P. 493
qui Sertak vocabatur, amavit religionem Christianorum, baptizatus est, literas didicit, & diaconus factus est. Obiit vero in via, quum ad invisendum Mangu Kanum proficisceretur, uti ostendemus. Anno 1543 Tatari exierunt, depopulati sunt loca, & in C. 1232.
Persida redierunt. Quum Soltanus Elaialdinus se iis imparem cognosceret, tributum sibi imponi passus est, fœdusque cum iis sancivit. Deinde alienatus a Tataris abstulit Chalatam Aschrapho nec non multa castella & urbem Surmariam Armenis. Chamalus dominus Ægypti eripuit Amidam domino eius, deditque ei pagum ad eum sustentandum. Anno Arabum 630 obiit medicus Mohadeb, qui vocabatur Dechoar Damascenus. Hic initio in platea sedebat, & ægrotos mercede sanabat. Postea inserviit filio cuidam Adeli, afflixit valde medicos sodales eius, eosque ex aula eiecit. Fuit enim qua sermonem insidiosus, & maledicus, atque qua opera asotus & libidinosus. In postrema vita fuit ei morbus malus in lingua ipsius, qua sodalibus suis conviciatus erat. Præclu-

clusus fuit sermo eius, & ipse mutus fuit. Qui quiden
adeo invaluit, ut mortem ei adsciſceret. Quia hæres ei
rat, testamentum fecit, præcepitque, ut ex ædibus eius
fieret in eorum gratiam, qui medicinæ operam navarent.
suos omnes illuc deposuit. Propter malitiam eius leg
ut præter Moslemos nullus vel Iudæorum vel Christiano
ad legendum intraret. Quæ quidem regula usque ad h
diem Damasci observatur. Studiosi medicinæ Iudæi vel
ni extra locum Academiæ legunt discuntque. Hoc ann
mense nono anni Arabum 630 obiit Motapheraldin Cuch
Zinaldini Eli Cuschach dominus Arbelæ, & Meccam d
ibique sepultus est. Misit Chalipha copias Arbel
Tahiraldino Abueli Eraz Algaisch. Dux fuit Behaaldin
P. 494. Quum Arbelenses urbem dedere nollent, missus est A
din Scherabi eamque obsedit. Incensa porta Emchua
Arbelam ingressi sunt, eamque partim diripuerunt. Paull
bylonii etiam castello urbis potiti sunt. Fuit ibi præfectus
aldin Batcin & Eraz Algaisch, ex prosapia Mohammedis nor
Almeli Mohammed filius Naseri Zalaii, & Moscherip
Zadkeh. *De initio regni Bedaraldini Lulu domini*
C. 1123. Anno Græcorum 1544 Bedaraldinus dominus Mauselæ f
plomate regio a Chalipha, Soltanus proclamatus est,
parvus Naseraldin Mohammed filius Kerah filii Nuraldi
mortuus erat. Filii Adeli valde irati erant Soltano Elaial
illis Chalatam abstulerat. Coegerunt exercitum magnum
gypto usque ad Berœam. Iuncti etiam cum Ægyptiis fu
nus castelli Saidæ, dominus Mardini, dominus Mauselæ

ohzîl, filius Saladini dominus Samosatæ, multi præterea Medæ,
Taglibenses. Opposuit his Soltanus exercitum magnum confla-
n ex Francis, Græcis, Armenis, Iberis & Chowaresmiis, qui C. 1235.
nes milites superabant 100000, anno Græcorum 1546. Hunc
ercitum duxit Ablestinam, quo Ægyptii eorumque socii proce-
re parati erant. Quum filii Adeli, missis exploratoribus, se
oiis Soltani inferiores esse cognoscerent, eripuerunt castellum
nsuri, totumque eius agrum devastarunt, postea dispersi & in
riam reversi sunt. Soltanus cum exercitu magno Malatiam ve-
:, inde Euphrate traiecto castrisque ad castellum Saidæ positis,
ox urbem cepit eamque diripuit. Dominus eius cum equitibus
oo qui in eius auxilium ex Ægypto advenerant, confugerunt in
tellum urbis. Soltanus machinas contra eos erexit. Quum
sidione, fames & siti opprimerentur, salutem impetrarunt. P. 495.
ltanus Ægyptios, quorum dux erat Schemesaldinus Zoab eu-
chus magnus Chamali, cum honore in Ægyptum misit. Do-
num castelli Saidæ cum omnibus eius impedimentis & mulieri-
s ad oram maris misit, ubi quum circiter 3 annos fuisset,
ndestine eum peremit. Castellum & urbem instauravit, & fre-
entem reddidit. Misso exercitu Samosatam, agrum eius diri-
it. Urbem expugnare non potuit, quia hyems erat. Soltanus
tur destitit & ad urbem Antaliam (350) abiit, ut ibi pro more
oernaret. Tempore æstivo, coegit Soltanus milites ex diversis
ntibus circiter equites 100000 & multitudinem peditum, eosque
ravit, ut Amidam adorirentur. Tum nuncius advenit, Chama-
n in insidiis occupatum esse, quas filius eius in meridie regnans
struxerat. Distulit igitur Soltanus oppugationem Amidæ, quia
valde

valde munita erat & vix longo tempore expugnari poterat.
exercitum ſuum Edeſſam menſe Haziran anni Græcorum
eamque arcta obſidione afflixit. Edeſſeni obſeſſi fortiter
runt ſuper muris. His diebus nonnulli ex exercitu Rum
contenderunt Sibabarcam eamque ceperunt. Callinicum,
Rakka, profecti etiam eam ceperunt, everterunt, & irati
runt. Haranenſes timuerunt, clavesque Haranis Soltan
tiam attulerunt, qui legatos honorifice excepit & remiſit.
ni proterve ſe geſſerunt & conviciis Soltanum proſciderant.
ad iram provocatus eſt. Ipſe contra urbem profectus eſ
que variis artibus callide egit exercitus e ditione Rum
Urbem per cuniculos & ſcalis (intrando) expugnarunt, &
ris ſedem fixerunt. Intravit populus innumerus. Sp
ædes magnatum, eiecerunt viros & fœminas, diripuerunt o
ta templorum, & vaſa ſancta eccleſiarum celebrium, quæ
Pag. 496. abduxerunt ingenuos & ingenuas, eosque foras eiecerunt ſu
eus inter tentoria incolarum. Quando urebantur calore v
ti diebus Thamuzi; duces & milites, qui ibi inveniebantur
2000 nudi in regiones Rumæorum interiores miſſi ſunt. I
Edeſſeno inventa eſt copia magna auri, argenti, ephippi
frænorum, & inſtrumentorum bellicorum, quæ ibi relique
malus Ableſtina redux. Soltanus denuo munivit Edeſſam
reliquit milites, architectos & fabros lignarios. Similit
ne fecit. Rediit in Rumæam. Chamalus, audita vaſtati
Edeſſæ fuerat, ex Ægypto cum magno exercitu Edeſſa
quatuor menſibus poſtquam exercitus Rumæus abierat.
evertit arcem magnam caſtelli Edeſſeni, & magnates,

tque opifices, quos ibi invenit, camelis in Ægyptum avexit. Hoc
nno erat annonæ caritas in Rumæa & Mesopotamia, & aruerunt
ineæ atque arbores hyeme gravi, quæ fuerat. A Tischrin enim
ltero ad finem Schebat glacie constrictus est Euphrates magnus,
eque imber verno tempore descendit. Anno Græcorum 1547 C. 1236.
nisit Soltanus Elaialdin copias multas Amidam, quæ eam oppu-
narunt 4 menses. Expugnare tamen non potuerunt, sed, dire-
to & vastato agro eius, redierunt. Anno Arabum 633 profe-
tus est Malec Naser Davud filius Moattem filii Adeli dominus Ca-
achæ, Bagdadum ad Chalipham, ut avunculos suos Chamalum
c Aschraphum, qui Damascum ei eripuerant, accusaret. Eo-
lem anno Rocenaldin Malec Salach Ismael filius Bedaraldini do-
ninus Mauselæ Bagdadum contendit ad invisendum Chalipham.
Hoc tempore Tatari venerunt Arbelam, inde Niniven & castra
osuerunt iuxta torrentem urbis Chamalic. Incolæ urbis in eccle-
iam, quæ ibi erat, fugerunt. Tatari ecclesiam destruxerunt.
Duo magnates in binis eius portis sederunt, alter vitam & liberta-
em concessit iis, qui per eam portam egrediebantur, alter gla-
io peremit viros, mulieres, & liberos, qui per eam portam egre-
iebantur. Hinc transierunt in agrum Schigræ, & diripuerunt
atervam magnam mercatorum, qui in Syriam contendebant,
mnesque occiderunt. Anno 1548 coegit Soltanus Elaialdinus P. 497.
iversos populos Medas, Chowaresmios, Hunnos, Græcos, Fran- C. 1237.
os, Armenos Iberos, quos ad oppugnandam Amidam instruxit.
elebratur autem festum Arabum, Soltanusque convivium ma-
num magnatibus suis instituit. Quum ederent, biberent, &
electarentur generibus musicæ, quæ ibi erant, Soltanus, qui se-

debat in folio ſuo alto, & ex præſentia hoſpitum voluptatem c
eximiam, ſenſit dolorem inteſtinorum, exiit in hypocauſtu
pitque exſpuere multum ſanguinis. Poſtquam die nocteq
bo acuto laboraverat, migravit ex hac vita feria ſecunda
C. 1237. menſis Heziran anni Græcorum 1548, id eſt, anni Arab
initio Schuval menſis noni. Eodem anno obiit Malec E
minus Halebi, cui ſucceſſit filius eius Malec Naſer Saladinu
Tatari diebus noſtris occiderunt. Eodem anno obiit Mal
baſin filius Saladini magni Halebi. Menſe decimo hui
Tatari iterum venerunt Arbelam & caſtra poſuerunt iuxta
Zabum inferiorem. Fugerunt incolæ Arbelæ nudi in ca
Tatarique ædificiis urbis potiti ſunt. Abſtulerunt ingent
dam, incenderunt multas domus, & oppugnato caſtello 40
tum iis eſt multum auri, quo ſumto abierunt. Fuit Soltan
aldin Cikubad (351) excellens inter reges filios avunculi ſu
ctu tremendo, intellectu perfecto, & corpore tenero.
erat ſuper omnes paſſiones viles, quibus reges Arabes ſe in
ſolebant. Tremendus erat lædentibus alios & in iudiciis iuſt
Subiecit multas urbes & oppida regno ſuo & imperium ſ
latavit. Eodem anno, quo moriebatur, meridie diei, ut
eſt, magnates congregati ſumſerunt filium eius maiorem
Giathaldinum Cicſeru, duxerunt eum in urbem Cæſarea
rarunt ei, eumque collocarunt in throno Cikubæ patris ſu
Soltanum proclamarunt. Magnum fuit gaudium toti
P. 498. Iuſſit Soltanus, liberari captivos, qui in terris eius in vinc
iecti erant. Liberati etiam ſunt ii, qui in Ægypto erant
iſtius viri, cuius gratia abducti erant. Fertur numerum

ui ex anguſtiis liberati ſunt, fuiſſe 12000. Voluit Soltanus no-
ıs capere principes Chowareſmiorum, quia verebatur, ne defice-
ent. Captus eſt princeps quidam magnus nomine Kairechan,
ıod quum reliqui audirent, fugerunt et ex Rumæa egreſſi ſunt.
uocunque autem tranſierunt, cladem diram intulerunt. Vene-
ınt Malatiam, vinxeruntque Saiphaldulam, Subaſchium huius
ci, tranſierunt Euphratem pedes iuxta caſtellum Mokram.
uum ad limites caſtelli Saidæ iuxtæ oppidum Charbeſag veniſſent:
rueruat in eos copiæ horum locorum. Fractæ ſunt a Chowareſ-
ıiis & Subaſchius caſtelli Saidæ nomine Bairamis occiſus eſt.
aſtarunt etiam agrum Samoſatenum, inde deſcenderunt in agrum
babrachæ & Hamimthæ. Commorati ibi per triennium loca
iripuerunt. Deinde in poteſtatem ſe dederunt iuvenis, cuius
omen erat Malec Naſer, domini Halebi, qui illis Edeſſam &
Iaranem reliquasque urbes Meſopotamiæ dedit nec amplius terra
b iis turbata eſt, Soltanus ille novus uxorem duxit ſororem reginæ
berorum, quam valde dilexit. Deditus deinde fuit ſcientiæ bar-
aræ (353) Cœpit verſari in comeſſationibus, conviviis & ludere
um avibus & beſtiis. Reliquit negotia publica ſervis ſuis. Quis-
ue pro lubitu agere cœpit. Regina Iberica habitu Chriſtiano ex
atria ſua advenerat. Erat cum ea catholicus, ſancti, ſacerdotes
: coetus. Erat penes eam frater eius, qui appellabatur David
arvus, qui erat rex Iberiæ (354) internæ. Paulo poſt, abne-
ata religione (Chriſtiana) Mohammedana facta eſt. Frater eius
Ɔavid & catholicus in vincula coniecti ſunt in caſtello quodam,
ıique manſerunt, donec Tatari advenerunt, & caſtellum expu-
narunt, ubi incluſi erant, quo facto liberati ſunt. Initio anni

Arabum 635 obiit Malec Aſchraphus Iſabar Adel filius Iobi
ſci. Fuit natus annos circiter 60. Liberalitati huius vir
P. 499. erat finis. Voluptates & libidines valde amavit. Eoden
C. 1238. id eſt, anno Græcorum 1549 Tatari iterum invaſerunt re
Arbelæ, eam vaſtarunt veneruntque usque ad limites Bag
locum, qui vocatur Angabad eumque diripuerunt. Ali
Surmenariam homines occiderunt. Exierunt copiæ Bagd
quarum præfectus erant Mugahedaldin Duitdar & princ
gnatum Scheraphaldin Akbal Scherabi, irruerunt in
eosque fugarunt. Quum vererentur, ne denuo revert
erexerunt machinas ſuper muris Bagdadi. Eodem ann
Paiz Iacob fugit coram fratre ſuo Malec Chamalo Bagdad
luitque in famulitio Chaliphæ eſſe. Paulo poſt obiit Mal
mal filius Adeli dominus Ægypti & Damaſci ſepultus eſt.
vir valde tremendus, vixitque annos 70. Succeſſit ei fil
Malec Adel, qui nomine fratris natu grandioris in Ægypt
labatur. Malec Salach frater Chamali Syria potitus. F
eſt cum Chowareſmiis. Haboram etiam occupavit, qu
Davud filius fratris eius, tum temporis dominus Carachæ
voluit, ſed ille eum prævertit. Fuit litteratus & in diſcipli
loſophicis verſatus. Fertur eum, quum conveniret Sche
num Cheſroſchai philoſophum Damaſci ad legendum, e lo
equo deſcendiſſe, & ſervos, qui in famulitio eius erant, re
Ipſe libro ſumto ſub axilla philoſophum adiit, legit & exiit
permiſit, ut ei aſſurgeret. Hoc anno Iſmaelitæ irruerunt i
aldinum dominum Mauſelæ, qui nullo damno affectus eſt.
undecimo huius anni Tatari ingreſſi in confinia Bagdad

nt ad locum, qui vocatur Chanekin. Milites Bagdadenses eos
orti sunt. Sed fracti sunt Babylonii, neque quisquam eorum
asit præter tres magnates. Cæteri enim interemti sunt. Ta-
ri magna capta præda abierunt. Anno 1550, id est, anno
rabum 636 fluvius Tigris diruit multas domos Bagdadi. Mersæ P. 500.
nt duæ naves, & perierunt homines 50. Anno sequenti acci- C. 1239.
t nihil memorabile in locis, quæ nobis vicina sunt. Anno
ræcorum 1551 mense Heziran Tatari depopulati sunt regionem C. 1240.
erorum usque ad limites Erzeri. Copiæ Rumææ coactæ & in
rmeniam profectæ sunt, ut Tataros cohiberent, quo minus in
umæam incursarent. Quum Tatari audirent de exercitu, redie-
unt in regionem Scytharum. Manserunt ibi Rumæi usque ad
yemem, deinde in patriam suam redierunt. Hoc anno Tag
ulgari præfectus (355) Tairiki legatus missus est ex Rumæa
agdadum, ibique obiit natus annos 90. Anno Græcorum
552, id est, anno Arabum 638 tempore autumnali divulgata
t hæresis prava religionis Arabicæ. Turcomanus quidam senex
aziræus, nomine Papa, innotuit in regione Amasiæ, vocabat
met ipsum Rasul, id est, legatum. Dicebat enim verum esse
postolum Dei, Mohammedem impostorem, non apostolum esse.
dhæserunt ei multi Turcomani, & ei crediderunt propter phan-
sias, quas illis ostendebat. Misit discipulum quendam nomine
eba Isaacum in regionem castelli Mansur, quod erat finis ditionis
umæorum, ut inde docendo progrederetur. Adveniens multos
l amandum doctorem suum pellexit. Paravit sibi instrumenta
ellica, adhæseruntque ei omnes rustici Turcomani, qui venditis
inis, bovibus & ovibus atque emtis sibi equis, quibus veheren-

 tur,

tur, cœperunt diripere regionem caſtelli Manſuri, Ga
Gachti. Occiderunt quemcunque, qui non lingua con
Papam apoſtolum divinum & prophetam eſſe. Princeps
coegit exercitum ſuum, equites 500, aſſumſit auxiliario
ditis monaſterii Barſumæ viros electos, 50 pedites,
rios. Impetu facto in Turcomanos, victi ſunt Rumæi,
ſubditi evaſerunt. Tum, potentia Turcomanorum horum
adhæſerunt iis multi, tetenderunt in agrum Bleſtinæ, m
P. 501. qui ibi erant, vicerunt. Animum ſumſerunt, ut Amaſia
eique obviam venirent, quem proclamarunt. At magn
mææ inſidias ſtruxerunt ſeni Papæ, eum ceperunt &
runt. Quum Iſaac diſcipulus eius cum electis ſuis eum
niſſet, nunciarunt, in cœlum eum raptum eſſe, ut angel
xilium adduceret. Amaſia obſidione arcta cincta eſt.
ſunt ex Rumæa equites 60000, qui tamen non intrare
caſtra parva impoſtorum horum 6000. Tum equites Fra
ſtipendiarii Soltani, zelo abrepti dentibus frenderunt, f
cruce ſignarunt, irruerunt in impoſtores hos, eosque diſ
Tum etiam Arabes contra eos egreſſi ſunt, Turcomanos
cinxerunt, (356) omnesque trucidarunt. Ne uno qui
ſervato vel virorum, vel uxorum, vel liberorum, vel
cuiuſcunque. Itaque extincta eſt hæc hæreſis. Eodem a
gregatus eſt exercitus Rumæorum, præfectus erat Sinar
ſchius caſtelli Saidæ, qui in locum Biramiſi occiſi ordi
oppugnarunt Amidam, cuius dominus erat filius Chamal
Ægypto fuerat. Rumæi pacti ſunt cum præſidio, illi
gentum promiſerunt, ſi urbem dederent. Halebenſes

ros adiuturi advenerunt, qui, capta Amida, etiam Maipherca-
m expugnare voluerunt. Malec Gazi dominus huius urbis fra-
Chamali Chowaresmios ex Mesopotamia auxiliarios adduxit.
prælio cum inimicis commisso non inferior discessit, inprimis,
ia Halebenses bellum cum eo declinabant, quia frater dominæ
rum, id est, matris Malec Tahiri patris Malec Naseri domi-
s Halebi erat. Postquam Sinan Amidam ceperat, a Soltano
sus est, Erzerum proficisci, ibi dominari, & impetum Tata-
rum reprimere. Simulac profectus est, venit Scharmagun
owainus cum (357) exercitu valido Tatarorum, qui paucis
ebus castellum expugnarunt, & omnes homines utriusque sexus
adio interfecerunt, exceptis pueris puellisque ad opera idoneis. Pag. 502.
anus eiusque filius adolescens occisus est. Evacuato castello
ierunt. Ineunte anno 1553 Tatari iterum exierunt & vene- C. 1242.
nt in regionem castelli Saidæ. Direptis omnibus, quæ inve-
runt, in Persida redierunt. Anno Græcorum 1554 coegit C. 1243.
ltanus Giathaldinus copias multas, equitesque auro conduxit
alebo, & ex Græcis, Francis Medisque. Dominus Emessæ &
alec Gazi, dominus Maiphercatæ quanquam promiserunt, se
venturos esse, tamen ludibrio habuerunt Soltanum & non ve-
runt. Baro Constantinus, pater regis Armenorum Haythoni,
nit ad Soltanum Cæsaream, & honorifice exceptus est. Dona
ulta congessit promisitque, se exercitum Armenorum coacturum
in auxilium Soltani venturum esse. Soltanus processit Sebastiam
ersus. Tataris invadentibus regionem Arsanganæ, Soltanus iis
stinanter obviam ivit. Milites eius cum Tataris manus conse-
erunt in loco, qui vocatur Cousateg, id est, monte sordido,
atque

atque tanquam rudes belli initio prælii terga verterun
coram Tataris consistere potuerunt, sed statim fugerunt, S
que solum reliquerunt. Tum Soltanus stupefactus, assu
re & liberis suis, se munivit in urbe Ancyra. Tatari
derent, eos tentoria fixa reliquisse & recessisse, credide
sidias fieri, easque evitare studuerunt. Postquam un
expectaverant, exploratores miserant, persuasique erant
non sub fuga eorum latere; trementes tentoria ingres
spoliarunt, quicquid invenerunt. Divagati sunt per loca
rum. Quum Sebastiam venirent, incolæ fœdere inito
multum eduxerunt, ut internecionem a semet ipsis, s
a filiis filiabusque suis redimerent. Tatari ingressi ur
cuarunt, gazas regias &, quicquid illis placebat, sumser
strumenta bellica flagrarunt. Muros destruxerunt in
quatuor ulnarum. Dux alius Cæsaream contendit, quam
colæ dedere nollent, collectis contra eam omnibus copi
P. 503. ro machinis diruto intrarunt. Evacuarunt gazas regi
busserunt ædes admirabiles, tormentis excruciarunt pri
filios ingenuorum, gladiis eos confoderunt, donec eos
gento exuerent. Postea, occisis multis myriadibus,
puellas in captivitatem abduxerunt. Mater Soltani G
audita clade, sumsit filiam suum, sororem Soltani, ser
cillas, & gazas eius. Profecta in regionem Ciliciæ co
Baronem Constantinum, patrem Haythoni, qui illusera
quasi in auxilium eius adventurus & cunctatus erat, don
rei perspiceret. Tatari, quum audirent, matrem S
esse, legato misso, eam expetierunt a Pali, patre reg

m afferunt, Pali ad gratificandum Tataris, iis indicaſſe, illam
enes ſe (357) eſſe, ſeque eam, ſi miſerint legatos, tradituros
ſe. Simulac legati venerunt, tradita eſt in manus Tatarorum.
uod quidem factum iniuſtum odio & vituperio dignum viſum eſt
nnibus nobilibus & ignobilibus. Regina in captivitatem ducta
t. Usque ad hodiernum diem in carcere eſt, necdum liberata.
oc tempore Turcomani regionis Ableſtinæ irruerunt in habita-
onem noſtram celebrem, quæ vocatur monaſterium Kevira. Oc-
derunt ibi 15 monachos, multos doctores, necnon diaconos &
iectos alios. Quum maledicti illi ad fugam ſe convertiſſent,
ſecuti eos ſunt Tatari, omnesque ſtrictis gladiis trucidarunt.
aque vindicta iuſta ab iis ſumta intra triduum, cladenque, quam
tulerunt, ipſi acceperunt. Malatiæ, allata fama de clade Sol-
ni, Subaſchi Raſchid Aldin cum reliquis aulicis noctu in gazophy-
cium regium irruerunt, & aurum atque argentum, quod inve-
runt, inter ſe diſtribuerunt, deinde apertis portis Halebum
fugerunt. Etiam cives primarii viri illuſtres, inprimis Chri-
ani, qui fugere potuerunt, ex urbe egreſſi ſunt. Quum veni-
nt in montem, qui vocatur Beth Goze, itinere unius diei ab ur-
diſtantem, aſſecuta eos eſt cohors Tatarorum, quæ multos
teremit, & filios filiasque captivos abduxit. Pauci ſervati ſunt P. 504.
nudi atque diſcalceati in urbem intrarunt. Incolæ urbis, pan-
rii, textores & reliqui quum viderent, præfectos virosque
imarios ex urbe fugiſſe, congregati ſunt Arabes & Chriſtiani ad
etropolitam Malatiæ, Mar Dionyſium, vel Angurum, qui poſtea
triarcha factus eſt. Petierunt ab eo, ut curam ſuſpiceret cu-
diendæ urbis, quia vir erat vigil & diligens. Arabes &

 Chri-

Chriſtiani ſe invicem iureiurando obſtringentes per totan
ſuper muris circumibant, & excubias agebant, interdiu
urbis ſtabant, quia una tantum porta aperta erat, vel p
vel palatii. Urbs commota erat per duos menſes, done
ex Rumæa abibant. Deus Rumæos adiuvit, ut illi Mala
venirent, ſed ii tantum, qui in viam fugitivorum ad
incurrerunt. Tatari in reditu iuxta Arſanganam caſtris
dominis urbis pecuniam rogarunt, ſed non impetraru
igitur irati machinis erectis facile muros deiecerunt, u
diripuerunt. Occiſis incolis eius penitus eam everterun
tanus Giathaldinus, miſſis ad Tataros legatis, pacem
& tributi loco promiſit pecuniam, equos, opes & ſervo
anno, id eſt, anno Arabum 640 obiit Chalipha M
Moſtaſem filius Moſtanſeri annos 16. Hic mente præditus
rili, neque bonum a malo diſcernere aptus erat. Totum tem
columbino & oblectamento cum volucribus impendebat. Qu
ferretur, Tataros paratos eſſe ad ſubigendam Bagdadum, f
civitates in Perſide celebres vaſtaverant, reſpondit. „Hæc ſo
ſtrum eſt. Si non ceſſerimus illis, non adorientur." Abroga
C. 1244. Deus regnum Abbaſidarum diebus hominis huius rudis. A
corum 1555 princeps quidam Tatarus Neſawar Nowain de
regionem Maiphercatæ, Mardini & Edeſſæ, atque traiecto E
P. 505. venit ad locum nomine Hailan, iuxta portam Halebi. Ad ipſa
non appropinquarunt, quia equi exercitus, qui penes eum
ariditatem & calorem pedibus vulnerati erant. Tempo
æſtatis deſcenderant, ad depopulandas has regiones, N
domino Halebi aurum poſtulavit. Poſtquam ei dederat

ostulaverat, illinc profectus ad Malatiam castra posuit, corrupit
roventus, vineas, & favos. Quodcunque invenerunt extra ur-
em, Tatari interfecerunt. Minati etiam sunt præfecto urbis,
eschidaldino, quia Halebo redierat. Præfectus ille collegit ex
be magnam copiam zuzarum, denariorum, ornamentorum,
asorum aureorum & argenteorum, quæ denarios aureos 40000
quabant. Sumsit etiam vasa sancta, calices, phialas, thu-
bula, candelas, eduxit arcas sanctorum ex ærario ecclesiæ magnæ;
uæ omnia Tataris dedit, qui in Persida abierunt. Post horum
iscessum fames fuit ingens morbusque Malatiæ & in eius agro.
npleta est terra egenis, qui consumti sunt tanquam bestiæ, quo-
mque multi filios filiasque suas in servitutem vendidissent, si
ntores adfuissent. Hoc tempore floruit Isa Medicus Edessenus
alatiæ, qui fuit discipulus Hasnumis medici. Hic transiit Ma-
tia in Ciliciam,* & fuit in famulitio regis. Condidit Sisi eccle-
am admirandam nomine sancti Mar Barsumæ. Anno 1556 Ta- C. 1245.
ri Bagdadum adorti eam expugnare non potuerunt. (359) - - - con-
a eos, eosque inutiles remisit. Hoc anno Soltanus Giathaldi-
is zelo abreptus multas copias misit ad diripiendam Ciliciam,
uia matrem & sororem eius Tataris tradiderant. Ingressi in
umæam urbem Tarsum strenue oppugnarunt. Erat ibi Pali, pa-
r regis Haythoni, cum Gondestaleb filio eius natu maiori.
tiam obsessi fortiter restiterunt obsidentibus adiuti a multis Fran-
s, qui penes illos erant. Obsessi imbribus frequentibus vexari
eperunt, neque locum invenerunt, quo migrarent, vel unde
i equisque suis alimenta adveherent, propter lutum ingens,
uod ibi erat, & quo propemodum equus una cum illo, qui inside- Pag. 506.

bat, mergebatur. Quum in hac miseria versarentur, nuncius de morte Soltani, quo refocillabantur, & ex abierunt antequam nuncius hic ad Armenos allatus erat.
C. 1246. Soltanus Giathaldinus tempore autumnali initio anni 1557. runt ei tres filii parvi, Ezaldinus, Rocenaldinus & Ela Ezaldinum, qui horum maximus erat, magnates præstito rando proclamarunt Sultanum Caicaus. Tum venerun Mogolorum postulantes a Soltano Ezaldino, ut ad adoranc num proficisceretur. Ille se excusavit, quod Græci & inimici eius essent, qui, si discederet, terram eius va Quare misit Rocenaldinum fratrem suum alterum. Pro alio tempore venturum esse. *De succensione Gujuc in locum Kani patris sui.* Hoc tempore quum Kanus æg per legatos Gujuchum filium suum advenire hortatus est, ut ei traderet, nisi mors præveniret. Quum venire propera in viciniam advenisset, Kanus ex orbe migravit, antequa eius ad eum advenerat. Regina uxor Kani, quæ erat ma iuchi, & cuius nomen erat Turchina, valde sapiens & calli Quare iussit Schagataius & reliqui filii regii, hanc regnum rare, donec omnes simul congregati negotia susciperent. tis mutuo missis, omnes coacti sunt tempore verno ex quidem Chutan, Utchin frater Cinghiz Chani & Alscha occidente Karamuri, Baidar, Turchan, filii Schagatai, lone, quum Bathu non ipse veniret, fratres quatuor m Iguris Emira Masud Bag, ex Chorasana Emira Argun, ex Soltan Rocenaldinus, ex Cilicia Haythonus rex, ex Iber maior cum Davide minori, ex Syria frater domini Haleb

dado Pecharaldin iudex fupremus, item legati Francorum, nec non legati Elaaldini domini Alamuti, id eft, principis Ifmaelitarum, qui cultellos portant. Quum (360) tres filii effent regno idonei Guiuch, Chutan, & Siramun filius parvus, Turchina, P. 507.
regina, mater horum, prætulit Guiuchum, cui affentiti funt omnes filii regii & magnates. Quum Guiuchus pro more libertatem peteret, diceretque hunc vel illum idoneum effe, vi eum prehenderunt, fuper throno regio collocarunt, novem vicibus genua flexerunt eumque adorarunt, atque calicem ei epotandum dederunt. In throno collocatus cœpit egregie imperare, quia fagax erat & valde callidus. Rumæam, Iberiam, Affyriam, Syriam & Ciliciam commifit duci cuidam nomine Ilfchichatai, in Chataiam Emiram magnum lalvagum mifit, Perfida Emiræ Mafudbag dedit, Chorafanam, Hemdanam & Aderbiianam, Scherwanam, Luram & Cirmanam usque ad Indiam Emiræ Arguno commifit. Conftituit Rocenaldinum Soltanum Rumææ. Hettonum regem fimiliter honorifice remifit. In Iberos, Francos & Chalipham minas acerbas iactavit. Legatos Ifmaelitarum conviciis & contumelia expulit. Quia Kedakus Chriftianus ab initio in negotiis eius verfatus erat, factus eft prætor & adminiftrator. Guiuch Chan fuit Chriftianus verus, cuius tempore exaltatum eft cornu multorum Chriftianorum. Impleta funt caftra eius fanctis, facerdotibus & monachis. Hoc tempore mulier Arabica, nomine Phatmeh Chatun, familiariter converfabatur & diligebatur a Turchina Chatun matre Guiuchi Chani. Revelatis fecretis illius confiliis, accufataque illa apud Guiuchum criminis finiftri, quod veneficia ei fratribusque eius præpararet, matrem rogavit, ut fibi tra-

traderetur. Quæ quum illam non traderet, vi abſtulit &
Fuit idcirco diſcordia inter eum matremque eius. Pa
etiam mater mortua eſt. Phatma, fœmina illa Arabi
quam multos dies nuda, atque cibo potuque deſtituta re
flagellata eſt, donec confitebatur, ſe incantatricem eſſe.
excavatis excrementis eius ſuperioribus & inferioribus
expoſita, deinde in mare proiecta & ſubmerſa eſt. Oc
ſunt omnes eius cognati, qui apud eam congregati era
P. 508. fere univerſo regno imperabat per reginam Turchinar
idem tempus, quum Guiuch Chan in regiones occident
fecturus ad locum quendam veniret, qui tantum itiner
dierum a civitate Biſchbaliga diſtabat, mors eum interem
gnates quidam ditionis Rumæorum voluerunt, filium
Giathaldini, id eſt, Rocenaldinum regnare. Quod quum
verteret Vezira Schemesaldin Iſpahanenſis omnes cepit &
Deinde magnopere ſuperbiens matrem Soltani Ezaldini i
lieres recepit, atque ex illa filium ſuſcepit. Quod quide
arrogans omnibus hominibus valde diſplicuit. Paratis
veſtimentis, regiis, & equis pro filio altero Rocenaldino
ſidem ad Tataros miſit, uti diximus, ad confirmandam
Quum iuvenis ad Guiuch Chanum veniſſet, unus ex ma
qui cum Rocenaldino erant, ſcilicet Behaaldin Tergiman
apud Kanum accuſavit, quod magnates occidiſſet, uxore
defuncti duxiſſet, & absque Tatarorum mandato Soltanu
conſtituiſſet. Kanus igitur iuſſit, Ezaldino ex throno de
dum eſſe, & Rocenaldinum, qui Kanum inviſerat, reg
& Behaaldinum Tergiman Veziram futurum eſſe, abdica

esaldino. Quum ad redeundum se convertissent, Vezira hæc
diens perturbatus est. Misit Reschidaldinum, Subaschium Ma-
tiæ, qui tum erat Emira Erazi cum auro multo gemmisque pre-
osis ad Kanum, ut mandati confirmationem adduceret. Qui
idem postquam Arsanganam pervenerat, audivit Rocenaldinum
ltanum & Behaaldinum Tergiman appropinquare. Perterritus
esaurum, quem secum habebat, in castellum Kamah detulit, &
se cum paucis sociis Halebum effugit. Paulo post advenit Be-
aldinus stipatus Mogolis 2000. Rocenaldin proclamatus est Sol-
nus Arsanganæ, Sebastiæ, Cæsareæ, Malatiæ, & in castello
idæ & Amidæ. Constituti sunt præfecti & hyparchæ novi ubi-
e locorum, & abdicati, quos Ezaldinus creaverat. Tergiman
gatum misit Halebum, & Reschidaldinum, qui illuc fugerat,
vincula coniectum in castellum, appellatum Habig abducendum
ravit. Ex carcere illo nullus eorum, qui in eum coniecti fu-
unt, emissus est, præter hunc, qui postea gratiam consecu-
s & liberatus est. In muro huius castelli super rupe valde alta P. 509.
rta erat, atque extra illam tabula quædam, super qua homo
x stare, multo minus sedere potuit. Quando decretum erat,
iquem magnatum honoratiorum interimere, neque manus ei im-
nendæ erant, quibus occideretur, educebatur & collocabatur
per hac tabula. Clausis portis postquam stabat diem unum vel
duum, somno sopitus decidit & mortuus est. Contigerunt
a omnia, iter ad Tataros & reditus illinc, intra tres annos. An-
Græcorum 1560 quum advenisset Behaaldinus, Tatarique cum C. 1249.
, Vezira Schemesaldin Ispahanensis perterritus capere voluit
ltanum Ezaldinum, atque rebellionem ciere in castello quodam
ma-

maritimo. Fuit Koniæ (Iconii) vir quidam ex magnati
vus senex Soltani Elaaldini, nomine Gelalaldinus Kerat
Naziræus, qui ab esu carnis & potu vini & a mulieribu
bat, vir bonus & misericors. Qui quidem quum sentir
ram id consilii habere, ut, prehenso Ezaldino, fugeret,
mi catenis constrinxit, remque celeriter Behaaldino
Misit Tataros, qui tormentis Schemesaldinum Ispahane
ciarent, usque dum thesauros illis innumeros ostendere
eum occiderunt. Fuit ille vir doctus, qui literis e
Quum interficere eum vellent, in semet ipsum elegias
Persice, quæ plena doloris, elegantes & valde suaves er
occiso, Gelaaldin erat consiliarius Ezaldini, regiones
binos fratres divisæ sunt. Fuerunt Iconium, Ancyra,
aliæque urbes occidentales Ezaldini, & orientales Ro
Magnates autem Rocenaldini non cessarunt rixari, vol
Rocenaldinum solum Soltanum denominari, & Ezaldinu
ri. Quare, insidiis structis, hæc Keratai iis nunciavit:
tas vestra fiat, & Rocenaldinus Soltanus esto secundum n
Kani, qui est vobiscum. Sed accersite eum Axaram, c
P. 510. Ezaldinus veniet, & quod frater amore ductus ei dabit, a
Quum hi inducerentur, ut accito Rocenaldino Axaram
etiam Ezaldinus Iconio egressus est, Axaram profecturu
tes Medorum in insidiis positi irruperunt ex alia plaga,
runt socios Rocenaldini, & Behaaldinum, Atabegum ei
runt. Ezaldinus fratrem suum, Rocenaldinum, quem
non læsit, sed Iconium duxit. Tres fratres in throno re
sederunt, & moneta nominibus tribus signata est. P

nno Græcorum 1561 exiit Redi Frans (rex Franciæ) rex quidam
rancorum interiorum cum populo multo, equitibus, peditibus,
ilitiaque heroica. Mare traiecerunt navibus maioribus, quæ im-
etæ erant argento, auro infinito, instrumentis bellicis & alimen-
s. Commota est terra horum fama. Relatum est, in Ægyptum
os iter parare. Malec Al Salach filius Chamali, dominus Ægy-
ti, qui mortuo Adelo fratre eius minore, in locum eius suffe-
us est, Emessam in Palæstina oppugnabat, ut eam Malec Asch-
pho domino eius eriperet, qui ex Asadaldino Schircuhe avun-
ulo Saladini magni originem duxit, et postea Telbaschram occu-
avit. Salachus, audita fama de Francis, reliquit Emessam, &
editibus paucis in Ægyptum venit. Castra posuit in loco, qui
ocatur Mansura, abundanti arboribus. Voce eius sublata inter
rabes, congregatæ ad eum sunt turmæ Arabum Alexandria,
osso & Syene. (361) Incolæ Damiatæ quum viderent, se a Fran-
s peti, stupefacti sunt, & nulla angustia vel obsidione coacti
acuarunt urbem omni re, quæ ibi erat. Sumtis hominibus
mnibusque opibus in Ægyptum abierunt. Magnates Damiaten-
s ad Soltanum profecti sunt. Interrogati a Malec Salacho, num
ranci eos coegissent, responderunt: „non, sed metuimus illud
mpus, ne nobis idem accideret, quod incolis Accæ, quos Fran-
interfecerunt, nemine illis opitulante„ Salachus in illos iratus
4 magnates illustres crucibus 32, binos scilicet singulis crucibus,
fixit, uti erant vestiti & calceati. His suspensis ipse obiit paucis
ebus post ex ulcere maligno, quod in femore eius exiit, & ita Pag. 511.
i fuit abscissum est & decidit. Magnates Ægyptii accerserunt
alec Moattemum filium Salachi, qui tum fuit in castello Cephæ &

regem conſtituerunt in locum patris. Conſiliarius eius f
cheraldinus Othman filius Schich Alſcheiuchi, Veziræ
Franci oppugnarunt murum Damiatæ, ſed non audita voce
dii, neque conſpecto quoquam in turribus mirati ſunt. M
nonnulli ex portu intrarunt urbem, neque cuipiam occur
Cognoverunt magna tranquillitate evacuatam eſſe, &
Fuit dies ille dies Veneris. Nemo ibi inventus eſt, qui in
mingeret. Licet Francis naves eſſent, quibus alimenta m
portabantur, tamen mente prava inducti non expectarunt,
naturam regionis, & tranſitus viarum & fluviorum no
ſed traiecto torrente quodam Nili Ægyptum verſus in regio
aquis diſtantem feſtinanter contenderunt via, qua aq
erant. Pars exercitus Arabici inſecuta eſt eos, fueruntqu
inter eos & aquas. Alii coram illis erant. Manſerunt in
cruciati fame & ſiti una cum equis eorum. Arabes, an
pto, magna clade eos afflixerunt, multos occiderunt, r
magnates vinxerunt, regemque vinctum ad Moattemum
runt. In carcere penes illum erat, ubicunque caſtra
Tum conſilium dederunt Moattemo ſervi iuvenes, æqual
dixeruntque ei: „Si regem hunc Francum occideris, pe
vitam bellum tibi cum Francis gerendum erit, quia reges
multi & potentia validi ſunt. Iureiurando illum coge, u
in 120 annos ille, fratres, filii & poſteri eius gladios
Arabes non ſtringant. Permitte ei, collata in eum be
tua, ut ad ſocios fidei ſuæ abeat. Itaque tranquille ages
gaudebis, neque opus erit, ut theſauros, quos pater tuus
militibus dividas. „ Approbavit Mottem conſilium hoc,

it regem Franciæ noctu, eumque ad iuramentum, ut sibi placebat, adegit. Dedit ei dona multa, eumque dimisit. Fertur empore isto, quo rex Franciæ in carcere erat, nuncium ei allaum esse, reginam uxorem eius Damiatæ filium peperisse. Quod uum Moattem audisset, misit uxori dona, nempe sardonices P. 512.
0000, præsepe aureum, & vestimenta splendida. Servi seniores atris Moattemi simulac animadverterunt regem Franciæ emissum sse, repugnarunt, navesque mari miserunt ad eum prehendenendum. Quum eum non assequerentur, gladiis strictis in Moattenum irruerunt. Ille fugit ante eos, & quum turrim ligneam uam possidebat, ascendisset, eam incenderunt. Quum se in melio igni videret, se ipsum in mare proiecit, submersus est, neue cadaver eius inventum est. Rex Franciæ eductis Damiata mnibus copiis suis Accam venit, ubi aliquod tempus commoraus ædificavit Cæsaream Philippi, aliasque urbes. Deinde in pariam rediit. Occiso Moattemo domino Ægypti regnavit in Ægyto servus quidam patris eius, nomine Ezaldin Turcemani. Reepit uxorem domini sui, quæ vocabatur Schegerath Aldurer, ncillam Turcicam inter mulieres. Elapso aliquo tempore, quum ntraret ille in balneum ad lavandum, misit mulier servos nonnulos parvos, qui eum strangularunt, quia senserat, eum mortem psius animo meditatum esse. Successit in locum Turcemani in Egypto servus eius Turcus nomine Kutus & appellabatur Malec Motaphar. Ille occidit Schegeratham Aldurer, cadavere eius anibus proiecto ad ulciscendum dominum suum. Revera autem isi timuisset, ne eum occideret, eam non interemisset. Excelit enim pulcritudine muliebri & animo virili. Hoc tempore

 quum

quum Malec Al Naſer dominus Halebi videret, ſervos in
regnare, ſeque invicem quaſi enixo ſtudio interficere,
exercitu, Damaſcum venit, ibique tranquille in pace
bello regnavit. *Quomodo Munga Kanus in ſolio reg*
lorum collocatus fuerit. Quum Bathu filius Tuſchi filii
Chani ex caſtris, quæ in regione Sakſinæ & Bulgarorum
profectus eſſet ad inviſendum Guiuch Chanum, & veniſſe
cum, qui vocatur Alakmak in vicinia urbis Kaialig, allat
nuncius de morte Guiuch Chani. Quare in patria man
P. 513. miſſis legatis omnes filios regios penes ſe coegit. Illi, qu
non potuerunt, litteras miſerunt, quibus ſcripſerunt:
omnium noſtrum natu maximus eſt. Quodcunque ille
nos ratum habemus & recipimus." Initio quidem fili
Chani cum regina matre ſua, quæ appellabatur Ugul G
Chatun, ad Bathu venerunt. Sed dies tantum duos ma
poſt abierunt, relicto Timur Nowaino, cui dixerunt: "
filii regii maiores & minores congregati erunt, ei in qu
ſenſerunt, etiam tu ex parte noſtra aſſentieris." Coacto
cœtu, omnes Bathuo optionem obtulerunt, ut, ſi Kanus
luerit, eſſet, ſin minus, ſe illi, quem elegerit ſubiec
Bathu dixit: „Ego neminem noſtrum novi præter Mung
idoneus ſit, ad egregie gubernandum regnum magnum, qu
eſt." Omnes dixerunt: "æquum & iuſtum eſt." Quum
tanquam ſapiens libertatem ſibi expeteret: vi eum prehe
& in throno collocarunt. Bathu & omnes filii regii a
eum genubus flexis. Bathu calicem ſecundum conſuetu
epotandum præbuit. Confirmato ei regno anno Arabum

iono menfis quarti cœpit regina fidelis (362) admodum fapiens
Ierkutni Begi mater Munga Kani fibi devincire omnes principes
& magnates donis fplendidis, & muneribus, fibique rebelles
promiffis bonis fubiicere. Quum expectarent adventum filiorum
Guiuchi Chani eorumque matris Ugul Ganmifchæ, venit non ne-
mo ex iis, qui leones in oblectamentum filiorum regiorum ve-
nantur, dixitque: "ego, quum hunc leonem caperem, profe-
ctus eram in locum, hinc itinere trium dierum diftantem, eius
quærendi caufa, venique in domicilia filiorum Guiuch Chani,
qui huc adventant. Vidi currum quendam fractum, puerumque
penes eum ftantem. Currum emendans me advocavit, ut eum
adiuvarem. Appropinquans vidi currum impletum inftrumentis
bellicis. Interrogavi puerum, quid fibi hæc velint. Refpondit
mihi admiratus: quomodo fi noftrarum partium es, hæc nefcis.
Omnes currus, qui penes nos funt, ita fe habent. Illo relicto
vobis indicavi, ut fciretis." Tum mifit Munga Kanus ducem no- P. 514.
mine Mengafar cum equitibus 2000 in occurfum filiorum Guiuchi
Chani, qui illis dixerunt: "Primum fas eft, ut Munga Kanum
comitati paucis viris conveniatis, poftea adveniant milites veftri."
Quum dure refpondere non poffent, ita fecerunt. Poftquam
advenerant, tribus diebus elapfis, quibus ederant, biberant, refo-
cillatique erant, Munga Chanus rem illis revelavit. Pudefacti
funt, neque defenfionem proferre potuerunt. Iuffit igitur,
omnes magnates, qui confpirationis participes erant, occidi.
Alifchti Nowainum quidem, cui Guiuch Chanus occidentem gu-
bernandum commiferat, dimiferunt, at ceteros omnes, qui cum
eo erant, humi proftrarunt. Adduxerunt etiam Kadakum Nowai-

 num

num ſuper curru. Confeſſus crimen ſuum miſere interf
Similiter uxor Guiuch Chani, poſtquam ſubmiſſa eſt, c
Eius tamen filii propter dignitutem ſtirpis regiæ non oc
iuſſi ſunt in loco quodam commorari cum hominibus pau
illis miniſtrarent. Itaque regnum Munga Chano intactun
Fratri ſuo Kublai regiones Chataiorum, id eſt, Sinarum,
ſit. Alium fratrem Hulacu in regiones occidentales mi
norem nomine Arigcucam in vicinia ſua detinuit. Leg
ut in regionibus Chataiorum quiſque dives ſingulis anuis
aureos 15 tributi loco ſolveret, egenusque unum dena
regionibus vero Perſarum quiſque dives denarios 10 & egen
Iuſſit, etiam ut poſſeſſor iumentorum centum unum, da
autem minus poſſideret, nihil. Captivis & in carcerem
ctis libertatem ex anguſtia conceſſit. Præcepit etiam, ut
lus, item ſacerdotes, diaconi, monachi & ſcribæ Moslem
oneribus liberi eſſent. Soli Iudæi omnium gentium hac be
caruerunt, de quibus poeta quidam ait: „Libertas,
nihil ad te attinet. Solius ignominiæ, o miſer, partic
C. 1251. Hoc anno, id eſt, anno Græcorum 1562 orta eſt diſſen
ſervos Turcos in Ægypto. Horum quidam Malec Al N
qui Damaſci regnabat, excitarunt, ut in Ægyptum cont
P. 515. quam ei tradituri ſint. Malec Al Naſer coacto exercit
Gazam petiit, ut regnum Ægyptiacum capeſſeret. Qu
Turci audirent, qui cum eo non conſentiebant, exercitu
congregarunt. Eduxerunt etiam Francos multos, qui ca
nes ſe erant. Equis illis conceſſis irruerunt in Malec
iuxta Gazam, eumque ita profligarunt, ut vix cum pau

rvaretur. Fugiens venit Damascum. Huius anni mense Cha-
uno posteriori defuncta dst regina fidelis Rebia filia regis Leboni
aioris, uxor Haythoni regis filii Constantini, & mater regis
eboni minoris in Cilicia, cuius benignitatem misericordiam, &
umilitatem nemo satis prædicare potest. Discalceata (363) in-
edebat in ædibus ecclesiasticis. Orans stabat, neque plorare de-
nebat. Deus quietem ei dabit cum reliquis mulieribus sanctis.
eunte anno Græcorum 1563 profectus est Haythonus rex Cili- C. 1252.
æ ad invisendum Munga Kanum magnum. Particeps factus est
cramenti vivificantis die quinto sive sacramenti & profectus est
ie Veneris sive crucifixionis. Quia timebat, ne magnates Ru-
æorum insidiose eum læderent, famam sparsit, se antea legatum
l Kanum misisse, &, allato mandato, tum profecturum esse.
cripsit literas eiusdem argumenti ad dominum Rumææ. Cum
gato ipse profectus est habitu detrito, trahens equum, amictus
estibus sordidis, & insidens equo vili. Transiit per omnes ci-
itates Rumææ, a nemine cognitus. Arsanganæ vicanus quidam
um cognovit, salutavitque regem Haythonum. Quod quum le-
atus audiret, ad regem se convertit, qui equum trahebat, ei-
ue gena eius percussa, conviciatus est dixitque: "o stulte, rex
ic loci es regique compararis." (364) Itaque opinio sublata
t. Hoc habitu servili rex mansit, donec ad fines Iberorum
enit, ubi se manifestavit. Postquam tum temporis extra patriam
ere tres annos & dimidium anni commoratus erat, rediit. Hoc
nno, id est, anno Arabum 650 ad Kuriltai, id est, cœtum
agnum Hulacu frater Munga Kani profectus est, ut inviseret P. 516.
egiones occidentales exteriores loco Ailschichataii, quem Guiuch
Cha-

Chanus miserat. Iussit Munga Kanus, ex denis militibus exercituum in oriente & occidente duos se sistere. Filioru rum quidam fratrem suum minorem nomine Sabathai O ex parte Bathui missus est Bulgai filius Sibkani & Kota Koli cum copiis multis, ex parte Schagatai Tachodar, Schischchani Begi sororis Kani, Boka Timur cum exercitu orum & Chataiorum adduxerunt 1000 familias hominum, q nas fabricare & naphtam iaculari nossent. Exercitui præ per Bukam, Emiram, qui princeps pistorum erat. Hulach suum Schumagarum ex regina maiori susceptum una cum sibi substituit in aula Munga Kani. Hic filius aliquo temp quum patrem suum invisere vellet, mortuus est in itinere. secum ex reliquis filiis suis natu maiorem, nomine Ab filium alium nomine Aschmut. Ex mulieribus Tuli Ch eorum Dekus Chatun regina fidelis & vera Christiana H ter mulieres recipienda concessa est secundum consuetudi golorum. Profecta est cum eo, & salutem Christianorum vit ubique terrarum. Manserunt in itinere usque ad ann bum 650, inde venerunt in Persida. Huius anni mense adortus est exercitus Tatarorum Malatiam duce Isavur, qui annos eam oppugnaverat. Diripuit pagos & agros, inc mos & areas, interfecit, quicquid in via inveniebat. C fuit in plaga septentrionali. Tatari quidam quum trans agrum Gubasenum, ascenderunt monasterium Macronæ, runt a monachis pecuniam cibumque. Illi miseri su sua recusarunt quicquam dare, putaruntque eos fortasse esse. At Tatari, accitis aliis, redierunt, iterumque

garunt, ut aliquid darent. Quum nihil impetrarent, oppugrunt monasterium, & incenderunt turrim monasterii. Fuerunt P. 517.
i pondera multa gossypii, cera & multum olei, quæ * non incen-
sunt. Cremati sunt omnes monachi, senes & iuvenes & ex
colis regionis utriusque sexus 300. Eodem anno scriptor huius
ori episcopus fuit Gubæ. In monasterio Barsumæ interfuit syno-
., qua Dionysius, qui Angur cognominatur, patriarcha ordi-
atus est. Neque ibi ei quisquam favebat præter duos discipu-
s Pharg monachus Dumniianus, & Kauma iuvenis Luvasnoie.
narg ex arce ad Tataros se proripuit, qui eum non læserunt.
t paulo post obiit. Kauma crematus est. Aaron medicus se-
ex pater episcopi in oppido Marga delituit in arce una cum filio
us parvo. Quum irruerent Tatari, in monasterium cum reli-
uis incolis urbis fugere noluit, sed ex alio latere ascendit mon-
m, seque abscondidit in loco prærupto & munito iuxta oram
uphratis. Delituit ibi cum fratre suo minori 40 dies, usque
d adventum Tatarorum. Unus tantum mulus, quem possidebant,
fluvio submersus est. Alii fugitivi erant in loco, qui vocatur
erama. Egrediebantur noctu & sibi pecorique, quod habebant,
imenta apportabant. Anno Arabum 649 regnavit Bederaldinus
ulu dominus Mauselæ in urbe Gazarta Cardoæ; cuius rei hæc
usa fuit. Malec Moattem dominus Gazartæ, qui ex posteris
tabeg Zangi originem duxit, quum videret Bederaldinum satis
lidum esse, ad offendendum vel opitulandum, amicitiam cum
colere voluit. Locavit filiam Bederaldini filio suo Malec Masu-
o; quam quum Masudus odio immani prosequeretur, pater eius
Ioattem eum hortatus est, ut odium non manifestaret. At celare

non potuit. Quum filia de marito apud Bederaldinum suum conquereretur, hic eam accersivit. Paulo post obiit cui successit filius eius Masud. Hunc exactionibus opprim cœpit Bederaldinus, adeo ut ei indicaret, se ultionem famam uxoris læsam. Quum, quicquid vellet, daret, t eo postulavit, quum ad Nesibin castra posuissent, ut sibi venderet. Masud respondit: "Omnia in me recepi tibi regnum meum tradam, fieri non potest." Quare B coacto exercitu, adortus Gazartam feria tertia, die 24 m anni antea dicti, diebus Nisanis, eam oppugnavit. M
P. 518. vita sua deprecante, promisit Bederaldinus ei castellum re, quod vocatur Parach, ut cum sociis & mulieribus tenderet. Consensit Masud, abduxitque ex urbe milites rios. Bederaldinus per eunuchum quendam eum catenis xit, & noctu Gazarta abductam in nave collocavit, Mau missurus. Iussi sunt nautæ, servique, quos apposuit, submergere, postea in Syriam fugere, rumoremque spar sudum se ipsum in fluvium proiecisse, & submersum e autem timemus, ne dominus noster Bederaldin nos per fidem famæ non habemus, quod Masud ita sibi ipsi fecer quam eum sumserant, & ad navigandum Tigri desc fecerunt, uti iussi erant, in Syriam fugerunt, atque runt. Anno sequenti Mauselam reversi sunt. Bederal zarta potitus est die Veneris die undecimo mensis sep ante dicti. Hæc urbs non a Græcis condita est, sed M vocantur filii Omari, eam condiderunt, quapropter eti nomine appellata est. Hoc tempore, quum mercator

vium magnum Perſidos, qui vocatur Gihon, traiicerent, pauper
idam erat cum illis, amictus veſte, qua Takiræ induti eſſe ſolent.
ixit nautis: „ego ſum Soltanus Gelalaldinus Chowarzemſchah,
quo fama eſt, eum a Curdæis in montibus Amidæ occiſum
e. At non ego, ſed armiger meus occiſus eſt. Ego quidem
nos aliquot orbem clam peragravi, oblectandi animi cauſa."
autæ perterriti prehenſum duxerunt ad magnates Mogolorum,
i haud procul erant. Vexatus tormentis dirum in modum ad
ortem usque non negavit, ſed affirmavit, ſe illum eſſe. An-
1565 cœperunt legati frequenter viam terere, quia Ezaldinus
ltanus Iconii admonebatur, ut Kanum magnum ipſe inviſeret. Pag. 519.
lias enim regionem eius a Mogolis depopulatum iri. A civibus
exteris coactus eſt Sebaſtiam adire, ubi omni generi laſciviæ &
idinis indulſit. Quando enim de muliere vel filia vel viro au-
vit ex magnatibus vel plebeiis, vi accerſivit, eosque corrupit.
agnates igitur odio eum habentes voluerunt fratrem eius Rocen-
dinum in eius locum regem conſtituere. Quod quum intellige-
t, timuit & Iconium redux fratrem minorem Elaialdinum ad ado-
ndum Kanum ablegavit, tradita ei hac epiſtola: "Fratrem meum
inorem Elaialdinum, qui eſt Soltanus pariter ac ego, miſi. Ego
uidem, quia mortuo Gelalaldino Kerati Atabego meo, ex occi-
ente inimicus contra me excitatus eſt, venire non potui, ſed alio
mpore veniam. "Quum frater minor & magnates, qui cum eo
rant, profecti eſſent, obiit ille, magnatibus ei inſidias paranti-
is. Manſerunt Ezaldinus & Rocenaldinus Iconii. Quum Ezal-
nus audiſſet mortem fratris minoris, etiam fratrem alium pre-
endere & interimere voluit, ut ſolus ipſe remaneret. Quod

quum magnates intellexiſſent Rocenaldinum ad fugam cap
permoverunt. Fertur, tunica ſordida pueri coquini eum in
&, menſa culinari capiti eius impoſita, veſpere ex pala
ctum eſſe. Equo inſidens Cæſaream pervenit, & in thron
catus eſt. Congregatæ ſunt ad Rocenaldinum multæ copi
contra fratrem ſuum Ezaldinum ducere voluit. Irruit
Ezaldinus, eumque denuo fregit, & in vincula coniectu
C. 1255. ſit caſtello, quod vocatur Daulu. Anno 1566, id eſt, an
bum 653 interfectus eſt Elaialdinus dux Iſmaelitarum in
quod appellatur Schiriechue i. e. mons leonis. Succeſſi
cenaldin filius eius. Hulachus eum certiorem fecit: ſi ni
contra nos meditaris, & concordiam pacemque quæris,
omnia caſtella tua, tuque ipſe nos adi. Alias accingito te
lum. Rocenaldinus ſtatim deſtruxit quinque caſtella, in
P. 520. commeatus non erant, quæque impetum Tatarorum perfe
poſſent. Reſponſum Hulacho dedit: "Ex parte impletum
datum tuum. Reliqua caſtella pedetentim diruam." H
vero novit, eum callide dilationem quærere. Quare m
Bukam contra caſtellum vocatum Schahdir, qui biduo ill
tria alia caſtella vicina cepit. Rocenaldin induit egenu
dam veſtibus ſplendidis, eumque obſidis loco ad rege
Hulachus quanquam novit eum mentiri, non indicavit,
miſit eum cum honore, dixitque: te expeto, non filium tuum.
miſit fratrem ſuum verum nemine Schiranſchah cum equiti
Hulachus, prehenſis equitibus miſſisque Kezvainam, rem
dixitque: "ipſe veniat." Nocte in nativitatem ſalvatoris quu
lendum Kanum proficiſci vellet, ſtrictis in eum cultris ſervi e

runt: "Si proficiſcaris, te occidimus." Tum rem regi regum indica-
vit, eumque monuit: "cave tibi ab iis. Divulga te ad nos venturum
eſſe. Tum vives, quia hi omnes parati ſunt, ut gladio interimantur."
Rocenaldinus, allato ei mandato, deſcendit cum filiis & domeſticis
ſuis atque egregie a rege regum exceptus, & honorifice miſſus eſt in
urbem Kezvainam, ubi equites illos 300 Mogoli clam trucida-
runt. Potiti ſunt caſtello, ex quo Rocenaldin deſcendit, & cuius
nomen eſt Mimundur. Deſtruxerunt ſimiliter caſtellum validum,
quod vocatur Alamut, item caſtellum, quod vocatur Gerdechue, quod
ad cœlum usque exaltatum erat. Quinquaginta alia caſtella vicina
cœperunt Tatari et everterunt, omnesque eorum incolas occiderunt.
Everſione harum arcium Deus miſertus eſt omnium regum Arabum &
Chriſtianorum, quos terruerunt & perturbarunt Iſmaelitæ illi, por-
tantes cultros, fundentesque ſanguinem innocentem. Tum Ro-
cenaldinus quum videret, Hulachum amore eum amplecti, dixit
ei libere: "Per hos dies, quos hic exegi, benignitate tua me P. 521.
cumulaſti. Itaque rogo, ut permittas mihi iucunde vitam (reli-
quam hic) tranſigere." Præcepit theſaurariis, ut ei multum auri &
argenti daretur. Quo accepto, cœpit edere bibere & voluptati
deditus eſſe. Amavit puellam quandam Mogolicam iuſſitque Hu-
lachu, eam ipſi locari. Quodam die, quum vinum biberet, di-
xit citharœdo, qui (366) Perſice cecinit:

Tanquam ad medicum, ad te ego ægrotus tuus veni,
O rex regum, atque, ut vita fruar, obviam tibi veni,
Ut abſcindam fructus incolumes ſeminis tui, veni;
Alias fere tanquam merx in regionem tuam veniſſem.

Quum hæc Hulachus audiret, valde placuerunt ipsi e
ba, & amicis adſcriptus eſt. Poſtea veniam petiit, ut i
Munga Kanum. Miſſus eſt, ſtipatus nuncio Mogolo. In
quum rixaretur cum nuncio, hic ira commotus, poſtquan
ſtra Munga Kani advenerant, Rocenaldinum accuſavit.
interfectus eſt, & promulgata lex, ut tota gens Iſmae
utriusque ſexus interimerentur, ubicunque eſſent. Hoc an
Baſchu Nowain dux militiæ Tatarorum verſus Erzerum
legatum ad Soltanum Ezaldinum menſe Ab. Petiit ab e
ad hiemandum (367) quia in regione Mogana, ubi quot
hibernis eſſe ſolebat, Hulachus rex regum frater Munga K
mare volebat. Cum Baſchuo advenit rex Haythonus, qui
magnum inviſerat. Ingreſſus eſt in regionem ſuam die
primo die Elulis, qua de re gaviſi ſunt Chriſtiani. Solta
ſchuo locum cedere noluit, contemſitque eum, quia aud
duce alio, eo maiori, immo domino, eum expulſum eſſe.
bellum contra eum paravit. Adventante Baſchuo, irruit
Ezaldinus iuxta diverſorium Soltani inter Iconium &
P. 522. Fractus eſt, & fugit in regiones ditionis ſuæ interiores,
finibus Nicææ ſunt. Fuit dux in ditione Rumæorum Iuta
larbeg, qui etiam in hoc bello interfectus eſt. Baſchu No
xavit Rocenaldinum ex carcere, eumque regem conſtituit
C. 1253. anno Græcorum 1564. Ezaldinus legatum miſit ex loco,
ad Hulachum, Baſchuumque accuſavit, quod eum ex regn
reditate paterna removiſſet. Hulachus miſit Ierlich vel e
ut binis fratribus regiones dividerentur. Quare ineun
C. 1257. Græcorum 1568 proclamatus eſt Ezaldinus & venit Konia

nium) Rocenaldinus cum Baſchuo in hybernis egit in regionibus interioribus Bithyniæ iuxta mare. Quia Ezaldinus Baſchuum timebat, cœpit copias parare, miſitque ſervum quendam, nomine Togrum Hapha verſus Malatiam, ut conduceret militiam Curdæorum, Medarum & Turcomanorum. Qui quidem ad caſtellum Saidæ profectus adduxit ex oriente binos magnates Curdæos, nempe Schepheraldinum Ahmed filium Belaſi, cui dedit Malatiam, & Schepheraldinum Mohammedem filium Schahach Edi, cui dedit caſtellum Saidæ. Bar Belas quum adveniret, a Malatienſibus non exceptus eſt, quia Rocenaldino iuraverant. Cœpit igitur incolas urbis obſidere, qui in anguſtia fuerunt per totam hyemem. Fuit fames tanta, ut Kephizo (menſura trium logorum) tritici venderetur Soltanicis 120. Incolæ Malatiæ quum nihilominus eum non reciperent, inſurrexerunt contra Bar Belaſi & trucidarunt ex ſociis eius 300. Ipſe fugit, tranſiit in regionem Claudiæ & incendit monaſterium Madik, & monaſterium Mar Aſiæ feria prima hebdomadis palmarum primo die menſis Niſanis. Direptionem magnam hic & ſimiliter in regione Gubæ fecit. Hinc recta proceſſit Amidam, ubi a domino Maiphercatæ captus & occiſus eſt. Alter autem Bar Schahach Edi, qui in caſtello Saidæ erat, poſt ærumnas varias, quibus affecit incolas caſtelli, ſumtis fratribus ſuis, profectus eſt ad Komach (eum rogaturus, ut in auxilium Ezaldini Soltani adveniret. Ibi ceperunt eum milites Angurch Nowaini & occiderunt. Ezaldinus Soltan quum audiret ſortem triſtem, quæ Curdæis in auxilium eius adventantibus contigerat, miſit Malatiam ducem, qui vocabatur Eli, Behadur virum curtum ſtatura & parvum, ſi molem ſpectes, ſed ſtrenuum & fortem atque in rebus P. 523.

bus bellicis verſatiſſimum. Hunc Malatienſes exceperunt. E
lis urbis, & regioni auxilio. Patefactis viis, vendebatur
ubique locorum. Hoc tempote impleti fuerunt montes
valles Malatiæ vicini Turcomanis Agagarnis, qui quocunque
confugerunt. Ex uno tantum oppido in regiones caſtelli
ceperant, 7060 boves, vaccas, aſinos & aſinas, & 45000
prosque. Ceperunt monaſterium Madik, Mar Aſiæ, & M
tæ indeque magnas divitias rapuerunt. Eli Behadur eos
eſt, atque ex regione expulit. Ducem eorum nomine Sc
prehendit & incarceravit in caſtello Meſræ. Quum pace ha
rent (368) Malatienſes, eduxit Baſchu milites ſuos ex Bithynia
qui diebus Niſan ſparſi ſunt per Galatiam & Cappadociam.
runt oppugnare caſtella, quæ Rocenaldino tradere voluerun
nerunt in urbem Ableſtinam, trucidatoque populo, qui
7000, & abductis pueris puellisque venerunt Malatiam die
plenilunio Elulis. Behadur fugit Gachtum. Baſchu coegi
urbis ad iuramentum præſtandum Rocenaldino indeque mult
rios abſtulit. Reliquit ibi ſervum quendam Rocenaldini no
cheraldin Aias, ipſe tetendit verſus caſtellum Saidæ, qui
regum Hulacho iuſſus erat, feſtinanter Bagdadum deſcender
C. 1258. eunte anno Græcorum 1569 tempore autumnali venit Baſchu
Mauſelam, neque regioni iſti magnam cladem intulit, quia M
lach filius Bederaldini his diebus redierat ex aula Hulachi.
uxorem filiam Gelalaldini Chowarzemſchah, quæ habitu Mogo
nes eum erat. Incolæ regionis iſtius in urbem fugerunt, ſ
ſcondideruut, donec Baſchu abiit. Eli Behadur, ſimulac
P. 524. Nowain Euphratem traiecerat, rediit Malatiam. Incolæ urb

Rocenaldino iuraverant, prætereaque Baschuum timebant, clauserunt ante eum portas urbis. Coacto exercitu Agageræorum urbem obsidere cœpit, quæ obsidione & fame ad incitas redacta est. Kephizo salis constitit 400 albis (369) Soltanicis & tritici 70. Quum cives famem & oppugnationem non amplius tolerarent, proruperunt nocte quadam, & patefactis portis urbis, introduxerunt Behadurum & Agageræos socios ipsius. Hac nocte ascenderunt præcones * cryptas templorum, & Arabibus atque Christianis pacem promulgarunt. Timorem eis exemit, quia iudicium magnatum & non civium sequebatur. Diluculo diei servum Rocenaldini in vincula coniecit, Schihab Erezum asino insidentem per urbem circumduxit, & ludibrio habitum interfecit. Alius vir, cuius nomen erat Moein Aigdisch Baschi, alligata extremitate fili altera capiti eius, altera collo canis, per civitatem ductus, & occisus est. Presbyter Græcus, Kaluian, binique eius fratres Basilius, Manuel, nec non huius filius Kiriauri, qui erant scribæ primarii, similiter occisi sunt. Præter illos tres filios Icschihabi Ifau, Emiræ Curdæi interemerunt. Tum cessavit cædes, & urbs paululum pacata est. Fames autem ingens fuit, postquam portæ urbis patefactæ sunt, quia regio penitus vastata erat, & ex aliis locis nihil apportabatur propter fugitivos Turcomanos. Multi filios filiasque suas Agageræis vendiderunt. Alii calceos antiquos solverunt, eosque elixatos comederunt. Mulier inventa est, quæ filium suum assavit. In iudicium vocata iuravit, se eum non occidisse, sed postquam mortuus erat, assasse. Fuerunt aliæ mulieres, quæ ex carne cadaveris feminæ mortuæ coram appositæ frusta absciderunt, assarunt & comederunt. Behadur, cognoscens se

coram Tataris perſeverare non poſſe, urbem reliquit, &
tanum Ezaldinum aufugit. Erat cum eo Huſam Guban, &
P. 525. ma filius Andrakes, qui poſtea ab iis in via occiſus eſt. H
gente fame iuvenes ex regione Gubæ Chriſtiani rebellar
oppido, Trans Gazarta, & adorti ſunt, diripuerunt &
runt fratres ſuos Chriſtianos, & illuc irruentes comederunt.
tempore ægrotavit Theodorus, filius Kaluiini, imperator
in urbe, quæ vocatur Niphi. Quum moribundum ſe ſentir
cerſivit Arſenium patriarcham, eique gubernationem & ed
nem filii ſui, Kaluiani commiſit, quia adhuc minorenni
Fuit enim tum ſub poteſtate ſtrategi, cuius nomen erat M
cognomen Palæologus. Hunc metuebat imperator Theo
ne phantaſmate tyrannidos inductus imperium violenter ad
peret, quod etiam factum eſt. Præcepit igitur ſtratego c
cuius nomen erat Gadinus, ut Theſſalonicam profectus, u
Michael, eum catenis conſtringeret atque adduceret. Gadin
fectus dixit Michaeli: "Novi te regem eſſe, ſed prudent
te vinculis conſtringi, & mecum veni ad regem, qui, o
tuo intellecto, te laxabit & exaltabit." Itaque Michael
ad regem acceſſit. Quum imperator videret eum non iratu
credidit ei, miſertus eius eſt, eum dimiſit, fecitque eum
gam patriarchæ in gubernando iuvenc. Paucis diebus poſt
vita migravit, atque a Muzalone proximo eius, qui
gener fuit Kiræ, per Lewanam ſororem regis deductus eſt
naſterium Magneſiæ, ibique in ſepulcro maiorum ſuorum
tus. Remanſit (Muzalon) in monaſterio aliquod tempus,
rans cum ſocru ſua, quæ erat ſoror regis defuncti, quomo

& magnates perderet, qui eum non reciperent. Insidiis eius Mi-
chaeli & reliquis magnatibus revelatis in mandatis dederunt
Francis, qui apud eos merebant, ut in monasterium ascenderent,
& Muzalonem membratim gladiis discerperent, ubicunque esset.
Quum ascenderent, invenerunt eum in ecclesia orantem eumque
membratim dissecuerunt. Ascenderunt etiam magnates & clama-
runt alta voce: Vivat imperator Græcorum Michael Palæologus.
Vivat αυτοκρατωρ Romanorum Michael Palæologus. Hinc omnes
profecti sunt Nicæam & iuvenem Kaluianum incarcerarunt in ca- P. 526
stello quodam. Arslenius Patriarcha, qui eos reprehendit pro-
pter necem perpetratam, in exilium missus est in monasterium
quoddam, in insula quadam maris Pontici situm. Postquam re-
gnum adeptus erat Michael, animum induxit proficisci Constanti-
nopolin, quia audiverat, exercitum parvum ibi esse, duce Bagdoi
rege Franco, domino urbis. In itinere accersivit Nicephorum,
metropolitanum Ephesi, eumque Patriarcham in urbe Calliopoli
in locum Arsenii relegati fecit. Illinc profectus obsedit Constan-
tinopolin, quam tamen expugnare non potuit, quia incolæ urbis
una cum militibus strenue in muris steterunt, & fortiter pugna-
runt. Quum videret Michael sibi rem non succedere, reliquit
eam & abiit. Exiguo tempore post lis orta est Accae inter mer-
catores Francos, qui vocantur Venetio, & illos, qui vocantur Ge-
nuates. Venetis adhæserunt Pisani. Quum Veneti audirent, in
omnibus regionibus (370) . . . absque mora in auxilium sociorum
properarunt, & Constantinopolis iis evacuata est. Michael alium
astum excogitavit. Suasit præfecto castelli, qui partes eius seque-
batur, ut defectionem simularet, & Bagdoum certiorem faceret,

ſe, ſi exercitus mitteretur, ei caſtellum traditurum eſſe
ita præfectus caſtelli, & blandis verbis impoſuit Bagdoo
exercitu exiguo, qui penes illum erat, Michael celeriter
& Conſtantinopolin obſedit. Commovit etiam incolas n
urbis, ut portam quandam antiquam ei aperirent, qu
tempore Conſtantini Victoris clauſa fuerat. Græci ingr
internecarunt. Bagdoi vix vitam ſuam & domeſticorun
ſervare potuit, & ſcapha parva aſcenſa, ad Francos
Itaque Conſtantinopolis Græcis denuo ceſſit, poſtquam Fr
fuerat annis 53. Nicephorus patriarcha illegitimus no
xit, ſed ſtatim mortuus eſt. Michael imperator in ei
creavit Romanum, patriarcham urbis Andrianopoleos, c
ac evectus eſt, facti turpis reus factus & dimiſſus eſt
Pag. 527. imperator Michael accerſivit Arſenium patriarcham e
eique promiſit, ſe Kaluianum filium imperatoris ex car
cturum eique imperium paternum traditurum eſſe, ſe
tantum Conſtantinopoli, ſiquidem eam vi ceperat. P
ad eum inclinavit, reconciliatus eſt, & iterum in thro
Michael, reconciliato patriarcha, ſcelera cumulavit,
Kaluianum ex carcere educere, & imperatorem creare
filias eius coram patre excœcavit. Patriarcha, his ſcele
fenſus, ſemet ipſum abdicavit, & in carcerem reverſus
perator accerſivit præfectum quendam monaſterii, cuius no
Ioſephus, eumque patriarcham creavit. Ille hodienum
tum obtinet. (371) His diebus, tempore hiberno, h
tunia Malatiæ contigerunt. *De expugnatione*
Rex regum Hulachus deſcendit Bagdadum. Venit etia

x ditione Rumæorum. Exierunt milites Bagdadenſes, ut in Tataros
ruerent. Fuerunt illorum præfecti Emira magnus Curdæus, qui vo-
atur Bar Chorer & Duietdar minor, ſervus Chaliphæ. Manſerunt
ini exercitus in conſpectu mutuo, licet manus non conſeruerint,
ies 23. Illico feria quarta, die octavo menſis primi Arabum, anno
56, id eſt, anno Græcorum 1569 primum prælium commiſit Ba-
chu Nowain ad locum, qui vocatur ſepulcrum Ahmedis, in plaga
ccidentali Bagdadi, cum Bagdadenſibus, copiis in ſe invicem irru-
ntibus. Fuſus eſt exercitus Baſchu Nowaini, victoriamque repor-
runt Bagdadenſes. Stabat Emira Soliman Schah cum exercitu ſuo
uper muro Bagdadenſi &, appropinquante veſpera, dixit Bar Cho-
er ſenior ad Duietdarum iuvenem: „Quia Deus nobis victoriam lar-
itus eſt, nunc fas eſt, ut domus noſtras adeamus, & requieſca-
nus. Poſtea denuo egrediemur, & præliabimur.„ Hic autem ia-
abundus urbem intrare recuſavit. Pernoctarunt omnes foris. Quia
n loco depreſſo Bagdadenſes caſtra poſuerant, Tatari aperuerunt
ontra eos canalem magnum Tigris. Demerſerunt eos aquæ in me-
ia nocte. Fugere cœperunt ex *fontibus, humefactis arcubus, telis
x vaginis eorum. Illuceſcente die Tatari, qui cum Hulacho facie-
ant, iterum in eos irruerunt. Duravit prælium novem horis feriæ
uintæ. Victus et contritus eſt exercitus Bagdadenſium. Occiſus
ſt Bar Chorer. Aufugit Duietdar, & urbem petiit. Tum Ba-
chu exercitum ſuum collocavit in latere occidentali Bagdadi, Hula-
hu in orientali feria ſecunda, die 13 menſis primi, atque arcta ob-
dione cinxerunt urbem contra coronam palatii Chaliphæ. Quum
Moſtaſem Chalipha miſer deſperaret, advocavit Bar Elkimi Veziram
uum, & Negemaldinum Ebed Algani filium Darnoſi, & Mar Machi-

P. 528.

 cham

cham Catholicum, illisque mandavit, ut magnam copi
proventus ſplendidos, equos Arabicos ſumerent, leg
tarorum e carcere dimitterent, veſtirent, iisque mun
dida darent, cum eis ad regem regum proficiſcerentur
ta Chaliphæ, filiorum & domeſticorum eius ſupplicarent
rentque illa, quæ facta ſint, a conſiliariis malis facta eſ
tam conceſſerit, ſe ſervos fore, ſubditos & tributario
quam hi ad regem regum egreſſi erant, legationique
rant, cohibuit eos, neque permiſit, ut ad Chalipham re
tur. Urgente illo obſidionem, Tatari rimam magnam
Igamia fecerunt. Intrarunt urbem die Veneris, die
ſis die primi. Incolæ urbis contra eos prævaluerunt
denuo eiecerunt. At Tatari vires recuperarunt die i
ſcilicet die Sabbati, & potiti ſunt omnibus muris. Tum
Bagdadenſes & occultati ſunt in domiciliis & foraminibu
ra. Eodem die ſabbati egreſſi ſunt bini filii Chaliphæ
regum. Elapſa hora, exiit ipſe Chalipha. Iuſſit rex regu
vincula coniici, & cuſtodes ei apponi in tentorio quodam p
dies, donec rex regum ipſe palatium Chaliphæ ingreſſus
tus erat gazas, abſconditas res, & theſauros antiquos
vos. Omnia retexit & eduxit. Mogoli ſtrictis gladii
runt omnem populum Bagdadi, ingentem hominum mult
P. 529. Iberi inprimis magnas ſtrages ediderunt. Catholicus C
omnes congregavit in eccleſia vici tertii eosque ibi c
neque Chriſtianorum quisquam læſus eſt. Divites Arab
opes ad Catholicum (detulerunt) ut, ſi liberarentur, id,
rum erat, poſſiderent. Sed omnes occiſi ſunt. Poſtq

ulum requieverat rex regum, coram adduci iussit Chalipham
miserum, eumque mortis condemnavit. Iussit eum in sacco poni, superne consuendo, & conculcari pedes eius, donec moriatur, quia Arabes regi regum timorem incusserant, dicentes: „Si videtur aliquid sanguinis huius viri super terra, non descendet super eam pluvia, quin carbones ignei inde incendentur.„ Hic desinit regnum Abbasidarum. Etiam reliqua regna Arabum coeperunt commoveri. Exortum est & floruit regnum Mogolorum in regionibus exterioribus pariter ac in interioribus. Tatari, quando ante Bagdadum humiliabantur, oppugnarunt castellum Arbelæ. Quum Sahab filius Salaiæ illud iis dedere vellet, adversati ei sunt Curdæi multi, qui ibi defecerant. Ipse ad Tataros fugit. Tum venit Bederaldinus Lulu, & emit castellum atque, quicquid intus erat, a Tataris denariis 70000. Profectis Tataris, Bederaldinus castellum Arbelæ sibi tradi curavit, atque præsidium illuc locavit. Paulo post Emira Curdæus, nomine Scherephaldini Gelali iussit castellum Bederaldino auferri, expellique præsidium, quod ibi erat. Quum Gelali cum exercitu Tatarorum contra Curdæos, qui Gulmeragi rebellarant, tenderet, Bederaldinus Curdæos quosdam ablegavit, qui eum occiderunt, in tentorio suo dormientem. Potitus est Christianus quidam, qui appellabatur Muctez frater Saphi Solimani, medici celebris, Arbela. Hunc mortuum excepit filius eius Tagaldin Isa, vir bonus & fidelis. Hoc tempore fuit fames dira & pestilentia in omni regione Sinear, Assyria, Mesopotamia, Syria & Rumæa. Vendebatur enim Damasci pullus columbarum unus propter morbum Nazarenis duodecim.

Dy-

P. 530. DYNASTIA XI.

Hic incipit ſeries undecima a regibus Arabibus ad reg deducta. Hulachus rex regum & frater Munga Kan
Occiſo Chalipha Moſtaſemo, rex regum Bagdado præfec cuius nomen erat Ali Bahdur. Tempore vaſtationis Chriſtiani Tagritenſes ad Catholicum legatos, petieruntqu rem, qui eos tueretur. Miſſus eſt, qui eorum curam ageret Tatari magnates Arabum occiderent, eorumque opes di Chriſtiani omnes in eccleſia viridi, quæ ex herba quadar nacta eſt, (372) quamque Arabes ſpoliarant, abſcond Manſerunt illæſi (373) ab initio ieiunii usque ad feriam
C. 1258. hebdomadis palmarum. Fuit dies 17 menſis Ader an quum vir quidam pravus Arabs, cuius nomen erat B Chriſtianos apud prætorem eorum accuſaret, quod multas opes occultarint, & occiſis earum dominis, nihil red Chriſtiani a prætore ſuper hac re interrogati negare non p ſed confeſſi ſunt, atque, quicquid poſſidebant, ei adduxeru ad regem regum delata, decretum eſt, Tagritenſes miſer plectendos eſſe ſecundum legem Mogolorum. Miſſus eſt dam magnus, una cum cohorte Tatarorum. Cœperunt dere Chriſtianos vicenos, eosque in caſtellum poſtea di deducere, & trucidare. Ita fecerunt, donec conſu Nemo evaſit præter ſenem vel vetulam. Filii & filiæ in tem abducti ſunt. Eccleſiam magnam Arabes ſibi iterum runt. Duo tantum presbyteri Carmonenſes relicti ſunt ceteris eccleſiis orabant, cum perpaucis aliis, qui ibi ſe

runt. Accusatorem Bar Duri Christianus quidam appellatus Behram, qui erat prætor Tagriti, occidit. Quum Bederaldinus dominus Mauselæ audiret, Bagdadum captam esse, misit filium suum Malec Salah cum equitibus 1000 auxiliariis ad regem regum. At eum non benevole excepit dixitque ei: „ Vos exspectastis, ut experti, cuius foret victoria, eum sequeremini. Si Chalipha vicisset, ad eum, non ad nos venissetis.,, Quum Salah ad Bederaldinum patrem suum rediisset, hæcque narrasset, commotus est Bederaldin, &, sumtis divitiis innumeris, ipse regem regum convenit. Pacavit eum & incolumis rediit. Reiecto timore tanta ei fuit audacia, ut thronum, cui rex regum insidebat, ascenderet & aure eius prehensa, ipse manibus gemmam pretiosissimam dono appenderet. Eodem tempore, quo Bagdadum expugnata est, dominus Maiphercatæ, Aschraph filius Malec Gazi filii Adeli magni meditabatur rebellionem, & crucifixit presbyterum quendam Syrum, oriundum e regione Badlisi, qui a Kano magno cum Iarlicho ad eum venerat. Expulsis præfectis Mogolis, qui penes eum erant, venit Damascum ad Malec Naser, auxilium ab eo petens, ut Tataros adoriretur, eos a finibus Syriæ coerceret, immo, si fieri posset, Bagdado eiiceret. Malec Naser promissis inanibus eum dimisit. (474) Ad urbem Maiphercatam reversus est. Simulac advenit, milites Tatarorum & * Arunæi Bischanis (Caramaniæ) cinxerunt urbem, duce Aischmut filio regis regum. Muro contra eam structo, atque turribus erectis, cœperunt eam strenue oppugnare. Obsessi fortiter illis restiterunt. Itaque non expugnabatur biennio post captam Bagdadum. Exercitu Maiphercatam cingente, legati a rege regum ad Malec Naserum frequenter mit- P. 531.

tebantur, qui poſcebant, ut regem regum inviſeret. Quia magna-
tes eius iter diſſuadebant, conſilium cepit, ut filium ſuum able-
garet Malec Ezizum cum theſauris, oblationibus donisque ma-
C. 1259. gnis tempore autumnali anni Græcorum 1570. Manſit ibi per
totam hyemem, & rediit Halebum vere poſt feſtum reſurrectionis.
Dixit patri ſuo: rex regum iuſſit mihi dixitque: "non te poſci-
mus, ſed patrem tuum. Itaque ſi pax futura ſit, veniat; "alios
nos ad eum venimus." Manſit Malec Naſer, claudicans in utrum-
que talum. Nam neque ſedendi opportunitas (375) ei erat præ
metu Tatarorum, neque proficiſcendi, ne magnates contra eum
inſurgerent, eumque occiderent. Erat igitur valde conſternatus.
P. 532. Hoc tempore rex regum etiam Soltanum Ezaldinum & Rocenaldi-
num dominos ditionis Rumæorum excitavit, ut ad aulam eius ve-
nirent. Ambo profecti & benigne excepti ſunt. Iuſſit rex re-
gum, Rocenaldinum potiri regionibus, quæ Cæſaream & fines
Armeniæ magnæ interiacent, Ezaldinum regnare in terris, Axa-
ra usque ad oram maritimam in confinio regni Græcorum ſitis.
Uterque benevole in regem regum affecti in Meſopotamiam con-
tenderunt atque illinc in Rumæam. Rocenaldinus Sebaſtiæ ſedem
fixit, Ezaldinus Iconii. Hoc tempore Soltanus Ezaldin in mona-
ſterium Mar Barſumæ aſcendit, & patriarchæ Mar Dionyſio be-
nignitatem promiſit. Eodem anno defunctus eſt Bederaldin do-
minus Mauſelæ, die 20 Thammuzi, quem excepit filius maior
Malec Salah Iſmael. Filius alter, nomine Gelaladdin, regnavit
Schigræ, & filius minimus, nomine Saiphaldin regnavit Gazartæ
C. 1260. Cardoæ. Anno Arabum 658, id eſt, anno Græcorum 1571 tem-
pore autumnali, deſcendit rex regum cum exercitu equeſtri

400000

400000 in Mesopotamiam. Castris positis ad Haranem incolæ sponte urbem dediderunt nec læsi sunt. Idem Edesseni fecerunt. Sarugenses, qui non legatos miserant ad servandum vitam, omnes occisi sunt. Iussit rex regum Euphratem pontibus iungi Malatiæ, Kalæ Rumithæ, Biræ, & Circesii. Traiecit totus exercitus in Syriam, etiam ipse rex regum, & cum eo Tukus Chatun regina fidelis & Christum diligens. Strages magna edita est Mabugi. Milites præsidiarii collocati sunt in castellis Biræ, Kaleh Negam, Kaleh Gebar, Callinici, & Laschi. Incolæ castellorum horum omnes occisi sunt. Primo mense venerunt milites pauci, in viciniam Halebi. Malec Moattem senior filius Saladini magni eos adortus est. Victus est & aufugit Halebum. Tatari progressi vastarunt urbem Moerram. Profecti sunt Hamatham, quæ ultro dedita est. Idem accidit Emessæ. Malec Naser, sumtis mulieribus, filiis & servis suis, exiit Damasco, & fugit in desertum Corachæ, & Schaubachi. Quum Tatari Damascum venirent, domini urbes eam ultro dediderunt, neque illis mali quidquam contigit. Halebum oppugnavit ipse rex regum. Iussit, muros condi extra murum Halebi in toto eius circuitu magno. Oppugnarunt hostes urbem graviter, & post non multos dies potiti sunt muris iuxta portam Iraki, intrarunt Halebum feria prima hebdomadis incipiente ieiunio Ninives, die tertio Chanuni posterioris anni ante dicti. Fuit Halebi cædes tanta, quanta Bagdadi, & maior. Quia Balbecenses destruxerant partem superiorem murorum ecclesiæ nostræ, quæ ibi est, & ego imbecillis, qui Metropolitanus ibi eram, præ timore harum rerum exieram ad colendum regem regum, & Kaleh Negami detinebar, fideles Pag. 538.

 Ha-

Halebenses manserunt absque principe, multique eorum
sia Græcorum congregati sunt. Tatari eos adorti sunt,
runt, & captivos abduxerunt. Tandem Turus, presby
menus, filius fratris Catholici, Mar Constantini, cum
Churach liberavit omnes, quos vivos deprehendebat.
deinde sunt in ecclesia nostra. Quum urbem ingred
Tatari oppugnarunt castellum, illudque haud fuso sangui
perunt. Illinc contendit rex regum Haremum, voluitque
bem dedi, & iuramentum præstare, se incolas non læsur
At stulti illi responderunt: "Quum rex sis, cuius relig
ignota est, quomodo te iureiurando obstringemus. Sed
verit nobis Pecheraldin præfectus castelli Halebensis, te
læsurum esse, descendemus. Iussu igitur regis regum,
iuravitque eis, qui patefactis castelli portis descenderunt.
rex regum, omnes occidi viros mulieres, filios, filias,
ctentes. Nemo evasit præter unum aurificem Armenum.
Pecheraldin, qui iuraverat illis, una occisus est, quia
filius Sephialdini princeps Halebi, exprobravit: "Ille
meum fratresque meos occidit, quibus dixerat: tradite
ne trucidaremini." Postquam hæc omnia finita erant,
P. 534. rex regum in Palæstina ducem, qui vocabatur Chitba
equitibus 10000 vel Toman, id est, myriade. Redii
via, qua venerat. Postquam Talbaschram advenerat,
allatus est, Tataros Maiphercatam cepisse. Malec Ascl
dominus eius, quem prehenderant, ad eum adductus ibiq
sus est. Maiphercatæ præfecit virum qui fuit Emira *
(376) Aschraphi, nominatum Ebedalleh. Fuit ibi fames

qualis nunquam audita est, ita ut ex toto populo qui ibi erat, non nisi 100 ibi remanerent, et vix reperirentur, qui urbem calcarent. Narravit mihi in Orda, unus ex exteris Maipherca-censibus, qui illinc liberatus erat tanquam titio adustus ex fornace igneo: "Quodam die cupido me invasit, ut pulmentum triticeum mixtum carne bovina ederem cum domesticis meis, & vix potui coquere in olla una, quantum nobis sufficeret, zuzis Nazarenis 500. Quum rex regum Euphratem traiiceret, a domino Mardini petiit, ut ad se accederet, at noluit. Misit etiam ad Malec Mozapher filium eius, quia filius Bederaldini domini Mauselæ in aula eius erat, Halebum illique dixit: "I, admone patrem tuum, ut descendat, neque sine eum rebellare & perire." Quum ad patrem suum veniret, non solum eum non audivit, sed etiam in vincula coniecit. Misit rex regum exercitum, qui iuxta Mardinum castris positis urbem oppugnare cœpit. Nisi Deus, laudatum sit eius nomen, pestilentiam urbi iniecisset, intra plures annos non capta esset. Postquam secundum nutum divinum multi incolæ urbis consumti sunt, & obiit etiam Soltanus, descendit Malec Mozapher & dedidit castellum. Rex regum eum exaltavit, honoravit, amavit & præfectum constituit. Chitbauga scrutatus est & invenit locum in deserto, ubi Malec Naser occultatus erat. Missis militibus captus & ad eum adductus est, & sub tutela ad regem regum missus est. Postquam ad eum accesserat, lætanter eum excepit, honoravit, eique promisit, se regnum ei restitutuum esse. His diebus, quando ad colendum regem regum Hulachum deducebatur, magister noster Simeon, presbyter & medicus, filius magistri nostri Iesu defuncti oriundus Kaleh Rumitha valde floruit.

Dilectus est ab omnibus filiis regum & reginarum. Posse
P. 535. ficia regia, hortos & paradisos Maragæ. Reditus annui e
narii 5000 ex Babylone, Assyria, Cappadocia & Marag
tanquam fonti debetur exaltatio magna, auxilium & ho
quiis populi nostri impertitus, fascia & custodia ecclesia
ubique locorum. Kotes Turcus, qui in Ægypto regnaba
audiret, regem regum remotum, Malec Naserum captu
eum missum esse, atque Chitbaugum solum remansisse
myriade in Palæstina, coegit exercitum Ægyptiacum, & i
Tataros in prato Bischanis coram monte Tabor. Fusi fu
ri, Chitbauga in prælio occisus est, eiusque filii capti
sunt die 27 mensis 9 Arabum anno eorum 658. Rex regu
ei allato nuncio, iratus est, & consilium cepit, univer
gnum Arabum funditus evertendi. Iussit occidi Malec N
fratrem eius Malec Taherum & omnes, qui cum illis era
C. 1260. quarta, die 20 mensis decimi Arabum anni Græcorum
caverna quadam Nushari, quum luna esset iuxta aspect
dratum Mercurii. Nullus eorum evasit præter Mohadem
tram astronomum. Ille mihi hæc narravit: "Hoc die qu
ret Malec Naser in tentorio suo, qui me invitaverat, u
natalitiis suis interrogaret, venit dux quidam magnus
circa tempus meridianum. Erant cum illo 50 Mogoli.
ei ivit Malec Naser, cui dixit: Convivium hodie celebra
regem regum, rogatque te, ut una cum fratre filiisque tuis
gnatibus, qui tecum sunt, illuc venias. Surrexit Male
accivit familiares & magnates suos, atque viginti numer
vecti abierunt. Advenerunt paulo post 20 equites ad

entoriis dixeruntque equites & scribas venire debere, & tantum
relinqui ministros, qui habitationes figunt, laniones & pastores.
Quum equos ascendissemus, duxerunt nos in vallem profundam,
k descendere iusserunt, ubi magnates Mogoli aliique, qui coram
llis erant, sedem fixerant. Postquam appropinquaveramus, &
obiscum loqui cœperant, Mogoli a tergo nos adorti sunt, &
inguli nos singulos prehenderunt. Me magnatibus signifi-
ante me astronomum esse, & peritum motus cœlorum, advo- P. 536.
arunt, & in tergo collocarunt. At reliquos paulo ultra abductos
igularunt. Trucidarunt similiter Malec Naserum, fratrem eius
k magnates. Filios eius non occiderunt. Hi enim hodienum
aptivi penes illos sunt. Postea etiam inferiores, qui in tento-
iis manserant, adduxerunt, & occiderunt. *De collocatio-
e Koblai Kani in solio regio Mogolorum.* Hoc tempore rex quidam
nagnus ex regibus Sinarum vel Chataiorum, qui & Manzi appel-
intur, a Mogolis defecit. Quia multis copiis præstabat, ferebatur-
ue 400 (377) urbes possidere, Munga Kanus necesse habuit, ut
oacto exercitu maiori, regem hunc Sinensem adoriretur. Ac-
ito fratre suo minori Koblaio contendit in regionem Sinarum in-
eriorum vicesque suas demandavit fratri Arigbuchae, qui natu
ninimus erat. Quum in regem istum animo maxime hostili (378)
ruisset, telo ictus ibi obiit. Frater eius Koblai assumtis omni-
us copiis Mogolorum ex regione Sinarum interiori abiit, & se-
em fixit in regione eorum exteriori in civitate magna, quæ voca-
ır Chanbalik. Consenserunt magnates, ut Kanus fieret. Frater
utem eius minor Arigbucha dixit: "ad me regnum pertinet, quia
Munga Kanus bellum illaturus mihi illud demandavit, atque quum
adhuc

adhuc in vivis esset, me sibi suffecit.,, Fuit contentio mag
binos fratres, multaque prælia commissa sunt per annos 17.,
victus & captus est frater minor, nomenque suum abrogavit.
igitur regnum soli Koblai Kano, regi iusto & sapienti, amic
stianorum, qui viros doctos peritos & medicos omnium gen
noravit. Kotus occiso Chitbauga occupavit Damascum,
& universam Syriam, Constituit in singulis urbibus præf
scribas. Profectus est, ut in Aegyptum rediret, copiisqu
denuo exercitum Tatarorum adoriretur. Quum in itine
Gazam pervenisset, adortus eum est Baibars, qui & B
minor servus Bundokdaris maioris, eumque interfecit.
Pag. 537. ingressus ea potitus est, & appellatus est Malec Taher Ro
Hoc tempore fugit ad eum dominus Schigræ, sive Elaaldin
deraldini domini Mauselæ, cui dedit Halebum. Bundokd
calamitatibus affecit & hodienum afficit Christianos in ora
Potitus enim est omnibus eorum castellis, neque iis quidq
quit præter Accam, Tripolin & Tyrum. Ineunte anno
liter Tatari Syriam invaserunt, duce Chuchalaga Nowaino.
usque ad Emessam, diripuit & interfecit. Quia incolæ Sy
bum fugerant, iussit Nowainus, omnes egredi, incolasque
regionis & urbis separatim collocari, & in suam quemque
reverti. Quod quum fecissent, omnes interfecit. Servav
incolas Halebi. Reliquis enim dixit: si nos amavissetis non a
fugam vos dedissetis. His perpetratis Chuchalaga (379) Nowai
pedem retulit & Euphratem traiecit. Aegyptii denuo veneru
omni Syria regnarunt. Aestate huius anni misit Elaaldin filius
dini dominus Schigræ, qui ad Aegyptios aufugerat, epistolam

Saleh fratrem suum dominum Mauselæ, qua, ei potentiam Ægyptiorum indicavit consiliumque dedit, ut statim relicta Mausela ad Bundoctarum veniret, qui, fractis Tataris, eum regem constitueret, non solum Assyriæ, sed totius orientis. Quodam die quum unus ex magnatibus Bederaldini, nomine Bar Iunes penes Malec Salehum sederet, extendit manum suam sub stratum, indeque furatus est epistolam, quæ a fratre eius advenerat. Profectus est ad oppidum appellatum Bethaschika in regione Ninevensi. Elapsa hora Saleh quæsivit epistolam eamque non invenit. Cognoscens, Bar Yunes eam cepisse, festinanter duos servos eum quæsitum misit. Quum advenirent, novit consummatum esse infortunium, seque, si in Salehi manus incideret, periturum esse. Dedit igitur servis istis dona, & adposito vino dixit: "edite, bibite & iucunde transigite hanc vesperam. Mane simul ibimus Mauselam. Illis bibentibus, & ebriis factis, noctu surrexit Bar Yunes, & assumtis sociis suis, equo vectus ad Bacteli venit dixit- P. 538.
que principi Ebedallæ filio Cuschu: "indica sociis tuis & fugite vos omnes, quia Saleh Christianos occidere parat, dein in Ægyptum fugere." Surrexit, quisquis potuit, & Arbelam fugit diebus pentecostes. Mane quum servi surgerent, neque Bar Yunes invenirent, crediderunt, Mauselam eos præcessisse. Profecti Mauselam rem Saleho indicarunt. Salehus valde timebat, ne Bar Yunes ad Tataros venisset, & accito exercitu eum prehenderet. Assumto filio suo Elalmuc & servis suis fugit in Syriam mense Ijar huius anni. In itinere separati sunt quidam ex eius servis ab eo, atque eo relicto Mauselam redierunt. Fuit horum præfectus Alam Sangar. Quum Mauselam ascendere vellent, Mauselenses nec non Iasan præ-

tor Mogolorum & Turchan Chatun Chowaresmitha, quæ cum eo proficisci noluerat, clauserunt portas adversus eos, qui venerant. Oppugnarunt urbem per paucos dies. Tum viro cuidam, nomine Mohai filios Zebellak, adhæsit populus Schaharsiiorum vel vicus quartus vicorum Mauselensium. Aperuerunt urbis portam, intravitque Alam Sangar, eiusque asseclæ. Fugit Iasan cum sociis suis, & Turchan in castello se munivit. Illi Mauselam ingressi magnam persecutionem in Christianos cierunt, eorum domicilia diripuerunt, & occiderunt, quicunque non Mohammedanus factus est. Multi presbyteri, diaconi, nobiles & plebeii religionem suam abnegarunt, exceptis paucis scilicet familia Saidi, Dechuchi, & Naphisi aurifabri. Simulac Malec Saleh fugerat, Curdæi invaserunt regionem Ninives, magnamque stragem inter Christianos ediderunt. Ceperunt monasterium sororum Chudidæ, multosque occiderunt, qui ex tota regione ibi occultati erant. Ascenderunt etiam maledicti cœnobium Mar Matthæi. Coacti sunt contra illud 1000 equites & pedites, qui per quatuor menses cum monachis pugnarunt. Appositis scalis murum ascendere voluerunt. Sed monachi prævaluerunt, scalasque naphtha combusserunt. Tum Curdæi egesserunt partem montis cœnobio imminentis, & ad cœnobium devolverunt. Hæc rupes magna in binas partes scissa est. Pars altera fregit murum, atque in hac
P. 539. rima tanquam sigillum in annulo mansit immota. Altera pars perforavit murum, eumque transiit. Curdæis intrare volentibus congregati sunt monachi populusque regionis, qui illuc confugerant, lapidibus & telis pugnarunt, neque eos intrare siverunt. Confestim obstruxerunt rimam lapidibus & calce. Hoc prælio effo-

effossus est oculus unus abbatis Abunseri. Homines pauci telis percussi & denuo adjuti sunt. Tandem monachi belli pertæsi pacem petierunt a Curdæis, promiseruntque iis tradere omnia ornamenta & cimælia ecclesiæ, coactis etiam ex incolis regionis auro, (380) argento rebusque conflatis. Curdæi, quia rumorem de adventu Tatarorum audierant, ad pacem propensi fuerunt, & ablata ex monasterio ingenti copia, quæ pondere æquabat 1000 denarios aureos, abierunt. Hoc tempore incolæ oppidi Beth Sarie aliique ex incolis Ninives, qui in monasterio scarabæorum inclusi erant, illinc migrarunt, & traiecto flavio Zabo, Arbelam contenderunt. Adortus eos est Kutlubeg Emira, atque causa fuit, quod inimici venirent, omnesque viros & feminas simul occiderent. Alam Sangar, Mauselam profecturus, audivit, Tataros ex latere Gazartæ venire." Hos aggressus est & ipse occisus. Explorator Tataros certiores fecit, Malec Salehum iterum Mauselam petere. Tatari quieverunt neque Mauselam profecti sunt, donec Salehus eam adoriebatur. Saiphaldin dominus Gazartæ quum audiret, Salehum fratrem suum in Syriam fugisse, se accinxit, ut etiam ipse fugeret. Quo audito Naurin prætor Mauselæ eum capere voluit. Sed incolæ Gazartæ contra eum congregati sunt, eumque occidere voluerunt. Vix servatus est, & effugit. Saiphaldinus congregavit & inclusit Christianos, poscens ab iis denarios aureos 2000. Fuit dies ascensionis, & Christiani manserunt in carcere, de vita sua desperantes. Saiphaldin inter milites aurum multum distribuit. Conflati penes eum sunt Curdæi 70000 eumque in Syriam deduxerunt. Gazarta domino destituta P. 540
surrexerunt duo speculatores, quorum alter nominabatur Izaz

 Bas

Bas, alter Mohamed, præfectus excubiarum, & rapto ad se principatu, emiserunt Christianos ex custodia, postquam ab iis denarios 700 acceperant; horumque tantum tuos occiderunt, qui ad Tataros proficisci voluerunt. Hoc tempore Ezaldin Ibag dominus Imadiæ, servus vero Bederaldini, coegit equites 3000, voluitque Gazartæ regnare. Hunc adortus est Naurin ante dictus cum equitibus 300 iuxta fluvium Debsche, qui ex montibus Cardoæ descendit, eumque vicit & fugavit. Ebedalleh, qui Maiphercatæ quondam regnaverat, eam capere voluit, sed non potuit. Æstate extréma huius anni Ezaldin, Soltanus Iconii, se accinxit, ut ad adorandum regem regum proficisceretur, quippe a legatis coactus. Tentoriis fixis extra urbem, siquidem migraturus erat, venit explorator & nunciavit ei: "Aligak Nowain Axaram venit & cum illo Rocenaldin frater tuus, & Perwana. In animo illis est, ut, quando in te irruerint, te catenis vinctum ad regem regum deducant." Perturbatus reliquit tentoria sua, quæ fixa erant, & assumtis filiis & domesticis suis Constantinopolin fugit ad Michaelem imperatorem Græcorum. Aligak Nowain evexit Rocenaldinum, Soltanum Iconii, eumque in solio regio collocavit, & fuit Perwana eius consiliarius. Hoc anno dominus Ægypti iuvenem quendam nigrum, qui ex stirpe Chaliphæ ortus esse deprehendebatur, exercitu parvo adiuvit, ut Bagdadum & solium maiorum suorum occuparet. Misit etiam Malec Salehum dominum Mauselæ, ut Mauselam proficisceretur & in throno suo sederet. Exierat enim fama, Tataros detritos plaga gravi e terra erasos atque ab avibus excœcatos esse; cui quidem fabulæ ne puellæ quidem fidem habent. Chalipha niger quum prope Bagdadum venisset,

cxiit

xiit Eli Behadur cum exercitu suo, eum vicit & interfecit. Simul ac Malec Saleh Mauselam advenerat vespera in tertiam feriam, die septimo Chanuni prioris, venerunt Mogoli pedetentim, duce ipsi Samdagu Mogolo Christiano iuvene laudabili. Cinxerunt urbem mane feriæ tertiæ, quum luna esset in leone, struxerunt extra urbem murum, eamque acriter oppugnare cœperunt. Duravit obsidio usque ad æstatem. Fuit in urbe fames gravis, hominesque bello attenuati & pugnarum pertæsi sunt. Samdagu mollibus verbis uti cœpit, & beneficia promisit Malec Saleho. Exiit igitur ad Samdagu cum tympanis & sistris, citharœdis & mimis ante eum incedentibus & ludentibus. Postquam advenerat, & Samdagu eum cingi iusserat, copiæ Mogolicæ urbem intrarunt, eam diripuerunt & incolas eius occiderunt. Filio Salehi, scilicet Elaalmulucho vinum bibendum præbuerunt; quum inebriatus esset, funem super femoribus eius tantopere constrinxerunt, ut omnia viscera eius versus faciem coarctarentur. Dissecuerunt eum iuxta femora in binas partes, quas binis parastatibus portæ urbis suspenderunt. Amputarunt etiam caput Mohai filii Zeblaki, & Malec Salehum in Ordam deduxerunt, ubi occisus est. Mauselæ regnavit Bar Yunes ante dictus. Postquam res Mauselenses peractæ sunt, Samdagu Gazartam profectus contra eam murum struxit, eamque oppugnavit tota hyeme usque ad æstatem. Tum Hananieschua episcopus Nestorianus Gazartæ, qui extra urbem commorabatur, & regi regum indicaverat, se artis chemicæ peritum, & quantum voluerit auri, conflaturum esse, a rege regum mandatum tulit, ut Gazartensibus vitæ conservatio promitteretur. Quum Gazartam veniret, surrexit contra eum filius Izaz Basi, P. 541.

 eum-

eumque occidere voluit. At non permiserunt principes. Pollicitus igitur est, se regem regum aditurum, & confirmationem adhuc maiorem impetraturum esse. Profectus est, accepit Iarlich (edictum) Gemalaldinum Gulbeg, servum Siphaldini domini Gazartæ, regem fore, Izaz Basum & Mohammedem, præfectum excubiarum, una cum eo inspectores, & Mar Hananieschuam consiliarium & gubernatorem, uti pater fuerat. Venit deinde Gazartam, lætatique sunt incolæ. Apertis portis, intravit Samdagu, euius iussu Tatari illico muros urbis destruxerunt. Quo fa-
Pag. 542. cto consederunt in valle Schemania regionis Arbe[illegible]nsis. Ineunte
C. 1263. anno 1574 Saiphaldin dominus Gazartæ ex Aegypto misit servum quendam ad Gemalaldinum Gulbeg servum suum, qui regnabat Gazartæ, ut ei aurum mitteret in loco quodam absconditum. Servus ille, accepto auro, Amadiam ad Ezaldinum Aibag profectus est, ut mandatum domini sui ad eum perferret. At hic servum prehendit, & abduxit ad Samdagu, qui Gemaldinum Gulbeg arcessivit & reprehendit: "Nos te regem constituimus. Tu vero nos celasti, exploratores ad te ex Aegypto venisse." Quum mentiretur, eduxit servum, qui ex Aegypto venerat. Condemnatus est Gulbeg & occisus. Paulo post Gazartam profectus est Samdagu, & interfe-
C. 1264. ctis binis inspectoribus, regem creavit Mar Hasiam. Anno 1575 speculator quidam Bederaldini domini Mauselæ, appellatus Zachæus Arbelensis accusavit Bar Yunes, qui regnavit Mauselæ apud regem regum, quod aurum multum ex thesauris Bederaldini furatus fuerit & ocultaverit, quo sumto in Ægyptum fugere voluerit. „Mihi autem, ait, quum consilia eius cognoscerem, venenum bibendum dedit, meque occidere,

dere voluit. Nisi medicus Christianus, nomine Muphek Nesibenus me sanasset, iam mortuus essem.„ Iratus rex regum iussit Bar Yunes flagellis cædi. Quum extenderetur, excidit chartula quædam ex sinu eius, qua aperta legebantur verba quædam ex Korano Mohammedanorum ei inscripta: Etsi lingua eorum in ore eorum ligabitur & compedibus pedes, vinculis colla eorum constricta fuerint, nos lætabimur & exultabimus. Quum rex regum interrogaret, quidnam sibi hæc verba vellent, responderunt inimici Bar Yunesi: incantamentum illa sunt, vestrum causa ab eo factum. Iussit igitur Bar Yunes occidi. In regno ei successit Zachæus Arbelensis, appellatus cognomine accusator, C. 1265.
quia Bar Yunes accusaverat, et occiderat. Anno 1576 diebus P. 543.
ieiunii ineuntis migravit ex orbe rex regum Hulachus, cuius sapientiæ, magnanimitati factisque præclaris nihil comparandum est. Diebus æstatis etiam Tokus Chatun regina fidelis e vivis excessit. Christianis per totum orbem magnus fuit luctus ob exitum duorum horum luminum magnorum, & propugnatorum religionis Christianæ. *Abaka rex regum.* His diebus quum Hulachus Ailchan ex vita temporali migraret, filii regii & magnates Mogolorum unanimi consensu filium eius natu maiorem Abakam in throno patrio collocarunt, quia perspiciebant, eum a Deo intellectu, sapientia, bona voluntate & misericordia ornatum esse. C. 1265.
Imperio ei confirmato, victor comparuit in omnibus bellis, & debellator omnium inimicorum. Dilectus est ab omnibus populis, qui sub eius potestate erant. Hoc anno scilicet 76 Aphtimius, (Euthymius) patriarcha Antiochenus Græcorum, duxit filiam Michaelis Palæologi ad Abakam regem regum. Pater enim eius iam

iam dudum legatos miserat, eamque expetierat. Hoc anno tandem tradita est. Quum Cæsaream pervenissent, certiores facti sunt de obitu regis regum Hulachi, at redire non potuerunt. Eodem anno effugit Izazaldin Soltanus ex regione Constantinopolitana. Indicavit familiæ Berchath de vicinis huius regionis, qui venerunt, eoque rapto abierunt. Ibi ille adhuc est hodienum. Eodem anno diebus æstatis advenit mandatum ad Elaaldinum præsidem consilii, quo ei omnis potestas in Bagdadum concedebatur. Paulo post allatus est ei nuncius mirandus, fratrem eius Schemesaldinum præsidem consilii in Orda captum teneri. Statim Karabuga prætor Bagdadi manus imposuit Elaaldino eumque palatio suo inclusit die 20 mensis Ab. Re fratri eius indicata, mandatum exiit, ut Elaaldin in honore haberetur & adduceretur, item Isaac puer Armenus scriba Karabugæ & cum eo Meda quidam, (dicens) ego adveni, ut Ezaldinum fugarem. Quum ad Ordam venissent, flagellatus est Meda, qui confessus est, se ab Isaaco ad mentiendum edoctum esse. Occisus est
P. 544. Isaac & Meda. Hinc cœperunt res Christianorum turbari. Anno
C. 1266. 1577 nunciavit Bundokdar dominus Aegypti Haytono regi Ciliciæ, se ei subiectum iri sibique erogata pecunia viam per Syriam aperiri, frumentumque ex regione illa comparari. Rex Tataros veritus amicam responsionem dare non potuit. Quare ille se accinxit, ut sine mora Ciliciam invaderet. Rex in ditionem Rumæorum celeriter abiit ad principem Tatarorum nomine Naphschi, eius auxilium flagitans. Respondit, deficiente mandato regis regum, fieri non posse, ut opem ferat. Dum igitur legatum mittebat, responsumque expectabat, copiæ Aegyptiorum Ciliciam adortæ sunt, quum rex peregre esset. Gondu Setbal frater eius, binique filii regis, & magnates eius Aegyptiis obviam

viam facti in eos irruerunt iuxta petram Serundi. Fusi sunt Armeni, & captus dominus Agralebon filius maior regis, feria tertia, die 24 mensis Ab huius anni. Occisus est Baro Turus filius natu minor regis. Reliqui eius magnates fugerunt. Aegyptii intrarunt, & se extenderunt super universa Cilicia, diripiendo, occidendo & captivos ducendo. Sisam combusserunt, ecclesiam magnam diruerunt, præsertim autem nostras ecclesias, quarum tantum duæ remanserunt, scilicet Deiparæ, & Barsumæ, quia ligno non ædificatæ erant. Depopulati sunt Masissam, Ajasam, & Adenen. Captivos abduxerunt innumeros filios filiasque. Tarsum non venerunt. Monasterium Paxemati incenderunt, sed Guiechat non violarunt, quia ibi monachus reperiebatur, qui Arabice loqui scivit, & coram illis provolutus est. Quare neque monasterium, ubi erat, læserunt. Commorati sunt in regione ista prædam abigentes, & incendium facientes, dies 20, tandem abierunt. Haytonus rex, postquam abierant, advenit, stipatus exercitu Tatarorum & Rumæorum. Hi autem pro auxilio damnum intulerunt, & quod intactum Aegyptii reliquerant, diripuerunt. Postea rex Haytonus liberandi filii curam egit. Postquam aurum & castella Ægyptiis pollicitus erat, quæ pro redimendo filio suo daret, ille respondit: præter amicum quendam, qui mihi apud Tataros est, cuius nomen est Sankur Aschkeras, Samarkandensem, nihil expeto abs te. Eo mihi misso, arcesse filium tuum." Hoc anno Rocenal- P. 545.
din dominus Rumææ perdere voluit Perwanam, qui eum in solio regio confirmaverat, & bona administratione res eius ordinarat. Quod quum Perwanah intelligeret, indicavit rem magnatibus Mogolorum, quum Rocenaldin apud eos esset. Conduxit quen-

dam, qui eum in tentorio dormientem aggressus est, & nervo cervici eius iniecto strangulavit. Deductus & sepultus est. Successit ei filius eius natus annos 4. Hoc anno Naseraldin Iapaim impetrato mandato ex Orda, Zachæum Arbelensem occidit & Mausselæ regnavit.
C. 1267. Anno Græcorum 1578 venit rex Haythonus Mausselam. Illinc profectus est ad colendum regem regum Abakam. Ploravit coram eo propter filium suum, qui captivus in Aegypto erat. Petiit ab eo Sankurum Samarkandensem, quem cum filio suo commutandum daret. Misertus est Haythoni dixitque ei: "Non prope adest, tu vero in patriam redi, adducam enim illum & ad te mittam." Petere desiit rex & reversus est. Hoc tempore Perwanah, procurator regni Rumæorum, concupivit cum Haythono rege, connubio inito cum eius filia, affinitate coniungi. Re perpensa cum Persig monacho Armeno, legato regis ad Tataros, stultus hic ei consilium istud dedit: "Quando rex in regionem tuam transiturus est, accede ad eum, honora eum, illamque tibi expete, neque eam tibi recusabit." Quum igitur rex ex Orda rediret, ad diversorium Kertai venisset, ibique pernoctasset, venit ad eum Perwanah & cum eo omnes magnates Rumææ. Obtulit regi dona valde pretiosa, filiamque eius expetiit. Rex quia metuebat, ne insidiis in via sibi structis læderetur, eum non repulsavit, sed data dextera filiam pollicitus est; atque in regnum suum rediit. Quum Perwanah eam sibi expetere cœpisset, rex respondit, minus decorum esse, ut convivium filiæ nuptiale instrueret, dum frater eius adhuc in captivitate esset. Quum vero Perwanah expectaret, donec frater eius adveniebat, neque amplius causa repulsæ superesset, mortua est filia, periitque præ ira

Ber-

Pe[illegible]g monachus. Æstate anni Græcorum 1578 captus est Alem C. 1267.
Alriasch, scriba Aegyptius Mauselæ, & in carcere obiit feria se-
cunda, die 26 Elulis. Anno 1579 arcessitus est Sankur Aschkar Pag. 546.
ex regione Samarkandæ, & missus est ad regem Haythonum, qui
eum in Aegyptum misit. Eodem anno, diebus ieiunii quadragesimalis, Mar Denha catholicus Nestorianorum, virum Tagritensem, qui ante multos annos Mohammedanus factus erat, capi Tigrique mergi iussit. Quod quum Bagdadenses audirent, & tumultum magnum cierent penes Alaialdin, præsidem consilii, misit ad Catholicum repetitis vicibus, reumque poposcit. Quum autem eum tradere nollet, incolæ furibundi incenderunt parastates portarum cubiculi, & ascenderunt murum, ut catholicum occiderent. Hæc intelligens præses consilii in palatium suum eum clam recepit ex latere, ubi aqua erat, atque liberavit. Catholicus nuncium misit ad querelam in Orda movendam. Venerunt igitur legati eumque illuc deduxerunt. Accusante illo, nemo audivit. Destitit igitur, Arbelam venit, ibique in castello ecclesiam ædificare cœpit. Ibi vixit. *De expugnatione Antiochiæ.*

Mense Heziran huius anni Bundokdar dominus Aegypti exercitum misit adversus Antiochiam, metropolin Syriæ, illamque vi expugnavit, quia invitis tamen non satis præsidii ad eam defendendam illuc collocatum erat incolis, qui eam ultro dedi repugnarunt. Quare Aegyptii ingressi occiderunt omnes adultos sexus masculini, & spoliarunt ecclesias celebres, in captivitatem ductis feminis, filiis filiabusque. Reliquerunt urbem desertam & desolatam usque ad hodiernum diem. Aestate huius anni prehensus est dominus sanctus, Henanieschue episcopus Gazartæ. Emisso decreto de eo

occidendo, non gladio occisus est, sed mane, quum recumberet, lapide magno ei appenso capiteque eius a tergo icto, interfectus est. Caput abscissum portæ urbis Gazartæ superne affixum est. Hic tristis exitus ei contigit, quia rebus mundanis se immiscuit, & rex fieri voluit. Fuit etiam accusatus factorum turpium. Hoc tempore honorifice misit dominus Aegypti Mar Agram Lebonum filium regis Haythoni cum honore ad patrem eius. Filius ingressus est in Ciliciam mense Thamuz huius anni & consolationi fuit patri suo & omnibus Christianis. Profectus est Haythonus ad
P.[1] 547. adorandum regem regum Bagdadum, gratias egit pro redemtione filii sui, mandatumque tulit, ut filius eius regnum administraret, ipso quiete gaudente, quia senex & infirmus esset. Iussit rex regum, si ad nos adveniret, regnum ei committendum esse.
C. 1269. Anno 1580 die 17 mensis Nisan, hora prima noctis quartæ fuit terræ motus gravis in Cilicia, quo concussum est castellum Cephæ Serund, & Emai, & Cephæ Heruathæ, atque monasterium magnum Armenorum, castanea appellatum. Perierunt hoc motu homines 8000. Mense Thamuz profectus est Maruta Lebon filius regis ad adorandum regem regum, & egregie exceptus est. Permissum est ei, ut administraret regnum paternum. Anno 1581 exiit dominus Aegypti in Palæstinam, ipse oppugnavit castellum Achradi & vi cepit. Nullum tamen incolarum interfecit, sed eum, qui ibi habitare voluit, illuc collocavit, eum vero, qui
C. 1271. abire voluit, incolumem dimisit Tripolin. Anno 1582 tempore autumnali vita defunctus est Haythonus rex fidelis, ex ulcere maligno, quod in femore eius exiit. Hoc anno coacti sunt summi sacerdotes & magnates Tarsi, & Lebonum filium eius corona ei im-

imposita regem proclamarunt die festi epiphaniæ. Diebus ieiunium præcedentibus irruerunt Ismaelitæ in Elaaldinum præsidem (382) consilii, Bagdadi, equo insidentem, quem tamen cultris petitum non læserunt. Prehensi & membratim dissecti sunt. Divulgarunt Arabes, Christianos esse, a catholico missos. Viri igitur sancti, primarii, & monachi Bagdadenses capti & incarcerati sunt. Etiam Kotbugab Emira Arbelensis catholicum eiusque * sanctos in carcerem coniecit. Fuerunt in magna angustia per totum ieiunium, donec Deus opem tulit, & adveniente mandato ex Orda manu missi sunt. Ab illo inde tempore catholicus habitavit in urbe Aschnu in Aderbijana. Anno 1583 insidias struxerunt magnates Græci in Cilicia contra regem novum Lebonum. C. 1272. Intellectis eorum nefariis ausis, Baro magnus eorum prehensus est, quod quum socii eius audirent, in castellum quoddam fugerunt, nunciosque ad Rumæos miserunt, quibus, si in auxilium advenirent castellum tradituri sint. Rex, nulla interposita mora, castellum oppugnavit. Armeni, qui intus erant, magnates græcos ceperunt, & regi tradiderunt. Internecioni omnes dati sunt, etiam Behram periit in castello urbis Anzarbæ. Quum enim illi in castellum fugerent, misit iis rex patriarcham græcum Antiochenum, iuravitque, illos, si tranquilli descenderent, non læsum iri. Patrarcha vero ad eos profectus suasit, ne descenderent, quippe omnes perituri sint. Reversus dixit, non mihi obsecuti sunt, ut descenderent. Rex sensit, quid ab eo factum sit. Necatis illis, patriarcham prehendi & ad imperatorem Constantinopolitanum mitti iussit, ut iudex inter eos sederet. Patriarcha præfecto exercitus traditus, ut Constantinopolin duceretur, ab iis, in quorum

P. 548.

 custo-

custodia erat, Aiasum translatus est. Fixo in eius usum tentorio iuxta oram maritimam, quum in urbem ascenderent, ut alimenta sibi emerent, atque usque ad noctem bibendo vino indulgerent, accersivit patriarcha nautas græcos, qui in vicinia erant, coram iis flevit, illisque indicavit, se ab Armenis non, ut Constantinopolin abduceretur, sed ut necaretur, iuxta mare collocatum esse. Quum eius vices dolerent, navicula sua eum avexerunt & in ditionem Rumæorum ad Turcas deduxerunt. Hoc tempore Lebonus rex Armenorum locavit filiam suam ex ancilla susceptam filio Perwanæ, pro sorore, quam pater suus ei
C. 1273. non dederat. Fuit concordia mutua inter eos. Anno 1584 die 18. Chanuni posterioris, vigilia quarta fuit terræ motus gravis in urbibus Aderbijanæ, præcipue in urbe Tebrizo, quo multæ ædes & templa diruta, atque apices turrium collapsi sunt. Ecclesiam vero nostram Dominus servavit, quo minus concuteretur, neque cultus divinus in ea cessavit, coactis ibi Græcis, Armenis, Nestorianis, cunctisque, qui nostrarum partium sunt. Multæ Arabum myriades foris in hortis habitacula fixerunt, ibique per bimestre commorati in urbem re-
P. 549. dierunt. Perierunt hoc terræ motu Arabes 250. Aestate huius anni venerunt exploratores Syriæ Intabo, & Binha, in regionem Claudiæ ex latere montano. Transierunt regionem tanquam fulgur, & usque ad finem regionis progressi redierunt, abductis omnibus hominibus, inprimis feminis & iuvenibus. Fecerunt hoc interdiu, neque enim pernoctarunt. Timebant enim, ne exercitus Mogolorum eos subiugaret. His diebus nos accinximus, ut ascenderemus monasterium Mar Barsumæ, quia de vastatione, quæ contigerat, nihil audiveramus, donec prope regionem veneramus, quam vineæ similem a grandine contritæ invenimus.

Quum

Quum in monasterio Sergii commoraremur, advenerunt ex monasterio 50 monachi armati, a quibus excepti in monasterium ascendimus. Anno 1585 descendit rex regum Bagdadum cum C. 127. magno exercitu. Fuit ibi annonæ caritas. Apparuerunt etiam locustæ. Diebus ieiunii quadragesimalis huius anni monachus quidam Nestorianus ex cœnobio Michaelis, iuxta Mauselam, quum rem cum femina Arabica habuisset, abnegata fide sua, Mohammedanus factus est; quod Christianis magnæ ægritudini & dolori fuit. Monachi vero huius cœnobii, una cum avunculo eius, qui Mohammedanus factus erat, qui quidem avunculus pariter monachus erat, quum opprobrium & ignominiam tolerare nequirent, rem detulerunt ad Tepaschum, ducem militiæ Mogolicæ. Venit Mauselam, zeloque abreptus prehendit eum, qui religionem Mohammedicam amplexus erat. Quod quum sentirent Arabes Mauselenses, zelo animati sunt & ante portam palatii ingens multitudo coacta est fustibus & candelis armata. Miserunt duci Mogolorum, se, nisi dimitteret Neo-Mohammedanum, eum sociosque eius interfecturos esse. Perterritus dimisit eum. Hunc igitur sumserunt, & equo vectum per totam urbem Mauselam circumduxerunt. Fuit tristitia altera peior priori. His diebus quum Christiani Arbelenses festum Hosannæ celebrare vellent, scirentque, se ab Arabibus perturbatum iri, in auxilium suum advocarunt Tataros quosdam Christianos, qui haud procul erant. Advenientes cruces apicibus hastarum imposuerunt. Exiit metropolita Nestorianorum cum universo populo, Tataris Pag. 55 equitibus præcedentibus. Quum venissent, ante castellum turmæ Arabum congregatæ sunt, lapidesque, quos apportaverant, in

Tata-

Tataros & Christianos irruperunt. Cœtus eorum dispersus est, fugitque Christianorum quisque. Consederunt postea per aliquod tempus neque ausi sunt foras egredi. Etiam hæc res Christianos ubique locorum tristitia affecit. Hoc anno obiit Naser philosophus Persa, vir celebris, & excellens in omnibus scientiarum disciplinis, imprimis in mathematicis. Struxit instrumenta speculatoria, & globos magnos, qui magis mirabiles erant illis, quos Ptolemæus Alexandrinus composuit. Accurate observavit motum stellarum. Convenerunt eum multi sapientes ex regionibus diversis Maragam, quæ est urbs Aderbijanæ. Quia reditus templorum & academiarum omnium Bagdadi & Assyriæ sub ejus potestate erant, exhibuit inde stipendia doctoribus & discipulis, qui penes eum erant. Hoc tempore quum Bagdadum profectus esset ad invisendum ea loca, Bagdadi obiit. Famam sparserunt, eum veneno consumtum esse. Libros multos scripsit, scilicet explicationes logicæ, & doctrinæ naturalis atque divinæ. Euclidem & Magestum peculiaribus libris investigavit. Est etiam ei ethica sermone Persico, qua dicta Platonis & Aristotelis de philosophia practica exposuit. Fuit enim peritus mentis philosophorum antiquorum, eorumque obiurgatores in scripto suo strenue reprehendit.

C. 1275. Anno Græcorum 1586 mense Chanuni prioris intrarunt homines malefici Mauselam, pulsaruntque noctu portam Judæi cuiusdam aurifabri. Quum eos interrogasset, quid quærerent, responderunt, juvenes sumus & ad te venimus, *ut mercem expetamus. Rogavit, quantum postulent. Illi responderunt: drachmas 20. Quia eos timebat, adduxit, quod postulaverant, dixitque; eos drachmas per rimam portæ accepturos esse. Illi nega-

negarunt, volueruntque sibi portam aperiri. Quum in hac rixa fere unam horam consumsissent, socii eorum ex parietibus tectum ascenderunt, domum descenderunt, & portam aperuerunt. Intrarunt etiam illi reliqui. Tormentis cruciarunt Iudæum, donec illis omnes divitias, quas possidebat, indicaret. Quum manum P. 551.
extenderent ad eum occidendum, uxor eius semet ipsam super illo proiecit, & latrones illos commovere cœpit, dicendo: parcite iuventuti huius viri, meque illius loco occidite. Scelerati autem illi corde obdurato responderunt: etiam te occidemus. Iugulato marito eius, etiam eam cultris percusserunt & semimortuam reliquerunt. Captis opibus multis abierunt. Illucescente die invenerunt homines Iudæum iugulatum & uxorem eius extremos (385) halitus ducentem. Paulo post mortua est circa horam nonam. Hoc tempore intrarunt Fakiræ quidam Arabum numerò 30 ex plaga Syriæ in Ciliciam, ut coram sepulcro Mamunis Chaliphæ genua flecterent, qui Tarsi sepultus est. Suspicio subnata est, Bundoctarum dominum Aegypti inter illos reperiri, sub falsa specie scilicet, & circumire, ad exploranda reliqua regna. Dominus Ciliciæ, manibus iis iniectis, eos prehendit & castello magno inclusit. Fama in Aegyptum allata, legati frequenter advenire solebant ad inquirendum, quinam sint incarcerati illi. Itaque propemodum confirmata hac suspicione rex Leon eos emittere noluit. Coacti sunt equites 500 Ægyptii, qui Ciliciam invaserunt diebus ieiunii magni anno 1586. Exercitus Armenorum in eos irruit, eosque fugavit. Conflatus est iterum exercitus validus militum 8000. Adorti sunt regionem miseram, venerunt Aiaíam, gallicinio feriæ secundæ hebdomadis prodigio-

rum die 25 mensis Ader & occiderunt, quos ibi invenerunt, quia plerique Gazartam minorem, quæ prope erat, fugerant. Qui quidem quum ab Aegyptiis Mohammedanis liberati (386) essent, irruerunt in eos turmæ Francicæ omnesque eorum opes diripuerunt, ita ut etiam pallia eorum detraherent. Duntaxat nullum eorum occiderunt. Aegyptii Aiasa repente Massissam venerunt feria tertia, stragemque magnam ediderunt, & urbem penitus incenderunt. Traiecto ponte per totam regionem sparsi sunt. Horum quidam Tarsum profecti sunt, & die Sabbathi festi Arabum
P. 552. in turre preces proclamarunt. Effusi sunt usque ad Cyricum, cædibus, direptionibus, & incendiis omnia vastantes. Alii Sisam tetenderunt, ubi neminem invenerunt. Omnes enim in suburbio se muniverunt. Partem eius conflagrarunt. Occisi sunt 25 monachi in monasterio Paxemiati cum magistro Salomone, sene illustri, & prætore (387) patriarchæ Mar Ignatii. Incenderunt monasterium hoc et monasterium Gujechat, reliquaque cœnobia Armenorum & Græcorum. Cœnobiolum patriarchæ nostri, in suburbio Sisæ, intactum reliquerunt. Patriarcha ad castellum Behgæ fugerat, ibique occultatus (388) est, donec tumultus transiret. Ægyptii manserunt in hac regione usque ad finem hebdomadis albarum (389). Tandem abierunt abducta magna præda. Occisi sunt 60000. Feminæ autem & pueri, qui in captivitatem ducti sunt, numerari non possunt. Fuerunt in hac regione Turcomani 20000, qui Christianos clade afflixerunt. Aegyptiis egressis, occidit (390) eos omnes rex, subiugavit (391) eorum domesticos & diripuit opes eorum. Eodem anno obiit Boemundus princeps Tripolitanus, cui successit filius eius. Arcesserunt magnates Sir

Harri

Harri (Henricum), patrem domini Cypri virum grandævum & prudentem, cui curam iuvenis & administrationem regni commiserunt. Hoc tempore dissidium ortum est inter duos fratres, filios Scheich Adi, quem tanquam prophetam receperunt Curdæi regionis Mauselensis. Quia horum alter uxorem Mogolicam duxerat, alter timuit, assumtaque familia sua hominibus circiter 400 una cum omnibus ovibus, pecudibus & equis, quos possederant, in Syriam fugit. Christiani valde trepidarunt, timueruntque, ne in transitu eos depopularetur & occideret. Ille vero neminem læsit, sed postquam profectus erat, latrones venerunt, & spoliarunt Beth Tachschur oppidum in regione Ninivensi. Oppidani fortiter restiterunt & decem horum latronum occiderunt. Quinque viri ex incolis oppidi occisi sunt, & raptæ 7 puellæ & 3 pueri. Ineunte anno 1587 feria quinta die tertio Tischrin prioris C. 1276. P. 553.
fuit terræ motus gravis in urbe Archastia tractus Argischeni, quo muri eius validi, omniaque ædificia conciderunt, & multi incolæ perierunt. In urbe Chalata eiusque regione terra concussa est novem horis. Clades ibi accepta est, quanquam non tanta, quanta in Argischena. His diebus, quum magna caterva mercatorum Christianorum e Cilicia in Rumæam tenderet, irruerunt in eam equites Turcomani 300, occideruntque circiter 80 mercatores primarios Christianos, prope urbem Heracleam, & abstulerunt merces, quas apportarunt. Horum mercatorum quidam ex familia Isabari Haziri ortus possederat denarios Tyrios 120000. Ex hac caterva evaserunt tantum quatuor cameli Arabici. Hieme huius anni coactus est exercitus Mogolorum 70000, qui castellum Biræ oppugnarunt. Potiri eo non potuerunt propter nivem mul-

tam, quæ descenderat, & frigus grave, quod impenderat. Multi eorum, amissis equis, pedes redierunt, quum res non successisset. Dux fuerat Abatai Nowin magnus, qui in reditu quum in Assyriam venisset, morbo gravi laboravit. Post horum reditum Turcomani, validiores facti, magnum exercitum coegerunt, quibuscum equites 1000 ex copiis Ægyptiacis coniuncti sunt. Venerunt ex latere Maraschæ, ut regionem Ciliciæ afflictam denuo adorirentur. Quod quum intelligeret rex Lebonus, coegit exercitum Armenorum eique avunculum suum Baronem Sinbat Contestabel aliosque magnates præfecit. Adorti sunt Turcos iuxta Mascham die Veneris hebdomadis tertiæ ieiunii sancti quadragesimalis. Hoc die occisus est Baro Sinbat avunculus regis aliique magnates, dominus Chirbiæ & 13 alii illustres, & equites 900. Multi etiam Turci occubuerunt, alii redierunt, quum regionem intrare nequirent. Priusquam hæc contigerunt, scilicet hebdomade prima huius ieiunii, feria quarta, die 19 mensis Schebat
P. 554 anni 1587 flavit ventus vehemens Mauselæ, Arbelæ & in eorum tractibus, & excitavit arenam multam rubicundam, ut aer obscuraretur, neque quisquam socium suum videret ab hora tertia usque ad nonam. Tremefacti sunt homines, qui putarunt, hac nocte se perituros esse inundatione aerea vel terræ motu, ut factum est urbi Argish. Exierunt & pernoctarunt extra domicilia sub dio. Quiescente vento in domus suas reversi sunt. Etiam die quodam hebdomadis defunctorum, quæ initium ieiunii præcedit, flavit ventus valde arenosus, sed non similis illius. Hoc tempore dux castelli Saidæ, cuius nomen est Bischar homo pravus, & sanguinolentus, senex centenarius consilium cepit ef-

fi-

fugiendi ad Aegyptios, quia inimicitiam fovebat contra Mar Serchis episcopum Armenorum in urbe Arsangana, qui erat vir magnus & honoratus a regibus Hunnorum. Constituerat secum eum occidere, & deinde abire. Assumtis hominibus ex iis, quos salvaverat, profectus est in agrum Arsanganae. Audivit sanctum illum in quodam monasterio suo celebrare festum Hosannae. Insidiatus ei est in via. Quum sanctus ille feria secunda hebdomadis passionis surrexisset ad intrandum urbem, filiusque eius, qui pariter magnus & illustris erat, cum eo esset, dixit hic patri suo sancto: Tu urbem ingredere, ego quidem in oppido quodam me oblectare volo, quia incolae ecclesiam, quam aedificarunt, sanctificare volunt. Pater permisit, ut abiret, neque eum moratus est. Postquam separati erant, tres equites Turci obviam venerunt sancto, descenderunt equis, osculati sunt manum eius, & dixerunt ei: "nuncius venit, qui quaerit te filiumque tuum, ut legatis lerficolum, quem apportat." Sanctus ille respondit: "filius meus ad oppidum quoddam ivit, & ego hic ambulo." Quum paulum progressi essent, irruerunt in eos equites Turci circiter 200, & occiderunt sanctum & 3 viros ex presbyteris & monachis, reliquisque servis. Amputarunt caput eius, sumserunt illud, abierunt, vastaruntque oppidum. Cinxerunt etiam ecclesiam, ubi erat filius sancti illius, circumspecte. Ingressi in ecclesiam eum non invenerunt, quia palea ibi erat, sub qua sanctus ille latebat. Quum abire vellent, quidam horum impostorum maledictorum dixit, se primum paleam illam incensurum, deinde abiturum esse. Iniecto igni exiit iuvenis ille vivus, rogaruntque illum Turci, ubi pater eius esset. Respondit in urbem ascendisse. Tum volu- P. 555.

 ta-

tarunt ad pedes eius caput patris: quo aspecto, filius eiulavit, & in caput patris procidit. Quum ita cecidisset, membratim eum dissecuerunt. Posthæc senex pravus Bischar assumtis filiis suis, omnique militia, migravit ad dominum Aegypti. Perwanah, qui fuit administrator regni Rumæorum, quum metueret, ne Mogoli suspicarentur, etiam eius animum adversus Aegyptios propensum esse, sumsit filiam Soltani Rocenaldin, eamque in aulam regis regum deduxit. Dixitque: "Audivi, Aegyptium id consilii habere, ut eam rapiat. Quare festinanter eam adduxi". Tatari approbarunt eius benignitatem hac in re. Dixit etiam: Emira quidam ex nostratibus, nempe Bar Chetir voluit sumere adolescentem Gaataldin dominum ditionis Rumæorum & in Aegyptum aufugere. Quare da mihi milites, ut eum cito capiam. Quum Kongurtai frater natu minor regis regum cum eo iret, invenerunt Bar Chetir & iuvenem Soltanum in planitie Ablestinæ, qui in Syriam fugere voluerunt. Occiso Bar Chetir Soltanum Perwanæ tradidit, qui eum denuo in solio regio collocavit. Itaque magni factus est Perwanah a Tataris, qui eum magno amore prosecuti sunt propter veram amicitiam, quam erga illos ostendebat. Hoc tempore Alemaldin Iacob mercator magnus homo Christianus, quum ex oppido Berkuta in regione Arbelensi, ubi Koblaium Kanum magnum coluerat, veniret, mortuus est in itinere in regione Chorasanæ. Aschmut legatus, qui eum comitatus erat, pariter ipse vir magnus & illustris ex gente Iguræorum quique monasticam vitam sectatus erat, assumsit filios eius eosque in aulam regis regum Abakæ deduxit. Excepit eos egregie & Masudum filium maiorem (393) Mauselæ & Arbelæ præfecit. Consiliarius eius fuit Aschmut ante di-

dictus." Eodem anno quum regnaret Masudus, id est, anno 1587 fugit etiam alius filius Scheich Adi ex regione Mauselæ in C. 1276.
Ægyptum, assumta simul uxore Mogolica, quam ex Tataris duxe- P. 556.
rat. Anno 1588 sibi proposuit Bundokdar dominus Aegypti, ut C. 1277.
ipse Rumæam invaderet. Bischar enim senex cum Emiris aliis ex ditione Rumæorum, qui ad eum confugerant, eum incitarunt. Leo rex Ciliciæ, quum hæc animadverteret, certiores de ea re fecit duces Tatarorum, ut sibi caverent, quia Aegyptii parati essent, eos adoriendi. Perwanah vero, quia vel regem Armenorum odio habebat, vel Tataris non favebat, eum mentiri declaravit penes duces Tatarorum. Rex Leo impatiens venit prope Tataros in castellum Debabæ, & quotidie legatos misit Tatarisque dixit: „videte, evigilate ex somno vestro, quia Aegyptius præsto est cum exercitu magno." Itaque Perwana iterum mentitus est dixitque Tataris: "Frustra in vos beneficia confert, & pro cibo potuque nuncios vobis mittit." Quare regi Leoni fidem non habuerunt. Perwana quotidie illis cibum mustumque paravit usque ad diem Veneris, diem 16 Nisanis anni Græcorum 1588, quo Aegyptii Mo- C. 1277.
golos adorti eos invenerunt ebrios & vino impeditos. Vix quisquam eorum equo vehi potuit. Quia autem legibus eorum adversatur, ut fugiant antequam inimicum aggressi sint, irruerunt in Aegyptios atque ab iis profligati sunt. Hac strage occisi sunt duo principes magni Tatarorum, quorum alter ex Tugu oriundus, alter Thudan athleta erat. Ex Iberis 3000, qui cum Tataris fuerant, 2000 occisi sunt, postquam magnam fortitudinem ostenderant, & multos Aegyptios prostraverant. Reliqui mille Iberi dispersi sunt. Mogolorum circiter 5000 prælio occubuerunt. Perwanah quum videret,

ret, Tataros fractos esse, assumto Soltano, fugit in castellum Daukiiæ. Bundokdar dominus Aegypti, habitacula sua fixit iuxta Cæsaream in loco, qui vocatur Cicubad, ibique commoratus est dies 15. Profectus est etiam semel Cæsaream, & in solio Soltani sedit. Nemi-
P. 557. nem ex plebe læsit, neque diripuit. Milites eius omnia pretio sibi compararunt, ita ut etiam stramen pro equis emerent. Dixit enim ille non ad vastandam hanc regionem adveni, sed ad liberandum dominum eius a servitute Tatarorum.„ Abaka rex regum, simulac famam audiebat, copias, quæ paratæ erant, congregavit & in Rumæam contendit. Quum Bundokdar se imparem cognosceret, (394) exiit ex Rumæa, & secum duxit vetulam matrem Perwanæ, euiusque filium natu maiorem, qui fuit gener regis Armenorum. Quum exitum pararet, stragem edidit inter Christianos urbis Romanæ, quia ei narratum erat, Tataros ab iis adiuvari, quando in Syriam traiicerent. Simulac rex regum in Rumæam venit, non reperit ibi Aegyptium quenquam, sed quosdam ex Turcomanis, qui in Syriam confugerant. Hos assecutus est & occidit familiasque eorum captivas duxit. Tatari ob avaritiam multos Christianos occiderunt, captivos duxerunt, (395) & spoliarunt, etiamsi rex regum iusserat Christianos non lædendos esse, qui multos Tataros, qui ex Aegyptiorum manibus liberati erant, occultaverant et nutriverant. Etiam Ierlichum in manus presbyteri & monachi tradidit, iussitque eos castra circumire & redimere captivos Christianos, ex Rumæa oriundos. Ita etiam fecerunt. Quum rex regum montana Cappadociæ peragraret, & veniret ad locum appellatum Akscha Derbend, reversus est. Quum Perwanah ad regem regum accederet, nil detraxit honori illius, sed magis eum extulit, & secum duxit, ut de Rumæa consilia agitarent, quantus exercitus & quinam dux ibi collocandus esset, qui Aegyptiis resi-

resisteret, si denuo incursionem facerent. Quum in Armeniam venissent, in monte appellato Alatag convivium instituit Perwanæ. Lactem equinum ei large bibendum dedit, quia vinum non bibebat. Quum exiisset, ut urinam faceret, signo dato a rege regum, armigeri eum membratim dissecuerunt feria secunda, die secundo mensis Ab huius anni, qui est annus Arabum 675. Itaque eodem modo, quo Rocenaldinum occidit, capite plexus est, ut dictum illud impleatur: homicida occidetur, neque sanguis eius vindicabitur. Pag. 558. Fertur, quum gladii stringerentur, eum non commotum neque obstupefactum esse, sed conviciis diris Tataros proscidisse, & dixisse: "Ita mihi & omnibus amicis vestris rependitis." Antequam Bundokdar Damascum veniebat prope Hamatham, assecutum eum est decretum supremum, quod vitam finivit. Mortuus enim est. Abolitæ sunt cogitationes eius profundæ, plenæ consiliis variis. Hic animo valde elatus erat, & parum abfuit, quin, uti Pharao ille antiquus, diceret: "Meus est fluvius Nilus, & ego illum feci." Fertur, in prœlio cum Tataris femur eius telo (306) percussum esse, cuspidemque diebus nonnullis remansisse. Quia chirurgo iuberet, ut eam extraheret, exspiravit, simulac extracta est. Successit ei in Aegypto filius eius, qui universam Syriam gubernandam domino Hamathæ commisit. Postea persuasi sumus, mortem eius ita non contigisse. Sed thesaurarius eius venenum lethale immiscuit lacti equino, eique illud bibendum dedit. Quum dolorem sentiret, præcepit, ut thesaurarius pariter ex lacte illo biberet. Statim ambo mortui sunt. Accidit in hoc prælio res, quæ memoratu digna est. Ferunt, quum Tatari superarentur, interfectique in terram cecidissent, Bundokdarum

iussisse, ut frater eius minor Bar Chetir, qui [illegible] cadavera Tatarorum circumiret & videret, quisnam virorum illustrium occisus sit, ut hac de re apud Aegyptios gloriaretur. Qui quum inter mortuus ambularet, eorumque facies circumverteret, ut eos agnosceret, erat inter Tataros occisos nonnemo, qui percussus ceciderat, sed nondum mortuus erat. Viribus adhuc valebat, & noctem expectabat ad surgendum & fugiendum. Quum videret Bar Chetir interfectos investigantem, putabat eum circumire, ut occideret eos, qui nondum penitus mortui erant. Quia autem armatus ceciderat, sumsit arcum, & telum ex pharetra eductum dextere adversus Bar Chetir adegit, eumque percussit, (397) cuspide in spina dorsi remanente. Crediderunt ii, qui cum eo erant, telum ex cœlo advolasse. Portatus & adductus ad
P. 559. Bundokdarum statim obiit. Feria 5, (398) die 17 mensis Heziran huius anni Curdæi maledicti in monte Alphaph dolose prehenderunt decem monachos ex monasterio Mar Matthæi, eosque tormentis cruciarunt. Horum unum, cognominatum Mazutam oc-
C. 1278. ciderunt, & novem ceteros zuzis 4000 vendiderunt. Anno 1589 Leo rex legatos misit, repetiitque filiam suam, Perwanæ nuptam, quia maritus eius in Aegyptum abductus erat, uti diximus. Hoc anno fuit hiems gravis & frigus vehemens in Aderbijana, & tota Armenia maiori usque ad limites Scytharum. Defecerunt equi, armenta, & oves omnium scenitarum, fuitque magna alimentorum caritas. Centum enim libræ tritici vel onus asini exiguum venditum est Moganæ denariis 40 Rocenensibus. Hac hieme Papa Persicus, quem Masud filius Kotai ex regno Mauselensi interficere cogitabat, accusavit Masudum, quod regionem Mau-

Mauselensem devastaret, & negotia publica male administraret. Iussi igitur sunt a rege regum magnates cum Papa Mauselam venire. Papa instruxit testes mendaces contra Aschmut & Masudum. Corrupit etiam iudices, qui ex falsa sententia Christianos reos peregerunt, illisque abdicatis Papam praefecerunt. Aestate huius anni congregati sunt Turcomani Beduini & Curdaei Syriaci, invaserunt Ciliciam & venerunt usque ad collem Hemdani. Magna vastatione in regione facta, captivisque multis abductis abierunt. Anno 1590 quum videret regina magna Kotai Chatun, C. 1279.
per hos annos Christianos exire desiisse die epiphaniae ad benedicendum aquis, propter contentionem, quae illis cum Arabibus orta erat, (erat tum frigus ingens) ipsa venit ad urbem Maragam, iussitque, Christianos secundum morem crucibus extremitati hastarum affixis egredi debere. Quum egrederentur, divina illis contigit benevolentia, mitigatum est frigus, gramen ornatum, hiemsque induit naturam (399) veris. Ingens fuit laetitia Mogolis, ob sustentationem equorum eorum & Christianis ob victoriam religionis eorum. Hac hieme Tatari rebelles 5000, qui, fuga capta, absconditi erant in limitibus Indiae, venerunt in regionem P. 560.
Schirazae, & eversionem magnam atque internecionem fecerunt. Urbem ingredi non potuerunt. Exercitum, qui exierat, atque in eos irruerat, superarunt, paucis vix evadentibus. Etiam venatores leonum, qui Schirazae erant, possessoribus divitiarum manus iniecerunt easque diripuerunt. Filius regis regum, quum audiret facinora horum rebellium, eos persecutus, assecutus est, multosque eorum gladio trucidavit. Diebus vernis speculator quidam pravus & arrogans Bagdadi fuit in aula praefecti. Multa

mala perpetravit, & uxores corrupit, prætorem magnum regni ludibrio habuit & conviciis variis lacessivit. Quodam die, quum præfectus venandi causa foris esset, prætor speculatorem illum nefarium prehendit, eumque manibus & pedibus plaustro affixum in plateis Bagdadi circumduxit, duobus acubus ingentibus per linguam eius traiectis. Post eum stabat in plaustro iuvenis quidam, qui calceo muscas ex facie hominis huius miseri abegit, eumque colaphizavit dixitque: "ita retribuitur iis, qui magnatibus irrident." Postquam eum ad fluvium Tigrim deduxerant, amputarunt caput eius pontique affixerunt. Cadaver combustum est. Multi homines mali exitio huius terrefacti sunt. Nox fuit, quum per plateas circumduceretur, multique scurræ præcedebant, tympana pulsabant, saltabant, atque ei irridebant. Eodem anno, die veneris, die 16 mensis Ijar copiæ Aegyptiorum irruerunt in Kalah Rumitham, equites 9000, pedites 4000. Dux Aegyptiorum erat Emira quidam nomine Basari, dux vero exercitus Syriaci Hosamaldin Intabenus. Castris positis ad fluvium Perzeman legatos binos, alterum Arabem, alterum Armenum, ad catholicum miserunt, illique dixerunt: "Soltanus iussit, te dedito castello, sumtisque monachis tuis, abire & Hierosolymis commorari. Dabit tibi pagos,
P. 561. qui ad te sustentandum sufficient. Si in Ciliciam ire malueris, te mulis & equis nostris etiam illuc te honorifice abducemus. Sin dedere repugnaveris, sanguinem horum omnium Christianorum a te Deus poscet." Catholicus respondit: "ego, donec moriar, pugnabo, neque ero in Deum & in regem infidelis." Tum tota nocte Aegyptii cinxerunt hortos, atque ex arboribus abscissis scalas pararunt. Mane Sabbathi urbem acriter oppugnarunt, & Arme-

Armenos, qui super muro novo infra structo pugnabant, fugarunt. Scalis appositis urbem miseram intrarunt, & diripuerunt. Incenderunt omnia ædificia. Quia homines in urbe non repererunt, siquidem in castellum aufugerant; quinque dies ibi manserunt, abigendo & comburendo, deinde migrarunt, magna devastatione perpetrata, consumtis proventibus, destructis vineis & arboribus, fractis lapidibus, quibus spatia (400) inclusa erant, erutis ollis balneorum & Beroeam abductis. His diebus quum exercitus Aegyptiorum Kalah Rumitham obsideret, nuncium misit Bar Kermanus Turcomannus Aegyptius ex Bumra ad dominum Aegyptum, petiitque, ut milites mitteret, qui viam ante eum perscrutarentur, eumque in Syriam ducerent, quia propter copias Tatarorum & regum Armenorum metuebat. Dominus Aegypti a rege Leone petiit, ut transitum concederet Bisaro, qui Bar Kermanum comitaturus esset. Rex permisit, ut per limites terræ ipsius transirent. Ita fecerunt, transierunt per montana, exierunt prope Cæsaream, comitati sunt Bar Kermanum, deinde redierunt. Quum redirent, consilium cepit Emira Bisari, ut a domino suo deficeret, & milites, qui cum eo erant, ad præstandum sibi iuramentum cogeret. Ingressi in Ciliciam manserunt ibi dies 15 captivos & prædam abigentes. Per decem dies Anzarbam oppugnarunt, magnaque clade, incolas regionis, qui illuc confugerant, afflixerunt. Si paulo diutius ibi commorati essent, cepissent urbem propter defectum aquarum. Sed Deus eos amovit. Monasterium Paximati penitus combusserunt, item monasterium magistri nostri Komæ. Guiaclrtum non pervenerunt. Simulac in Syriam penetrarunt, hæ insidiæ domino Aegypti manifestatæ sunt, qui erat filius Bundokdari.

P. 562. Exiit celeriter Damasco, & in Aegyptum contendit. Quum copias cogere cœpisset, dispersi sunt, qui partes Bisari sequebantur, quia Soltanum metuebant. Ille igitur solus relictus Hierosolyma profectus est, ubi in stoam Salomonis aufugit & capillum capitis sui abrasit, pœnitentiam propter stultitiam suum præ se ferens. Filius vero natu maior Bundokdari, quum videret dissidium ortum esse inter milites, ascendit castellum Carachæ, regnoque se abdicavit. Magnates congregati, præstito iuramento fratri eius minori, eum in solio regni Aegyptiaci collocarunt. Verum non prospere egit. Surrexit enim contra eum non nemo, nomine Alpi, qui illo expulso in Aegypto regnavit. Hac æstate fugit filius Soltani Ezaldini domini Rumææ ex regione Bercheh ad Abakam, qui eum hilariter excepit. Quum ei partem Rumææ tradere vellet, dissenserunt magnates, qui dixerunt: "Si hoc fiat, magna lis orietur inter eum & filium avunculi eius." Promiserunt ei partem proventus totius regionis, & abnegarunt ei imperium in locum quemcunque. Concessit (Abaka) quanquam invitus. An-
C. 1280. no 1591 Aschmut Emira Iguræus & Masud filius Kauti ad regem regum Abakam accesserunt, & declararunt, se a iudicibus opprimi, qui cum Papa Persa missi erant, horumque iudicium muneribus corruptum esse. Constituit igitur Abaka patruelem & generum suum iudices, illisque mandavit, ut viderent, quænam harum partium innocens sit. Postquam per integrum mensem iudicaverant, condemnatus est Papa. Iudices priores rem divulgarunt & confessi sunt, quænam dona a Papa acceperint. Promulgato edicto, gladio abscissum est caput Papae feria quinta, die 8 mensis Ab anni ante dicti, & Mauselam deportatum est. Iterum igi-

igitur illustres Christiani Mausela & Arbela potiti sunt, & triumpharunt. Etiam nobilis quidam Persa, cuius nomen erat Gelalaldin Turan ex regione Chotani occisus est, quia Papæ adulatus erat neque audaciam eius represserat. His diebus Emira quidam Curdæus ex regione Mauselensi, cuius nomen erat Bedru, fugit in Syriam cum omnibus asseclis suis. Quanquam excubitores viarum P. 563.
ex exercitu Mogolico eum persecuti sunt, eum tamen non assecuti sunt. Sankur Aschkar, qui Damasci fuit, non permisit Alpio, ut in Aegypto regnaret, sed coacto exercitu eum adortus est. Debellatus ab Alpio fugit, venitque Rehbotham ad Emiram Isa Bedoinum. Consenserunt, ut legato misso ad Abakam regem regum, ab eo copias contra Alpium peterent. Quum Abaka iis obsequeretur, & copiæ in Syriam contenderent, timuit sibi Sankur propter illas, atque, illis fide non habita, confugit in castellum Sionis. Tatari venerunt usque ad Halebum, & gladio vastarunt, quicquid in manus eorum inciderit. Incensis ædificiis redierunt. Multi vero homines in speluncis occultati eversionem effugerunt. Fuit descensus eorum in Syriam tempore hiberno anni 1592, quum præfectus illis esset Kongartai frater natu minor Abakæ regis regum. Postquam Tatari Ha- C. 1281.
lebo redierant, coacti sunt equites Aegyptii 7000 oppugnaturi castellum Merkab in ora maritima. Templarii, domini castelli, quum eorum adventum animadverterent, noctu egressi sunt, equites 200, pedites 500, & insidias fecerunt in spelunca iuxta castellum. Quum illi equis descenderent, & tentoria figere inciperent, adorti eos sunt milites Francorum, & adeo multos trucidarunt, ut pauci evaderent. Aestate huius anni Persæ illi Gelalaldin Turan & Papa litigarunt cum Masud Kauti, quod ex ærario Gelalal-

dini.

dini magnam auri copiam & lapides pretiosos abstulerit. Captus est Masud, qui, postquam tormentis diris cruciatus est, chirographo suo promisit, se soluturum esse daricos 500000. Filius avunculi eius, nomine Suidat, in iudicio condemnatus et gladio interfectus est. Arabs quidam Mauselensis Bar Samnieh flagellis cæsus est a Masudo, & inter tormenta obiit. Alius Emira Curdorum Hecc-ræus, cuius nomen erat Abubecr, qui per aliquot annos rebellis fuerat in montanis Assyriæ, quemque Masud pacaverat, & in
Pag. 564. Ordam deduxerat, pariter occisus est, cum octo eius sociis. Filius eius natu maior Scheich Adi, qui in Syriam fugerat, quum reverteretur & in Ordam veniret, seque propter fugam excusare vellet, condemnatus & occisus est. Masud deductus est Mausilam cum speculatoribus Mogolis, ut aurum daret. Quum aliquot
C. 1282. dies apud eos mansisset, noctu eos effugit. Anno 1593 tempore autumnali, copiæ Mogolicæ 50000 iterum in Syriam descenderunt, duce Munga (Mangu) Timur, fratre dilecto regis regum. Leo etiam rex Ciliciæ coacto exercitu in auxilium eius cum eo profectus est. Congregatæ etiam sunt copiæ Aegypti & Syriæ, quibus præfecti erant Alpi, qui Soltanus erat, & Sankur Aschkar, siquidem reconciliati erant. Manus inter se conseruerunt Tatari & Aegyptii inter Hamatham & Emessam feria tertia, die 30 Teschrini prioris huius anni. Vicerunt Tatari Aegyptios. Quum Tatari victoriam perfectam propemodum reportassent, inciderunt in eos insidiæ Taglebensium Beduinorum ex latere sinistro. Tartari arbitrati, se ab inimicis a parte anteriori & posteriori cingi, in fugam se verterunt, qui in media acie & in cornu sinistro collocati erant. Illi vero, qui in cornu dextero erant, ex gente

Tata-

Tatarorum, qui Avarithæi vocantur, nec non Iberi 5000, item rex Armenorum cum militibus suis, quum insidias Arabum non cognoscerent, magna vi fregerunt Aegyptios, qui illis oppositi erant, eosque usque ad portam Emessæ insecuti magnam stragem ediderunt, donec de fuga sociorum suorum audiverunt. Confestim igitur etiam illi reversi sunt & in reditu inciderunt in milites Aegyptios, qui Tataros fugitivos persecuti erant. Prælium inter se commiserunt utraque pars, atque utrimque multis occisis, turmis suis collectis quælibet pars ad locum suum rediit. Itaque cornu dexterum Tatarorum advenit onustum præda multa daricorum, mulorum, & instrumentorum. Cornu sinistrum & media acies abiectis armis suis pedes advenerunt fatigati fame & siti. Cornu dexterum & media acies Aegyptiorum Damascum redierunt, abacta præda magna, quam Tataris eripuerant. Pauci eorum, qui P. 565. ad cornu sinistrum Aegyptiorum pertinebant, evaserunt, misere cæsi & direpti. Nisi (401) Abaka venisset usque ad oram Euphratis & Bagdadum rediisset, ut totam rem * paucis comprehendam, pauci superstites fuissent Aegyptii. Hieme huius anni ingens fuit annonæ caritas in Assyria & totius regionis Sinear propter reditum harum copiarum. Fuit præterea frigus grave, magisque nivis, ac cadere solebat, in regione Mauselensi descenderat. Quum itaque isto modo Tatari & Ægyptii a se invicem separarentur, coaluerunt latrones ex Medis Turcomanis & Curdæis, &, incursione facta in Ciliciam, venerunt Aiasam, quam incenderunt & diripuerunt. Nullum tamen incolarum eius ibi repererunt, quia omnes mari effugerant, & castellum novum ascenderant, in medio mari extructum. Postquam abduxerant, quicquid in manus eorum inci-

derat, exierunt, alii ascenderunt tertia vice, deinde alii coacti sunt quarta vice. Adorti sunt locum istum Sabbato Nineves huius anni 93. Venerunt usque ad collem Hemdonis spoliaque multa abduxerunt. Postquam egressi erant, Armeni, qui anfractus occupaverant, hos omnes interemerunt. Eripuerunt arma eorum, & deglubernnt cutem capitum eorum, atque onera nonnulla armorum, lancearum, ensium, & cutium capitum cum capillis eorum miserunt ad regem regum. Paucis post diebus præfectus castelli Biræ, cuius nomen erat Hidar, coactis equitibus 2000, subegit castellum Saidæ. Multi Christiani confugerunt in templum magnum Arabum & liberati sunt. Alii se muniverunt in loco, qui vocatur Alastona. Latrones eos aggredi non potuerunt, quia locus ille, similis speluncæ, accessu difficilis erat. Maledicti illi, abductis 4000 mulieribus & iuvenibus, Euphratem traiecerunt Malaciam versus, eiusque agrum diripuerunt. Invenerunt in oppido Erka multos Christianos, quibus in captivitatem ductis in Syriam abierunt. Mangu Timur redux ex Syria venit ad Abakam Bagdadum valde tristis ob cladem,
P. 566. quam acceperat. In se recepit, ut in Syriam reverteretur. Postquam rediit & pervenit Gazartam Cardoam, delator quidam, nomine Saphi Karkubi accusavit Gazartenses illustres, quos hac de causa multis malis afflixit Mangu Timur. Hi igitur eum odio habuerunt. Quodam die, quum ex balneo exiret, dolose conspiraverunt cum pincerna, ut ei venenum bibendum porrigeret. Aegrotante corpore eius profectus est Gazarta Nisibin. Gazartenses illustres quum scirent, iam abscissam esse telam vitæ Mangu Timuri, sumserunt Saphi Karkubi, eiusque filium & servum, eosque in plateis Gazartæ circumduxerunt, & crudeliter interfecerunt. Rex regum Abaka profectus

factus est Bagdado, venit in urbem Hemdanam. Feria prima hebdomadis resurrectionis anni 1593 intravit ecclesiam, quae ibi est, & cum Christianis festum laetus peregit. Feria secunda quidam magnatum Persarum nomine Behnam in aedibus suis convivium ei apparavit. Nocte, quae auroram feriae tertiae praecedit, conturbatus est, dum spectra in aëre vidit. Illucescente feria quarta hebdomadis albarum, die primo Nisanis, 20 mensis undecimi Arabum excessit ex orbe hoc. Die 26 eiusdem Nisanis, feria prima hebdomadis, die 16 Moharrem etiam frater eius Mangu Timur ex vivis excessit in regione Gazartae. Proceres enim post obitum Abakae per legatum ad eum missum ei dixerunt, nondum decretum esse, ut in Syriam proficisceretur. Verum de morte fratris nihil ei indicarunt. Itaque bini fratres reges orbis terrarum vita defuncti sunt, quum neuter mortem alterius sciret. Paucis post diebus equites 6000 ex Syria venerunt et, traiecto Euphrate, Gazartam Cardoam contenderunt. Mumin, praefectus urbis, exiit, in eos irruit, victus & captus est. Quum ligatus in Aegyptum deduceretur, timor incussus est regioni Nineves, omnesque eius incolae in monasterium Mar Matthi fugerunt, ubi arcte inclusi, lue corripiebantur, obieruntque monachi circiter 30. Hoc tempore scriba Persa, nomine Meged Almulich accusavit Elaaldinum, praesidem consilii supremi Bagdadi, ostenditque, eum ex opibus principis magnam partem abstulisse. Captus est Elaaldin, & spoliatus omnibus eius possessionibus, ita ut filii eius parvi mercatoribus venderentur. Quum ille in hac angustia esset, obiit Abaka. Abed regnum adeptus occidit Almeged Almulichum, scribam delatorem Elaaldini. Paulo post obiit etiam Elaaldin eodem anno. *Tachudar frater Abakae, appellatus Ahmed.* Postquam Abaka rex regum ex orbe hoc excesserat, omnes filii regum una cum proceribus congre-

C. 1282.

P. 567.

gati sunt, & decreverunt, Ahmedem, filium Hulachi, quem regina magna Kotai Chatun pepererat, ducem fore Mogolorum occidentalium, quia eius, qui inter fratres natu maximus erat, imperium erat. Quum sederet in throno regio feria prima, die 21
C. 1282. Heziran anni Græcorum 1593, clementiam magnam & liberalitatem ostendit. Aperuit ærarium patris sui; fratrisque. Magnos thesauros auri & argenti inde eductos distribuit fratribus & Emiris atque exercitui Mogolorum. Oculo benevolentiæ aspexit omnes populos, præsertim principes religionis Christianæ, & in eorum gratiam diplomata confecit, quibus omnes eorum ecclesiæ, monasteria, presbyteri & monachi ubicunque locorum & regionum a tributis & oneribus immunes sint. Ad dominum Aegypti legatos misit Sebam Atabegum domini Rumææ Kotebaldinum Schirazgi iudicem urbis Sebastiæ, Schemesaldinum filium Titi, Veziram domini Mardini, per quos Aegyptiis dixit: „Secundum decretum divinum, legemque, quam nobis atavus noster Cinghiz Chan tulit, ad me pervenit fors regni Mogolorum. Quia ad pacem (conservandam) Deus nos vocavit, volo, ut quisque in loco suo vitam quietam & tranquillam transigat, & bella, cædes, atque captivitas in terra cessent. Si in hanc sententiam consentiatis, date manum in pacem & obsequium; sin in rebellione vestra perseveretis, a Vobis Deus sanguinem oppressorum qui effundetur, quæret. Consensit dominus Aegypti, ut pax stabiliatur & bella tollantur hac lege, ut urbs Mausela Bedaraldini sit, qui Mogolis idem solvat, quod alii pendunt, atque idem fiat Bagdado
P. 568. & Schigræ. Postquam legati hi redierant, & indicaverant, quod dixerat, iterum ad Aegyptios misit rex regum Scheich Ebed Alrahman ad confirmandam pacem. Ille ibi commoratus, ita ut hodiernum

apertæ

apertæ ſint viæ, & mercatores ex Babylonia, Aſſyria & Perſide in Syriam proficiſcantur & mercatores Aegyptii in regiones iſtas Tatarorum veniant, neque quisquam eos lædat. Ebed Alrahman quum itineri in Syriam ſe accingeret, magnas divitias ſumſit ex theſauro regio Mogolorum, lapides pretioſos, margaritas admirabiles, aurum, argentum, veſtes, & lintea tentoriorum, auro multo contextorum. Profectus Alataka venit Tabrizum, ubi commoratus eſt per menſem integrum. Accerſivit artifices cuiuscunque generis, aurifabros, ſutores & alios, atque apparatum regium inſtruxit. Illinc venit Mauſelam, Adduxit Bagdado ingentem copiam auri, qua ſumta Mardinum abiit. Ibi ad eum acceſſit legatus Soltani Alpi domini Aegypti eique dixit: "Soltanus te ſalvere iubet dixitque: Per totum illud tempus, ex quo Damaſci commoror, exſpecto adventum tuum, ut te videam, precibus tuis ſatisfaciam & in Aegyptum proficiſcar, quia hæc terra exercitum magnum, quem mecum duco, alere non poteſt. Quare rogo, ut ne cuncteris." Ebed Alrahman per legatum reſpondit: "Paratus ſum, ut veniam. Sed peto abs te, ut, quando adveniam, ſervi tui honorifice in terram tuam me adducant, neque noctu me aſſumant, uti legatis illis, qui ante me ad te acceſſerunt, factum eſt. Soltanus reſponſum miſit: "Te magni facimus, & maiori honore proſequimur, quam iſtos alios. Quare læto eſto animo, & tranquillus, uti volueris, adveni." Tum confiſus eſt Scheich Ebed Alrahman, & adduxit milites Mogolos, qui in via Amidenſi excubabant, ut cum eo iter facerent. Dominus Mardini Malec Motapher pariter legatum miſit, qui eum comitaretur, Schemesaldinum, appellatum Barthiti, virum magnum et illuſtrem.

 Alios

Alios milites misit, qui Scheichum eiusque aulicos usque ad Euphratem comitati reverterentur. Profectus est Scheich Mardino mense decimo Arabum, id est, Schewal anni 682. Quum ad urbem Haranem venisset, obviam ei ivit Emira quidam ex servis domini Aegypti. Scheichus quidem exspectaverat, Emiram
P. 569. hunc equo descensurum, pedes accessurum, eum salutaturum, & manum eius pro more osculaturum esse. Verum Emira non descendit, sed e longinquo salutavit, & per nuncium Scheicho dixit: "Non opus est, ut Tatari illi adveniant. Iube eos reverti." Scheich cohorti Tatarorum abeundi licentiam dedit. Postquam abierant, Emira Scheichum eosque, qui cum illo erant, assumsit. Relicta via, quae Biram ducit, dixit: "in loco alio hospitium vobis paramus." Quando in itinere ad oram Euphratis venerant, dixit Emira: "hic loci tentoria vobis figemus. Scheich respondit:" ubi nobis castra metamini, commorabimur. "Quum Mardinenses, qui Scheicho inservituri profecti erant, secundum praeceptum domini eorum Euphratem transire detrectarent, sed redire vellent, non permisit Emira domini Aegypti, sed illis dixit: "Soltanus noster iussit, vos Halebum proficisci. Itaque, licet inviti etiam illi Euphratem traiecerunt, ibique omnes castra posuerunt. Vespera Emira convivium lautum paravit Scheicho, omnibusque, qui cum eo erant. Postquam cœnaverant, requieverant, horam unam & quod excurrit, dormierant, Emira eiusque socii equis conscensis, Scheicho nunciavit: "surge, & equum ascende, siquidem proficiscemur." Scheich abnuit dixitque: "Non nisi interdiu, quando sol ortus est, equo vehar." Emira respondit: "Iussus sum te non nisi nocte adducere sive volueris sive nolueris." Iratus fuit Scheichus

chus dixitque: "Etiamsi me interficias, ego nocte iter non faciam." Emira dixit: "Nolo te inficere; at vinctum te deducam." Quum Scheichus videret, eos honorem eius contemnere velle, consensit & equum ascendit. Coeperunt per integram noctem iter facere. Extrema nocte, relicta via, longe a mansione recesserunt. Postquam nocte Halebum venerant, collocarunt eum in domo quadam principis. Advenit edictum Alpi, domini Aegypti, ut cuique Mardinensium, qui Scheichum comitati erant, darentur Zuzae 200, ipsique in patriam suam reverterentur, atque Scheichus eiusque socii, item Emira Mogolus, qui cum eo erat, & Schemsaldin legatus domini Mardini sub tutela pariter nocte Damascum abducerentur. Postquam haec iusserat Soltanus, ipse in Aegyptum contendit, neque adventum Scheichi exspectavit. Scheichus Damascum deductus una cum Emira Mogolo, qui eum comitabatur, Pag. 570. castellum ascendere coactus est, ubi in domo quadam incarceratus est, in alia autem legatus domini Mardini, eorum servi, quotquot erant, bini in alia. Iuvenis filius Emirae Mogoli & alius iuvenis Bar Meged Almulich ex auficis regis Emirae constituti sunt, ut cum eo equitarent, & arma eius gererent. Lex lata est, ut nemo alium interrogaret de Scheich Ebed Alrahman, ubinam sit, vel quomodo se habeat, neque fama de eo audita est, usque ad hodiernum diem, etsi anno integro elapso. Postquam Scheich Ebed Alrahman in Syriam profectus erat, nunciatum est regi regum Ahmedo, fratrem eius Kongartai cum Argone filio Abakae conspirasse, sibique proposuisse, ut eum in tentorio dormientem subigeret et interficeret. Quare Ahmed valde commotus fratrem suum Kongertai prehendi et occidi iussit. Quum Argon audiret,

avun-

avunculum suum interemtum esse valde doluit et aliter affectus fuit adversus fratrem suum. Ahmedus, qui perceperat, animum Argoni ab eo abalienatum esse, misit contra eum ducem quendam nomine Alinach cum magno exercitu. Qui quum venisset Schiachum in Chorasana (402) Argon ante illum fugam capessere coepit. Alinach huic rei fisus bellum negligenter gessit, coepitque edere, bibere et inebriari. Quadam nocte Argon adortus castra Alinachi tantam stragem edidit, ut Alinach cum paucis viris vix evadere posset. Ahmedus, audita clade, qua Alinach afflictus erat, missis nunciis quocunque locorum, coegit exercitum Mogolorum, Curdaeorum, Lyriorum, Persarum er Iberorum, atque contra Argonum in Chorasanam movit Argonus, quum videret se imparem esse Ahmedo, ascendit in castellum quoddam ibi situm, cum hominibus 300 sibi addictis. Coepit se torquere, quia in castellum includi ei minus conveniebat. Dicebat enim, quemcunque, qui inclusus sit, captum esse. Contra Ahmedum vero proficisci metuebat. Quum in hoc statu esset, Emira quidam, nomine Boka Gizbara, qui valde dilectus erat ab Abaka, patre Argoni, dixit Ahmedo: "Si promiseris, te
Pag. 571. Argonum non læsurum esse, ego cum ad te adducam. Promisit Ahmed præstito iuramento secundum consuetudinem Mogolorum, se si Argonus ultro ad eum accederet, nihil mali illi inflicturum esse. Tum Emira Boka cito ad Argonum ascendit, ex castello eum emisit, et ad Ahmedum deduxit. Ahmedus de eo valde lætatus est, et per triduum convivium instituit. Elapsis suis tribus diebus, mala cogitatio in Ahmedo excitata est. Alinachum constituit, qui Argonum observaret, et custodibus dixit: "Ego ad matrem meam Kotai Chatun in Aderbijanum proficiscar. Vos vero obser-

observate Argonum, ne effugiat. Accersite eum ad me, ubi fuero."
Illa autem nocte, qua abire vellet, consilium suum proceribus quibusdam manifestavit, illisque dixit: "Si Argonum et reliquos filios regios non interficiam, vacillabit imperium meum." Haec locutus mane abiit, jussitque Argonum pedetentim ad se arcessi. Bokam Emiram quum hoc animadverteret, poenituit itineris cum Ahmedo instituti. Cunctatus usque ad noctem omnes filios regios convenit eisque indicavit consilium secretum Ahmedi, eumque omnes istos peremturum esse. Filii regii zelo correpti surrexerunt, et noctu venerunt ad Argonum, ubi custoditus erat. Emiserunt eum, et lorica indutum, atque armatum equum conscendere iusserunt. Contenderunt omnes simul in locum, ubi Alinach somno sopitus erat. Hunc in tentorio eius interfecerunt, occisis etiam aliis magnatibus eius sociis. Proclamarunt praecones in castrit Mogolorum, Alinachum et alios magnates eius socios a filiis regiis occisos esse, quapropter cuique ibi, ubi erat, manendum, neque movendum, neque locum mutandum esse. Illucescente die adduxerunt Mogoli eos, qui vocantur Kerawanes quique Ahmedum reiecerant. Insecuti isti eum sunt, ceperunt penes matrem eius, ligarunt, et caute custodiverunt, direpto tentorio matris eius eiusque uxorum. Tum advenerunt Argonus et reliqui filii regii atque unanimi consensu decreverunt, ut Argonus Mogolis praeficeretur, et regnum loco Abakae patris sui adipisceretur, et Ahmedus abdicaretur, quia imperio indignus esset.
Quum copiae Tatarorum in bello, quod sibi invicem intulerant, P. 572.
occupatae essent, Alpi, dominus Aegypti, misit Hiderum ducem, et una cum eo equites 3000 in regionem Schebechtanam, ut ap-

prehenderent Bar Schecan ducem et athletam Armenum, et
in cavea in Aegyptum deducerent, quia Arabes, qui in
proficiſcebantur, malis afflixerat. Traiecto Euphrate caſtra
runt ad Tinam caſtellum Armenorum. Prima die quum
oppugnarent, telo percuſſus obiit. Milites eius deſtiteru
ſtellum reliquerunt, et in Syriam fugerunt. Iuſtitia igitu
nem ſumſit a Hidero, qui Chriſtianos vexavit, et provinciam
tiæ et Saidæ devaſtavit. Hæc acciderunt diebus æſtivis an
C. 1284. corum 1595. *Argon filius Abakae.* Quum imperiu
medi finem, quem narravimus, habuiſſet, feria quarta,
mo menſis quinti Arabum, anno 685 (403) vel die 26
Thamuz anni Græcorum 1595 ſedit Argon rex regum in thr
gio. Multis magnatibus dicentibus Ahmedum vita indignu
dixit Argon: "Ego internecionis eius particeps eſſe nolo
mater Kongertaii eiusque filii indicent, pro lubitu vel occida
vel conſervent. Poſtquam aliquot dies in cuſtodia comm
erat, filii Kongertaii eum interfecerunt, et propter patrem
vindictam ſumſerunt, feria quarta die ſecundo menſis ſex
bum, vel die 16 menſis Ab huius anni. Confirmatum eſt
Argono, qui cuique filiorum regiorum provincias proc
dedit in Babylonia, Maznederana, Aſſyria, Chorasana et
eosque duces exercituum conſtituit. Timor Argoni incu
omnibus hominibus, præſertim in Syria. Fertur, quum
ma in Syriam perlata eſſet, camelum Halebo Hamatham
ctum eſſe zuzim 400. Omnes enim Aegyptum verſus fugieba
regum Argon initio quidem regni ſui Maſudum filium Kautai
regem Mauſelæ totiusque regionis, quod omnibus Chriſtianis

dum fuit. Doluerunt tamen, Aschmuschatum Emiram, monachum Iguræum, eodem die, quo Argon ad Ahmedum venit, a filiis Geladdin Turan occisum esse, qui vindictam de patre suo quærebant. *De cæde Schemesaldini præsidis consilii supremi.* Quia lis orta erat inter Argonum & Ahmedum propter Schemesaldinum præsidem consilii (Argono enim narratum erat, eius patrem a præside occisum esse) Argon misit legatos, eumque ab Ahmedo expetiit, qui tamen eum non tradidit. Quapropter Argon de Ahmedo suspicatus est, eum mortem regis regum Abakæ meditatum esse, ut eius locum occuparet, uti factum est. Postquam Ahmedus deiectus est, & Argon triumphavit, fugit Schemesaldinus in montana Mari. Delituit in gente Curdæorum, quæ vocantur Lyrii. Dux Lyriorum, nominatus Ioseph Schah, quum videret, Argono regnum confirmatum esse, venit testandi obsequii causa, & hilariter exceptus est, quia promisit, se præsidem consilii capturum & adducturum esse. Profectus cepit eum & ad Argonum adduxit. Quum apportaret dona multa, centum myriades daricorum aureorum ab eo poscebantur, quo soluto pretio sanguis eius non effunderetur. Dixit: „si restitueritis mihi reditus meos, adhuc maiora dare potero, alias non. Consilium dederunt magnates, ut hanc quantitatem mutuaretur & afferret, quo facto ei reditus eius concessum iri. Quare cœpit mutuari a cognatis suis, domesticis, servis & amicis. Corrogatis myriadibus 40 dixit: „Fieri nequit, ut plura parem. Facite, quod facere volueritis.„ Decretum est, ut occideretur. Mogoli manus & pedes eius superne suspenderunt, & tribus vicibus terram versus percusserunt, conculcantes eum calceis suis, donec viribus deficeret. Postea caput eius abscissum est feria tertia, die 5 Schewani anni Ara- B. 573.

 bum

C. 1285. bum 683 ſive die 17 Tiſchrini prioris anni Græcorum 159
finis miſer erat hominis tremendi, cuius digito univerſum
Magogi regebatur. Fuit enim valde prudens, intellectu na
expolito multis ſcientiis (404) & diſciplinis. Frater eius (4
aldin, qui fuerat præfectus Bagdadi, quique fere ante du
P. 574. naturæ debitum perſolvit in Mogana, atque in urbem Tabr
ductus ibique ſepultus eſt, pariter in diſciplinis verſatus
in poeſi excellebat. Compoſuit chronographiam admirabilem
de regno Seljukitarum, Chowarezmiorum, Iſmaelitarum &
rum, ex quo libro deſumſimus, quæ in præſenti ſcripto a
duximus. Anno Arabum 683 obiit Soltanus Giathaldin filiu
aldini, dominus Rumææ. Exierat, ut veniret in Ordam,
num Maſud filium avunculi ſui exciperet. Quum veniſſet a
Arſenganam, magnates ei venenum lethale bibendum pra
eumque interfecerunt, quia prodige neque ſatis accurate reg
miniſtrabat. Hac hieme ſeptem planetæ in ſigno capricorn
pite draconis congregati ſunt. Orbis commotus et conc
quia annus coniunctionis erat binorum ſuperiorum Saturni
in ſigno aquarii. Aeſtate enim hi coniungebantur. Domin
pti, quum audiret, regnum Argono ſtabilitum eſſe, et Ahmed
ſe, pace cum eo compoſita, eduxit Scheich Ebed Alrahm
carcere, in quem coniectus erat. Sedem ei conceſſit in tem
dam Damasci, deditque ſtipendia, quibus ſuſtentaretur. Fuit
rahman filius ſervi cuiusdam Chaliphæ Moſtaſemi, qui Chali
cidit, natione Rumæus. Quum Bagdadum caperetur, ab in
beratus eſt et Mauſelam venit. Commoratus eſt in vico, ub
ram exercuit, quam amavit et didicerat. Aſcendit caſtellum

dixitque Ezaldino domino castelli, se prodigia facere posse, quæ per revelationem a spiritibus didicisset. Ezaldinus adduxit eum ad regem regum Abakum. Quum conversaretur cum rege, dixit: "adducite me in castellum Talæ, ubi ærarium vestrum est, ut vobis artem meam ostendam. Illuc adductus cœpit mensurare in terra hinc & illinc. Tandem substitit in loco quodam, iussitque ibi terram effodi. Fodientes invenerunt annulum, cui sigillum inerat admirandum & pretiosum. Hunc ad regem deportarunt. Quum hac una re confirmatus esset sermo eius, fidem habuerunt omnibus eius dictis, quasi dæmones expellere posset & secreta eorum intelligeret. Tanta usus est libertate inter filios regios, ut universa regni administratio ei committeretur, inprimis per breve spatium, quo Ahmedus regnavit. Fertur, quum Tatari ærarium Chaliphæ spoliarent, eum captivum in castellum Talæ abductum esse, & illud ascendisse, quando negotiis obrutus erat, atque annulum, quem invenerat, hic loci absconditisse. Chanune posteriori huius anni misit Argon rex regum Iarlicha (edicta) in omnes regiones, dicens: „Quum Ahmedus a legibus patrum nostrorum recederet, & in via Arabismi incederet, quem patres nostri non cognoverunt, omnes filii regii unanimi consensu eum e regno expulsum ad Kanum patrem nostrum magnum miserunt, ut de illo iudicaret. Me vero in throno regio collocarunt a Gihone usque ad Francum. Quapropter lætamini, & quisque una cum servis suis cantet. Viri potentes & præfecti cuiuscunque loci neminem opprimant. Alias enim de capitibus suis metuant, ne abscindantur." Audivimus his diebus Scheich Ebed Alrahman, eiusque socios a domino Aegypti Damasco in castellum Saphdæ missos, ibique inclusos esse, unde eos exituros esse desperandum est. Anno P. 575

Græcorum 1596 peperit columba in oppido Bertelli ovum
tudine æquale ovo anserino. Hebdomade passionis servat
rit alia columba in eodem oppido Bertelli ovum parvum,
tex acutus, inflexus & longus erat, uti cucurbita. Illu
adductum vidimus. Feria secunda, die 29 Thamuzi ten
tutino irruerunt latrones Syriæ, Curdæi, Turci, & Bed
citer equites 600, in regionem Arbelensem, eam diripuerun
ciderunt multos viros Christianos in oppido Emcabad,
aliisque oppidis. Behaaldin Emira Curdæus exiit Arbela
adortus est. Sed profligatus effugit & urbem ascendit.
illi prædam abduxerunt magnam, mulieres filias multasque
abierunt. His diebus venerunt alii latrones in provinciam
P. 576. ni, multos occiderunt in oppido Calescht, Beth Manaem,
Pago, & Bethsebrina, & abactis multis captivis ex Beth Re
C. 1286. runt. Anno 1597 die 17 mensis Heziran coacti sunt latrone
Turcomani, & Arabes circiter equites 4000. Sunt, qui di
illis coniunctos fuisse equites 300 ex electis servis Aegyptiis
tenderunt in provinciam Mauselensem. Direptis pagis, q
erant, irruerunt in urbem mane feriæ secundæ, diei 22 m
tii Arabum, anni 685. Rex Masud et reliqui equites, qui
inveniebantur, equis conscensis exierunt, ut in eos irruerent
multitudinem viderent, seque illis inferiores cognoscerent, i
redierunt, & Tigri traiecto in monasterium Mar Matthæi ascende
que aliquot dies commorati sunt. Latronibus sceleratis urbem in
tibus obviam iverunt Arabes incolæ urbis cum cibis lautis & aqui
Magnopere de iis læteti, & exhilareti sunt, ita ut Christianos tantu
in captivitatem ducere & occidere vellent. Christiani, qui in vicin

Tagritensium vivebant, sumtis mulieribus, filiis & filiabus, nec non omnibus opibus eorum, confugerunt in ædes filii avunculi prophetæ, qui cognominabatur Nakib Aleluahan, ut, si latrones ædes has honore prosequerentur, ab internecione & captivitate liberarentur. Reliqui Christiani, quibus locus in ædibus Nakibæ deficiebat, quo se reciperent, manserunt domi perterriti, tremuli, plorantes, & ob vitam suam malumque infortunium lamentantes, quum revera illis, qui illuc ascenderant, infortunium accideret. Latrones, simulac intrarunt, cœperunt in Christianos inquirere. Arabes incolæ urbis uno ore clamabant, omnes Christianos in ædibus Nakibæ esse. Illi sumtis viribus omnes huc tetenderunt, & appositis scalis ascenderunt, ædes ceperunt, omnesque homines, qui ibi erant, in captivitatem duxerunt. Christianus quidam, qui ibi erat, percussus telo obiit. Non solum Christianos tormentis cruciarunt, sed etiam mulieres, filios & filias Arabum ludibrio habuerunt in ipsis templis coram oculis eorum. Tandem in vico Iudæorum domos spoliarunt, & omnes homines captivos abduxerunt. Christiani vero, qui domi manserant, neque in locum illum abierant, a nemine læsi sunt, nec latrones quidem suis oculis viderunt. Mercatores nonnulli Christiani, multique Arabes, qui in urbem venerant, & in diversoriis extra urbem commorabantur, quo nemo latronum veniebat, hos veriti, magnam quantitatem amiserunt. Invexerunt enim onera sua in civitatem, eaque in vico prædonum deposuerunt, quia omnes merces incolarum urbis ibi erant. Quum arbitrarentur, custodiam loci istiusmodi non neglectum iri, certatim altero alterum premente, opes attulerunt. Incolæ urbis pariter ex domiciliis suis illuc deportarunt aurum, argentum, lintea tentoriorum, et vestimenta

Pag. 577.

varii

varii generis. Poſtquam itaque coacta erant, venerun
et fractis vici portis ſumſerunt, quicquid ibi inveneru
iuniores ex incolis urbis ſteterunt ad portam vici, et qu
nes præda onuſti exierunt; rapuerunt et effugerunt.
eorum equis, quos ad portam vici reliquerant, fuger
modo per totum diem a diluculo usque ad veſperam cir
in vicis urbis, rapuerunt equos, mulos, aſinos et bove
ros. Vinxerunt ſervos et ancillas, circiter 500, quo
Arabes et Iudæi erant, pauci vero Chriſtiani. Ex illis,
bus Nakibæ iinveniebantur, unus tantum vir fidelis e
eximius occiſus eſt. Quum enim filium ſuum parvum
vellet, gladio ab iis percuſſus et tribus poſt diebus m
Ex maledictis illis circiter 10 homines perierunt, quia,
urbem diſcurſitarent, et in vicos intrarent, unde n
exitus, lapidibus obruti et interfecti ſunt. Si Arabes
bis ſciviſſent, ſe ſine miſericordia a latronibus, eiden
P. 578. addictis, illuſum et abductum iri, multos eorum in vic
urbis occidiſſent. Initio quidem adeo aperte eam intr
verunt. Poſtquam autem ſeducti erant, (406) momor
gitos ſuos absque emolumento. Latrones per integ
prædam ex civitate abegerunt, ibique, donec adveſperaſc
ſerunt. Incolæ urbis crediderunt, eos die inſequenti r
prædaturos eſſe. At illi iſta nocte oneratis equis ſuis
divitiis innumeris abierunt. Mane diei ne unus quid
C. 1288. ſuperfuit, et locus tantum viſus eſt. Anno 1599, die
lis orta eſt inter Curdæos et Mogolos. Mogoli ad in
ab iis redacti ſervarunt (407) iram contra eos. Quum

superfuerunt eorum viri sex, qui in via Mauselensi se occultarunt. Advenientibus 12 adolescentibus illustribus ex incolis Beth Cudith irruerunt in eos maledicti illi, eosque omnes ceperunt (408) tanquam oves, absque misericordia interdiu, sole in coelis iter faciente. (409) Elapsa hora venerunt alii Mausela, qui invenerunt oppressos illos in sanguine se volutantes. Horum unum, qui nondum exspiraverat, in oppidum deduxerunt. Narravit, quomodo occisi sint, et quinam fuerint homicidae profani. Tribus diebus post etiam hic obiit. Postquam regnum Argono filio Abakae confirmatum est, Boka Gizbera, qui in causa fuit, quod Argonus Ahmedum superaret, uti supra ostendimus, magnam gloriam in regno consecutus est, ita ut filii regii, reginae, sponsi sponsaeque et principes militiae Mogolorum in eius obsequium venirent, et ad eius portam stantes stipendia ab eo peterent. Omnia negotia publica ei commissa erant. Regibus et procuratoribus omnium provinciarum, qui imperio Magogico subiecti erant, absque mandato et signo rubro Bokae nihil rescribebatur. Boka ille constituit fratrem suum Arok ducem & inspectorem generalem omnium provinciarum Babyloniae, Aderbijanae et Mesopotamiae. Fuit vir ille tremendus omnibus copiis Mogolorum et omnibus regibus, praefectis et scribis, qui in omnibus istis regionibus erant. Hi bini fratres gubernarunt universum imperium Mogolicum tanta arrogantia, et fastu, ut describi nequeat, per sex annos. Conversationem cum rege regum Argono neglexerunt. In corrogandas divitias, equitatum, aurum, argentum et opes intenti erant. Argonus alios Emiras constituit in eius aula, qui cum eo equitarent, ambularent, ederent & biberent. Quodcunque in castris & pro-

P. 579.

provinciis propinquis vel remotis committebatur, deince
gem regum detulerunt (indicarunt) Bokam adverſus mag
perbire, gloriari et pro lubitu facere, quicquid faciat,
firmet aliquid ſive condat. Emiræ tamen iſti celarunt
res regi regum, donec tres viri honorati Bagdadenſes
regia proficiſcerentur, et cum Aroko litigantes oſtender
ſpoliare, opprimere et alios opprimendo magnas divitias
gere. Rex regum iuſſit hos tres viros honorifice cuſtodir
Arok in caſtra veniret. Miſit, qui horum virorum capit
rent, nulla prævia inquiſitione vel iudicum perſuaſione,
perbia manifeſtata fuit in regno, et ex hoc facto occaſi
ripuerunt accuſatores in binos fratres Bokam et Arokum
di. Poſthæc omnis fama, quae de iis percrebuerat, ab
tatione recipiebatur. Aegre autem tulerunt filii regii,
ſos eſſe, et valde irati ſunt. Boka muneribus mentem
regiorum placavit, deinde profectus eſt. Exiguo tem
Iudæus quidam, nomine Seedaldaula (hic fuit ſocer (410
Bagdadenſis, quia præfectus tum temporis mortuus erat
profectus ad Emiras acceſſit, dixitque: "Si impediatis, q
Arok Bagdadum deſcendat, faciam, ut duplum pecu
quotannis in caſtra afferebatur, adveniat. Statim lex p
eſt, qua Aroko itinere Bagdadum & procuratione inter
Pag. 580. et Iudæus ille procurator conſtituebatur. Et ecce hodie
Abbaſidarum ſedet praefectus Iudæus et procurator genera
quam humiliatus ſit Arabiſmus, neque tamen a malitia
nide ceſſant (Arabes). Abhinc coeperunt accuſationes A
quentes eſſe. Scriba quidam Perſa nomine Ebed Almu

ſtra profectus indicavit, Arokum, Emiras eius, inſpectores & ſcribas omnes regiones et urbes, quæ poteſtati Aroki ſubiectæ erant, devaſtare ita, ut ſi eum caperent, denarios aureos 1000000 ei extorquere poſſint. Emiræ autem ſiluerunt ad ſermones horum ſimiles, et accuſatori liberum reliquerunt, num eum ſermonum poeniteret. Boka, quum videret ſe fratremque ſuum accuſari, iratus domum rediit, et morbo laborans domi dormivit. Magnatibus advenientibus, ut morbum eius explorarent, narrat (411) coram illis, ſe poenitere benignitatis, quam tempore Ahmedi in Argono collocaverit, et Argonum ei non debita recta rependiſſe. Coepit igitur clandeſtine contra Argonum inſidias ſtruere, et ſecreta ſua cogitata quibusdam proceribus revelavit. Qui quidem ſimpliciter illa approbarunt, quia noverant, eum virum aſtutum eſſe, cuius aſtutia Ahmedusdeiectus ſit et Argonus vicerit. Argonus quia ſecundum ſemet ipſum explorabat ſervum huius ſimilem, multa cautione uſus eſt. Emiræ enim, qui in aula Argoni fideles erant, eum de malo conſilio, quod Boka ceperat, certiorem fecerunt. Boka, quum cognoſceret, inſidias ſuas patefactas eſſe, perterritus, commotus et confuſus eſt, neque novit, quid faceret. Conſcenſo equo ſuo fugit verſus caſtra magna Chatun Algi, ut ibi ſecurus eſſet. Argonus et reliqui Emiræ, qui circa eum erant, ſimulac audiverunt, Bokam equum conſcendiſſe, etiam illi raptis equis eum perſecuti et aſſecuti ſunt. Captus & adductus quum interrogaretur, confeſſus eſt inſidias, dum dicebat: nolui regem lædere, ſed Emiras iſtos, qui conſtanter me vituperant, meque contumelia afficiunt & reprobrant coram rege regum. At, ſermone eius repudiato, occiſus & membratim

 diſ-

P. 581. C. 1289. dissectus est die veneris die 14 Chanuni posterioris an
Direptæ sunt domus & opes eius occisique filii & sodales
tionis eius. Hoc die etiam occisus est Simeon presbyter,
dicus, & scriba, homo Christianus, Arbelensis, qui a
tur Abu Alcherem, & multi Mogoli, qui nos non cogn
Quum Arok in provincia Mauselensi hiemaret, Emira qui
tis nomine Bethmisch, vir strenuus et bellicosus, qui in
cos dies a Mogana in viciniam Amidæ venerat, omne
Mogolorum equis insidere iussit. Cinxit iis Arokum, qu
fratris sui nihil audiverat, sed securus convivabatur, qu
Mogolicum peragebatur. Quum copiis Mogolicis & inv
sanis (Am. IV. 1.) se circumdatum videret, perturbatus
que novit, quid faceret. Equum ascendit & assumta uxo
que suis in castellum parvum Ceschaph aufugit, donec die
ceret. Confestim Bethmisch nuncium ad eum misit hi
"non in te cadit, ut resistas. Arok respondit: "Non hu
tanquam rebellis vel adversarius, sed quia non novi, quid ce
vel qua de causa exercitus hic contra me coactus sit.
mihi, ut cognoscam.« Bethmisch appropinquans ad port
li dixit: "Boka frater tuus insidias paravit contra regem.
igitur est occidi. Nos advenimus, ut te prehendamus
lam regis regum abducamus. Num te conservarit, an
ipse novit.« Statim aperta porta castelli descendit ipse cu
sticis suis, dixitque: "mandatum regium ad caput et co
stat. Tum catenis vinctus et sub custodia datus missus es
ibique occisus. Arok captus est die secundo ieiunii
vel die Chanuni posterioris huius anni, et septem diebus

cisus. Quia scriba Persa antea Arokum accusaverat, seque paratum declaraverat, ut daricos 1000000 extorqueret regibus præfectis et scribis, quos Arok in provinciis constituerat, quippe qui opprimerent, sine misericordia prædarentur et vastarent regiones, ob odium Aroki decretum severum contra eos exiit, resque eorum Emiræ Bethmischo commissæ sunt, ita ut dum Ebed Almumin computaret, quicquid hic solvendum imponeret, Bethmisch plagis et tormentis iis denuo eriperet, atque eum, quem reum mortis iudicaret, absque misericordia occideret. Quia autem Masud filius Kauti eiusque fratres et cognati excepto Boka neminem norant in castris regiis, et alios Emiras colere supersederant eosque tantum salutare satis duxerant, non iudicati sunt. Nam quia mandatum Bokæ inter omnes Emiras eminebat, neglectis ceteris soli Bokæ adhæserunt, qua de causa ab omnibus hominibus reprehendebantur et accusabantur. Admoniti sunt, non convenire, ut cultus obsequium et obedientiam Emirarum eorum negligeretur, qui aulæ regiæ adscripti sunt, levitatis arguendum esse, qui uni adhæreat & multos offendat. Fieri enim posse, ut Emiræ uni, cui confiditis, infortunium aliquod accidat, et ab aliis non adiuvemini. Masud autem, quia animo puerili erat, neque tenax propositi in negotiis suis, elatus dixit: „ego vitam Bokæ non quæro. Si Boka moriatur, mors magis mihi utilis erit quam vita. Quod etiam accidit, et exitum habuit sermo eius. Illo enim die, quo Arok captus est, custodes constituti sunt, qui Masudum detinerent, donec adveniret Ebed Almunin scriba Persa. Tum persecutio et tumultus motus est contra Christianos invidos, quique Deo nondum valedixerant. Coeperunt eos tormentis cruciare, inprimis cruciabatur Bethag Aldin filius Mohtesi, qui fuit præfectus Arbelæ. Hunc suspen-

Pag. 582.

derunt pedibus, quasi * brachium essent, super terra, cæder
pectore & lumbo, donec tanquam mortuus deciderat. Dein
in sartagine positam appenderunt pectori eius. Itaque diris
P. 583. tis eum vexarunt, donec ei fere denarios 50000 eriperent
quam tormenta diutius perferre non potuit, semet ipsum
in fluvium Tigrin, ut mergeretur & evaderet tumultum, to
cædes. Masud filius Kauti quia ægrotus erat, cædibus
ctus est. Metuebant enim, ne moreretur, & divitiae eius
perirent. Polliciti ergo ei sunt, eum, solutis decem n
auri, in honore mansurum esse, neque a quoquam læsum
sud, quum ab illis non flagellis cæderetur, putavit se in
tione apud eos esse. Quapropter adhuc magis avarus f
durisque verbis adversus eos usus est. Astuti autem illi pa
beribus & cædibus partim minis ei quantitatem eripuerunt,
secum Arbelam deduxerunt. Ibi occisus est feria secunda
dis passionis, die 4 mensis Nisan huius anni. Filium ei
ei apposito, in carcerem coniecerunt, Frater eius Schiha
git, & sollicite quæsitus non inventus est, cuius causa o
Dobis oriundus ex oppido Beth Seharie, quia ibi per al
occultatus est, postea abiit. Quum Dobis de eo interrog
ravit se eum non vidisse, at adolescens quidam captus &
locum ostendit, ubi fuerat. Quare persuasi, eum penes i
duxerunt miserum Dobisum Mauselam, eumque ibi occide
pulo cadaver eius lapidibus obruente. Postquam occisus e
super alio adolescente litigarunt Mauselenses, quod scilicet
sit, & moecharetur cum feminis Arabicis. Etiam iste o
cadaver in vicos urbis tractum, & ligno superimposito co

Caput sumtum & super portis ecclesiarum circumductum est, dum Christianis illudebant. Persecutionem autem diram, quam incolæ Mauselenses his duobus mensibus perpessi sunt, lingua non potest eloqui neque calamus describere. Expergiscere igitur neque dormi, o domine. Vide sanguinem servorum tuorum, qui fusus est sine misericordia. Miserearis ecclesiæ tuæ & pascui tui, quod dilaceratur a persecutionibus. His diebus, quibus Boka occisus & Bethmisch in provincias occidentales missus est, & copiæ omnes Mogolorum moverunt, ut Arokum subigerent, incolæ Syriæ valde perterrefacti & commoti sunt putaruntque, se ab illis pati. Quare etiam hi multis copiis coactis se bello accinxerunt. Quum certi essent, Mogolos in Syros intentos, neque de aliis sollicitos esse, non irritus dimissus est coetus eorum, sed castris positis ad Tripolim iuxta oram maris magni sitam urbem arcta obsidione cinxerunt. Obsessi petierunt auxilium a cognatis suis Francis in insula Cypro. Missi eis sunt pauci per naves mari. Postquam advenerunt, etiam incolæ urbis animum sumserunt, et in muris stantes cum obsidentibus strenue dimicarunt plus minus tribus mensibus. Quum obsidentes prævalerent, murum machinis belliois diruerent, viderentque Christiani se ab obsidentibus superari, multi eorum naves ascenderunt & in Cyprum profecti sunt. Reliquos, qui superfuerunt in urbe, Arabes adorti sunt, & gladiis strictis manus inter se conseruerunt, utrinque multis occisis. Quia magna strages inter Arabes edita erat, ira excitati penitus diripuerunt urbem miseram neque arcem vel ecclesiam reliquerunt, quam non everterint. Abstulerunt inde divitias infinitas, vinxerunt filios & filias innumeras, occiderunt sacerdotes, diaconos,

P. 584.

nos & monachos, quorum computus iniri non poteſt.
runt eam deſolatam & abierunt. Contigerunt hæc in fir
C. 1289. Niſani anni Græcorum 1600. Eodem anno congregati ſu
nes ſyriaci equites fere 2000. Tranſierunt confinia S
Arabum, neque prædati ſunt vel captivos duxerunt, do
rent in viciniam oppidi Piſchabur iuxta fluvium Tigrin.
noctarunt. Traiecto fluvio faciem verterunt verſus Waſit
magnum Neſtorianorum. Irruerunt in illud extrema no
riam primam, die 14 menſis Ab. Oppidani iſti cred
P. 585. latrones perpaucos exiiſſe, ut eos aggrederentur. Aſpe
tudine, in urbem redierunt. Horum alii in eccleſiam
et ſervati ſunt, alii per hortos et vineas diſperſi. Sce
tem illi oppido potiti ſunt, & per ſeptem pagos, qui e
erant, vagati magnam cladem intulerunt. Occiderunt
fere 500 et vinxerunt fere 1000 mulieres filios et filias
opibus, ovibus & armentis innumeris reverſi ſunt eode
via, qua venerant. Profecti ſunt tranquille & metu de
nec venerant ad fluvium Haboram ponte anguſto iunct
impediti ſunt onere prædæ et mulditudine captivorum, q
ter ducebantur. Itaque allata fama ad Emiram Mogolo
Mauſelæ erat, hi, haud mora, inſtructi ſunt, & equis
eos perſequebantur. Profecti invenerunt multos por
iecisse, et præda onuſtos iter facere. Illos, qui nond
cerant, omnes occiderunt, et ex præda reduxerunt capt
mulieres, filios et filias. Adductos eos dominis ſuis tr
Eadem æſtate egreſſi ſunt latrones Syriæ, equites 1000
Malatiæ caſtellique. Quod quum audiret Cerbenda, du

erat, coactis copiis et acie instructa in eos irruit. Profligatus est, occisique sunt eorum multi, qui cum eo erant. Capti sunt nonnulli eius amici, cognati & filii fratrum. Evasit tantum ipse cum 40 aliis, qui in aedes novas fugerunt, quas aedificavit in regione castelli in loco, qui vocatur lingua Armenica Hesnune. Quum anxie deliberarent, quomodo eos, qui in praelio capti essent, liberarent, omnes consenserunt, hoc bellum propter Christianos in regione ista, exarsisse idcirco aequum esse, ut pecunia, his erepta, redimerentur, qui eorum caussa capti erant. Coeperunt igitur describere omnes urbes & regiones, quae pro modo virium suarum aliquid dederint. Iustitia autem (divina) non putavit, eorum propositum revera implendum esse, sed statim aedes novas super eos deiecit, omnesque aequaliter consumsit (412). Initio anni 1601 Alaalmisch dominus Maiphercatae qui pariter Christianos magnopere persecutus est, clam occidendum curavit dominum Moschi Christianum, natione Armenum. Malis afflixit monachos Mar Komae. Unus monachorum, qui ibi erant, animo sumto ad castra profectus est & accusavit Alaalmischum, & regem regum allocutus est, qui eum clementer audivit. Quodam die quum rex regum equo vectus pontem quendam transiret, quo fluvius Chorer iunctus erat, monachus fraenum equi arripuit, iuravitque, se non permissurum esse (413) ut transeat, donec iusserit Alaalmischum occidi. Statim occidi iussit. His diebus cruci affixus est (414) scriba Aegyptius, vir fortis, cognominatus Fargalleh, qui fuit scriba Mauselae, & insidias scribae Persae Ebedalmumini supra a nobis memoratas divulgavit, qui Masudum filium Kauti vi oppressit, Christianis multa mala inflixit & magnas divitias sibi comparavit. Quum rex regum iuberet rem investigari, condemnatus & occisus est Persa.

P. 586.
C. 1290.

Iustitia igitur divina eum celeriter ulta est. Abhinc rex reg
perspectam & cognitam habuit fraudem & temeritatem Aral
quodcunque faciunt, ex fraude & partium studio faciunt.
iussit, Seadaldaulam, Iudæum, qui præfectus Bagdadi er
principem scribarum vel præsidem consilii supremi per omnes
regni sui, & scribam Arabem nequaquam constituendum esse,
tum Christianum vel Iudæum. Qua quidem re auctum est
mala mens Arabum. Quare quum Iudæus ad summam di
evectus eique negotia publica demandata essent, fratrem su
fectum Bagdadi sibi suffecit, & alium fratrem cum Tagaldir
Mochtezi inspectorem generalem misit Mauselam, Mardinum
becrum. Quum in has regiones pervenissent, Emira Curd
P. 587. dudum præfectus Arbelæ fuerat, cognominatus Mebazar
timuit, arbitratus, se malis ab iis afflictum iri. Repente viam
castra quæsivit. Cogitabat enim, sibi, si coram rege regu
rabilis appareret, omne genus metus ablatum iri. Simulac
erat, etiam Emiræ multas delationes contra eum miserun
regum statuerat eum occidere, quanquam non omnem spem
verat. Clam enim miserat nuncium, ad capiendos eius fil
mesticos, populares & cognatos, qui, omnes quando adduc
penitus essent necandi. Uxor viri cuiusdam, quæ secretum
noverat, venit ad Emiram Curdæum noctu, eique totam re
festavit. Curdæus, remoto omni obstaculo, statim assum
dam ex servis suis. Ascensis equis, ambo ex castris fuge
evaserunt tanquam avicula ex laqueo. Super equis volarunt,
cium anteverterent. Domum veniens coactis famulis &
aufugit in montana & excelsa loca, quæ præsidio carebant.

advenit nuncius, qui valde mitatus est (Curdæum evasisse). Rex regum ira vehementer accensus est, non solum, quod ille ex manibus eius liberatus erat, sed quod nosse avebat, quis Curdæo secretum ex castris indicasset. Misit copias, quæ montana subigerent, et Curdæis vias præcluderent. Quia autem tempus hibernum erat, & nix alta iacebat in vertice montium, ubi Curdæi erant, copiæ Mogolicæ eos neque lædere neque subigere potuerunt. Redierunt igitur in planitiem, ubi erant Curdæi aratores et rustici egeni, qui vectigalia solvunt. Abduxerunt eos, occiderunt, diripuerunt et incenderunt eorum domos et alimenta. Magis vero afflicti sunt egeni a monticolis, qui cum Mogolis erant & Kiaschæi vocantur. Isti enim Christiani, qui Arabes odio naturali prosequuntur, magna clade et calamitatibus, quæ numerari nequeunt, Curdæos afflixerunt. Viri occisi sunt absque misericordia, mulieres, filii & filiae innumeræ in captivitatem abductæ. Alimentorum quicquid deportare potuerunt, avexerunt, et reliqua cremarunt. Quare Arabes ira exarserunt contra omnes Christianos propter montanos illos, quia cogitabant, nisi Mogoli montani fuissent, Curdæos plane non afflictos esse. Multi enim Mogoli nostris diebus Mohammedani facti sunt, neque Moslemos lædere cogitant, nisi a magnatibus suis cogantur. Mogoli quum æstas esset, ex regionibus Mauselæ & Arbelæ profecti sunt. Curdæi descenderunt ex vertice montium & coactis myriadibus in campestria venerunt. Incolæ provinciæ ante eos fugerunt in urbes & castella. Arbelensibus cunctis in castellum ingressis, Curdæi statim castellum incluserunt. Sed providentia divina restinxit eorum impetum, neque contra castellum quicquam effecerunt. Quotiescunque illud vi expugnare vellent, septem vel octo eorum occisi sunt. Qui quidem quum in hoc negotio occupati essent

P. 588.

 per

per 17 dies, Franci circiter 200 Tigri navigantes venerunt
ex mandato regis regum, ut Babylonem contenderent, ibi
tis navagiis Bassoram descenderent, unde mari Pontico tra
gyptios læderent. Alii horum terra profecti sunt circiter 7
per totam hiemem Bagdadi commorati sunt, donec propo
rum impleretur. Res enim memorabilis accidit Francis isti
di. Ne vero ordo sermonis nostri perturbetur, redeamus
propositum nostrum, & postea hanc historiam enarrabimus.
quum audivissent, Francos Mauselam venisse, putarunt e
causa venisse. Quibus a castello recedentibus, dispersi sun
in castello erant. Quum Curdæos effugissent, voluerunt in
pidi Beth Saidæ in castellum adducere (415) ne a Curdæis
rentur. Quare descenderunt ex castello montani hi Kiasch
equites 200. Profecti sunt Beth Saidam, quum horum i
P. 589. non curam agerent, sed saluti suæ prospicerent, ita ut ill
nientes etiam equos rusticis locarent et ipsi pedes ante e
rent. Itaque dispersi sunt, tanquam populus sine princip
veniebant in viciniam urbis. Tum insiluerunt in eos Curdæ
insidiis positi eos observarant. Licet pauci occisi sint, ta
capti sunt. Abstulerunt, quodcunque apud eos invenerun
nes in Syria, quum audirent, Curdæos castellum Arbelæ
cinxisse, crediderunt, isto expugnato atque præda & cap
abactis eos in Syriam invasuros esse. Coacti igitur sunt vi
2000 in auxilium Curdæorum. Quum advenissent, non i
eos, ut arbitrati sunt. Nam ne illi quidem castellum expu
tuerunt, quia obsessi validi & fortes erant. Auxiliarios
separarunt eorum viros 200, qui portam castelli adorirent

fessi descenderunt, & cum iis certantes ceperunt aliquot equos, deinde reversi castellum ascenderunt. Latrones quum viderent, se nihil lucri accepisse neque attulisse itinere suo, neque Curdæos, qui ibi erant, cum iis consentire, redierunt eadem via, qua venerant. Inania illa & irrita acciderunt feria tertia, die 27 mensis Heziran. Mense Themuzi huius anni monachus quidam Armenus, vir probus, ex illis, qui ambeundo regiones pœnitentiam, institutionem & confessionem peccatorum prædicant, admonuit castellum Saidæ, ibique mensem integrum commoratus est. Perplacuit sermo eius Christianis, qui ibi erant, iuvenes eum secuti sunt, & noctu eum convenire solebant, edentes, bibentes & intenti in narrationes de sanctis & corona martyrum. Quum vis sermonis eius apud Arabes celebraretur, horum nonnulli invidia flagrantes nocte diei Veneris canem mortuum sumserunt, eumque portæ templi magni appenderunt. Illucescente die Arabes, qui orandi causa congregati erant, viso cane mortuo ira exarserunt, & omnes uno ore dixerunt, hoc factum esse factum monachi Armeni, eorumque, qui cum eo iuncti erant. Strictis gladiis adorti sunt & ceperunt monachum miserum, & paucos incolas urbis una cum eo, quia intellecto dolo, plerique fugerant, seque ante tumultum occultaverant. Scelerati illi sumto monacho intrarunt monasterium Bauth, & ingressi in cellas monachorum abduxerunt, diripuerunt omnes eorum possessiones, monachumque miserum ibi occiderunt, una cum 2 vel 3 (416) aliis incolis urbis. Reversi in urbem intrarunt domicilia fidelium Christianorum, et rapuerunt, quicquid ibi invenerunt. Multos ex honoratis affixerunt cædibus & tormentis. Per mensem integrum nihil in urbe emtum

 est

eſt vel venditum. His diebes Fargalleh, ſcriba Aegypt
antea fraudes ſcribæ Perſæ revelavit, eumque occidit,
deret ſe ideo ſupereſſe, quia ſermo acceptus fuerat, co
mo efferri. Ad caſtra profectus vituperia effutiit in Ta
filium Mochtezi dixitque eum corrogaſſe 400000 aureos.
vero, qui erat præſes conſilii, quum hunc ſermonem audi
to animo cogitavit: "Si hoc de illo evincitur, quantum qu
tra fratrem ipſius probabitur, qui fuit ſocius Tagaldin
huc maiori poteſtate in regiones uſus eſt, cuiusque man
mendum et dandum magis expanſa fuit. Quare coepi
Fargallæ, eique oſtendere, hac accuſatione non ſolum
num offenſum, ſed magis fratrem eius læſum iri. Qu
Fargallah videret, ſe neque mandatum eius eludere nequ
ſiſtere poſſe, et, ſi ſermonem revocaret, Emiras caſtro
condemnaturos & interfecturos eſſe; dixerunt ei quida
rographum confice, quo teſtaris, te ebrium locutum e
dixeris, et duos iſtos viros Tagaldinum eiusque ſocium (
ſpreviſſe, neque cuiquam iniuſte aliquid eripuiſſe. Quo qui
præſidi conſilii ipſe ſtatim rei tuæ curam aget teque liberal
ſodalem horum te faciet.« Ille quidem re ſibi probata
chirographum, et præſidi conſilii dedit. Iudæus inſidiato
charta in manus eius inciderat, ea ſumta regem regum c
P. 591. (aitque:) quid ſtatuis de homine, qui hanc fabulam narrav
die tale chirographum exaravit. Reſpondit: "certo mort
eſt iſtiusmodi homo. Confeſtim igitur ibi occiſus eſt.
(præſes) indicaret, binos eius ſocios Manſelæ eſſe, qui i
res ſint, iuſſit eos pariter occidi celeriter Mauſelæ Moi

Moiedi ſcribæ, et Amindaldin filius Mohetſebi Arbelenſis. Paulo poſt miſſus eſt Emira Matthæus vir generoſus et columna magna Chriſtianorum in regione Mauſelenſi ex caſtris ad praefectum urbis, ut ab incolis tributum acciperet ſecundum conſuetudinem Mogolicam. Incolæ urbis, qui Chriſtianos odio habebant, inviderunt homini Chriſtiano, quod iis imperaret. Strictis gladiis & enſibus eum adorti ſunt in ædibus, ubi commorabatur, eumque occiderunt feria ſecunda, die 31 menſis Thamuzi huius anni. Filii huius viri infelicis ſtatim in caſtra profecti ſunt, & audaciam Arabum indicarunt. Decretum eſt, ut rei occidantur, incolæ urbis 10 myriadibus aureorum mulctentur. Itaque urbem ingreſſi interemerunt 7 vel 8 ſatrapas, qui ibi erant. Initio anni 1602 C. 1291.
accuſatus eſt Emira Curdæus, cognomine Segaldin iniuſtus, oriundus Gazarta Cardoa. Cauſa eius cognita eſt coram Bethmiſch athleta. Occiſus eſt in regione Mauſelenſi ipſe et unus filiorum eius. His diebus miſſi ſunt viri nonnulli Iſmaelitæ, habitu mercatorum, Mauſelam, ut Emiram, & inſpectores, qui ibi erant, adorirentur & interficerent, ne Chriſtianus vel Iudæus ibi unquam poteſtatem ſibi vindicaret, ſed, ſi faceret, clam & doloſe interficeretur. Poſtquam Mauſelam venerant, et in diverſorio quodam pro more mercatorum agerent, altercati & rixati ſunt alter cum altero. Quum nonnemo iis vicinus iurgium eorum audiret, dubitavit eos tales eſſe, quos ſe eſſe narraverant. Repente re Emiris annunciata, hi eos prehendendos curarunt. Quum tormentis eos cruciare incepiſſent, ſenior eorum dixit: non opus eſt, ut nos torqueatis. Nos tres viri advenimus, ut vos occidamus. Tres alii Babylonem profecti ſunt, ut Iudæum ibi interficiant. P. 592.
Alii

Alii tres ad caſtra abierunt, ut præſidem conſilii ibi occi
ſtatim cruci affixis miſerunt Babylonem, qui alios tres
runt & interfecerunt. Quod ad illos attinet, qui ad ca
runt, ſtatim reſponſum retulerunt, propoſitumque ad
ſine labore & vexatione. Vide admirabilem vim natur
do errore commiſſo, res in abortum (417) degeneret.
parvo tempore extollitur eadem res, uti etiam ille,
roris cuiusdam poenitet, exaltationem ſuam denuo ſub
quo gens Arabum in orbe ſparſa eſt usque ad hodiern
dæus apud eos non ad dignitatem evectus eſt, & præ
res & ſutores inter Iudæos non cernuntur; ſi honoratio
tunati ſint, medicinam & ſcriptionem in locis, ubi a
diſciplinas incumbere non dignantur, exercent. Hoc
quum Mogoli provinciis occidentalibus potiti eſſent,
cunque, qui honore dignus erat, honorarunt, neque
ex ſtirpe regia procreati erant, regnum commiſerunt in
pagis, poteſtati eorum ſubiectis. Non diſtinguitur apu
vus, vel ingenuus, infidelis, profanus, neque Chriſtia
Iudæus, ſed omnibus hominibus eodem ſceptro imperant; ſi
appropinquet, & aliquid theſauri terreſtris afferat, hoc
committunt ei rem, quam quærit, ſive magna, ſive
ſive ipſe peritus rei ſit ſive minus. Tantum cultum fr
& obſequium ultra vires poſtulant. Quapropter Iudæus
ſuperbivit tempore Argoni regis regum, ſiquidem omni
tiorum politicorum reliquorumque ſolus curam ſuſtinui
nates caſtrorum neglexit, munera et dona ab illis oblat
lit, omnes Emiras & primarias & præſides

ſprevit. Homo, qui vel evehebatur, vel deprimebatur, non viſus eſt in porta regni, ſed crevit honoribus Iudæus. Itaque multi Iudæi ex finibus orbis ad eum congregati ſunt et omnes uno ore dicebant: "Revera in cornu ſalutis et ſpem laudis conſtituit Dominus poſteris Hebræorum hunc virum temporibus extremis. Quare quum gloria ſua inflati eſſent, & in dominium ſuum intenti, ſubito rex regum Argon ſenſit dolorem paralyticum, & morbo conflictatus eſt menſe integro. Iudæus miſer perplexus fuit eius morbo, curamque ſummam adhibuit, ut eum ſanaret. Emiræ autem & magnates caſtrorum, qui coram Iudæo ſe occultaverant, quum de vita Argoni deſperatum eſſet, quaſi Iudæus mala ſua adminiſtratione cauſa eſſet morbi Argoni, cœperunt rugire tanquam leones contra miſerum illum, donec exſpiraret feria quarta circa finem Chanuni poſterioris huius anni. Tum Deus excitavit iram contra Iudæos ubique locorum. Iſtum quidem Seadaldaulam præſidem conſilii ibi interemerunt. Miſerunt etiam ſtudioſe legatos in omnes regiones poteſtati Mogolorum ſubiectas, prehenderunt fratres & cognatos eius, in vincula eos coniecerunt, eorumque opes diripuerunt. Sumſerunt etiam filios, filias, ſervos, ancillas & opes eorum. Qui ab iis occidebatur, occidebatur. Reliqui ad priſtinum ſuum ſtatum reverſi ſunt. Qui nudius tertius præſes erat, captivos faciebat, caſtra metabatur, veſtibus ſplendidis indutus erat, hodie ſaccos amictus erat, foedabatque manus ſuas, ut tinctor, non ſcriba. Mendicus erat non præſes. Perſecutionem, quæ hoc tempore contra Iudæos mota eſt, lingua non poteſt eloqui neque calamus deſignare. Babylone audita morte Iudæi illius, Arabes armati in vicum Iudæorum, qui P. 593.

in uno vico Babylone degebant, iverunt. Quum eos ad
spoliare vellent, Iudæi iis fortiter restiterunt, et cum
runt, multis utrinque occisis, neque superari siverunt.
Quum Iudæus ille honoribus mactaretur, iussit palatium ei
ædificari multasque amphoras (418) impletas auro & arge
P. 594. rietibus abscondidit. Hæc autem res tum demum patuit
tormentis vexati indicarent locos urceorum. Itaque
educti sunt. Totum tempus, quo Iudæus ille præses & pr
fuit, erat fere biennium. Occisus est periitque nomen eius.
causa omnes Iudæi ubique terrarum odio habiti et conte
Caigatu frater Argoni, filius Abakæ, appellatus Arnegin Torgai.
initio regni sui Argon frater ipsius destinavit, ut, assumta
copiarum Mogolicarum, tueretur regiones Rumææ. Tra
omni tempore, quo Argonus vixit, regiones istæ ipsi a
cuerunt, ut exire (419) nollet. Postquam vero Argo
obierat, coacti sunt omnes filii regii, illumque dignum
runt, qui in throno regio sederet. Vix autem & tanquam
ctus in locum patris sui successit, quia in provinciis Rum
tranquillitate & quiete gaudebat. Laute vixit, & indul
tatibus terrestribus, maxime quum videret, regibus binis
præcesserant, in flore iuventutis abscissam esse telam vit
etsi nondum saturi erant vitæ temporalis. Ille retroced
num regium occupare detrectabat. Ad redeundum in
scopum suum intendit, animusque eius inclinabat. Itaq
re sancito dubii hærebant filii regii & magnates, num an
mo veniret & imperaret. Relictis illis profectus est in regione
Illuc adveniens invenit Turcomanos Augæos ex Karmania,

iecisse Mogolis, diripuisse, et in captivitatem abduxisse. Caigatu coacto exercitu oppugnavit castellum munitum Tangezlu, illoque vi capto multos homines occidit. Aggressus ceteros Augaeos, qui in pagos aufugerant, eos pessundedit. Quum adhuc frater eius in vivis esset, legati Franci frequeter ad eum ventitabant a Papa Romano & aliis regibus, q. 595. ut uno humero Mogoli & Franci Aegyptios & Pharaonitas invaderent, qui pingues facti recalcitrabant, & Christianos eorumque urbes lædebant. Argonus ad eundem Papam misit legatum magistrum nostrum Barsumam Iguræum, qui cum catholico Mar Iaballaha ex terris Chani magni venerat. Pacta & foedera cum Papa iniit, ut coniunctis viribus Arabismum adorirentur & exstirparent, licet in contraria sententia essent. Caigatu quum ex provinciis Rumææ in montana Armeniæ maioris rediisset, congregati sunt filii regii & magnates Mogolorum, illumque in throno regio collocarunt die 29 Heziani anni Græcorum 1603. Aegytii, audita morte Argoni, copias multas, quæ numerari non poterant, coegerunt, & castris positis ad Accam urbem magnam & nobilem Francorum iuxta littus maris magni sitam per duos menses eam arcte oppugnarunt. Franci obsessi propter superbiam non curarunt claudere portas urbis neque noctu neque interdiu. Equites Franci ex urbe strenue proruperunt, & Arabes, qui extra urbem erant, tanquam falcibus messuerunt. Fertur, Arabes plus 20000 iuxta Accam occisos esse. Egregie urbem defendebant, donec præfectus Comes magnus telo percussus obiit. Tum, remissis iis, qui intus erant, obsidentes viribus auctis murum parvum adorti sunt. Terra erant circiter 300 machinæ bellicæ, & sub turri quaque 1000 exploratores constituti sunt qui cuniculos agebant. Deiectus & solutus est murus una cum tur-

ribus. Templarii vero & reliqui magnates coeperunt dom
tas ingredi & pugnare. Civitate misera capta coeperun
verba dari iis, qui in ædibus erant, ut exirent, a nemine
p. 596. sed mari traiecto proficiscerentur, quocunque vellent, cum
bus, filiis & filiabus, relictis tantum opibus suis. Sim
tis portis Arabes intrarunt, ut caverent, quo minus e
ædium aliquid auferretur, viderunt ibi filios & filias pul
in quas Arabes manus extenderunt. Franci non tolerarun
ctis gladiis manus inter se conseruerunt, occiso ab utra
populo infinito. Eversa est urbs magnifica & opima
Francis in ora maris magni locus relictus est, ubi
rent. Evenerunt hæc mense Nisan huius anni, id
C. 1292. Pharaonitæ, populus innumerus, denuo coacti sunt, & ca
ad Kaleh Rumitham iuxta fluvium Euphratem positam etiam
runt exactis diebus 20. Occisi, abducti, spoliati, vincti sunt
absque numero. Sumtus etiam est catholicus Armenus cu
monachis, qui apud eum inventi sunt, & abductus hone
rosolyma die sabbathi 28 mensis Heziran huius anni. Ecce i
alii negant. Dicunt enim illum crucifixum esse, socios
vincula coniectos, & in Aegyptum deductos. Nondum
quidum perducta est. Rectius tamen statuitur, Damasci
quum vinctus esset, ex vivis excessisse. Postquam hæc re
nis comperta est, elegerunt sibi virum idoneum eumque ca
eius locum suffecerunt. Sedem suam fixit Sisæ in Cilicia.
confirmato sibi regno Mogogi præter lasciviam, aviditatem
tem nihil aliud curavit. Earum rerum, quæ regibus max
niunt, nulla ratione habita, studuit tantum possidere &

nete filios & filias magnatum, & cum illis lascive agere absque pudore, & verecundia. Multæ uxores magnatum sobriæ eum effugerunt, aliæ filios & filias suas removerunt, & in loca dissita miserunt. At tamen fuga ex manibus eius non liberati sunt neque ex turpitudine, quam cum iis perpetravit. Quum plus minus 4 annis adeo flagitiosam vitam egisset, in luto voluptatum istiusmodi se volutasset, & cupiditatibus corporalibus insanis indulsisset, odio magno eum prosecuti sunt omnes zonam regni eius possidentes. Anno 1605 mense Thamuz convenerat eum quidam ex filiis avunculorum eius appellatus Baidu, cui etiam erat filius aspectu pulcher. Quum in convivio laute instructo hilares essent, & Caigatu Baido libere illuderet, etiam Baidu Caigatum probris affecit, eumque filium meretricis vituperavit. Caigatu statim animo irato & percito alta voce iis, qui adstabant, præcepit, ut eum extra castra tractum usque ad mortem cæderent. Istiusmodi factum non inciderat in cor Baidi, neque tale quid a Caigato expectabat, etiamsi valde deliquisset. Sumserunt eum, manus ei iniecerunt, scutica eum verberarunt, immanem in modum traxerunt, & collocarunt in tentorio quodam parvo, quando iis propositum erat, ut eum occiderent. Postquam horam unam dormiverat, misit Caigatu magnates ei adstantes, ut Baidum rebellionis, quam meditatus esset, & conviciorum contra regem emissorum accusarent. Ille astute respondit, se ridendo hæc convicia protulisse, neque scire, quid locuti sint, ubinam fuerit Caigatu, qui vinum ad bibendum adduxerit, quid acciderit, & quomodo in hoc tentorium parvum venerit. Narratione hac stupefacti sunt auditores, & de veritate rei, licet falsa esset, multi persuasi sunt. Ipse etiam Caigatu flexus, iniuriæ oblitus est, & pœnitentiam egit pla-

p. 597.
C. 1294.

garum, quas Baido inflixerat. Omni modo animum eius p
curavit, & oppressum eum esse dixit. Postquam aliud m
Baidu dormiverat, Caigatu a magnatibus petiit, ut eum inte
num sciret, quid in ebrietate sua locutus sit. Ille pernega
tenditque, se, etiamsi cædibus percuteretur, rem sibi repræse
posse. Iuratos callide interrogavit, num vera narrarent,
P. 598. eo iocarentur. Narrata ei tota re, quæ inter eum &
acciderat, magno stupore perculsus dixit, re vera amore
adversus eum incomparabilem esse, seque nescire, quom
non statim membratim dissecuerint. Hoc audito animus C
ne placatus est, & ipse eum convenit, amplexus & osc
atque eo assumto in castra ivit, & vestibus splendidis eu
Ille, quæ eius fuit prudentia, maleficum mortisque reum se
ebrietatem confessus est (420) dixitque: illacrymans: „ego
deliquisse. Si deliquero, me inscio feci, teque invitu
Obsecro te, ut carnem meam canibus tuis comedendam pra
que misericordia.„ Caigatu eum maiori amore amplexus
dona incomparabilia, &, ut uno verbo dicam, intra hos
tres dies donavit Baido fere 40 myriadas auri, argenti, & ves
stolas primarias, pelles (421) distinctas sardonicibus, lapid
sos, currus, mulos & equos. Quum ab omnibus dome
Caigatu reprehenderetur, erant, qui dicerent, non æquum
honor illius pessundaretur, ipse scutica verberaretur, &
virorum effeminatorum traderetur, qui eum capillis
flagellarent & vulnerarent, nunc autem, quum
quod accidit, nihil profutura esse dona, neque ut
liberalitatem, tantum sibi ab eo cavendum esse, qualis fue

dixerunt, par esse, ut e medio tollatur, ceteroquin multa ab eo tentatum iri. Alii hoc improbantes dixerunt, non par esse, ut in aula servitutem subiret, & tanquam captivus haberetur per residuum vitæ suæ, ne manum suam ad offendendam vel lædendum extendat. Caigatu, qui per cupidines suas lascivas habitum animi sibi comparaverat illaudabilem, hæsitavit & quaquaversum animo ipsius aberrante, tandem eo tractus est, ut Baido diceret. „Filium tuum expeto, ut penes me sit, in aula mea socius & sodalis meus. Baidu tanquam summe moriger & subditus manifestus hoc lubens voluit, iussitque filium suum statim accersi. Caigatu dixit: „Nemo mittendus est, sed tu ipse surge, abi velociter ad domesticos tuos, priusquam rumor ad eos afferatur de lite, quæ inter te & me orta fuit, ne tui turbentur. Quando adveneris, mitte filium tuum ad me. „Promisit iste, se mandato regis obsecuturum esse. Exiit ex castris tanquam volucris ex laqueo. Retrorsum aspiciens iter quatuor dierum uno die absolvit. Domum veniens haud cunctanter filium suum ad Caigatum misit. Ipse in montana Hemdani secessit, quasi venaturus esset. Illinc legatum misit ad Kazanum filium Argoni. Plorando & clamando indicavit ei, omnes vexationes, quas perpessus est. At Caigatu non animadvertit in facinoribus immodicis et prodigalitate occupatus. Adstitit ei tanquam malus adversarius princeps scribarum sive præses consilii, vir natione Persa, cuius nomen erat Sederaldin. Etiam hic valde prodigus fuit, qui intra exiguum spatium evacuavit thesauros regios Caigati. Cœpit mutuari & erogare, donec opportunitas deficeret, ut vel una ovis in cibum Caigati mactaretur. Constitutus ergo est Iudæus quidam, nomine Reschid Aldaulah, ut cibum Caigato convenientem pararet, & conquireret, un-

decun-

decunque posset. Itaque Iudæus hanc rem egregie curavi
vit magnam partem opum suarum, emit multas oves & iu
conductis lanionibus & coquis, eas deportari promisit sing
sibus in manus præsidis consilii. Quia thesaurus vacuus &
destitutus erat, neque quicquam in eo inveniebatur,
exaravit, & in provincias misit, sed nihil inventum est,
dæus colligeret. Itaque evanuerunt omnes eius opes, &
prehenderet, se huius rei curam gerere amplius non po
git. Quum exactiones frequentes essent, & præses consi
defatigaretur & premeretur ad satisfaciendum donis pro
regum, siquidem omnes divitiæ e toto imperio Mogolico
Pag. 600. liberalitati præsidis consilii non sufficiebant, quomodo li
Caigatai explere potuit? Illinc animum induxit monetam
&* ne manus eius in aurum & argentum immitteretur, ea
ge regia lata, qua usu auri & argenti hominibus inte
Fecit pannos chartaceos iisque impressit signum rubicundu
curavit nummos denarii 1, 2, 3, 4, 5 & sic porro, us
denarios, quos appellavit Schav. Præcones in urbibus
runt, quemcunque emtorem vel venditorem, qui accip
numum præter Schav, capite plexum iri, & quemcunque
manibus argentum sit, quique illud non in ædes, ubi S
bantur, attulerit, ut eius loco Schav accipiat, supplic
iri. Itaque homines in magna angustia & difficultate inef
stre transegerunt. Tabrizum, quæ erat metropolis Mogolo
lata fuit, incolis aufugientibus & dispersis (422). Post g
pauci ibi in plateis apparuerunt. Fuit ibi fames, annonæ
difficultas, quam sermo definire non potest, dum homi

istis vilibus uti abnuebant & argento uti timebant. Litigabant populi tantopere contra præsidem consilii, ut coram eum contumeliis, conviciis & subsannis afficerent, atque persuaderi & morigeros esse detrectarent. Stupefactus stetit, respondere erubuit, & quomodo voluntati suæ satisfaceret, non invenit. Non fuit poeta, qui non vituperaret servum hunc, neque delator, qui non in eum componeret carmina metrica & elegias rixosas. Quum a civibus & exteris vexaretur, emisit edictum regium, quo cuivis libertas concedebatur pro lubitu utendi Schavis vel, si maluerit, argento, nemine coacto. Rex regum dixit: Volumus, egregiam conditionem, vitam quietam & affluentiam bonorum vobis contingere, neque tributum a quoquam exigi, sed quicquid necesse fuerit propter possessiones & opes atque uno nictu obsignari & emitti chartas pro chiliadibus & myriadibus. Tum quisque novit, quod ipsi minus convenit. Vi autem neminem coercemus." Fuit magna lætitia in omnibus regionibus & urbibus. Apertæ sunt viæ, quæ per hos duos menses mercatoribus prohibitae erant. Vi enim præclusae erant, diversoria clausa, atque emtio venditio cessabat. Ineunte anno Græcorum 1606 rediit Baidu pro more ad hiemandum in regione Dekukæ. Meditatus defectionem a Caigato conspiravit cum ducibus millenorum Mogolorum ei vicinis, & cinctus militia venit ipse in agrum Mauselensem. Cepit ducem militiæ, qui ibierat, eumque occidit. Interficiendum etiam curavit eum qui Bagdadi erat. Quum viderent Emiræ alii, magnates Mogolorum Baidum ad tale opus audacem esse, aperte ei subiecti sunt, seque ei iunxerunt. Consenserunt, ut legatos ad Kaanum mitterent dixeruntque: "Caigatu recessit ex via Mogolorum, & contemsit patrem nostrum Cinghiz Chanum, voluptatibus turpibus & prodigalitati immani P. 601.

 dedi-

deditus. Devaſtavit gazas regias, laſciviæ & cupidinum
narum unice ſtudioſus, ſepoſitis negotiis regni, quo ſt
Itaque magnates nec non filii, filiæ, mulieres et ſponſæ ſtatu
e medio tollendum eſſe, quia ineptus conculcat regnum. T
collocant in throno regni Magogi.« Kaan miſit ad Baidum eiq
Tu es maximus in Iſraele, & omnes noſmet ipſos tibi tradimu
conſilio paremus. Fac quidquid ex tua ſententia par, æquum
ſit, ut ſine noxa & tumultu conſiſtant negotia regni noſtri.
(regem futurum) operam dare, ut vitæ laſcivæ, cibis, p
liciis et voluptatibus non indulgeat. Debet etiam a doni
ralitate iniuſta ſibi cavere, & circumſpecte regnum tueri.
tet præterea, quomodo adverſariis ſuis ſtrenue occurrat,
pientia regis magis quam multitudine militum (423) re
fenditur. Quum magnates, filii regii, & principes n
Mogolicarum perſuaſi eſſent, Kaanum & Baidum in una
tatem amice conſpirare & per legatos alterum cum alter
P. 602. fari quumque iis manifeſtum eſſet, ex lege eorum K
throno regni poſt Caigatum collocandum eſſe, & Baidum
nus in thronum regium eveheretur, arma moturum eſſ
ſe ſubiecerunt Baido, & a Caigato faciem averterunt,
ſentiebat, neque noverat, quid in orbe fieret, volupta
reſtribus ſe ingurgitans, donec inſidiæ & civibus & ext
nitæ erant. Tum nutavit tanquam expergefactus. Miſi
ſeptentionem verſus, copiis, quæ ibi erant, mandans,
ſcenſis equis capiant Baidum. Quum legatus in plagan
trionalem vel regionem Diarbecri veniſſet, invenit omn
quæ ibi erant, cum Baido iunctas eſſe, ſeque accingere

gatum adoriantur. Clam aufugit retrorſum, harumque propoſitum Caigato indicavit. Simulac hæc audivit, putavit Baidum fugere & ad Kaanum proficiſci velle. Miſſo igitur exercitu præcluſit vias & anfractus Choraſanæ. Tagrum ducem magnum præfecit myriadi uni equitum, eumque miſit, ut cohiberet Baidum, quo minus montana Scheharzuræ tranſiret. Paucis diebus poſt præfecit ſocerum ſuum, cuius nomen erat Akboka, alii myriadi equitum, eamque miſit. Ipſe aſſumta alia myriade progredi et in Baidum irruere voluit. Quum adhuc prope Tabrizum in loco, qui vocatur Angona eſſet, venerunt Tagrus & Akboka cum 2 myriadibus ſuis ad radices montis Scheharzuræ a latere orientali, & ipſe Baidu ſimiliter cum copiis ſuis ad radices montis ex latere occidentali. Miſit legatos clam ad Tagrum eique dixit: "Ego zelo, quo verſus regnum Magogi feror, flagro, & pugno, ut Caigatum ad proprietates ſuas turpes abiicendas compellam potiſſimum, quum audiverim, eum vobis non reliquiſſe mulieres, filios & filias, quibuscum non ſcortatus ſit. Qua propter par eſt, ut nos omnes unanimi conſenſu & coniunctis viribus (424) eum e medio tollamus, & Kaanum in ſolio regio collocemus, ei nos omnes æqualiter obſecuturi. Tagrus hanc rem maxime in votis habuit, & plane P. 663. eam adprobavit. Statim dixit ſocio ſuo Akbokæ per nuncium: "Ego cum Baido facio & cum eo conſentio. Ad eum iter paro. Tu quæſo quid tibi proponis?« Quia erat ſocer Caigati, hæc res ei non probata eſt, ſed ægre eam tulit & contriſtatus eſt. Cogitavit hac nocte, ſumta myriade ſua, ad Caigatum redire. Illuceſcente die Tagrus equitare videbatur, ut ad Baidum iret. Akboka autem arbitratus, eum in ſe impetum facturum eſſe, aufugit.

Pauci ex myriade sua ei adhæserunt, & cum paucis pe
Caigatum venit. Nunciavit ei, quid factum sit. Caiga
perculsus nescivit, quid faceret. Advocavit ducem mi
qui cum eo erat, cuius nomen erat Berim eique dixi
copias meas contra me divisas esse. Tu strenuus &
mane, neque separare.« Adducta vestimenta ei induit.
ascendit, castra sua quærens, ubi mulieres & domestici e
reliquit tentoria et domicilia, quæ fixa erant. Quum n
dem teli remotus esset, Berim adortus est et direptis
Caigati, eum insecutus est. Quia iam antea dux myri
in regione Iberorum, cuius nomen erat Dochel, ad
rogatus erat, iterum misso nuncio a Caigato, venit
ex plaga illa prope castra Caigati. Invenit ibi tumult
divisiones, & militias a se dissidentes, rapinas & spol
simulac Caigatu cum 4 vel 5 hominibus advenit, Be
quente & Dochelo præcurrente, captus et occisus est a
quinta, mensis Adar anni Græcorum 1606, quanquam B
rabat, neque ad necandum eum inclinabat, sed tantu
pere, & castello quodam includere voluit. Iunctis
magnatibus, traditisque militiis, legatum misit, qui Ca
meret sibique eum adduceret. Quum legatus adveni
P. 604. nit eum mortuum. Solus rediit. Itaque omnes magnates
generi & sponsæ mutuo se obstrinxerunt ad obsequium
tiam præstandam Baido: Multis magnatibus in eius pa
bus misit legatum ad Kaanum, ut veniret neque solit
Quia autem Kaan procul aberat, & adhuc tempus hibe
viæque gramine & alimento destituebantur, fortiter pr

Kaan cum militia sua in plagam, ubi Baidu erat. Ii, qui cum Baidu coniuncti erant, quum viderent Kaanum cunctari neque celeriter advenire, coeperunt Baidum probare, eique dixerunt; "Tibi convenit regnum, Kaanus adhuc iuvenis est, & impar administrando regno Magog, isi tu recesseris, & gubernationem universam Kaano commiseris, in exitium ruet res Mogolorum. Baidu his blandis verbis deceptus eo arrogantiæ processit, ut Kaanum amplius non expectaret. Accersi iussit thronum magnum, qui Tabrizi erat, & super quo Abaka, Argon aliique reges eos excipientes sederant. Fixit eum prope Auganam, & eum occupavit, arbitratus, regnum eius confirmatum esse. Postquam aliquot dies ibi commorati erant, convivia instituentes, profectus est versus Siacuh, ubi adunati erant filii, filiæ, fratres, cognati, duces exercituum omnesque magnates Mogolorum. Itaque coepit Baidu animo submisso cum iis conversari & cuique fratrum & filiorum avunculorum regionem quandam committere, ea lege, ut omnem proventum regionis comedant, & si quid superfuerit, ad Baidum mittant; si illis aliquid defuerit, a Baido sumant, quantum ad eos sustentandos sufficit. Missos tandem omnes fecit, magnatesque lætitia magna perfusi sunt, Deum laudantes ob pacem & concordiam, quæ inter exercitus & magnates omnes Mogolorum restituta erat. Quum Kaanus veniret prope Siacuh, audivit, Baidum sibi regnum vindicasse, & in throno regio illegitime sedere. Perquam iratus & exacerbatus fuit, atque ægre tulit, inanem & frustra fuisse omnem eius laborem, & molestiam viæ longæ. Irruit igitur in eum eiusque exercitum. Obiurgans enim Baidum dixit, quid me advocavit, & quum advocavit, quare non expectavit, P. 605

 donec

donec eum convenirem, ut me consentiente throno
Baidus confisus se humilitate mentis & donis liberalibus
Kaani placaturum esse, non solum ei concessit omnem Cho
Schirazum, Behrin & Chirmanam, sed dedit omnia ten
goni patris sui, sibi tantum uno reservato, instructa ho
equis, armentis, aliisque gregibus & opibus, quibus ac
Chorasanam rediret. Kaanus pervenit in viciniam Kong
ibique a loco, ubi Baidu erat, itinere unius diei distaba
exercitus qui cum eo erat, vir bellicosus, & in proeliis exercita
nomine Neuruz filius Argoni Akæ, consilium dedit, ut noct
facto subigerent subito Baidum inscium. Quanquamita fac
perunt, res tamen non ad finem perducta est. Quum en
equos ascendissent, ut impetu vehementi irruerent, cata
rupti sunt, tantumque pluviæ, imbris, fulgurum, tonitru
procellæque descendit, quantum nunquam in orbe visum
peruut a via aberrare, & dispergi, ut nescirent, quo &
proficiscerentur. Quisque e regione faciei suæ contende
rabundus in deserto, donec lux oriebatur. Tum viderun
ipsos prope eos esse, qui cum Baido stabant neque prælium
mittere posse, quia milites humectati, defatigati & dispe
Omnes manserunt stupefacti & attoniti. Baidus vero eius
timore magno perculsi sunt. Equis conscensis exierunt,
rent in Kaanum. Kaanus quum perspiceret, non pugn
esse, equo descendit. Similiter Baidus, quum eum desce
deret, equo descendit. Appropinquarunt, seque invicem
xati sunt, quum uterque ob id, quod fecerat, pudore suffu
Baidus quidem, quod nimis velociter egisset, neque Kaanum

ſet, Kaanus vero, quod doloſe & clam profectus eſſet, ut Baidum P. 606.
vinceret. Revera enim, niſi pluviæ et tempeſtates impediviſſent Kaanum, ſocii Baidi funditus perdidiſſent, neque hac nocte quisquam evaſiſſet, ſed omnes occiſi eſſent. Poſtquam conſenſerant, & cœperant moleſti ſibi invicem eſſe, culpamque exprobrare, Kaanus obſequium perfectum præ ſe tulit, ex calliditate & ſapientia laudabili, regibus neceſſaria, ut ſibi Baidum placaret. Ratum habuit, quodcunque ipſi proponebatur. Iurarunt ſibi invicem, alterum cum altero non altercaturum neque contra eum ſurrecturum eſſe, ſed uno conſenſu unaque voluntate binos mutuo amore. pace et quiete iunctum iri. Quando autem voluerit Baidu, ut Kaanus ad caſtra eius accederet, ſimul convivaturos eſſe, & hilares lætosque fore ob pacem inter eos ſancitam. Kaanus dixit: „Multum defatigati ſumus hac nocte. Paululum eamus retrorſum, & quieti nos tradamus, atque mane diei loco quodam congregemur. Baidu in ſimplicitate ſua voluntati eius ſatisfecit. Poſtquam Kanus a Baido liberatus erat, & retroceſſerat, equo non deſcendit, ſed a veſpera huius diei per totam noctem profectus eſt, reiectis in tergum oculis, miratusque, quomodo ex manibus Baidi evaſiſſet. Baidus caſtra metatus cœpit parare epulas, & dona ſplendida cuiuscunque generis. Non quievit, neque dormivit, ſed tota nocte cogitabat, quomodo & quanam arte animum Kaani placaret, neque cauſa offenſionis ſupereſſet. Illuceſcente die proceres per nuncios veniam petierunt; ut Kaanum ſalutent, eumque inviſerent, quia remiſſio & perturbatio in eum inciderat. Quum ſpatium paraſangarum aliquot abſolviſſent, non invenerunt hominem quenquam in via, ſed equos imbecilles, qui relicti erant, & cadavera nonnulla abiecta. Quod quidem Baido indicarunt. Baidus

ſibi

ſibi perſuaſit, Kaanum in culpa eſſe, concordiæ minus
rediiſſe, ut viribus comparatis Baidum aggrederetur. Fuit
pag. 607. haud exiguus, iuſſitque omnes magnates cum copiis eorum
gari, ut impetum Kaani depellerent, ſi quem iterum
Kaanus & Neuruz athletha magnus conſilium ceperunt, ut,
miſſa, pacem cum Baido componerent, eumque a collige
citum & irruendo in Kaanum abducerent. Nam, ſi B
tias ſtudioſe collegiſſet, Kaanus coram eo conſiſtere non
neque ei obviam ire, quia milites eius defatigati, equi c
oppreſſi erant ex penuria alimentorum, dum campeſtria ha
num gramine deſtituta & loca & deſerta atque ſecreta pro
inveniebantur, neque commeatus pro hominibus. His ſi
cauſis inductus Neuruz promiſit Baidum convenire eumque
do permovere, ne perturbetur, neque ſuſcitetur, ſed a
ſecurus eſſet. Quum ad Baidum veniret, magno (Neuru
nore (Baidus) excepit, & ſecreta ſua conſilia omnia Ne
cavit, ita ut Neuruzus Baido diceret: „ſi tu fiduciam n
in Kaano malique tibi aliquid ab eo metuis, ego proficiſ
caput eius in patina mittam.“ Omnem autem operam na
liberetur & incolumis ad Kaanum rediret, Baidus gaviſu
tavit & lætabundus dixit: „Si hoc facere poteris, om
mea publica tibi tradam. Attulit ei dona liberalia, multu
in manus ei dedit. Confecit præterea diploma, ut alia
ex urbe Kezvain acciperet, deinde eum abire ſivit.
Kaanum accederet, mirati & ſtupefacti ſunt, quomodo
in manus Baidi immitteret, & quomodo Baidus min
eum incolumem dimiſerit. Cœperunt igitur ſe bello acc

militias cogere. Neuruzus ipse suscepit regimen exercituum. Kaanum cum paucis hominibus in montana Maznederanæ misit, ut ibi venarentur, item copias, quæ in alia plaga collectæ erant. Ipse mansit solus in loco quodam cum domesticis suis. Baidus quum scire laboraret, ubi Kaanus & Neuruzus essent, in quanam re occupati sint, & num sibi proposuerint, bellum gerere, nec ne, frequenter legatos ad illos misit, & callide egit, ut astutiam eorum retegeret. Advenientibus legatis Baidi penes Neuruzum eumque sollicitantibus, ut Kaanum ipsi inviserent, & cum eo loquerentur, dixit illis Neuruzus: "Nihil vobis emolumenti inde erit, si viseritis iuvenem rudem, qui nihil novit neque intelligit. Peragrat montana & excelsa loca, neque quidquam curat præter venationem. Si autem eum quovis modo videre vultis, adsunt homines mearum partium eumque aditote. Itaque sumserunt domestici eius legatos Baidi, eosque via deserta duxerunt, palabundos & errantes ex pago in pagum, urbe in urbem. Quum post multos dies ad Kaanum adducerentur, initio confabulationis de Baido conquestus est, dicens: "Ubi promissa sunt, quæ mihi pollicitus est, ubi castra, mulieres, & concubinae patris mei, quas mihi mittere promisit, quibus acceptis illinc proficiscar. Si iusiurandum revocare ei libuerit, indicet mihi, ut in Chorasanam redeam. Legati reversi ad Baidum, iurati negarunt copias cogi vel Kaanum de bello sollicitum esse, qui tantum expectet, dona ei promissa traditum iri, quibus sumtis in patriam redire vellet. Baidus, quæ eius erat honestas, cogitabat Kaano plura dona mittere, ac pollicitus erat. Sed consiliarii eius non permiserunt. Dixerunt enim: "Dolus subest neque bono animo adversus te affectus est. Non

p. 608.

anxius eſt, ut accipiat caſtra patris ſui, ſed ut, quum vi
ſint, te aggrediatur, quia myriades populorum, equorum
una procedant, ſi te reliquerint.« Paulo poſt Kaanus Ba
cavit: "Feſtinanter mitte mihi exercitus, quia inimici c
P. 609. iuxta littus Gihonis meditantur in regionem Choraſanæ
De multis rebellibus in hic regionibus indicium nobis fa
Sed conſiliarii Baidi has narrationes inſidias & mach
habuerunt. Quum igitur Kaanus videret, rem non a
perduci, reſcripſit, ſe exercitu non indigere, ſiquide
ſuſpicionem a ſe amovere vellet. Baidus remiſſus fuit, &
tanquam corpus aſpexit, atque ad artes, & modos call
quam puer flexus eſt. Pugnas, bella & proelia procul a
vit. Coepit voluptatem capere ex cibo potuque, qua ta
tentus a libidinibus non penitus victus eſt, neque foem
traneam præter mulieres ſuas adamavit, neque ſodomia
ut prædeceſſor eius fecerat. Prudentia, & modeſtia
præditus viros præſtantes, ſapientes, modeſtos, temperan
cunque gentis benevole excepit & honoravit, donis di
ſtibus ſplendidis ornavit. Quia multis annis cum Deſp
filia imperatoris Græcorum, quæ nupſerat Abakæ, co
fuerat, in Chriſtianos propenſus fuit. Aliquot annis c
campanarum pulſatio in caſtris ſuis conceſſa erat, erub
publice chriſtianus (427) appellari. Quia tempore il
Mogoli magnates & plebeii, univerſa ſcilicet gens Mohamn
cti erant, & dudum circumciſi erant, atque lotiones &
nes Moſlemis proprias obſervabant, Baidu, ut iis
Mohammedanus factus eſt. Lætati de eo ſunt omnes proce

eius. Attamen a conversatione cum Christianis avelli non potuit, neque induci, ut negotia publica ulli præter illos concrederet. Abhinc cœpit in utrumque poplitem claudicare. Christianis enim dixit, se Christianum esse, & crucem collo suo suspendit, Arabibus autem indicabat, se Moslemum esse. Sed lotiones & ieiunia discere non sategit. Quotiescunque principes religionis eorum ad precandum conveniebant, Baidus filium suum misit, ut cum illis precaretur, ad placandum animum eorum, & indignationem mitigandam. Verum Arabes non latuit, eum ad partes Christianorum inclinare, licet circiter per quinque menses his artibus regnum administraret. Nam Haithon rex Ciliciæ fidelis & probus, qui audiverat Baidum victoria reportata sibi regnum Mogolorum vindicasse, Christianos diligere, magisque in eos propensum esse, quam in ceteras religiones, concupivit ipse in aulam eius venire, cum eo colloqui multaque negotia cum eo transigere. Postquam e patria egressus erat, mansit in via fere 2 menses. Illo adveniente prope Siacuh, contigit adventus Emiræ magni Neuruz cum militia sua, ut Baidum subigeret. Quia Baidus de semet ipso sollicitus erat, per legatum dixit regi Armeno, Haithono: "revertere Maragam, ibique paulisper quiesce, donec pacatis rebus ad castra regressus te accersam." Fecit ita. Postquam Maragam venit, ibique ad dies plus minus decem commoratus est, fugit Baidus coram Neuruzo bellatore magno. Venit igitur rex regum Kaan, & castra posuit ad Telam Uchamam (collem nigrum) iuxta Diabukanam. Statim rex Haithonus se accinxit, ut ad eum colendum proficisceretur. Obtulit ei dona magnifica. Dixit ei rex regum: "Tu ad Baidum accessisti non ad nos. Respondit rex." Meum est, ut universae stirpi Cinghiz Chani obsequium præ-

P. 610.

P. 611.

stem,

ftem, & ad adorandum illum accedam, qui throno potitus
regum eum benigne excepit, regiisque veftibus induit.
ploma confici, omnesque eius rogationes impleri. Qui
promulgatum erat, ut ecclefiæ diruerentur, impetravit rex
a rege, ut non diruerentur, fiquidem ædificia divina fint,
ria. Iuffit igitur rex regum ea non deftrui. Confcriptu
ploma & datum legatis, ut ecclefiae plane non deiicerentu
tum fana idolorum in templa & academias Arabum conve
Itaque opera huius regis multæ ecclefiæ fervatæ funt. Ex
ftris rex ille cum gaudio & lætitia feria prima die 9 Tif
C. 1296. ris anni huius, id eft, ineunte anno Græcorum 1607.
ne horam quidem regi regum refiftere vel in eum irruere p
aufugit die fabbathi, die 25 menfis Elulis. Quum Neur
infequeretur, legem promulgavit, ut deftruerentur ecclefiæ,
lorum & fynagogæ Iudæorum, iftique una cum facrificu
rentur, facerdotes fummi contemtui haberentur, tributa
ab iis exigerentur, Chriftianus nullus in publicum prod
lumbos cinctus zona, neque Iudæus nifi cum figno in cap
diebus populi adorti funt Tabrizum, & diruerunt omne
quæ ibi erant. Fuit luctus ingens Chriftianis in toto orbe
cutionem, ignominiam & contumeliam, quam Chriftiani
pore perpeffi funt, nemo dicendo affequi poteft, præfert
di. En, ut dicunt, vir Chriftianus nullus audet in foro confpi
næ in publicum prodeuntes emunt venduntque, quum a femin
P. 612 non difcernantur neque pro Chriftianis agnofcantur, fi autem ag
pugnis cæduntur & contumeliofe habentur. Omnes Chrifti
terrarum, in miferia huiufcemodi, ineffabili derelictione a

ſantur, dum adverſarii iuſtitiæ iis irrident dicuntque: „Ubi eſt Deus veſter, ut videamus, num vos adiuvet, aut quisnam vos ſervet & liberet." Perſecutio autem hæc non ſolum populum noſtrum afflixit, ſed etiam Iudæos & ſacrificulos, cultores idolorum & quidem duplo gravior, poſt honorem illum maximum, quo Reges Mogoli eos proſequi ſolebant, (428) adeo ut dimidium vectigalium, quæ in ærario regio erant, ſacrificulis ſolveretur pro fingendis imaginibus aureis & argenteis inſumendum. Ad evitandam hanc perſecutionem multi ſacrificuli Mohammedani facti ſunt. Poſtea exiit edictum regis regum, conſcripta ſunt Iarlicha (mandata) omnibus regionibus, miſſi legati quocunque locorum & urbium, ad diruendum eccleſias & diripiendum monaſteria. Quocunque autem legati proficiſcebantur, ſi quis Chriſtianus deprehendebatur, qui coram illis ſtabat, donaque offerebat, ſeveritatem omnem deponebant, quia colligendis nummis magis inhiabant, quam everſioni, uti etiam in urbe Arbela contigit. Quum enim præfecti illuc veniſſent, ibique 20 dies commorati eſſent, atque exſpectaſſent, Chriſtianum quendam adventurum & aurum promiſſurum eſſe, nemo appropinquavit, ne ipſe quidem metropolita. Quare, libertate civibus conceſſa, ſubito tres eccleſias magnificas, quæ ibi erant, adorti ſunt, easque funditus everterunt. Poſtquam Ninevitæ, Arbelenſium gemitum audiviſſent, perturbati ſunt, & timuerunt. Quum magnates & præfecti Mauſelam verſus proficiſcerentur, adierunt eos viri laborem non gravati, & moleſtias eccleſiarum ſanctarum ſuſcipientes, atque polliciti ſunt ingentem auri copiam (pro ſalute eccleſiarum.) Quia autem illi nihil poſſidebant, manus iniecerunt ornamentis eccleſiæ, neque crucem vel iconem vel evangeliorum codicem auro argentove

tectum

tectum reliquerunt. Collegerunt denarios fere 15000, quib
P. 613. ctionem ecclesiarum redemerunt. Auxilio divino ne un
ecclesia læsa est. His diebns gens quædam Mogolorum, qu
Avirathæi, iuxta monasterium Mar Matthæi hiemantes mu
contra regem regum. Venerunt ad eos legati eius minabun
illo tempore, quo Baidus regnabat, Avirathæi Turcoma
rant, iisque oves, armenta, porcos, equos, mulos & cam
meros abstulerunt, exiit mandatum, finito regno Baidi, &
Kaani, ut omnes opes Avirathæis ereptæ a Turcomanis resti
& quicunque resisteret vel contradiceret, morte plecteret
magna harum opum pars evanuerat, apud Avirathæos nihil
rat, atque idcirco magna calamitate afflicti & a legatis n
ac a Turcomanis contemti fuerant, irruerunt in legatos M
& Turcomanos; eosque occiderunt, sumtis popularibus
nique re, quam portarunt. Fugerunt in Syriam saltem 10
bellicosi. Contigerunt hæc feria tertia, die 29 Chanuni pr
C. 1296. Græcorum 1607. Hoc anno non exiit quisquam ex c
ductoribus Syriæ in plagam hanc orientalem, quia sanguis
rum & clamor egenorum coram Deo auditus est. Excita
eos est iustitia tempora observans. Fecit, ut ingemiscerer
famem & pestilentiam, quæ in regionibus illis fuit, poti
Aegypto. Dicunt enim Alexandriam incolis plane caruiss
autem hæc res non accurate ad nos perlata est, eam
enarremus secundum rumorem excerptum ex vulgo.
tum dubitari nequit, eos fame & peste premi, se
modo ubi, & quonam præcise tempore, nobis non ex
C. 1297. P. 614. est usque ad hodiernum diem. Anno Græcorum 1608 die

ſis Heziran feria ſecunda mane urbem Amidam cepit Elialdinus cognominatus filius Zegagæ, ſtipatus exercitu magno Arabum, qui ex oppidis Syriæ coactus erat. Amida tam dira clade afflicta eſt, ut homines 12000 in captivitatem ducerentur. Occiſi ſunt fideles multi, etiam Mar Gregorius ſanctus huius urbis, qui, poſtquam plagas ſuſtinuit, occiſus eſt. Adorti deinde eccleſiam magnam Deiparæ eam incenderunt, ædificia eius diruta, & porticus eius atque columnæ mirandum in modum pulcræ deiectæ ſunt. Fuit acervus lapidum ex vehementia incendii, & furore flammæ, duravitque ibi ignis fere menſem. Hæc contigerunt, quia incolæ Amidæ a domino Mardini Malec Alſalah defecerant. Hic literis miſſis in Syriam eum, quem ſupra memoravimus, rogavit, ut adveniret. Advenit & ſecum duxit equites 12000. Fuit in urbe iſta Emira quidam, cuius nomen erat Elamaldi. Hic illis aperuit portas urbis, eosque introduxit. Profectus eſt quidam ad dominum Mardini illis urbe potitis eamque vaſtantibus. Venerunt ad virum, qui una cum muliere & filiis ſuis dormiebat. Statim expergefacti ſunt. Vir occiſus eſt, mulier & filii in captivitatem abducti ſunt.

Notae

Notae in Gregorii Bar-Hebraei Chronicon

(1) Quum Primas vel Maphrianus Orientis, non Occidentis, fuerit Abulpharagius (v. Assem. biblioth. Orient. T. II, p. 246) rectius, credo, librum inscripsit librarius codicis B. his verbis:

ܡܢ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ ܡܥܕܪܢܘܬܐ ܡܬܒܥܝܢ ܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܟܪܘܢܝܩܘܢ
ܕܡܬܬܣܝܡ ܕܣܝܡ-ܘܡܬܛܟܣ ܠܡܪܝ ܓܪܝܓܘܪܝܘܣ ܡܦܪܝܢܐ ܘܩܬܘܠܝܩܐ
ܡܫܒܚܐ. ܢܗܝܪܐ ܕܡܕܢܚܐ ܘܕܡܥܪܒܐ ܗܘ ܐܦ ܐܒܘܠܦܪܓ ܨܠܘܬܗ ܥܡܢ ܩܕܡ
ܥܒܘܕܐ ܀

Implorato auxilio & adiumento Patris, Filii & Spiritus sancti incipimus scribere Chronicon compositum & ordinatum a Mar Gregorio Maphriano & Catholico celeberrimo, lumine Orientis & Occidentis, qui & Abulpharagius. Preces eius sint nobiscum ante apparatum (antequam nos ad opus accinximus)

(2) De hac urbe vide me in *Handbuch d. alten Erdbeschreibung* P. II. S. 1. pag. 80.

(3) ܡܕܒܪܢܐ. Vox hoc sensu extat in Assem. B. O. T. II. p. 248, unde supplendum est lexicon Castelli.

(4) Totus locus difficilis est & obscurus, atque hac de causa fortasse ab Assemano l. c. p. 312. omissus, qui a verbis *Benedictus es tu domine* statim transit ad

Quum ab annis octoginta &c. Sed uti illum non imitamur, quando
bus verbis minus fidum interpretem agit, ita etiam nobis verba
Chronico leguntur, supprimere religio est. Pro ܠܐܘܪ̈ܫܠܡܝܬܗܘܢ ܥܒܪ
esse videtur ܠܐܘܪ̈ܫܠܡܝܬܗܘܢ ܥܒܪ, uti ex sequentibus ܦܘܪ̈ܣܬܗܘܢ ܥܒܪ veri
ܥܒܪ adverbialiter sumendum est, quasi esset ܥܒܪ.

*(4) Hic locus ex admodum difficilibus est; quem tamen antequam
modo ego quidem vertam, paucula præmonere placet. Voces ܥܒܪ
itemque ܡܢܝܢܐ & ܐܢܫܐ ego non muto, maxime eam ob causam,
festum est, Barhebræum (si omnia hæc ab eo scripta & non ab a
manu interpolata sunt) vocibus & dicendi formulis, similiter quid
bus, quoad sensum tamen diversis aut oppositis, delectari, imo l
ludere. Tria talium formularum paria hic inveniuntur:

ܡܫܟܚܐ ܡܢ ܫܘܦܪܐ ܥܒܪ ܠܐܘܪ̈ܫܠܡܝܬܗܘܢ
ܕܐܬܝܢ ܡܢ ܦ̈ܩܕܐ ܥܒܪ ܦܘܪ̈ܣܬܗܘܢ
ܕܢܦܠܐ ܐܚܕܝܢ ܠܡܦܘܠܐ
ܘܩܝܡܐ ܢܓܕܝܢ ܠܡܩܝܡܐ
ܠܡܫ̈ܠܛܢܘܬܐ ܕܡܫܪܐ ܠܡܫܪܝܘ ܡܠܟܘ̈ܬܐ
ܠܡܥ̈ܒܕܢܘܬܐ ܕܐܢܫܐ ܠܡܥܒܕܘ ܡܫܡܫܘ̈ܬܐ

Protasis mihi a ܘܡܫܟ̈ܚܬܐ, apodosis autem a ܡܫܬܡܪܝܢܘܬ incip
ܘܡܢܝܢܐ ܦܘ̈ܠܐ non ad homines sed ad ܘܫܢ̈ܝܐ refero. ܐܫܠܡܘ sæpe
de rebus gestis adhibetur. Voces ܥܒܪ & ܥܒܪ substantivis & suis a
terpositas esse, id nihil habet difficultatis, quia Syri, uti Latini,
tionem amant; sed in eo aliquid difficultatis est, quod neque
ante ܡܢ, neque post ܕܐܬܝܢ ante ܡܢ relativum ܕ conspicitur,
ex linguæ syriacæ genio adesse deberet. Sed meminisse deb
Chronici exordium multas habere variantes lectiones in codice Vatican
versibus huius paginæ sequentibus aliquoties ܕ vel additum vel o

fic etiam hoc loco forte omiſſum eſſe. Hiſce præmiſſis ego ita verto: *Quia animal rationale, ut iuſtitiam diſcat & virtutem exerceat, creatum eſt & uti ad hanc ſcientiam priorem, quæ cogitationibus abundat theoreticis, ſic etiam ad hanc alteram, quæ narrationibus affluit practicis (creatum eſt): commemoratio rerum omni ætate tum bene tum male geſtarum utilitatem haud mediocrem affert omnibus, qui virtuti operantur & vitia vitare ſtudent, dum eos ad virtutes narratas (proprie: recenſionis) imitandas & ad ſcelera relata fugienda adhortatur.* Verba ܕܡܟܪܝܐ ܡܫܬܥܝܢܘܬܐ & ܕܬܥܠܬܐ. ܡܫܬܥܝܢܘܬܐ etiam de narrationis hiſtoricæ virtutibus & vitiis intelligi poſſent, ſed malim ego illa de ipſis hominum virtutibus & vitiis intelligere. Ki.

(5) ܕܡܟܢܫܐ. . Vox ſine dubio corrupta eſt, corrigenda, ut videtur, in ܬܫܠܡܐ *traditio, doctrina* Chald. Quod ſequitur ܬܫܠܡܐ mutandum eſt in ܬܘܠܡܐ.

(6) Aſſem. ܕܡܟܬܒܢܘܬ ſed mihi probatur lectio codicis, quam in verſione expreſſi. De iſto Michaele adi Aſſem. l. c. p. 154, ubi eum claruiſſe ait circa annum Chriſti 1190. At de Chronico eius ibi altum ſilentium. Forſan periit, poſtquam Abulpharagius ſuum exaraverat.

(7) ܢܚܡ *revixit.* Caſtell. in Pael *reſuſcitavit, reſtituit.*

(8) ad litteram vertas: *rima proiecta* (lege cum Aſſem. ܡܬܩܪܢܝܐ) *& fiſſura præparata viſa eſt mihi fore in nobis populoque noſtro.* In voce ܘܥܡܢ quæ mox ſequitur, copula otioſa eſt & in verſione omittitur. ܡܬܩܢܢܐ quod præcedit, punctis Ribbui inſigniendum eſt, uti extat apud Aſſem.

* Vaticanus huius Chronici codex, quem Aſſemanus in Bibliotheca ſua Orientali, maxime tomo II. hinc inde excerpſit, ab initio variat in multis vocibus proderitque igitur, quo eius ſenſus facilius intelligatur, totum locum exſcribere:

ܡܠܟܐ ܕܐܬܠܝܢܝ ܗܢܝܢ ܡܢ ܐܢܫܝܢ ܕܢܫܐ
ܐܬܪܢܝ ܘܡܠܟܘܬܗ ܐܝܟ ܡܢ ܕܠܝܢ ܠܐ
ܐܬܩܪܝ ܡܢ ܐܚܕܐ ܕܐܬܘܬܐ *ܡܢ ܡܕܒܪܢܐ *ܘܗܦܪܝܬܐ
ܘܡܠܟܘܬܐ ܐܚܕܐ ܗܝ ܕܗܘܬ ܠܐܠܗܝܢ. ܗܟܝܠ ܠܝܘܢ:
… *ܡܢ ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܕܒܬܪ ܗܘܐ ܘܡܠܟ:
… ܐܚܐ ܗܘ *ܒܪܝܐ *ܘܡܠܟܘܬܗ ܗܒܠܝܛܘܢܘܣ
… *ܘܡܠܟܝܢ ܕܐܒܪܗܡ *ܘܐܝܢܘܢܝܘܣ
… ܕܠܗ ܝܘܢ ܠܐܕܘܡܝܐ *ܕܡܐܕܘܢܝܐ ܘܦܠܘܛܐ
… *ܠܗ ܘܡܠܟܘ ܡܢ ܒܬܪ ܕܢܦܠ ܠܡܠܟܘܬܐ
… *ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܦܪܝܢ ܘܡܠܟܘ ܒܐܬܪܘܬܐ
… ܒܡܠܟܘܬܗ ܡܢ ܒܬܪ ܕܥܢܩܐ *ܗܦܝܣܛܐ ܠܡܠܟܘܬܗ. Ki.

** ego vertam: moribus puris atque ſanctis vivebant. ܕܟܝܐ enim …
Ki.

*** Quamvis hic & aliis locis ܥܢܩܝܐ occurrat, nullus tamen du…
ܥܢܩܝܐ legendum ſit. Librariorum vitio duplex ܢ in ܢ mutatum …

(9) Deeſt verbum ܠܘܝ in lex. Caſtelli.

* Bios (ܒܝܘܣ) mihi quidem Eubœa eſſe videtur, quia illae, … commemoratur, magnæ inſulæ ſunt. Hoc ſolum, quod tamen … menti vix eſt, obſtat, quod Syllaba Eu ab initio non expreſſa e… hoc Chronico inſula ܒܝܘܣ nullo alio loco occurrit. Kir.

(10) A Caſtello notatur, אלך in lingua aethiopica eſſe Græciam.
* ܐܠܕܐ revera Græcia eſt, quia ipſum græcum nomen Ελλας, ἀδο…

(11) Non me fugit, Enakitarum nomen in ſacris literis per y ſcri… Num. XIII. 22. 28. 33. & in verſione ſyriaca reddi ܓܢܒܪܐ gigantes … nus alius ſenſus vix admitti poteſt.

* pro ܒܡܠܟܘܬ, vitiose a librariis scripto, lege ܒܡܠܟܘܬܐ, quam lectionem verba huius loci sequentia confirmant. Ki.

** ܘܥܒܪ ܒܝܢ ܦܠ̈ܓܐ ego verto: & inter partes dissectas transiit. Gen. xv, 9. 17. Kir.

(12) Cod. B. pro ܘ̄ܠ legit ܘܬܠܬܝܢ *triginta.*

(13) Mendose in textu legitur nomen regis secundi, cui aliud in versione substituimus.

(14) Corrigendum videtur ܕܗ in ܪܗ, numerusque *ducentesimus* etiam postea omissus esse videtur, quanquam in versione *quintum*, qui diserte aderat in textu, expressimus.

(15) *Gedar*, quæ est lectio Abulpharag. ex versione syriaca Gen. xx, 1. 2. &c. manavit. Sed quum textus hebr. præferat *Gerar:* hoc nomen versioni nostræ intulimus. Eodem modo multa alia nomina biblica in textu nosto secundum orthographiam versionis syriacæ adducuntur, quæ in versione ad normam hebraici textus reddidimus: quod semel monere sufficiat.

(16) Pro ܘܡܢܘܣ legendum videtur ܕܡܢܘܣ

* Hæc verba: ܘܐܩܣܣܛܘܬܐ ܐܝܬܝ ܠܥܠܡܐ ܣܛܣܝܟܘܪܘܣ ܡܛܠ ܕܒܝܬ ܢܫܐ ܐܬܪܒܝ ܠܐܘܡܢܘܬܗ. ܩܪܩܝܣ ܕܝܢ ܡܢܘܣ ܗܘ. ܡܠܟܐ ܓܒܪܐ ܒܐܣܘܛܘܬܐ ܕܢܦܫܗ. non post ܡܢܘܣ sed post ܠܐܘܡܢܘܬܗ interpungo & ita verto: Sarciendi artem in orbem induxit Stesichorus, quia inter feminas educatus erat; texendi autem artem rex Manes, homo luxuriosus. ܐܩܣܣܛܘܬܐ & ܩܪܩܝܣ mihi graeca vocabula sunt. In illo verbum ἀκέομαι *sarcio* aut ἀκεστρα, *acus* latere videtur, hoc κερκις, *radius textorius*, *textrina* est. Ki.

(17) Bar

(17) Bar Bahlul in lexico Arabico-Syriaco, quod olim Oxonii evolvi (uti
uti mihi liceret!) explicat [illegible] fine dubio vocem græcam,
quae ei exacte respondeat, nescio, per

[illegible] *tinnitus acuti & genera nablii.*

De sensu verborum sequentium adhuc dubius sum. Quem dedi, a
propius abest. Ceterum loco huic de Mene lucem accendunt ver
excitata a Marshamo in Canon. Chronic. Lips. 1676 pag. 482. *M*
mus Aegyptios a tenui & opum pecuniæque non indigente victus ratione ded

(18) [illegible] ex Arab. رعس *trepidavit, tremuit*, interpretandum est.

(19) Tum nomen inventoris, tum ars inventa in utroque Chronico & A
vulgo Historia Dynastiarum vocatur, & Syriaco latet. Illic enim
وانوفيوس الحكيم اوجد علم السيميا Pocockio interprete
nius sapiens artem Semia. سيميا significat *signum, nota, vestigium.* Num de

* verbum ܥܒܕܐ ego puncto ܥܒ̇ܕܐ, & non post ܗܘܐ, sed pos
interpungo. Quia etiam ܕܐܠܗܐ *Deus, idolum*, significat, totu
verto: *Aegyptii, qui non cum Pharaone exierant, eum egressorum inter*
quodcunque opus in manibus eorum tum temporis fuerat, id sibi Deum fac
adorabant, propterea quod hoc eos ab exitu, perniciei causa, retinuisset.

20) Legendum videtur [illegible] [illegible] ob causam *eius rei, quod p*

* pro [illegible] lege [illegible]. Illud scriptionis vitium. Ki.

** Ubi stellulae interpositae sunt, ibi lacuna quidem esse videtur,
plurali [illegible] singularis legatur, nihil deesse credi potest. Ki.

*** pro [illegible] legendum erit [illegible]. Ki.

(21) vide 1 Sam. XIX, 18. & commentatores ad h. l.

(22) Corrigendum est 288 ob numeros sequentes.

(23) Compendium scribendi ܩܣܪ̈ explicandum est per ܩܣܪ̈ܝܢܐ

* ܬܢ numerum (450) significat, quamvis lineola, numeris alias imponi solita, in MS. deesset. ܬܢ ܫ̈ܢܝܢ pars verborum Pauli sunt. Act. XIII, 20. Ki.

** pro ܚܪ̈ܒ ego legere malim ܚܪ̇ܒ, *exstirpavit.* Ki.

(24) Quid sibi velit Lomirus, nescio. Num Amoraeos?

(25) Forte legendum ܘܝܘܢܢ *& Ionas.*

(26) Lege *Assyria.*

(27) Omnino legendum est ܠܐܬܘܪ̈ܝܐ pro ܠܐܬܘܪܝܐ, ut in versione feci.

(28) Codex B. annos ܐܬܩܗ i. e. 1505. Sed lectio alterius codicis a chronico Arabico eiusdem auctoris confirmatur.

(29) Num Zancle, quo nomine olim Messana appellata est? vid. Cellar. notit. orb. antiq. Tom. I. p. 973

(30) laxiori sensu pro ea, quae proprie Israelitarum erat.

* ante ܐܘܪܫܠܡ, quamvis leve quid sit, deesse ܕ videtur. K.

(31) Non liquet, quaenam urbs Siciliae sub nomine Marathonia lateat; at in sequente nomine satis aperta sunt vestigia urbis Panormi. Nam B et P facile permutantur, R et N transposita sunt, & loco prioris ܡ scribe ܦ, quo facto exit ܦܐܢܘܪܡܘܣ *Panormus.* Ita omnino corrigendum est.

(32) ܐܘܪܡܣ aliquam lucem accipit ex lex. Cast. ubi pl. ܐܘܪ̈ܡܐ. ܐܘܪܡܐ *obliqua fenestella, turres, pinna murorum, specula.* Bar Bahlul ad ܐܘܪܡܣ (ita igitur vox scribenda est) برج السور ܡܓܕܠܐ ܐܘܪܡܣ *turris muri*, vel *turris.* Nota, in hac ipsa historia Abulpharagium Arabice scribentem (v. histor. dynastiar. p. 67) adhibuisse vocem برج

* ܐܘܪܡܣ

* ܐܘܕܘܢ quid sit, melius intelligitur, si cum ܣܕܐ *cippus*, *compes*,
Forte etiam haec vox non ܐܘܕܘܢ, sed ܣܕܘܢ scribenda est. Nihil
lius, quam ut ܣ in ܐܘ a librario, parum attento, mutaretur.

** ܠܨܠܘܬܐ ܗܝ ܡܫܡܗܬܐ, & cum preces illas celeberrimas precatus e
&c. Ki.

(33) Turbavit paulo, quae in Eusebii Chronico (edit. Scalig. Lugd. Ba
hoc ordine leguntur: Εν Ποντω πολις Ιςρος εκτισθη. Ακανθος
γειρα εν Ελλαδι εκτισθησαν — Εν Σικελια Σελινους εκτισ
igitur divinandum, quaenam sint Urbes Metaa & Acardia vel Cardi

* pro ܩܘܡ legendum est ܕܩܘܡ Ki.

** τῷ ܢܩܘܡ praemittendum est ܕ K.

(34) syr. *cursibus sphæricis*. Adiectivum ܡܠܘܠܒܢܝܐ *sphæricus* adscribe
ܡܠܘܠܒܬܐ *rota*, *sphæra* in lex. Castell. col. 73.

(35) ܣܘܪܛ pro ܣܘܪܛܐ a rad. ܣܪܛ. Locum attulit Assem. bibl. Orient. T
v. lex. Castelli.

* In ܐܦܘܠܝܣ nomen Comici *Eupolis*, qui priscæ comœdiæ
populique vitia multa cam libertate notabat, latere mihi videtur.
ratius Aristophani Eupolin iunxit. Serm. I, 4. 1.
Eupolis atque Cratinus Aristophanesque poetae &c. Ki.

** Aristoteles, quamvis eius discipulus esset, tamen in multis ab
maxime in doctrina de transmigratione animorum ex corporibus
In Manuscr. est ܗܘ ܕܠܦ, sed hae duae voces in unam coniun
ܕܠܦܗܘ. ܕܠܦ verbum est quadriliterum significans: *adversatus*

(36) In dialecto Chald. בלט *eminere prominere* significat, unde ܒܠܛܘ
tandum videtur.

* ܒܘܠܛܘܣ mihi est Graecum vocabulum βουλευτης, *senator*, *patri*

** Bar-Hebraeus a Posidonio dicit Platonem originem duxisse, sed male intellexit Graecos, qui, uti Diogenes Laertius, ad *Ποσειδῶνα*, i. e. Neptunum Platonem narrant genus retulisse. Ki.

(37) ܐܬܛܝܒ a rad. ܛܝܒ *paravit, praeparavit;* inde Ethpa: paratus vel praesens est scil. ad auscultandum. De discipulis praesentibus idem verbum paulo post adhibetur.

(83) ܟܬܢܝܬܐ *vestis.*

* duos servos, calicem unum, *πίνακα* & inaurem. ܟܣܐ est calix. Hebr. כוס. ܦܝܢܩܐ, quae vox saepius in Bar-Hebraeo occurrit, esset *tabella, discus,* sed Bar-Hebraeus, dum haec de Platone scribebat, ante oculos habuisse videtur, quae Apuleius de dogm. Platone retulit: *Patrimonium* (Plato) *in hortulo, qui Academiae iunctus fuit, & in duobus ministris & in patera,* (ܟܣܐ) *qua diis supplicabat, reliquit. Auri tantum, quantum puer nobilitatis insigne in auricula gestavit.* Ki.

(39) ܡܢ non est praepositio *ex*, sed coniunctio *μὲν* alias puncto diacritico insignita.

(40) Exscripsi ultima verba ex histor. dynast. Syriaca nimis concisa sunt & fortasse non sana, ad verbum ita reddenda: *procul abfuit philosophus a veritate. Surdi erant auditores eius.*

* Plato dixit: *mens non adest. Abest philosophus longissime a veritate. Surdi sunt eius auditores.* Plato obscure significavit, se, quia Aristoteles absit, ab auditoribus suis, quasi surdis, non intelligi. Ki.

(41) Quum quid sibi velit ܦܛܘܣ dicere non habeam, locum vacuum reliqui.
* ܦܛܘܣ, ܦܛܘܣܐ est, *simus.* Naso simo Aristotelem dicit fuisse. Ki.

** ܒܪܡ interpretandum eſt: *tantum, modo;* ܫܢܬܐ, quod pu
criticum non habet in MS. *ſomnus.* ܟܠܐ habet nonnunquam ſignificatione
tit, reſtitit, quae ſignificatio in lexicis deeſt. Vide inter alia hu
pag. 316. l. 9. Hac ratione hic ſenſus exiſtit: Somni tantum tempore A
librorum lectione ceſſabat. Cuicunque fere voci immorabatur, v
eius vim perciperet. Kir.

(42) ܡܬܟܬܫܝܢ derivandum a rad. ܟܬܫ de qua conf. notam 2

(43) ܚܘܬܐ. Ita legitur in apographo meo, minus recte, ut videtur.
dum enim arbitror ܚܒܝܬܐ, in lexic. Caſt. verſum *amphora, la*
quibus adiice *dolium.* Nam chald. חבית *dolium,* & חביתא *vas*
ceum. Textus Arabicus Chronici ſ. hiſtor. dynaſtiar. pag. 89. ب

(44) Lege ܦܣܩܘ

* ܘܐܪܩܘܢܝܐ. Ego malim *Hercyniam* vertere & Alexandri expe
Triballos, antequam in Aſiam traiiceret, intelligere. Triballi in
Danubium habitabant. Moeſiae trans Danubium Dacia erat appoſita
fines Caeſar Hercyniam ſilvam pertigiſſe ſcripſit. Ki.

(45) Pro ܡܢ ſcribendum eſt, ܒܢ

(45*) Pro ܘܡܟܬܫܢܘܬܐ conieci ܘܡܟܬܫܢܐ

(45**) Lege ܘܪܒܝܢ

(46) ܐܢܫ ante ܐܘܪܗܐ inducendum eſt.

* in ܐܢܫ delendnm eſt ab initio ܐ Ki.

(47) vide not. 23.

(48) vide Schultens. indic. geographic ad vit. Saladini voce *Morasjum*. Eandem esse urbem cum Germanicia (v. compend. nostr. geographic. P. I. p. 152) aliunde, credo, nondum notum erat. Phellus est urbs Licyae. Verba, quae sequuntur, excitavit Assem. in bibl. Orient. T. II. p. 314.

* Pro numero, ܗܦܣܪ habet Assemanus Tom. II, p. 314. ܗܦܣ & in versu penultimo huius paginae pro numero ܗܦܣܘܣ habet ܗܦܛܘܣ. Ki.

(49) videntur Syri sensum vocis *Ευεργετης* non recte assecuti esse.

(50) v. Schultens. ind. geograph. v. Racca & Carkisia.

(51) ܪܨܝܦ ex Arab. رصف quod arabice scribens Abulpharagius ab h. l. adhibuit, explicandum est; رصف *apposuit invicem, ordine iunxit lapides in pavimento.* ܣܛܪܘܛܘܣ, quod pariter lexico abest, est *στρωτος*, *stratus, instratus.*

(52) Delendum est ܘ vocis ܐܢܛܝܘܟܘܣ auctoritate textus arabici.

(53) Pro ܡܘܦܘܠܝܢܘܣ legendum coniicio ܣܘܦܘܠܝܢܘܣ *Sipylus* mons, sub cuius radicibus Magnesia sita est, ubi prœlium commissum fuit.

* ܬܪܡ ܡܘܦܘܠܝܢܘܣ duo vocabula in MS. ego quidem coniungo in unam syllabam; qua ratione nomen notissimum *Thermopylarum* existit. Ki.

(54) Litera ܕ ante ܡܠܟܘܬܐ omissa vel subintelligenda est.

* primum ܕܪܣ corrigo in ܕܪܫ & *conculcavit, contudit;* ܐܪܡܠܘܗܝ muto in ܗܕܡܘܗܝ *membra*, & sic verto: *omnes illius artus confregit aut contudit.* Ki.

 (55) ܕܥܠܡܐ

(55) ܕܟܡܣܐ plane alienum eſt. Corrigendum eſt ܒܕܪܝܢ

* ܟܡܣܐ ſervandum utique videtur. Recurrit enim eadem phraſis pag.
textus Syriaci. Ki.

(56) Lege ܡܦܠܓܢ

(57) ܡܦܘܚܝܬܐ (Ita enim ſuppletis, quæ deſunt, literis, legendum e
ex rad. ܦܘܚ *flavit*, vertendum eſt *flatus*. Flatus ignis eſt incen

(58) pro ܐܣܛܪܛܝܓܐ Cod. B. ܪܒܐ *magiſter*, *dux*.

(59) ܡܚܕܪܬܐ *deſcenſus*, *declivitas* vox Chaldaica inter Syriacas lexici Ca
occurrit. Reſpici videtur ad ea, quæ Ioſephus Antiq. Iud. L. X
(15) §. 1. de Archelao, quem cum Philippo Abulpharagius confu
ανοικοδομει δε και το εν Ιεριχȣντι βασιλειον εκπρεπως τω
οποσα Νεαραν την κωμην ωφελει επιρρεοντα εξ ημισειας
επαγωγην αυτω πονȣμενος τω πεδιω φοινιξιν υπ' αυτȣ πε

(60) pro ܡܕܪܟܝܢ lege ܡܕܪܝܢ

* ܟ in ܡ mutandum eſt.

(61) De hoc litterarum commercio Abgari cum Tiberio vid. doctiſſ. H
quo locum communicaveram, in progr. Helmſtad. 1784 *de Ponti*
in cauſa Domini noſtri ad imp. Tiberium miſſis probabilia pag. XXIII.

(62) Computum iſtum attulit Aſſeman. in Biblioth. Orient. Tom. II. p.

(63) vid. Hegeſipp. ap. Euſeb. hiſt. eccl. II. 23. quem locum excita
in præfat. ad *epiſtol, cathol,* Vol, I. pag. 5 ſqq.

(64)* Pro ܐܪܒܥܐ ܕܝܢ ܫܒܬܐ ܘܠܡܨܘܡܘ in cod. B. legitur ܘܐܝܠ ܕܫܒܬܐ ܡܨܘܡܝܢ ܘܐܝܠ ܕܫܬܐ ܝܘܡܝܢ *horum aliquot per sex dies, aliquot per integram septimanam ieiunant.*

(65) Hæc aliis enucleanda relisquo. Mihi enim locus valde obscurus est.

* Quare dictum est Paulo a Chiliarcha: An tu es ille Ægyptius &c. Hæc verba ex Actor. cap. 21, 38. sumta. Ki.

(66) Bar Bahlul in lex. Syro-Arab. MS. sub voce ܟܐܦܐ hæc habet.

(66)* ܐܢ̈ܫܐ ܟܐܦܐ ܗܘܝܘ ܝܘܣܦܘܣ ܡܟܬܒܢܐ *alii: Cephas est Iosephus scriptor.* Codex B præfert numerum 5577.

(66)** Nullus dubito, quin numerus ܗܦܙ apographi corrigendus sit in ܗܦܙ ob numerum, qui præcesserat.

* De magna autem tentatione (miseria) quam perpessi sunt, qui in urbe erant, — scripsit Iosephus. Ki.

(67) ܢܣܝܘܢܐ non a rad. ܢܣܐ sed ܢܣܣ derivandum est & explicandum ex Chald. נסיון signum. Paullo post legendum est ܡܫܠܡܢܘܬܐ pro ܡܫܡܢܘܬܐ

(68) Ante ܡܣܟܢܘܬܐ supplendum est vocabulum similis significationis cum sequenti ܡܬܬܠܕܝܢ

(68*) ܦܠܘܪܐ vox corrupta, cui medela non suppetit.

* ܦܠܘܪܐ ܗܘܝ, Apollonii cognomentum, est e Græco petitum, a πελας nempe, ut sit Græce *Απολλωνιος ο πελωριος*, Appollonius Thaumaturgus. Kir.

(69) Lege ܗܦܪܕ pro ܗܦܪܝ quod apographon præfert.

* Homines veris philosophis virtute non cedunt. دون من qua
minibus adhibetur, significat: deteriorem esse aliquo. Ki.

(70) ܕܡܨܪܟܘܬܐ corrigendum in ܕܡܨܪ̈ܟܘܬܐ.

(71) ܦܐܪ̈ܐ nisi fallor, abbreviatum est. Quis enim sit liber fructuum
scriptus, ut Pocockius vertit, plane nescio.

(71 a) Vix sensum ex loco, qui de Theone agit, elicuissem, n
mathematicus eruditissimus, Klugel, qui sequentibus verbis ex
gest. nov. Bononiae 1653 pag. 166 locum illustrare suasit: *Quidam an*
ut ipse refert, cap. 52 *& ex eo Regiomontanus* l. 7. *epitomes Alm*
dixere fixas moveri orientem versus ad gradus usque 8 *conficiendo gradu*
80 *aut* 84 *dein reverti versus occidentem per totidem gradus.*

(72) Locum Assemanus in Bibl. Orient. T. II. p. 318. attulit.
* ܐܓܘܢܣܛܘܬܐ mihi sunt gladiatorii ludi. ܐܓܘܢܣܛ̈ܐ aut ܐܓܘܢܣܛܐ
ideoque sic verto: per quadraginta dies ludi gladiatorii erant, U
natalibus cursu, certabant. K.

(73) ܡܢܗ in versione omisi.

(74) Transpositae videntur literae ܪ & ܬ ita ut legendum sit ܩܬ

* ܩܬܪܘܣ ego ex graeco *καθαρος, purus* interpretor & verto:
Novatus, qui nullam esse dandam lapsis veniam contendebat, ide
purorum vocatus est. Ki.

(75) ܦܣܐ obscurum verbum, cuius significatum contextus clare do

(76) ܣܥܘܪ pro ܣܥܘܪܘܬܐ confer cum حبيبة *negotium,*
status.

(77) Recenſum medicorum excerpſit Aſſeman. l. c. p. 315.

(78) Sequuntur in textu verba nonnulla corruptiſſima, atque idcirco in verſione omiſſa.

* ܠܐܫܡܨܝ in duas voces ܫܡܨ ܠܐ dividendum eſt, quo facto hic ſenſus exſiſtit: *Quia murus aquarum impetum ulterius ſuſtinere non poterat, labefactatus eſt & corruit.* K.

** multo melior ſenſus erit, ſi literam ܖ in ܪ mutas & legis ܦܩܪܘ ܗܘܘ. ܦܩܘܪܐ eſt *frenum.* Senſus eſt: *Equi, ruptis frenis, ob dolorem, in ſidentes excuſſerunt.* Ki.

*** pro ܘܡܪܕܗ uti in MS. eſt, legendum ܡܪܕܗ. Frequens eſt in MS. hic error, ut pro ܗ maſculino ܗ femininum occurrat, & vice verſa. Ki.

**** ܦܕܢܐ ſignificat *aratrum* & ܕܒܪ de tractione aratri adhibetur itaque verto: ſe reducem pro ignominia, qua ſe affeciſſent, urbem aratro everſurum. Ki.

(79) Proprie: *mutaturum, abſterſurum eſſe.*

(80) Non ſunt verba Bar-Hebraei, ſed auctoris, quem Bar-Hebraeus retentis ſcr i to ris verbis ex more Orientalium & antiquiſſimorum & recentiorum exſcripſit, quique huius theologi aequalis fuit. Fortaſſe mendoſe ſcriptum eſt ܗܘܐ pro ܐܝܬܝܗ, *qua* (ſc. eccleſia) *ibi adhuc eſt.*

(80)* ܢܦܘܩ fut. in Peal a rad. ܦܩܣ in lingua chaldaica in Hiphil occurrente *eduxit, protulit, ut* נפק vid. Caſtell. col. 2973. Fortaſſe in cod. A extat ܢܦܣܩ *ſortitus eſt, expandit, explicavit.* Ceſſante ira & re conſiderata, decretum promulgavit.

(81) Quanquam in apographo meo legatur ܐܣܕ tamen nullus dubito ob hiſtoricorum teſtimonia, quin verus annus ſit ܐܣܒ

* ܩܪܒܐ ܠܐ ܡܬܦܘܣܢܐ eſt bellum *infeſtiſſimum* idque in verſione interponendum. K.

ܦܘܪܩܢܐ**

** ܦܘܪܓܝܐ est *oblectamentum;* ܡܦܘܪܓ, idem esse, quod ܡܦܪܓܣ Ca
cor, ideoque sic verto: equo vectus more suo in urbe regia cum i
ad animum oblectandum exiisset, offendente equo cecidit. Ki.

(82) Verba quaedam omissa sunt, quorum sensus non liquet.

(83) Contuli ܐܩܛܘܒܝܢ cum أقطاب in lex. Castelli (deest enim
col. 3320.

(84) Significationem erui ex صلل *sonuit percussum ignitabulum* no

(85) Pro ܣܡܟܣܒ legendum est ܣܡܟܝ.

(86) Confer Assemani biblioth. orient. P. I. p. 274. not. 2.

(87) In lex. Castell. col. 3557 Chald. מרזבני *duces, principes.*

(88) Videtur in ܠܗܘ extrema litera omissa esse, atque legendum

(89) Verba nonnulla, sine dubio corrupta, in versione omisi.

(90) Quum ܐܬܩܒܪ *fossus, obrutus est,* huic loco parum conveniat
vocem ex جمع *collegit, congregavit,* ﻱ & ﻭ, ut fit in linguis
permutatis. Servata significatione *fodere* ita etiam verti posset: *in*
turri adversa.

(91) ܡܠܡܘܟܐ vox corrupta; num ܡܡܠܘܟ *Mamlucus*?

(92) ܩܘܪܝܐ ܕܝ̈ܢܐ Κυριοι iudices.

(93) Legendum esse ܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ patet ex titulo vitae imperatoris sequentis

(94) Nescio, quid sibi velit ܐܠܡܟܣܐ, quod ipsum verbum monstrum est.

(95) Syriace & latine iam editum est hoc fragmentum in annalib. literar. Helmstadiens. a. 1782. Voll. II. p. 289.

(96) ܒܘܒܘܢܘܣ, quamquam aliquid mendi inest, respondet græco βυβων, ut etiam versio adiecta docet. ܢܦܚܐ suadente contextu idem significat, quod quandoque ܡܫܘܠܬܐ *pustula, vomica.* Ante ܠܡܬܟܠܡܫܐ, quod paulo post sequitur, deest ܚܒܠ.

(97) Videtur esse græcum *προςατεια.*

(98) Rectius hunc dixeris Iustinum II. Sed quum Barhebræus antea Iustinum I. appellaverit Iustinianum: (v. not. 93.) Iustinianum, qui eum excepit, secundum facit, & nunc, iterum permutatis nominibus Iustini & Iustiniani de Iustiniano III agit.

(99) Pro ܣܟܠܗ legendum est ܣܠܗ

(100) Conf. notam 87. Quæ sequuntur, paulo obscura sunt.

(101) ܕܡܚܐ corrigendum videtur in ܕܘܚܐ.

* Petierunt, ut recederent, quo sese lavare possent. Sic verto, quia ܕܢܣܚܘܢ a ܣܚܐ deduco, quod verbum etiam *lavare* significat. Ki.

(102) ܣܩܘܦܐ vox græca; respondere videtur *σκοποι.*

(103) ܐܣܒܣ nisi sit Græcum *σεβας res sacra*, vox corrupta est, quam cum Chald. זְבַן *merx, quæ venditur* (v. Castell.) comparavi.

* Intellige sive probe perpende; quid ego fuerim & quid tu fueris. Ki.

(c) (104) Ad

(104) Ad ܕܡܕܒܪܐ margo Codicis B annotavit ܠܟܣܘܠ i. e. بول *ur*

(104 a) Lectio Codicis B ܕܢܣܥܝܢ adiuvat coniecturam ܕܢܣܥܝܢ ܡܢ.
naſt. VIII.

(105) Pro ܘܐܘܠܦ lege ܘܐܘܠܝ

* *Contemnendi* notionem, quam Caſtellus in ſuo Lexico attulit,
paullulum addubitatam, confirmat hic Chronici locus. Ki.

(106) ܕܡܘܪܗܝ explico ex وره *fatuus & demens fuit.*

* pro ܕܡܘܪܗܝ ego lego ܕܡܘܪܗܝ vertoque: *hiſce quatuor annis*,
nianus ægrotabat, *regnum adminiſtravit.* Ki.

** Magnes dux quidam Syrus promiſit, ſe eum comprehenſurum
quod ſuus ille amicus eſſet; ideoque in Syriam profectus ſcrip
&c. Ki.

(107) Mutandum videtur ܩ̈ܕܝܢܐ in ܡܕܝܢܐ.

(108) ܐܣܦܠܪܗ ex lingua Chald. interpretatus ſum, in qua אספתרין *g*
Caſtell. col. 185.

* ܐܣܦܠܪܗ vitioſe ſcriptum eſſe coniicio pro ܐܣܦܩܠܛܪܗ. Adm
frequens ſpeculatorum mentio in regum atque principum famulitio

(109) ܡܣܡܣ conf. cum محق *abolevit*, *delevit* it. *uſſit*, *exuſſit*,
ſtruitur cum accuſativo.

(110) Locum hunc excerpſit Aſſemani in biblioth. Orient. Tom. III. P.
qui chronologiæ regum Perſarum, quæ ibi legitur, inde a pag. 396
locos ex Bar - Hebræo deſumtos intexuit.

(111) Pro ܐܦܪܗܙܐ legendum ܐܦܪܗܣܐ *insidiae.*

* Equidem non memini in toto Bar - Hebr. Chronico in ullum incidere locum, ubi ܐܦܪܗܣܐ aliter quam per ܣ ſcriptum fuiſſet ideoque ego puto in Caſtelli Lexico vocem ܐܦܪܗܙܐ male editam eſſe. . Ki.

(112) Legendum eſt ܒܐܝܠܘܗܝ pro ܒܠܘܗܝ.

(113) ܠܥܒܩܐ explicandum eſt ex عبق *ros matutinus & terram irrorans.*

(114) Partem huius narrationis latine inſerui Annal. literar. Helmſtad. 1782. Vol. II. p. 274 &c. Vide, quæ ad locum inde deſumtum doctiſſime annotavit amicus, quem ſuſpicere & amare nunquam deſinam neque unquam ſatis potero S. V. Velthuſen in programm. academico, d. 24 Dec. 1782 publicato, quo *populi Iudaici caritas commendatur Chriſtianis* pag. 50 &c.

(115) ܠܡܫܬܐ corrige ܠܡܡܫܬܐ.

* Qui acumine intellectus antiquos ſuperant, dum non aliis fundamentis, quam libris graecis, ſuae ſapientiae aedificia ſuperſtruxerunt, quae quoad dictionem egregia ſunt, & disquiſitiones adeo acutas (ediderunt,) ut nos iidem, a quibus per interpretes, qui omnes Syri erant, ſapientiam acceperant, nunc ſapientiam ab iis petere cogamur. Kir.

(116) Totum hoc penſum de haereſibus Muhammedanorum difficillimum eſt, quod intactum relinquere malo, quam falſam afferre medelam. Reddidi, ut potui, quanquam certus ſum, me non ubique ſenſum auctoris aſſecutum eſſe.

* Hic locus probare poteſt, Syrorum linguam, quae alias facillima omnium videtur, (quamdiu nempe hiſtorica leguntur) difficilem fieri & perplexam videri, ubi de dogmatibus ſermo eſt. Tum enim non ſecus ac Graeci &

Romani, verbis magis complicitis, difficiles periodos proferunt. hoc in loco bene teneatur & vocula una male in MS. scripta emen omnia lucida fiunt & intelligibilia. ܡܪܟܒܘܬܐ corrigo in ܡܪܟܒܘܬܐ erroris metu ita verto: *Quod ad fidem Mohammedanam attinet, sun qui Deum, (cuius bonitati laus sit) dicant corporalem esse & corporaliter in corporali etiam, cœlis & terra maiore, sedere. Sunt tamen etiam, qui corporalem esse, visibilem tamen carnis oculis et post resurrectionem iustos i ros esse. Secundum alios verbo æterno & in se subsistente loquitur & vivit. Alii personalitatem christianorum reformidantes (tribuere ei non quamvis fateantur, annos ei & tempora procedere, verbum tamen ei non inveniant (affirmare non audeant) dicere coguntur, loqui eum quide verbo, vivere, sed non vitâ. Præter hos sunt & alii, qui dic creavisse peccatorem, ut peccaret & in Gebenna flagraret, & creavisse iust ficaretur & bene illi esset in Paradiso, non autem licere interrogare, fiat & hominibus non esse imperium in semet ipsos, Alii contra libertatem, ni, statuunt. Sed ne a proposito longius aberremus, redeamus ad* &c. Ki

** ܩܬܪܬ ego pro tertia pers. praet. verbi ܩܬܪ *mansit, moratus* & verto: similis hastæ & per 30 dies conspicua fuit. Kir.

(117) Incipit locus satis longus, quem iam protulerat Assemani in Bibl P. I. p. 421. sqq.

(118) Quid sit ܦܘܣܠܐ, aliis expediendum relinquo.

* Mihi ܦܣܠܐ pro ܦܘܣܩܠܐ, *adversarius, inimicus*, legendum

(119) ܩܪܩܘܪܐ Arab. قرقور *navis longa ac magna.*

* Respondit: Utinam, o imparator, non dormivisses & somnium dixisses! Ki.

** ܒܘܩܢܛܘܪ ego pro latinorum *buccinatore* accipio & verto: nifi buccinatoris filius in regiam navem tranfiluiffet & regem in aliam navem traduxiffet. Ki.

(120) Numerus ܕܢܚ fine dubio mendofus eft, cui fubftitui temporum habita ratione ܕܫܢܚ

* ܒܥܡ ܐܡܗ ego has voces coniungo; quo modo adverbium fiunt ܒܥܡܐܡܗ *ferviliter*, quae fignificatio contextui egregie convenit. Ki.

(121) Explicui ܕܐܩܥܠܐ ex ܐܩܥܠܐ *prorupit in voces.* Sed non liquet.

* *Senatores autem, utpote quorum oculi donis [excaecati erant, Conftantino favebant.* Ki.

(122) ܣܣܢܝܐ correxi in ܘܣܣܝܢܐ *Hofainum*, cum quo Iazido pugna fuit. Dubito tamen, totusque locus corruptus eft, nec nifi infpectis aliis libris fanari poteft.

(123) ܡܟܪܘܢܐ fortaffe fcribendum eft ܡܟܪܡܢܐ & derivandum a ܪܡܟ *illaqueans, reti tenens, vafer.*

(124) ܣܣܘܐ. Lexica habent ܣܘܝܐ *contemtus* fubft.

* ego puncto: ܣܘ̈ܣܘ̈ܐ ܕܡܢܘܬ ܡ̈ܢ vertoque: *propter fimilitudinem puerorum, qui timidi funt.* ܣܘܣܘܐ *puerulus* eft occurritque etiam forma huius nominis feminina pag. huius chron. 540. l. 18. ܬܘܢܝܐ ܕܐܩܥܠܐ ܣܘܣܘܬܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܢ ܠܗ.

Narratio, cui ne puellae quidem fidem habeant. Ki.

** ego lego: ܕܡ̈ܝܢ ܕܡܢܡܢ ܡܪ̈ܝܐ vertoque: *quia gingiva dentium continuo fanguino-*

guinolentæ sunt (eamque ob causam ex ore sanguinem fluxisse cr
muscæ ad eius os convolabant. Ki.

(125) ܡܕܡܕܡܐ *cruentus*, *sanguinolentus*, *sanguine aspersus.* Ita Castell. Adde *exitiosus* ob ܢܟܠܡ quod ibi vide col. 724.

(126) ܟܟܘܪܘܗܝ legendum videtur ܟܟܪ̈ܘܗܝ.

(127) ܐܩܠܝ inserit vocem cel. Michaelis novae editioni lexici Castell.

(128) Num ܚܢܘܬܐ hic loci fortasse significat *aromatarius mortuorum?*

* ܚܢܘ̈ܬܐ sunt tabernae, in quibus omnis generis res venduntur. olera & huius generis alia vendit, is ܚܢܘܝܐ est & locus eius, ܚܢܘܬܐ. Kir.

(129) ܡܠܐܙܘܗܝ fortasse scribendum ܡܕܠܐܙܘܗܝ.

(130) Ad literam: *fratribus transmigrationis tuæ.*

(130*) ܩܘܪܛܝܬܐ explicandum ex Chald. קרטיתא *parum*, *frustulum.*

* *postquam hæc perpessus erat*, *e custodia dimissus est.* Ki.

** *qui autem submersi sunt*, *eos extraxerunt* (a ܢܫܠ extraxit) *& dim*

*** deest in versione interpretatio vocis ܡܣܠܢܐ. Sed haec qu
non liquet. Si eorum vocabulorum sensum, quae lexicon Castellia
sequi velles, significaret *calceamenta* aut simile quid, sed haec sign
textui non satis convenit. Kir.

(131) *Filius* ܒܪ supplevi ex titulo Chaliphae sequentis, ubi iam ܗܘܐ delevi ex aliis historicis.

(132) Pro ܘܠܐ ܠܚܣܝܢ, quod operarum errori debetur, in apographo meo extat ܘܐܠܠܚܣܝܢ.

(133) Punctandum ܚܝ̈ܐ vid. Castelli Lexic. edit. I. D. Michaelis.

* ܦܬܘܪ ܚܝ̈ܐ, quia puncta Ribui imposita sunt, ego simpliciter vertam: *mensam vita*, unde scilicet *vita spiritualis* petenda est. Recurrit haec appellatio pag. 138. l. 4. text. syr. Kir.

** ܠܦܣܝ̈ܠܬܐ mihi sunt *opera sculpta*, ideoque interpretor: *cunfregit etiam malleis opera sculpta*. Kir.

(134) Corrigendum est ܕܐܬܡܟܣܘܢ.

(135) Alter codex veram praefert lectionem ܕܦܣܩܡܐ.

(136) ܬܘܪ̈ܐ corrigendum videtur in ܠܘܪ̈ܐ. Sequens ܡܟܥܒܬܐ explicandum videtur ex كعبة

* ܕܘܪ̈ܐ est Arabum درهم *dirhemum*. Kir.

(137) Sensus satis perspicuus est, in voce tamen ܠܐܙܘܪܘ haereo. Num legendum est ألزهب, an ألزهي vel ألدنيب an aliud quid?

(138) Verba ܕܠܟܠܟܠ ܫܝܢ continet formulam deprecandi, pro qua Chald. חס ושלום

(139) ܠܥܡܘܕܐ

(139) ܠܢܘܟܝܐ Nil habeo ad explicandum verbum difficile. Num for
men appellativum derivandum a نوكى *deſipuit, ſtultus fuit.*

* pro ܡܪܟܘܒܐ lego ܡܪܟܒܬܐ. ܪܟܫܐ eſt *equus*, ideoque verte
Arabes luxurioſi ad maiorem luxuriam prolapſi ſunt, equos & canes
parantes. Kir.

(140) Locus difficilis. ܡܫܕܪܝܢ, quod paulo poſt ſequitur, ex ܫܘܕܪܐ
ܫܕܪ Aph. *relegavit,* quo ſenſu apud noſtrum occurrere memini,
ratur.

* ܡܕܪܬܐ puncto ܡܕܪ̈ܬܐ vertoque: *ſuper quarta contignatione.* Ki.

(141) ܘܠܐ ܐܬܚܫܒ corrige in ܘܠܐܬܚܫܒ.

(142) ܐܦܪܝܣܬܐ lege ܐܦܪܝܣܐ, niſi illo vocabulo lexica ditanda ſint,
videtur. Br. — Vide notam III. Ki.

(143) ܡܗܓܓܢܐܝܬ videtur ex ܗܓܐ *meditatus eſt* explicandum e
شجع *ſtrenuus fuit.*

(144) ܡܟܪܟܠܬܐ contuli cum ܡܟܠܬܐ, *pus.* Sed totus locus c

* ܡܟܪܟܠܬܐ ego deduco ex ܟܪܟܠ *volvit, convolvit,* & figu
glebam. Totum locum ita interpretor: Moslemius quidam,
eccleſiae vicina erat, ludificaturus ſacerdotem, glebis eum petiit
pactis; & cum aliquando tempore ſacrificationis in media patella
ſa vitae agnum diſſectum conſpexiſſet, deſcendit &c. Kir.

(145) ܩܘܡܣܐ conjectura sensum vocis definivi.

* ܩܘܡܣܐ vix dubium est, quin aut in ܩܘܡܘܐ mutandum sit aut punctis Ribui notari debeat. Conf. notam 55. Klr.

(146) Sequitur locus exscriptus ab Assemani in B. O. Tom. II. p. 315. Ante ܐܦܝܣܩܘܦܘܬܐ tolle literam ܐ. Pro ܕܢܣܒܐ apud Assemanum dedi ex MS. utroque ܘܢܣܒܐ.

(147) ܐܢܬܝܦܐܬܝܐ proprie *proconsulatus* ἀνθυπατεία. Chaldaice enim אנטיפטא *proconsul* ἀνθύπατος.

* ܐܢܬܝܦܐܬܝܐ mihi est græcum vocabulum ἀντιπάθεια, ideoque interpretor: *quin adversus fratem suum omnem antipathiam animo servavit.* Kir.

(148) ܒܥܛܡܗ contuli cum عظم i. q. Hebr. עצם *os*, *ossis*.

* ܒܥܛܡܐ. uti Chaldaicum עטמא, *latus*, significat, ideoque vertendum: in latere Saturacium sauciarunt. Ki.

(149) ܩܘܪܘ videtur legendum esse ܩܘܪܘܣ. Alter codex præfert ܩܘܪܘܣ. *Korus vel Cyrus* videtur esse urbs, quæ laudatur a Buschingio, viro summo, in geograph. P. V. Sect. I. p. 301. edit. Hamb. 1781.

(150) Nescio, num recte verterim. Cilicia aspera temporibus sequioribus nomen traxit Isauriæ v. compendium meum geogr. antiq. german. exarat. p. 89.

* ܥܠܗ ܡܥܡܩܬܐ sunt *angustiæ*; quæ significatio optime convenit huic loco Ciliciæ, cuius angustiæ aut fauces maxime fama nobilitatæ sunt. Vertere igitur placet sic: Thabet constituit portas in faucibus Ciliciæ, &c. Kir.

(151) ܦܪܘܣ corrigo in ܢܪܘܣ.

(152) ܘܦܫܐ lege ܘܦܫܝܐ.

* ܐܬܟܪܙ caput eius lanceæ impoſitum & Bagdadi circumlatum per
Mihi eſt ܐܬܟܪܙ *circumductum*, *circumlatum eſt.* Kir.

(153) ܩܘܒܬܐ Chald. קובתא *urceus maior* al. *fovea*, *ciſterna* & קבוב
fornicis forma, *ſtructura.* ܩܘܒܐ, quod ſequitur haud multo poſt,
men eſt plateæ Haranenſis.

(154) ܙܓܘܓܝܬܐ diminutivum τȣ ܙܓܐ *tintinabulum.*

(155) ܟܪܘܡܝܬܐ corrige in ܟܪܡܝܬܐ.

(156) ܕܒܪܐ legendum ſine dubio ܕܒܐܪܐ.

(157) *Michael.* Hoc nomen ſubſtituendum eſſe videtur nomini *Leo*, quod
preſſus præfert.

(158) ܐܬܬܪܢܘ Legendum coniicio ܐܬܬܪܢ a rad. ܬܪܢ.

(159) ܡܓܘܪܝܐ legendum eſt ܡܓܘܪܝܝܐ.

(160) ܕܫܢܝܢ forte ܫܢܝܢ qui reſpondet anno C. 833.

(161) Videtur auctor verbo ܦܪܬܝ paronomaſiam vocis ܦܪܬ *Euphr*
ܗܘܡܐ forſan occurrunt in Buſching. l. c. p. 221.

(162) ܕܩܘܒܐ. Quum ܩܘܒܐ æque ac ܩܘܒܐ in lex Caſt. vertat
ܕܩܘܒܐ ܐܪܥܐ ſub voce ܐܪܥܐ in eod. lex. reddatur *terra Tigritana*;
ſionem petendam eſſe credidi.

(163) Quid ſibi velit ܚܝܘܣܬܐ dicere non habeo. Sunt forſan animalia.

(164) ܠܡܪܡ corrigendum in ܠܡܪܝܡ.

(165) In margine additum ܬܠܡܚܪܝܐ ܗ̄ܘ *ille eſt Telmaharenſis.*

(166) ܠܚܡܟ forſ. ܐܠܚܡܟ.

(167) ܢܚܠܐ forte ܢܚܠܠܐ *diſſolutus, cavus.*

(168) ܠܡܚܝܠܬܐ fort. ܠܡܚܝܠܬܐ.

(169) ܚܝ ܐܦܘܪܓܘܬܗ legendum absque dubio ܚܝܐ ܒܦܘܪܓܘܬܗ. Vox ܦܘܪܓܐ quæ præceſſerat ex Græca lingua petita πυργος etiam in Arabica reperitur برج v. Gol.

(170) ܡܘܫܚܐ fort. ܡܘܫܚܐ rad. ܡܫܚ, eiusdem ſignificationis, ut videtur, cum ܡܫܚܐ *inunctio*, *collyrium.*

* *texit faciem ſuam velo.* ܡܘܫܚܐ enim *pallium, velum* eſt. Kir.

(171) ܠܗܘܡ legend. ܠܗ ܡܢ.

(172) Omiſi quædam verba, quorum ſenſus non liquet.

* *Quia rebelles ex habitationibus ſuis egreſſi erant viribus integris, Perſarum autem digiti a gelu ſtupefacti erant & deſluebant.* Kir.

(173) ܐܝܬܝܗ deſting. ܗܘ ܐܝܬ.

(174) ܟܘܣܬܝܓܐ i. q. كستج.

(175) ܩܘܪܝܢ. Ita ſcriptum eſt, legique poteſt *Kurinum* vel *Kudinum*.

* ܡܟܠܝܢ ego a ܟܠܐ deduco & pro part. Aph. accipio, quaproptcr i
quia carbones ligni cedrini non tamdiu ignem retinent, quam carb
cii. Kir.

(176) ܚܡܫܬܐ ܕܟܣܐܪܝܢ f. ܚܡܫܡܐܐ ܡܢ ܕܟܣܐ.

(177) ܡܬܢܘܪ ܢܘܪܝܢ explicandum ex Ar. نَارَ 2. pavidus fuit, fugit.

(178) ܐܬܢܣܗ ܘܐܣܟܠܗ redundare videntur.

(179) Sub ܡܬܘܬ ܦܪܐ menſurae genus neſcio quod latere videtur.

(180) ܐܬܢܣܝܘ fort. ܐܬܢܣܝܒܘ. An potius ܐܬܢܨܪܘ *liberati ſunt*? Br
potius ܐܬܢܣܝܘ. Ki.

(181) ܐܡܟܠܬܝ forte ܐܡܕܬܝ. Iſte enim annus hiſtoriæ convenit.

(182) ܦܪܘܬܐ i. q. فروة *veſtis pellicea, cutis capitis.* ܣܡܟܘܪܝܐ quod i
omiſi, illuſtratur ex سمور *muſtela Scythica — ipſaque pellis eius*
pellicea talis veſtis, vel eſt nomen loci vertendumque *Samarrenſium*.

(183) v. omnino Buſching. l. c. p. 207.

(184) Locum de Honaino exſcripſit & vertit Aſſemani in Bibl. Or. T.
in nota.

(185) ܕܡܗ lege ܪܡܗ teste Assemani. Eodem teste paulo post ܡܚܕܣܒ pro ܡܚܣܒ.

(186) ܕܩܪܐ non valde differt sensu a ܕܩܪܐܬܐ *cunabulum*, *lectus*, quod ex Ferrario habet Castellus. Conferendum est etiam Chald. דקורין *vas*, *cadi*.

* in latere unius ex illis & quidem pueri, locus ictûs a lancea facti apparebat & super eorum urnis scriptura erat sacerdotalis, quam nemo legere poterat. ܕܩܪܐ substantivum est a verbo ܕܩܪ *fixit*, *confodit*, derivatum. * ܕܩܠ ܕܩܪܐ est vulnus. ܟܘܡܪܘܬܐ a ܟܘܡܪܐ *sacerdos* deduco. Ki.

(187) Edidit hanc pericopam Assemani in B. O. T. II. p. 318. Pro ܦܘܪܣܗ p. 173. l. 1. codex uterque ܢܦܘܪܣ, vitiose. Restituimus veram lectionem ex Vaticano, quo usus est Assem.

(188) ܐܬܥܢܦ explic. ex عنف *incommodus*, *durus fuit* H. incommoditate molestia affecit.

(189) ܡܢ ܡܢ dele semel ܡܢ.

(190) ܡܢ ܚܠܐ ܕܡܐ in versione omisi. Videtur locus urbis designari.

(191) Extat hoc pensum transcriptum & conversum apud Assemani in B. O. T. II. p. 316. & in biblioth. Mediceo-Palatina, quam cognatus Io. Simon Stephanus Ephodius Assemani edidit.

* Hunc locum Assemanus Bibl. Orien. Tom. 2. p. 317 vertit, & probare potest, uti multa alia ab eo versa, (quæ hic recensere non convenit.) Assemani interpretationibus tuto nos ubique fidem habere non posse. Totum locum male intellexit ܚܠܐ ܕܡܘܪ ܡܢ non significat *paullulum* sed *super minore quam* aut latinius: *ita, ut anguli minus quam duos rectos efficiant.* Argumentum li-

 belli

belli, quem Abul Hasanus scripserat, hoc habebat: *duas lineas rect alia recta ita erigantur, ut anguli interni ad easdem partes minus quam efficiant, protractas tandem concurrere.* Ergo idem, quod Euclides, Propos. XXVIII. Lemm. tractavit. Kir.

(192) ܘܐܬܟܠܐ forte ܘܐܬܟܠܐ.

(193) ܩܘܛܐ contuli cum قطو quod habet Castelli col. 3321. *tia, alacritas comedendi.* ܕܢܣܐ h. l. est fœmin.

(194) ܢܩܣܝ forte ܢܩܣܝ.

(195) ܕܡܫܚܬܐ forte ܕܡܫܚܬܐ. Significat enim ܡܫܘܚܬܐ *mensura amphora, lagena.* Br. — ܣܘܬܐ saepe in Chr. B. H. occurrit & *ficat dolium.* Vid. etiam notam 43. Ki.

(196) ܡܩܣܝܐ forte ܡܩܣܝܐ.

(197) أذحم sine dubio legend. احم.

(198) ܦܓܠܬܐ i. q. Ar. بَجَلَة *arbor exigua.* 2. *praclara natura, pulcra f* vid. Cast. col. 292.

(199) ܕܡܥܒܕܢܝܐ forte ܕܡܥܒܕܢܝܐ.

(200) ܩܠܐ. habet verbum appendix lexici Cast. omissum in nova huin tione.

(201) ܩܒܬܐ Arab. قبة *fornix, concameratum opus.* Chald. קב *exstruxit.*

(20

(202) ܡܗܣܣܐ forte ܡܩܣܣܐ.

(203) ܡܣܪܐ sensum dedi, quem contextus postulare videbatur.

(204) ܡܚܣܢܐ forte ܡܣܢܐ.

(205) ܬܢܘܝ i. q. Arab. ثُنوي *res excepta.*

(206) *cum aqua* significare videtur, (si lectio non corrupta est) regem Thuzuni imperium aliqua ex parte accepturum esse. Conf. Castell. sub voce ܡܫܩܝܐ. & Drus. observ. ibi citata. Ki.

(207) ܣܥܡܘܬܐ in MS. est, sed legendum utique est ܫܥܡܘܬܐ. Non raro in MS. ܒ duplex a librariis, uti iam in Nota 8*** monui, in ܫ corruptum est. Kir.

(208) pro ܕܩܪ lego ܕܩܪܪ & significationem hebr. קרר tribuo. Kir.

(209) pro ܡܬܡܟܟܘ legendum ܡܬܟܟܘ ut pag. 194. l. 3. textus syr. legitur. Kir.

(210) ܥܩܩܬܐ *annulos*, interpretatus sum, neque lexicorum fide, quæ hoc in vocabulo nos destituunt, neque aliorum locorum comparatione, quia non memini hanc vocem alibi legere, sed merâ coniecturâ. Kir.

(211) ܨܘܪܡܥܠܐ hæc vox in duas separanda est ܨܘܪ ܡܥܠܐ. Kir.

(212) ܐܫܠܡܗ nova significatio in lexica nondum recepta, ad similitudinem Arab. اسلم. Kir.

(214)

(214) ܡܫܠܚܝܢ de *diſcalceatis* intelligo. Nam quamvis ܡܫܠܚܐ ſæpiſſ
dio ſtricto adhibeatur, de calceorum tamen detractione etiam uſurpat
do de gladio ſtricto intelligitur, vox ܣܝܦܐ nunquam deeſt. K

(215) *argenteorum* verti ſyriacum ܚܘ̈ܪܐ *alborum*. ܚܘ̈ܪܐ monetam eſſe,
eſt, ſed vereor, ut verum ſit, quod Aſſemanus ſcripſit, valer
geſimam partem ſcuti Hiſpalenſis, vulgo Pezza Sivigliana da Otto.

(216) pro ܐܘܪܟܣܗ legendum eſt ܘܐܪܟܣܗ. Ki.

(217) pro ܡܫܡܫܢܐ ſcribendum eſt ܡܫܡܫܢܐ (conf. not. 207.) quod
idem eſt, quod Arab. مسيحي. Aliis locis Bar-Hebra
ܡܫܡܫܢܐ ponit. Kir.

(218) Hic venerandus doctor eſt Avicenna. ܫܝܟܐ eſt Arabum شيخ
رييس Sic enim Apulpharagius p. 349. Ki.

(219) nomen ܕܙܘܦܢܐ malui non vertere, quam male vertere. Q
numi ܕܙܘܦܢܐ fuerint, mihi nondum liquet, quod neque ali
quere intelligo ex nota Michaelis in Caſtelliano lexico ad hanc voce

(221) pro ܡܠܟܘ legendum eſt ܡܠܟ̈ ſing. num. Non raro librarior
tia perſ. ſing. num. plurale ܘ additur, uti pag. 181. l. 19. text
pro ܐܬܟܪܝ male ſcriptum eſt ܐܬܟܪܝܘ. Ki.

(222) legere ab initio placebat ܡܓܕܠܐ ܕܨܝܕܐ & vertere *vicum piſc*
ut alia loca taceam, ex pag. text. Syr. 300. l. 17. & 18 apparet,
& ܨܝܕܢܐ loca eſſe. Ki.

(223) In cœli aſteriſmis, quod Aſtrognoſia docet, nullum *ovis* ſignum eſt; quod eo minus locum habere poteſt, ſi ܡܠܘܫܐ, quod lexicographi volunt, nihil aliud quam *Zodiaci ſigna* ſignificat. In Zodiaco enim nullum *ovis* ſignum eſt. Ergo emendo ܥܩܪܒܐ *ſcorpius*, quae emendatio tum neque Aſtrognoſiae neque ſignificationi vocis ܡܠܘܫܐ repugnat. Kir.

(224) Hic locus mihi e difficillimis fuit. Verti voces ܕܡܘܬܐ ܐܝܕܐ ܕܙܓܐ *ſimulacrum manubrii nolæ*, ſed ingenue profiteor, me mihi ipſi non ſatisfacere. Itaque gratus agnoſcam, ſi quis quid aliud, idque melius, felici quadam cogitationis aut memoriae auxilio, ſubſtituerit. Kir.

(225) pro ܡܠܝܟܝܢ legendum eſſe credo ܡܠܝܟܢ, uti verti. Kir.

(226) ܡܢܘܠܗ, quod ſenſum non incommodum daret, quia *textrinam*, *textum*, denotat, emendo tamen ita, ut in duas haſce voces ܡܢ ܘܠܗ ſeparem, & cum præcedente ܒܠܗ coniungam; qua ratione ܒܠܗ ܒܡ ܒܠܗ ſignificat *ut eadem pāla* pretium acciperent. ܡܠܝܚܘܬܐ in Arabico latius deſcribit Abulpharagius شبكة المغرفة بساعد طويل.

(227) Senſus ſermonis huius feminæ ſatis apertus, ſed quid ܒܝܢܝܬܐ ſit, id, cum hunc locum verterem, ignorabam. Quamvis & ܒܝܢ *inter* & ܒܢܐ *ædificavit*, offerrent derivationem, neutra tamen placebat. Poſtea feliciter in mentem incidit, ſi ܒܝܢܝܬܐ in ܟܝܢܝܬܐ *naturalis* mutetur, nihil obſcuritatis relinqui. Ki.

(228) conie&turando, non lexicorum auxilio, in quibus hæc vox deeſt, ܓܕܡܣܐ interpretatus ſum. Ki.)

(229) ſi quis vocem ܫܠܟܠܬܐ, quam Lexica non habent, non *diſſolutus*, *ſciſſus*, *apertus*, uti ego feci, vertere velit, is conferre poteſt ܫܠܐ, nomen ab eadem

eadem radice formatum, quod inter alia etiam significat *ſtolam, veſ*
& tenuem. Ki.

(230) Nominis ܡܐܟܦܘܪ significationem arabica lingua ſubminiſtrat.
enim eſt *Spatha, florum palmæ involucrum, camphora.* Ki.

(231) ܦܫܝܛܬܐ quid ſint, ego ignoro, aliisque relinquo explanandum
quidem hanc vocem alio huius Chronici loco pag. 249. l. 11. te
currere, in quo *ſanguis occiſorum in* ܦܫܝܛܬܐ *fluxiſſe* dicitur, ſe
non ſufficit. Ki.

(232) pro ܡܪܕܟܬܐ legendum cenſeo ܡܪܕܟܬܐ. Kir.

(233) Melius interea didici, quid ſignificent verba ܐܢܫ ܩ̈ܘܦܐ ܗܘ
cum illum locum verterem, multum vexarunt. Quia ܩ̈ܘܦܐ p
habet, punctavi ܩܘ̈ܦܐ. *tribulus ferreus, moleſtia* &; non ſine e
verti: *in ſuam perniciem.* Nunc poſtquam ex Abulpharagii textu a
didici, رجل صيرف eſſe ܩܘܦܐ ܐܢܫ (quæ ſignificatio nondu
reperitur,) maiore cum fiducia interpretor et ſubſtituo: *homo callidus*

(234) ܐܬܟܢܠ legendum cenſeo ܐܬܟܢܠ. Kir.

(235) Quod morbi genus vox ܚܪܕܢܬܐ indicet, neque ſyriaca ne
lexica definiunt. Forte pro ܚܪܕܢܬܐ legendum eſt ܚܪܕܢܬܐ.

(236) pro ܒܠܩܛܝܢ legendum erit ܒܠܘܩܛܝܢ. Ki.

(237) ܡܣܡܣܐ emendo ܠܡܣܡܣܐ. Kir.

(238) an pro ܡܚܝܢܝܢܐ ܘܡܠܘܬ ܠܟܘܢܐ ܕܠܟܠܬܐ lege
ܕܡܠܟܐ ܡܚܝܢܐ ܘܡܠܘܢ ܠܟܘܢܐ ܕܠܟܠܬܐ. Kir.

(239) pro ܟܟܡܝܪ legendum ܟܟܡܝܪ. Vide Hesekielis cap. 38, 4. 5. 6. Ki.

(240) Haec lucidiora fiunt, si Aristotelis difinitio *generis* ex libr. I. Top. cap. 5. afferatur, quippe quae hoc loco syriace expressa est: *Γένος ἐςι τὸ κατα πλειόνων καὶ διαφερόντων τῶ ἔιδει ἐν τῶ τί ἐςι κατηγορέμενον.* Ki.

(241) pro ܢܟܫܐ legendum est ܢܚܫܐ. Ki.

(242) ܟܪܦܣܐ utique *petroselinum* esse videtur, quia non tantum syriaca lexica hanc significationem huic voci tribuunt, sed arabice etiam كرفس *apium* denotat. Kir.

(243) pro ܡܘܪܝܐ legendum est ܡܘܬܝܐ. Kir.

(244) Contextus postulat, ut post ܥܠ nomen *Masudi*, a librario omissum, interponatur, uti in versione feci. Kir.

(245) ܒܘܢܕܩ, quam vocem lexica syriaca non habent, lingua arabica illustrat. بندق est *nux avellana*, aut *forma quavis avellanae similis*. Kir.

(246) ante ܡܚܬܐ verbum aliquod deest in MS. quod tamen quale sit, non difficile est intellectu. Nempe *quaerere*, *parare*, *cogere*, aut simile aliquod. Ki.

(247) ܠܩܢܐ quid significet, lexicis syriacis tacentibus, docet arabica lingua. تقن est *solers*, *rei peritus*. Kir.

(248) ܡܪܥܝܬܐ plerumque *gregem* & *pascuum* significat ideoque ܒܢܝ ܡܪܥܝܬܐ *homines pecuarii* possent videri; sed ܡܪܥܝܬܐ etiam de quavis terra, sive ea in regum aut episcoporum potestate sit, adhibetur. Vide huius Chronici p. 251. l. 7. & pag. 405. l. 3.

(249) Vo-

(249) Vocem ܡܠܘܬܐ (ita enim, non, uti vitiose typotheta dedit, ܡܠܘܬܐ scribendum est,) Assemanus in sua biblioth. Tom. III. P. II. pag. 488. interpretatur *tiaram*. Sed uti Assemanus, quod alibi iam dixi, in aliis non paucis vocibus, maxime rarioribus, sic etiam in hac erravit. Pag. huius Chronici 507. l. 19. hoc vocabulum recurrit, ubi contextus satis superque docet, ܡܠܘܬܐ non *tiaram*, capitis ornamentum, significare. *Saccum* aut *pannum crassioris fili* aut *pellem* malim, sed nec hoc satis rem declarat. Ki.

(250) ܗܘܝܠܐ si *pullos columbarum* interpretari velimus, obstat nobis non tantum, deesse super vocibus ܗܘܝܠܐ & ܐܠܡܘܪܐ puncta Ribui, sed ipsa hæc vox ܐܠܡܘܪܐ, quæ tum sensum habere non videtur. Derivavi igitur a ܐܝܠܐ, *verniculum*, sed fatendum est, hoc ipsum mihi parum placere. Kir.

(252) ܦܘܪܣܝܐ *persicum* verti, sed dubito ipse, an hic verus vocabuli sensus sit, imo coniicio, longe aliud quid & forte appellationem operis fabrefacti sub eo latere. Qui veram significationem eruere vult, eum moneo, ut locum alium, qui multum proderit, conferat pag. 135, lin. ultima, ubi ܦܘܪܣܝܐ etiam de opere fabrefacto adhibetur. Kir.

(253) placuit ab initio ܡܢܚܢܐ pro participio alicuius verbi ܡܢܚ accipere, & huic verbo ex arabico منح sensum *donandi* tribuere, sed cum iam videam, nullum huius verbi in lexicis syriacis comparere vestigium, malo id a ܢܘܚ deducere, significationem tamen *donati* aut *beneficiarii* servare. Placeret inprimis significatio רב ܡܢܚܢܐ a Schindlero allata, in Castelliano tamen lexico tanquam incerta, uncinis inclusa, *ministri*, nisi sequentia obstarent: ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܪܘܡܝܬܐ. Kir.

(254)

(254) post ܥܡܗ in MS. syriaco vocula aliqua deest, quam quia certo ex contextu supplere non poteram, generalius aliquod verbum *homines* substitui. K.

(255) pro ܠܟܦܟܘܗܝ legendum esse puto ܠܦܟܘܗܝ. Hoc lexica interpretantur *maxillas*, illud prorsus ignorant. Sed ne sic quidem satis intelliguntur. Ad verbum esset: uncini in eius maxillis. An distenderunt forte os inditis uncinis, quo deformior eius esset adspectus? Ego non discernam. Kir.

(256) uti nunc sunt verba, quae uxorem redditam spectare videntur, denotant: reddidisti nobis uxorem, quae liberos pariet. An pro ܡܠܕܢ legendum ܡܘܠܕܬܢ, *genetricem nostram?* Kir.

(257) ܕܘܪܐ quid sit, ignoro. Dubium non est, quin contineat aliquid, quo ista stragula aut lintea accuratius describuntur, sed quid illud sit, doceant nos alii. Kir.

(258) *Kaderi* nomen in Manuscripto est, sed *Kaiemi* substituendum esse, contextus probat. Kir.

(260) ܡܘܣܐ quid sit, lacuna prohibet definire. Ki.

(261) Non, uti in MS. ܐܟܣܐ sed ܙܟܣܐ legendum est. Kir.

(262) Significationem vocabuli ܙܘܪܩܐ, quod lexica syriaca non habent, ex arabica lingua petii. زورق est *cymba*. Kir.

(263) Vereor, ne ܕܬܐܢܐ aliud quid, quam *ficum* denotet, quia praefixum ܕ etiam genitivi nota esse potest & esse videtur. ܕܬܐܢ̈ܐ plur. ܬܐܢܐ, significat *massam caricarum; ficorum succum* &, hanc significationem in versione secutus sum. Kir.

(264) ܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܒܬܪܝܓܘܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ corrupta aliquantulum videntur; fen
non corruptus, quem, quia nonnulli fortaſſe lectores in re aliquid
tis inveniant, illuſtrare placet. Trigonus ex mente Aſtrologorur
tetragonus, maxime Martis & Saturni, infauſtiſſimus. Tetragonus
eſt, cum planetæ a ſe tribus Zodiaci ſignis diſtant. Cogita igit
num eſſe in Sagittario, Martem in Gemellis; manifeſtum eſt, alte
e diametro appoſitum eſſe. Interiacent medii Piſces, qui & a S
a Geminis tribus ſignis i. e. 90 gradibus diſtant. Ergo, ſi uterqu
referatur, duo ſunt Tetragoni. Kir.

(265) Chaldaicum קילור ſignificationem *placentæ* ſuppeditavit. Caſtel
tatur ܡܟܠܘܪܐ *cruſtum panis*, quod minus convenit. Kir.

(266) aut ܘܒܟܘܪܝܗ aut ܟܠ ܟܘܪܝܗ legendum eſt. Kir.

(267) ܦܘܪܛܘܣ conferre placet cum græca voce (πυρετος) κα

(268) Non multum quidem intereſt, ſcire, quo cognomine Sa
ſit; illud tamen, quod in verſione poſui, a vero proxime abeſſe
ܣܟܘܠܐ & *ſcholam* ſignificat. Aſſemanus, qui eius Tom. II. p. 334
minit, quamvis aliorum cognomina interpretetur, hunc *Ioan*
nominat & ſic ܣܟܘܠܝܘܣ non vertit. Kir.

(269) Quia quid ܓܪܡ ܓܪܡܗ ſit, non liquet, non vertere, quam
malui. Kir.

(270) ܣܘܦܢܝܐ quid ſit, diſcimus ex Abulpharagio arab. qui
Turcheiarukum narrat laboraſſe بالسل والبواسير . ܣܘܦܢܝܐ
haemorrhois eſt. Ki.

(271) Pro ܡܠܟܣܪܝܩܐ legendum puto ܡܠܟܣܝܪܩܐ. Ki.

(272) ܢܨܒ *noxa*, *nocumentum*, legendum eſt, non ܢܨܒܝ. Ki.

(273) ܓܦܣܝܢ̈ Contuli Chaldaicum גופסים, γυψος, *Gypſus*, neque, uti opinor, ſine cauſa, quia in Abulpharagio arab. p. 382. جصاصون *gypſarii* memorantur. *Ki.*

(274) ܓܢܘܝܣܢ̈ܐ quid ſit, expediant alii. An, quod veriſimillimum, *Genuenſes?* *Ki.*

(275) ܨܢܕܘ̈ܩܐ. Confer arabicum صندوق, *arca*, *ciſta*. Ergo: *multas ciſtas fecerat.* Kir.

(276) ܦܩܝܗܐ, فقيه *legum rerumque divinarum peritus*, *presbyter Mohammedicae religionis.* *Ki.*

(277) ܡܚܣܐ neque ſyriaca, neque arabica lexica ſatis explicant. *Ki.*

(277*) Iſmaëlita ſaepe, uti etiam hoc loco, pro *ſicario* ponitur. Conf. verbum أشمعل. Ki.

(278) Pro ܩܛܠܐ ܕܐܠܡܘܪ ſcribendum eſt ܩܛܠܐ ܕܐܠܡܘܪ. *Ki.*

(279) Hoc loco aliquid in textu deeſt. Nam quamvis ſcias, ܦܢܝܛܝܩܝܢܐ eſſe *Venetianos*, tamen in hoc parum auxilii eſt. *Ki.*

(280) ܐܣܛܠܘܢܘܣ in ܐܣܛܘܠܘܣ mutandum eſt. *Ki.*

(281) ܨܢܓܐ illuſtrat. arabica vox بنك *vexillum magnum.* *Ki.*

(282)

(282) ܩܘܣܛܐ ex arabico كوس *tympanum* lucem accipit, de quo Castel
voce كاس videatur; ܕܡܩܫܩܫܝܢ autem emendandum &
legendum, a ܢܩܫ *pulsavit*, derivatum. *Ki.*

(283) ad interpretandum ܒܘܩܝ̈ܪܐ contuli arab. بقير, *indusium; vestis*
manicis carens. *Ki.*

(284) pro ܩܪ̈ܦܣܐ si eius scriptio servetur, nihil in lexicis auxilii est.
vocabulum a librariis forte corruptum & pro ܩܪ̈ܦܣܐ scribendum
Tum arab. كرفس *gossypium* & كرباس, *carbasus*. *sindon*,
significationem in versione secutus sum, prodesset. ܣܡܝ̈ܕܐ
interpretatus sum, Castellum secutus, qui hanc significationem voci
tribuit; & nunc, cum haec verba denuo tracto, subit animum, co
hunc locum conferri posse cum alio huius Chronici pag. 165. ubi l. 5
vox, sed ܣܡܝ̈ܕܐ scripta, occurrit. Adeundus etiam est Abulphar
textu arab. p. 262 ad hanc vocem omnino illustrandam. *Ad.*

(285) De Ismaelitis vide notam 277*.

(286) Pro ܠܟܘܪ̈ܝܢ lege ܠܟܡܪ̈ܝܢ. *Ki.*

(287) ܦܣܩܝܢܐ. Retinui in versione ipsum *piscinae* nomen, quia, cu
piscina fuisset, non constabat. *Ki.*

(288) Pro ܘܐܚܕܘ lege ܘܐܚܕܘܗ. *Ki.*

(289) Vtrum ܐܡܝܪܐ Emirae nomen sit, an participium verbi ܐܡܪ, ego
scernam. Omisi, ne, si participium sit, male verterem. *Ki.*

(290) In MS. revera legitur ܡܫܟܒܟܒܗ, sed coniicio, emendandum esse ܡܫܟܚܗ Ki.

(291) ܚܘܙܐ, quamuis lexica non habeant, etiam *annuli* genus esse videtur. Ki.

(292) in vertendis ܡܟܫܪܬܐ et ܡܕܝܒܒ magis, quid contextus suaderet, quam lexicorum fidem, quae hisce in vocibus nos destituunt, secutus sum. Ki.

(293) ܕܐܠܐ ܢܦܩ ܠܟܠܡܫ, an recte interpretatus sim: *qui in fluvium* L. *influit*, dubius sum Nam cum ܐܠܐ etiam *iuxta* significet, sensus esse posset: *qui iuxta fluvium* ܐܠܝܣܝ *procedit*. Ki.

(294) Ad vocem ܦܣܩܐ, quam Castellus *decreta* interpretatur, subiit animum, annon etiam *excommunicationis* significatio tribui vocabulo huic possit, ad illam tamen magis inclino. Ki.

(295) Pro ܘܐܬܒܪܟܗ contextus postulat ܘܐܬܒܪܟܘ. Ki.

(296) Pro *quinquaginta* lege *quingentas*. In textu enim syriaco est ܚܡܫܡܐܐ. Deinde intellige: *vestes*, quod apparet ex contextu et magis etiam ex arab. pag. 400. Ki.

(297) Pro ܘܐܠ legendum est ܘܐܠܐ *sin minus*. Ki.

(298) verbum ܣܪܝ a re narrata alienum muto in ܫܪܝ. Ki.

(299) ܟܐܪܐܢܬ ܕܡܠܟܬ. Hae voces, quae mala literarum coniunctione deformatae
restituendae sic: ܐܢܬ ܕܡܠܟܬܟ Ki.

(300) ܚܪܘܡܬܗ, sive ܚܪܘܡܬܐ punctes, quo modo teste Castello *partem pectoris*
mam significat, sive ܚܪܘܡܬܐ, quod *iugulationem* denotat, *fauces*, ob cont
et rei naturam interpretandum est. Ki.

(301) ܡܥܒܐ fortasse ܡܥܢܐ.

(302) ܠܗ̇ fort. ܠܗ.

(303) ܠܗ f. ܠܗ̇.

(304) ad ܐܣܘܣܗ margo MS. نفق Apud Golium نَفَقَة *expensa*, q
erogatur.

(305) ܠܒܪ f. ܠܒܪ.

(306) ܕܪܘ ܡܨܥܝܢܐ f. ܡܨܥܝܢܐܕ.

(306) ܠܡܬܦܪܣܘ conf. Arab. منفرج *diffidens*, *laetus*, *solutus cram vel*
v. Gol. 1776.

(307) ܐܘܨܐ Cod. Hunt. 52 eandem quidem lectionem in textu habet, sed
tum ܡܟܐ.

(308) Verba quaedam omissa videntur.

(309) ܡܬܠܟܐ f. ܡܬܠܟܐ.

(310) ܢܥܝܪܘ f. ܢܥܝܪܐ.

(311) ܐܬܪܘܡ f. ܡܬܪܘܡ.

(312) ܬܩܦܝܢ f. ܬܘܩܦܝܢ.

(313) Omiſi in verſione ܕܝܢܪܐ *denarius*, quae ſignificatio ſenſum exhibet plane incommodum. Nam vox Germanica *Diener* eſt, uti alibi inſunt voces Italicae et Gallicae e. g. *Maeſtro*, *freres* ect.

(314) ܡܢܚܐ. f. ܡܚܐ

(315) ܣܠܝܚܒ Arab. حاجب *ianitor et conclavis regii cuſtos ac praefectus.*

(316) Sequitur excerptum de rebus geſtis Richardi Angliae regis, quod Oxonii edidi 1780 4.

(317) ܟܠܡܬܐ ad explicandum ܦܠܡܐ additum videtur, et ſignificationem petere ex ܦܘܠܡܬܐ *panis placenta.*

(318) ܕܝܟܝܢ f. ܕܟܝܢ.

(319) ܬܠܝܬܘܢ Vox conflata ex fut. et praet. Lege ܬܠܘܢ.

*) Pro ܬܐܬܘܢ ego lego ܬܠܬܘܢ ܠܐ vertoque: *ne adducatis.* Kir.

(320) ܡܕܡܣܝܢ f. ܡܕܢܣܝܢ.

(321) ܬܘܕܐ f. ܐܬܪܐ vel ܐܘܕܐ.

(322) ܒܘܝܐ̈ num ܒܘܠܐ? quod Cast. nescioqua auctoritate *soelm*, h. proprie pro *prospero rerum statu*, *felicitate*, sumendum vertit, an Gr. βουλη?

*) Pro ܒܘܝܐ ego lego ܒܘܝܐ̈. *consolatio*, *recreatio*. *Ki*

(323) Excerpta quaedam ex hoc et sequentibus capitibus dedit Assemani in Or, T. III. p. 470 seqq.

(324 ܡܟܘܫܦܢܐ ex cod. Vat. quem exscripsit Assem. l. c. emendandum est ܡܫܟܢܐ

(325) ܐܘܓܝ nisi nomen propr. sit, conferendum cum أوج *subiugavit*.

(326) ܐܬܬܦܠܓܐ f. ܐܬܦܠܓܐ.

(327) Post ܐܬܟܪܘܗ omissum videtur ܐܬܬܟܪܘܗ.

(328) ܘܡܣܟܢܘܬܐ f. ܘܡܣܟܢܘܬܐ.

(329) ܠܡܘܣܦܢܝ f. ܠܡܘܣܦܢܝ.

(330) Locus corruptus videtur.

(331) ܣܘܡܟܢܐ f. ܣܡܟܢܐ ܕܝܠܗ.

(332) ܠܕܪܗ f. ܠܕܪܝܗ.

(333) ܒܟܘܣ ܐܢܘܢ f. ܒܟܘܣ ܐܢܘܢ.

(334) ܘܡܫܝܪܘ f. ܘܡܫܪܝܘ.

(335) محراب in templo locus, ubi Antistes consistit, et respiciens Meccam versus populo praeit sacra precationis.

(336) ܡܥܡܪܢܐ f. ܡܥܡܘܪܬܐ.

(337) ܕܠܟܝ f. ܕܠܟܡ.

*) Omissa quaedam videntur non nisi ex codd. restituenda.

(338) ܠܡܫܘܚܬܐ f. ܡܫܘܚܬܐ.

(339) ܘܡܢܝܢܗ ܕܣܘܦܐ f. ܕܣܘܦ ܘܐܡܢܝܢܗ.

(340) ܘܐܬܡܠܠܐ f. ܘܐܬܡܠܠܬܗ.

(341) ܕܐܢܫܡܬܐ f. ܕܐܢܫܡܬܐ.

(342) ܪܘܫܡܐ f. ܪܘܫܡܐ

(343) Locus difficilis, ob vocabulum ignotum ܬܘܡܬܐ in loco huius gemello pag. 130. init. textus syriaci, ubi pariter cum portis coniungitur, occurrens. Contuli cum ثومة *capitellum ferreum vel argenteum* in capulo gladii vid. Gol. col. 456.

(343) ܒܗ f. ܡܢܗ.

3 ܘܡܢܝܪ ܕܡܢܗܪܐ f. ܕܡܢܝܪ ܘܐܡܢܗܪ.

(345) ܡܬܘܡܢܬܐ f. ܡܬܘܡܬܐ.

(346) ܟܠܢܐ f. ܟܠܝܐ.

(347) ܠܟܠܢܐ f. ܠܟܠܝܐ.

(348) ܠܟܪܘܙܘܬܐ f. ܠܟܪܘܙ ܘܬܐ

(349) ܢܪܘܫܐ f. ܢܪܒܫܐ

(350) ܐܠܦܬܟܝܐ f. ܐܠܦܬܟܝܐ. Recte hoc nomen infra p. 509. ſcribitur.

(351) ܡܘܡܘܬܐ ܕܣܝܢܐ f. ܕܡܘܡܘܬܐ ܣܝܢܐ.

(352) ܦ̈ܐܬܐ f. ܦܐܬܐ.

(353) ܛܠܝܘܬܐ verbum obſcurum. Caſtell. in lex. col. 1516. Arabibus טילכא eſt Perſa et Barbarus.

(354) ܕܐܡܪܝܢܐ f. ܕܐܡܪܝܢܐ.

(355) ܡܬܕܪܟܬܐ f. ܡܬܕܪܟܬܐ.

(356) ܘܦܪܘ f. ܘܣܪܘ.

(357) videtur omiſſ. ܟܘܠ.

(358) ܟܘܠ ܗܢ f. ܟܘܠܗܘܢ vel ܟܘܠܢ.

(359) Lacuna eſt in cod. utroque.

(360) ܟܘܠܢ dele.

(361) ܩܘܣܛܘܣܛܘܢ f. ܘܐܣܛܘܢ ܦܘܣܩ.

(362) ܡܗܝܡܢܘܬܐ f. ܡܗܝܢܢܘܬܐ.

(363) ܢܣܝܒ f. ܢܣܝܒ.

(364) ܡܪܡܝ f. ܡܪܡܝܢ.

*) ܠܐ ܗܘ ego coniungo, quo facto, cum ܗܘܠܐ graecorum ὑλη significet: verti potest: *alimentum ignis facta sunt.* Kir.

(365) ܠܡܐܟܘܠܗ f. ܠܡܐܟܠܗ.

(366) Quid sibi velit ܡܢܬܐ nescio.

(367) ܠܡܫܡܫܘ f. ܠܡܫܡܫܘ.

(468) ܐܣܝܐ del.

(369) de hac moneta v. Assem. biblioth. Or. T. II. p. 377.

(370) Hic verba excidisse, fortasse multa, sensus prodit. Adeundi sunt codices MSS.

(371) Turbatus esse videtur ordo historiarum in codice, qui formulis typographicis descriptus est, et praeferendus ille, quem sequitur codex Hunt. 1. In isto enim, quae leguntur a pag. 525 lin. 2. text. impr. ܥܘܬܐ ܐܣܝܐ usque ad p. 527. l. 7. ܡܨܒܬܐ inclus. inseruntur pag. 523. lin. 10. post ܠܚܒܪܝ. Qua quidem transpositione verba in fine sectionis p. 527 locum suum, quem in impresso textu amiserunt, recuperabunt.

*) ܡܬܢܝܢܐ

*) ܦܘ̈ܣܢܐ ego diuido vertoque: *mediis ex aquis.* *Kir.*

(372) Locus corruptus.

(373) ܢܨܡܚ. Rectius cod. Hunt 1. ܢܨܡܚ.

(374) ܡܪܕܗܘ f. ܡܪܕܗ

*) In ܐܪ̈ܘܢܐ ܕܒܫܢ Bar - Hebr. respicit nota illa in Psalmis: *tauri Basan.* *K*

(375) ܐܟܕܐ f. ܐܟܪܐ.

(376) ܐܒܘܪ ܐܟܪ̈ܝ f. ܒܘܪ ܐܟܪܐ.

*) *agricola fuisse dicebatur patris Aschraphi.* *Kir.*

(377) ܐܪܒܠ Assem. qui hunc locum exscripsit in B. O. T. III. P. 510. in
suo legit ܐܪܒܝܠܝܬܐ.

(378) ܣܥܘܬܐ Assem. l. c. ܣܒܘܬܐ.

(379) ܒܒܬܝ̈ܠܐ f. ܒܒܬܝܠܐ ut paulo ante.

(380) Pro ܕܕܗܒܐ, ܘܣܐܡܐ ܘܢܣܟܬܐ Hunt. 1. ܕܕܗܒܐ ܘܣܐܡܐ ܢܣܝܟܬܐ *rebus*
ro et argento conflatis.

(381) ܘܒܪܘܢܐ videtur esse nomen proprium, rectius scribendum ܒܪܘܢܐ, ut
lo post legitur, vel ܒܪܘܢܗ uti legitur p. 545, in Exemplari. A
Berwana.

(382) ܙܐܢܐ f. ܙܐܢܐܣ. ut antea p. 546. lin. 7.

*) an vertendum: *Catholicum et episcopos?* quia ܢܩܦܐ et *episcopum* denotat. *Kir.*

(383) ܪ̈ܘܡܐ f. ܪܘܡ̈ܐ.

(385) ܐܣܬܝܪܐ f. ܐܣܬܝܪܝܐ vel ܐܣܬܪܝܐ.

(386) ܐܙܕܘܪ f. ܐܙܕܘܕ.

*) mihi videtur: *ut viaticum expetamus.* *Kir.*

(387) ܩܘܣܘܩܐ f. ܩܘܣܘܩܛܢܐ.

(388) ܘܐܬܡܠܟܘ̈ f. ܘܐܬܡܠܟܘܢ vel ܘܐܬܡܠܟܘ̈.

(389) vid. Michaelis τὸν πάνυ ad lexic. Castelli Syr. a se editum p. 284.

(390) ܘܗܠܟ Cod. Hunt. ܘܗܠܟܘ.

(391) ܘܟܕܡܪ f. ܘܟܕܡ.

(392) ܗܠܒܫ f. ܗܠܒܐ.

(393) ܐܘܪܚܐ ܕܝܢ f. ܪܚܐ ܕܝܢ.

(394) Pro verbis ܘܟܕ ܫܡܥ ܒܢܕܘܩܕܐܪ ܕܝܢ ܪ̈ܘܡܝܬܐ margo Hunt. 52. ܒܢܕܘܩܕܐܪ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܕܡܠܟ ܡܠܟܐ ܐܒܐܩܐ ܥܒܕ ܩܪܒܐ ܥܡܗ ܗܘ ܡܢ ܪܘܡܐܝܬ ܢܦܩ ܡܢ ܥܓܠ *Bundoctar quum audiret regem regum Abakam cum eo bellum gestu- rum esse, repente ex Rumaea exiit.*

 (395)

L

(395) ܘܡܨܒ f. ܘܡܨܒ.

(396) ܟܝܠܢܐ f. ܟܝܠܪܐ.

(397) ܓܘܡܥܘܗܝ quid sit, nescio.

*) ego pro ܓܘܡܥܘܗܝ lego ܓܘ ܡܥܘܗܝ *in media viscera.* *Mr.*

(398) ܣܥܪܐ f. ܣܥܪܬܐ.

(399) ܟܢܝܬܐ f. ܟܢܝܐ & ܟܢܥܐ coniunge cum ܕܠܐܝܠܐ quae constructio exemplis confirmari potest.

(400) ܕܪܘܫܘܬܐ f. ܕܪܘܫܘܬܐ.

(401) Sensum lin. 2. p. 565 me non assequi ingenue fateor.

* verba ܟܢܦܐ ܕܛܢܦܘܬܐ ex Daniel. 9, 27 sumta sunt, & inde satis lucis accipiunt. Kir.

(402) ܠܡܘܪܝܐ f. ܠܡܘܪܝܐ vide paulo post.

(403) ܐܪܘܥܝ Corrige ex cod. Vatic. quo usus est Assem. l. c. p. 115 ܢܪܘܥܝ

(404) ܠܣܡܡܢܘܬܐ f. ܕܣܡܡܢܘܬܐ.

(405) In margine codicis adscriptum ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ ܡܟܬܒܢܘܬ ܙܒܢܐ ܐܪܒܝܐ *Hactenus chronicon Arabicum.*

(406) ܐܠܠܠܡܘ codex Hunt. 1. ܐܠܠܥܡܘ.

(407) ܘܪܕܘ Cod. cit. ܘܪܕܐ.

(408) ܘܢܟܣܘ f. ܘܢܣܟܘ.

(*) ego malim legere: ܘܢܟܣܘ *iugularunt* *Kir.*

(409) ܡܣܒܠ f. ܡܣܪܠ.

(410) ܡܚܣܢܐ f. ܡܚܣܐ vel ܐܚܝܢܐ *cognatus* vel ܡܚܬܢܐ *affinis* significat.

(411) ܡܫܠܚܝܢ f. ܡܫܠܚܢ.

(412) Omisi nonnulla textus Syriaci, quia nimis corrupta sunt.

(*) mihi hæc verba sana videntur & ita vertenda: *Et praeter vnum ex portae custodibus a ponte ad eius latera corruente extra portam proiectum nemo alius seruatus est. Kir.*

(413) ܠܡܩܡܘ f. ܠܡܩܡܘܢ.

(414) ܐܠܡܘܨ f. ܐܠܡܘܨ vel rectius ܐܪܡܘܨ.

(415) ܢܫܠܘܢ f. ܢܫܠܘܢ.

(416) ܠܟܠܗ ܠܘܩܒܠ ut supra p. 588. l. 9. ܠܡܕܝܢܬܐ ܡܛܠ.

(417) ܠܡܕܝܢܬܐ f. ܠܡܕܝܢܬܐ, sed totus locus valde obscurus est.

(*) *En! quam admirabiliter se gerat natura! Nonnunquam in re quadam errorem admittit et nullius etiam frugis hominem promouet, prospero successu gaudere sinit et ad altiores gradus euehit: paullo tamen post eo magis totam rem ad nihilum redigit &, quasi eandem ipsam naturam facti poeniteat, rem alte sublatam praecipitat. Kir.*

(418)

(418) ܕܚܘܫܐ f. ܕܚܘܫܬܐ.

(419) ܠܡܘܡܣ f. ܠܡܘܣ.

(420) ܡܬܠܝܢ f. ܡܬܠܝܢ.

(421) ܐܘܪܦܣ explicandum videtur ex Chald. אורפא *pellis*, *membrana*.

(*) *Deinde novas comminisci coepit monetae species & cum aurum & argentum non sufficeret, hisce spretis edixit, &c.* Kir.

(422) ܘܐܬܟܠܗܕܘ f. ܘܐܬܟܠܗܕܘ

(423) ܕܪܘܡܝܐ f. ܕܪܘܡܝܐ.

(424) ܕܠܡܘܢ f. ܕܠܡܘܢ.

(425) ܙܠܬܐ cod. alius meliorem lectionem præfert ܙܠܝܬܐ.

(426) ܕܕܘܣܩܘܣܝܐ codex al. ܕܕܘܣܩܘܣܝܐ

(427) ܕܝܘܣܩܘܪܘܣ cod. vatic. quo usus est Assem. in B. O. T. III. P. II. p. 120. ܕܝܘܣܩܘܪܝܐ. Idem pro ܕܕܘܣܩܘܣܝܐ nomine, quod paulo ante occurrit, ܕܕܘܣܩܘܣܝܐ

(428) Post ܠܟܣܐ desunt quædam ex Cod. Vatic. quo usus est Assem. l. c. p. 124 supplenda: ܒܬܪ ܐܒܪ ܗܘ ܢܦܠ ܕܦܠܗܣܘܣ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܠܟܘܢ ܕܡܠܟܘܬ ܡܩܕܘܢܝܐ.

